

$36 \times 90 = 3240$
 $36 \times 9 = 324$
 $36 \times 10 = 360$
 $36 \times 11 = 396$
 $36 \times 12 = 432$
 $36 \times 13 = 468$
 $36 \times 14 = 504$
 $36 \times 15 = 540$
 $36 \times 16 = 576$
 $36 \times 17 = 612$
 $36 \times 18 = 648$
 $36 \times 19 = 684$
 $36 \times 20 = 720$

3240
 $10 = 63$
 324
 63

49
 50
 2350
 30
 58
 40

375
 65

6500
 2150
 350
 18
 375

DEPOIAZ
 14.

ΔΗΜΟΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΒΕΡΟΙΑΣ

3814/63

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ

604.00473

ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ
ΦΥΣΙΚΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ
ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ

ΚΑΤΑ ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ

ΣΥΝΤΑΧΘΕΙΣΑ

ΥΠΟ

ΜΑΡΓΑΡΙΤΟΥ Γ. ΔΗΜΙΤΣΑ

ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ ΤΗΣ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑΣ ΕΝ ΤΩ ΑΡΣΑΚΕΙΩ

Το παρόν βιβλίον περιλαμβάνει σελ. 15

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ «Ο ΠΑΛΑΜΗΔΗΣ»

1885

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Ἡ μεγίστη σπουδαιότης καὶ χρησιμότης τῆς γεωγραφίας, καὶ ὡς ἐπιστήμης θετικῆς, πραγματικῆς καὶ περιεχτικωτάτης, καὶ ὡς μαθήματος μορφωτικοῦ καὶ ἐκπαιδευτικοῦ, καταπλουτίζοντος τὸ πνεῦμα τοῦ ἀνθρώπου μετὰ πραγματικῶν γνώσεων ἐξ ὅλων τῶν μερῶν τοῦ κόσμου, τρανώτατα μαρτυρεῖται καὶ διακηρύσσεται ἐκ τῆς γιγαντιαίας προόδου, ἣν κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη κατώρθωσεν ἡ γεωγραφία. Διότι ὡς ἐπιστήμη μέν, πρότερον ὑποτιμωμένη καὶ συγχωνευομένη μετὰ τῆς ἱστορίας, ὀλιγώτερον τοῦ δέοντος ἐκαλλιεργεῖτο, κατὰ τοὺς τελευταίους ὁμως χρόνους, καθ' οὓς ἐπὶ πολὺ προήχθη καὶ σχεδὸν ἐπεκράτησεν ἤδη τῶν λοιπῶν ἡ σπουδὴ καὶ ἔρευνα τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν, ἐφείλκυσε τὴν προσοχὴν τῶν ἐξοχωτέρων τῆς καθ' ἡμᾶς ἐποχῆς ἀνδρῶν καὶ εἰς πολλοὺς διεκλαδίσθη κλάδους, ἐκ τῆς εἰδικῆς σπουδῆς καὶ ἐρεύνης τῶν ὁποίων ἀδιαλείπτως προάγεται καὶ ὅλως νέα εἰς φῶς φέρει πράγματα.

Ὡς μάθημα δὲ ἐκπαιδευτικόν, ἐρειδόμενον ἐπὶ τῶν πορισμάτων τῆς ἐπιστημονικῆς ἐρεύνης καὶ προόδου, βαθύτερον εἰσέδυσεν εἰς πάντα τὰ ἐκπαιδευτήρια τῆς μέσης καὶ κατωτέρας ἐκπαιδεύσεως πάντων σχεδὸν τῶν πεπολιτισμένων τῆς Εὐρώπης ἐθνῶν καὶ διὰ τῆς ἐν αὐτοῖς διδασκαλίας ἀνδρῶν, ἐπιστημονικῶς μορφωθέντων, ἀγλαοτάτους ἀνέδειξε καρποὺς ἐν ταῖς τελευταίαις χρόναις. Ἡ δὲ καθολικὴ αὕτη πρόοδος τῆς γεωγραφίας καὶ σπουδαιότατα

ἐπιστημονικά συγγράμματα παρήγαγε καὶ κάλλιστα δι-
δακτικά βιβλία πρὸς χρῆσιν τῶν γυμνασίων καὶ κατωτέ-
ρων σχολείων εἰς ὧς ἔφερε, δι' ὧν τὰ μέγιστα διευκο-
λύνεται ἢ τε διδασκαλία καὶ ἡ σπουδὴ αὐτῆς καὶ συστη-
ματικώτερον μεταδίδονται αἱ γεωγραφικαὶ γεώσεις εἰς τὰς
κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον ἀνεπτυγμένας τῆς κοινωνίας
τάξεις.

Ἐὰν δὲ νῦν ἀπὸ τῆς λαμπρᾶς ταύτης εἰκόνης τῆς πολ-
λαπλῆς προόδου τῆς γεωγραφίας παρὰ τοῖς πεπολιτισμέ-
νοις ἔθνεσι στρέψωμεν τὰ βλέμματα ἡμῶν πρὸς τὴν παρ'
ἡμῖν θέσιν καὶ κατάστασιν τῆς γεωγραφίας, μετὰ λύπης
παρατηροῦμεν ὅτι κατὰ δυστυχίαν πᾶν τὸ ὑναντίον συμ-
βαίνει. Διότι ἐπιστημονικῶς μὲν εἰσέτι δὲν ἀνεγνωρίσθη
ἡ γεωγραφία ἐν τῇ πρώτῃ καὶ ἀρχαίᾳ γενετείᾳ αὐτῆς,
ἐκπαιδευτικῶς δὲ ἐν Καρὸς μοίρα ὑφίσταται κατὰ τύπον
μόνον ὡς οὐραγὸς τῶν προπορευομένων μαθημάτων ἐν τῷ
προγράμματι τῶν σχολείων καὶ γυμνασίων καὶ οὐδεμία
ἐστὶν ἐλπίς ἄλλως γενέσθαι, ἐνόσω οἱ ὀφείλοντες νὰ με-
ριμνήσωσι περὶ τῆς θεραπείας τοῦ κακοῦ τέλεον ἀδιαφο-
ροῦσι νὰ ἐγκαταστήσωσιν αὐτὴν εἰς τὴν προσήκουσαν θέ-
σιν καὶ ἔδραν.

Ἐν τοιαύτῃ δὲ ἀπευκταίᾳ τῶν πραγμάτων καταστάσει
ἡ μικρὰ ἢ μεγάλη ἐπιτυχία τοῦ σκοποῦ τῆς γεωγραφίας
ὡς μαθήματος ἐκπαιδευτικοῦ ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ βαθμοῦ
τῆς ἱκανότητος τῶν διδασκόντων καὶ ἐκ τῆς ποιότητος

τῶν πρὸς διδασκαλίαν προωρισμένων ἐγχειριδίων τῆς γε-
γραφίας.

Καὶ ὅταν μὲν ἀμφοτέροι οἱ παράγοντες οὗτοι τύχῃσι
καλῶς ἔχοντες, τότε βεβαίως κατορθοῦται μέγα τι τοῦ
ἐπιδιωκομένου σκοποῦ. Ἐν ἐναντία δὲ περιπτώσει ἀναμ-
φισβητήτως πᾶν τούναντίον συμβαίνει. Ἐπειδὴ περὶ μορ-
φώσεως τοῦ πρώτου καὶ κυριωτάτου παράγοντος οὐδεμία
φροντὶς ἐλήφθη, ὑπολείπεται ὁ δεύτερος παράγων νὰ συν-
τελέσῃ ἐπὶ μικρὸν εἰς τὴν ἐκείνου ἀναπλήρωσιν, ἐφ' ᾧ
καὶ συνταχθεὶς εἰς ἐνέργειαν ἐτέθη ὁ περὶ διαγωνισμοῦ
τῶν διδασκτικῶν βιβλίων νόμος, ὅστις ὅμως ὥς ἐκ τῶν
ὕστερων ἐδείχθη δυστυχῶς ἀπέτυχε.

Τούτῳ τοίνυν πειθόμενος συνέταξα τὸ ἀνὰ χεῖρας ἐγ-
χειρίδιον πρὸς χρῆσιν τῶν ἐλληνικῶν σχολείων συμφῶ-
νως τῷ ἐκδοθέντι προγράμματι κατὰ μέθοδον ἰδίαν, ἐρει-
δομένην ἐπὶ πολυχρονίου διδασκαλίας αὐτῆς καὶ ἀποδει-
χθεῖσάν μοι συντελεστικωτάτην εἰς τὸν σκοπὸν. Ἐπειδὴ
δὲ τὸ πρόγραμμα περιορίζει αὐτὸ εἰς λίαν στενὰ ὅρια ἥτοι
εἰς 15 μόνον τυπ. φύλλα διὰ τὰς τρεῖς τάξεις τοῦ ἐλλη-
νικοῦ σχολείου ἀντὶ τοῦλάχιστον 18, ἐντεῦθεν πρόδηλον
γίνεται ὅτι τὸ ἐγχειρίδιον λίαν συνοπτικὸν ἐστὶ καὶ ἀ-
ναγκη ὁ διδάσκων νὰ προσθέτῃ τι ἐν ἐκάστῳ μαθήματι ἐκ
τῆς περιουσίας τῶν γνώσεων αὐτοῦ πρὸς συμπλήρωσιν
καὶ ἀνάπτυξιν αὐτοῦ ἵνα φανῇ ὅτι πλείονα τῶν μαθητῶν
ἐπίσταται.

Ἐπειδὴ δὲ καὶ τὸ πρὸς χρῆσιν τῶν γυμνασίων ὠρισμέ-
νον εἰς 20 φύλλα ἀντὶ τοῦλάχιστον 24 μικρὸν διαφέρει
τοῦ τῶν σχολείων ἐγχειριδίου, ἐντεῦθεν ἔπεται ὅτι ὁ δι-
δάσκων ὀφείλει νὰ προσδράμῃ εἰς ἐκτενέστερον γεωγρα-
φικὸν βιβλίον, ἐὰν θέλῃ νὰ ὑπερέχῃ τῶν μαθητῶν κατὰ
τὴν διδασκαλίαν.

Πρὸ παντὸς ἄλλου ὁμως ὀφείλει νὰ ἔχῃ ὑπ' ὄψιν ὁ δι-

δάσκων ὅτι, ἐὰν θέλῃ νὰ καρποφορήσῃ ἡ διδασκαλία αὐτοῦ, ἀπαραιτήτως ἀναγκαῖόν ἐστι νὰ αἰσθητοποιῇται τὸ διδασκόμενον μάθημα διὰ τῆς ἀπεικονίσεως ἐν τῷ πίνακι ὑπὸ τε τῶν μαθητῶν καὶ ὑπ' αὐτοῦ τοῦ ἰδίου, ἀπαιτοῦντος τὴν ἀπεικόνισιν οἰουδήποτε τόπου ἢ βασιλείου ἐν ἰδιαιτέρῳ χάρτῃ ἐκάστου μαθητοῦ καὶ ἐν τῷ μαυροπίνακι κατὰ τὴν ἐξέτασιν, καθ' ἣν πρῶτον ἀπεικονίζεται ἡ φυσικὴ κατάστασις τοῦ διδασκομένου καὶ εἰς ταύτην εἴτα προστίθεται ἡ πολιτικὴ κατάστασις αὐτοῦ καὶ ἐπὶ τούτοις ἐπιπροστίθενται ἐξετάζόμενα τὰ πρὸς συμπλήρωσιν τῆς τε φυσικῆς καὶ πολιτικῆς καταστάσεως ἐπισυναπτόμενα κατὰ τὴν μέθοδον τοῦ ἐγχειριδίου.

Ἐπειδὴ δὲ ὅλον τι βασίλειον ἢ χώρα διδάσκεται ἐν 3 ἢ 4 μαθήμασιν, ἀνάγκη ἐν παντὶ μαθήματι νὰ ἐπαναλαμβάνωνται περιληπτικῶς τὰ προοδεδεδιδαγμένα ἵνα οὕτω διατηρῇται τὸ ὅλον ἐν τῇ διανοίᾳ καὶ μνήμῃ τοῦ μαθητοῦ καὶ γίνεται μόνιμος περιουσία αὐτοῦ διὰ παντὸς τοῦ βίου διαμένουσα ἀμείωτος. Ἐπὶ πᾶσι δὲ τούτοις προσθέτων ὅτι ἄνευ τοῦ τρόπου καὶ τοῦ κόπου τούτου ἀποβαίνει ἀνωφελὲς καὶ ἄκαρπος ἡ διὰ μόνης τῆς ξηρᾶς ἀπομνημονεύσεως σπουδὴ καὶ διδασκαλία τῆς γεωγραφίας, διαβεβαιῶ τοῦτο οὐχὶ ἐξ ἀπλῆς θεωρίας, ἀλλ' ἐκ πολυχρονίου διδασκαλίας καὶ πείρας καὶ εὐχομαι ἵνα οἱ λόγοι οὗτοι εὐρῶσι τὴν προσήκουσαν ἡχὴν εἰς τὰ ὦτα τῶν ἀναλαμβάνόντων τὴν διδασκαλίαν τῆς γεωγραφίας ἐν τε τοῖς σχολείοις καὶ γυμνασίοις.

ΜΑΡΓΑΡΙΤΗΣ Γ. ΔΗΜΙΤΣΑΣ.

ΜΕΡΟΣ Α'.

ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΤΜΗΜΑ ΠΡΩΤΟΝ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ὅρισμός, διαιρέσεις, σκοπὸς καὶ ὠφέλεια τῆς Γεωγραφίας.

Γεωγραφία ὀνομάζεται ἡ ἐπιστήμη, ἡ ὁποία περιγράφει τὴν γῆν κατὰ τρεῖς διαφόρους τρόπους καὶ διαιρεῖται εἰς τρία κύρια μέρη, τὴν μαθηματικὴν, τὴν φυσικὴν καὶ τὴν πολιτικὴν γεωγραφίαν.

1) Ἡ μὲν μαθηματικὴ γεωγραφία, θεωροῦσα τὴν γῆν ὡς οὐράνιον σῶμα, προσδιορίζει τὸ σχῆμα, τὸ μέγεθος καὶ τὰς σχέσεις αὐτῆς πρὸς τὸν ἥλιον καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους ἀστέρας τοῦ ἡμετέρου ἡλιακοῦ συστήματος.

2) Ἡ δὲ φυσικὴ γεωγραφία θεωροῦσα τὴν γῆν ὡς φυσικὸν σῶμα, περιγράφει τὴν φυσικὴν διάπλασιν αὐτῆς, τὴν ἐπιφάνειαν ἣτοι τὴν ξηρὰν μετὰ τῶν ὑδάτων, τὴν θάλασσαν, τὴν περιβάλλουσαν αὐτὴν ἀτμόσφαιραν καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτῇ συμβαίνοντα φυσικὰ φαινόμενα.

3) Καὶ ἡ πολιτικὴ γεωγραφία, θεωροῦσα τὴν γῆν ὡς κατοικητήριον καὶ ἐκπαιδευτήριον τοῦ ἀνθρώπου καὶ ὡς πολιτικὸν σῶμα, περιγράφει τὰς πολιτικὰς διαιρέσεις αὐτῆς εἰς χώρας, βασιλείας, νομοὺς, ἐπαρχίας καὶ δήμους, τὸν πληθυσμὸν, τὴν θρησκείαν, τὰ ἔθνη τῶν κατοίκων, τὰ πολιτεύματα, τὰ προϊόντα, τὸ ἐμπόριον, τὴν βιομηχανίαν, τοὺς διαφόρους βαθμοὺς τοῦ πολιτισμοῦ καὶ πάντα τὰ λοιπὰ, τὰ ἔχοντα οἰανδήποτε σχέσιν πρὸς τὸν ἄνθρωπον.

Σκοπὸς δὲ τῆς γεωγραφίας εἶναι νὰ ἀποδείξῃ πόσον μεγάλην ἐπὶ τὴν γῆν ἔχει ἡ διάφορος διάπλασις τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς ἐπὶ

τοῦ πνεύματος, ἐπὶ τοῦ βίου καὶ ἐπὶ τῆς εὐτυχίας τοῦ ἀνθρώπου καὶ ποίαν μεταβολὴν ἔφερεν ὁ ἄνθρωπος ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας αὐτῆς.

Καὶ τελευταῖον ἐκ πάντων τούτων ἐννοεῖται ὅτι ἡ ὠφέλεια τῆς γεωγραφίας εἶναι μεγίστη καὶ ὅτι τὸ μάθημα ταύτης εἶναι ἀναγκαιότατον, ὠφελιμώτατον καὶ συγχρόνως τερπνότατον πάντων εἰς πάντα ἄνθρωπον. Διότι οὐδὲν ἄλλο μάθημα δύναται νὰ πλουτίσῃ τὸ πνεῦμα τοῦ ἀνθρώπου μὲ τόσον πολλὰς, ποικίλας καὶ ὠφελίμους γνώσεις περὶ ὅλου τοῦ κόσμου, ὅσον ἡ γεωγραφία, ἡ ὁποία δύναται λαμπρῶς νὰ πρᾶσθήσῃ ἡμῖν ἐπὶ ἐνὸς φύλλου χαρτοῦ ὁλόκληρον τὸν παλαιὸν καὶ νέον κόσμον!

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

ΣΤΟΙΧΕΙΩΔΕΙΣ ΓΝΩΣΕΙΣ ΕΚ ΤΗΣ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΗΣ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑΣ

*Σχῆμα τῆς γῆς, σφαῖρα, ἄξων, πόλοι καὶ
γεωγραφικοὶ πίνακες.*

Ἡ γῆ θεωρουμένη ὡς οὐράνιον σῶμα ἀνήκει εἰς τοὺς πλανήτας καὶ ἔχει σχῆμα σφαιροειδές, μικρόν περὶ τοὺς πόλους αὐτῆς συμπεπιεσμένη καὶ περὶ τὸν Ἰσημερινὸν ἐξωγκωμένη. Περιφέρεται δὲ περὶ τὸν ἥλιον ὡς περὶ κέντρον εἰς 365 $\frac{1}{4}$ περίπου ἡμέρας, φωτιζομένη καὶ θερμαινομένη ὑπ' αὐτοῦ. Περὶ δὲ τὸν ἄξονα αὐτῆς περιστρέφεται εἰς 23 ὥρας καὶ 56 λεπτά. Ἡ δὲ τεχνικὴ σφαῖρα, ἐπὶ τῆς ὁποίας ἀπεικονίζεται ἡ γῆ μετὰ τῶν ὁρέων, ὠκεανῶν, θαλασσῶν, ποταμῶν, λιμνῶν καὶ πάντων τῶν λοιπῶν ὀνομάζεται ὑδρόγειος σφαῖρα καὶ διαιρεῖται εἰς δύο ἡμισφαίρια, τὰ ὁποία ἀπεικονιζόμενα ἐπὶ ἐπιπέδου καλοῦνται γῆινα ἐπιπεδοσφαίρια.

Πᾶσα δὲ εὐθεῖα γραμμὴ, διερχομένη διὰ τοῦ κέντρου τῆς σφαίρας καὶ περατουμένη ἐκατέρωθεν εἰς τὴν ἐπιφανείαν αὐτῆς ὀνομάζεται διάμετρος. Ἀξὼν δὲ λέγεται ἐκείνη ἡ διάμετρος, περὶ τὴν ὁποίαν κινεῖται ἡ γῆ ἐκ δυσμῶν πρὸς ἀνατολὰς καὶ πόλοι τῆς γῆς καλοῦνται τὰ δύο ἄκρα τῆς διαμέτρου τοῦ ἄξονος, τῶν ὁποίων τὸ μὲν πρὸς ἄρκτον ὀνομάζεται βόρειος πόλος, τὸ δὲ πρὸς νότον νότιος πόλος.

Εἰς τὴν σπουδὴν τῆς γεωγραφίας ἀπαραιτήτως ἀναγκαῖαι εἶναι

αί τεχνικαὶ σφαῖραι καὶ οἱ γεωγραφικοὶ πίνακες ἢ χάρται οὔτινες παριστῶσι τὴν γῆν ἐπίπεδον καὶ οὐχὶ σφαιρικὴν καὶ διαιροῦνται εἰς γενικοὺς καὶ μερικοὺς. Καὶ γενικοὶ μὲν εἶναι οἱ ἀπεικονίζοντες ὅλην τὴν γῆν ἐπίπεδον, μερικοὶ δὲ οἱ παριστῶντες μέρος μόνον αὐτῆς μικρὸν ἢ μέγα οἷον τὴν Εὐρώπην, τὴν Ἑλλάδα, τὴν Πελοπόννησον κτλ. Τὸ δὲ σύνολον τοιούτων μερικῶν πινάκων ἢ χαρτῶν, οἱ ὅποιοι ἀπεικονίζουνσιν ὅλα τὰ μέρη τῆς γῆς ὀνομάζεται ἄτλας.

Κύκλος τῆς γῆς, ὀρίζων, σημεῖα αὐτοῦ καὶ ἄνεμοι.

Κύκλος ὀνομάζεται ἡ ὑπὸ καμπύλης γραμμῆς περατουμένη ἐπίπεδος ἐπιφάνεια, τῆς ὁποίας ἐν σημείον ἀπέχει ἐξίσου ἀπὸ πάντων τῶν σημείων τῆς γραμμῆς, εἰς τὴν ὁποίαν περατοῦται. Τὸ δὲ σημεῖον τοῦτο λέγεται κέντρον τοῦ κύκλου, ἡ δὲ περατοῦσα τὸν κύκλον γραμμὴ ὀνομάζεται περιφέρεια.

Ἐπὶ δὲ τῆς γῆς ἐννοοῦνται μέγιστοι καὶ μικροὶ κύκλοι, πρὸς ἐξήγησιν καὶ καταμέτρησιν τῶν διαφορῶν μερῶν αὐτῆς, οὔτινες καὶ ἐπὶ τῆς τεχνητῆς σφαίρας καὶ ἐπὶ τῶν γεωγραφικῶν πινάκων ἀπεικονίζονται.

Ὁ δὲ κύκλος ἐκεῖνος τὸν ὁποῖον βλέπομεν πέριξ ἡμῶν χωρίζοντα τὸν οὐρανὸν ἀπὸ τῆς γῆς ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας αὐτῆς, ὀνομάζεται ὀρίζων αἰσθητὸς (ἢ ἀληθής). Ἐὰν δὲ ἐκ τοῦ σημείου, ἐνθα εὐρίσκεται ὁ παρατηρητής, ὑψώσωμεν κατ' ἐπίνοιαν κατακόρυφον εὐθεῖαν ἐκατέρωθεν τοῦ ὀρίζοντος ἐκτεινομένην μέχρι τοῦ οὐρανοῦ, αὕτη καλεῖται ἄξων τοῦ ὀρίζοντος, τοῦ ὁποῖου τὸ μὲν ἄνω πρὸς τὸν οὐρανὸν σημεῖον καλεῖται Ζηνίθ ἢ κατακόρυφον, τὸ δὲ ὑποκάτω Ναδίρ ἢ ἀντικόρυφον. Νοητὸς δὲ ὀρίζων ὀνομάζεται ὁ κύκλος, τοῦ ὁποῖου τὸ ἐπίπεδον φανταζόμεθα παράλληλον πρὸς τὸ ἐπίπεδον τοῦ αἰσθητοῦ ὀρίζοντος καὶ διὰ τοῦ κέντρου τῆς γῆς διερχόμενον.

Ἐπὶ τοῦ ὀρίζοντος διακρίνομεν 4 σημεῖα ὀνομαζόμενα ἀρχικὰ σημεῖα τοῦ ὀρίζοντος ἢ μέρη τοῦ οὐρανοῦ, ἀπέχοντα 90 μοίρας ἀπ' ἀλλήλων. Καὶ ἐκεῖνο μὲν τὸ μέρος, ὅπου φαίνεται ὅτι ὁ ἥλιος ἀνατέλλει, ὀνομάζεται Ἀνατολή ἐκεῖνο τὸ μέρος ὅπου φαίνεται ὅτι δύει ὁ ἥλιος καλεῖται Δύσις, καὶ ἐκεῖνο τὸ μέρος τὸ ὁποῖον

ἔχομεν πρὸς τὰ δεξιὰ, ἐστραμμένοι ὄντες πρὸς τὴν Ἀνατολήν, λέγεται Μεσημβρία ἢ Νότος, τὸ δὲ ἀντίθετον τούτου Βορρᾶς ἢ Ἀρκτος. Ἐκ τῶν 4 τούτων μερῶν τοῦ ὁρίζοντος πνέουσιν οἱ 4 κυριώτεροι ἄνεμοι ἥτοι ὁ Βορρᾶς καὶ ὁ Νότος ἐκ τῶν δύο ὁμωνύμων μερῶν, ὁ Ἀπηνιώτης ἐκ τῆς Ἀνατολῆς, ὅστις καὶ ἀνατολικὸς ὀνομάζεται καὶ ὁ Ζέφυρος ἢ Δυτικὸς ἐκ τῆς Δύσεως. Μεταξὺ δὲ τῶν 4 τούτων ἀρχικῶν σημείων ἐννοοῦνται καὶ 4 ἄλλα δευτερεύοντα ἀπέχοντα τῶν πρωτευόντων 45 μοίρας οἷον τὸ Βορειανατολικόν (ΒΑ) μεταξὺ τοῦ Β καὶ Α, τὸ Βορειοδυτικόν (ΒΔ) μεταξὺ τοῦ Β καὶ Δ, τὸ Νοτιανατολικόν (ΝΑ), μεταξὺ τοῦ Ν καὶ Α καὶ τὸ Νοτιοδυτικόν (ΝΔ) μεταξὺ Ν καὶ Δ. Ἐκτὸς δὲ τούτων ἐννοοῦσι καὶ ἄλλα σημεῖα τριάκοντα δύο, χρήσιμα εἰς τοὺς ναυτικούς.

Κύκλοι μέγιστοι καὶ μικροὶ ἦτοι ὁ Ἰσημερινὸς καὶ ὁ πρῶτος Μεσημβρινός, οἱ δύο τροπικοὶ καὶ οἱ δύο πολικοὶ.

Μέγιστοι κύκλοι ὀνομάζονται ἐκεῖνοι οἱ κύκλοι, τῶν ὁποίων τὰ ἐπιπέδα διέρχονται διὰ τοῦ κέντρου τῆς σφαίρας καὶ διαιροῦσιν αὐτὴν εἰς δύο ἴσα μέρη, τὰ ὑποῖα λέγονται ἡμισφαίρια. Τοιοῦτοι δὲ κύκλοι, χρησιμεύοντες εἰς προσδιορισμὸν τῆς θέσεως τόπου τινὸς ἐπὶ τῆς σφαίρας καὶ ἐπὶ τῶν γεωγραφικῶν πινάκων, εἶναι ὁ Ἰσημερινός καὶ ὁ πρῶτος Μεσημβρινός. Μεσημβρινοὶ δὲ κύκλοι νοοῦνται ἅπτεροι κατὰ συνθήκην, εἰς τῶν ὁποίων λέγεται πρῶτος ὀνομάζεται δὲ οὕτω διότι ἐπ' αὐτοῦ εὐρίσκεται ἡ ἀπόστασις ἥτοι τὸ μῆκος τόπου τινὸς ἀπ' αὐτοῦ. Μεσημβρινοὺς δὲ παραδέχονται πολλοὺς οἷον τὸν τῆς νήσου Φέβρου, τὸν τῶν Παρισίων καὶ τὸν τοῦ Γρηνουαίου.

Καὶ ὁ μὲν Ἰσημερινὸς διαιρεῖ τὴν σφαῖραν τῆς γῆς εἰς δύο ἡμισφαίρια βόρειον καὶ νότιον· ὠνομάσθη δὲ οὕτω, διότι ὅσοι τόποι κεῖνται ἐπ' αὐτοῦ ἔχουσι παντοτεινὴν ἰσημερίαν καὶ διότι ὅταν ὁ ἥλιος κατὰ τὴν ἐνιαύσιον κίνησιν (τῇ 9 Μαρτίου καὶ 11 Σεπτεμβρίου) ἔλθῃ ἐπὶ τοῦ ἐπιπέδου τοῦ κύκλου τούτου, γίνεται ἰσημερία εἰς ὅλους τοὺς τόπους τῆς γῆς.

Ὁ δὲ Μεσημβρινὸς διερχόμενος διὰ τοῦ ἄξονος καὶ τῶν δύο πύο πόλων τῆς γῆς διαιρεῖ αὐτὴν εἰς δύο ἡμισφαίρια εἰς ἀνατο-

λικόν καὶ δυτικόν. Ὡνομάσθη δὲ οὕτω, διότι, ὅταν ὁ ἥλιος κατὰ τὴν ἡμερησίαν κίνησιν ἔλθῃ ἐπὶ τοῦ ἐπιπέδου αὐτοῦ τοῦ κύκλου γίνεται μεσημβρία εἰς ὅλους τοὺς τόπους, διὰ τῶν ὁποίων διέρχεται ὁ μεσημβρινὸς αὐτός.

Τῶν δὲ ἀπείρων μικρῶν κύκλων ἐπισημότεροι εἶναι οἱ δύο τροπικοί, παράλληλοι τοῦ Ἰσημερινοῦ, ἕκαστος τῶν ὁποίων ἀπέχει $23\frac{1}{2}$ περίπου μοίρας ἀπ' αὐτοῦ. Καὶ ὁ μὲν κείμενος μεταξὺ τοῦ Ἰσημερινοῦ καὶ τοῦ ἀρκτικοῦ πόλου ὀνομάζεται τροπικὸς τοῦ Καρκίνου, ὁ δὲ μεταξὺ τοῦ Ἰσημερινοῦ καὶ τοῦ ἀρκτικοῦ πόλου κείμενος καλεῖται τροπικὸς τοῦ Αἰγόκερω. Διότι ὅταν ὁ ἥλιος φθάσῃ εἰς ἕκαστον αὐτῶν φαίνεται ὅτι σταματᾷ καὶ πάλιν ἐπιστρέφει εἰς τὸν Ἰσημερινόν. Καὶ τελευταῖον οἱ δύο πολικοὶ ἀπέχουσιν, ὥς οἱ τροπικοί, $23\frac{1}{2}$ μοίρας περίπου ἀπὸ τῶν πόλων, τῶν ὁποίων ὁ μὲν ἔχων ἐν τῷ μέσῳ τὸν ἀρκτικὸν πόλον ὀνομάζεται ἀρκτικὸς πολικὸς κύκλος, ὁ δὲ ἄλλος ἀνταρκτικὸς πολικὸς κύκλος.

Διαίρεσις τῶν κύκλων.

Ἐκαστος κύκλος μικρὸς ἢ μέγας διαιρεῖται εἰς 360 μέρη, τὰ ὅποια ὀνομάζονται μοῖραι. Ἐκάστη δὲ μοῖρα ὑποδιαίρεται εἰς 60 πρῶτα λεπτὰ, τούτων πάλιν ἕκαστον εἰς 60 δευτέρα λεπτὰ· σημειοῦνται δὲ αἱ μοῖραι καὶ τὰ λεπτὰ συντομίας χάριν οὕτω $10^{\circ} 15' 35''$ ἥτοι μοῖραι 10, πρῶτα λεπτὰ 15 καὶ δευτέρα λεπτὰ 35.

Κατὰ δὲ τὸ δεκαδικὸν σύστημα πᾶς κύκλος διαιρεῖται εἰς 400 βαθμούς, τῶν ὁποίων ἕκαστος ὑποδιαίρεται εἰς 100 πρῶτα λεπτὰ καὶ πᾶν πρῶτον λεπτὸν εἰς 100 δευτέρα λεπτὰ, γράφονται δὲ ὡς ἐξῆς $100^{\circ} 80' 40''$ ἥτοι 15 βαθμοί, 80 πρῶτα λεπτὰ καὶ 40 δευτέρα λεπτὰ.

Γεωγραφικὸν δὲ μίλιον λέγεται τὸ $15^{\text{ον}}$ μιᾶς μοίρας τοῦ Ἰσημερινοῦ. Ἐν δὲ γεωγραφικὸν μίλιον ἰσοδυναμεῖ πρὸς $7\frac{1}{2}$ σχεδὸν χιλιόμετρα.

Γεωγραφικὸν πλάτος καὶ μῆκος.

Πάντες οἱ μικροὶ καὶ μεγάλοι κύκλοι χρησιμεύουσιν εἰς προσδιορισμὸν τοῦ πλάτους καὶ τοῦ μήκους τόπου τινὸς ἐπὶ τῆς σφαί-

ρας καὶ ἐπὶ τῶν ἀπεικονιζόντων αὐτὴν γεωγραφικῶν πινάκων. Καὶ πλάτος μὲν ὀνομάζεται ἡ ἀπόστασις τόπου τινὸς ἀπὸ τοῦ Ἰσημερινοῦ, καὶ ἂν μὲν ὁ τόπος κεῖται πρὸς ἄρκτον αὐτοῦ, τὸ πλάτος λέγεται βόρειον, ἂν δὲ πρὸς νότον κεῖται, νότιον.

Μῆκος δὲ λέγεται ἡ ἀπόστασις τόπου τινὸς ἀπὸ τοῦ πρώτου Μεσημβρινοῦ, καὶ ἂν μὲν ὁ τόπος κεῖται πρὸς ἀνατολὰς, τὸ μῆκος λέγεται ἀνατολικόν, ἂν δὲ πρὸς δυσμὰς τοῦ Μεσημβρινοῦ λέγεται δυτικόν.

Μετρεῖται δὲ τὸ μὲν πλάτος εἰς μοίρας ἐπὶ τοῦ τόξου τοῦ Μεσημβρινοῦ μέχρις 90°. Τὸ δὲ μῆκος μετρεῖται εἰς μοίρας ἐπὶ τοῦ Ἰσημερινοῦ ἢ ἐπὶ τοῦ παραλλήλου κύκλου αὐτοῦ μέχρι 180°.

Κατὰ ταῦτα εὐκόλως δυνάμεθα νὰ εὕρωμεν ἐπὶ τῆς σφαίρας ἢ ἐπὶ τῶν γεωγραφικῶν πινάκων τὸ πλάτος καὶ τὸ μῆκος οἰουδήποτε τόπου. Πρὸς εὐρεσιν δὲ αὐτῶν ὁ διδάσκων δύναται νὰ ἀσκήρη τοὺς μαθητὰς διὰ παραδειγμάτων.

Ζῶναι τῆς γῆς.

Ὁ ἥλιος οὐ μόνον φωτίζει, ἀλλὰ καὶ θερμαίνει τὴν γῆν. Κατὰ δὲ τὸν βαθμὸν τῆς θερμότητος καὶ θερμοκρασίας διακρίνεται ἡ γῆ εἰς 5 μεγάλα μέρη, τὰ ὁποῖα ὀνομάζονται ζῶναι. τούτων δὲ ἡ μὲν κειμένη μετὰ τῶν δύο τροπικῶν κύκλων καὶ ἔχουσα ἐν τῷ μέσῳ τὸν Ἰσημερινὸν λέγεται Διακεκαυμένη· διότι ἡ θερμότης εἶναι μεγίστη εἰς τοὺς ἐν αὐτῇ κειμένους τόπους. Δύο δὲ ἄλλαι λέγονται Εὐκρατοι, τῶν ὁποίων ἡ μὲν κειμένη εἰς τὸ Β ἡμισφαίριον μετὰ τοῦ τροπικοῦ τοῦ Καρκίνου καὶ τοῦ Β πολικοῦ κύκλου ὀνομάζεται βόρειος Εὐκρατος Ζώνη, ἡ δὲ εἰς τὸ νότιον ἡμισφαίριον κειμένη μετὰ τοῦ τροπικοῦ τοῦ Αἰγόκερω καὶ τοῦ Ν πολικοῦ κύκλου λέγεται νότιος εὐκρατος Ζώνη· ἐν ἀμφοτέραις δὲ ἡ θερμότης εἶναι μετρία. Καὶ αἱ δύο λοιπαὶ καλοῦνται Κατεψυγμέναι, τῶν ὁποίων ἡ μὲν κεῖται μετὰ τοῦ Β πολικοῦ κύκλου καὶ τοῦ ἄρκτικοῦ πόλου καὶ λέγεται βόρειος Κατεψυγμένη, ἡ δὲ μετὰ τοῦ Ν πολικοῦ κύκλου καὶ τοῦ ἀνταρκτικοῦ πόλου, νότιος Κατεψυγμένη. Ἐν τούτοις τὸ ψυχρὸς εἶναι μέγιστον.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

ΣΤΟΙΧΕΙΩΔΕΙΣ ΓΝΩΣΕΙΣ ΕΚ ΤΗΣ ΦΥΣΙΚΗΣ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑΣ.

Ἡ γῆ συνίσταται ἐκ τριῶν σωμάτων ἢ ὑλῶν ἥτοι ἐκ τῆς ξηρᾶς, ἐκ τοῦ ὕδατος καὶ ἐκ τοῦ ἀέρος. Καὶ ἡ μὲν ξηρὰ εἶναι τὸ στερεώτατον καὶ σκληρότατον τῶν λοιπῶν μερῶν καὶ ὡς τοιαύτη ἀποτελεῖ τὴν βάσιν τῆς γῆνης σφαίρας, τῆς ὑποίας $\frac{1}{3}$ σχεδὸν κατέχει ἡ ξηρὰ καὶ $\frac{2}{3}$ τὰ ὕδατα τῆς θαλάσσης. Τὸ ὕδωρ εἶναι σῶμα ῥευστὸν καὶ ἀδιαλείπτως φυλάσσει τὴν θέσιν καὶ τὴν μορφήν αὐτοῦ, Καὶ ὁ ἀήρ εἶναι ὕλη ῥευστὴ καὶ πληροὶ πάντα τὰ μέρη, τὰ ὅποια δὲν κατέχονται ὑπὸ τῆς ξηρᾶς οὔτε ὑπὸ τῆς θαλάσσης.

Διαιρέσις τῆς ξηρᾶς.

Ξηρὰ ὀνομάζεται ὁ στερεὸς φλοιὸς τῆς γῆς, κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον ἀνυψούμενος ὑπεράνω τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης. Ὅλη δὲ ἡ ξηρὰ τῆς γῆς διαιρεῖται εἰς 5 μεγάλα μέρη, τὰ ὅποια ὀνομάζονται Ἕπειροι καὶ εἰς πολλὰ μικρά, τὰ ὅποια λέγονται νῆσοι καὶ εἶναι πολυάριθμοι.

Τῶν δὲ 5 Ἑπειρῶν 4 μὲν κεῖνται ἐν τῷ Α ἡμισφαίριῳ ἢ παλαιῷ κόσμῳ ἥτοι ἡ Εὐρώπη, ἡ Ἀσία, ἡ Ἀφρική καὶ ἡ Ὠκεανία, μία δὲ ἐν τῷ Δ ἡμισφαίριῳ ἢ νέῳ κόσμῳ, ἀνεκαλυφθεῖσα ὑπὸ τοῦ Χριστοφοροῦ Κολόμβου τῷ 1492. Καὶ αὕτη εἶναι ἡ Ἀμερική. Ἐπειδὴ δὲ καὶ ἡ Ὠκεανία ἀνεκαλύφθη μετὰ τὴν Ἀμερικὴν, κατὰ τοῦτο δύναται νὰ καταταχθῇ καὶ ἡ Ὠκεανία εἰς τὸν νέον κόσμον.

Καὶ ἡ μὲν Εὐρώπη μετὰ τῆς Ἀσίας, ὡς ἐν ὅλον συνεχὲς θεωρούμεναι, ἀποτελοῦσι τὴν μεγίστην νῆσον τοῦ κόσμου. Ἡ δὲ Ἀφρική πρὸ ὀλίγου ἀποσπασθεῖσα ἀπὸ τῆς Ἀσίας διὰ τῆς διορύξεως τοῦ πρότερον συνδένοντος αὐτὴν μετὰ τῆς Ἀσίας Σουεζίου ἰσθμοῦ, μετεβλήθη εἰς νῆσον ἀπὸ χερσονήσου. ἡ Ὠκεανία συνίσταται ἐκ πολλῶν συμπλεγμάτων νήσων, τῶν ὁποίων μεγίστη εἶναι ἡ Αὐστραλία ἢ νέα Ὀλλανδία, ἥτις σχεδὸν πρὸς τὴν Εὐρώπην κατὰ τὴν ἔκτασιν, καὶ ἡ Ἀμερική ἀποτελεῖ μίαν μεγάλην ἐπιμήκη νῆσον, φύσει διακρινομένη εἰς δύο μεγάλα καὶ ἄνισα μέρη, συνεχόμενα διὰ τοῦ νῦν διορυσσομένου ἰσθμοῦ τοῦ Παναμᾶ.

Κατὰ δὲ τὴν ἑκτασιν μεγίστη πασῶν εἶναι ἡ Ἀσία, δευτέρα ἡ Ἀμερική, τρίτη ἡ Ἀφρική, τετάρτη ἡ Εὐρώπη καὶ τελευταία ἡ Ὠκεανία καὶ κατὰ τὸν πληθυσμὸν ὡσαύτως πρώτη ἡ Ἀσία, δευτέρα ἡ Εὐρώπη, τρίτη ἡ Ἀφρική, τετάρτη ἡ Ἀμερική καὶ τελευταία ἡ Ὠκεανία.

Πεδιάδες, λόφοι, βουνὰ καὶ ὄρη.

Ἡ ἐπιφάνεια τῆς γῆς διακρίνεται εἰς ἡμαλὴν καὶ ἀνωμαλόν. Καὶ ἡ μὲν ἡμαλὴ ἢ ἐπίπεδος ἐπιφάνεια περιλαμβάνει τὰς πεδιάδας, μικράς τε καὶ μεγάλας, βαθείας καὶ ὑψηλὰς καὶ τὰς διαφόρους ἐπιπέδους ἐρήμους. Ἐν δὲ τῇ ἀνωμάλῳ ἐπιφανείᾳ διακρίνονται τρεῖς βαθμοὶ ἀνωμαλίας, τῶν ὁποίων ὁ μὲν πρῶτος καὶ κατώτατος περιλαμβάνει πάντα τὰ μικρὰ ὑψώματα, τὰ ὅποια ὀνομάζονται λόφοι, ὁ δὲ δεύτερος τὰ μεγαλῆτερα καὶ ἐκτενέστερα ὑψώματα τὰ ὅποια καλοῦνται βουνὰ καὶ ὁ τρίτος τὰ μέγιστα καὶ ἐκτενέστατα τὰ ὅποια ὀνομάζονται ὄρη. Καὶ ὄρη μὲν λέγονται ὅσα ἔχουσιν ὕψος ἀνώτερον τῶν 2,000 ποδῶν, βουνὰ δὲ ὅσα ἔχουσιν ἀπὸ 1000—2000 καὶ λόφοι ἢ χαμηλότατα βουνὰ ὀνομάζονται, ὅσα ἔχουσιν ὕψος κατώτερον τῶν 100 π. ἀπὸ τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης, ἥτις λαμβάνεται ὡς βάσις τῆς καταμετρήσεως τοῦ ὕψους· τὰ δὲ ἄκρα τῶν ὀρέων καὶ βουνῶν, τὰ ὅποια καταβαίνουν εἰς τὴν θάλασσαν ὀνομάζονται ἀκρωτήρια, καθὼς καὶ μέρος ἐπίπεδον τῆς ξηρᾶς εἰσερχόμενον εἰς τὴν θάλασσαν λέγεται ἀκρωτήριον καὶ γλῶσσα γῆνιν. Ἐπὶ παντὸς ὄρους διακρίνομεν τὴν κορυφήν, τὰς κλιτύας καὶ τοὺς πρόποδας. Κορυφὴ μὲν λέγεται τὸ ἀνώτατον μέρος τοῦ ὄρους, τὸ ὅποιον ὅταν εἶναι ἐπίπεδον καὶ κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον ἐκτεταμένον καλεῖται ὀροπέδιον, κλιτύες δὲ ὀνομάζονται αἱ κατωφερεῖς πλευραὶ τοῦ ὄρους καὶ πρόποδες ἢ ὑπώρειαι τὰ κατώτατα μέρη αὐτοῦ. Καὶ πρῶν λέγεται ὄρος μεμονωμένον καὶ ἀσύκρημνον κωνοειδῶς ἀνυψούμενον ἢ καὶ λόφος τοιοῦτος· τὰ ὄρη εἶναι ἢ μεμονωμένα ἢ συνηνωμένα πρὸς ἄλληλα καὶ τότε ὀνομάζονται σειρὰ καὶ συμπλέγματα ὀρέων· τὸ δὲ σημεῖον ὅπου ἐνοῦνται λέγεται δεσμός, κόμπος καὶ ζυγός, ἐκ τοῦ ὁποίου ἐξέρχονται πολλοὶ καὶ διάφοροι κλαδοί, λαμβάνοντες διαφόρους

διευθύνσεις. Σειραὶ δὲ ὑψηλῶν ὀρέων καὶ προσεγγιζόντων ὀνομάζονται συστήματα ὀρέων.

Καὶ τελευταῖον Ἡφαίστεια ἢ πυρίπνοα ὄρη λέγονται ὅσα κατὰ καιροὺς ἐκπέμπουσι πυρώδη ἀναλελυμένην ὕλην ἥτοι τέφραν, λίθους, λάβαν καὶ ἀναθυμιάσεις· κρατὴρ δὲ λέγεται ἡ ὀπή καὶ τὸ ἄνοιγμα τῆς κορυφῆς, ἐκ τῆς ὁποίας ἐξέρχεται ἡ πυρώδης ὕλη. Τὰ ἡφαίστεια διαιροῦνται εἰς δύο τάξεις 1) εἰς ἐνεργά, τὰ ὁποῖα περιοδικῶς ἐνεργοῦσι καὶ 2) εἰς ἐσβεσμένα ἢ νεκρά τὰ ὁποῖα πρὸ ἀμνημονεύτων χρόνων ἔπαυσαν νὰ ἐνεργῶσι πλέον.

Πύλαι δὲ ἢ στενὰ λέγονται αἱ δίοδοι, αἱ ὁποῖαι κεῖνται μεταξὺ δύο ὀρέων, καὶ κοιλὰς ὀνομάζεται μικρὰ καὶ στενὴ πεδιάς κειμένη μεταξὺ δύο ὀρέων ὡς ἡ περιώνυμος κοιλὰς τῶν τεμπῶν.

*Ἡ μεγάλη θάλασσα καὶ τὰ μέρη αὐτῆς
ἦτοι οἱ ὠκεανοί.*

Ὡς ἡ ξηρὰ τῆς ὑδρογείου σφαίρας διαμερίζεται εἰς 5 μεγάλα μέρη Ἡπείρους ὀνομαζόμενα, οὕτω καὶ τὸ σύνολον τῶν περικυκλούντων τὴν ξηρὰν ἀλμυρῶν ὑδάτων, τὸ ὁποῖον ὀνομάζεται Ὁκεανὸς καὶ μεγάλη θάλασσα καὶ παγκόσμιος, διαμερίζεται εἰς 5 μεγάλα μέρη, τὰ ὁποῖα καλοῦνται Ὁκεανοὶ καὶ τοιοῦτοί εἶναι οἱ ἀκόλουθοι 5.

1) Ὁ βόρειος παγωμένος Ὁκεανός, ὅστις περιβάλλει τὸν ἄρκτικὸν πόλον καὶ τὰ βόρεια παράλια τῶν τριῶν Ἡπείρων Εὐρώπης, Ἀσίας καὶ Ἀμερικῆς καὶ ἐνοῦται ΝΔ μὲν μετὰ τοῦ Ἀτλαντικοῦ, ΒΑ δὲ μετὰ τοῦ Εἰρηνικοῦ.

2) Ὁ Ἀτλαντικὸς ἐκτείνόμενος μεταξὺ Εὐρώπης, Ἀφρικῆς καὶ Ἀμερικῆς συνέχεται πρὸς Β μὲν μετὰ τοῦ Β παγωμένου Ὁκεανοῦ, ΝΑ δὲ μετὰ τοῦ Ἰνδικοῦ καὶ εἶναι ὁ ἐπίσημότερος τῶν ἄλλων, λαβὼν τὸ ὄνομα ἐκ τῆς κατὰ τὴν μυθολογίαν καταποντισθείσης ἐν αὐτῷ νήσου Ἀτλαντίδος.

3) Ὁ Ἰνδικὸς ὠκεανὸς ἐκτείνεται μεταξὺ τῆς Ἀφρικῆς, Ἀσίας, καὶ Ὁκεανίας καὶ συνέχεται πρὸς Δ μὲν μετὰ τοῦ Ἀτλαντικοῦ, πρὸς Ν δὲ μετὰ τοῦ νοτίου παγωμένου ὠκεανοῦ καὶ πρὸς Α μετὰ τοῦ Εἰρηνικοῦ.

4) Ὁ μέγας ὠκεανός, ὅστις καὶ Εἰρηνικὸς ὀνομάζεται, ἐκτείνει-

μενος μεταξὺ τῆς Ἀσίας καὶ Ἀμερικῆς συνέχεται πρὸς Β μὲν μετὰ τοῦ Β παγωμένου ὠκεανοῦ διὰ τοῦ Βεριγγείου πορθμοῦ, πρὸς Δ δὲ μετὰ τοῦ Ἰνδικοῦ καὶ πρὸς Ν μετὰ τοῦ Ν παγωμένου ὠκεανοῦ καὶ εἶναι ὁ μέγιστος καὶ πολύνησος ὠκεανός.

5) Καὶ τελευταῖον ὁ νότιος παγωμένος ὠκεανός, περιβάλλων τὸ Ν πολικὸν κύκλον, συνέχεται μετὰ τοῦ Ἀτλαντικοῦ, Ἰνδικοῦ καὶ Μεγάλου ὠκεανοῦ καὶ εἶναι ὀλιγώτερον γνωστός τοῦ Β ὠκεανοῦ.

Μέρη τῶν ὠκεανῶν ἢτοι θάλασσαι, πελάγη, κόλποι καὶ πορθμοί.

Μεγάλα μέρη τῶν ὠκεανῶν, εἰσδύοντα εἰς τὴν ξηρὰν ἢ μεταξὺ δύο ξηρῶν ὀνομάζονται θάλασσαι, αἱ ὁποῖαι διαιροῦνται εἰς ἀνοικτὰς καὶ περικλειομένας ἢ μεσογείους, ἐπισημοτέρα τῶν ὁποίων εἶναι ἡ Μεσόγειος θάλασσα σχηματιζομένη ἐκ τοῦ Ἀτλαντικοῦ ὠκεανοῦ.

Πελάγη δὲ ὀνομάζονται μέρη θαλάσσης, εἰσδύοντα μεταξὺ δύο μικροτέρων ξηρῶν οἷον τὸ Τυρρηνικόν, τὸ Ἀδριατικόν, τὸ Ἰόνιον καὶ τὸ Αἰγαῖον πέλαγος.

Κόλποι δὲ λέγονται μέρη πελάγους τινός, εἰσδύοντα εἰς τὴν ξηρὰν καὶ χρησιμεύοντα ὡς καταφύγια τῶν ναυτιλλομένων ἐν καιρῷ τρικυμίας. Λιμένες δὲ καὶ ὄρμοι λέγονται αἱ εἰσοχαὶ τῶν κόλπων μέσα εἰς τὴν ξηρὰν ὅπου προσορμίζονται καὶ ἀγκυροβολοῦσι τὰ πλοῖα· τὰ ὅρια τῆς ξηρᾶς καὶ θαλάσσης ὀνομάζονται αἰγιαλός, ἀκτὴ καὶ παραλία καὶ τὰ στενώτατα μέρη τῆς θαλάσσης καλοῦνται πορθμοί. Διώρυξ δὲ λέγεται στενὸν θαλάσσης ἢ ὕδατος τῆς ξηρᾶς τεχνητόν, διὰ τοῦ ὁποῖου ἐνοῦνται δύο θαλάσσαι ἢ δύο ποταμοί.

Τὸ θαλάσσιον ὕδωρ διαφέρει ἀπὸ τοῦ τῆς ξηρᾶς 1) ὅτι εἶναι ἀλμυρόν, 2) ὅτι εἶναι βαρύτερον, 3) ὅτι προσφυλάσσεται ἀπὸ τῆς σήψεως, 4) ὅτι δυσκολώτερον πηγνυται καὶ 5) ὅτι κατὰ τὸ φαινόμενον ἔχει χρώμα κυανοῦν καὶ πράσινον.

Νῆσος, Χερσόνησος, Ἰσθμός καὶ παλίσροια.

Νῆσος ὀνομάζεται πετρώδες μέρος τῆς ξηρᾶς μικρόν ἢ μέγα πανταχόθεν ὑπὸ θαλάσσης περικυκλούμενον. Ἀθροισμα δὲ νήσων

πλησίον ἀλλήλων κειμένων λέγεται ἀρχιπέλαγος. Χερσόνησος δὲ ὀνομάζεται μέρος ξηρᾶς κατὰ τὸ πλεῖστον ὑπὸ τῆς θαλάσσης περικυκλούμενον καὶ ἐξ ἑνὸς μόνον μέρους συνεχόμενον μετὰ τῆς ξηρᾶς. Τὸ δὲ στενὸν μέρος τῆς ξηρᾶς, τὸ ὅποιον ἐνώνει δύο ξηρὰς καὶ χωρίζει δύο θαλάσσας ὀνομάζεται Ἰσθμός. Σκόπελος λέγεται ὁ βράχος, ὅστις ἐξέχει ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης. Ὑφαλος δὲ ὀνομάζεται ὁ βράχος, ὅστις φθάνει μέχρι τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης καὶ εἶναι ἐπικίνδυνος εἰς τοὺς ναυτιλλομένους. Δίνη ἢ ἀνεμοστρόβιλος λέγεται ἡ συστροφή τῶν θαλασσίων ὑδάτων, γενομένη ἐκ τῆς συγκρούσεως δύο ἐναντίων ἀνέμων.

Παλίρροια δὲ ὀνομάζεται ἡ περιοδικὴ ἀνάβασις καὶ κατάβασις τῶν θαλασσίων ὑδάτων, γινομένη δις τῆς ἡμέρας εἰς τὰς ἀνοικτὰς θαλάσσας καὶ εἰς τοὺς ὠκεανούς καὶ ἡ μὲν ἀνάβασις αὐτῶν ὀνομάζεται πλημμυρίς, ἡ δὲ κατάβασις ἀμπωτις.

Ὑδατα τῆς ξηρᾶς.

Ἡ μὲν περιγραφή τῶν θαλασσίων ὑδάτων ὀνομάζεται θαλασσογραφία, ἡ δὲ περιγραφή τῶν ὑδάτων τῆς ξηρᾶς λέγεται ὑδρογραφία.

Τὰ ὕδατα τῆς ξηρᾶς διακρίνονται εἰς ῥέοντα καὶ ἰστάμενα· ῥέοντα μὲν εἶναι τὰ τῶν ποταμῶν, ἰστάμενα δὲ τὰ τῶν λιμνῶν. Πάντα τὰ ὕδατα σχηματίζονται ἐκ τοῦ καταπίπτοντος ὕδατος τῆς ἀτμοσφαίρας, καὶ ἐπειδὴ τοῦτο σχηματίζεται ἐκ τῆς ἀκαταπάυστου ἐξατμίσεως τοῦ θαλασσίου ὕδατος, διὰ τοῦτο πηγὴ πασῶν τῶν πηγῶν καὶ πάντων τῶν ὑδάτων τῆς ξηρᾶς μήτηρ θεωρεῖται ἡ θάλασσα. Καὶ ἐπειδὴ πάντα τὰ ὕδατα πάλιν ἐπιστρέφουσιν εἰς τὴν θάλασσαν, διὰ τοῦτο αὕτη εἶναι ἡ μεγίστη δεξαμενὴ καὶ ὑδροθήκη πάντων τῶν ὑδάτων τῆς ξηρᾶς.

Καὶ τὴν μὲν ξηρὰν διατρέχουσι τὰ ὕδατα τῆς ξηρᾶς ἥτοι οἱ ποταμοὶ ὥς ξένοι, εἰς δὲ τὴν θάλασσαν καταφεύγουσιν ὥς εἰς τὴν πατρίδα καὶ τὸν οἶκον, ἐκ τοῦ ὁποίου ὑπὸ ἄλλην μορφήν καὶ ὑπὸ ἄλλο σχῆμα ἐξέρχονται καὶ ὥς ὁδοιπόροι περιπλανῶνται εἰς τὴν ἀτμόσφαιραν καὶ εἰς τὴν ξηρὰν καὶ οὕτω πάντα τὰ ὕδατα τῆς ξηρᾶς διατελοῦσιν εἰς ἀένναον καὶ ἀδιάκοπον κυκλοφορίαν ἀπα-

ραλλάκτως ὡς τὸ αἷμα τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῷ ἀνθρωπίνῳ σώματι ἀδιακόπως κινεῖται καὶ κυκλοφορεῖ.

Πηγαί.

Πηγὴ ὀνομάζεται τὸ ἐκ διαφόρων μερῶν τῆς γῆς ἐξερχόμενον ὕδωρ, τὸ ὁποῖον σχηματίζεται ἐκ τοῦ καταπίπτοντος ὕδατος τῆς ἀτμοσφαίρας· πηγὴ λέγεται προσέτι καὶ ὁ τόπος, ἐντὸς τοῦ ὁποίου εἰσερχόμενον τὸ ὕδωρ καὶ εὐρίσκον ἀντίστασιν ἐξέρχεται εἰς τὴν ἐπιφάνειαν καὶ ῥεεῖ ἐπ' αὐτῆς. Αἱ πηγαὶ εἶναι δύο εἰδῶν, φυσικαὶ καὶ τεχνηταί. Καὶ αἱ μὲν φυσικαὶ εἶναι πολυειδεῖς καὶ διάφοροι, οἷον ἀένναοι καὶ περιοδικαί, θερμαὶ καὶ ψυχραί, μεταλλικαὶ καὶ ἰαματικαί, γλυκεῖαι καὶ ἀλατούχοι.

Τεχνηταὶ δὲ εἶναι μόνον ἐκείναι, τὰς ὁποίας οἱ ἄνθρωποι, δια-
τρυπῶντες τὸ ἔδαφος τῆς γῆς, κατεσκεύασαν, οἷον τὰ Ἀρτησιανὰ φρέατα, λαβόντα τὸ ὄνομα αὐτῶν ἐκ τῆς Γαλλικῆς ἐπαρχίας Ἀρ-
τησίας, ἔνθα κατὰ πρῶτον κατεσκευάσθησαν· τοιαῦτα φρέατα νῦν
κατασκευάζονται εἰς πολλὰ μέρη, ὅπου ὑπάρχει ἔλλειψις ὑδάτων.

Ποταμοί.

Ῥυαξ λέγεται ἡ συνένωσις καὶ συβρόή, πολλῶν πηγῶν. Ποτά-
μιον δὲ ὀνομάζεται ἡ ἔνωσις πολλῶν ῥυάκων καὶ ποταμῶς ἡ συνέ-
νωσις καὶ συρροή πολλῶν ποταμίων εἰς ἓν. Κοίτη τοῦ ποταμοῦ
ὀνομάζεται τὸ κοῖλον ἔδαφος, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ῥεεῖ ὁ ποταμός.
Ὅχθαι δὲ λέγονται τὰ ἄκρα τῆς ξηρᾶς τῶν δύο πλευρῶν τοῦ
ποταμοῦ, καὶ δεξιὰ μὲν ὄχθη ὀνομάζεται ἐκείνη, ἣν ἔχει τις δε-
ξιὰ καταβαίνων πρὸς τὴν ἐκβολήν, ἀριστερὰ δὲ ἡ ἄλλη· δρόμος
τοῦ ποταμοῦ, λέγεται ὁ ῥοῦς αὐτοῦ ἀπὸ τῶν πηγῶν μέχρι τῶν
ἐκβολῶν. Ἐκβολή δὲ καὶ στόμιον τοῦ ποταμοῦ ὀνομάζεται τὸ μέ-
ρος, εἰς τὸ ὁποῖον χύνεται ὁ ποταμός. Πολλοὶ ποταμοὶ ἔχουσι στό-
μια περισσότερα τοῦ ἐνός ὡς ὁ Δούναβις. Καὶ ὅταν ποταμὸς τις
πρὸ τῆς ἐκβολῆς του διασχίζεται εἰς πολλοὺς βραχίονας ἐκβάλ-
λοντας ἰδιαιτέρως εἰς τὴν θάλασσαν, τότε σχηματίζεται τριγων-
ικὸν σχῆμα τοῦ Δέλτα ὡς τὸ περιώνυμον τοῦ Νείλου. Ποταμῶν
ἔξ ἀφόρου εἶδη διακρίνομεν· 1) τοὺς κυρίους καὶ πρωτεύοντας
ποταμούς, 2) τοὺς παραποτάμους, 3) τὰ παραποτάμια, 4) τοὺς

παραλιοποτάμους, 5) τοὺς ἐρημοποτάμους καὶ 6) τοὺς χειμάρρους ἢ ξηροποτάμους.

1) Κύριοι ποτ. ὀνομάζονται οἱ μεγάλοι, οἵτινες διανύσαντες μακρὸν δρόμον καὶ πολλοὺς ποτ. δεχόμενοι χύνονται εἰς τὴν θάλασσαν.

2) Παραπόταμοι λέγονται, ὅσοι χύνονται εἰς κύριόν τινα ποταμόν.

3) Παραποτάμια ὀνομάζονται, ὅσοι χύνονται εἰς παραποτάμους.

4) Παραλιοπόταμοι καλοῦνται οἱ μὴ δεχόμενοι ἄλλους ποταμούς καὶ χυνόμενοι εἰς τὴν θάλασσαν.

5) Ἐρημοπόταμοι λέγονται, ὅσοι πρὶν ἢ φθάσωσιν εἰς τὴν θάλασσαν χάνονται ἢ εἰς στάσιμα ὕδατα χύνονται.

6) Καὶ τελευταῖον χειμάρροι ἢ ξηροπόταμοι καλοῦνται, ὅσοι σχηματίζονται ἐκ τῶν βροχῶν καὶ τὸ θέρος ξηραίνονται.

Ἐκτὸς δὲ τούτων πλωτοὶ ποτ. ὀνομάζονται οἱ μεγάλοι ποταμοί, οἵτινες πλέονται καὶ εἶναι ὠφελιμώτατοι εἰς τὸ ἐμπόριον εἰς τὴν συγκοινωνίαν ὡς ὁ Δούναβις, ὁ Ῥῆνος κλ.

Συμβολὴ ποταμῶν ὀνομάζεται τὸ μέρος, ὅπου ἐνοῦνται δύο ἢ περισσότεροι ποταμοί· Διώρυξ δὲ λέγεται ὁ τεχνητὸς ποταμός, διὰ τοῦ ὁποίου ἐνοῦνται τὰ ὕδατα δύο ποταμῶν μεγάλων καὶ στενὸν μέρος τεχνητὸν θαλασσίου ὕδατος, διὰ τοῦ ὁποίου ἐνοῦνται δύο θάλασσαι.

Καταρράκτης ὀνομάζεται ἡ ἀπότομος κατάπτωσις τῶν ὑδάτων ποταμοῦ τινος ἀπὸ μεγάλου ὕψους, ὡς οἱ περιώνυμοι καταρράκται τοῦ Νιαγάρα ποτ. τῆς Ἀμερικῆς.

Καταβόθραι λέγονται τὰ μεγάλα χάσματα τῆς γῆς, ἐντὸς τῶν ὁποίων καταβιβάζονται τὰ ὕδατα ποταμοῦ τινος καὶ χάνονται.

Τέλματα δὲ ἔλη καὶ βάλτοι ὀνομάζονται χαμηλὰ καὶ κάθυγρα μέρη τῆς ξηρᾶς, περιέχοντα στάσιμα ὕδατα, τὰ ὁποῖα οὐδεμίαν διέξοδον ἔχουσιν.

Λίμναι.

Λίμνη ὀνομάζεται μεγάλη ἢ μικρὰ ἔκτασις ὕδατος εἰς διάφορα μέρη τῆς γῆς, τὸ ὁποῖον ἐνιαχοῦ μὲν ἔχει διέξοδον, ἀλλὰχοῦ δὲ δὲν ἔχει. Διακρίνονται δὲ 4 εἶδη λιμνῶν τὰ ἐξῆς·

1) Αἱ ποταμολίμναι ἔχουσαι καὶ εἰσροὴν καὶ ἐκροὴν ὑδάτων.

- 2) Αἱ πηγαῖαι λίμναι ἔχουσαι μόνον τὴν ἐκροὴν αὐτῶν ὁρατὴν.
- 3) Αἱ ἐκβολικαὶ ἔχουσαι μόνον εἰσροὴν καὶ κενοῦσαι τὸ περισσεῦον ὕδωρ εἰς ἄλλας λίμνας ἢ εἰς ποταμούς καὶ
- 4) Αἱ κοῦφαι μικραὶ λίμναι, αἱ ὁποῖαι δὲν ἔχουσιν οὔτε εἰσροὴν οὔτε ἐκροὴν ὑδάτων. Πλὴν τῆς διαιρέσεως ταύτης αἱ λίμναι διαιροῦνται εἰς 4 τάξεις.
- 1) Εἰς περιοδικάς, τῶν ὁποίων τὸ ὕδωρ αὐξάνει καὶ ἐξαπλοῦται κατὰ τὰς διαφόρους ὥρας τοῦ ἔτους.
- 2) Εἰς γλυκείας, αἱ ὁποῖαι ἔχουσι γλυκὺ ὕδωρ καὶ τοιαῦται εἶναι αἱ πλεῖσται.
- 3) Εἰς πικράς ἢ ἀλμυράς, ὅσαι ἔχουσι πικρὸν καὶ ἀλμυρὸν ὕδωρ ὡς ἡ Κασπία, ἣτις διὰ τὸ μέγεθος καὶ τὸ ἄλλας ὀνομάζεται Κασπία θάλασσα καὶ ἄλλα.
- 4) Εἰς παράγας λίμνας, αἱ ὁποῖαι μολονότι κοινωνοῦσι μετὰ τῆς θαλάσσης, ἔχουσιν ὅμως ὕδωρ γλυκὺ.

Ἄηρ, ἀτμόσφαιρα, ἄνεμος καὶ κλίμα.

Ὁ ἄηρ εἶναι σῶμα ρευστὸν καὶ ἐλαστικόν, τὸ ὁποῖον πληροῖ ὅλον τὸ ὑπεράνω τῆς ὑδρογείου σφαίρας κενὸν διάστημα, περιβάλλει αὐτὴν πανταχόθεν καὶ ἀποτελεῖ τὸ ἐξωτερικὸν κάλυμμα τῆς γῆνης σφαίρας.

Ἀτμόσφαιρα δὲ ὀνομάζεται τὸ κατώτατον στρώμα τοῦ ἀέρος, περιβάλλει ὅλην τὴν γῆν καὶ χρησιμεύει εἰς τὴν ἀναπνοὴν καὶ ζωὴν τῶν ἀνθρώπων, ζώων καὶ φυτῶν.

Ἄνεμος δὲ λέγεται ἡ ἰσχυρὰ κίνησις τοῦ ἀτμοσφαιρικοῦ ἀέρος, προερχομένη ἐκ τῆς θερμότητος, τοῦ ψύχους, τῆς ἑλξέως τοῦ ἡλίου καὶ τῆς σελήνης καὶ τῆς περὶ τὸν ἄξονα περιστροφῆς τῆς γῆς. Οἱ ἄνεμοι εἶναι πολυειδεῖς καὶ διάφοροι οἷον ἀπὸγαῖοι καὶ θαλάσσιοι, κανονικοὶ καὶ ἀκανόνιστοι.

Κλίμα δὲ ὀνομάζεται ἡ ἰδιόζουσα κατάστασις τῆς ἀτμοσφαιρας ἐνὸς τόπου κατὰ τὴν θερμότητα, τὴν ὑγρασίαν, τὸ ψῦχος, τοὺς ἀνέμους καὶ τὴν κίνησιν· τὸ κλίμα εἶναι φυσικὸν ἢ μαθηματικόν καὶ διακρίνεται εἰς θερμὸν, εὐκρατον καὶ ψυχρόν. Καὶ θερμοκρασία λέγεται ὁ ἰδιάζων βαθμὸς τῆς θερμότητος καὶ τοῦ ψύχους τούτου τινός.

Τὰ τρία βασίλεια τῆς φύσεως.

Τὰ σώματα, τὰ ὁποῖα ἀποτελοῦσι τὰ συστατικὰ μέρη τῆς γῆς εἶναι δύο εἰδῶν 1) ἄψυχα ἢ ἀνόργανα, τὰ ὁποῖα ὀνομάζονται ὀρυκτὰ καὶ ἀποτελοῦσι τὸ βασίλειον τῶν ὀρυκτῶν 2) ζῶντα καὶ ἐνόργανα, τὰ ὁποῖα ἀποτελοῦσι τὸ βασίλειον τῶν φυτῶν καὶ τῶν ζώων. Καὶ τὰ μὲν ὀρυκτὰ ἢ εὐρίσκονται ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς ἢ ἐξορύσσονται ἐκ τοῦ ἐσωτερικοῦ αὐτῆς οἷον τὰ μέταλλα καὶ ἄλλα εἶδη.

Τὰ δὲ φυτὰ ἀποτελοῦσι τρόπον τινὰ τὸ ἔνδυμα τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς καὶ εἶναι γνωστὰ μέχρι τοῦδε 6,400 διάφορα γένη καὶ 250,000 εἶδη. Τῶν δὲ ζώων, τὰ ὁποῖα εἶναι πλάσματα τελειότερα τῶν φυτῶν, διότι ἔχουσιν αὐτόματον κίνησιν καὶ αἰσθησιν γένη μὲν εἶναι γνωστὰ 1700, εἶδη δὲ 218,000.

Κύριος δὲ πάντων τούτων καὶ βασιλεὺς εἶναι ὁ ἄνθρωπος. Πᾶσαν δὲ τὴν ἀφθονίαν καὶ ποικιλίαν τούτων τῶν ζώων καὶ φυτῶν λαμβάνων τις πρὸ ὀφθαλμῶν, εὐλόγως δύναται νὰ ἀνακράξῃ «ὡς »Μέγας εἰ Κύριε καὶ θαυμαστὰ τὰ ἔργα σου».

Ποιῶντα.

Προϊόντα λέγονται ὅσα τρέφει ἢ παράγει ἡ γῆ ἀφ' ἑαυτῆς ἢ διὰ τῆς βοηθείας καὶ ἐργασίας τοῦ ἀνθρώπου καὶ εἶναι δύο εἰδῶν 1) φυσικὰ καὶ 2) τεχνητὰ. Φυσικὰ μὲν εἶναι τὰ φυτὰ, τὰ ζῶα καὶ τὰ ὀρυκτὰ. Καὶ φυτὰ μὲν λέγονται ὅσα φύονται ἐκ τῆς γῆς καὶ ἐντὸς τῶν ὑδάτων. Ζῶα δὲ λέγονται πάντα τὰ ὄντα, τὰ ὁποῖα ζῶσι καὶ μεταβαίνουσιν ἀπὸ τόπου εἰς τόπον καὶ ὀρυκτὰ ὅσα ἐξορύττονται ἐκ τῆς γῆς. Τεχνητὰ δὲ προϊόντα λέγονται ὅσα ἐκ τῶν φυσικῶν οἱ ἄνθρωποι διὰ τῆς ἐργασίας μεταβάλλουσι καὶ διὰ τῆς τέχνης ἐξευγενίζουσι καὶ ταῦτα ἀποτελοῦσι τὴν βιομηχανίαν καὶ τὸ ἐμπόριον.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

ΣΤΟΙΧΕΙΩΔΕΙΣ ΡΗΩΣΕΙΣ ΕΚ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑΣ.

Ὁ ἄνθρωπος.

Ἡ πολιτικὴ γεωγραφία θεωρεῖ τὴν γῆν ὅχι μόνον ὡς κατοικητήριον τοῦ ἀνθρώπου, ἀλλὰ καὶ ὡς μέγα θέατρον καὶ ἀπέραντον

στάδιον τῆς πνευματικῆς ἐνεργείας καὶ τῆς ἠθικῆς ἀναπτύξεως αὐτοῦ. Ὁ ἄνθρωπος μολονότι ἀνήκει εἰς τὸ βασίλειον τῶν ζώων κατὰ τὴν σωματικὴν διάπλασιν, εἶναι ὅμως τὸ τελειότατον πάντων τῶν δημιουργημάτων τοῦ Θεοῦ καὶ διαφέρει ἀπὸ τὰ ζῶα κατὰ τὸ λογικόν, κατὰ τὴν γλῶσσαν καὶ καθ' ὅλην τὴν πνευματικὴν ἀνάπτυξιν αὐτοῦ. Διὰ ταύτης δὲ τῆς ὑπεροχῆς δύναται νὰ ζήσῃ εἰς ὅλα τὰ κλίματα καὶ εἰς ὅλας τὰς ζώνας, καὶ ἐγένετο κυρίαρχος τῆς φύσεως καὶ πάντων τῶν ζώων καὶ βασιλεὺς πάντων τῶν δημιουργημάτων.

Κάτοικοι τῆς γῆς καὶ φυλαὶ αὐτῶν.

Ὅσοι οἱ κάτοικοι τῆς γῆς ἀριθμοῦνται εἰς 1460 περίπου ἑκατομμύρια καὶ διαφέρουσι κατὰ τὴν κατασκευὴν τοῦ κρανίου, κατὰ τὴν γλῶσσαν, κατὰ τὴν θρησκείαν καὶ κατὰ τὸν τρόπον τῆς ζωῆς καὶ τῆς πνευματικῆς ἀναπτύξεως ἥτοι κατὰ τὸν πολιτισμόν. Διαίρουσιν δὲ κατὰ ταῦτα εἰς τὰς ἀκολουθοῦσας ὁ φυλάς.

1) Εἰς τὴν Καυκασίαν ἢ λευκὴν (700 ἑκατομ.), ἥτις κατοικεῖ εἰς τὴν Εὐρώπην, εἰς τὴν ΜΔ Ἀσίαν καὶ βόρειον Ἀφρικὴν, καὶ ἔχει τὸ κρανίον ὠεῖδές καὶ τὸ χρῶμα λευκόν. Αὕτη δὲ εἶναι ἡ ὠραιότερα καὶ ἡ ἐπισημοτέρα ἐν τῇ ἱστορίᾳ.

2) Εἰς τὴν Μογγολικὴν (600 ἑκατομ.), ἥτις κατοικεῖ ἐν τῇ κεντρικῇ καὶ ἀνατολικῇ Ἀσίᾳ καὶ εἰς τὰς περὶ τοὺς πόλους χώρας καὶ ἔχει τὸ πρόσωπον πλατὺ καὶ τετράγωνον, τὰς σιαγόνας ἐξεχούσας καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς στενοὺς.

3) Εἰς τὴν Αἰθιοπικὴν ἢ Νιγηρικὴν (100 ἑκατ.), ἥτις κατοικεῖ ἐν τῇ κεντρικῇ καὶ μεσημβρινῇ Ἀφρικῇ καὶ ἔχει τρίχας μικρὰς καὶ οὐλὰς, τὸ ὀπισθεν τῆς κεφαλῆς ἐπίπεδον καὶ τὰ χεῖλη παχέα.

4) Εἰς τὴν Ἀμερικανικὴν ἢ χαλκόχρουν (10 ἑκατ.), κατοικοῦσαν ἐν Ἀμερικῇ καὶ ἔχουσαν πρόσωπον στενόν καὶ κρανίον πεπιεσμένον. Καὶ

5) Εἰς τὴν Μαλαϊκὴν ἢ καστανόχρουν (50 ἑκατ.) ἡ ὁποία κατοικεῖ ἐν τῇ χερσονήσῳ τῆς Ἀσίας Μαλάκκα καὶ ἐν ταῖς πρὸς Ν νήσοις τῆς Ἀσίας καὶ Αὐστραλίας καὶ ἔχει ῥίνα πλατεῖαν, στόμα μέγα καὶ κεφαλὴν θολωτήν,

Γλῶσσα καὶ διάλεκτοι τῶν ἀνθρώπων.

Γλῶσσα λέγεται ἡ διὰ τῆς συναρθρώσεως τῆς φωνῆς φανέρωσις τῶν διανοημάτων τοῦ ἀνθρώπου. Πάντες δὲ οἱ ἄνθρωποι ὁμιλοῦσι πολλὰς καὶ διαφόρους γλώσσας, ἐκάστη τῶν ὁποίων περιλαμβάνει πολλὰς διαλέκτους ἧτοι διαφόρους τρόπους κατὰ τοὺς ὁποίους ὁμιλεῖται μία καὶ ἡ αὐτὴ γλῶσσα εἰς διαφόρους τόπους. Καὶ αἱ μὲν γλῶσσαι διαιροῦνται εἰς 860, τῶν ὁποίων ἐν Εὐρώπῃ μὲν ὁμιλοῦνται 53, ἐν Ἀσίᾳ δὲ 153, ἐν Ἀφρικῇ 115, ἐν Ἀμερικῇ 422 καὶ ἐν Ὠκεανίᾳ 117. Αἱ δὲ διάλεκτοι ἀναβαίνουντι εἰς 5,080.

Πᾶσαι δὲ αἱ γλῶσσαι διαιροῦνται εἰς 3 μεγάλους κλάδους.

Α') τὸν Ἰνδογερμανικόν, ὅστις ὑποδιαιρεῖται εἰς 7 γλώσσας, ἐν αἷς καὶ ἡ Ἑλληνική.

Β') τὸν Σημιτικόν περιλαμβάνοντα ἐπίσης 7 γλώσσας καὶ

Γ') τὸν Χαμιτικόν, εἰς τὸν ὁποῖον ἀνήκουσι πολλαὶ γλῶσσαι, λαλούμεναι ὑπὸ βαρβάρων λαῶν κατοικούντων ἐν τῇ Ἀν. πλευρᾷ τῆς Ἀφρικῆς.

Θρησκείαι, δόγματα καὶ αἱρέσεις.

Καθὼς αἱ γλῶσσαι μετὰ τῶν διαλέκτων, οὕτω καὶ αἱ θρησκείαι μετὰ τῶν δογμάτων καὶ αἱρέσεων εἶναι πολλαὶ καὶ διάφοροι.

Θρησκεία δὲ ὀνομάζεται ὁ τρόπος, καθ' ὃν οἱ ἄνθρωποι λατρεύουσι τὸν Θεόν. Πᾶσαι δὲ αἱ θρησκείαι ἀνάγονται εἰς δύο μεγάλας τάξεις. Α') εἰς τὸν πολυθεϊσμόν, εἰς τὸν ὁποῖον ἀνήκουσιν ὅλοι οἱ λατρεύοντες πολλοὺς θεούς. Τοιοῦτοι δὲ εἶναι οἱ πλεῖστοι τῶν κατοίκων τῆς Ἀσίας, Ἀφρικῆς καὶ μέρος τῶν τῆς Ἀμερικῆς, καὶ διαιροῦνται εἰς πολλὰς αἱρέσεις συμποσούμενοι εἰς 900 ἑκατ. Β') Εἰς τὸν μονοθεϊσμόν (150 ἑκατ.), εἰς τὸν ὁποῖον ἀνήκουσι πάντες οἱ λατρεύοντες ἓνα καὶ μόνον Θεόν ἧτοι οἱ Ἰουδαῖοι διαιρούμενοι εἰς 3 αἱρέσεις, οἱ Χριστιανοί, οἵτινες διαιροῦνται εἰς 3 δόγματα 1) τὸ τῶν ὀρθοδόξων ἢ ἀνατολικῶν (90 ἑκατ.) 2) τὸ τῶν Καθολικῶν ἢ δυτικῶν (200 ἑκατ.) καὶ 3) τὸ τῶν Διαμαρτυρομένων (90 ἑκατ.) καὶ οἱ Μωαμεθανοί, οἵτινες διαιροῦνται εἰς 2 κυρίας αἱρέσεις, συμποσούμενοι εἰς 200 περίπου ἑκατομμύρια.

Βαθμοὶ πολιτισμοῦ.

Οἱ ἄνθρωποι διαφέρουσιν ἀναμεταξύ των κατὰ τὸν τρόπον τοῦ ζῆν καὶ κατὰ τὴν πνευματικὴν ἀνάπτυξιν ἣτοι κατὰ τὸν πολιτισμόν. Διαιροῦνται δὲ κατὰ ταῦτα εἰς 4 τάξεις 1) εἰς ἄγριους, 2) εἰς βαρβάρους, 3) εἰς ἡμιπολιτισμένους καὶ 4) εἰς πεπολιτισμένους ἢ πεφωτισμένους. Καὶ ἄγριοι μὲν λέγονται, ὅσοι ζῶσιν ἐκ τῆς θήρας, ἀλιείας καὶ ληστείας, ὧν πολλοὶ εἶναι ἀνθρωποφάγοι καὶ ἀνθρωποθῦται. Βάρβαροι δὲ ὀνομάζονται, ὅσοι ζῶσιν ἀπὸ τῆς γεωργίας, κτηνοτροφίας, καὶ τῶν βαναύσων τεχνῶν μὴ ἔχοντες γραπτὴν γλῶσσαν. Ἡμιπολιτισμένοι λέγονται, ὅσοι γινώσκουσι καλῶς τὴν γεωργίαν, μετέρχονται πολλὰς τέχνας, ἔχουσι γλῶσσαν γραπτὴν, μίαν θρησκείαν καὶ νόμους. Καὶ πεπολιτισμένοι ὀνομάζονται ὅσοι ἐτελειοποίησαν πάσας τὰς τέχνας καὶ ἐπιστήμας καὶ τοιοῦτοι εἶναι οἱ κάτοικοι τῆς Εὐρώπης καὶ Ἀμερικῆς.

Κράτη καὶ πολιτεύματα.

Κράτος, ἐπικράτεια καὶ βασιλείον ὀνομάζεται μέρος τῆς γῆς, ἐν ᾗ κατοικεῖ ἡ ἐν ὁλόκληρον ἔθνος ὡς ἡ Γαλλία, ἡ Ἰταλία, ἡ μέρος ἔθνους τινὸς ὡς ἡ Ἑλλὰς ἡ καὶ μέρη δύο ἢ περισσοτέρων ἔθνων ὡς ἡ Τουρκία, ἡ Αὐστρία καὶ ἡ Ῥωσσία, καὶ ἔχει τοὺς αὐτοὺς νόμους καὶ τὴν αὐτὴν κυβέρνησιν.

Ἐκαστον κράτος διαιρεῖται εἰς νομοὺς ἢ διοικήσεις, εἰς ἐπαρχίας, εἰς δήμους καὶ εἰς μικρὰς κοινότητας. Οἱ δὲ κάτοικοι ἐκάστου κράτους κατοικοῦσι κεχωρισμένοι ἢ εἰς μεγάλας κοινωνίας, αἱ ὁποῖαι λέγονται πόλεις, ἢ εἰς μικρὰς αἱ ὁποῖαι ὀνομάζονται κωμοπόλεις καὶ χωρία. Καὶ ἐκεῖνη μὲν ἡ πόλις, ἐν ᾗ ἐδρεύει ὁ βασιλεὺς καὶ ἡ κυβέρνησις, ὀνομάζεται πρωτεύουσα τοῦ κράτους καθὼς καὶ πρωτεύουσα τοῦ νομοῦ, τῆς ἐπαρχίας καὶ τοῦ δήμου λέγεται ἐκεῖνη ἡ πόλις, ἐν ᾗ ἐδρεύει ὁ νομάρχης, ὁ ἐπαρχος καὶ ὁ δήμαρχος.

Ἔθνος δὲ ὀνομάζεται τὸ σύνολον τῶν ἀνθρώπων, αἵτινες ἔχουσι τὴν αὐτὴν καταγωγὴν, τὴν αὐτὴν γλῶσσαν, τὴν αὐτὴν θρησκείαν, τὰ αὐτὰ ἥθη καὶ ἔθιμα καὶ κατοικοῦσιν ἥδη εἰς ἓν κράτος ἢ καὶ

εἰς περισσότερα. Καὶ πολίτευμα λέγεται ὁ τρόπος, καθ' ὃν κυβερνᾶται ἓν κράτος ἢ ἓν ἔθνος.

Τὰ δὲ πολιτεύματα εἶναι τριῶν εἰδῶν 1) μοναρχικόν 2) δημοκρατικόν καὶ 3) ἀριστοκρατικόν. Ἡ μὲν μοναρχία διακρίνεται εἰς ἀπόλυτον ἢ δεσποτικὴν, καὶ εἰς περιωρισμένην ἢ συνταγματικὴν. Ἀπόλυτος μὲν λέγεται, ὅταν ὁ ἡγεμὼν κυβερνᾷ κατὰ τὴν θέλησίν του, περιωρισμένη δὲ ἡ συνταγματικὴ, ὅταν ὁ ἡγεμὼν ἄρχῃ κατὰ νόμους, τοὺς ὁποίους θέτουσιν οἱ ἀντιπρόσωποι τοῦ ἔθνους, οἱ βουλευταί. Ἡ μοναρχία λέγεται κληρονομικὴ μὲν, ὅταν ὁ υἱὸς διαδέχεται τὸν πατέρα, κατ' ἐκλογὴν δέ, ὅταν ὁ βασιλεὺς ἐκλέγῃται ὑπὸ τοῦ ἔθνους. Δημοκρατικόν δὲ λέγεται τὸ πολίτευμα, ὅταν ὁ λαὸς ἐκλέγῃ τοὺς ἄρχοντας. Συνήθως ἐκλέγεται εἰς πρόεδρος τῆς δημοκρατίας διὰ 3 ἢ 4 ἔτη. Καὶ ἀριστοκρατικόν ἢ ὀλιγαρχικόν ὀνομάζεται τὸ πολίτευμα, ὅταν οἱ ἄριστοι ἢ εὐγενεῖς ἄρχωσιν. Ὁμόσπονδα δὲ καὶ συμμαχικὰ ἢ πολιτεῖαι ἠνωμέναι λέγονται ὅσα ἔχουσι συμμαχίαν ἢ συμφωνίαν γὰ ὑπερασπίζονται μεταξὺ των. Καὶ τὸ μὲν συνταγματικόν ἐπικρατεῖ ἐν Εὐρώπῃ, τὸ δὲ δημοκρατικόν ἐν Ἀμερικῇ καὶ τὸ δεσποτικόν ἐν Ἀσίᾳ καὶ Ἀφρικῇ μετὰ τινων ἐξαιρέσεων.

ΤΜΗΜΑ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ΕΥΡΩΠΗ

*Εκτ. 180,000 □ Κατ. 320,000,000.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

Γεωγραφικὴ ἐποψις.

Ἡ Εὐρώπη παραβαλλομένη πρὸς τὰς ἄλλας Ἠπείρους εἶναι κατὰ μὲν τὴν ἔκτασιν ἡ μικροτάτη μετὰ τὴν Αὐστραλίαν, κατὰ δὲ τὸν πληθυσμὸν ἡ δευτέρα μετὰ τὴν Ἀσίαν καὶ κατὰ τὸν πολιτισμὸν ἡ πρώτη Ἠπειρος τοῦ κόσμου. Αὕτη ἐκ φύσεως ἀποτελεῖ μεγίστην χερσόνησον τῆς Ἀσίας, μετὰ τῆς ὁποίας ἀποτελεῖ μίαν νῆσον. Ἐκ

δὲ τοῦ κορμοῦ αὐτῆς ἐπικρέμονται 12 χερσόνησοι, τῶν ὑποίων 4 μέγισται ἡ Ἑλληνική, ἡ Ἰταλική, ἡ Ἰσπανοπορτογαλική, ἡ Σκανδιναυική καὶ 8 ἄλλαι μικρότεραι· ἔχει δὲ μεγίστην ποικιλίαν εἰς τὴν φυσικὴν διάπλασιν τῆς παραλίας.

Ἱστορικὴ ἐποψις.

Ἡ Εὐρώπη τὸ πάλαι οἰκουμένη ὑπὸ βαρβάρων ἐθνῶν, κατελήφθη ἀκολούθως ὑπὸ Καυκασίων λαῶν τῆς Ἀσίας, οἵτινες ἀπετέλεσαν τὴν Ἰνδογερμανικὴν φυλὴν. Αὕτη δὲ παρέλαβε τὰ πρῶτα σπέρματα τοῦ ἀνατολικοῦ πολιτισμοῦ ἐκ τῆς Ἀσίας διὰ τῆς Ἑλλάδος. Διότι ἡ Ἑλλὰς πλησιέστατα κειμένη εἰς τὴν Ἀσίαν καὶ Ἀφρικὴν, πρῶτῳτάτα ὠφελήθη ἐκ τοῦ πολιτισμοῦ ἐκείνων, ἀνέπτυξεν αὐτόν, ἐτελειοποίησε καὶ ἀπετέλεσεν ἴδιον ἑλληνικὸν πολιτισμόν, ὅστις διεδόθη εἰς τὴν Ῥώμην καὶ Ἰταλίαν καὶ ἐκ ταύτης μετὰ τὴν ἀναγέννησιν τῶν γραμμάτων εἰς ὅλην τὴν Εὐρώπην, ἣτις υἰοθετήσασα τὸν ἑλληνικὸν καὶ ῥωμαϊκὸν πολιτισμόν εἰς τὴν ἀκμὴν ἔφθασεν, ὥστε πολιτικῶς μὲν εἶναι ἡγεμονίς τῶν ἄλλων Ἠπειρώων, πνευματικῶς δὲ παιδαγωγὸς καὶ διδάσκαλος τῆς οἰκουμένης ἐγένετο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

Φυσικὴ κατάστασις.

α'.) Ὠκεανοί, θάλασσαι, πελάγη, κόλποι καὶ πορθμοί.

Ὠκεανοὶ μὲν δύο περιβάλλουσι τὴν Εὐρώπην, ὁ Β παγωμένος καὶ ὁ Ἀτλαντικός· θάλασσαι δὲ σχηματιζόμεναι ἐξ αὐτῶν εἶναι ἡ Λευκὴ, ἡ Καρική, ἡ Βαλτική, ἡ Γερμανική, ἡ τῆς Μάγχης, ἡ Μεσόγειος, ἡ Προποντίς, ἡ Μαύρη, ἡ Κασπία καὶ ἡ Ἀζοφική. Τὰ δὲ κυριώτερα πελάγη εἶναι τὸ Τυρρηνικόν, τὸ Σικελικόν, τὸ Ἴόνιον, τὸ Ἀδριατικόν, τὸ Αἰγαῖον, τὸ Θωρακικόν καὶ τὸ Κρητικόν. Κόλπους δὲ ἔχει πλείστους, οἱ μεγαλύτεροι τῶν ὑποίων εἶναι ὁ Βοθνικός, ὁ Φοινικικός, ὁ Νορμανδικός, ὁ Οὐασκωνικός, ὁ τῆς Βαλεγκίας, ὁ τῆς Λυών, ὁ τῆς Νεαπόλεως, ὁ τῆς Γενούης, ὁ τῆς Βενετίας, ὁ τῆς Τεργέστης καὶ οἱ περὶ τὴν Ἑλληνικὴν χερσόνησον σχηματιζόμενοι πολυάριθμοι. Πορθμοὶ δὲ ἐπισημότεροι εἶναι ὁ Σκαγεράκης, ὁ Κατεγάτης, ὁ τοῦ Σούνδου, ὁ μικρὸς καὶ μέγας Βέλτης, ὁ τοῦ

Καλαί, ὁ τοῦ Γιβραλτάρ, ὁ τῆς Μεσσήνης, ὁ τοῦ Ὀτράνδου, ὁ τοῦ Εὐρίπου, ὁ Ἑλλάσποντος, ὁ Βόσπορος καὶ ὁ Κιμερικός.

β') Ὀρη, ἀκρωτήρια, χερσόνησοι, πεδιάδες καὶ νῆσοι.

Τὰ ὄρη τῆς Εὐρώπης διαιροῦνται εἰς βόρεια, κεντρικά, νότια καὶ ἀνατολικά.

1) Βόρεια εἶναι αἱ Σκανδιναυικαὶ Ἀλπεις καὶ τὰ τῆς μεγάλης Βρετανίας.

2) Κεντρικὰ δὲ αἱ Ἑλβετικαὶ Ἀλπεις, τὰ Σουδητία, ὁ Μέγας Δρυμός, ὁ Γερμανικὸς Ἰόρασος, τὰ Ἀρδενά, τὰ Βόσγεια καὶ τὰ Καρπάθια.

3) Νότια δὲ τὰ Πυρρηνναῖα, τὰ Ἰβηρικά, τὰ τῆς Ἀστουρίας, τὰ τῆς Γρενάδας, τὰ Ἀπέννινα, ὁ Αἶμος, τὸ Σκόμιον, ὁ Ὀρβηλος, ὁ Σκάρδος, ἡ Ῥοδόπη, ὁ Ἀθως, ὁ Ὀλυμπος, ὁ Πίνδος, ἡ Ὀσσα, τὸ Πήλιον καὶ τὰ τῆς Ἑλλάδος.

Καὶ 4) Ἀνατολικά εἶναι τὰ Οὐράλια καὶ τὰ Καυκάσια.

Τῶν δὲ ἀκρωτηρίων ἐπισημότερα εἶναι τὸ Βόρειον, τὸ Φινιστέρον, τὸ Τραφαλάρον, ἡ Ταρίφα, τὸ Σπαρτιβέντον, ὁ Μαλέας, τὸ Τέναρον κτλ.

Κυριώτεροι δὲ χερσόνησοι εἶναι ἡ Κόλα, ἡ Σκανδιναυική, ἡ Δανική, ἡ Νορμανδική, ἡ Βρετανική, ἡ Ἰσπανοπορτογαλλική, ἡ Ἰταλική, ἡ Ἑλληνική καὶ ἡ Κριμαϊκή.

Τῶν δὲ πολυαριθμῶν πεδιάδων ἐπισημότεραι εἶναι ἡ Βελγική, ἡ περὶ τὸν Ῥήνον Γερμανική, ἡ Γαλλική, ἡ περὶ τὸν Πάδον καὶ Ἄρνον Ἰταλική, ἡ Αὐστριακή, ἡ περὶ τὸν Δούναβιν Ῥωμουνική καὶ ἡ Θεσσαλική.

Καὶ νήσους μικρὰς καὶ μεγάλας πλείστας ἔχει ἡ Εὐρώπη αἱ κυριώτεραι τῶν ὁποίων εἶναι ἡ Ἰσλανδία, αἱ Βρετανικαί, ἡ Κορσική, ἡ Σαρδηνία, ἡ Σικελία, ἡ Μελίτη, αἱ 7 Ἰονικαί, ἡ Κρήτη, αἱ Κυκλάδες καὶ αἱ Σποράδες.

δ') Ποταμοί, διώρυγες καὶ λίμναι.

Ἡ Εὐρώπη ἔχει καὶ ποταμούς πολλοὺς μεγάλους καὶ μικροὺς, αἱ κυριώτεροι τῶν ὁποίων εἶναι, ὁ Πετσχόρας, ὁ Δουῖνας, ὁ Νεῦας, ὁ Τάναϊς, ὁ Δνοίστερος, ὁ Βόλγας καὶ ὁ Οὐράλης ἐν Ῥωσίᾳ, ὁ Τορ-

νέας καὶ ὁ Γλόμενος ἐν τῇ Σκανδιναυικῇ, ὁ Σχάνων, ὁ Σαβέρνης, ὁ Οὐμβερος καὶ ὁ Τάμεσις ἐν Μεγάλῃ Βρετανίᾳ.

Ὁ Μεύσης καὶ Σκάλδης ἐν Βελγίῳ καὶ Ὁλανδίᾳ, ὁ Οὐϊστούλας, ὁ Ἀλβίς, ὁ Ὀδερος, ὁ Οὐϊσουργίς καὶ ὁ Ῥήνος ἐν Γερμανίᾳ, ὁ Σηκοάνας ὁ Ῥοδανός, ὁ Γαρούνας καὶ ὁ Λεϊγγερος ἐν Γαλλίᾳ καὶ ὁ Δούναβις ἐν Αὐστρο-ουγγαρίᾳ. Ὁ Δούριος, ὁ Τάγος, ὁ Γουϊδιάνας ὁ Ἰβήρ καὶ ὁ Γουαδαλκούρος ἐν Ἰσπανίᾳ, ὁ Τίβερις, ὁ Πάδος, ὁ Ἄρνος καὶ ὁ Ἀδίγης ἐν Ἰταλίᾳ, ὁ Δρεῖλων, Ἀλιάκμων, Ἀξιός, Στρώμων Νέστος, Ἐβρος, Πηνειός, Ἀχελῷος ἐν Τουρκίᾳ καὶ Ἑλλάδι.

Ὅλοι οἱ μέγιστοι ποταμοὶ τῆς Εὐρώπης συνδέονται διὰ διωρύγων πρὸς εὐκολίαν τῆς συγκοινωνίας καὶ τοῦ ἐμπορίου, αἱ κυριώτεραι καὶ μεγαλειότεραι τῶν ὁποίων θὰ μνημονευθῶσιν ἐν οἰκίῳ τόπῳ.

Καὶ λίμνας πολλὰς ἔχει ἡ Εὐρώπη καὶ ὥραιας ἐπιστημότεραι τῶν ὁποίων εἶναι ἡ Λαδόγα, ἡ Ὀνέγα, ἡ Πείπος, καὶ Ἰλμενος ἐν Ῥωσίᾳ· ἡ Βένερ, ἡ Μαλάρη ἐν Σουηδίᾳ· ἡ Λυκέρνη, ἡ Νευσιατέλη, ἡ Ζυρίχη καὶ ἡ Λεμάνη ἐν Ἑλβετίᾳ, ἡ Βαλατῶν ἐν Οὐγγαρίᾳ· ἡ Μελζων, ἡ Κῶμος, ἡ Γάρδη, ἡ Τρασιμένη καὶ ἡ Ἀχερουσία ἐν Ἰταλίᾳ· ἡ Ῥαζέλμη ἐν Ῥωμουνίᾳ, ἡ Λαβεῖτις ἐν Ἀλβανίᾳ, ἡ Λυχνίτις, ἡ Ὀρεστιάς, ἡ Κερκινίτις καὶ ἡ Κωπαῖς ἐν τῇ ἑλληνικῇ χερσονήσῳ.

δ.) Ἐδαφος, κλίμα, φυτὰ καὶ ζῶα.

Ἡ Εὐρώπη διαιρεῖται φυσικῶς εἰς δύο μεγάλα μέρη ἥτοι εἰς πεδινὸν τὸ ΒΔ καὶ εἰς ὄρεινόν τὸ ΝΔ· τὸ δὲ ἔδαφος αὐτῆς ἐκ φύσεως δὲν εἶναι λίαν καρποφόρον, ὅσον τὸ τῶν ἄλλων Ἑπείρων. Διότι ἐν ᾧ ἡ μὲν Ἀσία παράγει ἀπὸ τοῦ ἐνὸς 20—30, ἡ δὲ Ἀμερικὴ 50—60, τῆς Ἀφρικῆς ἡ Αἴγυπτος τρεῖς τοῦ ἔτους καρποφορεῖ, ἡ Εὐρώπη μόλις παράγει ἀπὸ τοῦ ἐνὸς 10—15. Τὸ δὲ κλίμα τῆς Εὐρώπης κατὰ τὸ πλεῖστον εἶναι συγκερασμένον ἐκτὸς τῆς βορείου πλευρᾶς, ὅπου εἶναι ψυχρὸν καὶ τῆς νοτίου πλευρᾶς ὅπου κλίνει εἰς τὸ θερμόν. Ἡ δὲ βλάστησις τῶν φυτῶν εἶναι πολὺ κατωτέρα ὥς πρὸς τὸ μέγεθος, τὴν ζωηρότητα τῶν χρωμάτων καὶ τὴν εὐωδίαν τῶν ἀνθέων, ἔχει ὅμως περισσοτέραν ποικίλιαν διὰ τὴν διαφορὰν τῆς θερμοκρασίας ἀπὸ τὴν βλάστησιν τῶν ἄλ-

λων Ἑπειρών. Καθὼς δὲ τὰ φυτὰ τῆς Εὐρώπης διαφέρουσιν ἀπὸ τὰ τῶν ἄλλων ἡπειρῶν, οὕτω καὶ τὰ ζῶα, τὰ ὅποια ἐν μὲν τῇ Εὐρώπῃ εἶναι μικρότερα καὶ ἡμερώτερα, ἐν δὲ ταῖς ἄλλαις Ἑπειροῖς μέγιστα, μεγαλοπρεπῆ καὶ δηλητηριώδη, πολλὰ τῶν ὁποίων οἱ Εὐρωπαῖοι κατάρθωσαν νὰ δαμάσῃσι καὶ ἡμερώσωσιν. Ὡσαύτως καὶ τὰ πτηνὰ τῆς Εὐρώπης εἶναι μικρότερα μὲν καὶ ὀλιγώτερον ποικίλα ἀπὸ τὰ τῶν ἄλλων Ἑπειρῶν, διακρίνονται ὁμῶς διὰ τὴν γλυκεῖαν φωνὴν καὶ τὸ μελωδικὸν κελάδημα. Περὶ δὲ τῶν προϊόντων ἐν οἰκίῳ τόπῳ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ.

α.) Κάτοικοι τῆς Εὐρώπης.

Οἱ κάτοικοι τῆς Εὐρώπης ὑπολογίζονται εἰς 320 ἑκατομμύρια περίπου καὶ δύνανται νὰ ἐξετασθῶσιν ὑπὸ τρεῖς ἐπόψεις ἥτοι ὑπὸ ἐθνικὴν, ὑπὸ θρησκευτικὴν, καὶ ὑπὸ πολιτικὴν ἔποψιν.

1) Ὑπὸ ἐθνικὴν ἔποψιν ἐξεταζόμενοι οἱ κάτοικοι διαιροῦνται, εἰς δύο μεγάλας φυλάς ἥτοι εἰς τὴν Καυκασίαν φυλὴν, περιλαμβάνουσαν 300 περίπου ἑκατομμύρια καὶ εἰς τὴν Μογγολικὴν φυλὴν, εἰς τὴν ὁποίαν ἀνήκουσιν 20 περίπου ἑκατομ. Ἡ δὲ Καυκασία φυλὴ διαιρεῖται εἰς 3 μεγάλας ὁμοεθνίας. 1) τὴν Ἑλληνο-ῤωμαϊκὴν, περιλαμβάνουσαν τοὺς κατοίκους τῶν νοτίων κρατῶν μετὰ τῆς Γαλλίας· 2) τὴν Γερμανο-Ἀγγλικὴν, περιλαμβάνουσαν τοὺς κατοίκους τῶν κεντρικῶν καὶ βορείων κρατῶν τῆς Εὐρώπης πλὴν τῆς Ῥωσσίας καὶ 3) τὴν Σλαβικὴν ὁμοφυλίαν κατοικοῦσαν ἐν Ῥωσσίᾳ, Αὐστρίᾳ κατὰ μέγα μέρος καὶ ἐν ταῖς βορείαις χώραις τῆς Ἑλλήν. Χερσονήσου.

2) Ὑπὸ θρησκευτικὴν ἔποψιν ἐξεταζομένη ἡ Εὐρώπη ἀποτελεῖ μίαν μεγάλην χριστιανικὴν ἀδελφότητα καὶ ἐνότητα διότι τὰ 5—6 τῶν Ἰουδαίων καὶ 8—10 ἑκατομμύρια τῶν Μωαμεθανῶν καὶ ὀλιγίστων εἰδωλολατρῶν ἐκμηδενίζονται ἀπέναντι τῶν 300 ἑκατομμυρίων Χριστιανῶν. ὅθεν εὐλόγως ὀνομάζεται ἡ Εὐρώπη Χριστιανικὴ Ἑπειρος τοῦ παλαιοῦ κόσμου.

Οἱ δὲ Χριστιανοὶ τῆς Εὐρώπης διαιροῦνται εἰς 3 δόγματα 1) τὸ τῶν ὀρθοδόξων (75 ἑκατομ.) κατοικούντων εἰς τὰ 3 ἀνατολικά κράτη ἥτοι εἰς τὴν Ἑλλάδα, Τουρκίαν καὶ Ῥωσσίαν· 2) τὸ τῶν καθολικῶν κατοικούντων εἰς τὰ νότια κράτη καὶ μέρος τῶν κεντρικῶν (150 ἑκατ.) καὶ 3) τὸ τῶν Διαμαρτυρομένων (75 ἑκατ.) κατοικούντων εἰς τὰ κεντρικά καὶ βόρεια κράτη.

6.) Κράτη τῆς Εὐρώπης καὶ διαίσεις αὐτῶν.

Πάντα τὰ κράτη τῆς Εὐρώπης ἐπὶ τοῦ παρόντος εἶναι 49 μεγάλα καὶ μικρὰ ἀνεξάρτητα ἀπ' ἀλλήλων. Ταῦτα δὲ διαιροῦνται ὡς ἑξῆς·

Τὰ κράτη τῆς Εὐρώπης κατὰ τὴν γεωγρ. θέσιν δύνανται νὰ διαιρεθῶσιν εἰς 3 τάξεις.

1) Εἰς νότια 10 ἥτοι τὴν Ἑλλάδα, τὴν Τουρκίαν, τὴν Ῥωμουνίαν, τὴν Σερβίαν, τὸ Μαυροβούνιον, τὴν Ἰταλίαν, τὴν δημοκρατ. τοῦ ἁγίου Μαρίνου, τὴν Ἰσπανίαν, τὴν Πορτογαλίαν καὶ τὴν δημοκρατ. Ἀνδόρραν, τὰ ὅποια περιέχονται εἰς 3 μεγάλας χερσονήσους τῆς νοτίου Εὐρώπης ἥτοι τῆς Ἑλληνικῆς, τῆς Ἰταλικῆς καὶ τῆς Ἰσπανο-Πορτογαλικῆς.

2) Εἰς 34 κεντρικά, τῶν ὁποίων, 9 μεγάλα ἥτοι τὴν Γαλλίαν, τὴν Ἑλβετίαν, τὴν Αὐστρο-ουγγαρίαν, τὴν Πρωσσίαν, τὴν Βαυαρίαν, τὴν Σαξονίαν, τὴν Βυρτεμβέργην, τὸ Βέλγιον καὶ τὴν Ὀλλανδίαν, τὰ δὲ λοιπὰ 25 μικρὰ ἥτοι μεγάλα Δουκάτα, Δουκάτα, Ἡγεμονίαι, ἐλεύθεραι πόλεις καὶ 1 αὐτοκρ. χώρα· τούτων δὲ τῶν 34 μόνον ἡ Γερμ. αὐτοκρατορία περιλαμβάνει 26.

3) Καὶ εἰς βόρεια 5, ἥτοι τὴν Δανίαν, τὴν Σουηδίαν καὶ Νορβηγίαν ὑπὸ ἓνα βασιλεῖα, τὴν Μεγάλην Βρεττανίαν καὶ τὴν Ῥωσσίαν.

Μέγιστα δὲ πάντων τούτων εἶναι 6, τὰ ὅποια ὀνομάζονται Μεγάλαι δυνάμεις τῆς Εὐρώπης, ἥτοι ἡ Γαλλία, ἡ Αὐστρο-ουγγαρία, ἡ Πρωσσία, ἡ Μεγάλη Βρεττανία, ἡ Ῥωσσία καὶ Ἰταλία, διότι αὗται κανονίζουσι καὶ διευθύνουσι τὰ πράγματα τῆς Εὐρώπης.

ΤΜΗΜΑ ΤΡΙΤΟΝ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΣ

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἔκτασις 1209 □ Κάτοικοι 2,000,000 περίπου

Ἱστορικὴ ἔποψις τῆς Ἑλλάδος.

Ἡ Ἑλλὰς κατὰ τοὺς ἀρχαίους χρόνους διηρεῖτο εἰς πολλὰς καὶ μικρὰς πολιτείας, ἐπιστημότεραι καὶ μεγαλειότεραι τῶν ὁποίων ἦσαν ἡ τῶν Ἀθηνῶν καὶ ἡ τῆς Σπάρτης, καὶ διὰ τῆς παιδείας καὶ σοφίας, διὰ τῶν τεχνῶν καὶ ἐπιστημῶν ἔφθασεν εἰς τὸν ἀνώτατον βαθμὸν τῆς προόδου, τοῦ πολιτισμοῦ καὶ τῆς δόξης μεταξὺ πάντων τῶν ἀρχαίων καὶ συγχρόνων τῆς Εὐρώπης ἐθνῶν. Διὰ δὲ τῶν ἡρωϊκῶν ἄθλων καὶ ἀγώνων ἐθριαμβεύσε κατὰ τῶν βαρβάρων Περσῶν, ἀπὸ τὸν ζυγὸν τῶν ὁποίων ἀπήλλαξε ὅλην τὴν Εὐρώπην.

Ἐπειδὴ ὅμως ἀπὸ τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου (431—404 π. χ.) περιήλθεν εἰς ταραχὰς καὶ διχονοίας, ἐξησθένησε καὶ ὑπέπεσεν εἰς τὴν ἡγεμονίαν τῆς Μακεδονίας διὰ τῆς ἐν Χαιρωνείᾳ μάχης (338 π. χ.) νικηθεῖσα ὑπὸ τοῦ Φιλίππου καὶ ἀκολουθῶς μετὰ τοῦ Ἀλεξάνδρου ἐκστρατεύσασα εἰς τὴν Ἀσίαν πρὸς τιμωρίαν τῶν Περσῶν, μετὰ τὴν διάλυσιν τῆς Μακεδονικῆς αὐτοκρατορίας ὑπέπεσε καὶ ἡ Ἑλλὰς εἰς τὸν Ῥωμαϊκὸν ζυγόν.

Μετὰ δὲ τὴν διαίρεσιν τοῦ Ῥωμ. κράτους εἰς ἀνατολικὸν καὶ δυτικὸν (395) ἡ Ἑλλὰς συμπεριελήφθη εἰς τὸ πρῶτον Γραικορωμαϊκὸν ἢ Βυζαντινόν, ὑπὸ τὴν κυριαρχίαν τοῦ ὁποίου ὑπέφερε πολλὰς συμφορὰς ἐκ τῆς ἐπιδρομῆς πολλῶν βαρβάρων ἐθνῶν καὶ βραδύτερον ὑπέκυψεν εἰς τὴν δεσποτείαν τῶν Τούρκων, ἀπὸ τῆς ὁποίας διὰ τῶν ἡρωϊκῶν ἀγώνων τοῦ 1821 ἐκηρύχθη ἀνεξάρτητον βασιλεῖον (1829), τοῦ ὁποίου Κυβερνήτης ἀνηγορεύθη ὁ Κερκυραῖος Ἰωάννης Καποδίστριας. Τούτου ὅμως κατὰ κακὴν μοῖραν δολοφονηθέντος, πρῶτος βασιλεὺς ἐξελέχθη ὁ αἰμίμηστος Ὅθων, ὅστις βασιλεύσας ἀπὸ τοῦ 1833—1862 ἐξώσθη καὶ ἀντ' αὐτοῦ ἐξελέχθη ὁ δευτερότοκος υἱὸς τοῦ βασιλέως τῆς Δανίας Γεώργιος ὁ Α'. συν-

ταγματικὸς βασιλεὺς τῶν Ἑλλήνων, ὅτε ἡ Ἀγγλία παρεχώρησε καὶ τὰς Ἰονίους νήσους εἰς τὴν Ἑλλάδα.

Διὰ τῆς συνθήκης τοῦ Βερολίνου (1878) ἐπηρεζήθη τὸ βασίλειον τῆς Ἑλλάδος προσλαβὼν ὅλην σχεδὸν τὴν Θεσσαλίαν καὶ μικρὸν μέρος τῆς Ἡπείρου, τὸ ὅποιον περιλαμβάνει τὴν περιοχὴν τῆς Ἄρτης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

Φυσικὴ κατάστασις.

Ἡ ΝΑ Χερσόνησος τῆς Εὐρώπης, τῆς ὁποίας τὸ Ν μέρος κατέχει τὸ βασίλειον τῆς Ἑλλάδος, ἔχει 4 διάφορα ὀνόματα ἥτοι ὀνομάζεται Ἑλληνική, Χερσόνησος τοῦ Αἴμου, Ἰλλυρικὴ καὶ Ἑλληνοτουρκικὴ, καὶ σχῆμα τριγώνου· ὀρίζεται δὲ πρὸς Β. μὲν ὑπὸ τῆς Αὐστρο-ουγγαρίας, πρὸς Δ δὲ ὑπὸ τοῦ Ἀδριατικοῦ καὶ Ἰονίου πελάγους καὶ πρὸς Ν καὶ Α ὑπὸ τῆς Μεσογείου θαλάσσης, τοῦ Αἰγαίου πελάγους καὶ τοῦ Εὐξείνου Πόντου.

α) Θάλασσα, πελάγη, κόλποι καὶ πορθμοί.

Τὸ βασίλειον τῆς Ἑλλάδος ὀριζόμενον πρὸς Β ἀπὸ τῆς Μακεδονίας καὶ τῆς Ἡπείρου, ἥτοι ἀπὸ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Πηνειοῦ μέχρι τοῦ Ἀράχθου ποταμοῦ τῆς Ἡπείρου, συνίσταται ἐκ τριῶν διακεκριμένων μερῶν ἥτοι ἐκ τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος μετὰ τῆς Θεσσαλίας καὶ τοῦ νοτίου μέρους τῆς Ἡπείρου, ἐκ τῆς Πελοποννήσου, ἥτις μετ' ὀλίγον μεταβάλλεται εἰς νήσον μεγάλην, καὶ ἐκ τῶν Ἰονίων Κυκλάδων καὶ Σποράδων νήσων. Περιβάλλεται δὲ ὑπὸ τῆς Μεσογείου θαλάσσης, ἐκ τῆς ὁποίας σχηματίζονται διάφορα μικρὰ καὶ μεγάλα πελάγη οἷον· 1) τὸ Τυρρηνικὸν πέλαγος πρὸς Δ τῆς Ἰταλίας 2) τὸ Σικελικὸν περὶ τὴν Σικελίαν· 3) τὸ Κρητικὸν πέλαγος πρὸς Β τῆς Κρήτης· 4) τὸ Ἰόνιον πέλαγος πρὸς Δ τῆς Πελοποννήσου, Στερεᾶς Ἑλλάδος καὶ Ἡπείρου· 5) τὸ Ἀδριατικὸν πέλαγος πρὸς Β τοῦ Ἰονίου καὶ 6) τὸ Αἰγαῖον πέλαγος μετὰ τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Ἀσιατικῆς Τουρκίας.

Κόλποι δὲ τοσοῦτοι πολλοὶ σχηματίζονται ἐν τῇ παραλίᾳ τῆς

Ἑλλάδος, ὅσοι εἰς καμμίαν ἄλλην τοσοῦτον μικρὰν χώραν. Τοιοῦτοι δὲ εἶναι οἱ ἐξῆς.

1) Ὁ Ἀμβρακικός κόλπος. 2) ὁ Κορινθιακός. 3) ὁ Κρῖσσατος πρὸς Ν. τῆς Ἀμφίσης. 4) ὁ Κυπαρισιακός. 5) ὁ Μεσσηνιακός. 6) ὁ Λακωνικός. 7) ὁ Ἀργολικός. 8) ὁ Ἑρμιονικός (τῆς Ὑδρας). 9) ὁ Σαρωνικός. 10) ὁ Μαλιακός ἢ κόλπος τῆς Λαμίας. 11) ὁ Εὐβοϊκός. 12) ὁ Παγασητικός (τοῦ Βώλου). Ἐντὸς δὲ τῶν κόλπων τούτων σχηματίζονται καὶ πολυάριθμοι λιμένες.

Καὶ πορθμούς δύο μόνον ἔχει ἡ Ἑλλάς, τὸν τοῦ Ῥίου καὶ Ἀντιρρίου καὶ τὸν τοῦ Εὐρίπου (Χαλκίδος). Μετ' ὀλίγον δὲ σχηματίζεται καὶ ὁ τῆς Κορίνθου.

6.) Ὁρεογραφία ἢ τοὶ ὄρη καὶ ἀκρωτήρια.

Τὰ ὄρη τῆς Ἑλλάδος διαίρουνται εἰς ὄρη τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος, Θεσσαλίας καὶ μέρους τῆς Ἡπείρου, εἰς ὄρη τῆς Πελοποννήσου καὶ εἰς ὄρη τῶν νήσων.

1) Ὁ ὄρη τῆς μὲν Θεσσαλίας εἶναι ὁ Ὀλύμπος καὶ τὰ Καμβούνια μεθόρια πρὸς Β. αὐτῆς καὶ ὁ Πίνδος πρὸς Δ, ἐσωτερικὰ δὲ ἡ Ὄσσα (Κίσσαβος) καὶ τὸ Πήλιον (Πλιασίδι) ἐν τῇ Α. πλευρᾷ καὶ ἡ ὄρεινὴ καὶ λοφώδης σειρά, ἣτις διαίρει τὴν Θεσσαλίαν εἰς δύο μεγάλας πεδιάδας καὶ φέρει διάφορα ἐπιτόπια ὀνόματα.

2) Ἐν δὲ τῇ νομῇ τῆς Ἀρτης ἢ Τζουμέρκας, ἢ Καναρδίτσα καὶ ὁ Ζυγός. Τὰ δὲ ὄρη τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος εἶναι κλάδοι τοῦ Πίνδου, τῶν ὁποίων ἐπισημότεροι εἶναι οἱ ἐξῆς.

1) Ἡ Ὄθρυς μεταξὺ Θεσσαλίας καὶ Φθιώτιδος ἀπετέλει πρῶτον τὰ ὄρια πρὸς Β.

2) Ἡ Οἶτη (καταβόθρα) ἐκτείνεται ΝΑ. τῆς Ὄθρυς ἐπίσημος διὰ τὰ στενὰ τῶν Θερμοπυλῶν.

3—13) Ὁ Τυμφρηστός (Βελοῦχι), ὁ Κόραξ, ὁ Παρνασσός (Λιάκουρα), ὁ Ἐλικών, ὁ Κιθαιρών, ἡ Γεράνεια, ὁ Πάρνης, τὸ Πεντελικόν, ὁ Ὑμηττός καὶ τὸ Λαύριον ἔχοντα ὕψος ἀπὸ 8,000—1,200 ποδῶν.

14—17) Ἐν τῇ Αἰτωλίᾳ καὶ Ἀκαρνανίᾳ τὸ Παναιτωλικόν, ὁ Ἀράκυνθος καὶ ὁ Θύαμος.

Τῆς δὲ Πελοποννήσου τὰ ὄρη διαιροῦνται

1) Εἰς βόρεια ἤτοι τὸ Παναχαϊκόν (Βοδιᾶς), τὸ Ἀροάνια, ἡ Κυλλήνη (Ζύρια) καὶ ὁ Ἐρύμανθος.

2) Εἰς δυτικά. Ὁ Σκόλλις (Σανδαμέρι), ἡ Φολόη, τὸ Λύκαιον (Τετράγιον), ἡ Ἰθώμη καὶ τὸ Αἰγάλεων (Μάλι).

3) Εἰς Κεντρικά, τὸ Μάιναλον (Κρέπα) καὶ τὸ Ταύγετον (Ὀκταδάκτυλον).

Καὶ 4) εἰς ἀνατολικά. Τὸ Λύρκειον, τὸ Ἀρτεμίσιον, τὸ Παρθένιον καὶ ὁ Πάρνων.

Τὰ δὲ ὄρη τῶν νήσων εἶναι μικρὰ καὶ χαμηλὰ, ὧν ἐπισημότερα εἶναι ἐν Κερκύρᾳ ἡ Ἰστώνη, ἐν Κεφαλληνίᾳ ὁ Αἶνος (Μεγαλομάτι), ἐν Νάξῳ τὸ Δρίνον (Ζιά), ἐν Πάρῳ ἡ Μάρπησσα καὶ ἐν Εὐβοίᾳ ἡ Ὀχη, τὸ Τελέθριον καὶ ἡ Δίρφος, ἔχοντα ὕψος ἀπὸ 7,000—3,000 ποδῶν.

Ἀκρωτήρια. Ἡ Ἑλλάς εὐκόλπος καὶ εὐλίμενος οὖσα, ἔχει πολυάριθμα ἀκρωτήρια, ἐπισημότερα τῶν ὁποίων εἶναι τὰ ἀκόλουθα.

Ἐν Θεσσαλίᾳ Ὁ Κίσσαβος, τὸ Πωρί, ὁ ἅγιος Δημήτριος, ὁ ἅγιος Γεώργιος (Σηπιάς), ὁ Σταυρός, ἡ Παναγία καὶ ὁ ἅγιος Γεώργιος.

Ἐν τῇ Στερεᾷ Ἑλλάδι καὶ Πελοποννήσῳ. Τὸ Ἄκτιον (Πούντα), ὁ Ἀραξος (Πάπα), τὸ Ῥιον (Κάστρον τῆς Ῥούμελης), τὸ Ἀντίρριον (Κάστρον τοῦ Μωριᾶ), ὁ Χελωνάτας (Γλαρέντσα), ὁ Ἰχθυὺς (Κατάκωλον), ὁ Πλαταμώδης (Πλατανῶδες), τὸ Κορυφάσιον (Παλαιὸ Ἀθαρινόν), ὁ Ἀκράτας, ὁ Μαλέας ἐπικίνδυνος εἰς τοὺς ναυτιλλομένους, τὸ Ταίναρον (Ματαπάν), τὸ Σκύλαιον (Σκύλι), τὸ Σούνιον ἐν Ἀττικῇ, καὶ ἡ Κωλιάς (Βάρι) ὡσαύτως ἐν Ἀττικῇ, ἡ Γεραιστὸς (Μανδύλι) ὁ Καφηρεὺς (Καθοδόρος) καὶ τὸ Ἀρτεμίσιον ἐν Εὐβοίᾳ.

γ'). Πεδιάδες, χερσόνησοι, κοιλάδες καὶ νῆσοι.

Ἡ Ἑλλάς διατεταμένη ὑπὸ πολλῶν ὁρέων πλὴν τῆς Θεσσα-

λιας δὲν ἔχει οὔτε πολλές οὔτε μεγάλας πεδιάδας, ὡς ἄλλαι χώραι τῆς Χερσονήσου· αἱ δὲ ἐπισημότεραι εἶναι αἱ ἐξῆς.

Ἡ μεγάλη Θεσσαλική πεδιάς, ἡ Λαμιακή, ἡ Ναυπακτική, ἡ Αἰτωλική, ἡ Λεβαδική, ἡ Μαραθωνική, ἡ Πλαταϊκή, ἡ Θηβαϊκή, καὶ ἡ μικρὰ Ἀθηναϊκή. Ἐν Πελοποννήσῳ δὲ ἡ Ἀργολική, ἡ Κορινθιακή, ἡ τοῦ Αἰγίου, ἡ τῶν Πατρῶν, ἡ τῆς Τεγέας, ἡ τῆς Μεγαλοπόλεως, ἡ Μεσσηνιακὴ καὶ ἡ Λακωνική.

Χερσόνησοι. Τὸ βασιλεῖον τῆς Ἑλλάδος ἀποτελοῦν μέρος τῆς Ἑλλαν. Χερσονήσου καὶ ἰδίαν χερσόνησον, περιέχει τὰς ἀκολουθούς χερσονήσους·

1) Τὴν τῆς Πελοποννήσου, ἥτις διὰ τῆς τομῆς τοῦ Ἰσθμοῦ τῆς Κορίνθου θὰ μεταβληθῇ εἰς νῆσον· 2) τὴν Μεσσηνιακὴν· 3) τὴν μεταξὺ τοῦ Μεσσην. κόλπου καὶ τοῦ Λακωνικοῦ· 4) τὴν Λακωνικὴν· 5) τὴν Ἀργολικὴν· 6) τὴν τῆς Ἀττικῆς καὶ 7) τὴν τῆς Μαγνησίας Θεσσαλικὴν.

Κοιλάδες. Ἡ Ἑλλὰς ἔχει πολλές καὶ μικρὰς κοιλιάδας, ἐξαιρουμένης τῆς τῶν Τεμπῶν (Λυκόστρομον). ἥτις εἶναι μεγίστη, τέρπνοτάτη καὶ μεγαλοπρεπεστάτη, σχηματιζομένη μεταξὺ τοῦ Ὀλύμπου καὶ τῆς Ὀσσης, ὅπου διέρχεται ὁ Πηνειὸς, καὶ ἔχουσα μήκος μὲν δύο περίπου ὥρων, πλάτος δὲ διάφορον εἰς διάφορα μέρη αὐτῆς ἀπὸ 100—2,000 ποδῶν.

Νῆσοι. Ἡ Ἑλλὰς ἔχει πολλές μικρὰς καὶ μεγάλας νήσους, αἱ ὁποῖαι διαιροῦνται εἰς 3 τάξεις τὰς ἐξῆς·

1) Εἰς Ἰονίους 7, αἵτινες καῖνται ἐν τῷ Ἰονίῳ πελάγει καὶ ὀνομάζονται ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ Ἑπτάνησος· αὗται δὲ εἶναι, ἡ Κέρκυρα, οἱ Παξοί, ἡ Λευκάς, ἡ Ἰθάκη, ἡ Κεφαλληνία, ἡ Ζάκυνθος καὶ τὰ Κύθηρα πρὸς Ν τῆς Πελοποννήσου.

2) Εἰς Κυκλάδας, αἱ ὁποῖαι ὠνομάσθησαν οὕτω, διότι ἀποτελοῦσι κύκλον περὶ τὴν ἱερὰν νῆσον Δῆλον. Αὗται δὲ εἶναι ἡ Κέως, ἡ Κύθνος, ἡ Σέριφος, ἡ Σίφνος, ἡ Κίμωλος, ἡ Μῆλος, ἡ Φολέγανδρος, ἡ Σίκινος, ἡ Θήρα, ἡ Γύαρος, ἡ Σύρος, ἡ Δῆλος, ἡ Ἴος, ἡ Ἀνάφη, ἡ Ἀστυπάλαια, ἡ Ἄνδρος, ἡ Τήνος, ἡ Μύκονος, ἡ Νάξος, ἡ Πάρος, ἡ Ὠλίας, καὶ ἡ Ἀμοργός, τῶν ὁποίων ἐπισημότεραι εἶναι ἡ Σύρος, Τήνος, Πάρος καὶ Ἄνδρος. Ἐκτὸς δὲ τούτων

εἶναι ἡ Ὑδρα, αἱ Σπέτσαι, ὁ Πόρος, ἡ Αἴγινα, καὶ ἡ Σαλαμίς.

3) Εἰς Σποράδας, αἰτνες εἶναι διεσπαρμέναι ἐν τῷ Αἰγαίῳ πελάγει καὶ διαιροῦνται εἰς δυτικάς, βορείους καὶ ἀνατολικάς. Δυτικά μὲν εἶναι ἡ μεγίστη πασῶν Εὐβοία, ἡ Σκύρος, ἡ Σκιάθος, ἡ Σκόπελος, ἡ Εὐδαμία, ἡ Ἴκος, ἡ Πολύαιγος καὶ ἡ Γεροντία ἐν τῇ Δ. παραλίᾳ τοῦ Αἰγαίου πελάγους. Βόρειοι δὲ εἶναι ἡ Ἀλόνησος, ἡ Λήμνος, ἡ Θάσος, ἡ Ἰμβρος καὶ ἡ Σαμοθράκη ἀνήκουσαι εἰς τὴν Τουρκίαν.

Καὶ ἀνατολικαὶ εἶναι πᾶσαι αἱ κείμεναι ἐν τῇ παραλίᾳ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας.

δ.) Ὑδρογραφία ἤτοι ποταμοὶ καὶ λίμναι.

Ποταμοί· οἱ ποταμοὶ τῆς Ἑλλάδος, συγκρινόμενοι πρὸς τοὺς ποταμοὺς τῶν ἄλλων κρατῶν τῆς Εὐρώπης καὶ τῶν ἄλλων χωρῶν τῆς Ἑλληνικῆς χερσονήσου, εἶναι πολὺ μικρότεροι, ἔχοντες ὀλίγα ὕδατα, καὶ διὰ τοῦτο οἱ περισσότεροι αὐτῶν εἶναι χεῖμαρρος (ξηροπόταμοι). Οἱ δὲ κυριώτεροι αὐτῶν εἶναι οἱ ἀκόλουθοι.

Ἐν Θεσσαλίᾳ· ὁ Πηνειὸς (Σαλαμβρία), ὁ μέγιστος καὶ εὐεργατικώτατος ποταμὸς τῆς Θεσσαλίας, τῶν δὲ παραποτάμων αὐτοῦ ἐπισημότεροι εἶναι ὁ Τρικκαλινός, ὁ Κομέρκης, τὸ Βλισῦρι, ὁ Ἐλασσωνίτικος, ὁ Φερσαλίτικος, ὁ Σαραντόπορος καὶ ὁ Ξηριάς.

Ἐν Στερεῇ Ἑλλάδι· ὁ Ἀχελῷος (Ἀσπροπόταμον) εἶναι ὁ μέγιστος ποτ. τῆς Ἑλλάδος, ὁ Εὐηνος (Φιδαρὶς), ὁ Σπερχειὸς (Ἀλαμάννα), ὁ Κηφισσὸς τῆς Φωκίδος (ποτάμι τοῦ Δαδίου), ὁ Κηφισσὸς τῆς Ἀττικῆς καὶ ὁ Ἰλισσὸς ποταμὸς χεῖμαρρος.

Ἐν Πελοποννήσῳ· Ὁ Ἀλφειὸς (Ρουφιάς) ὁ μέγιστος ποταμὸς τῆς Μεσσηνίας, ὁ Εὐρώτας (Βασιλοπόταμον) ποταμὸς τῆς Λακωνίας, ὁ Κράθις (Ἀκράτας), καὶ ὁ Πηνειός.

Λίμναι. Καὶ λίμνας ἔχει μικρὰς καὶ ἀσημάντους ἡ Ἑλλὰς πλὴν τῆς Κοπαΐδος, ἥτις μετ' οὐ πολὺ θὰ μεταβληθῇ εἰς πεδιάδα, ἐν συγκρίσει πρὸς τὰς λοιπὰς χώρας τῆς χερσονήσου. Αἱ δὲ κυριώτεραι αὐτῶν εἶναι αἱ ἀκόλουθοι.

Ἐν Θεσσαλίᾳ. Ἡ Βοιθῆς (Κάρλα) κειμένη πρὸς Ἀν. τῆς Λαρίσης εἶναι ἡ μεγαλύτερα λίμνη τῆς Θεσσαλίας· ἡ Νεσσοῖς (Μαυρολίμνη) κειμένη ΒΔ τῆς προηγουμένης εἶναι ἐλώδης διὰ διώ-

ρυγος συνδεομένη μετὰ τῆς Βοιωτίας· ἡ Ἀσκουριάς (Νέζερος καὶ Λιβαδάκι) κειμένη πλησίον τῶν Τεμπῶν εἶναι ἀσήμαντος· ἡ Ξυνιάς (Νέζερος) κειμένη ἐν τῇ Μ πλευρᾷ τῆς Θεσσαλίας.

Ἐν Στερεᾷ Ἑλλάδι. Ἡ Κωπαῖς (Τοπόλια) ἡ μεγίστη πασσῶν κειμένη ἐν τῇ μέσῳ τῆς Βοιωτίας καὶ φημιζομένη διὰ τοὺς ἐγχείλεις. Πρὸς Ἀν. τῆς Κωπαίδος ὑπάρχουσι δύο μικραὶ λίμναι ἡ Ὑλικὴ καὶ ἡ Τροφία, αἱ ὁποῖαι συγκοινωνοῦσι μετὰ τῆς Κωπαίδος. Ἡ Τριχωνίς (Βραχῶρι) κειμένη ἐν Αἰτωλίᾳ, συνέχεται μετ' ἄλλης μικρᾶς Ὑρίας καὶ Λυσιμαχείας τὸ πάλαι ὀνομαζομένης.

Πρὸς Ν ταύτης ὑπῆρχον καὶ δύο ἄλλαι μικραὶ λίμναι, τῶν ὁποίων ἡ μὲν δυτικὴ ἐκαλεῖτο Κυνία (Ἀνατολική), ἡ δὲ ἀνατολικὴ Οὐρία (λίμνη τοῦ Μεσολογγίου) αἱ ὁποῖαι ἐνούμεναι ἀποτελοῦσι μίαν ἐλώδη λίμνην, ἔχουσαν ἐν μέσῳ νησίδα.

Ἡ Μελίτη (Τρίκαρδο) κειμένη ἐν τῇ Ν παραλίᾳ τῆς Ἀκαρνανίας. Ἡ Λιμνοθάλασσα Μυρτούντιον (Βουράρα), εἶναι μικρὰ καὶ ἀσήμαντος. Ἡ λίμνη Ἀμβρακία (Βάλτος) κειμένη πρὸς Α τῆς προηγουμένης. Ἡ λίμνη Ὀζηροῦ κειμένη πρὸς Ν τῆς προηγουμένης εἶναι πολὺ μικρά.

Ἐν Πελοποννήσῳ. Ἡ Φενεὸς κειμένη ἐν Κορινθίᾳ, πρόκειται νὰ ἀποξηρανθῇ, Ἡ Στυμφαλὶς (Ζάρακα) κειμένη πρὸς Α τῆς Φενεοῦ εἶναι μικροτέρα ἐκείνης καὶ ἐπίσημος ἐν τῇ μυθολογίᾳ, διὰ τὰς Στυμφαλίδας ὄρνιθας. Καὶ αὕτη πρόκειται νὰ ἀποξηρανθῇ.

Ἡ Δέρνη (Μολίνη) κειμένη ἐν Ἀργολίδι, ἦν ἐπίσημος διὰ τὴν Λερναίαν Ὑδραν, τὴν ὁποίαν ἐφόνευσεν ὁ Ἡρακλῆς.

Καὶ ἡ Δίνη (Ἀνάβολο) κειμένη ἐν Ἀργολίδι, εἶναι μικρὰ καὶ ἀσήμαντος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

Πολιτικὴ κατάστασις.

Τὸ βασιλείον τῆς Ἑλλάδος φυσικῶς συνιστάμενον 1) ἐκ τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος μετὰ τῆς Θεσσαλίας καὶ τῆς Ἀρτης 2) ἐκ τῆς Πελοποννήσου καὶ 3) ἐκ τῶν Ἰονίων νήσων, τῶν Κυκλάδων καὶ

τῶν Σποράδων. πολιτικῶς διαιρεῖται εἰς 16 νομοὺς, 71 ἐπαρχίας καὶ 443 δήμους. Τούτων δὲ τῶν 16 νομῶν 2 μὲν περιλαμβάνει ἡ Θεσσαλία, 1 μικρὸν ἀποτελεῖ ἡ Ἄρτα, 3 ἡ Στερεὰ Ἑλλάς, 5 ἡ Πελοπόννησος, 3 αἱ Ἰόνιοι νῆσοι, 1 αἱ Κυκλάδες καὶ 1 αἱ Σποράδες.

Πираξ τῶν νομῶν καὶ πρωτευουσῶν ἐν Στερεῇ Ἑλλάδι

1) Νομὸς Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας	Κάτ. 185,006	Πρωτ. Ἀθῆναι	Κάτ. 70,000
2) Νομὸς Φθιώτιδος καὶ Φωκίδος	" 430,000	" Λαμία	" 7,000
3) Νομὸς Αἰτωλίας καὶ Ἀχαρνανίας	" 140,000	" Μεσολόγγιον	" 6,000

ἐν Θεσσαλίᾳ.

4) Νομὸς Λαρίσης	" 145,000	" Λάρισα	" 15,000
5) Νομὸς Τρικυαλῶν	" 118,000	" Τρίκαλα	" 12,000

ἐν Ἠπείρῳ.

6) Νομὸς Ἀρτης	" 32,000	" Ἄρτα	" 6,200

ἐν Πελοποννήσῳ.

7) Νομὸς Κορινθίας καὶ Ἀργολίδος	" 130,000	" Ναύπλιον	" 6,000
8) Νομὸς Ἀχαΐας καὶ Ἠλίδος	" 180,000	" Πάτραι	" 25,000
9) Νομὸς Μεσσηνίας	" 155,000	" Καλάμαι	" 8,000
10) Νομὸς Ἀργαυλίας	" 150,000	" Τρίπολις	" 8,000
11) Νομὸς Λακωνίας	" 120,000	" Σπάρτη	" 3,500

ἐν ταῖς νήσοις.

12) Νομὸς Κυκλάδων	" 130,000	" Ἐρμούπολις	" 26,000
13) Νομὸς Εὐβοίας	" 95,000	" Χαλκίς	" 7,000

ἐν ταῖς Ἰορτοῖς νήσοις.

14) Νομὸς Κερκύρας	" 106,000	" Κέρκυρα	" 18,000
15) Νομὸς Κεφαλληνίας	" 80,000	" Ἀργοστόλιον	" 8,000
16) Νομὸς Ζακύνθου	" 45,000	" Ζάκυνθος	" 16,000

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

Νομὸς Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας κατ. 185,000.

Ὁ Νομὸς οὗτος ἐπιστημότερος πάντων τῶν λοιπῶν περιλαμβάνει 5 ἐπαρχίας, τὴν τῆς Ἀττικῆς, τῆς Αἰγίνης, τῆς Μεγαρίδος, τῶν Θηβῶν καὶ τὴν τῆς Λεβαδείας.

1) Ἡ ἐπαρχία τῆς Ἀττικῆς (116,000 κατ.) κατέχουσα τὸ ΝΑ μέρος τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος καὶ φύσει ὀρεινὴ, ξηρὰ καὶ ἄνυδρος οὖσα, ἔχει ὄρη μὲν τὸν Πάρνηθα, τὸν Πεντελικόν, τὸν Ὑμηττὸν καὶ τὸ Λαύριον, ἀκρωτήριον δὲ τὸ Σούνιον, πεδιάδας τὴν τῶν Ἀθηνῶν, τοῦ Μαραθῶνος καὶ τῆς Ἐλευσίνας καὶ ποταμούς τοὺς δύο χειμάρρους, τὸν Κηφιστὸν καὶ τὸν Ἴλισσον.

Πόλεις δέ, κωμοπόλεις καὶ τόποι ἐπίσημοι αὐτῆς εἶναι·

ΑΙ ΑΘΗΝΑΙ (70,000), ἡ μητρόπολις τοῦ κράτους καὶ καθέδρα τοῦ βασιλέως, ἡ πρωτεύουσα τοῦ νομοῦ καὶ τῆς ἐπαρχίας, κειμένη μετὰ τοῦ Κηφισσοῦ καὶ τοῦ Ἴλισσοῦ καὶ τῶν δύο ἐπισήμων λόφων τῆς Ἀκροπόλεως καὶ τοῦ Λυκαβητοῦ, ὑπῆρξεν ἡ μήτηρ τῶν φώτων, ἡ ἐστία τῆς σοφίας, ἡ ἔδρα τῶν τεχνῶν καὶ ἐπιστημῶν καὶ ἡ ἐνδοξοτάτη πόλις τοῦ ἀρχαίου κόσμου. Αὕτη τὸ πάλαι συνίστατο ἐκ τῆς Ἀκροπόλεως, Κεκροπίας καλουμένης, ἐκ τῆς ἰδίας πόλεως ὀνομαζομένης Ἀστὺ καὶ τῶν λιμένων Πειραιῶς, Μουνυχίας καὶ Φαλῆρου καὶ κατεκοσμεῖτο ὑπὸ πλείστων, καλλιτεχνικῶν μνημείων καὶ ἐπιστημονικῶν ἀριστουργημάτων, τῶν ὁποίων τὰ ἐπισημότερα λείψανα εἶναι τὰ ἀκόλουθα. Ἐν μὲν τῇ ἀκροπόλει τὰ λαμπρὰ προπύλαια, ὁ ναὸς τῆς Ἀπτερου νίκης, ὁ Παρθενών, τὸ Ἐρεχθεῖον καὶ ἄλλοι μικρότεροι ναοί, ἰδρυθέντες πρὸς τιμὴν τῶν θεῶν. Ἐν δὲ τῇ κάτω πόλει, ἣτις ἦν πλήρης μνημείων, ὁ μέγιστος ναὸς τοῦ Ὀλυμπίου Διός, ὁ ναὸς τοῦ Θεσέως (Θησεῖον), τὸ ὦδεῖον Ἡρώδου τοῦ Ἀττικοῦ, τὸ θέατρον τοῦ Διονύσου, τὸ μνημεῖον τοῦ Λυσικράτους, ὁ πύργος τοῦ Κυρρήστου, τὸ Παναθηναϊκὸν στάδιον, ἡ Πύλη τῆς ἀγορᾶς, τὸ ἀρχαῖον νεκροταφεῖον καὶ ἄλλα τινά.

Ἡ δὲ νέα πόλις κειμένη ἐπὶ τῆς ἀρχαίας πόλεως καὶ καθ' ὅλας τὰς διευθύνσεις ἐκτεινομένη, ἔχει πολλὰ καὶ λαμπρὰ οἰκοδομήματα, δημόσια καὶ ἰδιωτικά, φιλανθρωπικά, εκπαιδευτικά καὶ ἐπιστημονικά, ἐπισημότερα τῶν ὁποίων εἶναι τὰ βασιλεῖα μετὰ τοῦ βασιλικοῦ κήπου, τὸ Πανεπιστήμιον μετὰ τῆς ἐθνικῆς βιβλιοθήκης, ἡ Ἀκαδημία τοῦ Σίνα, τὸ Ἀστεροσκοπεῖον αὐτοῦ, τὸ Ἀμαλίσιον ὀφθαλμοκομεῖον καὶ ὀφθαλμοτροφεῖον τῶν κορασιῶν, τὸ ὀφθαλμοτροφεῖον τοῦ Χατζῆ Κώστα, τὸ νηπιακὸν ὀφθαλμοτροφεῖον, τὸ Ἀρσά-

κειον παρθεναγωγείον, τὸ Βαρβάκειον Λύκειον, ἡ Ῥιζάρειος σχολή, τὸ φυσιογραφικὸν μουσεῖον τῶν ἀρχαιοτήτων, τὰ δύο νοσοκομεία, τὸ πολιτικὸν καὶ στρατιωτικόν, τὸ Στουρνάρειον πολυτεχνεῖον, τὸ πτωχοκομεῖον, τὸ ὠδεῖον, τὸ ἀνεγειρόμενον Ζάπειον, τὸ νέον θέατρον, ὁ ναὸς τῆς μητροπόλεως, ὁ ναὸς τῶν δυτικῶν, ἡ μεγίστη πασῶν οἰκία τοῦ Μελά, ἐξέχουσα ἐν τῷ μέσῳ τῆς πόλεως καὶ πολλὰ ἄλλα δημόσια καὶ ιδιωτικὰ λαμπρὰ οἰκοδομήματα κατακοσμοῦσι καὶ λαμπρύνουσι τὴν πόλιν. Ἐκτὸς δὲ τούτων ἔχει τόσον πολλὰ δημόσια καὶ ιδιωτικὰ ἐκπαιδευτήρια, μικρὰ καὶ μεγάλα ὥστε δικαίως δύναται νὰ ὀνομασθῇ μέγα Πανδιδακτήριον καὶ ἐκπαιδευτήριον τοῦ Πανελληνίου. Αἱ νέαι Ἀθῆναι τοιαῦται οὐσαι, ἔχουσιν ὁδοὺς καλὰς καὶ εὐρεῖας, ὠραίας πλατείας, περιπάτους καὶ ἐξοχὰς λαμπρὰς καὶ τερπνὰς διὰ τὸ θέρος, οἶον τὴν Κηφισίαν, τὸ Ἀραρούσιον, τὰ Πατήσια, τὸ παλαιὸν καὶ νέον Φάληρον, τὰ ὅποια συγκοινωνοῦσι δι' ἵπποσιδηροδρόμου καὶ σιδηροδρόμου, καὶ ὁμοιάζουσι πρὸς μίαν μικρὰν εὐρωπαϊκὴν πόλιν.

Ο ΠΕΙΡΑΙΕΥΣ (22,000). Τῶν τριῶν λιμένων τῆς πόλεως τοῦ Φαλήρου, τῆς Μουνυχίας καὶ τοῦ Πειραιῶς, ἐπιστημότατος καὶ μέγιστος εἶναι ὁ Πειραιεύς, ὅστις ἐντὸς ὀλίγων ἐτῶν διὰ τῆς δραστηριότητος τῶν κατοίκων τοσοῦτον προήχθη, ὥστε ἐγένετο μία ὠραία ἐμπορικωτάτη πόλις, ἔχουσα οἰκίας καλὰς, ὁδοὺς εὐρεῖας, μεγάλας πλατείας, καλοὺς περιπάτους, ἐκπαιδευτικά, φιλανθρωπικὰ καὶ βιομηχανικὰ καταστήματα καὶ ἐργοστάσια, ἥτοι γυμνάσιον, ἐλληνικὸν σχολεῖον, παρθεναγωγεῖον, δημόσια καὶ ιδιωτικὰ δημοτικά σχολεῖα, στρατιωτικὴν σχολήν, νοσοκομεῖον, πτωχοκομεῖον, χρηματιστήριον μετὰ βιβλιοθήκης, ἐργοστάσια μετὰξῆς, χυτήρια σιδήρου, νηματοποιεῖα, καθεκλοποιεῖα, ὑελουργεῖα, πανοποιεῖα, ἀγχειοπλαστεῖα κλπ.

Ἐπιστημότεραι ἐξοχαὶ τῶν Ἀθηναίων εἶναι ἡ Κηφισία, μία τῶν 12 πόλεων τῆς Ἀττικῆς, τὰς ὁποίας ἔκτισεν ὁ Κέκρωψ, ἀπέχουσα δύο περίπου ὥρας τῶν Ἀθηναίων, φημιζέται διὰ τὸ δροσερὸν κλίμα, τὴν φυσικὴν καλλονὴν καὶ τὴν ἀφθονίαν τῶν ὑδάτων, καὶ ὡς τοιαύτη καὶ τὸ πάλαι, καὶ νῦν χρησιμεύει εἰς τοὺς πλουσίους καὶ εὐπόρους κατοίκους τῶν Ἀθηναίων ὡς τερπνὸν ἐνδιαίτημα κατὰ τὸ

θέρος. Νῦν δὲ συγκοινωνεῖ μετὰ τῶν Ἀθηνῶν διὰ σιδηροδρόμου καὶ ἵπποσιδηροδρόμου.

Τὸ Ἀμαρούσιον, χωρίον ὀλίγον πρὸς Ν τῆς Κηφισίας κείμενον καὶ λαθὼν τὸ ὄνομα ἐκ τῆς πάλαι ἐν αὐτῷ λατρευομένης Ἀμαρουσίας Ἀρτέμιδος, ἔχει πολλὰ φυσικὰ πλεονεκτήματα καὶ καλλολογός, ἕνεκα τῶν ὁποίων καὶ ἐνταῦθα μεταβαίνουνσι τὸ θέρος πολλοὶ πλούσιοι.

Ἡ Πεντέλη μοναστήριον κείμενον πρὸς Β τῆς Κηφισίας ἐπὶ τοῦ Πεντελικοῦ ὄρους, ὅπου ὑπάρχουσι τὰ περίφημα λατομεῖα τοῦ μαρμάρου, ἡ Καισαριανὴ μοναστήριον κείμενον ἐπὶ τερπνῆς θέσεως εἰς τὴν Δ πλευρὰν τοῦ Ὑμηττοῦ, ἀπέχει μίαν περίπου ὥραν τῶν Ἀθηνῶν ὡς τερπναὶ ἐξοχαὶ τῶν Ἀθηνῶν χρησιμεύουσιν ἔτι καὶ τὰ Πατήσια ὀλίγον ἀπέχοντά τῆς πόλεως καὶ συγκοινωνοῦντα δι' ἵπποσιδηροδρόμου καὶ ὁ Ἑλαιών, ἐνθα διακρίνονται ἡ Κολοκυνθοῦ καὶ τὸ Δαφνί.

Παράλια δὲ λαμπραὶ ἐξοχαὶ τῶν Ἀθηνῶν εἶναι τὸ νέον Φάληρον, συγκοινωνοῦν μετὰ τῶν Ἀθηνῶν διὰ τοῦ σιδηροδρόμου τοῦ Πειραιῶς, καὶ τὸ ὅποσον χρησιμεύει εἰς ἀναψυχὴν τῶν πλείστων κατοίκων καὶ τὸ παλαιὸν Φάληρον συνδεδεμένον διὰ τοῦ νέου σιδηροδρόμου τῶν Ἀθηνῶν, χρησιμεύει πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπὸν πρὸς πολλοὺς τῶν κατοίκων.

Τὸ Μενίδι (Ἰαχαρναί), κείμενον πρὸς Β τῶν Ἀθηνῶν, εἶναι χωρίον ἔχον 2.000 κατοίκων, ἀπησχολουμένων εἰς τὴν γεωργίαν καὶ διατηροῦν ἐρεΐπια.

Τὸ Τατόγι (Δεκελεία), κείμενον εἰς τὰς ὑπώρειας τοῦ Πάρνηθος εἶναι λαμπρὰ καὶ τερπνὴ ἑπαυλὶς τοῦ Βασιλέως, ἐπίσημος δὲ τὸ πάλαι, διότι ἐνταῦθα ἐστρατοπέδευον οἱ Λακεδαιμόνιοι τῷ 19 ἔτει τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου. Πλησίον δὲ τῆς Δεκελείας ἦν ἡ Φυλὴ, φρούριον ἀρχαῖον, ἐκ τοῦ ὁποίου ὁρμηθεὶς ὁ Θρασύβουλος τῷ 403 π. Χ. ἐδίωξε τοὺς 30 τυράννους τῶν Ἀθηνῶν.

Ὁ Μαραθὼν χωρίον καὶ πεδιάς, ἀπέχων τῶν Ἀθηνῶν 7 ὥρας καὶ ἐπίσημον ἐν τῇ ἱστορίᾳ διὰ τὴν κατὰ τὸ 490 π. Χ. νίκην τῶν Ἀθηναίων κατὰ τοὺς Περσῶν.

Τὸ Ἡράκλειον χωρίον ἔχον 1,600 κατοίκους Βαυαροὺς κατὰ τὸ πλεῖστον.

Τὸ Λαύριον κωμόπολις, κειμένη ἐπὶ τοῦ ὁμωνύμου ὄρους καὶ ἐπίσημος διὰ τὰ μεταλεῖα τοῦ ἀργύρου καὶ μολύβδου, τὰ ὅποια ἐξορύσσουσι μία ἑλληνικὴ καὶ μία γαλλικὴ ἐταιρία, ἡ πρώτη τῶν ὁποίων κατεσκεύασε σιδηρόδρομον μέχρι τῶν Ἀθηνῶν.

Τὸ Θερικόν (Θορικός), χωρίον κείμενον ἐν τῇ ΝΑ παραλίᾳ τῆς Ἀττ. χερσονήσου, ἦν μία τῶν 12 ἀρχαίων πόλεων τῆς Ἀττικῆς ἐνθα διατηροῦνται καὶ πολλὰ εἰρεῖπια αὐτῆς. Καὶ ἡ Κερατικὴ (1,600) χωρίον κείμενον ΝΑ τῶν Ἀθηνῶν.

2) Ἡ Ἐπαρχία τῆς Αἰγίνης (7,000) σύγκειται ἐκ τῆς νήσου Αἰγίνης ἐκ τοῦ νησιδίου Ἀγκιστρίου καὶ ἐκ 10 χωρίων. Ἡ νῆσος Αἶγινα κειμένη ἐν τῇ Σαρωνικῇ κόλπῳ ἔχει πρωτεύουσαν τὴν ὁμώνυμον πόλιν Αἶγιναν (3,000) κειμένην ἐν τῇ Δ παραλίᾳ ἐπὶ τῆς θέσεως τῆς ἀρχαίας πόλεως· οἱ δὲ κάτοικοι αὐτῆς ἀσχολοῦνται εἰς τὴν γεωργίαν καὶ ναυτιλίαν καὶ τὸ ἐπισημότερον τῶν ἀρχαίων μνημείων εἶναι ὁ ναὸς τοῦ Πανελληνίου Διός· τὸ δὲ Ἀγκίστριον εἶναι ἐπίσημον διὰ τὴν βητίνην καὶ τῶν χωρίων ἐπισημότερον εἶναι ἡ Πέρδικα κείμενον ἐπὶ τοῦ Ν ἀκρωτηρίου αὐτῆς.

3) Ἡ Ἐπαρχία τῆς Μεγαρίδος (18,000) ἐκτεινομένη πρὸς Δ τῆς Ἀττικῆς καὶ ἔχουσα ὅρη τὴν Γεράνειαν, τὰ Κέρατα καὶ τὰς Σκειρωνίδας πέτρας (Κακὴ σκάλα), εἶναι ὀρεινὴ καὶ λεπτόγεωρος, ὡς ἡ Ἀττικὴ, καὶ ἐπίσημος διὰ τὴν μεταξὺ τῶν δύο θαλάσσων θέσιν αὐτῆς καὶ διὰ τὴν στενὴν ὁδόν.

Ἐπίσημοι δὲ κωμοπόλεις αὐτῆς εἶναι αἱ ἀκόλουθοι.

Τὰ Μέγαρα (5,500) κεῖται εἰς ἀπόστασιν $\frac{1}{4}$ ὥρας ἀπὸ τῆς θαλάσσης, ἐνθα ἦν τὸ πάλαι ἡ Νίσαια, λιμὴν αὐτῆς συνδεομένη διὰ τειχῶν μετὰ τῆς πόλεως, φημιζομένης διὰ τὴν γέννησιν τῶν φιλοσόφων Εὐκλείδου καὶ Στίλπωνος· τῶν δὲ χωρίων αὐτῆς κυριώτερα εἶναι ἡ Μάνδρα (3,009) ἡ Βίλια (2,500) καὶ τὸ Κριεκούχιον (1,800).

Ἡ Ἐλευσίς νῦν χωρίον κείμενον ΝΔ τῶν Ἀθηνῶν πάλαι ἦν ἐπίσημος διὰ τὰ Ἐλευσίνια μυστήρια πρὸς τιμὴν τῆς Δήμητρος.

Ἡ νῆσος Σαλαμῖς (Κούλουρι) κειμένη ἐν τῷ μυχῷ τοῦ Σαρωνικοῦ κόλπου ἔχει κώμην ὁμώνυμον (3,500), δύο χωρία καὶ τὴν μονὴν τῆς Φανερωμένης. Ἡ μὲν πόλις ἐφημιζετο διὰ τὴν γέννησιν τοῦ Σόλωνος καὶ Εὐριπίδου, τὸ δὲ στενὸν μέρος τοῦ πορθμοῦ διὰ τὴν νίκην τῶν Ἑλλήνων κατὰ τῶν Περσῶν τῷ 480 π. Χ.

4) Ἡ Ἐπαρχία τῶν Θηβῶν (24,000) κειμένη πρὸς Β. τῆς Μεγαρίδος ἔχει ὅρη μὲν τὸν Κιθαιρῶνα, τὸν Ἐλικῶνα καὶ τὸ τρικόρυφον Πτώον, ποταμούς δὲ τὸν Ἰσμηνόν, τὸν Ἀσωπὸν καὶ τὸν Κηφισσὸν ἐν μέρει, καὶ λίμνην τὴν Ἰλίκην καὶ μέρος τῆς Κωπαΐδος. Ἐπίσημοι δὲ πόλεις εἶναι

Αἱ ΘΗΒΑΙ (4,000) πρωτεύουσα τῆς ἐπαρχίας, κειμένη παρὰ τὸν Ἰσμηνὸν ποταμόν, εἶναι μεσόγειος καὶ ἐμπορικὴ. Ἡ δὲ ἀρχαία πόλις εἶχε καὶ ἀκρόπολιν, ὀνομαζομένην Καθμείαν, ἣν πρωτ. ὅλης τῆς Βοιωτίας καὶ ἐπ' ὀλίγον χρόνον ἡ γ'. πόλις τῆς Ἑλλάδος φημιζομένη διὰ τὴν γέννησιν τοῦ Πινδάρου, τοῦ Ἐπαμεινώνδου καὶ τοῦ Πελοπίδου.

Μεγάλα χωρία τῆς ἐπαρχίας εἶναι ἡ Βάγια (1,500), ἡ Δομβραῖνα (1,300), τὸ Χλεμποτσάριον (500), τὸ Καπαρέλι (1,000), τὰ Μεγάλα Χάλια (500) καὶ ἡ Καρδίτσα (300).

Τὸ πάλαι δὲ ἦσαν ἐπίσημοι πόλεις αἱ ἐξῆς:

Ἐρμηόκαστρον (Θεσπιαί) χωρίον κείμενον πρὸς Δ τῶν Θηβῶν ἐπὶ τῆς θέσεως τῶν Θεσπιῶν, τῶν ὁποίων 700 γενναίως συνηγωνίσθησαν ἐν ἑρμοπύλαις μετὰ τοῦ Λεωνίδου.

Τὰ Λεῦκτρα (Λεῦκα) χωρίον κείμενον μετὰ τῶν Θηβῶν καὶ Θεσπιῶν εἶναι ἐπίσημον διὰ τὴν νίκην τῶν Θηβαίων κατὰ τῶν Σπαρτιατῶν (371 π. Χ.).

Αἱ Πλαταιαὶ (Κόκλα) κείμεναι ΝΑ τῶν Λεῦκτρων ἐπὶ τῆς Β ὑπώρειας τοῦ Κιθαιρῶνος, εἶναι ἐπίσημος διὰ τὴν μεγάλην νίκην τῶν Ἑλλήνων κατὰ τῶν Περσῶν τῷ 479 π. Χ.

Ἡ Ἀσκλη (Πυργάκι) πρὸς Β τῶν Θεσπιῶν ἐπίσημος ὡς πατρίς τοῦ Ἡσίοδου.

Ἡ Ἀλῖαρτος (Μάξι) καὶ ἡ Ὀγχηστός (Μοῦλκι) χωρία πλησίον τῆς Κωπαΐδος.

Ἡ Τάναγρα (Γριμάλα) παρὰ τῷ Ἀσωπῷ ποτ. ἐπίσημος διὰ

τὴν νίκην τῶν Σπαρτιατῶν κατὰ τῶν Ἀθηναίων τῷ 470 π. Χ.

Ἡ Αὐλὶς ἐπὶ τοῦ πορθμοῦ τοῦ Εὐρίπου, ἐξ ἧς οἱ Ἕλληνες ἐξεστράτευσαν κατὰ τῆς Τροίας. Καὶ τὸ Δῆλιον (Δήλεσι) λιμὴν τῆς Τανάγρας, ἐνθα ὁ Σωκράτης ἔσωσε τὸν Ξενοφῶντα πεσόντα ἐκ τοῦ ἵππου ἐν τῇ μάχῃ.

5) Ἡ Ἐπαρχία τῆς Λεβαδείας (20,000), ἀποτελοῦσα τὸ Δ μέρος τῆς Βοιωτίας, ἔχει ὅρη τὸν Ἑλικῶνα καὶ τὸν Παρνασσόν, ποταμὸν δὲ τὸν Κηφισὸν ἐκβάλλοντα εἰς τὴν Κωπαῖδα λίμνην. Κωμοπόλεις ταύτης εἶναι:

Ἡ ΛΕΒΑΔΕΙΑ (5,000) κειμένη πρὸς Δ τῆς Κωπαίδος, εἶναι πρωτ. τῆς ἐπαρχίας, τῆς ὁποίας οἱ κάτοικοι ἀσχολοῦνται εἰς τὴν βαμβάκοφυτείαν, τὴν γεωργίαν, τὸ ἐμπόριον καὶ τὴν νηματοουργίαν, Πάλαι δὲ ἦν ἐπίσημος διὰ τὸν ναὸν καὶ τὸ μαντεῖον τοῦ Τροφωνίου Διός.

Ἡ Χαιρώνεια (Κάπραινα), νῦν μὲν χωρίον μικρὸν κείμενον πρὸς Β τῆς Λεβαδείας· πάλαι δὲ ἦν ἐπίσημος διὰ τὴν ἡτταν τῶν Ἑλλήνων ὑπὸ τοῦ Φιλίππου τῷ 338 π. Χ. καὶ διὰ τὴν γέννησιν τοῦ Πλουτάρχου.

Ἡ Ἀράχοβα (Ἀνεμόρεια) κώμη κειμένη εἰς τὰς Ν ὑπώρειας τοῦ Παρνασσοῦ καὶ ἔχουσα 3,000 κατ. παράγει οἶνον λαμπρὸν καὶ εἶναι ἐπίσημος διὰ τὴν καταστροφὴν τῶν Τούρκων ὑπὸ τοῦ Καραϊσκάκη τῷ 1826.

Ὁ Ὀρχομενὸς (Σκριποῦ 500) ἐπὶ τῆς Κωπαίδος λίμνης· πάλαι μὲν ἦν ἐπίσημος πόλις, νῦν δὲ χωρίον μικρὸν, διατηροῦν πολλὰ ἀρχαῖα ἐρείπια.

Ἡ Κορώνεια κειμένη ΝΔ τῆς Κωπαίδος, ἦν ἐπίσημος διὰ τὴν νίκην τοῦ Ἀγησιλάου κατὰ τῶν Βοιωτῶν καὶ Ἀθηναίων.

Ἡ Δαυλὶς (Δαύλια 1,300) χωρίον κείμενον εἰς τὰς ὑπώρειας τοῦ Παρνασσοῦ μετὰ 1,000 κατ.

Τὸ Δίστομον (1,300) χωρίον κείμενον ΜΔ τῆς Χαιρωνείας, ἐπίσημον διὰ τὴν κατὰ τὸ 1827 καταστροφὴν τῶν Τούρκων ὑπὸ τῶν Σουλιωτῶν καὶ ὁ Ἅγιος Γεώργιος (500).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'.

Νομός Φθιώτιδος καὶ Φωκίδος κατ. 130,000

Ὁ νομός οὗτος περιλαμβάνει 4 ἐπαρχίας τὴν τῆς Φθιώτιδος, τῆς Λοκρίδος, τῆς Παρνασσίδος καὶ τῆς Δωρίδος.

1) Ἡ ἐπαρχία τῆς Φθιώτιδος (53,000), ἀποτελοῦσα πρότερον τὰ σύνορα τοῦ βασιλείου ἔχει ὅρη μὲν τὴν Ὀθρυν, τὴν Οἶτην καὶ τὸν Τυμφρηστόν, ποταμὸν δὲ τὸν Σπερχειόν, τὸν Ἀχελῶον καὶ τὸν Ἰναχον καὶ πεδιάδα τὴν Λαμιακὴν.

Ἡ ΛΑΜΙΑ (Ζητοῦνι 6,000) πρωτεύουσα τοῦ νομοῦ κειμένη εἰς τὰς ὑπώρειας τῆς Ὀθρυος, εἶναι ἐμπορικὴ πόλις, ἔχουσα ἀρόπο-
λιν, Ἀκρολαμίαν. ὀνομαζομένην, ὁδοὺς ἀμαξητοὺς μέχρι Στυλίδος καὶ Ὑπάτης, ἐρείπια τσαμίων, γυμνάσιον καὶ ἐξαιρετον καπνὸν παράγουσα. Ἐξω τῆς πόλεως ἐγένετο ὁ Λαμιακὸς πόλεμος τῷ 322 π. χ. μεταξύ τῶν Ἀθηναίων καὶ τοῦ Ἀντιπάτρου καὶ ἡ κατα-
τρόπῳσις τῶν Τούρκων ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων τῷ 1824.

Ἡ Στυλὶς (Φάλαρα 1,800), ὠραία κώμη ὀλίγον ἀπέχουσα τῆς Λαμίας, τῆς ὁποίας χρησιμεύει ὡς λιμὴν, καὶ συνδεομένη δι' ἀ-
μαξιτῆς ὁδοῦ μετ' αὐτῆς.

Ἡ Ὑπάτη (Πατρατζίκι 1,800) ἀπέχουσα 3 ὥρας ἀπὸ τῆς Λαμίας, εἶναι ἐπίσημος διὰ τὰ θερμὰ λουτρά, καὶ διὰ τὰ ἐρείπια τῆς ἀρχαίας πόλεως καὶ διὰ τὴν κατὰ τὸ 1822 γενομέ-
νην μάχην μεταξύ τῶν Ἑλλήνων καὶ Τούρκων.

Τὸ Γαρδικί (Κρεμαστή Λαρίσσα 1,500), κώμη κειμένη ἐν τῇ ΝΑ παραλίᾳ τῆς Φθιώτιδος πλησίον τῶν ἐρειπίων τῆς Κρεμαστῆς Λαρίσσης.

Ἡ Σούρπη (1,400) κώμη κειμένη πρὸς Β τοῦ Γαρδικίου παρά-
γει λαμπρὸν καπνόν.

Ἡ Νέα Μιζέλα (Ἀμαλιούπολις 1,000) παράλιον χωρίον εἰς τὰ σύνορα τῆς Φθιώτιδος.

2) Ἡ ἐπαρχία τῆς Λοκρίδος (24,000) κειμένη μεταξύ τῆς Φθιώτιδος, τῆς Βοιωτίας καὶ τῆς Φωκίδος, ἔχει ὅρη μὲν τὴν Κνῆ-
μιν, τὸν Καλλίδρομον καὶ τὸν Παρνασσόν ποταμούς δὲ μεγάλ-

λους καὶ λίμνας δὲν ἔχει πόλεις δὲ καὶ κῶμαι τῆς ἐπαρχίας εἶναι αὐτὴν ἀκόλουθοι.

II ΑΤΤΑΛΑΝΤΗ (Καλλίαρος 1,500) πρωτ. τῆς ἐπαρχίας 2 περὶπου ὥρας ἀπέχουσα τῆς θαλάσσης καὶ τῆς ἀρχαίας Ὀπούντος παράγει σῖτον καλόν.

Ἡ Κάτω καὶ Ἄνω Πέλλα χωρίον συνοικισθὲν ὑπὸ τῶν ἐν Ἑλλάδι Μακεδόνων.

Οἱ Λιθανᾶται (1,000) κώμη κειμένη πλησίον τοῦ Κύνου, λιμνένος τῆς Ὀπούντος.

Τὸ Δαδίον (3500) κωμόπολις κειμένη πλησίον τοῦ Κηφισσοῦ καὶ τῆς ἀρχαίας πόλεως Δριμῶνος κατοικεῖται ὑπὸ γεωργῶν.

Ἡ Ἑλάτεια (Δραχμάνι) χωρίον κείμενον ἐν τῇ στενῇ διόδῳ μεταξὺ τῆς Λοκρίδος καὶ Δωρίδος, πάλαι ἦν ἐπίσημος ὡς κλείς τῆς Ἑλλάδος· τὸ Μαρτίνον (1300, τὸ Θρόνιον, ὁ Μῶλος, καὶ ἡ Βελίτσα (1,800)

Αἱ Θερμοπύλαι στενὴ διόδος μεταξὺ τῆς Οἰτης καὶ τῆς ἐλώδους παραλίας πάλαι μὲν εἶχε 60 βήματα πλάτος, νῦν δὲ 1,800 πόδας καὶ ἐδοξάσθη διὰ τὸν ἡρωϊκὸν θάνατον τοῦ Λεωνίδου καὶ τῶν 300 Σπαρτιατῶν κατὰ τῶν Περσῶν τῷ 480 καὶ ἐν τῇ νέᾳ ἑλλην. ἱστορίᾳ διὰ τὸν ἡρωϊκὸν θάνατον τοῦ Διάκου.

3) Ἡ ἐπαρχία τῆς Παρνασσίδος (28,000) περιλαμβάνουσα πᾶσαν τὴν περὶ τὸν Παρνασσὸν χώραν, ἐξ οὗ καὶ τὸ ὄνομα φέρει, ἔχει ὄρη μὲν τὸν Παρνασσὸν καὶ τοὺς κλάδους τοῦ Κόρακος, Ἑλατον καὶ Γκιῶνα, τὰ Πυρὰ καὶ τὸν Καλλίδρομον, ποταμοὺς δὲ τὸν Πλειστὸν (Ἐηροπόταμον), τὸν Πίνδον (Ἀποστόλια) καὶ τὸν Ὑλαιθον (Μόρνον). Πόλεις δὲ καὶ κωμοπόλεις εἶναι

II ΑΜΦΙΣΣΑ (Σάλωνα 5,000) πρωτ. τῆς ἐπαρχίας, κειμένη ἐπὶ λαμπροτάτης καὶ τερπνοτάτης θέσεως, ἔχει λαμπρὸν ἐλαιῶνα καὶ διατηρεῖ ἐρείπια.

Οἱ Δελφοὶ (Καστρί) χωρίον κείμενον πρὸς Α τῆς Ἀμφίσσης ἐπὶ σήμον διὰ τὸ περιώνυμον μαντεῖον τοῦ Πυθίου Ἀπόλλωνος καὶ διὰ τὸν πολυτελέστατον ναὸν αὐτοῦ. Ἐνταῦθα ἐτελοῦντο κατὰ τριετίαν τὰ Πύθια. Πρὸς Ν τῶν Δελφῶν ὑπῆρχε τὸ πάλαι καὶ ἡ πόλις Κίρρα (Ἐηροπήγας) λιμὴν αὐτῶν.

Ἡ Ἀντίκυρρα (Ἀσπρα σπήττα) πόλις ἀρχαία κειμένη Ἀ τῆς Κίρρας, ἐφημίζετο διὰ τὸν μέλανα ἐλλέβορον, ἥτοι φυτὸν θεραπεῦον ψυχικὰ νοσήματα.

Τὸ Χρυσόν (Κρίσσα 1,800) χωρίον ἐλαιόφυτον κείμενον ἐπὶ τῶν ἐρειπίων τῆς ἀρχαίας Κρίσσης, ἥτις ἐφημίζετο διὰ τὸ Κρυσσαῖον πεδίον, τὸ ὑποῖον ἔδωκεν ἀφορμὴν εἰς τὸν Φωκικὸν πόλεμον.

Ἡ Γραβιά (500) πρὸς Β. τῆς Κρίσσης κειμένη πλησίον τῆς ἀρχαίας πόλεως Κυτινίου εἶναι ἐπίσημος διότι τῷ 1821 ὁ Ὀδυσσεὺς Ἀνδρουττος ἐπολέμησεν ἡρωϊκῶς κατὰ τῶν Τούρκων, ἡ Ἀγία Εὐθυμία (1200) καὶ ἡ Δεσφίνα (2,000).

Ἡ Τοπόλια (1,000) χωρίον κείμενον πρὸς Β τῆς Ἀμφίσσης ἐπὶ τοῦ Παρνασσοῦ.

Τὸ Γαλαξείδιον (Οἰάνθη 4,000), πόλις παραλία ἐπὶ τοῦ Κρυσσαίου κόλπου, ἥτις πυρποληθεῖσα ὑπὸ τῶν Τούρκων τῷ 1821 ἀνφοκοδομήθη καὶ ἔχει λαμπρὸν ναυτικόν.

Τὸ Μαυρολιθάρι (1,100) κώμη κειμένη πρὸς Β τῆς Γραβιάς.

4) Ἡ ἐπαρχία τῆς Δωρίδος (23,000) κειμένη μετὰ τὴν Φωκίαν καὶ τῆς Αἰτωλίας ἔχει ὅρη τὸν Κόρακκα, τὸ Ῥίγανι καὶ τὰ Τρίκορφα, ποταμὸν τὸν Μόρνον (Ἵλαιοθον) καὶ νήσους τὰ Τριζόνια.

Κωμοπόλεις καὶ χωρία ἐπίσημα αὐτῆς εἶναι

ΤΟ ΛΟΙΔΩΡΙΚΙΟΝ (1500) πρωτ. τῆς ἐπαρχίας παρὰ τὸν Μόρνον ποταμόν.

Ἡ Ἀρτοτίνη (1,500) κειμένη πλησίον τῆς Οἴτης εἶναι ἡ μεγαλύτερα κώμη.

Ἡ Γρανίτσα (1,300) κειμένη ΒΔ. τοῦ Λοιδωρικίου.

Ἡ Βιτρινίτσα (1,100) παραλία κωμόπολις κειμένη πλησίον τῆς ἀρχ. Τοιοφῶνος.

Τὸ Παλαιοξάριον (ἄνω) κείμενον πρὸς Δ τοῦ Λοιδωρικίου.

Καὶ οἱ Πενταγιοὶ καὶ Βοστινίτσα χωρία πρὸς Β κείμενα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε'.

Νομὸς Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρναντίας κ. 140,000.

Ὁ νομὸς οὗτος περιλαμβάνει 6 ἐπαρχίας, τὴν τοῦ Μεσολογγίου,

τὴν τῆς Ναυπακτίας, τὴν τῆς Τριχωνίας, τὴν τῆς Εὐρυτανίας, τὴν τοῦ Βάλτου καὶ τὴν τῆς Βονίτσης.

1) Ἡ ἐπαρχία τοῦ Μεσολογγίου (32,000) κατέχει τὸ Ν μέρος τοῦ νομοῦ καὶ ἔχει ὅρη τὸν Ἀράκυνθον (Ζυγόν), ποταμὸν τὸν Εὐννον (Φίδαρην) καὶ νήσους τὸ Προκοπάνιστον, τὸ Βασιλάδι καὶ τὴν Κλείσοβαν.

Πόλεις δὲ καὶ κωμοπόλεις ἐπίσημοι εἶναι αἱ ἀκόλουθοι·

ΤΟ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΝ (7,000) πρωτ. τοῦ νομοῦ κειμένη ἐπὶ γλώσσης ξηρᾶς, εἶναι νέα, ἐμπορικὴ καὶ ὀχυρὰ πόλις, ἔχουσα κλῖμα ὑγιεινόν, γυμνάσιον, φημιζεται διὰ τὰς 3 ἐνδόξους πολιορκίας, τὰς ὁποίας ὑπέστη τῷ 1821, 1823 καὶ 1826, ὅτε κατεστράφη ὑπὸ τοῦ Ἰμβραήμ πασιᾶ. Περιέχει δὲ καὶ τοὺς τάφους δύο ἐνδόξων ἀνδρῶν τοῦ ἥρωος Μάρκου Βότσαρη καὶ τοῦ Βύρωνος.

Τὸ Αἰτωλικόν (3,500) ἐπίσημος πολίχνη κειμένη ΒΔ τοῦ Μεσολογγίου ἐπὶ νησιδίου, συνδεομένου μετὰ τῆς ξηρᾶς διὰ λαμπρᾶς λιθίνης γεφύρας.

Χωρία δὲ εἶναι ἡ Σταμνὰ (1,200) τὸ Νεοχώριον (1,500) καὶ ἡ Γαβαλοῦ (560).

Ἡ Κλείσοβα καὶ τὸ Βασιλάδι, νησιδία ἐπίσημα διὰ τὰς κατὰ τὸ 1826 γενομένας ἐνδόξους μάχας τῶν Ἑλλήνων κατὰ τῶν Τούρκων. Οἱ Παπαδᾶται καὶ ἡ Ματαράγκα χωρία μικρά.

2) Ἡ Ἐπαρχία τῆς Ναυπακτίας (26,000) κειμένη, μετὰξὺ τῆς τοῦ Μεσολογγίου καὶ τῆς Παρνασίδος, ἔχει ὅρη τὸν Μόκυον, τὴν Χαλκιδὰ (Βαράσοβαν) καὶ τὸν Ταφιασσόν (Κλόχοβαν), ποταμοὺς δὲ τὸν Εὐννον καὶ τὸν Ὑλαιθον (Κατσικοπνίκτην) καὶ ἀκρωτήριον τὸ Ἀντίρριον. Καὶ ἡ μὲν Ν χώρα τῆς ἐπαρχίας ὀνομάζεται Βενέτικον, ἡ δὲ Β Κράβαρα.

Κωμοπόλεις δὲ καὶ χωρία ἐπίσημα εἶναι·

Ἡ ΝΑΥΠΑΚΤΟΣ (1,600) πρωτεύουσα τῆς ἐπαρχίας ἐν τῷ Κορινθιακῷ κόλπῳ ἐπὶ τῆς θέσεως τῆς ἀρχαίας πόλεως, εἶναι ὀχυρὰ πόλις ἔχουσα ἀρχαῖον Βενετικὸν φρούριον καὶ λιμένα καλόν.

Ἡ Μεγάλη Λομποτινὰ (1,000) ἡ Πλάτανος (1,200) ἐπίσημος κώμη, κειμένη ἐπὶ τοῦ Εὐννοῦ ποταμοῦ καὶ ἡ Σίμου (2,500).

Ἄλλαι κῶμαι μικρότεραι εἶναι ἡ Κλεπὰ ἡ Κόνισκα.

3) Ἡ Ἐπαρχία τῆς Τριγωνίας (18,000) ἀποτελοῦσα τὸ κέντρον τοῦ νομοῦ, ἔχει ὅρη τὸ Παναϊτωλικὸν (Ἀραποκέφαλον), ποταμούς τὸν Εὐθηον καὶ τὸν Ἀχελῷον καὶ λίμνην τὴν ὁμώνυμον Τριγωνίδα καὶ Λυσιμαχίαν. Ἡ μικρὰ αὕτη ἐπαρχία δὲν ἔχει πολ-
λὰς κωμοπόλεις καὶ μεγάλας.

Τὸ Ἀγρίνιον (Βραχωρί 6,000) κείμενον ἐν τῷ μέσῳ τῆς εὐρυ-
χώρου πεδιάδος πρὸς Β τῆς Τριγωνίδος λίμνης, παράγει λαμπρὸν
καὶ ἐξαίρετον καπνόν, τὸ Κεφαλόβρυσον, τὸ Καινούριον καὶ ὁ
Μπαρικός. Περί τὴν λίμνην τὸ πάλαι ὑπῆρχον δύο πόλεις τὸ Θέρμον
καὶ τὸ Αἰτώλιον· χωρία δὲ μικρὰ εἶναι ὁ Ταξιάρχης, ἡ Χρυσοβίστα,
τὸ Μεγάδενδρον καὶ Πατροχωρί· ἔχοντα ἀπὸ 400—500 κατοίκους.

4) Ἡ Ἐπαρχία τῆς Εὐρυτανίας (35,000) κειμένη πρὸς Β τῆς
Τριγωνίας, ἔχει ὅρη τὸν Τυμφρηστὸν (Βελοῦχι) καὶ τὰ Ἀγραφα
καὶ ποταμὸν τὸν Καμπύλον. Καὶ ἡ ἐπαρχία αὕτη πόλεις δὲν ἔχει,
ἀλλὰ κωμοπόλεις καὶ χωρία, τῶν ὑποίων ἐπισημότερα τὰ ἀκό-
λουθα.

Τὸ Καρπενήσιον (3,000) πρωτ. τῆς ἐπαρχίας κειμένη εἰς τὰς
ὕψωρείας τοῦ Τυμφρηστοῦ, εἶναι ἐπίσημον, διότι ἐνταῦθα ἡρώικως
μαχομένοις ἐπέσε νικητῆς τῶν Τούρκων κατὰ τὸ 1823 ὁ Μάρκος
Βότσαρης. Τὸ Κεράσσοβον (800). Ἡ Ἀμπλιανή (800), χωρίον κεί-
μενον πρὸς Ν τοῦ προηγουμένου, εἶναι ἐπίσημον διὰ τὴν νίκην
τῶν Ἑλλήνων κατὰ τῶν Τούρκων τῷ 1834.

Ὁ Προυσὸς (1,300) χωρίον κείμενον νοτιώτερον τοῦ προηγου-
μένου. Ὁ Ἅγιος Βλάσιος (1,000) χωρίον κείμενον πρὸς Δ τῶν
προηγουμένων. Ἡ Φουρνά (1,300) χωρίον κείμενον ΒΑ. τῆς ἐπαρ-
χίας, ἡ Γρανίτσα (800) καὶ τὰ Ἀγραφα (500).

Ἄλλα μικρότερα χωρία τῆς ἐπαρχίας ὁ Κλειστός (800), τὸ
Ραφτόπουλον (800) καὶ τὸ Κεράσσοβον (700).

5) Ἡ Ἐπαρχία τοῦ Βάλτου (15,000) κειμένη πρὸς Ἀν.
τοῦ Ἀμβρακικοῦ κόλπου, ἔχει ὅρη μὲν τὸ Σπαρτοβοῦνι (Θύα-
μον), τὰ Ἀμφιλοχικὰ καὶ τὴν Ἰδομένην, ποταμὸν δὲ τὸν Ἀχελῷον
μετὰ τῶν παραποτάμων, λίμνην τὴν Ἀμβρακίαν, καὶ πεδιάδα
τὴν Ἀχαρνανικὴν (Λεπενῶ) καὶ εἶναι ἐπίσημος ὡς ἔδρα τῶν ἀρ-
ματωλῶν καὶ κλεπτῶν πρὸς τῆς ἐπαναστάσεως.

Ὁ Καρδασαράς (2,000) κώμη πρωτ. τῆς ἐπαρχίας κειμένη ἐν τῷ μυχῷ τοῦ Ἀμβρακικοῦ κόλπου, ἐξάγει βαλανίδια· πλησίον ταύτης ἔκειτο τὸ πάλαι τὸ Ἀμφιλοχικὸν Ἄργος.

Ἡ Δεπενεὺ (1,000) χωρίον κείμενον εἰς τὴν δεξιὰν ὄχθην τοῦ Ἀχελώου, ὅπου τὸ πάλαι ἔκειτο ἡ ἀρχαία πόλις Στράτος. Ἡ Δούνιστα καὶ τὸ Σύντεκνον.

6) Ἡ Ἐπαρχία τῆς Βονίτης καὶ Ξηρομέρου (22,000) ἀποτελοῦσα τὴν Δ παραλίαν πλευρὰν τῆς Ἀκαρνανίας ἔχει ὅρη τὰ Ἀκαρνανικά, ποταμοὺς μικροὺς καὶ ἀσημάντους καὶ λίμνας τὴν Βουρ-κάραν καὶ τὴν Ὀζηροῦ. Πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως ὑπῆρξεν ἔδρα τῶν κλεπτῶν.

Ἡ Βόνιτσα (1,800) πρωτ. τῆς ἐπαρχίας κειμένη ἐν τῇ παραλίᾳ τοῦ Ἀμβρακικοῦ κόλπου πλησίον τοῦ ἀρχαίου Ἀνακτορίου, ἔχει φρούριον, λιμένα μικρὸν καὶ κλῖμα οὐχὶ ὑγιεινόν. Πλησίον ταύτης καὶ τοῦ ἀκρωτηρίου Ἀκτίου (Πούντα) ἔκειτο πάλαι τὸ Ἀκτιον ἐπίσημον διὰ τὴν νίκην τοῦ Ὀκταβιανοῦ κατὰ τοῦ Ἀντωνίου καὶ τῆς Κλεοπάτρας τῷ 31 π. Χ.

Ὁ Ἀστακὸς (1,500), τὸ Δραμέτσι (600 Οἰνιάδαι), ἡ Κατοχή (1,300) καὶ ὁ Μαχαλάς (600) χωρία κείμενα ἐν τῇ παραλίᾳ τῆς Ἀκαρνανίας.

Ἡ Κατούνα (1,300 Μεδεῶν πάλαι) κώμη κειμένη μεταξὺ τῆς Ζαβέρδας καὶ τῆς Ἀμβρακίας λίμνης πλησίον τῆς ἀρχαίας Μεδεῶνος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΣΤ'.

ΘΕΣΣΑΛΙΑ

Κάτοικοι 300,000 σχεδόν.

Τὸ παραχωρηθὲν τῇ Ἑλλάδι μέρος τῆς Θεσσαλίας πολιτικῶς διαιρεῖται εἰς 2 νομοὺς, τὸν τῆς Λαρίσης καὶ τὸν τῶν Τρικκάλων.

Νομὸς τῆς Λαρίσης κατ. 145,000.

Ὁ νομὸς οὗτος κατέχων τὸ Ἀν. μέρος τῆς Θεσσαλίας καὶ διαρ-
ρέόμενος ὑπὸ τοῦ Πηνειοῦ ποταμοῦ, περιέχει τὰς ἀκολούθους 6
ἐπαρχίας 1) τὴν τῆς Λαρίσης, 2) τὴν τοῦ Βώλου 3) τὴν τοῦ

Τυρνάβου, 4) τὴν τῆς Ἀγυῖας, 5) τὴν τοῦ Ἀλμυροῦ καὶ 6) τὴν Δομοκοῦ καὶ Φερσάλων.

1) Ἐπαρχία Λαρίσης (35,000): αὕτη διαιρεῖται εἰς 8 δήμους, περιέχοντας 83 χωρία. Μία μόνη πόλις ὑπάρχει ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ ταύτῃ.

Η ΛΑΡΙΣΑ (15,000) πρωτ. τοῦ νομοῦ καὶ τῆς ἐπαρχίας καὶ μεγαλητέρα πόλις τῆς Θεσσαλίας, κειμένη ἐν μέσῳ εὐφορωτάτης πεδιάδος ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὄχθης τοῦ Πηνειοῦ, μακρόθεν μὲν παρέχει λαμπρὰν θέαν, ἐσωτερικῶς ὅμως δὲν προξενεῖ καλὴν ἐντύπωσιν διότι ἔχει οἰκίας μικρὰς καὶ ξυλῖνας καὶ δρόμους ἀκαθάρτους. Ἀπὸ δὲ τῆς προσαρτήσεως αὐτῆς εἰς τὸ βασιλεῖον συνεστήθησαν ἀνώτερα καὶ κατώτερα ἐκπαιδευτήρια ἤτοι γυμνάσιον, διδασκαλεῖον, παρθεναγωγεῖον καὶ δημοτικὰ σχολεῖα ἑλληνικὰ καὶ τουρκικὰ. Οἱ δὲ κάτοικοι αὐτῆς ἀσχολοῦνται εἰς τὸ ἐμπόριον, εἰς μικρὰν βιομηχανίαν καὶ εἰς τὴν γεωργίαν.

Χωρία δὲ μεγαλητέρα εἶναι τὸ Τσορμακλί (3,500), τὸ Γκερλί (3,600), τὰ Ἀμπελάκια (3,000), τὸ Τοπουζλάρι (1200) καὶ τὸ Μέγα Κεσερλί (1800).

2) Ἐπαρχία Βώλου (60,000). Αὕτη κατέχουσα τὸ ΝΑ μέρος τῆς Θεσσαλίας, εἶναι μεγαλητέρα τῆς προηγουμένης καὶ περιέχει 17 δήμους καὶ 76 χωρία. Πρωτεύουσα ταύτης εἶναι:

Ο ΒΩΛΟΣ (5,000) κείμενος ἐν τῷ μυχῷ τοῦ Παγασητικοῦ κόλπου ἀντικρὺ τῶν ἀρχαίων Παγασῶν, εἶναι ὠραία μικρὰ ἐμπορικὴ πόλις, διὰ τῆς ὁποίας ἐνεργεῖται ὅλον τὸ ἐμπόριον τῆς Θεσσαλίας καὶ συνδέεται διὰ σιδηροδρόμου μετὰ τῆς Λαρίσης. ἔχει δὲ ἀκρόπολιν, ἐν ἣ κατοικοῦσιν οἱ Τοῦρκοι· οἱ κάτοικοι τῆς πόλεως ἀσχολοῦνται εἰς τὸ ἐμπόριον κατὰ τὸ πλεῖστον. Καὶ ἐνταῦθα συνεστήθησαν γυμνάσιον καὶ ἄλλα ἐκπαιδευτήρια. Οὐχὶ μακρὰν ταῦτηθεν εἶτο πάλαι ἡ Ἰωλκός, ἐκ τῆς ὁποίας ἐξέπλευσαν ποτε ὁ Ἰάσων καὶ οἱ Ἀργοναῦται.

Ἡ ἐπαρχία αὕτη περιέχει πολλὰ (24) καὶ μεγάλα χωρία ἀκμάζοντα, ἐπισημότερα τῶν ὁποίων εἶναι:

Ὁ Ἅγιος Γεώργιος (Ζαγορά 3,500) κειμένη ἐν τῇ Α. παραλίᾳ εἰς τὰς ὑπηρείας τοῦ Πηλίου ὄρους διαιρεῖται εἰς 4 μεγάλας

συνοικίας, αποτελούσας 4 κόμας καταφύτους καὶ συδένδρους, τῶν ὑποίων οἱ κάτοικοι ἀσχολοῦνται εἰς τὴν γεωργίαν καὶ τὸ ἐμπόριον.

Ὁ Ἅγιος Ἰωάννης (Μακρυνίτσα (3,800) κειμένη πρὸς Β τοῦ Βώλου εἰς τὰς ὑπαρεΐας τοῦ Πηλίου, ἔχει θέαν λαμπροτάτην καὶ εἶναι ἐπίσημος διὰ τὴν κατὰ τὸ 1878 γενομένην μάχην μεταξὺ τῶν Ἑλλήνων καὶ τῶν Τούρκων.

Αἱ Μηλῆαι (2,000) μία τῶν πλουσιωτέρων κωμοπόλεων τοῦ Πηλίου κειμένη πρὸς Α. τοῦ Βώλου ἔχει οἰκίας ὑψηλάς, μεμονωμένας, κεχρωματισμένας καὶ ὑπὸ κήπων περικυκλουμένας καὶ εἶναι ἐπίσημος ὡς πατρὶς τῶν λογίων ἀνδρῶν Γρ. Κωνσταντᾶ, Ἀνθίμου Γαζῆ καὶ Δανιὴλ Φιλιππίδου.

Ἡ Πορταριά (2,600) κειμένη πρὸς Ν τῆς Μακρυνίτσης, χωρίζεται διὰ χειμάρρου ἀπ' αὐτῆς, καὶ εἶναι ἐπίσημος διὰ τὰς φυσικὰς καλλονὰς καὶ τὰ ψυχρὰ ὕδατα.

Ἡ Δράκια (2,600) κειμένη εἰς τὴν ὑψηλοτέραν κορυφὴν τοῦ Πηλίου ἔχει λαμπρὰν καὶ ἀπωτάτην θέαν. Ἄλλαι κῶμαι ἐπίσημοι εἶναι ἡ Ἁγία Παρασκευὴ (Τσαγκαράδα 2,400), ὁ Λαῦκος (2,000), ἡ Ἀργαλαστή (2,300) ἡ Ἀνακασία (Ἄνω Βῶλος 2,400), ἡ Ἁγία Μαρίνα (Κισσὸς 1,800), τὸ Τρίκερι (2,000), ὁ Βελεστίνο (1,000) ἐπίσημος διὰ τὴν γέννησιν Ῥήγα τοῦ Φεραίου, τὰ Κανάλια (1500), τὸ Νεοχώριον (1,500), ὁ ἅγιος Γεώργιος (2,000) καὶ τὸ Προμύριον (1,400).

3) Ἡ ἐπαρχία Τυρνάβου (15,000) κειμένη πρὸς Β τῆς ἐπαρχίας Λαρίσης, διαιρεῖται εἰς 3 μόνον δήμους, περιέχοντας 34 χωρία. Πρωτεύουσα ταύτης εἶναι ὁ Τύρναβος (4,500) πόλις μικρὰ κειμένη ΒΔ τῆς Λαρίσης ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὁχθῆς τοῦ Ἑσπιά παραποτάμου τοῦ Πηνειοῦ, ἔχει καλὰ ἐκπαιδευτήρια· οἱ δὲ κάτοικοι αὐτῆς ἀσχολοῦνται εἰς τὸ ἐμπόριον, μικρὰν βιομηχανίαν καὶ γεωργίαν. Ἐκτὸς ταύτης ἡ ἐπαρχία ἔχει καὶ τρία ἄλλα μεγάλα χωρία τὴν Ῥαφάνην (2,000) τὸ Καζακλάρι (1,000), τὸν Νιζερόν (1,500) καὶ τὸ Δερελῆ (1,000).

4) Ἡ ἐπαρχία Ἀγυιάς (13,000) κειμένη πρὸς Α τῆς ἐπαρχίας Λαρίσης, ἔχει ὡς ἡ προηγουμένη 3 δήμους καὶ 27 χωρία. Πρωτεύουσα ταύτης εἶναι ἡ Ἀγυιά (2,000) ἐπίσημος καὶ ὠραία πό-

λις κειμένη εις τούς πρόποδας τῆς Ὀσσης, ἔχει ἐμπόριον μετὰ ξης, βάμβακος καὶ οἶνου· χωρία δὲ μεγάλα εἶναι τὸ Κεραμίδιον (1400), καὶ τὸ Σελίτσανι (1,400).

5) Ἡ ἐπαρχία Ἀλμυροῦ (10,000) κειμένη εις τὴν Δ παραλίαν τοῦ Παγασσητικοῦ κόλπου, διαιρεῖται εἰς 4 δήμους περιέχοντας 30 χωρία. Πρωτ. ταύτης εἶναι ὁ Ἀλμυρὸς (3,400) κωμόπολις ἐπίσημος διὰ τὸ ἐμπόριον τοῦ καλοῦ καπνοῦ, τοῦ βάμβακος καὶ τῶν δημητριακῶν καρπῶν καὶ ὁ Πλάτανος (1,400) ἐπίσημος διὰ τὴν κατὰ τὸ 1878 ἐπανάστασιν.

6) Ἡ ἐπαρχία Δομοκοῦ καὶ Φερσάλων (18,000) κειμένη πρὸς Ν τῆς ἐπαρχίας Λαρίσης διαιρεῖται εἰς 6 δήμους περιέχοντας 92 χωρία. Πρωτ. ταύτης εἶναι ἡ Φάρσαλος (1,100) ἀρχαία πόλις ἐκτεινομένη εἰς τὰς ὑπώρειας ὑψηλοῦ λόφου, ἐπὶ τοῦ ὁποίου κεῖται ἡ ἀκρόπολις, πλησίον τοῦ ἡμυνύμου παραποτάμου εἶναι ἐμπορικὴ καὶ ἐπίσημος διὰ τὴν νίκην τοῦ Καίσαρος κατὰ τοῦ Πομπηίου 48 π. Χ.

Ὁ Δομοκὸς (1,400), Θυμακία κωμόπολις κειμένη εις τούς πρόποδας τῆς Ὀθρυος, εἶναι ἐκτισμένη ἐπὶ βράχου ὑψηλοῦ καὶ κρημνώδους καὶ λίαν ὀχυρά· καὶ ἄλλα μικρὰ χωρία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ'.

Νομὸς τῶν Τρικκάλων (120,000).

Ὁ νομὸς οὗτος μικρότερος ὢν τῶν προηγούμενων κατέχει τὴν Δ Θεσσαλίαν, διατέμνεται ὑπὸ τῶν κλάδων τοῦ Πίνδου καὶ διάρρέομενος ὑπὸ τοῦ Πηνειοῦ καὶ τῶν παραποτάμων αὐτοῦ, πολιτικῶς διαιρεῖται εἰς 3 ἐπαρχίας 1) τὴν τῶν Τρικκάλων, 2) τὴν τῆς Καλαμπάκας καὶ τὴν τῆς Καρδίτσης.

1) Ἐπαρχία τῶν Τρικκάλων (38,000) αὕτη κειμένη ἐν τῷ μέσῳ τοῦ νομοῦ διαιρεῖται εἰς 7 δήμους, περιέχοντας 118 χωρία, πρωτ. ταύτης εἶναι·

ΤΑ ΤΡΙΚΚΑΛΑ (6,000) πρωτ. τοῦ νομοῦ καὶ τῆς ἐπαρχίας κειμένη εἰς τὰς ὑπώρειας τοῦ ὄρους Χάσια ἐπὶ τοῦ Τρικκαληνοῦ παραποτάμου, ἔχει λαμπρὰν τοποθεσίαν καὶ στρατηγικὴν, ἀκρόπολιν

μετὰ τοῦ φρουρίου, καὶ διατηρεῖ ἐρείπια τῆς ἀρχαίας πόλεως Τρίκ-
κης. Οἱ δὲ κάτοικοι αὐτῆς ἀσχολοῦνται εἰς τὸ ἐμπόριον, τὴν βιο-
μηχανίαν καὶ τὴν γεωργίαν, τὰ δὲ μεγαλῆτερα χωρία αὐτῆς εἶναι
τὸ Ζάρκον (1,500), τὸ Γαρδίκι (1,600) καὶ ἡ Τύρνα (500).

2) Ἐπαρχία τῆς Καλαμπάκας (20,000) κειμένη πρὸς Β τῆς
προηγούμενης διαιρεῖται εἰς 7 δήμους καὶ περιέχει 74 χωρία.
Ταύτης πρωτ. εἶναι

Η ΚΑΛΑΜΠΑΚΑ (Σταγοὶ 5,000) κειμένη μεταξὺ τοῦ Πίνδου καὶ
τῶν Καμβουνίων ὁρέων πλησίον τῆς ἀριστερᾶς ὁχθῆς τοῦ Πηνειοῦ,
εἶναι ἐπίσημος διὰ τὴν ἐκστρατείαν τοῦ 1854 καὶ διὰ τὴν νίκην
τῶν Ἑλλήνων. Ὅπισθεν δὲ τῆς Καλαμπάκας ὑφίστανται τὰ Με-
τέωρα, ἥτοι βράχοι μεγάλοι καὶ ὑψηλοὶ μεμονωμένοι, ἐπὶ τῶν
ὁποίων εἶναι ἐκτισμένα 7 μοναστήρια εἰς τὰ ὁποῖα ἀναβαίνουνσι διὰ
κοπινίων, ἐλκομένων διὰ σχοινίων ἄλλαι δὲ κῶμαι καὶ χωρία με-
γάλα εἶναι ἡ Κρανέα (2,500), ἡ Καστανιά (1,000) καὶ τὸ Κα-
στράκι (1,000).

3) Ἡ Ἐπαρχία Καρδίτσης (60,000) κειμένη πρὸς Ν τῆς
ἐπαρχίας τῶν Τρικκάλων περιέχει 13 δήμους καὶ 161 χωρία καὶ
εἶναι ἐπίσημοτέρα τῆς προηγούμενης. Ταύτης δὲ πρωτεύουσα εἶναι

Η ΚΑΡΔΙΤΣΑ (5,000) κειμένη ΜΑ τῶν Τρικκάλων ἐπὶ τινος
παραποτάμου τοῦ Πηνειοῦ, εἶναι ἐπίσημος διὰ τὸ ἐμπόριον τοῦ
καπνοῦ, τοῦ βάμβακος καὶ τῶν σιτηρῶν· δευτερεύουσαι δὲ κω-
μοπόλεις καὶ χωρία μεγάλα εἶναι

Τὸ Φανάριον (1,800) κείμενον πρὸς Μ τῶν Τρικκάλων ἐπὶ τῆς
θέσεως τῆς ἀρχαίας πόλεως Ἰθώμης πλησίον τοῦ Κουραλίου
παραποτάμου.

Ὁ Παλαμᾶς (3,000) κωμόπολις κειμένη ΝΑ τῶν Τρικκάλων, ἡ
Ῥεντίνα (1,200), ἡ Παραπράστανη (1,100), ἡ Κανάλια (1,400), οἱ
Σοφάδες (1,500), τὸ Μεσδάνι (1,200) καὶ τὸ Φανάρι (1,800).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Η'.

Νομὸς τῆς Ἀρτης Κατ. 32,000.

Τὸ νότιον μέρος τῆς Ἠπείρου, τὸ ὁποῖον παρεχωρήθη εἰς τὴν
Ἑλλάδα μετὰ τῆς Θεσσαλίας, καίπερ μικρόν, ἀποτελεῖ ἓνα μι-

κρὸν νομὸν τοῦ βασιλείου, τὸν τῆς Ἀρτης, ὅστις διατεμνόμενος ὑπὸ τοῦ ὄρους Ζυγοῦ καὶ τῶν Τζουμέρκων καὶ διαρρέόμενος ὑπὸ τοῦ Ἀράχθου ποταμοῦ, περιλαμβάνει 2 μόνον μικρὰς ἐπαρχίας 1) τὴν τῆς Ἀρτης κατέχουσαν τὸ νότιον μέρος καὶ 2) τὴν τῶν Τζουμέρκων, ἀποτελοῦσαν τὸ βόρειον μέρος τοῦ νομοῦ.

1) Ἐπαρχία Ἀρτης (15,000) περιλαμβάνουσα πᾶσαν τὴν πρὸς Α τοῦ Ἀράχθου ποταμοῦ ἐκτεινομένην χώραν, διαιρεῖται εἰς 4 δήμους περιλαμβάνοντας 30 χωρία. Ἐν τῇ μικρᾷ ταύτῃ ἐπαρχίᾳ μία μόνον πόλις ὑπάρχει καὶ ὀλίγα μεγάλα χωρία.

Ἡ ΑΡΤΑ (5,000 Ἀμβρακία τὸ πάλαι) πρωτ. τοῦ νομοῦ καὶ τῆς ἐπαρχίας κείμενη ἐν μέσῳ εὐφόρου πεδιάδος ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὄχθης τοῦ Ἀράχθου ποταμοῦ περιέχει περιφήμους ἐλαιῶνας, πορτοκαλεῶνας καὶ λεμονεῶνας. Χωρία δὲ μεγάλα εἶναι ἡ Πέτα (1,300) καὶ τὸ Βαλεντσκὸν (1,200), τὰ Κομπότι, ἡ Μπάνη, τὸ Κομμένον κλπ.

2) Ἐπαρχία τῶν Τζουμέρκων (16,000) κείμενη πρὸς Β τῆς προηγουμένης καὶ ἐκτεινομένη ἐν τῇ ἀριστερᾷ ὄχθῃ τοῦ Ἀράχθου ποταμοῦ, διαιρεῖται εἰς 4 δήμους καὶ περιλαμβάνει 25 χωρία. Αὕτη ὀλίγα μεγάλα χωρία ἔχει καὶ οὐδεμίαν πόλιν, ἐν τῶν δὲ ποίων ᾠρίσθη καὶ ὡς πρωτεύουσα.

Τὰ Ἀγναντα (1,200) κείμενα ΝΔ τοῦ ὄρους Κακαρδίτσα ἐπὶ τινος παραποτάμου τοῦ Ἀράχθου. Τὸ Βουργάριον (1,260) κείμενον πρὸς Ν τοῦ ὄρους τῶν Τζουμέρκων, τὰ Πράμαντα (2,300) καὶ οἱ Καλαρῦται (1,500) κείμενοι πρὸς Β τῶν Ἀγνάντων ἐπὶ τῆς μεθορίου γραμμῆς ἐπίσημος ὡς πατρίς τοῦ Κωλῆτου.

ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ

Κάτοικοι 760,000.

Τὸ δεύτερον τοῦτο μέρος τοῦ βασιλείου τῆς Ἑλλάδος, τὸ ὅποιον μετὰ τὴν διόρυξιν τοῦ ἰσθμοῦ τῆς Κορίνθου θὰ μεταβληθῇ εἰς νῆσον, πολιτικῶς διαιρεῖται εἰς 5 νομοὺς 1) τὸν τῆς Κορινθίας καὶ Ἀργολίδος, 2) τὸν τῆς Ἀχαΐας καὶ Ἠλίδος, 3) τὸν τῆς Μεσσηνίας, 4) τὸν τῆς Λακωνίας καὶ 5) τὸν τῆς Ἀρκαδίας, περιλαμβάνοντας 23 ἐπαρχίας· τούτων δὲ μέγιστος καὶ ἐπίσημóτατος εἶναι ὁ

τῆς Ἀχαΐας καὶ Ἡλίδος, ὅπως ἐν τῇ Στερεᾷ Ἑλλάδι ὁ τῆς Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας.

Νομὸς τῆς Ἀργολίδος καὶ Κορινθίας Κατ. 130,000.

Ὁ νομὸς οὗτος ἀποτελῶν τὸ ΒΑ μέρος τῆς Πελοποννήσου ἦτοι τὴν Ἀργολικὴν χερσόνησον μετὰ τοῦ ἰσθμοῦ τῆς Κορίνθου καὶ τῆς Περαιώρας, διατεμνόμενος ὑπὸ τῆς Γερανείας καὶ τῶν Ὀνείων ὁρέων καὶ διαρρέόμενος ὑπὸ τοῦ Ἰνάχου καὶ Ἀσωποῦ ποταμοῦ, περιλαμβάνει τὰς ἀκολούθους 7 ἐπαρχίας, τὴν τῆς Ναυπλίας, τὴν τοῦ Ἄργους, τὴν τῆς Κορινθίας, τὴν τῶν Σπετσῶν καὶ Ἐρμιονίδας, τὴν τῆς Ὑδρας, τὴν τῆς Τροιζηνίας, αἵτινες πρότερον ἀπετέλουν μίαν ἐπαρχίαν, καὶ τὴν τῶν Κυθήρων.

1) Ἡ Ἐπαρχία τῆς Ναυπλίας (17,000) κατέχουσα τὸ ΝΑ τοῦ νομοῦ, ἔχει ὅρος μὲν τὸ Ἀραχναῖον (ἄγ. Ἡλίας), ποταμούς δὲ τὸν Ἰναχον καὶ Χάραδρον καὶ πεδιάδα τὴν τοῦ Ἰνάχου. Πόλεις δὲ καὶ κῶμαι ὀνομασταὶ εἶναι·

ΤΟ ΝΑΥΠΑΙΟΝ (5,000) ἀρχαία πόλις, κειμένη ἐν τῷ μυχῷ τοῦ Ἀργολικοῦ κόλπου, ἐχρημάτισε καθέδρα τοῦ βασιλείου ἀπὸ τοῦ 1829—1834 καὶ νῦν εἶναι πρωτ. τοῦ νομοῦ καὶ τῆς ἐπαρχίας, ὁχυρὰ καὶ ἐμπορικὴ, ἐκτισμένη ἐπὶ λόφου, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ὑπάρχει καὶ ἡ ἀκρόπολις τὸ Παλαμῆδιον, κτίσμα τῶν Βενετῶν μετὰ φρουρίων.

Ἡ Πρόνοια (1,800) προάστειον τοῦ Ναυπλίου ἐπίσημον διὰ τὴν α' ἐθνικὴν συνέλευσιν (8 Αὐγούστου 1832), ἐν ᾗ ἐξελέχθη βασιλεὺς τῆς Ἑλλάδος ὁ Ὀθων.

Ἡ Τίρυνς ἀρχαία πόλις, ὀλίγον ἀπέχουσα τοῦ Ναυπλίου καὶ ἐπίσημος διὰ τὰ Κυκλώπεια τείχη καὶ ἄλλα ἀρχαῖα μνημεῖα, ἐσχάτως ἀνακαλυφθέντα.

Ἡ Ἐπίδαυρος (Νέα Ἐπίδαυρος 1,100) κώμη κειμένη ἐν τῇ Δ παραλίᾳ τοῦ Σαρωνικοῦ κόλπου, εἶναι ἐπίσημος διὰ τὴν ἐθνικὴν συνέλευσιν, τὸν ναὸν τοῦ Ἀσκληπιοῦ καὶ τὸ ἀρχαῖον θέατρον· χωρία δὲ ὀνομαστὰ εἶναι ἡ Μπέρμπακα (3,000), τὸ Λιγουριὸν (1,000) καὶ τὸ Χέλι εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ Ἀραχναίου ὄρους.

2) Ἡ Ἐπαρχία τοῦ Ἄργους (25,000) κατέχουσα τὴν ΝΔ πλευρὰν τοῦ νομοῦ, ἔχει ὅρος μὲν τὸ Παρθένιον, τὸ Ἀρτεμίσιον

καὶ τὸ Λύρκειον, ποταμούς δὲ τὸν Ἰνάχον καὶ τὸν Ἐρασῖνον (Κεφαλάρει). Πόλεις δὲ καὶ χωρία ἐπίσημα εἶναι

ΤΟ ΑΡΓΟΣ (11,000) πόλις παναρχαιοτάτη ὀλίγον ἀπέχουσα τοῦ Ἀργολικοῦ κόλπου ἔχει ἀρχαίαν ἀκρόπολιν ὀνομαζομένην Λάρισαν· οἱ δὲ κάτοικοι αὐτοῦ ἀσχολοῦνται εἰς τὸ ἐμπόριον καὶ τὴν γεωργίαν.

Αἱ Μυκῆναι (Χαρθάτι) ἀρχαία καὶ ἐπίσημος πόλις, καθέδρα τοῦ Ἀγαμέμνονος πρὸς Β τοῦ Ἀργους κειμένη, εἰς τὴν ὑποίαν ἀνεκαλύφθησαν πολλὰ ἀρχαῖα μνημεῖα.

Ἡ Νεμέα ἀρχαία πόλις κειμένη μεταξὺ τοῦ Ἀργους καὶ τῆς Κορίνθου, ἐπίσημος διὰ τὴν ἐορτὴν τῶν Νεμεών, ἣτις ἐτελεῖτο κατὰ πάσαν τριετίαν.

Ὁ Ἀχλαδόκαμπος χωρίον κείμενον ΝΔ τοῦ Ἀργους, τὸ Κάτω Μπέλεσι καὶ ἡ Καρυὰ χωρία κείμενα εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ Ἀριτεμισίου, τὸ Μπερμπάτι καὶ τὸ Κουτσοπόδι παρὰ τὴν ἀριστερὰν ὄχθην τοῦ Ἰνάχου ποταμοῦ ἀρχαῖαι πόλεις ὑπῆρχον ἡ Οἰνὴ, ἡ Σάμιθος, καὶ αἱ Ὀρνεαί.

3) Ἡ ἐπαρχία τῆς Κορινθίας (48,000) κατέχουσα τὸ ΒΑ μέρος τοῦ νομοῦ, ἔχει ὅρη μὲν τὰ Ὄνεια (Σοφικοῦ βουνά), τὴν Κυλλήνην (Ζύρια) καὶ τὰ Δερβενάκια, ποταμούς δὲ τὸν Ἀσωπὸν, λίμνας τὴν Φενεὸν (Φονιά) καὶ τὴν Στυμφαλίδαν καὶ πεδιάδα τὴν Κορινθιακὴν. Πόλεις δὲ καὶ κωμοπόλεις ἐπίσημοι εἶναι

Η ΝΕΑ ΚΟΡΙΝΘΟΣ (3,000) πρωτ. τῆς ἐπαρχίας κτισθεῖσα κατὰ τὸ 1858, ὅτε ἡ παλαιὰ Κόρινθος κατεστράφη ὑπὸ σεισμοῦ, πρὸς Β ταύτης ἐν τῇ παραλίᾳ εἶναι ὡραία μικρὰ πόλις ἔχουσα οἰκίας καλὰς καὶ ὁδοὺς εὐρείας. Ἐν ᾧ δὲ ἡ νέα πόλις τοσοῦτον μικρὰ καὶ ἀσήμαντος εἶναι, τοῦναντίον ἡ ἀρχαία ἑλληνικὴ Κόρινθος καὶ ἡ μετὰ τὴν καταστροφὴν ταύτης ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων τῷ 146 π. Χ. ἀνοικοδομηθεῖσα ὑπὸ τοῦ Καίσαρος κατὰ τὸ 44 π. Χ. Ῥωμαικὴ ἔφθασεν εἰς μεγίστην ἀκμὴν· διότι ὁ ἀριθμὸς τῶν κατοίκων αὐτῆς ἀνῆλθεν εἰς 300,000. Κατὰ δὲ τὴν 6^η περίοδον τῆς πόλεως ὁ ἀπὸστολος Παῦλος ἦλθεν εἰς Κόρινθον καὶ 1½ ἔτος διέμεινεν ἐν αὐτῇ διδάσκων τὸ Εὐαγγέλιον καὶ ἔγραψε τὰς πρὸς Κορινθίους σωζομένας ἐπιστολάς.

Τὸ Καλαμάκι (Σχοινοῦς) ἐπίνειον τῆς Κορίνθου καὶ τὸ Λουτράκι (Θερμά) ἀπέναντι τῆς νέας Κορίνθου κείμενον εἶναι ἐπίσημον διὰ τὰ ἱαματικά λουτρά· τῆς δὲ ἀρχαίας Κορίνθου ἐπίνεια ἦσαν αἱ Κεχρεαὶ πρὸς Ν τοῦ Καλαμακίου καὶ τὸ Λέχαινον (Διαβατίτι) οὐχὶ μακρὰν τῆς νέας Κορίνθου.

Ἡ Περαχώρα (Περαία) κώμη κειμένη πρὸς Β τοῦ Ἰσθμοῦ καὶ τὸ Λουτράκι ἐν τῷ μυχῷ τοῦ κόλπου. Ἐν Σοφικόν καὶ ὁ Κόρφος (2,000) κώμη κειμένη πρὸς Ν τοῦ Καλαμακίου. Ἐν Βασιλικὰ (1,800) κώμη κειμένη πλησίον τῆς ἀρχαίας Σικυῶνος. Ὁ Ἅγιος Γεώργιος (1,500) κώμη κειμένη πλησίον τοῦ Ἀσωποῦ ποταμοῦ, παράγει ἐξαιρετον μαῦρον οἶνον πλησίον ταύτης ἔκειτο ἡ ἀρχαία πόλις Φλιοῦς. Ἡ Καστανέα (800), ὁ Ἅγιος Βασίλειος (600), ἡ Γκούρα (700), ὁ Πύργος (500), τὸ Κιάτον (800) καὶ τὸ Κλημέντι (800) χωρία κείμενα ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ.

Ἀρχαίαι δὲ πόλεις ὑπῆρχον ὁ Φλιοῦς, ἡ Νεμέα, αἱ Κλεωναί, ἡ Σικυὼν καὶ ἡ Σιδεοῦς.

4) Ἡ ἐπαρχία τῶν Σπετσῶν καὶ τῆς Ἑρμιονίδος (17,000) συνισταμένη ἐκ τῆς Ἑρμιονίδος καὶ τῆς νήσου Σπετσῶν, ἔχει ὅρη τὰ Δίδυμα καὶ ποταμούς ἀσημέντους. Ἐπισημότεραι δὲ πόλεις καὶ κοινοπόλεις εἶναι.

Αἱ Σπέτσαι (Ἐπαρῆνος ἢ Πιτυοῦσα, 2,000) νήσος κειμένη εἰς τὴν εἴσοδον τοῦ Ἀργολικοῦ κόλπου, ἔχει πόλιν ὁμώνυμον καὶ εἶναι ἐπίσημος διὰ τὸ ναυτικὸν καὶ τοὺς ἀγῶνας καὶ θυσίας τῶν κατοίκων ἐν τῇ Ἑλλήν. ἐπαναστάσει. Πρὸς Ν αὐτῆς ὑπάρχουσι καὶ ἄλλα μικρὰ νησιά, ἐπισημότερον τῶν ὁπεῶν εἶναι ἡ Σπετσοπούλα.

Τὸ Κρανίδιον (6,000) μικρὰ πόλις μετόγειος κειμένη ἀπέναντι τῶν Σπετσῶν. Ἡ Ἑρμιόνη (Καστρί 2,000) κώμη κειμένη πρὸς Β τοῦ Κρανιδίου καὶ ἔχουσα ἱαματικά ὕδατα.

5) Ἡ ἐπαρχία τῆς Ὑδρας (7,000) συνισταμένη ἐκ τῆς νήσου Ὑδρας, ἣτις καὶ Ὑδρέα τὸ πάλαι ἐκαλεῖτο εἶναι πετρώδης καὶ ξηρά, ἔχει ὁμώνυμον πόλιν πρωτ. τῆς ἐπαρχίας ἐκδομημένην ἐπὶ βράχου καὶ ἔχουσαν ναυτικὸν ἀξιόλογον εἶναι δὲ ἐπίσημος διὰ τοὺς ἀγῶνας τῶν κατοίκων ἐν τῷ ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας ἀγῶνι.

6) Ἡ ἐπαρχία τῆς Τροιζηνίας (17,000) κατέχουσα τὸ Ν μέ-

ρος τῆς Ἀργολίδος, περιλαμβάνει τὴν χερσόνησον τῶν Μεθάνων καὶ τὴν νῆσον Καλαυρίαν (Πόρον).

Ὁ Πόρος (Καλαυρία 6,000) μικρὰ νῆσος κειμένη ἀπέναντι τῆς Τροιζῆνος, ἔχει πόλιν ὁμώνυμον καὶ λιμένα ἀσφαλέστατον, λεμνεῶνας καὶ πορτοκαλεῶνας καὶ ἦν ἐπίσημος τὸ πάλαι διὰ τὸν ναὸν τοῦ Ποσειδῶνος, εἰς τὸν ὁποῖον κατέφυγεν ὁ Δημοσθένης καὶ πῦν φάρμακον ἀπέθανεν.

Ἡ Τροιζὴν (Δαμαλᾶς) μεσόγειος κώμη, κειμένη ἀπέναντι τοῦ Πόρου, ἦν ἐπίσημος τὸ πάλαι διὰ τὴν φιλοξενίαν, τὴν ὅποιαν οἱ κάτοικοι ἔδειξαν πρὸς τοὺς Ἀθηναίους κατὰ τὸ 480 π. χ.

Τὰ Μέθανα χερσονήσος ἔχουσα θειοῦχα ἱαματικὰ λουτρά. Καὶ τὸ Μεγάλον χωρίον (500) κείμενον ἐπὶ τῆς χερσονήσου.

7) Ἐπαρχία τῶν Κυθήρων (14,000) συνισταμένη ἐκ τῶν Κυθήρων τῶν Ἀντικυθήρων καὶ ἐκ μικρῶν τινῶν νησιδίων, εἶναι μία τῶν μικροτέρων ἐπαρχιῶν.

Ἡ νῆσος Κύθηρα (Τσερίγο) λίαν ὀρεινὴ οὖσα, παράγει ὀπωρικά, μέλι, οἶνον καὶ ἔλαιον.

Ἡ πόλις ΚΥΘΗΡΑ (1,200) πρωτ. τῆς ἐπαρχίας κειμένη πλησίον τῆς ἀρχαίας πόλεως, εἶναι ἐπίσημος διὰ τὴν μεγάλην φιλοπονίαν τῶν κατοίκων, οἵτινες διὰ τὴν ἀνεπάρκειαν τῶν προϊόντων ξενιτεύονται πολλοί. Ἡ δὲ ἀρχαία πόλις ἐφημιζέτο διὰ τὴν λατρείαν τῆς Ἀφροδίτης καὶ διὰ τὸν μεγαλοπρεπέστατον ναὸν αὐτῆς. Κώμη ταύτης εἶναι ὁ Ποταμὸς (1,500).

Τὰ δὲ Ἀντικύθηρα κείμενα πρὸς Β τῆς Κρήτης, ἔχουσιν ὀλίγους μόνον κατοίκους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ι.

Νομὸς Ἀχαΐας καὶ Ἡλίδος κατ. 182,000.

Ὁ Νομὸς οὗτος κατέχων τὸ ΒΔ μέρος τῆς Πελοποννήσου καὶ πρὸς Β περιβαλλόμενος ὑπὸ τοῦ Κορινθιακοῦ κόλπου καὶ τοῦ τῶν Πατρῶν εἶναι ὁ ἐπισημότερος τῶν νομῶν τοῦ βασιλείου μετὰ τὸν τῆς Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας καὶ περιέχει 4 ἐπαρχίας, τὴν τῶν Πατρῶν, τὴν τῆς Αἰγιαλείας, τὴν τῶν Καλαβρύτων καὶ τὴν τῆς Ἡλείας.

1) Ἡ ἐπαρχία τῶν Πατρῶν (57,000) κατέχουσα τὸ ΒΔ μέρος

τοῦ νομοῦ, ἔχει ὄρη μὲν τὸ Παναχαϊκὸν (Βοδιάς), τὸν Ἐρύμανθον καὶ τὴν Σκόλλιν, ποταμούς δὲ τὸν Σέλιμον, τὸν Φοῖνικα, τὸν Γλαῦκον (Λεῦκα) καὶ τὸν Πεῖρον καὶ λίμνην μικράν τὴν Καλόγριαν πλησίον τοῦ Ἀράξου ποταμοῦ.

Αἱ ΠΑΤΡΑΙ (25,400) πρωτ. τοῦ νομοῦ καὶ τῆς ἐπαρχίας κειμένη ἐπὶ πεδιάδος ποταμοχώστου, εἶναι ἡ ἐπισημοτέρα καὶ ἐμπορικωτέρα πόλις τῆς Πολιοποννήσου, ἔχουσα πλατείας καὶ εὐρυχώρους ὁδούς, οἰκίας λαμπράς, δύο γυμνάσια, θέατρον, φωτισμὸν διὰ φωταερίου καὶ ἄφθονον πόσιμον ὕδωρ. Ἡ ἀρχαία πόλις λαβοῦσα τὸ ὄνομα ἐκ τοῦ ἥρωος Πατρώως, ἐγένετο τὸ κέντρον τῆς διαδόσεως τοῦ χριστιανισμοῦ διὰ τοῦ Ἀποστόλου Ἀνδρέου, ὅστις ὑπέστη μαρτυρικὸν θάνατον.

Ἄλλαι πόλεις ἀρχαῖαι ὑπῆρχον ἐν τῇ περιοχῇ τῆς ἐπαρχίας ταύτης ἡ Βολίνα, αἱ Ῥύπαι, ἡ Δύμη, ἡ Ὠλενος, αἱ Φαραί, τὸ Λεόντιον καὶ ἡ Τριταία.

Χωρία δὲ ὀνομαστά τῆς ἐπαρχίας εἶναι ἡ Κάτω Ἀχαΐα, ἡ Προστοθίτσα, ἡ Χαλανδρίτσα, ὁ Ἅγιος Βασίλειος (1,200) καὶ τὸ Καστρίτσι.

2) Ἡ ἐπαρχία τῆς Αἰγιαλείας (18,000) κειμένη πρὸς Δ τῆς προηγουμένης, ἔχει ὄρη μὲν τὸ Παναχαϊκὸν καὶ τὸν Ἐρύμανθον, ποταμούς δὲ τὸν Σελινούντα (Βοστήτσα), τὸν Ἐρασῖνον (Καλάβρυτα) καὶ τὸν Κράθιν (Ἀκράταν), καὶ πεδιάδα τὴν τοῦ Αἰγίου.

Τὸ ΑἶΓΙΟΝ (5,000) πρωτ. τῆς ἐπαρχίας κειμένη ἐν τῇ παραλίᾳ τοῦ Κορινθιακοῦ κόλπου καὶ λαβοῦσα τὸ ὄνομα ἐκ τῆς αἰγός, ἥτις ἔθρεψε τὸν Δία, εἶναι ἡ ἐπισημοτέρα τῆς ἐπαρχίας πόλις ἔχουσα γυμνάσιον καὶ παθοῦσα ὑπὸ σεισμοῦ τῷ 1861. Πάλαι δὲ ὑπῆρξε πρωτεύουσα τῆς Ἀχαϊκῆς συμπολιτείας.

Ἡ Μονὴ τῶν Ταξιαρχῶν κειμένη πρὸς Ν τοῦ Αἰγίου, εἶναι ἡ δευτέρα μονὴ τῆς Ἑλλάδος μετὰ τὴν τοῦ Μεγάλου σπηλαίου, ἔχουσα 100 μοναχοὺς. Ἡ Ἀμφαρά, ἡ Κυρηνίτσα καὶ Ἀκράτα χωρία ἐπίσημα.

3) Ἡ ἐπαρχία Καλαβρύτων (42,000) κειμένη πρὸς Ν τῆς προηγουμένης, ἔχει ὄρη μὲν τὰ Ἀροάνια, ποταμούς δὲ τὸν Σελι-

νοῦντα, τὸν Κερυνίτην, τὸν Ἑρασῖνον, τὸν Κρᾶθιν, τὸν Ἑρύμανθον καὶ τὸν Λάδωνα· κωμοπόλεις δὲ ἐπίσημοι εἶναι.

Τὰ ΚΑΛΑΒΡΥΤΑ (1,000) μεσόγειος κωμόπολις· πρωτ. τῆς ἐπαρχίας κειμένη ἐν μέσῳ κοιλάδος εἰς τοὺς πρόποδας τῶν Ἀροανίων, εἶναι ἡ ἐπίσημότερα τῆς ἐπαρχίας. Ἡ Μονὴ τῆς ἁγίας Λαύρας ὀλίγον ἀπέχουσα τῶν Καλαβρύτων εἶναι ἐπίσημος, διότι ἐν αὐτῇ ὕψωσε τὴν σημαίαν τῆς Ἑλλήν. ἐπανάστασεως (25 Μαρτ. 1821) ὁ ἐπίσκοπος Γερμανός. Ἡ μεγίστη μονὴ τοῦ Μεγάλου σπηλαίου κειμένη πρὸς Β τῶν Καλαβρύτων ἐπὶ τῆς πλευρᾶς βουνοῦ ἐντὸς σπηλαίου, ἐκτίσθη κατὰ τὸν 6. αἰῶνα μ. Χ. καὶ ἔχει 150 μοναχούς καὶ μίαν τῶν 3 εἰκόνων τῆς Θεοτόκου, τὰς ὁποίας ἱστορήσεν ὁ Εὐαγγελιστὴς Λουκάς.

Τὸ Λιβάρστιον (1,000) χωρίον κείμενον εἰς τοὺς ἀν. πρόποδας τοῦ Ἑρυμάνθου. Τὸ Σοποτόν (1,000) χωρίον κείμενον ἐν τῇ ἀριστερᾷ ὄχθῃ τοῦ Ἑρυμάνθου ποταμοῦ. Ἡ Κερπινὴ (800) χωρίον κείμενον πρὸς Β τῶν Καλαβρύτων τὸ Κέρτεζι (1,200), ἡ Στρέζαβα (1,500), τὰ Σουδενά, ὁ Ἅγιος Βασίλειος ὀνομαστὰ χωρία τῆς ἐπαρχίας.

Ἀρχαῖται δὲ πόλεις ὑπῆρχον ἡ Κύναιθα, ἡ Νάνακρη, ἡ Λυκουρία, ἡ Κλειτορία καὶ ἄλλαι.

4) Ἡ ἐπαρχία τῆς Ἠλείας (65,000) κειμένη πρὸς Ν τῆς ἐπαρχίας Πατρῶν ἔχει ὅρη τὴν Φολόην, τὴν Σκόλλιν καὶ τὴν Λάμπειαν· ἀκρωτήρια τὸ Κατάκωλον (Ἰχθύς) καὶ τὸν Χελωνάταν, πεδιάδα τὴν τῆς Ἡλίδος εὐφορωτάτην, ποταμούς τὸν Πηνειὸν καὶ τὸν Ἀλφειὸν ἐν μέρει καὶ λίμνην τὴν Κοτύχην.

Ο ΠΥΡΓΟΣ (8,500) πρωτ. τῆς ἐπαρχίας κειμένη πλησίον τῶν ἐκβολῶν τοῦ Ἀλφειοῦ, εἶναι πόλις ἐμπορικὴ, συνδεομένη δι' ἀμαξιτῆς ὁδοῦ μετὰ τοῦ λιμένος αὐτῆς Κατακώλου, καὶ ἔχει γυμνάσιον, θέατρον πρωτοδικεῖον κλπ. Τὸ Κατάκωλον εἶναι ἐπίσημον ὡς λιμὴν τοῦ Πύργου, μεθ' οὗ συνδέεται διὰ σιδηροδρόμου. Ἡ Γαστούνη (1,500) κώμη κειμένη πρὸ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Πηνειοῦ. Τὰ Λεχαινά (2,000) κώμη κειμένη πρὸς Β τῆς Γαστοῦνης. Ἡ Ἀνδροειδα (1,000) κώμη πρὸς Β τῆς Γαστοῦνης κειμένη. Τὸ Δερβίς Τσελεμπή καὶ ἡ Καλίτσα χωρία ἔχοντα ἀνὰ 900 κατοίκους. Ἡ

Γλαρέντσα ἐπίνειον τῶν Λεχαινῶν μικρὸν χωρίον. Ἡ Δίβρη (2,000) συγκειμένη ἐκ 5 χωρίων.

Ἀρχαῖαι πόλεις ὑπῆρχον ἐνταῦθα ἡ Ἥλις, οἱ Λετρίνοι καὶ ἡ Πίσα· ἡ δὲ Ὀλυμπία ἦν χώρος ἱερός, ἐνθα ἐτελοῦντο οἱ ὀλυμπιακοὶ ἀγῶνες, ἡ Πύλος, τὸ Δυσπόντιον, ἡ Σκύλλη καὶ ἄλλαι.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΑ'.

Νομὸς τῆς Μεσσηνίας κατ. 156,000.

Ὁ νομὸς τῆς Μεσσηνίας κατέχων τὸ ΝΔ μέρος τῆς Πελοποννήσου καὶ ἐν μέρει χερσονήσον σχηματίζων, περιλαμβάνει 5 ἐπαρχίας, τὴν τῶν Καλαμῶν, τὴν τῆς Μεσσήνης, τὴν τῆς Πυλίας, τὴν τῆς Τριφυλίας καὶ τὴν τῆς Ὀλυμπίας.

1) Ἡ ἐπαρχία τῆς Ὀλυμπίας (30,000) κατέχουσα τὸ Β μέρος τοῦ νομοῦ ἔχει ὅρη μὲν τὸ Λύκαιον καὶ τὰ Νόμια, ποταμούς δὲ τὸν Ἀλφειὸν, τὸν Νέδαν καὶ τὸν Βαλύραν (Βασιλικό). Κωμοπόλεις δὲ ἐπίσημοι εἶναι.

Ἡ ΑΝΔΡΙΤΣΑΙΝΑ (2,000) πρωτ. τῆς ἐπαρχίας κειμένη ὑπὸ τὸ Λύκαιον ὄρος. Ἡ Ἀγουλινίτσα (2,200) κώμη κειμένη εἰς τὴν ἀριστερὰν ὄχθην τοῦ Ἀλφειοῦ. Ἡ Σοῦρτσα (1,500) ἡ Κρίστена (1,000) καὶ ἡ Ζάχα χωρία κείμενα ἐν τῇ Α πλευρᾷ τῆς ἐπαρχίας· τῶν δὲ ἀρχαίων πόλεων ταύτης ἐπίσημος ἦν ἡ Φιγαλία διὰ τὸν ναὸν τοῦ Ἐπικουρείου Ἀπόλλωνος, ὅστις ἀικοδομήθη ὑπὸ τοῦ περιωνύμου ἀρχιτέκτονος Ἰκτινίου τοῦ κτίσαντος τὸν Παρθενῶνα.

2) Ἡ ἐπαρχία τῆς Τριφυλίας (35,000) ἐκτετατομένη πρὸς Ν τῆς προηγουμένης ἐν τῇ παραλίᾳ, ἔχει ὅρη τὸ Λιγάλεων (Μάλι), τὸ Ψυχρὸν (Σίχι) καὶ τὰ Κατωβοῦνια, ποταμούς τὸν Νέδαν καὶ τὸν Κυπάρισσον. Κωμοπόλεις δὲ καὶ χωρία ἐπίσημα εἶναι.

Ἡ ΚΥΠΑΡΙΣΣΙΑ (4,000) πρωτ. τῆς ἐπαρχίας, εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ ὄρους Ψυχροῦ κειμένη, ὀλίγον ἀπέχει τῆς θαλάσσης καὶ παρέχει θέαν λαμπροτάτην. Τὰ Φιλιατρά (6,000) ὠραία κωμόπολις κειμένη ἐν τῇ παραλίᾳ πρὸς Ν τῆς Κυπαρισσίας. Οἱ Παργαλιᾶνοι (4,000) κώμη μεσόγειος, κειμένη ἐν καταφύτῳ πεδιάδι ἐξ ἐλαίων

καὶ ἀμπέλων πρὸς Ν τῶν Φιλιατρῶν. Ἡ Λιγούδιτσα (2,000) κειμένη πρὸς Α τῆς προηγουμένης καὶ ὁ Σουλιμᾶς (1,000) χωρία, κείμενα εἰς τοὺς Ν πρόποδας τῶν Νομίων ὁρέων.

3) Ἡ ἐπαρχία τῆς Πυλίας (21,000) κειμένη πρὸς Ν τῆς προηγουμένης ἐν τῇ παραλίᾳ τοῦ Ἰονίου πελάγους, ἔχει ὄρος μὲν τὸ Τομαῖον (Κοντοζώνη) καὶ τὸν Τημαθίαν (Λυκοδῆμος), ἀκρωτήρια τὸ Κορυφάσιον καὶ τὸν Ἀκρίταν, ποταμούς δὲ τὸν Σέλαν (Λογγοδόρδο) καὶ τὸν Βιάντα καὶ νήσους τὴν Σφακτηρίαν, ἐπίσημον διὰ τὴν ἐν τῷ Πελοποννησιακῷ πολέμῳ νίκην τῶν Ἀθηναίων κατὰ τῶν Σπαρτιατῶν, τὰς Οἰνούσας καὶ τὴν Θηγανοῦσαν. Κωμοπόλεις δὲ καὶ χωρία ἐπίσημα εἶναι.

Ἡ Πύλος (1500 Νεόκαστρον) πρωτ. τῆς ἐπαρχίας, κειμένη ἐν τῇ παραλίᾳ ἀντικρὺ τῆς Σφακτηρίας, ἔχει εὐρυχωρότατον λιμένα καὶ εἶναι ἐπίσημος διὰ τὴν κατὰ τὸ 1827 πυρπόλησιν τοῦ Τουρκικοῦ στόλου ὑπὸ τῶν στόλων τῶν συμμάχων.

Ἡ Μεθώνη (1,700) κώμη ὀχυρὰ κειμένη πρὸς Ν τῆς Πύλου ἔχει λιμένα καλὸν καὶ Βενετικὰ φρούρια. Ἡ Κορώνη (2,000) κώμη παραλία κειμένη ἐν τῇ ΝΑ παραλίᾳ μὲ ὀχυρὸν φρούριον. Τὸ Πεταλίδιον (800) χωρίον κείμενον πρὸς Β τῆς παλαιᾶς Κορώνης. Τὸ Μανιάκι χωρίον ἐπίσημον διὰ τὸν ἡρωϊκὸν θάνατον τοῦ Παπαφλέσα.

4) Ἡ ἐπαρχία τῆς Μεσσήνης (35,000) μεσόγειος κειμένη πρὸς Α τῆς Τριφυλίας καὶ πρὸς Ν μόνον περιβαλλομένη ὑπὸ τοῦ Μεσσηνιακοῦ κόλπου, ἔχει ὄρη μὲν τὰ Νόμια καὶ τὴν Ἰθώμην, ποταμούς δὲ τὸν Πάμισον (Πύρνατσα), τὸν Βαλύραν (Βασιλικὸ) καὶ πεδιάδα εὐφορωτάτην, τὴν ὁποίαν οἱ ἀρχαῖοι ἐκάλουν Μακαρίαν. Πόλεις δὲ καὶ χωρία αὐτῆς εἶναι·

Τὸ ΝΗΣΙΟΝ (6,000) πρωτ. πόλις τῆς ἐπαρχίας κειμένη πρὸ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Παμίτου, παράγει οἶνον μαῦρον καὶ ἐξαίρετον.

Τὸ Μαυρομμάτι μικρὰ κώμη κειμένη ἐπὶ τῶν ἑρείπιων τῆς ἀρχαίας Μεσσήνης, ἥτις συνωκίσθη ὑπὸ τοῦ Ἐπαμεινώνδου.

Ἡ Γαράντσα (1,000) χωρίον κείμενον εἰς τὸ βορειότατον μέρος τῆς ἐπαρχίας. Τὰ Μελιγαλᾶ (1,000) χωρίον κείμενον πρὸς Β τῆς Ἰθώμης. Ἡ Πολιανὴ ἐπίσημος διὰ τὰς μάχας τῶν Ἑλλήνων πρὸς τὸν

Ἰβραήμ. πασᾶ, καὶ τὸ Διавολίτσι (500) χωρίον πρὸς Β κείμενον.
Πόλεις δὲ ἀρχαῖαι ἦσαν ἡ Μεσσήνη καὶ αἱ Λίμναι.

5) Ἡ ἐπαρχία τῶν Καλαμῶν (30,000) κατέχουσα τὸ ΝΑ μέρος τοῦ νομοῦ, ἔχει ὅρη μὲν κλάδους τοῦ Ταῦγέτου ἥτοι τὸ Γομβοῦνι, τὸν Μαλεθὸν καὶ τὴν Ἀλαγονίαν, ποταμούς δὲ τὸν Πάμισον καὶ τὸν Νέδοντα, (ποτ. τῆς Καλαμάτας). Πόλεις δὲ καὶ χωρία εἶναι.

ΑΙ ΚΑΛΑΜΑΙ Καλαμάτα (8,000) πρωτ. τοῦ νομοῦ καὶ τῆς ἐπαρχίας κειμένη ἐν τῷ μυχῷ τοῦ Μεσσηνιακοῦ κόλπου καὶ ὀλίγον ἀπέχουσα τῆς θαλάσσης, εἶναι πόλις ἐμπορική, ἔχουσα γυμνάσιον, μεταξοκλωστήρια, βιομηχανίαν μεταξωτῶν ὑφασμάτων καὶ ἀμαξιτὴν ὁδὸν μέχρι τοῦ Νησίου, παράγει δὲ σῦκα, ἔλαιον, μέταξαν, σταφίδας κτλ. ἐν τῇ θέσει ταύτης ὑπῆρχεν ἡ πόλις Φαραί.

Τὸ Ἀσλάναγα (1,800) κώμη μεσόγειος κειμένη ἐπὶ τοῦ Παμίσου ποταμοῦ. Ἡ Σίτσουβα (1,400) ἡ ἐπισημότερα κώμη τῆς Ἀλαγονίας ὑπὸ τὸν Ταῦγετον. Τὸ Καμάρι (Θουρία 4,600) κώμη εὐφορος ἐπὶ τοῦ παραποτάμου Ἀρεως, διατηρεῖ ἐρείπια τῆς ἀρχαίας πόλεως Θουρίας. Τὸ Κυρτσαοῦσι καὶ ἡ Μικρομάνη χωρία ἔχοντα ἀνὰ 1,200 καὶ ἡ Ἀμφαρά πρὸς Β μετὰ 1,200 κατ. ὡσαύτως.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΒ'.

Νομὸς τῆς Ἀρχαδίας Κατ. 148,000.

Ὁ νομὸς οὗτος κατὰ τὸ πλεῖστον ἐν τῷ κέντρῳ τῆς Πελοποννήσου κείμενος καὶ ἔχων τὸ ἔδαφος τῆς χώρας ὑψηλότερον καὶ ὀρεινότερον διαιρεῖται εἰς 4 ἐπαρχίας, τὴν τῆς Μαντινείας, τὴν τῆς Γορτυνίας, τὴν τῆς Μεγαλοπόλεως καὶ τὴν τῆς Κυνourίας τούτου δὲ μεγαλητέρα εἶναι.

1) Ἡ Ἐπαρχία τῆς Μαντινείας (52,000) κατέχουσα τὸ ΒΑ μέρος τοῦ νομοῦ, ἔχει ὅρη μὲν τὸ Μαίναλον, τὸ Ἀτεμίσιον καὶ τὸ Παρθένιον, ποταμούς δὲ τὸν Ἀλφειόν, τὸν Ὀφιν καὶ τὸν Ἐλισσῶνα καὶ πεδιάδας τὴν τῆς Μαντινείας καὶ τῆς Τεγέας. Πόλεις δὲ καὶ κωμοπόλεις ἐπίσημοι εἶναι.

Ἡ ΤΡΙΠΟΛΙΣ (10,000 Τριπολιτσιᾶ) πρωτ. τοῦ νομοῦ καὶ τῆς ἐπαρχίας κειμένη εἰς τὰς ὑπαρείας τοῦ Μαϊνάλου ὄρους, εἶναι ἐπίση-

μος ἀρχαία πόλις ἔχουσα γυμνάσιον, ἀμαξιτὴν ὁδὸν μέχρι τοῦ Ναυπλίου καὶ τοῦ Ἀργίου καὶ μικρὰν βιομηχανίαν σιδηρουργικῆς καὶ χαλκευτικῆς.

Πρὸς Β δὲ τῆς Τριπόλεως ἔκειτο ἡ Μαντίνεια ἐπίσημος διὰ τὴν νίκην τοῦ Ἐπαμεινώνδου (362 π. Χ.) κατὰ τῶν Λακεδαιμονίων καὶ διὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ. ΝΑ δὲ σώζονται τὰ εἰρεῖπια τῆς Τεγέας. Ἐκ τούτων δὲ καὶ τοῦ Παλλαντίου συνίστη ἡ Τρίπολις. Τὸ Λεβιδιον (2,000) κωμόπολις κειμένη πρὸς Β τῆς Τριπόλεως ὑπὸ τὸ Μαίναλον ὄρος, εἶναι ἐπίσημος διὰ τὴν ὑποχώρησιν τῶν Τούρκων κατὰ τὸ 1821. Αἱ Κολλίνοι ἄνω καὶ κάτω (1,860) κῶμαι κείμεναι πρὸς Ν τῆς ἐπαρχίας. Ἡ Βέρζοβα (1,700) κῶμη κειμένη εἰς τὰ σύνορα τῆς Ἀργολίδος. Τὰ Ταιπιανὰ (1800). Ἡ Βλαχοκερασιὰ (1,400) ἐν τῇ Ν πλευρᾷ τῆς ἐπαρχίας.

Καὶ τὸ Βαλτέσιον (1,300) χωρίον ὄρεινόν κείμενον ΝΔ τῆς Τριπόλεως καὶ ἐπίσημον διὰ τὴν πρώτην νίκην τῶν Ἑλλήνων κατὰ τῶν Τούρκων τῷ 1821. Πλὴν τῶν εἰρημίων 3 ἀρχαίων πόλεων ὑπῆρχον ἐνταῦθα ὁ Ὀρχομενὸς καὶ ἡ Ἐλισσών.

2) Ἡ Ἐπαρχία τῆς Γορτυνίας (46,000) κειμένη πρὸς Δ τῆς προηγουμένης ἔχει ὄρη τὸ Θαυμάσιον, τὸν Ὀλυμπον, τὴν Θέλυπυσαν καὶ τὸ Κοτύλιον, ποταμοὺς τὸν Λάδωνα, τὸν Γορτύνιον καὶ τὸν Ἐρύμανθον (Δημητσάνα). Κωμοπόλεις δὲ εἶναι καὶ χωρία ὀνομαστά.

Ἡ ΔΗΜΗΤΣΑΝΑ (Θεισόα 2,300) πρωτ. τῆς ἐπαρχίας εἶναι ἐπίσημος ὡς πατρίς τοῦ πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Γρηγορίου τοῦ κρεμασθέντος ἐν τῇ ἐπαναστάσει, καὶ τοῦ ἀρχιεπισκόπου Πατρῶν Γερμανοῦ, διὰ τὴν βιβλιοθήκην, καὶ διὰ τὴν σχολήν, ἥτις προήχθη εἰς γυμνάσιον. Ἡ Καρυταῖνα (1,500) κωμόπολις κειμένη ἐν τῇ Ν πλευρᾷ τῆς ἐπαρχίας. Ἡ Στεμνίτσα (3,000) κωμόπολις ὄρεινὴ κειμένη πρὸς Β τῆς Καρυταίνης· οἱ πλείστοι τῶν κατοίκων ταύτης εἶναι χαλκεῖς καὶ φανοποιοί. Τὰ Λαγκαδία (5,000 Τεσθίς) κωμόπολις κειμένη πρὸς Β τῆς Δημητσάνης· οἱ δὲ κάτοικοι ταύτης ἀσχολοῦνται εἰς τὴν οἰκοδομικὴν. Ἡ Βερβίτσα (1,500) παρὰ τὸν Λάδωνα, ἡ Ζάτουνα (1,700) πρὸς Δ τῆς Δημητσάνης· ταύ-

της οἱ κάτοικοι ἀσχολοῦνται εἰς τὴν βυρσοδεψικὴν Ἡ Κοντοβά-
ζαινα (1,200), ὁ Βαλτεσενίκος (1,300) καὶ ἡ Βυτίνα (1,000) ἐ-
πίσημα χωρία.

3) Ἡ ἐπαρχία τῆς Μεγαλοπόλεως (20,000) κειμένη πρὸς Ν
τῆς προηγουμένης, ἔχει ὅρη τὸ Λύκαιον, τὴν Ζαβίτσαν καὶ τὸ
Ταύγετον, ποταμοὺς τὸν Ἀλφειὸν μετὰ τῶν παραποτάμων Ἐλισ-
σῶνος, Γορτυνίου καὶ Καρνίωνος (Ξερίλα) καὶ πεδιάδα τὴν τῆς
Μεγαλοπόλεως κωμοπόλεις δὲ καὶ χωρία ὀλίγα ἔχει·

Ἡ ΜΕΓΑΛΟΠΟΛΙΣ (1,200 Σινάνον) πρωτ. τῆς ἐπαρχίας κειμένη
ἐπὶ τῶν ἐρείπιων τῆς ἀρχαίας πόλεως, εἶναι κώμη μικρά. Ἡ δὲ
ἀρχαία ἦν ἐπίσημος ὡς πατρίς τοῦ Φιλοποίμενος καὶ τοῦ ἱστορι-
κοῦ Πολυβίου, συνοικισθεῖσα ὑπὸ τοῦ Ἑπαμεινώνδου ἐκ τῶν κα-
τοίκων 33 Ἀρκαδικῶν πόλεων μετὰ τὴν ἐν Λεύκτροις μάχην
(371 π. Χ.).

Τὸ Ἰσαρι (1,700) ἐπίσημος κώμη, τὸ Λεοντάριον (600) ἡ Ἀ-
κοβος (900) καὶ τὸ Δυρῆράχι (900) χωρία ὀνομαστά.

4) Ἡ Ἑπαρχία τῆς Κυνουρίας (Τσακωνίας 31,000) κειμένη ἐν τῇ
Δ παραλίᾳ τοῦ Ἀργολικοῦ κόλπου, ἔχει ὅρη μὲν τὸ Παρθένιον καὶ
τὸν Πάρωννα, ποταμοὺς δὲ τὸν Χάραδρον, τὸν Τάνον καὶ τὸν
Ἅγιον Ἀνδρέαν καὶ πεδιάδα τὴν τοῦ Ἀστρους. Κωμοπόλεις δὲ
ἐπίσημοι ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ ταύτῃ εἶναι·

ΤΟ ΛΕΩΝΙΔΙΟΝ (4,000) πρωτ. τῆς ἐπαρχίας ὀλίγον ἀπέχουσα
τῆς θαλάσσης, ἔχει μικρὰν καὶ κατάφυτον πεδιάδα· οἱ δὲ κάτοι-
κοι αὐτοῦ ἀσχολούμενοι εἰς τὸ ἐμπόριον ὁμιλοῦσι τὴν Τσακωνικὴν
διάλεκτον, ἣτις ἔχει πολλοὺς ἰδιωτισμοὺς τῆς ἀρχαίας Δωρικῆς
διαλέκτου.

Τὸ Ἄστρος (1,500) παραλία κώμη εἶναι ἐπίσημος διὰ τὴν κατὰ
1823 συγκροτηθεῖσαν ὁ ἔθνικὴν συνέλευσιν. Ὁ Ἅγιος Πέτρος
(4,000) κωμόπολις κατάφυτος καὶ σὺδενδρος κειμένη εἰς τὰς ὑ-
πωρείας τοῦ Πάρωνος, ἔχει λαμπρὰν τοποθεσίαν. Τὸ Καστρί (4,500)
κείμενον πρὸς Β τοῦ Ἁγίου Πέτρου εἶναι κατάφυτον καὶ σὺδεν-
δρον καὶ κατοικεῖται κωμηδόν.

Τὸ Παλαιοχωρί (1,200) ὁ Κοσμάς (2,000), τὰ Δολιανὰ (1,700)
καὶ ἡ Βέρβαινα (1,000) χωρία ἐπίσημα διὰ τὰς κατὰ τὴν Ἑλληνι-

κὴν ἐπανάστασιν γενομένης νίκας τῶν Ἑλλήνων κατὰ τῶν Τούρκων.

Πόλεις ἀρχαῖαι ἐν τῇ περιοχῇ ταύτῃ ὑπῆρχον τὰ Πυράμια, ἡ Εὔα, ἡ Ἀνθήνη καὶ ἡ Θυρέα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΓ'.

Νομὸς τῆς Λακωνίας κατ. 120,000.

Ὁ νομὸς τῆς Λακωνίας κατέχων τὸ ΝΑ μέρος τῆς Πελοποννήσου καὶ σχηματίζων δύο χερσονήσους καὶ δύο κόλπους· διαίρεται εἰς 4 ἐπαρχίας, τὴν τῆς Λακεδαίμονος, τὴν τοῦ Οἰτύλου, τὴν τοῦ Γυθείου καὶ τὴν τῆς Ἐπιδαύρου Λιμηρᾶς. Τούτων δὲ ἐπισημότερα εἶναι.

1) Ἡ ἐπαρχία τῆς Λακεδαίμονος (52,000) κατέχουσα τὸ Β μέρος τοῦ νομοῦ, ὅρη ἔχει τὸν Πάρωνα καὶ τὸν Ταύγετον, ποταμούς τὸν Εὐρώταν μετὰ τῶν παραποτάμων αὐτοῦ, Οἰνοῦντος (Κελεφίνα) καὶ Γοργύλου καὶ πεδιάδα τὴν Λακωνικὴν. Πόλεις δὲ καὶ κωμοπόλεις εἶναι.

Ἡ ΝΕΑ ΣΠΑΡΤΗ (3,500) πρωτ. τοῦ νομοῦ καὶ τῆς ἐπαρχίας κειμένη παρὰ τὸν Εὐρώταν καὶ ἐκτισμένη ἐπὶ τῶν ἐρειπίων τῆς ἀρχαίας Σπάρτης, ἔχει λαμπρὸν ὄριζοντα, καλὰς οἰκοδομάς, πλατείας καὶ κανονικὰς ὁδοὺς, γυμνάσιον καὶ μεταξοκλωστήρια.

Ἡ δὲ ἀρχαία Σπάρτη, καὶ Λακεδαίμων ὀνομαζομένη, ἐδοξάσθη διὰ τὴν ἀνδρείαν τῶν κατοίκων καὶ ἐθεωρεῖτο ὡς δευτέρα πόλις τῆς Ἑλλάδος.

Ὁ Μιστράς (1,000) κωμόπολις κειμένη πρὸς Δ τῆς Σπάρτης, ἐκτίσθη ὑπὸ τῶν Φράγκων καὶ ἤκμασεν ἐπ' αὐτῶν ἔχουσα 30,000 κατ. ἀλλὰ καταστραφεῖσα τῷ 1825 ὑπὸ τῶν Αἰγυπτιακῶν στρατευμάτων, ἡρημώθη.

Ἡ Γεωργίτσα (1,500) κώμη κειμένη πρὸς Β τοῦ Μιστρά παρὰ γει ὠραίας σταφυλᾶς. Ἡ Καστανιά (1,500) ἐμπορικὴ καὶ γεωργικὴ κωμόπολις πρὸς Α τοῦ Ταύγету κειμένη. Ἡ Βαμβακοῦ, ἡ Ἀράχωθα καὶ ἡ Βρέσθυνα κῶμαι κείμεναι ἐν τῇ Β πλευρᾷ τῆς ἐπαρχίας καὶ ἔχουσαι ἀπὸ 1,200—1,500 κατοίκους. Ὁ Ἅγιος Ἰωάννης, ἡ Ἀναβρυτή, ὁ Βουρλιάς καὶ ἡ Λεβέτσοβα ἔχουσαι 1,100—1,300.

Χωρία δὲ ἐπίσημα εἶναι τὸ Ξηροκάμπι, οἱ Γοράνοι, ἡ Σκάλα, ἡ Χρύσαφα, ἔχοντα ἀνὰ 500—600 κατοίκους, τὸ Σκλαβοχώριον (Ἀμύκλαι) ἐπίσημον διὰ τὸν ναὸν τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ τὸ Ἐλος (Δουραλῆ) πρὸς Δ τῆς Σπάρτης, ἀρχαία πόλις, τῆς ὁποίας οἱ κάτοικοι νικηθέντες ὑπὸ τῶν Σπαρτιατῶν, ἐγένοντο δοῦλοι καὶ ὠνομάσθησαν Ἑλλωτες.

Ἀρχαῖαι δὲ πόλεις ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ ταύτῃ ἦσαν ἡ Σελλασία, ἡ Θεράπνη, ὁ Οἰνοῦς, αἱ Καρυαὶ καὶ ἡ Πελλάνη.

2) Ἡ ἐπαρχία τοῦ Οἰτύλου (30,000 Δυτ. Μάνης) κειμένη πρὸς Ν τῆς προηγούμενης, ἔχει ὄρη μὲν τὸν Ταύγετον καὶ τοὺς κλάδους αὐτοῦ, ποταμούς δὲ μικροὺς καὶ ἀσημάντους καὶ ἀκρωτήριον τὸ Ταίναρον.

Κωμοπόλεις δὲ καὶ χωρία ἐπίσημα εἶναι.

Ἡ ἈΡΕΟΠΟΛΙΣ (Τσίμοβα 1,300) πρωτ. τῆς ἐπαρχίας κειμένη ἐν τῇ Δ παραλίᾳ, παράγει ἀξιόλογον ἔλαιον. Ἡ Οὔτυλος (Βέτυλον 1,200) παραλία πόλις πλησίον τοῦ λιμένος Λιμένι. Ὁ Πύργος (1,200) κώμη κειμένη πρὸς Ν τῆς Ἀρεοπόλεως.

Χωρία δὲ ὀνομαστά εἶναι ἡ Σέλιτσα (600), ἡ Κίττα (600), τὰ Πηγάδια (600), ὁ Κάμπος (500), ἡ Πλάτσα καὶ ἡ Καρδαμύλη (300).

3) Ἡ ἐπαρχία τοῦ Γυθείου (Ἀνατ. Μάνης 15,000) κατέχουσα τήνάν. πλευράν τῆς δυτ. χερσονήσου τῆς Λακωνίας, ἔχει ὄρη τὸν Πάρνωνα καὶ τοὺς κλάδους αὐτοῦ, ποταμὸν τὸν Σμηνὸν μετὰ πολλῶν παραποτάμων καὶ ἀκρωτήριον τὸ Ταίναρον. Κωμοπόλεις δὲ καὶ χωρία ὀλίγα ἔχει ἡ μικρὰ αὕτη ἐπαρχία.

ΤΟ ΓΥΘΕΙΟΝ (2.300) πρωτ. τῆς ἐπαρχίας, κειμένη ἐν τῇ ΒΔ γωνίᾳ τοῦ Λακωνικοῦ κόλπου, πάλαι μὲν ἦν ἐπίκειον τῆς Σπάρτης, νῦν δὲ συνδέεται δι' ἀμαξιτῆς ὁδοῦ μετ' αὐτῆς.

Ἡ Πάνιτσα (800) κειμένη εἰς τὰς ὑπωρείας τοῦ ὄρους, ἡ Λάγια (700) τὸ Σιδηρόκαστρον (300) καὶ ἡ Πολυάραβος ἐπίσημος διὰ τὴν δευτέραν ἀποτυχίαν τῆς ἀποβάσεως τοῦ Ἰβραήμ Πασᾶ.

4) Ἡ ἐπαρχία τῆς Ἐπιδαύρου Λιμηρᾶς (22,000) κειμένη πρὸς Ν τῆς Κυνουρίας, ἔχει ὄρος τὸν Ζάρακκα (Κουλοχέρα), ποταμούς μικροὺς καὶ ἀσημάντους καὶ ἀκρωτήριον τὸν Μαλέαν, ἐπικινδύνον

εἰς τοὺς ναυτιλλομένους. Κώμας δὲ καὶ χωρία ὀλίγα ἔχει καὶ ἡ ἐπαρχία αὕτη.

ΟΙ ΜΟΛΛΟΙ (1,260) κώμη μεσόγειος πρωτ. τῆς ἐπαρχίας.

Ἡ Μονεμβασία (500, Ἐπίδαυρος Λιμηρὰ) κειμένη ἐπὶ νησιδίου ὠχυρωμένου καὶ διὰ γεφύρας συνδεομένη μετὰ τῆς ξηρᾶς, εἶναι κώμη ὁχυρὰ καὶ ἐμπορικὴ, ἔχουσα λιμένα εὐρύχωρον, ὅστις τὸ πάλαι ἐκαλεῖτο λιμὴν τοῦ Σωτῆρος Διός. Αἱ Βοιαί (Βάτικα 1,000) κώμη παρὰ τὸν Μαλέαν, ἡ Νεάπολις (1,000) ἡ Κρεμαστὴ (700) ὁ ἅγιος Νικόλαος (800) ἡ Ἀπιδιὰ (500) καὶ τὰ Ἐλαφονῆσαι ἀντικρὺ τῶν Βαϊῶν.

Ἀρχαῖαι δὲ πόλεις ἦσαν αἱ Ἀκριαί, ἡ Κυπαρισσία, ὁ Σάραξ, ἡ Ἐπίδαυρος καὶ ἡ Σίδη.

Αἱ ΝΗΣΟΙ

Τὸ τρίτον μέρος τοῦ βασιλείου ἀποτελοῦσιν αἱ νῆσοι τοῦ Αἰγαίου καὶ τοῦ Ἰονίου πελάγους, αἵτινες διαίρουσιν εἰς 3 τάξεις 1) εἰς Σποράδας, βορείους καὶ δυτικάς, 2) εἰς Κυκλάδας καὶ 3) εἰς Ἰονίους. Πᾶσαι δὲ ὁμοῦ περιέχουσι 5 νομούς· οὗτοι δὲ εἶναι οἱ ἀκόλουθοι·

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΔ'.

Νομὸς τῆς Εὐβοίας Κατ. 95,000.

Ὁ νομὸς οὗτος ἐκτεινόμενος κατὰ μῆκος ἐν τῇ Α πλευρᾷ τῆς Στερ. Ἑλλάδος σύγκειται ἐκ τῶν Β Σποράδων καὶ ἐκ τῆς νήσου Εὐβοίας καὶ περιλαμβάνει 4 ἐπαρχίας, τῶν ὁποίων 3 μὲν κεῖνται ἐν τῇ Εὐβοίᾳ, μία δὲ ἀπαρτίζεται ἐκ τῶν Β Σποράδων.

Ἡ νῆσος Εὐβοία (84,000), ἡ μεγίστη πασῶν τῶν νήσων τοῦ βασιλείου καὶ ἐπιμηχεστάτη, εἶναι ὀρεινὴ κατὰ τὸ πλεῖστον, περιβαλλομένη ὑπὸ βράχων καὶ σκοπέλων καὶ στεφανυμένη ὄρμων καὶ λιμένων, παράγει δημητριακοὺς καρποὺς καὶ μεσημβρινὰ προϊόντα. Αἱ δὲ ἐπαρχίαι αὐτῆς εἶναι·

1) Ἡ ἐπαρχία τῆς Καρυστίας (40,000), κατέχουσα τὸ Ν μέρος, ἔχει ὄρη μὲν τὴν Ὀχυν (ἀγ. Ἡλίας) καὶ τὸν Γεραιστόν, ποταμούς δὲ μικροὺς καὶ ἱσημάντους καὶ ἀκρωτήρια τὸν Καφηρέα

(Καβοδόρον) καὶ τὸν Γεραϊστὸν (Μανδήλι), λίμνην τὴν Δύστην καὶ λιμένα τὸν τῆς Καρύστου (Παλαιόκαστρον).

Η ΚΥΜΗ (3,000) πρωτ. τῆς ἐπαρχίας πόλις κειμένη ἐν τῇ ΒΑ ἄκρᾳ τῆς ἐπαρχίας καὶ ὀλίγον ἀπεχουσα τῆς θαλάσσης, παράγει μαῦρον οἶνον καὶ ἐξάγει ἀξιολόγους γαιάνθρακας.

Ἡ Κάρυστος (4,200) μικρὰ καὶ ἀρχαία πόλις κειμένη ἐν τῷ μυθῷ τοῦ ὁμωνύμου κόλπου, ἔχει φρούριον ὄχυρόν.

Τὸ Ἀλιθέριον (Ταμῦναι 1,000) χωρίον κείμενον ἐν τῇ ΝΔ παραλίᾳ ἔχει κλῆμα ὕγιεινόν· ἐνταῦθα ὑπῆρχεν ἀρχαία πόλις Ταμῦναι, ἐπίσημος διὰ τὴν κατὰ τὸ 350 π. Χ. γενομένην νίκην τῶν Ἀθηναίων κατὰ τοῦ Χαλκιδέως Καλλίου.

Τὸ Αὐλωνάριον (800) χωρίον κείμενον ἐν τῇ ΒΑ παραλίᾳ.

Εἰς τὴν ἐπαρχίαν ταύτην κατατάσσονται ἡ νῆσος Σκύρος (3,200) ἔχουσα ὁμώνυμον πρωτεύουσαν καὶ οἱ Πεταλιοὶ πρὸς Δ τῆς Καρύστου.

2) Ἡ Ἐπαρχία τῆς Χαλκίδος (33,000) κατέχουσα τὸ Δ μέρος τῆς νήσου ἔχει ὄρη τὴν Δίρφυν καὶ τὸ Κανδήλι, ποτ. τὸν Αἴηλαντον, πεδίων τὸ Αἴηλαντον καὶ πορθμόν τὸν τοῦ Εὐρίπου. Πόλεις δὲ καὶ χωρία εἶναι·

Η ΧΑΛΚΙΣ (7,000) πρωτ. τοῦ νομοῦ καὶ τῆς ἐπαρχίας, κειμένη ἐπὶ τοῦ στενωτάτου μέρους τοῦ πορθμοῦ, εἶναι παναρχαιοτάτη πόλις, φημιζομένη διὰ τὰς περιφήμους παλιόροιας καὶ συνδεομένη μετὰ τῆς Στερ. Ἑλλάδος διὰ κινητῆς σιδηρᾶς γεφύρας, ἔχει ἐνετικά φρούρια, γυμνάσιον, νηματοποιεῖον καὶ μεταξὺ τῶν κατοίκων ὀλίγους Ἑβραίους καὶ Μωαμεθανούς.

Ἡ Λίμνη (Αἶγαι 1,600) κώμη ναυτικὴ καὶ γεωργικὴ, κειμένη ΒΔ τῆς Χαλκίδος παράγει οἶνον ἐξαίρετον.

Ἡ Στενή (1,800) κώμη κειμένη εἰς τὰς Δ ὕψους τῆς Δίρφους.

Ἡ Ἐρέτρια (Νέα Ψαρὰ 600) ἀρχαία καὶ ἐπίσημος πόλις κειμένη ΝΑ τῆς Χαλκίδος κατεστράφη τῷ 490 π. Χ. ὑπὸ τοῦ Ἀατιδος καὶ Ἀρταφέρους.

Τὰ Ψαχνὰ (1,000), ἡ Ἀγία Ἄννα (1,200), οἱ Στρόπωνες (700) καὶ ἡ Κερασιὰ (500).

3) Ἡ Ἐπαρχία τοῦ Ξηροχωρίου (12,000) κατέχουσα τὸ ΒΔ

μέρος τῆς Εὐβοίας καὶ Ἑστιαίῳτις ὀνομαζομένη τὸ πάλαι, ἔχει ὅρη μὲν τὸ Τελέθριον, ἀκρωτήριον δὲ τὸ περιώνυμον Ἀρτεμίσιον, τὸ Δῖον καὶ τὸ Κίναιον καὶ ποταμούς τὸν Κάλλαντα (Ξεριάν) καὶ τὸν Βούδωρον. Κῶμαι δὲ αὐτῆς εἶναι·

ΤΟ ΞΗΡΟΧΩΡΙΟΝ (3,000) πρωτ. τῆς ἐπαρχίας ὡραία καὶ κατάφυτος κωμόπολις κειμένη ἐν τῇ Β πλευρᾷ τῆς νήσου.

Οἱ Ὁρεοὶ (700 Ὁρεὸς καὶ Ἰστιαία) ἐπίνειον τοῦ Ξηροχωρίου ἀπέχον αὐτοῦ $\frac{3}{4}$.

Ἡ Αἰδηψὸς (500) μικρὰ κώμη κειμένη πλησίον τῆς ἀρχαίας πόλεως, εἶναι ἐπίσημος διὰ τὰ θερμὰ ἱαματικὰ λουτρά. Ἀπέναντι τῆς Αἰδηψοῦ ἐκτείνεται ἡ μικρὰ χερσονήσος Λιθάδα, ἐν ἣ ὑπάρχον δύο πόλεις ἀρχαῖαι τὸ Δῖον καὶ αἱ Ἀθῆναι.

4) Ἡ Ἐπαρχία τῆς Σκοπέλου (12,000) συνισταμένη ἐκ τῆς νήσου Σκοπέλου, Σκιάθου, Ἀλονήσου καὶ τῶν λοιπῶν μικρῶν καὶ ἀκατοικήτων νήσων εἶναι ἡ μικροτέρα τῶν ἐπαρχιῶν.

Ἡ ΝΗΣΟΣ ΣΚΟΠΕΛΟΣ (5,000) διατεμενομένη ὑπὸ ὀρέων (Μεγάλου βουνοῦ καὶ Δελφί), ἔχει λιμένας τὸν Πάνορμον, τὸν τῆς Σκοπέλου καὶ τὸν Ἀγνοῦντα παράγει καὶ ἐξάγει ἀπίδια καλὰ, κεράσια καὶ οἶνον.

Ἡ κωμόπολις Σκόπελος (4,000) πρωτ. τῆς ἐπαρχίας κειμένη ἐν τῇ μέσῳ τῆς Β πλευρᾷ. Ἡ Πλατάνη (1,000) κώμη κειμένη πρὸς Β καὶ ἡ Γλῶσσα, χωρίον κείμενον εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ ὄρους Δελφί.

Ἡ Σκιάθος (3,000) μικροτέρα τῆς Σκοπέλου οὔσα, διατέμνεται ὑπὸ σειρᾷ ὀρέων καὶ ἔχει δύο λιμένας.

Ἡ κωμόπολις Σκιάθος (3,000) πρωτ. τῆς νήσου κεῖται ἐν τῇ Ἀν. παραλίᾳ· πλησίον ταύτης φαίνονται τὰ ἐρείπια τῆς ἀρχαίας πόλεως.

Καὶ ἡ Ἀλόννησος (Ἡλιοδρόμια 400) εἶναι μικρὰ καὶ ἐπιμήκης νήσος. Τὰ δὲ λοιπὰ νησίδια κεῖνται πρὸς Α καὶ εἶναι ἀκατοίκητα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΕ'.

Νομὸς τῶν Κυκλάδων κατ. 130,000.

Ὁ νομὸς οὗτος περιλαμβάνει πάσας τὰς νήσους, αἱ ὁποῖαι κείν-

ται ἐν τῷ Ν μέρει τοῦ Αἰγαίου πελάγους, ἐν τῷ Ἀρχιπελάγει, καὶ ὠνομάσθησαν Κυκλάδες, διότι κεῖνται περὶ τὴν ἱερὰν νῆσον Δῆλον· εἶναι δὲ αἱ ἀκόλουθοι 12· ἡ Δῆλος, ἡ Ἄνδρος, ἡ Τήνος, ἡ Μύκονος, ἡ Σίφνος, ἡ Σέριφος, ἡ Νάξος, ἡ Σύρος, ἡ Πάρος, ἡ Κύθνος, ἡ Κέα καὶ ἡ Γύαρος. Εἰς ταύτας δὲ προσετέθησαν καὶ αἱ λοιπαὶ 7, αἵτινες ὅμως εἰσὶ γυμναὶ καὶ ἄνυδροι.

Ἐπειδὴ δὲ ὁ νομὸς οὗτος ἔχει μεγάλην ἔκτασιν διαιρεῖται εἰς 7 ἐπαρχίας, τὴν τῆς Ἀνδρου, τὴν τῆς Τήνου, τὴν τῆς Νάξου, τὴν τῆς Μήλου, τὴν τῆς Θήρας, τὴν τῆς Σύρου καὶ τὴν τῆς Κέας.

1) Ἡ ἐπαρχία τῆς Ἀνδρου (22,000) συνισταμένη ἐκ μόνης τῆς νήσου Ἀνδρου, διατέμενεται ὑπὸ σειρᾶς ὁρέων, ἔχει μικροὺς καὶ ἀσημάντους ποταμοὺς χειμάρρους, κόλπους καὶ 3 λιμένας, μικρὰς πεδιάδας καὶ εὐφόρους κοιλάδας. Κωμοπόλεις δὲ καὶ χωρία ὀλίγα ἔχει.

Ἡ κωμόπολις ΑΝΔΡΟΣ (Κάτω Κάστρον 2,000) πρωτ. τῆς ἐπαρχίας κειμένη ἐπὶ λόφου ὑψηλοῦ, ἔχει ναυτικὸν ἀξιόλογον. Πρὸς Δ ἔκειτο ἡ ἀρχαία πόλις Ἀνδρος. Τὰ Λάμिरα (600) κώμη κειμένη πρὸς Δ τῆς Ἀνδρου, τὰ Ἀποίκια (800) καὶ ἡ Μεσαρία κειμένη πρὸς Ν τῶν Λαμύρων.

Τὸ Γαύρειον (1,000) κείμενον ἐν τῇ ΒΔ πλευρᾷ, διαιρεῖται εἰς Ἄνω καὶ Κάτω καὶ ἔχει εὐρύχωρον λιμένα. Ἀντικρὺ τούτου κεῖνται 4 νησίδια ὀνομαζόμενα Γαυριόνησα. Καὶ τὸ Κόρθιον (400 ἐπάνω Κάστρον) πρὸς Ν τῆς Ἀνδρου.

2) Ἡ ἐπαρχία τῆς Τήνου (12,000) συγκεκριμένη ἐκ μόνης τῆς νήσου, διατέμενεται ὑπὸ ὄρους καλουμένου Γύαρος (Τσικνιάς). Κωμοπόλεις δὲ καὶ χωρία εἶναι.

Ἡ κωμόπολις ΤΗΝΟΣ (2,500) πρωτ. τῆς ἐπαρχίας κειμένη ἐν τῇ Ν πλευρᾷ, ἔχει λιμένα ἀνοικτὸν καὶ ἀπροστάτευτον καὶ εἶναι ἐπίσημος διὰ τὸν ναὸν τῆς Εὐαγγελιστρίας καὶ τὰς δις τοῦ ἔτους τελουμένας πανυγῆρεις. Ὁ Πύργος (1,700) κώμη κειμένη ἐν τῇ ΒΔ πλευρᾷ, εἶναι ἐπίσημος διὰ τὰ λατομεῖα τοῦ λευκοῦ καὶ πράσινου μαρμάρου. Ἡ Στενή (500), ἡ Κώμη ἄνω καὶ κάτω κειμένη ἐν μέσῳ τῆς νήσου, ὁ Τριπόταμος (300), ἡ Περαία, ὁ Πάναρμος χωρία καὶ ἡ Ὑστερίανα (300).

3) Ἡ ἐπαρχία τῆς Νάξου (22,000) συγκειμένη ἐκ τῆς Νάξου, Πάρου, Ὠλιάρου (Ἀντιπάρου) καὶ ἄλλων μικρῶν νησιδίων, ἔχει μεγίστην τὴν Νάξον, ἣτις θεωρεῖται εὐφορωτάτη, καὶ βασίλισσα τῶν Κυκλάδων, παράγουσα πολλά, ποικίλα καὶ ἄφθονα προϊόντα, ἰδίως δὲ οἶνον ἐξάιρετον καὶ σμύριδα. Κωμοπόλεις δὲ καὶ χωρία εἶναι.

Ἡ κωμόπολις ΝΑΞΟΣ (2,000) πρωτ. τῆς ἐπαρχίας κειμένη ἐν τῇ ΒΔ πλευρᾷ ἐπὶ λόφου, ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ ὁποίου ἔκειτο ἡ ἀρχαία ἀκρόπολις, ὅπου ἐπὶ Φραγκοκρατίας ἰδρύθη φρούριον ἐνετικὸν μετ' ἐκκλησίας καὶ δύο μοναστηρίων, εἶναι ἡ ἐπίσημοτέρα τῆς νήσου.

Ὁ Ἀπεῖρανθος (1,800), τὸ Φιλώτιον (1,500), ἡ Κωμιακὴ (1,500) καὶ ἡ Βίβλος (Τρίποδες) πρὸς Ν τῆς νήσου μικρότερον χωρίον εἶναι ὁ Κόρωνος καὶ Ἑγγαρὲς κείμενον ἐν τῇ Ν παραλίᾳ.

Ἡ δὲ Πάρος (7,00) κειμένη πρὸς Δ τῆς Νάξου, διατίμενεται ὑπὸ τοῦ ὅρους Μάρπησσα (Λυχνιὸ καὶ Λάκκοι), ἔχει δύο λιμένας καὶ εἶναι ἐπίσημος διὰ τὰ λαμπρὰ λευκὰ μάρμαρα, πρὸς ἐξόρυξιν τῶν ὁποίων ὑπάρχει ἑταιρία κατασκευάσασα καὶ σιδηρόδρομον, καὶ διὰ τὴν γέννησιν τοῦ ποιητοῦ Ἀρχιλόχου. Κωμοπόλεις δὲ καὶ χωρία ταύτης εἶναι.

Ἡ Παροικία καὶ Πάρος καλουμένη (2,200) πρωτ. κωμόπολις τῆς νήσου κειμένη ἐπὶ τῆς θέσεως τῆς ἀρχαίας πόλεως, ἔχει ναὸν τῆς Παναγίας μεγαλοπρεπέστατον καὶ λιμένα οὐχὶ ἀσφαλῆ.

Ἡ Νάουσα (1,200) δευτέρα κωμόπολις ἐπίσημος διὰ τὸν μέγιστον λιμένα.

Αἱ Λεῦκαι (Ὑρία 1,000) κώμη, τὰ Μάρμαρα καὶ ἡ Μάρπησσα χωρία.

Ἡ Ὠλίαρος (νῦν) Ἀντίπατρος 600) εἶναι ἐπίσημος διὰ τὸ μέγα καὶ λαμπρὸν σπήλαιον τῶν ὠραίων σταλακτιτῶν. Πρὸς Ν τῆς Ὠλιάρου κεῖνται τὰ μικρὰ ἐρημόνησα Δεσποτικὸν καὶ Στρογγύλον.

4) Ἡ Ἐπαρχία τῆς Μήλου (12,000) σύγκειται ἐκ τῆς Μήλου, Σίφνου, Κιμῶλου, Φολεγάνδρου καὶ Σικίνου.

Ἡ Μῆλος (5,000) εἶναι ἡφαιστειώδης νῆσος παράγουσα οἶνον, ὀπωρικά, ἄλας, στυπτηρίαν καὶ θεῖον καὶ ἔχουσα θερμὰ ὕδατα

καὶ μυλοπέτρας· οἱ δὲ κάτοικοι αὐτῆς φημίζονται ὡς ἐπιτήδειοι
πρωρεῖς ἐν τῇ Μεσογείῳ θαλάσῃ.

Ἡ πόλις Μῆλος (1,000) πρωτ. τῆς ἐπαρχίας, ἔχει μέγιστον
λιμένα.

Ἡ Τρυπητὴ κώμη (900) ὁ Τριοβασάλος (1,100) καὶ ὁ Ἀδά-
μας (700) χωρία.

Ἡ Σίφνος (6,000) διατεμνομένη ὑπὸ ὀρέων καὶ ἔχουσα εὐφο-
ρωτάτας μικρὰς πεδιάδας καὶ κοιλάδας εἶναι μία τῶν ὠραιωτά-
των κυκλάδων. Κωμοπόλεις δὲ καὶ χωρία αὐτῆς εἶναι·

Ἡ πόλις Σίφνος (Κάστρον 3,000) κειμένη ἐν τῇ Α παραλίᾳ
ἐπὶ τῆς θέσεως τῆς ἀρχαίας πόλεως, εἶναι ἡ ἐπισημοτέρα κωμό-
πολις τῆς νήσου.

Κῶμαι δὲ ἐπίσημοι εἶναι τὸ Σαυρὶ (1,200), τὰ Ἐξάμπελα
(700) καὶ ἡ Καταβατὴ (700). Πρὸς Ν τῆς τῆς νήσου κεῖται ἡ
ἐρημόνησος Κυτριάνη.

Ἡ Σίκινος (1,000) μικρὰ νῆσος κειμένη πρὸς Α τῆς Μήλου ἔχει
ἀποτόμους καὶ ἀλιμένους ἀκτὰς καὶ κώμην ὁμώνυμον.

Ἡ Κίμωλος (1,300) ὀλίγον ἀπέχουσα τῆς Μήλου, ἔχει θερμὰς
πηγὰς, γῆν ἄγονον καὶ μίαν κώμην ὁμώνυμον (1,000)· ἐξάγει δὲ
κιμωλίαν.

Ἡ Φολέγανδρος (1,000) κειμένη πρὸς Δ τῆς Σικίνου, ἔχει ἀπο-
τόμους καὶ ἀλιμένους ἀκτὰς.

Ἡ Ἐπαρχία τῆς Θήρας (22,000) συγκεκλιμένη ἐκ τῶν νήσων,
Θήρας, Θηρασίας, Ἀμοργοῦ, Ἴου καὶ Ἀνάφης, εἶναι ἡ νοτιωτάτη
τῶν ἐπαρχιῶν.

Ἡ νῆσος Θῆρα (Σαντορίνη 16,000) διατεμνομένη ὑπὸ ἡφαι-
στείων ὀρέων, εἶναι ἡφαιστειώδης νῆσος, τῆς ὁποίας αἱ ἐκρήξεις
παρήγαγον τὰ μικρὰ νησίδια τὴν παλαιὰν Καϋμένην, τὴν μι-
κρὰν Καϋμένην, τὴν νέαν Καϋμένην, τὸν Γεώργιον καὶ τὴν Ἀ-
φροέσαν, Ἀλλὰ καὶ τοιαύτη οὖσα, καλῶς καλλιεργεῖται καὶ
παράγει βάμβακα καὶ οἶνον κάλλιστον· ἐξορύσσεται δὲ καὶ Θη-
ραϊκὴ γῆ. Κωμοπόλεις δὲ καὶ χωρία εἶναι·

Ἡ πόλις ΘΗΡΑ (1,500) πρωτ. τῆς ἐπαρχίας κειμένη ἐπὶ τῆς
θέσεως τῆς ἀρχαίας πόλεως, ἔχει ἐμπόριον καὶ ναυτιλίαν. Τὸ Κον-

τοχωρί το Ἡμεροβίγλι καὶ ὁ Καρτεράδος (1,300—1,200) χωρία.

Πρὸς Δ τῆς Θήρας κεῖται ἡ μικρὰ νῆσος Θηρασία, ἔχουσα 4 χωρία μετὰ 600 κατ. ἀσχολουμένων εἰς τὴν ἀμπελοφυτείαν καὶ γεωργίαν.

Ἡ Ἀμοργὸς (1,500) εἶναι ἐπιμήκης δασώδης καὶ κρημνώδης, ἔχει πρωτ. ὁμώνυμον Ἀμοργόν (Χώραν 1,500) καὶ τὸ πάλαι εἶχε 3 πόλεις τὴν Ἀρκεσίνην, τὴν Αἰγιάλην, καὶ τὴν Μινώην, φημιζομένη διὰ τὴν γέννησιν τοῦ ποιητοῦ Σιμωνίδου. Πρὸς Ν ταύτης ὑπάρχουσι 5—6 νησίδια ἀκατοίκητα.

Ἡ Ἴος (2,000) κειμένη πρὸς Β τῆς Θήρας, ἔχει ὁμώνυμον κώμην. Πρὸς Ν ταύτης κεῖνται μικρὰ τινα ἐρημόνησα Ἀναφούπουλον ὀνομαζόμενα.

6) Ἡ Ἐπαρχία τῆς Σύρου (32,000) σύγκειται ἐκ τῆς νήσου Σύρου, Μυκόνου, Δήλου, Ῥηνείας καὶ Γυάρου.

Ἡ νῆσος Σῦρος (27,000) ὀρεινὴ καὶ Τραχεῖα οὖσα, ἐφημιζέτο πάλαι διὰ τὴν γέννησιν τοῦ Φερεκύδου. Εἰς ταύτην καταφυγόντες κατὰ τὴν ἐπανάστασιν Χίοι, Σμυρναῖοι καὶ Ψαριανοὶ ἀνήγειραν νέαν πόλιν· αὕτη δὲ εἶναι·

Ἡ ΕΡΜΟΥΠΟΛΙΣ (22,000), ἥτις καὶ Σῦρος καὶ Σύρα ὀνομάζεται, πρωτ. τοῦ νομοῦ καὶ τῆς ἐπαρχίας, εἶναι ἡ ἐμπορικωτέρα καὶ βιομηχανικωτέρα πόλις τῆς Ἑλλάδος ἔχουσα ναυπηγεῖον, πολλὰ καὶ διάφορα ἐργοστάσια, γυμνάσιον, πολλὰ δημόσια καὶ ἰδιωτικὰ ἐκπαιδευτήρια, ὀρφανοτροφεῖον, νοσοκομεῖον, λαμπρὰς ἐκκλησίας, θέατρον καὶ ἀτμοπλοικὴν συγκοινωνίαν μεθ' ὅλων τῶν μερῶν τῆς Ἑλλάδος, Τουρκίας καὶ Εὐρώπης.

Ἡ ἄνω Σῦρος (5.000) κειμένη ἐπὶ βραχῶδους λόφου, κατοικεῖται ὑπὸ Δυτικῶν τὸ πλεῖστον, Πρὸς Δ τῆς νήσου κεῖνται δύο ἐρημόνησα.

Ἡ δὲ νῆσος Μύκονος (5,000) διατεμνομένη ὑπὸ τοῦ Διμάστου (ἄγ. Ἡλίας) ὄρους, εἶναι ξηρὰ βραχῶδης καὶ ὀλίγον εὐφορος· αὕτη πάλαι εἶχε δύο πόλεις τὴν Μύκονον καὶ τὴν Πάνορμον καὶ ἐκαλεῖτο Δίπολις.

Ἡ Μύκονος (4,000) πρωτ. τῆς νήσου κεῖται ἐν τῇ Δ παραλίᾳ.

Ἡ νῆσος Δῆλος πάλαι μὲν ἦν ἐπίσημος διὰ τὴν γέννησιν τοῦ

Ἀπόλλωνος καὶ τῆς Ἀρτέμιδος καὶ ἐθεωρεῖτο ὡς πόλις ἱερά· νῦν δὲ εἶναι ἀκατοίκητος.

Πλησίον αὐτῆς εἶναι ἡ Ῥήνεια, μικρὸν νησιδίων, τὸ ὅποιον ἐχρησίμευεν ὡς νεκροταφεῖον εἰς τοὺς κατοίκους τῆς Δήλου.

Ἡ Γύαρος νῆσος μικρὰ καὶ ἀκατοίκητος νῦν, ἐχρησίμευεν ὡς τόπος ἐξορίας εἰς τοὺς Ῥωμαίους.

7) Ἡ Ἐπαρχία τῆς Κέω (10,000) συνίσταται ἐκ τῆς Κέας, Κύθνου καὶ Σερίφου.

Ἡ νῆσος Κέως (4,000) νῦν μὲν ἀσήμεντος καὶ ὀλιγάνθρωπος, τὸ πάλαι ὅμως ἦν πολυάνθρωπος καὶ ὠνομάζετο Τετράπολις, ὡς ἔχουσα 4 πόλεις τὴν Ἰουλίδαν, τὴν Καρθαίαν, τὴν Ποιήσσαν καὶ τὴν Κορνησίαν.

Ἡ πόλις Κέως (2,000) κειμένη ἐπὶ τῆς θέσεως τῆς ἀρχαίας Ἰουλίδος, ἦν ἐπίσημος πάλαι διὰ τὴν γέννησιν τοῦ Σιμωνίδου, Βαχχυλίδου, Ἐρασιστράτου, Προδίκου καὶ Ἀρίστωνος.

Ἡ Κύθνος (Θερμιὰ 3,000) εἶναι ὀρεινὴ καὶ πετρώδης καὶ ἔχει δύο κωμ. πόλεις τὴν Κύθνον (1,500) καὶ τὴν Δρυοπίδα (1,400) εἰς ἀπόστασιν 2 ὥρων πρὸς Β τῆς πόλεως, ὑπάρχουσι πηγαὶ θερμῶν ἱαματικῶν ὑδάτων, εἰς τὰς ὁποίας τὸ θέρος συρρέουσι πολλοὶ ἀσθενεῖς πρὸς ἴασιν.

Ἡ Σερίφος (3,000) εἶναι μικρὰ καὶ πετρώδης, ἔχουσα ὁμώνυμον κώμην (2,000) κειμένην ἐπὶ βράχου ἀποτόμου. Ἡ νῆσος ἐπίσημος ἦν τὸ πάλαι διὰ τὰ μεταλλεῖα καὶ ἐχρησίμευεν εἰς τοὺς Ῥωμαίους ὡς τόπος ἐξορίας. Πρὸς Β τῆς Σερίφου κεῖνται δύο μικρὰ ἐρημόνησα ἡ Σερφοπούλα καὶ τὸ Πιπέρι.

ΙΟΝΙΟΙ ΝΗΣΟΙ

Αἱ πρὸς Δ τῆς Ἑλλάδος κείμεναι νῆσοι ὀνομάζονται Ἴονιοι ἐκ τοῦ πελάγους ἐν ᾧ κεῖνται καὶ Ἑπτάνησος ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ αὐτῶν, αἵτινες παρεχωρήθησαν τῇ Ἑλλάδι τῷ 1862 ὑπὸ τῆς Ἀγγλίας. Αὗται δὲ ἀποτελοῦσι 3 νομοὺς, τὸν τῆς Κερκύρας, τὸν τῆς Κεφαλληνίας καὶ τὸν τῆς Ζακύνθου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΣ'.

Νομὸς τῆς Κερκύρας, Κάτ. 106,000.

Ὁ νομὸς οὗτος συνιστάμενος ἐκ τῆς Κερκύρας, τῶν Παζῶν καὶ

τῆς Λευκάδος, περιέχει 5 ἐπαρχίας. Αὗται δὲ εἶναι αἱ ἑξῆς.

1) Ἡ ἐπαρχία τῆς Κερκύρας (26,000) εἶναι ἡ ἐπισημότερα ὄλων τῶν ἄλλων.

Ἡ νῆσος Κέρκυρα (78,000), διατεμνομένη ὑπὸ τῶν ὄρεων Παντοκράτορος καὶ Ἀγίων Δέκα καὶ μικροὺς ποτ. ἔχουσα, εἶναι ἡ μεγαλύτερα μετὰ τὴν Κεφαλληνίαν.

Ἡ πόλις ΚΕΡΚΥΡΑ (17,000), πρωτ. τοῦ νομοῦ καὶ τῆς ἐπαρχίας, εἶναι ἀρχαία καὶ ἐμπορικωτάτη ἔχουσα 4 προάστεια, εὐρύχωρον λιμένα, φρουρία ὄχυρά, γυμνάσιον, ἱερατικὴν σχολήν, διδασκαλεῖον, παρθεναγωγεῖον τῆς ἐν Ἀθήναις ἑταιρίας, δημόσια καὶ ἰδιωτικὰ ἐκπαιδευτήρια, νοσοκομεῖον, φρενοκομεῖον καὶ ἐκκλησίας πολλὰς, ἐν αἷς διαπρέπει ἡ τοῦ ἁγίου Σπυρίδωνος.

Προάστεια δὲ ὀνομαστὰ εἶναι τὸ Μανδούκιον (4,000) Ἡ Γαρίτσα (2,000), Ἅγιος Ρόκος (1,200) καὶ ὁ Ἀνεμόμυλος (800). Κῶμαι δὲ οἱ Συναράδες καὶ ὁ Ποταμός.

2) Ἡ ἐπαρχία τῆς Μέσης (21,000) ἔχει πρωτ. τὸ Γαστούρι (9,200).

3) Ἡ ἐπαρχία τοῦ Ὀρους (27,000) ἔχει πρωτ. τὸ Σκριπερόν (1,000) καὶ δευτερευούσας τοὺς Καρουσάδες, τὴν Κορακιάναν καὶ τοὺς Λιάπιδες. ΒΔ τῆς νήσου ὑπάρχουσι 4 μικρὰ νησίδια ὀνομαζόμενα Τετρανήσια.

4) Ἡ ἐπαρχία τῶν Παξῶν (5,000) περιλαμβάνει δύο δήμους καὶ εἶναι ἡ μικροτάτη.

Ἡ νῆσος Παξοὶ (4,000) εἶναι πετρώδης ἄνυδρος καὶ κατάφυτος παράγουσα ἔλαιον.

Ὁ Γάιος (400) κώμη πρωτ. τῶν Παξῶν ἔχει λιμένα ἀσφαλέστατον· ἄλλα χωρία εἶναι ὁ Λογγός, τὰ Μαστοράτικα καὶ ἡ Λάκκα· οἱ δὲ Ἀντίπαξοι ἔχουσι 100 μόνον κατοίκους ἀλιεῖς καὶ κεραμεῖς.

5) Ἡ ἐπαρχία τῆς Λευκάδος (24,000) συγκειμένη ἐκ τῆς Λευκάδος, τῆς Τάφου καὶ ἄλλων μικρῶν περιλαμβάνει 8 δήμους.

Ἡ νῆσος Λευκάς (21,000 Ἀγ. Μαύρα) διατεμνομένη ὑπὸ τοῦ ὄρους ἁγ. Ἡλίας καὶ ὑποκειμένη εἰς σεισμούς, πολλάκις ἔπαθεν ὑπ' αὐτῶν· ἔχει δὲ ἀκρωτήριο τὸν Λευκάταν, ἐξ οὗ λέγεται ὅτι κατεκρημνίσθη ποτε ἡ περιώνυμος ποιήτρια Σαπφώ.

Ἡ πόλις Λευκάς (4,000) πρωτ. τῆς ἐπαρχίας, κειμένη ἐν τῇ Β παραλίᾳ, ἔχει γυμνάσιον. Ἡ Καρυὰ (1800) κώμη κειμένη ἐν τῇ Α πλευρᾷ. Οἱ Σφακιῶται (1,800) πρὸς Β. τῆς Καρυᾶς καὶ ὁ Ἀγιος Πέτρος (1,000) καὶ τὸ Σταυρὸ ἐν μέσῳ τῆς νήσου· εἰς τὴν ἐπαρχίαν ταύτην ἀνήκει καὶ παρακειμένη νῆσος Τάφος (600) καὶ πρὸς Α. ταύτης κεῖνται τὰ νησίδια Κάλαμος, Κάστρος, Ἀτοκος καὶ Ἀρκοῦδι.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΖ.

Νομὸς τῆς Κεφαλληνίας Κατ. 92,000

Ὁ νομὸς οὗτος συνιστάμενος ἐκ τῶν νήσων Κεφαλληνίας καὶ Ἰθάκης, διαιρεῖται εἰς 4 ἐπαρχίας, τὴν τῆς Κραναίας, τὴν τῆς Σάμης, τὴν τῆς Πάλλης καὶ τὴν τῆς Ἰθάκης, τῶν ὁποίων αἱ μὲν 3 πρῶται κεῖνται ἐν τῇ Κεφαλληνίᾳ, τὴν δὲ τετάρτην ἀποτελεῖ ἡ Ἰθάκη καὶ τινὰ ἄλλα νησίδια.

Ἡ Κεφαλληνία (Σάμη τὸ πάλαι 82,000) εἶναι ἡ μεγίστη καὶ ἐπισημοτάτη τῶν Ἰονίων καὶ ἔχει ὅρος μὲν τὸν Αἶνον, χερσονήσους δὲ τὸν Ἐρισσὸν καὶ τὴν Παλικὴν καὶ κοιλάδας καὶ πεδιάδας εὐφορωτάτας ἀρδευομένας ὑπὸ ποταμίων καὶ ρυάκων καὶ παραγούσας ἔλαιον, σταφίδα, βάμβακα, μέταξαν καὶ μεσημβρινὰ προϊόντα καὶ ἰδίως λαμπρὰ πορτοκάλια.

1) Ἡ ἐπαρχία τῆς Κραναίας (32,000) κατέχουσα τὸ νότιον μέρος τῆς νήσου ἔχει ὀλίγας κώμας καὶ πολλὰ μικρὰ χωρία, ὧν ἐπισημότερα εἶναι.

Τὸ Ἀργοστόλιον (Κράνιοι 8,000) πρωτ. τοῦ νομοῦ καὶ τῆς ἐπαρχίας κείμενον ἐν τῇ δεξιᾷ παραλίᾳ τοῦ ὁμωνύμου κόλπου, ἔχει γυμνάσιον, θέατρον καλὸν λιμένα. Πρὸς Δ ταύτης κεῖται ἡ μονὴ τοῦ προστάτου τῆς νήσου ἀγίου Γερασίμου.

Ἡ Δειλινάτα, (2,000) κειμένη πρὸς Β τοῦ Ἀργοστολίου, ἡ Βαλσαμάτα (1,200) ἡ Φαλακράτα (1,500) καὶ ἡ Σκάλα (900).

2) Ἡ ἐπαρχία τῆς Σάμης (18,000) κατέχει τὸ βόρειον μέρος τῆς νήσου καὶ ἔχει ὀλίγας κώμας καὶ πολλὰ μικρὰ χωρία, τὰ κυριώτερα τῶν ὁποίων εἶναι·

Ἡ Σάμη (Αἰγιαλὸς) πρωτ. τῆς ἐπαρχίας ἔχουσα ὀλίγους κατοίκους.

Τὰ Μακρυώτικα (1,300), ἡ Ἄσσος (700) κειμένη πρὸς Β τῆς ἐπαρχίας, ἡ Βλαχάτα (750) καὶ ἡ Πουλάτα (550).

3) Ἡ ἐπαρχία τῆς Πάλλης (20,000) κατέχουσα τὸ Δ μέρος τῆς νήσου, ἔχει τὰς ἀκολουθοῦσας κωμοπόλεις καὶ χωρία.

Τὸ Ληξούριον (6,000) πρωτ. τῆς ἐπαρχίας κειμένη ἐν τῇ ΝΑ παραλίᾳ τῆς Χερσονήσου Πάλλης, πλησίον τῆς ἀρχαίας πόλεως Πάλλης, ἔχει θέσιν λαμπρὰν καὶ ὑγιεινὴν.

Ἡ Χαυδάτα (1,000), ἡ Καμιναράτα (800), ἡ Ἀγκῶνα (900), ἡ Μονοπλάτα (700), ἡ Κοντογουράτα (600), οἱ Ἰλλάροι (800) καὶ ἡ Μαντζαβινάτα (600)

4) Ἡ ἐπαρχία τῆς Ἰθάκης (12,000) συνίσταται ἐκ τῆς νήσου Ἰθάκης καὶ μικρῶν τινων νησιδίων καὶ περιλαμβάνει 4 δήμους.

Ἡ Ἰθάκη (12,000) συνισταμένη ἐκ δύο ὀρεινῶν τμημάτων, ἔχει ὄρη μὲν τὴν Ἀνωγὴν καὶ τὸν Ἀγ. Στέφανον, κόλπους δὲ μικροὺς τὸν Μῶλον, τὸν Βαθύν, τὸν Ἀφάλην καὶ τὸν Φρικίαν. Ἡ νῆσος ἔχουσα ἔδαφος ἡφαιστειῶδες παράγει οἶνον, ἔλαιον καὶ σταφίδας· ἐφημίζετο πάλαι ὡς πατρίς τοῦ Ὀδυσσεύς.

Τὸ Βαθύ (5,000) πρωτ. τῆς ἐπαρχίας ἔχει καλὸν λιμένα καὶ ναυτικὸν ἀξιόλογον. Ἡ Ἐξωγὴ (800), ὁ Κάλαμος (1,000), Τὸ Κιόνιον (1,200), ἡ Ἀνωγὴ καὶ τὸ Περαχώριον (1,000).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΗ'.

Νομὸς τῆς Ζακύνθου Κατ. 45,000.

Ὁ νομὸς οὗτος συγκείμενος μόνον ἐκ τῆς Ζακύνθου καὶ μικρῶν τινων ἀκατοικήτων νησιδίων, ἀποτελεῖ μία ν καὶ μόνην ἐπαρχίαν, ἥτις διαιρεῖται εἰς δήμους.

Ἡ Ζάκυνθος διατεταγμένη ὑπὸ ὀρέων Βραχίωνος καὶ Σκοποῦ (Ἐλάτου), ἔχει δύο κόλπους, τὸν τοῦ Κηρίου, περιέχοντα ἀσφαλίστατον λιμένα καὶ τὸν τῆς Ζακύνθου. Ἡ νῆσος κάλλιστα καλλιεργουμένη, παράγει σταφίδας, ἔλαιον, οἶνον καὶ ὀπωρικά. Πόλεις δὲ καὶ κῶμαι αὐτῆς εἶναι.

Ἡ Ζάκυνθος (16,000) πρωτ. τοῦ νομοῦ καὶ τῆς ἐπαρχίας, κει-

μένη ἐν τῇ Α παραλία, ἔχει λαμπρὰς οἰκοδομὰς, εὐρείας ὁδοὺς, ἀξιολόγους ναοὺς, γυμνάσιον, λέσχας, νοσοκομεῖον, ὀρφανοτροφεῖον, γηροκομεῖον καὶ τὸ λείψανον τοῦ ἁγ. Διονυσίου. Τὸ Μαχαιράδιον (1,400) τὸ Καταστάριον (1,200), τὸ Γερακκάριον (1,100), ἡ Μουζάκη (1,000). Τὸ Σκουλικάδον (1,000), τὸ Γαῖτάνι (1,000) καὶ τὸ Βανάτον (800).

Κλίμα, ἔδαφος καὶ προϊόντα τῆς Ἑλλάδος.

Ἡ Ἑλλὰς κατέχουσα τὸ νότιον μέρος τῆς Ἑλλήν. χερσονήσου ἔχει κλίμα ἐν γένει μὲν θερμὸν ὡς ἀνήκουσα εἰς τὰ νότια τῆς Εὐρώπης κράτη καὶ ἰδίως εἰς τὰ μεσημβρινά, πεδινὰ καὶ παράλια μέρη, κατὰ μέρη δὲ καὶ μάλιστα τὰ ὑψηλά, ὀρεινὰ καὶ βόρεια συγκερασμένον καὶ ὀλίγον ψυχρόν. Τὸ ἔδαφος αὐτῆς εἶναι ποικίλον ἥτοι τῆς μὲν Θεσσαλίας πεδινὸν κατὰ τὸ πλεῖστον, τῆς δὲ Στερεᾶς Ἑλλάδος καὶ Ἀρτης ὀρεινὸν μᾶλλον καὶ τῆς Πελοποννήσου μικτόν, πεδινὸν καὶ ὀρεινὸν καὶ ἐν μὲν τοῖς πεδινοῖς καρποφόρον ἐν δὲ τοῖς ὀρεινοῖς καὶ λεπτογείοις μέρεσι δὲν εἶναι καρποφόρον. Ἀλλὰ πανταχοῦ σχεδὸν δὲν εἶναι καλῶς καλλιεργημένον ὡς εἰς ἄλλα κράτη τῆς Εὐρώπης. Καὶ τὰ προϊόντα τῆς Ἑλλάδος εἶναι πολλὰ καὶ ποικίλα ἥτοι δημητριακοὶ καρποί, σταφίδες, ἔλαιον, οἶνος, καπνός, μέλι, σῦκα, βαλανίδια, μέταξα, ὀπωρικά, ὄσπρια καὶ ἄλλα διάφορα ἥτοι μάρμαρα τῆς Πεντέλης καὶ Πάρου, σμῦρις καὶ μέταλλα τοῦ Λαυρείου· τὰ δὲ σπουδαιότερα πάντων εἶναι αἱ σταφίδες τῆς Πελοποννήσου, τὸ ἔλαιον καὶ τὰ σῦκα, τῶν ὑποίων μεγάλη ἐξαγωγή γίνεται.

Ἐμπόριον, βιομηχανία καὶ συγκοινωνία.

Τὸ μὲν ἐμπόριον τῆς Ἑλλάδος, κατὰ τὸ πλεῖστον παραλίας οὐσῆς, εἶναι μέγα καὶ ἐκτεταγμένον, ἐνεργούμενον διὰ τῶν κυριωτέρων λιμένων καὶ ἐμπορικῶν πόλεων αὐτῆς τῆς Ἑρμούπολεως, τῶν Πατρῶν, τῆς Κερκύρας, τοῦ Πειραιῶς καὶ τοῦ Βώλου καὶ μὲ ὅλας σχεδὸν τὰς μεγάλας ἐμπορικὰς πόλεις τῆς Εὐρωπαϊκῆς καὶ Ἀσιατικῆς Τουρκίας, τῆς Ῥωμουνίας, τῆς Ῥωσσίας, τῆς Ἰταλίας, τῆς Γαλλίας, τῆς Ἀγγλίας, τῆς Αὐστρουγγαρίας καὶ Γερμα-

νίας, εἰς τὰς ὁποίας πανταχοῦ σχεδὸν πολλοὶ Ἕλληνες ὡς ἔμποροι εἶναι ἐγκατεστημένοι.

Ἡ δὲ βιομηχανία εἰς νηπιώδη κατάστασιν εὕρισκομένη πρότερον, κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἔλαβε μικρὰν ὠθησιν καὶ ἱκανῶς ἀνεπτύχθη· διότι εἰς τὰς κυριωτέρας ἐμπορικὰς πόλεις ἰδρύθησαν πολλὰ βιομηχανικὰ καταστήματα καὶ ἐργοστάσια ὡς ἐν Πειραιεῖ, ἐν Ἑρμουπόλει καὶ ἐν Πάτραις, περὶ τῶν ὁποίων ἐν οἰκείῳ τόπῳ ἐγένετο λόγος.

Καὶ ἡ συγκοινωνία γίνεται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον διὰ θαλάσσης διὰ 30 ἑλληνικῶν ἀτμοπλοίων καὶ διὰ 4—5 χιλ. πλοίων· διὰ δὲ τὴν κατὰ ξηρὰν συγκοινωνίαν χρησιμεύει ὁ ἀπ' Ἀθηνῶν μέχρι Πειραιῶς καὶ Φαλήρου σιδηρόδρομος, εἰς τὸν ὁποῖον προσετέθη καὶ ὁ ἀρτίως κατασκευασθεὶς καὶ εἰς ἐνέργειαν τεθείς σιδηρόδρομος μετὰξὺ Ἀθηνῶν καὶ Κορίνθου καὶ μετὰξὺ τοῦ Πύργου καὶ Κατακώλου. Πρὸς εὐκολίαν δὲ τῆς συγκοινωνίας καὶ ἀνάπτυξιν τῆς ἐμπορίας καὶ βιομηχανίας ἀπεφασίσθη νὰ κατασκευασθῶσι καὶ ἄλλοι σιδηρόδρομοι καθ' ὅλον τὸ βασιλεῖον οἷον ὁ ἐξ Ἀθηνῶν μέχρι Λαμίας καὶ Λαρίσσης, ὅστις θὰ συνδεθῇ μετὰ τοῦ τῆς Θεσσαλονίκης καὶ Εὐρώπης, ὁ ἐκ Λαρίσσης μέχρι Βώλου κατασκευασθῇ ἤδη καὶ εἶναι εἰς ἐνέργειαν, ὁ ἐκ Πειραιῶς μέχρι Πατρῶν μετὰ τῶν ἐν Πελοποννήσῳ διακλαδώσεων, τοῦ ὁποίου τὸ μέχρι Κορίνθου μέρος ἐπερατώθη καὶ ὁ τῆς Ἀττικῆς μετὰξὺ τῶν Ἀθηνῶν καὶ τοῦ Λαυρίου. Διὰ δὲ τῆς κατασκευῆς τούτων τῶν σιδηροδρομικῶν γραμμῶν, τῆς διορίξεως τοῦ ἰσθμοῦ τῆς Κορίνθου καὶ διὰ τῆς κατασκευῆς ἀμαξιτῶν ὁδῶν εἰς ὅλας τὰς ἐπαρχίας τοῦ κράτους θὰ ἀναπτυχθῇ τὸ ἐμπόριον, ἡ βιομηχανία, ἡ γεωργία καὶ ἡ κτηνοτροφία.

Πρόσδοος, ἔξοδα καὶ στρατιωτικὴ δύναμις.

Τὰ μὲν εἰσοδήματα καὶ τὰ ἔξοδα τοῦ βασιλείου μετὰ τὴν προσάρτησιν τῶν νέων ἐπαρχιῶν ἀνεβιβάσθησαν εἰς 84 ἑκατομ. διὰ τῆς ἐπιβολῆς τῶν νέων φόρων ἐπὶ τῶν οἰνοπνευμάτων τοῦ καπνοῦ κλ. τὸ δὲ δημόσιον χρέος ἔνεκα τῶν ἐκτάκτων πολιτικῶν περιστάσεων κατὰ τὰ τελευταῖα 3 ἔτη ἀνεβιβάσθη εἰς 400—500 ἑκατομμύρια δραχμῶν.

Καὶ ἡ στρατιωτικὴ δύναμις ἀνέρχεται εἰς 30,000 ἀνδρῶν καὶ μετὰ τῆς ἐφεδρείας ἐν καιρῷ ἀνάγκης ἀναβιβάζεται εἰς 100,000 ἀνδρῶν, καὶ τὸ πολεμικὸν ναυτικὸν συνίσταται ἐκ 35 πλοίων μικρῶν καὶ μεγάλων, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ δύο θωρηκτά.

Κάτοικοι, θρησκεία καὶ γλῶσσα.

Οἱ κάτοικοι τῆς Ἑλλάδος καὶ τῶν προσαρτημάτων τῆς Θεσσαλίας καὶ Ἡπείρου εἶναι ἀπόγονοι τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων ἀναμιχθέντες κατὰ διαφόρους ἐποχὰς μετὰ ξένων στοιχείων, ἐξαφαισθέντων ἢ συγχωνευθέντων, πλὴν τῶν Ἀλβανῶν, ἀποτελούντων τὸ $\frac{1}{2}$ τοῦ ὅλου πληθυσμοῦ.

Κατὰ δὲ τὴν θρησκείαν οἱ πλεῖστοι εἶναι Χριστιανοὶ πλὴν ὀλίγων Μωαμεθανῶν κατοικούντων εἰς τὴν Θεσσαλίαν, Ἡπειρον καὶ Χαλκίδα, καὶ ὀλιγωτέρων Ἑβραίων, οἵτινες κατοικοῦσιν εἰς τὴν Κέρκυραν καὶ Χαλκίδα. Κατὰ δὲ τὸ δόγμα εἶναι ὀρθόδοξοι, ἐξαιρουμένων ὀλίγων καθολικῶν ἢ δυτικῶν, οἵτινες κατοικοῦσιν ἐν ταῖς νήσοις Σύρῳ, Τήνῳ, Ναξῳ καὶ Ἀθήναις. Ἡ δὲ ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος διοικεῖται ὑπὸ Ἱερᾶς Συνόδου συνισταμένης ἐκ 4 ἀρχιεπισκόπων καὶ προεδρευομένης ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου Ἀθηνῶν.

Πολίτευμα, δικαιοσύνη καὶ ἐκπαίδευσις.

Τὸ μὲν πολίτευμα τῆς Ἑλλάδος εἶναι βασιλεία συνταγματικὴ κατὰ διαδοχὴν. Πρῶτος δὲ βασιλεὺς αὐτῆς ὑπῆρξεν ὁ Βαυαρὸς *Οθων, βασιλεύσας ἀπὸ τοῦ 1833—1862, ὅτε διωχθέντα αὐτὸν διεδέχθη ὁ δευτερότοκος υἱὸς τοῦ βασιλέως τῆς Δανίας Γεώργιος, ἐκλεχθεὶς τῇ συναίνεσει τῶν 3 προστατίδων Δυνάμεων ὑπὸ τῆς β' ἐν Ἀθήναις ἐθνικῆς συνελεύσεως· ὁ βασιλεὺς ἔχων τὴν νομοθετικὴν ἐξουσίαν μετὰ τῆς Βουλῆς, κυβερνᾷ διὰ τῶν ὑπευθύνων ὑπουργῶν αὐτοῦ.

Πρὸς διανομὴν δὲ τῆς δικαιοσύνης εἶναι συστημένα εἰς ἐκάστην μὲν ἐπαρχίαν εἰρηνοδικεῖα, εἰς ἐκάστην δὲ πρωτεύουσαν νομοῦ πρωτοδικεῖα. Πρὸς τούτοις δὲ ὑπάρχουσι καθ' ὅλον τὸ κράτος 5 ἐμποροδικεῖα, 6 ἐφετεῖα καὶ ἐν Ἀθήναις τὸ ἀνώτατον πάντων τῶν δικαστηρίων ὁ Ἄρειος Πάγος καὶ εἰς ἐκάστην περιφέρειαν ἐφετεῖον κακουργοδικεῖα συνιστῶνται.

Καὶ πρὸς ἐκπαίδευσιν τοῦ ἔθνους ὑπάρχουσι συστημένα δημο-
τικά σχολεῖα 1,300, ἑλληνικὰ σχολεῖα ὑπὲρ τὰ 150, γυμνάσια
32, ἐν Πανεπιστήμιον μετὰ 2,000 μαθητῶν, ναυτικά σχολεῖα καὶ
ἐμπορικὰ 10, στρατιωτικὸν σχολεῖον τῶν Εὐελπίδων 1, Πολυτε-
χνεῖον μετὰ 500 μαθητῶν, ἡ Ῥιζάρειος ἱερατικὴ σχολὴ καὶ 4
ἄλλαι ἐν ταῖς ἐπαρχίαις. Ἰδιωτικὰ δὲ ἐκπαιδευτήρια ἀρρένων καὶ
θηλέων, μικρὰ καὶ μεγάλα 100 περίπου, μεταξὺ τῶν ὑποίων τὴν
πρῶτην κατέχει θέσιν τὸ Ἀρσάκειον μετὰ 2,000 περίπου μαθη-
τριῶν καὶ τὸ ἐν Κερκύρα παράρτημα αὐτοῦ.

Ἐπειδὴ πάντα ταῦτα δὲν ἐξαρκοῦσι πρὸς διάδοσιν τῆς ἐκ-
παιδεύσεως καὶ μάλιστα τῆς δημοτικῆς, ἡ Κυβέρνησις ἀσχολεῖται
εἰς τὴν σύστασιν καὶ ἄλλων δημοτικῶν σχολείων πρὸς θεραπείαν
τῶν πνευματικῶν ἀναγκῶν τῶν κατοίκων ἐν διαφόροις χωρίοις.

ΠΙΝΑΞ

ΤΩΝ ΜΕΓΑΛΗΤΕΡΩΝ ΠΟΛΕΩΝ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ.

Αἱ Ἀθῆναι	Κάτ.	70,000
Ἡ Ἑρμούπολις	»	26,000
Αἱ Πάτραι	»	25,000
Ἡ Κέρκυρα	»	18,000
Ἡ Ζάκυνθος	»	15,000
Ἡ Λάρισα	»	15,000
Τὰ Τρίκκαλα	»	12,000
Αἱ Καλάμαι	»	8,000
Ἡ Τρίπολις	»	8,000
Τὸ Ἀργοστόλιον	»	8,000
Ἡ Λαμία	»	7,000
Ἡ Χαλκίς	»	7,000
Τὸ Ναύπλιον	»	6,000
Ἡ Ἄρτα	»	6,000
Τὸ Μεσολόγγιον	»	6,000
Καὶ ἡ Σπάρτη	»	3,500

Καὶ αὗται μὲν εἶναι αἱ πρῶται τῶν νομῶν ὑπάρχουσαι δὲ τινες

μὴ πρωτεύουσαι μεγαλήτεραι τῶν μικρῶν πρωτευουσῶν· ὁ δὲ διδάσκων ὀφείλει νὰ ἀσκήσῃ τοὺς μαθητὰς εἰς τὴν ἐκμάθησιν τῶν νομῶν μετὰ τοῦ πληθυσμοῦ καὶ τῶν πρωτευουσῶν μετὰ τοῦ πληθυσμοῦ, ἐρωτῶν ὁ δεῖνα νομὸς πόσους κατοίκους ἔχει καὶ ποίαν πρωτ. μετὰ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν κατοίκων καὶ ἀντιστρόφως ἢ δεῖνα πόλις τίνος νομοῦ πρωτ. εἶναι καὶ πόσους κατοίκους ἔχει;

Ἐκτὸς δὲ τούτου ὀφείλει ὁ διδάσκων ν' ἀσκήσῃ τοὺς μαθητὰς ἐπὶ τοῦ χάρτου εἰς τὴν εὕρεσιν τῶν κυριωτέρων ὁρέων ποταμῶν καὶ λιμνῶν τῶν τριῶν συστατικῶν μερῶν τοῦ βασιλείου ἤτοι τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος μετὰ τῆς Θεσσαλίας καὶ τοῦ μέρους τῆς Ἡπείρου, τῆς Πελοποννήσου καὶ τῶν νήσων.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ΤΟ ΥΠΟΛΟΙΠΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΥ ΚΑΙ Η ΛΟΙΠΗ ΕΥΡΩΠΗ

ΤΜΗΜΑ ΠΡΩΤΟΝ

ΤΟ ΥΠΟΛΟΙΠΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΥ

Τοῦτο περιλαμβάνει τὰ ἀκόλουθα 4 κράτη·

α.) Τὴν Εὐρωπαϊκὴν Τουρκίαν· β.) τὸ βασιλεῖον τῆς Ῥωμου-
νίας· γ.) τὸ βασιλεῖον τῆς Σερβίας καὶ δ.) τὴν Ἡγεμονίαν τοῦ
Μαυροβουνίου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

Η ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΤΟΥΡΚΙΑ

Κάτ. 8,700,000.

Τὰ συστατικὰ μέρη ταύτης διαίρουνται εἰς ἄμεσα καὶ ἔμμεσα
Α'. Ἄμεσα εἶναι 1) ἡ νότιος Θράκη· 2) ἡ Μακεδονία· 3) ἡ
Ἀλβανία· 4) τὰ $\frac{2}{3}$ τῆς Ἡπείρου καὶ τὸ $\frac{1}{4}$ τῆς Θεσσαλίας καὶ 5)
αἱ νῆσοι τοῦ Αἰγαίου πελάγους.

Β'. Ἐμμεσα εἶναι 1) ἡ Βόρειος Θράκη (Ἀνατολική Ῥωμυλία)
Τοπαρχία αὐτοδιοίκητος· 2) ἡ Βουλγαρία ἡγεμονία αὐτοδιοίκητος
καὶ 3) ἡ Βοσνία καὶ Ἑρζεγοβίνη πλὴν τοῦ Νόβι Παζάρ διοικου-
μένη ὑπὸ τῆς Αὐστρουαρίας.

ΤΑ ΑΜΕΣΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ ΤΟΥΡΚΙΑΣ ΜΕΡΗ

Κάτοικοι 4,500,000.

Α'. Η ΝΟΤΙΟΣ ΘΡΑΚΗ

Κάτ. 1,500,000.

Ἡ Θράκη διὰ τῆς συνθήκης τοῦ Βερολίνου (1878) διηρέθη εἰς
δύο τμήματα, τῶν ὁποίων τὸ μὲν βόρειον ἐκηρύχθη τοπαρχία αὐ-
τοδιοίκητος καὶ φόρου ὑποτελῆς τῷ Σουλτάνῳ καὶ μετωνομάσθη

Ἀνατολική Ῥωμυλία, τὸ δὲ νότιον ἡμισυ ἔμεινε τῇ Τουρκίᾳ ὡς πρότερον. Ἐπειδὴ δὲ καὶ τὰ δύο μέρη φυσικῶς ἐν ὅλῳ ἀποτελοῦσι, διὰ τοῦτο φυσικῶς ἀμφοτέρω ὡς ἐν ὅλῳ περιγράφονται πολιτικῶς δὲ ἰδιαιτέρως ἕκαστον.

α.) Φυσικὴ κατάστασις.

Ὅρια. Ἡ Θράκη πρὸς Β μὲν ὀρίζεται ὑπὸ τοῦ Αἴμου καὶ τοῦ Σκομίου ὄρους ἐν μέρει, πρὸς Δ δὲ ὑπὸ τῆς Μακεδονίας, πρὸς Ν ὑπὸ τοῦ Θρακικοῦ πελάγους, τοῦ Ἑλλησπόντου, τῆς Προποντίδος καὶ τοῦ Βοσπόρου καὶ πρὸς Ἀν ὑπὸ τοῦ Εὐξείνου πόντου.

Θάλασσα καὶ πελάγη. Τρεῖς θάλασσαί περιβάλλουσι τὴν Θράκην ὁ Εὐξείνιος πόντος, ἡ Προποντὶς καὶ τὸ Αἰγαῖον ἢ ἰδίως ἐν ταῦτα Θρακικὸν πέλαγος καλούμενον.

Κόλποι καὶ Πορθμοί. Ἡ Θράκη ἐκ δύο μερῶν περιβαλλομένη ὑπὸ τῆς θαλάσσης ὀλίγους ἔχει κόλπους, τῶν ὁποίων ἐπίσημότεροι εἶναι 1) ὁ τῆς Σάρου (Μέλας) πρὸς Ν· 2) ὁ τῆς Αἴνου καλλιστός καὶ ἀσφαλέστατος πρὸς Δ τοῦ προηγουμένου καὶ 3) ὁ τοῦ Πύργου ἐν τῇ παραλίᾳ τοῦ Εὐξείνου. Πορθμοὺς δὲ δύο μόνον ἔχει 1) τὸν τοῦ Ἑλλησπόντου (Δαρδανέλλια) μέγιστον καὶ σπουδαιότατον πάντων καὶ 2) τὸν Θρακικὸν Βόσπορον μικρότερον.

Ὅρη καὶ ἀκρωτήρια. Τρία εἶναι τὰ κυριώτερα ὄρη τῆς Θράκης. 1) Ὁ Αἶμος (Βαλκάνια) χωρίζων τὴν Θράκην ἀπὸ τῆς Βουλγαρίας καὶ ἔχων ὕψος 3—8 χιλ. ποδ. 2) Τὸ Σκόμιον (Βίστοσα) μεταξὺ Θράκης, Βουλγαρίας, Σερβίας καὶ Μακεδονίας 8 χιλ. 3) καὶ ἡ Ῥοδόπη (Δεσποτοβοῦνι) ἐν τῇ Δ πλευρᾷ τῆς Θράκης, ἔχουσα ὕψος 7 χιλ. ποδ. Τῶν δὲ ἀκρωτηρίων ἐπίσημότερα εἶναι τὸ Λιμόνιον, ἡ Θυνιάς, ἡ Φιλία, τὸ Χρυσοῦν κέρας, ἡ Μαστουσία τὸ Σαρπηδόνιον καὶ τὸ Σέρβειον.

Ποταμοί. 1) ὁ Ἐβρος (Μαρίτσα) πηγάζων ἐκ τοῦ Σκομίου, ἐκβάλλει εἰς τὸ Θρακικὸν πέλαγος καὶ εἶναι ὁ μέγιστος καὶ ἐπίσημότερος πάντων. 2—6) Ὁ Κόμψατος (Σώπαρις), ὁ Τραῦς, ὁ Μέλας, ὁ Ἀψινθος, καὶ ὁ Αἰγὸς ποταμοὶ ἐπίσημοι ἐν τῇ ἀρχαίᾳ ἱστορίᾳ διὰ τὸ τέλος τοῦ Πελοποννησ. πολέμου (404 π. Χ.)

Λίμναι. Τρεῖς λίμνας ἔχει ἡ Θράκη, τὴν Βιστονίδα, τὴν Στεντορίδα καὶ τὴν Ἰσμαρίδα.

β.) Πολιτική κατάστασις.

Ἡ Νότιος Θράκη (Ρωμυλία) ὑποκειμένη τῇ Τουρκίᾳ, πολιτικῶς διαιρεῖται εἰς διαφόρους τοπαρχίας, διοικήσεις καὶ ὑποδιοικήσεις, τὰς ὁποίας παρατρέχομεν. Ἐπισημότεραι δὲ πόλεις τῆς Τουρκικῆς Θράκης εἶναι.

Η ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΣ (Ἐπτάλοφος καὶ νέα Ῥώμη 1,000,000 σχεδόν) ἡ πρωτεύουσα καὶ μητρόπολις τῆς Ὀθωμανικῆς αὐτοκρατορίας, κτισθεῖσα ὑπὸ τοῦ μεγάλου Κωνσταντίου (328 μ. Χ.) ἐπὶ τῆς θέσεως τοῦ Βυζαντίου, ἔχει 6 ὥρων περιφέρειαν, πολυτελίστατα ἀνάκτορα, 2 ἱερπνὰ προάστεια, 400 μεγάλα τζαμιά καὶ 5,000 μικρά, 500 μεγάλα σχολεῖα, 1,200 δημοτικά, 23 ἐλληνικὰς ἐκκλησίας, 18 μοναστήρια, πολλὰ νοσοκομεῖα, ὄρφανοτροφεῖα καὶ ἄλλα φιλανθρωπικὰ καταστήματα· τῶν δὲ ἀρχαίων διαπρέπει ὁ ναὸς τῆς Ἀγίας Σοφίας, ὁ Ὁβελίσκος τοῦ Ἱπποδρομίου, τὸ Ἐπταπύργιον, ὁ Ὁβελίσκος τοῦ μεγάλου Θεοδοσίου, καὶ ὁ κολοσσὸς τοῦ Κ. Πορφυρογεννήτου καὶ ἡ ἐκ Δελφῶν μετακομισθεῖσα τρικάρηνος χαλκὴ στήλη. Αὕτη φημίζεται διὰ τὰς φυσικὰς καλολογίας.

Α ΔΑΔΙΑΝΟΥΠΟΛΙΣ (Ὀρεστία 60,000) κειμένη ἐπὶ τοῦ Ἐβρου ποταμοῦ ἐκτίσθη ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος Ἀδριανοῦ καὶ ἐγένετο πρωτ. τῶν Τούρκων, ἔχουσα μεγαλοπρεπῆ ἀνάκτορα τῶν Σουλτάνων, τζαμιά, βιομηχανικὰ ἐργοστάσια, ἐλληνικὰ ἐκπαιδευτήρια, ἐν οἷς καὶ γυμνάσιον καὶ διὰ σιδηροδρόμου συνδεομένη μετὰ τῆς πρωτευούσης, τῆς Φιλιππουπόλεως καὶ τοῦ Τατάρπαζαρτζίκου.

Ἡ Ῥαιδεστός (Βισάνθη 25,000) κειμένη ἐν τῇ ΒΔ παραλίᾳ τῆς Προποντίδος, εἶναι λίαν ἐμπορικὴ πόλις καὶ ἔχει καλὰ ἐλληνικὰ ἐκπαιδευτήρια.

Ἡ Καλλιπόλις (15,000) κειμένη ἐν τῇ παραλίᾳ τοῦ Ἑλληνισπόντου, εἶναι ὀχυρὰ καὶ ἐμπορικὴ πόλις, ἔχουσα δύο λιμένας καὶ βιομηχανίαν δερμάτων.

Αἱ Σαράνται Ἐκκλησίαι (15,000) κειμένη εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ Αἴμου, εἶναι ὠραία μεσόγειος πόλις, οἰκουμένη ὑπὸ Ἑλλήνων, Βουλγάρων, Τούρκων, Ἑβραίων καὶ Ἀθιγγάνων.

Τὸ Διδυμότειχον (10,000) κείμενον πρὸς Ν τῆς Ἀνδριανουπό-

λεως, είναι πόλις επίσημος διὰ τὰ ἐργοστάσια καὶ διὰ τὴν δια-
τριβὴν Καρόλου τοῦ 16' βασιλέως τῆς Σουηδίας.

Ἡ Αἶνος (Πολυτοβρία 10,000) ἐμπορικὴ πόλις κειμένη ἐπὶ τῶν
ἐκβολῶν τοῦ Ἐβρου. Ἐνταῦθα ἔκειτο πάλαι ἡ Μένδη ἐπίσημος
ὡς πατρίς τοῦ περιωνύμου καλλιτέχνου Παιωνίου. Αὗται εἶναι αἱ
μεγαλῆτεραι πόλεις τῆς νοτίου Θράκης. Κωμοπόλεις δὲ πολλαὶ
ὑπάρχουσιν, ἐπισημότεραι τῶν ὑποίων εἶναι αἱ ἀκόλουθοι.

Ἡ Γιουμουρτζίνα (5,000), τὸ Σουφλίον (6,000), τὰ Μάλγαρα
(5,000), ἡ Περίστασις (Σιάρκιση (5,000), τὸ Μυριόφυτον (4,000),
ἡ Κεσσάνη (4,000), οἱ Σκόποι (4,000), ἡ Ἀρχαδιούπολις (4,000
Λουζέ Βουργάζ), τὸ Ὀρτάκιση (4,000), αἱ Μέτραι (4,000 Τζα-
τάλτζα), ἡ Σηλύβρια (4,000), τὸ Σαμοκόβιον (3,500), ἡ Γάνος
(3,000), ἡ Μάκρη (3,000) τὰ Ὑψαλα (3,000) ἡ Μήδεια (2,000),
οἱ Ἐπιβάται (2,000), ἡ Ἀγαθούπολις (2,000), τὸ Δεδὲ Ἀγάτζ
ἐπίκειον τῆς Ἀδριανουπόλεως, ἡ Σηστός ἐπίσημος διὰ τὴν διά-
βασιν τοῦ Ξέρξου (481 π. Χ.), οἱ Αἰγὸς ποταμοὶ ἐπίσημοι διὰ
τὴν νίκην τοῦ Λυσάνδρου (404 π. Χ.), ἡ Καρδία, τὰ Ἀβδῆρα
παροιμιώδης διὰ τὴν ἀναισθησίαν καὶ ἀπειροκαλίαν τῶν κατοί-
κων, ἡ Ξάνθη, ἡ Τζουμαῖα καὶ τὸ Καρὰ Ἰενιτζέ.

Χερσόνησος καὶ νῆσοι.

Χερσόνησος μὲν ἐπίσημος εἶναι ἡ Θρακικὴ (Καλλιπόλεως) με-
γάλη καὶ ἐπιμήκης ἀποτελοῦσα τὴν δυτικὴν πλευρὰν τοῦ Ἑλλη-
σπόντου καὶ γῆν εὐφορον ἔχουσα.

Νῆσοι δὲ κείμεναι ἐν τῷ Θρακικῷ πελάγει εἶναι αἱ ἀκόλουθοι
τέσσαρες.

1) Ἡ Θάσος (15,000) κειμένη πρὸς Ν τῶν ἐκβολῶν τοῦ Νέ-
στου ποταμοῦ εἶναι ἐπίσημος διὰ τὸν ἄριστον οἶνον καὶ διὰ τὰ
λατομεῖα τοῦ μαρμάρου καὶ ἐξαρτᾶται ἀπὸ τοῦ Ἀντιβασιλέως
τῆς Αἰγύπτου, ἔχουσα πρωτ. ὁμώνυμον καὶ 9 χωρία.

2) Ἡ Σαμοθράκη (8,000) κειμένη ΝΑ τῆς Θάσου, ἐφημίζετο
τὸ πάλαι διὰ τὰ μυστήρια τῶν Καθερίων δαιμόνων.

3) Ἡ Ἰμβρος (11,000) κειμένη πρὸς Ν τῆς προηγούμενης, εἶ-
ναι ὀρεινή καὶ ἔχει πρωτ. ὁμώνυμον καὶ ἔδραν μητροπόλεως.

4) Ἡ Αἴμος (18,000) κειμένη ΝΔ τῆς Ἰμβρου, εἶναι ἡραι-
στειογενής, φημιζομένη τὸ πάλαι διὰ τὴν ἐκ τοῦ οὐράνου κατὰ-
πτωσιν τοῦ Ἡραίστου καὶ διὰ τὰ χαλκεία αὐτοῦ. Ἐχει δὲ πρῶτ.
ὁμώνυμον, ἐν ᾗ ἐδρεύει καὶ μητροπόλις.

Κλίμα ἔδαφος, προϊόντα καὶ κάτοικοι.

Τὸ μὲν κλίμα τῆς χώρας εἶναι συγκερασμένον καὶ ὑγιεινὸν πλὴν
τῶν ὄρεων τοῦ Αἴμου καὶ τῆς Ῥοδόπης μερῶν. Τὸ δὲ ἔδαφος
λίαν μὲν καρποφόρον, δὲν εἶναι ὅμως καὶ καλῶς καλλιεργημένον
καὶ ἡ κτηνοτροφία εὐδοκίμοῦσα, δὲν εἶναι ἀνεπτυγμένη.

Τὰ δὲ κυριώτερα προϊόντα εἶναι δημητριακοὶ καρποὶ, καπνὸς ἐ-
ξαίρετος, βάμβαξ, οἶνος, μέταξα, καὶ μέταλλα διάφορα καὶ πολλὰ
μεταλλικὰ ὕδατα. Ἡ δὲ βιομηχανία αὐτῆς εἶναι μικρὰ καὶ ἀσή-
μαντος, συνισταμένη εἰς τὴν κατασκευὴν μαλλίνων ὑφασμάτων ἐ-
ξαίρετων διὰ τὰ καλὰ μαλλία τῶν προβάτων.

Καὶ οἱ ἀρχαιότατοι κάτοικοι αὐτῆς ἐλθόντες ἐκ τῆς Ἀσίας,
πρωϊμώτατα ἀνέπτυξαν πολιτισμόν, ὅτε ἤκμασαν περίφημοι νομο-
θέται καὶ σοφοὶ ἄνδρες οἷον ὁ Ζάμολξις, ὁ Λῖνος, ὁ Ὀρφεὺς καὶ
Θάμυρις, οἵτινες θεωροῦνται ὡς εἰσηγηταὶ τῆς θεολάτρειας καὶ πα-
τέρες τῆς μουσικῆς. Βραδύτερον δὲ, ὅτε εἰσέβαλον πολλὰ βάρβαρα
ἔθνη εἰς αὐτήν, περιέπεσαν εἰς βαρβαρότητα, εἰς τὴν ἠποῖαν καὶ
νῦν ἐτι διατελεῖ. Κατὰ δὲ τὸν ἰδ' αἰῶνα κατεκτήθη ὑπὸ τῶν
Τούρκων.

Οἱ δὲ κάτοικοι αὐτῆς κατὰ μὲν τὴν ἐθνικότητα εἶναι Ἑλλη-
νες, Τούρκοι, Βούλγαροι, Ἀρμένιοι, Ἰουδαῖοι, Ἀθίγγανοι, Κιρ-
κάσιοι, Ἀλβανοὶ καὶ διάφοροι. Κατὰ δὲ τὴν θρησκείαν χριστιανοὶ
τοῦ ἀνατολικοῦ δόγματος, Μωαμεθανοὶ καὶ Ἰουδαῖοι. Καὶ κατὰ
τὴν διανοητικὴν ἀνάπτυξιν, τὰς τέχνας καὶ τὸ ἐμπόριον πρωτεύου-
σιν οἱ Ἕλληνες, διατηροῦντες πολλὰ καὶ καλὰ ἐκπαιδευτήρια.

Β'. Ἡ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ

Κάτοικοι 1,500,000

α.) Φυσικὴ κατάστασις.

Ὅρις. Ἡ λαμπρότατη, εὐφορωτάτη καὶ ἐνδύροτάτη αὕτη χώρα

ορίζεται πρὸς Β μὲν ὑπὸ τῆς Σερβίας καὶ Βουλγαρίας πρὸς Α δὲ ὑπὸ τῆς Θράκης, πρὸς Ν ὑπὸ τοῦ Θρακικοῦ πελάγους, τῆς Θεσσαλίας καὶ Ἡπείρου καὶ πρὸς Δ ὑπὸ τῆς Ἀλβανίας·

Πέλαγος καὶ κόλποι. Ἐν μόνον μέρος τῆς Μακεδονίας τὸ ΝΑ περιβάλλεται ὑπὸ τοῦ Αἰγαίου πελάγους, τοῦ ὁποίου τὸ Β μέρος ἐκαλεῖτο Θρακικὸν πέλαγος. Κόλποι δὲ σχηματιζόμενοι ἐκ τοῦ πελάγους τούτου εἶναι οἱ ἀκόλουθοι·

1) Ὁ Θερμαϊκὸς (κόλπος τῆς Θεσσαλονίκης) ὁ μέγιστος καὶ ἐπισημότερος πάντων τῶν λοιπῶν.

2) Ὁ Τρωανῶν (κόλπος τῆς Κασσάνδρας) πρὸς Ἀν. αὐτοῦ.

3) Ὁ Σιγγιτικὸς (κόλπος τοῦ Ἀγίου ὄρους).

4) Ὁ Στρυμονικὸς (κόλπος τοῦ Ὀρφάνου) πρὸς Ἀν. αὐτοῦ.

5) Ὁ Ἀκάνθιος (Ἰστιλλάρ) πρὸς Δ τοῦ Στρυμονικοῦ.

6) Ὁ τῆς Καβάλας (Χριστουπόλεως) κόλπος εἶναι ὁ τελευταῖος πρὸς τὴν Θράκην. Ἐντὸς δὲ τῶν κόλπων τούτων σχηματίζονται καὶ λιμένες ὁμώνυμοι.

Ὅρη ἀκρωτήρια, πεδιάδες καὶ χειροδῆσοι

1) Βόρεια. Τὸ Σκόμιον (Βίτοσκα 8,000 ποδ.) ἐκτείνεται ΒΑ τῆς Μακεδονίας, ὁ Ὀρβήλος (Σπάτσα 5 — 6,000 ποδ.) χωρίζει τὴν Μακεδονίαν ἀπὸ τῆς Σερβίας· ὁ Σκάρδος (Σιαρδάγ 10,000 π. ΒΔ τῆς Μακεδονίας· τούτου δὲ κλάδοι πρὸς Ν ἐκτεινόμενοι εἶναι ὁ Βαρνοῦς (Περιστέρι) ΝΔ τῶν Βιτωλίων, ἡ Πιερία (Πετρίνα) μεταξὺ Βιτωλίων καὶ Ἀχρίδος καὶ ἡ Κανδαβία ἐν Ἰλλυρίᾳ.

2) Κεντρικά. Τὸ Βόϊον καὶ Βέρμιον (Γράμμος 8,000 ποδ.) μεταξὺ Μακεδονίας καὶ Ἡπείρου.

3) Νότια. Τὰ Καμβούνια (Βωλούτσα 5,000 ποδ.) μεταξὺ Μακεδονίας καὶ Θεσσαλίας. Ὁ περιώνυμος Ὀλυμπος (10,000 ποδ.) ΝΑ μεταξὺ Μακεδονίας καὶ ΒΔ Θεσσαλίας, ἐφημίζετο παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ὡς κατοικία τῶν 12 μεγάλων θεῶν καὶ ἔδρα τῶν Μουσῶν.

4) Ἀνατολικά. Ἡ Κερκίνη (Σουλτανίτσα) Ἀν. τοῦ Ἀζιοῦ, ὁ Βερτίσκος (Τζεγγελεδάγ) πρὸς Ν τοῦ προηγουμένου, ὁ Κίσσος (Χορτιάτης) πρὸς Α τῆς Θεσσαλονίκης, ὁ Ὑψίζωνος (Χωλομόνδα) ἐν τῇ Χαλκιδικῇ. Ἐπίσημότερα δὲ τούτων εἶναι τὰ ἀκόλουθα.

Ὁ περιώνυμος Ἄθως (*Ἄγιον ὄρος 6,500 π.) ἐν τῇ χερσονήσῳ Ἀκτῇ ἐφημίζετο τὸ πάλαι διὰ τὴν ἀγρίαν θάλασσαν, τὴν καταστροφὴν τοῦ Περσικοῦ στόλου, τὴν βασιλικὴν διώρυγα καὶ διὰ τὴν κατὰ τὸν 9 αἰῶνα ἵδρυσιν 21 μοναστηρίων.

Τὸ Παγγαῖον (Πιρνάρι 5,000 π.) πρὸς Ἀν. τοῦ Στρυμόνος ἐφημίζετο διὰ τὰ πλούσια χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ μεταλλεῖα καὶ διὰ τὰ λαμπρὰ ῥόδα.

Ὁ Ὀρβηλος (Περδινάγ 8,000 π.) ἐκτείνεται μεταξὺ τοῦ Στρυμόνος καὶ Νέστου ποταμοῦ. Ἐκ τούτων δὲ σχηματίζονται πλεῖστα ἀκρωτήρια οἷον τὸ Αἰναῖον (Καραμπουρνὸν) ΝΑ τῆς Θεσσαλονίκης, ἡ Γίγωνις (Ἀπανομή) πρὸς Ν τοῦ προσηγουμένου, τὸ Ποσειδῖον, τὸ Καναστραῖον, τὸ Παλιούρι καὶ τὸ τοῦ ἀγ. Νικολάου ἐν τῇ χερσονήσῳ Κασάνδρας (Παλλήνης), ἡ Δέρρις (Δρεπάνι) καὶ ἡ Ἀμπελος (Καρτάλι) ἐν τῇ Σιθωνίᾳ (Λόγγῳ), ὁ Ἀκράθας (Σμύρνα), τὸ Νυμφαῖον (*Ἀγ. Γεώργιος) καὶ τὸ Πλατὺ ἐν τῇ χερσ. Ἀκτῇ. Οὐδεμία ἄλλη χώρα τῆς χερσονήσου ἔχει τόσον πολλὰς πεδιάδας καὶ λεκανοπέδια κερποφορώτατα, ὅσα ἡ Μακεδονία.

Χερσόνηστοι. Ἡ Μακεδονία ἔχει μεγάλην χερσόνησον τὴν Χαλκιδικὴν μεταξὺ τοῦ Θερμαϊκοῦ καὶ Στρυμαϊκοῦ κόλπου καὶ 3 ὑποχερσονήσους μικρὰς σχηματιζομένας ἐξ αὐτῆς, τὴν τῆς Παλλήνης (Κασσάνδρας), τὴν τῆς Σιθωνίας (Λόγγου) καὶ τὴν τῆς Ἀκτῆς (*Ἀγίου ὄρους), ἐπιστήμους τὸ πάλαι διὰ τὸ λαμπρὸν κλῖμα, διὰ τὴν εὐφορίαν τοῦ ἐδάφους, διὰ τὰς 32 ἑλλην. πόλεις καὶ ἀποικίας καὶ διὰ τὰ κατὰ τὸν μεσαιῶνα ἰδρυθέντα μοναστήρια.

Ποταμοὶ καὶ λίμναι.

Ἡ Μακεδονία ἔχει πολλοὺς ποταμοὺς μικροὺς καὶ μεγάλους, ἐπισημότεροι τῶν ὁποίων εἶναι οἱ ἀκόλουθοι.

1) Ἀξιὸς (Βαρδάρης) ὁ μέγιστος καὶ κάλλιστος πάντων πηγάζων ἐκ τοῦ Σκάρδου καὶ διερχόμενος τὴν Μακεδονίαν ἐκβάλλει εἰς τὸν Θερμ. κόλπον.

2) Ὁ Ἀλιάκμων (*Ἰντζὲ Καρασοῦ) πηγάζων ἐκ τῆς Βοΐου ἐκβάλλει πρὸς Ν τοῦ Ἀξιοῦ.

3) Ὁ Στρυμὼν (Καρασσὺ) πηγάζων ἐκ τοῦ Σκομίου ἐκβάλλει εἰς τὸν Στρυμ. κόλπον.

4) Ὁ Νέστος (Καρασσὺ) πηγάζων ἐκ τοῦ Σκομίου ἐκβάλλει εἰς τὸ Θρακικὸν πέλαγος.

5) Ἡ Δρίλων (Δρίνος) πηγάζων ἐκ τοῦ Λιθανίσκου καὶ τῆς Λυχνίτιδος λίμνης ἐκβάλλει εἰς τὸ Ἀδριατ. πέλαγος.

6) Ὁ Ἐριγὼν (Τσάρνα) πηγάζων ἐκ τοῦ Σκάρδου ἐκβάλλει εἰς τὸν Ἀξιόν.

7) Ὁ Λουδίας (Καρσμάκ) ἐξερχόμενος ἐκ τῆς λίμνης Πέλλης ἐκβάλλει εἰς τὸν Θερμ. κόλπον.

8) Ὁ Ἐχίδωρος (Γάλλικο) μικρότατος ποταμὸς ἐκβάλλει πλησίον τῆς Θεσσαλονίκης καὶ κατεπόθη ὑπὸ τῶν Περσῶν τῷ 480 π.Χ.

Καὶ λίμνας περισσοτέρας τῶν ἄλλων χωρῶν ἔχει ἡ Μακεδονία. Ἐπισημότεραι δὲ εἶναι:

1) Ἡ Λυχνίτις (λίμνη τῆς Ἀχρίδος) εἶναι ἡ μεγίστη καὶ ὠραιοτάτη πασῶν, ἔχουσα 22 εἰδῶν ἰχθῦς καὶ διαυγέστατον ὕδωρ.

2) Ἡ τῆς Πρέσπης μικροτέρα κειμένη Ἀν. τῆς προηγουμένης.

3) Ἡ τοῦ Δρενόβου (Βέντροκ) πρὸς Ν τῆς προηγουμένης.

4) Ἡ Καστορία (Κέλετρον) πλησίον τῆς ὁμωνύμου πόλεως λίαν ἰχθυοφόρος.

5) Ἡ τοῦ Ὀστρόβου (Κέλλη) κειμένη πρὸς Δ. τῆς Ἐδέσσης (Βοδενῶν).

6) Ἡ Λουδία λίμνη τῆς Πέλλης ἐχρησίμευεν ὡς λιμὴν τῆς πρωτευούσης.

7—9) Ἡ λίμνη τῆς Δοριάνης (Δοθήρου) καὶ ἡ τοῦ Λαγκαδᾶ κείμεναι πρὸς Β τῆς Θεσσαλονίκης.

10—12) Ἡ Βόλβη (Μπουιούκ Μπεσίκ) ΒΑ τῆς Θεσσαλονίκης καὶ ἡ Κερκινίτις ἐπὶ τῆς ἐκβολῆς τοῦ Στρυμόνος ἰχθυοφόρος.

β'. Πολιτικὴ κατάστασις.

Ἡ Μακεδονία μικρὰ κατ' ἄρχας οὔσα, ἐγένετο μεγάλη καὶ ἐνδοξοτάτη διὰ τοῦ Ἀριστοτέλους, Φιλίππου καὶ Ἀλεξάνδρου, ὅστις κατακτήσας μὲγα μέρος τῆς Ἀσίας καὶ τὴν Αἴγυπτον, ἐσύστησε τὴν μεγάλην Μακεδονικὴν μοναρχίαν. Αὕτη ὅμως μετὰ

τὸν θάνατον τοῦ μεγάλου Ἀλεξάνδρου ἐπὶ τῶν διαδόχων κατεκτῆθη ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων, ἐγένετο ἐπαρχία τοῦ Βυζαντινοῦ κράτους καὶ κατὰ τὸν 16 αἰῶνα ὑπέπεσεν εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶν Τούρκων· τῶν δὲ πόλεων αὐτῆς ἐπισημότεραι εἶναι αἱ ἀκόλουθοι.

1) Η ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ (100,000 σχεδόν) κτισθεῖσα τῷ 315 ἀμφιθεατρικῶς ὑπὸ τοῦ Κασσάνδρου εἶναι ἡ μεγίστη, ἐπισημοτάτη καὶ ἐμπορικωτάτη πόλις τῆς Μακεδονίας. Αὕτη ἐπὶ τῆς Ῥωμαιοκρατίας ὑπῆρξε πρωτεύουσα, διατηροῦσα πολλὰ ἀρχαῖα μνημεῖα καὶ ἐκκλησίας, ἐπισημότερα τῶν ὁποίων εἶναι ἡ τοῦ Ἀγίου Δημητρίου μεταβεβλημένη εἰς τζαμίον καὶ ἡ τοῦ Ἀγίου Γεωργίου ἐν ᾗ ἐδίδασκεν ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, τοῦ ὁποῖου καὶ δύο ἐπιστολαὶ σώζονται πρὸς τοὺς Θεσσαλονικεῖς.

2) ΤΑ ΒΙΤΩΛΙΑ (Μοναστήρι 60,000) ἡ ἐπισημότερα πόλις τῆς Δ Μακεδονίας κειμένη παρὰ τὸν Ἐριγόντα ποτ. πλησίον τῆς ἀρχαίας Ἡρακλείας, εἶναι νέα πόλις, ἔχουσα καλὰς οἰκίας, δρόμους πλατεῖς, ἐξοχὰς καλὰς, ἐκκλησίαν μεγίστην, ἐκπαιδευτήρια καλὰ καὶ γυμνάσιον, στρατῶνας μεγάλους καὶ νοσοκομεῖα καλὰ· ὡς τοιαύτη εἶναι ἔδρα νομάρχου, στρατιωτικοῦ διοικητοῦ καὶ μητροπολίτου.

3) ΑΙ ΣΕΡΡΑΙ (30,000) πόλις ἀρχαιοτάτη κειμένη πρὸς Ἀν. τοῦ Στρυμόνος ἐπὶ τινος παραποτάμου αὐτοῦ, εἶναι ὄχυρά, ἐμπορικὴ, βιομήχανος καὶ ἐπισημοτάτη τῶν πόλεων τῆς ἀνατολικῆς Μακεδονίας.

4) Ἡ Πρισοδρένα (25,000) κειμένη εἰς τὰ μεθόρια τῆς Μακεδονίας καὶ Ἀλβανίας εἶναι ὄχυρά ἐμπορικὴ καὶ βιομήχανος.

5) Τὰ Σκόπια (Σκοῦποι 25,000) κειμένη ἐν τῇ ΒΔ πλευρᾷ ἐπὶ τοῦ Ἀξιῶ ποταμοῦ εἶναι ὄχυρά καὶ ἐμπορικὴ πόλις.

6) Τὰ Βοδενά (Ἐδεσσα 15,000) κειμένη ἐν μέσῳ σχεδόν τῆς Μακεδονίας ἐπὶ τοῦ Βερμίου ὄρους καὶ διαρρέομένη ὑπὸ τοῦ Βόδα ποταμοῦ, θαυμάζεται παρὰ πάντων διὰ τὴν μοναδικὴν καὶ τερεπνοτάτην τοποθεσίαν. Αὕτη ὑπῆρξεν ἡ ἐστία καὶ πρώτη πρωτ. τοῦ Μακεδονικοῦ κράτους ἀπὸ τοῦ 800—413 π. Χ.

7 Τὰ Βελεσσά (15,000) κειμένη ἐν τῇ Β. πλευρᾷ ἐπὶ τοῦ Ἀξιῶ ποταμοῦ εἶναι ἐμπορικὴ καὶ βιομήχανος πόλις.

8) Ἡ Ἀχρίς (Λυχνήδης 15,000) ἀρχαιοτάτη ἑλλην. πόλις κειμένη ἐπὶ ὕψηλῳ λόφῳ, ἀνυψουμένου ὑπεράνω τῆς λίμνης, ὑπῆρξε πρωτ. τῆς Μακεδονικῆς Ἰλλυρίας καὶ μητρόπολις αὐτοκεφάλου ἀρχιεπισκοπικοῦ θρόνου ὀνομασθεῖσα πρώτη Ἰουστινιανή.

9) Ἡ Κορυτσά (15,000) κειμένη εἰς τὰ μεθόρια τῆς Μακεδονίας καὶ Ἡπείρου εἶναι νέα πόλις.

10) Ἡ Καστορία (15,000) κειμένη ΝΑ τῆς Κορυτσᾶς ἐπὶ χερσονήσου τῆς ὁμωνύμου λίμνης εἶναι πόλις ἀρχαία καὶ λίαν ὀχυρά.

11) Ἡ Στρώμνιτσα (Τιβεριούπολις 15,000) κειμένη πρὸς Β τῆς Θεσσαλονίκης καὶ Ἀν. τοῦ Ἀξιοῦ.

12) Τὸ Ἰστίπιν (15,000) κειμένη πρὸς Α τοῦ Ἀξιοῦ, εἶναι ἐμπορικὴ καὶ βιομήχανος πόλις.

13) Τὸ Μελένικον (12,000) κειμένη οὐχὶ μακρὰν τοῦ Στρυμόνος εἶναι ὀχυρά καὶ ἐμπορικὴ.

14) Ὁ Περλεπὲς (Πρίλαπος 12,000) κείμενος ΒΑ τῶν Βιτωλίων εἶναι ἐμπορικὴ πόλις.

15) Τὸ Καλκάνδελιν (12,000) κείμενον πρὸς Δ τῶν Σκοπίων ἐπὶ παραποτάμου τοῦ Ἀξιοῦ.

16) Ἡ Δράμα (10,000) κειμένη ΝΑ τῶν Σερρών εἶναι ὠραία καὶ τερπνὴ πόλις, ἐπίσημος διὰ τὸν λαμπρὸν καπνὸν καὶ βάμβακα.

17) Ἡ Βέρροια (8,000) παναρχαιοτάτη ἑλλην. πόλις κειμένη παρὰ τὸν Ἀλιάκμονα, ἔχει ἀφθονίαν ὑδάτων, λαμπρὰν τοποθεσίαν, καὶ εἶναι ἐπίσημος, διότι ὁ Ἀπόστολος Παῦλος ἐκήρυξε τὸ Εὐαγγέλιον καὶ ἐσύστησε τὴν πρώτην χριστιαν. κοινότητα.

18) Ἡ Καρατόβα (8,000) κειμένη ἐν τῇ Β Μακεδονίᾳ ἐπὶ παραποτάμου τοῦ Ἀξιοῦ, εἶναι ἐπίσημος διὰ τὰ μεταλλεῖα καὶ χαλουργεῖα.

19) Ἡ Στρούγκα (8,000) κειμένη ἐν τῇ ἐξόδῳ τοῦ Δρείλωνος ἐκ τῆς Λυχνίτιδος λίμνης εἶναι ἐπίσημος διὰ τοὺς λαμπροὺς ἰχθῦς καὶ ἐγγέλεις.

20) Ἡ Νιάουστα (6,000) κειμένη μεταξὺ τοῦ Ἀλιάκμονος καὶ Λουδίου, φημίζεται διὰ τὸν λαμπρὸν οἶνον καὶ διὰ τὴν βιομηχανίαν τῶν μαλλίνων ὑφασμάτων.

21) Τὸ Κρίτσοβον (Γραικόχωρον 6,000) κείμενον ἐν τῇ ΒΔ Μακεδονίᾳ.

22) Ἡ Δίθρα (6,000) Ἄνω καὶ Κάτω κειμένη πρὸς Β τῆς Ἀχρίδος.

23) Ἡ Καβάλα (Χριστούπολις 5,000) κειμένη ἐπὶ βραχέδους χερσονήσου ἐκτεινομένης ἐν τῷ ὁμωνύμῳ κόλπῳ, εἶναι ὄχυρά καὶ ἐμπορικὴ πόλις καὶ ἐπίσημος διὰ τὴν γέννησιν τοῦ Μεχμέτ Ἀλῆ τῆς Αἰγύπτου.

24) Τὰ Ἰαννιτσά (5,000) κειμένη μεταξὺ Βοδενῶν καὶ Θεσσαλονίκης εἶναι ἐπίσημος, διότι πλησίον αὐτῆς ἔκειτο ἡ πρωτεύουσα τῆς Μακεδονίας Πέλλα.

Ἄλλαι μικρότεραι πόλεις καὶ κωμοπόλεις ἀκμάζουσαι καὶ ἐλληνικὰ ἐκπαιδευτήρια διατηροῦσαι, εἶναι ἐν μὲν τῇ περιοχῇ τῶν Βιτωλίων, ἡ Ρέσνα, τὸ Κρούσοβον, ἡ Μαλοβίστα, τὸ Γόπεσι, τὸ Μεγάροβον, καὶ ἡ Φλόρινα, πρὸς Δ δὲ τῆς Κορυτσᾶς, ἡ Μοσχόπολις, περὶ τὸν Ἀλιάκμονα, ἡ Κοζάνη, ἡ Σιάτιστα, ἡ Κλεισούρα, τὸ Μπλάτσι, τὰ Σέρβια, τὸ Βογαζικόν, ἡ Σέλιτσα, ἡ Χρούπιτσα, ἡ Κατερίνα, τὸ Λιτόχωρον, τὸ Κίτρον, ἡ Καταφυγή, ἡ Βελθενδός, τὸ Βλαχολίβαδον, τὰ Γρεβενά καὶ τὸ Μέτσοβον εἰς τὰ μεθόρια τῆς Μακεδονίας καὶ Ἡπείρου, ἔχουσαι ἀπὸ 3—8000 κατοίκων.

Ἐν τῇ Χαλκιδικῇ χερσονήσῳ.

Ἡ μικρὰ αὕτη χερσόνησος, ὑποδιαιρουμένη εἰς 3 μικροτάτας χερσονήσους, ἔχει πολλὰ φυσικὰ πλεονεκτήματα καὶ καλλονάς, ἐνεκα τῶν ὁποίων τὸ πάλαι ιδρύθησαν 32 ἐλληνικαὶ ἀποικίαι καὶ πόλεις, αἱ ὁποῖαι φθάσασαι εἰς μεγάλην ἀκμὴν, κατεστράφησαν ὑπὸ τοῦ Φιλίππου τῷ 348 π. Χ. τούτων δὲ ἐπισημότεραι ἦσαν ἡ Ὀλυνθος (Ἀγιομάμας) καὶ ἡ Ποτίδαια (Κασσάνδρα).

Ἄλλ' ἐν ᾧ τὸ πάλαι εὐδαίμων καὶ πολυάνθρωπος ἦν ἡ χερσόνησος, σήμερον εἶναι ὀλιγάνθρωπος καὶ ὀλίγας μόνον κωμοπόλεις καὶ χωρὶα ἔχει, ὧν οἱ κάτοικοι πάντες καθαροὶ Ἕλληνες εἶναι τῶν δὲ κωμοπόλεων ἐπισημότεραι εἶναι

Ἡ Ἰερισσός (Ἀκανθος) κειμένη ἐν τῷ ὁμωνύμῳ κόλπῳ καὶ ἐ-

πίσημος διὰ τὴν πλησίον αὐτῆς γενομένην διώρυγα τοῦ Ξέρξου. Πρὸς Β ταύτης ἔκειτο καὶ ἡ πατρὶς τοῦ Ἀριστοτέλους Στάγειρος (Λιψάσδα), ὅπου εἶναι καὶ τὰ λεγόμενα Μαδεμοχώρια (μεταλλοῦχα).

Ἡ Γαλάτιστα κωμόπολις κειμένη ΝΑ τῆς Θεσσαλονίκης, τὰ Βασιλικὰ χωρίον κείμενον νοτιώτερον, ὁ Πολύγυρος κειμένη πρὸς Β τῆς Ὀλύμβου καὶ τὸ Λερίχοβον κωμόπολις κειμένη πρὸς Α τῆς Γαλατίστης.

Τῶν δὲ 3 μικρῶν χερσονήσων ἡ μὲν δυτικὴ Παλλήνη (Κασσάνδρα) καὶ ἡ κεντρικὴ Σιθωνία (Λόγγος) χωρία μόνον περιέχουσι καὶ μετόχια τοῦ Ἁγίου Ὁρους. Ἡ δὲ ἀνατολικὴ Ἀκτὴ (Ἁγίον ὄρος) εἶναι ἐπισημοτέρα διὰ τὴν φυσικὴν καλλονὴν καὶ διὰ τὴν ἱερότητα τῶν 21 μοναστηρίων, τῶν ὁποίων αἱ μοναχοὶ ἀριθμοῦνται εἰς 5—6 χιλ.

Κλίμα, ἔδαφος, προϊόντα καὶ ἐμπόριον τῆς Μακεδονίας.

Ἡ Μακεδονία οὕσα ἡ ὠραιστάτη, εὐφορώτατη, ἐμπορικωτάτη καὶ πλουσιωτάτη πασῶν τῶν χωρῶν τῆς χερσονήσου, ἔχει κλίμα μὲν συγκεκριμένον καὶ ὑγιεινόν, ἐκτὸς τῶν ὀρεινῶν μερῶν, ἐνθα εἶναι ψυχρόν, ἔδαφος δὲ καρποφορώτατον μὲν, ἀλλ' οὐχὶ καλῶς καλλιεργημένον διὰ τὴν ὀλιγότητα τῶν κατοίκων καὶ διὰ τὴν μικρὰν διανοητικὴν ἀνάπτυξιν. Τὰ δὲ προϊόντα αὐτῆς εἶναι πολλὰ, ποικίλα καὶ ἀφθονώτατα, ἐπισημότερα τῶν ὁποίων εἶναι ἄφθονα δημητριακοὶ καρποί, βάμβαξ, ὄρυζα, ἔλαιον, ὄσπρια, ὀπωρικά λαμπρά, καπνὸς ἄριστος τῆς Δράμας καὶ τῶν Σερρέων, οἶνος ἐξαιρετικῆς Ναούσης καὶ τῆς Γουμέντσας, καὶ περιέχει πολλὰ πολύτιμα μέταλλα, τὰ ὅποια διαμένουσι ἄχρηστα. Ἡ κτηνοτροφία εἶναι ἱκανῶς ἀνεπτυγμένη παρέχουσα κάλλιστον τυρὸν καὶ βούτυρον καὶ τὰ ὅσα αὐτῆς χορηγοῦσιν ἄφθονον ξυλικήν, ναυπηγήσιμον, καύσιμον καὶ πρὸς οἰκοδομήν.

Τοσαῦτα καὶ τοιαῦτα προϊόντα παράγουσα, ἔχει σπουδαιότητα τὸν ἐμπόριον δημητριακῶν καρπῶν, καπνοῦ, μετάξης, ξυλικῆς, οἶνου, τυροῦ, βουτύρου κτλ. γινόμενον διὰ τῶν λιμένων τῆς Θεσσαλονίκης καὶ Καβάλας διὰ τοῦ σιδηροδρόμου, ὅστις μετὰ ἐν ἔτος θὰ φθάσῃ μέχρι τῆς Βιέννης.

Κάτοικοι θρησκεία καὶ ἐκπαίδευσις.

Οἱ μὲν ἀρχαῖοι κάτοικοι αὐτῆς ἦσαν Ἕλληνες ὀλιγώτερον ἀνεπτυγμένοι τῶν ἄλλων Ἑλλήνων, πολιτικῶς ὁμῶς καὶ στρατιωτικῶς ἀνεδείχθησαν διὰ τοῦ Φιλίππου καὶ Ἀλεξάνδρου ἰσχυρότεροι πάντων τῶν Ἑλλήνων, συγκροτήσαντες τὴν μεγάλην Μακεδονικὴν κοσμοκρατίαν. Εἰς τοὺς κατοίκους τούτους προσετέθησαν καὶ οἱ κατὰ τὸν 7 αἰῶνα ἐγκατασταθέντες ἐν αὐτῇ Βούλγαροι καὶ οἱ κατὰ τὸν 10 αἰῶνα κατακτῆσαντες τὴν χώραν Τούρκοι. Τοῦ δὲ συνόλου τῶν κατοίκων (1,500,000) 500,000 μὲν εἶναι Μακεδόνες Ἕλληνες, 200,000 δὲ Βούλγαροι, 400,000 Τούρκοι καὶ 400,000 Ἀλβανοί, Βλάχοι, Ἰουδαῖοι καὶ Ἀθίγγανοι.

Κατὰ δὲ τὴν θρησκείαν πλὴν τῶν Τούρκων, Ἰουδαίων καὶ Ἀθιγγάνων, πάντες οἱ λοιποὶ εἶναι χριστιανοὶ ὁρθόδοξοι.

Καὶ κατὰ τὴν διανοητικὴν ἀνάπτυξιν, ἥτις δὲν εἶναι πολὺ προηγμένη, οἱ Ἕλληνες Μακεδόνες ὑπερέχουσι τῶν λοιπῶν, συντηροῦντες ἐξ ἰδίων 300 περίπου ἐκπαιδευτήρια, μικρὰ καὶ μεγάλα, ἀββέων καὶ θηλέων, ἐν οἷς φοιτῶσι 50,000 περίπου μαθητῶν καὶ μαθητριῶν. Ἀρτίως δὲ συνεστήθησαν καὶ συνεπληρώθησαν 3 γυμνάσια καὶ διδασκαλεῖα ἐν Θεσσαλονίκῃ, ἐν Βιτωλίοις καὶ ἐν Σέρραϊς.

IV. Η ΑΛΒΑΝΙΑ (ΙΛΛΥΡΙΑ)

Κατ. 800,000.

α.) Φυσικὴ κατάστασις.

Ἀλβανία ὀνομάζεται ὅλη ἡ χώρα, ἥ ὅποια ἐκτείνεται ἀπὸ τοῦ Μαυροβουνίου μέχρι τῆς Ἠπείρου καὶ ἀπὸ τῆς Ἀδριατικῆς θαλάσσης μέχρι τοῦ Σκάρδου καὶ τῆς Λυχνίτιδος λίμνης.

Ὅρια. Ἡ Ἀλβανία ὀρίζεται πρὸς Β. μὲν ὑπὸ τῆς Λαβειάτιδος λίμνης πρὸς Ν δὲ ὑπὸ τῶν Καμβουνίων ὀρέων, πρὸς Δ ὑπὸ τοῦ Ἀδριατικοῦ πελάγους καὶ πρὸς Α ὑπὸ τῆς Λυχνίτιδος λίμνης, καὶ διαιρεῖται εἰς ἄνω Ἀλβανίαν ἐκτεινομένην μέχρι τοῦ Γενούσου ποταμοῦ καὶ εἰς κάτω Ἀλβανίαν, ἐκτεινομένην μέχρι τῆς Αὐλῶνος.

Πέλαγος, κόλποι καὶ λιμένες.

Ἡ Ἀλβανία ἐν πέλαγος ἔχει τὸ Ἀδριατικὸν ἐκ τῆς Δ πλευρᾶς,

δύο κόλπους, τὸν περὶ τὴν Λισσὸν πόλιν ἐν τῇ ἐκβολῇ τοῦ Δρεϊλ-
λωνος καὶ τὸν τῆς Αὐλῶνος μέγαν καὶ ἀσφαλέςτατον καὶ 2 λι-
μένας τὸν τοῦ Δυρράχίου καὶ τὸν τῆς Αὐλῶνος.

"Ορη. 1) ὁ Βερτίσκος ἐκτεινόμενος ἐν τῇ Β. πλευρᾷ τῆς Ἀλ-
βανίας καὶ φέρων διάφορα ἐπιτόπια βαρβαρικά ὀνόματα. 2) Ἡ
Κανθαβία κλάδος τοῦ Σκάρδου διακλαδιζόμενος εἰς πολλὰς δια-
κλαδόσεις ἐντὸς τῆς Ἀλβανίας.

Τῶν ἀκρωτηρίων 3 εἶναι ἐπισημότερα, τὸ Ῥοδόσι (Νυμφαῖον)
πρὸς Ν τῶν ἐκβολῶν τοῦ Δρεϊλλωνος, τὸ Πάτι πρὸς Ν τοῦ Δυρ-
ράχίου καὶ τὸ Λάγι νοτιώτερον.

Ποταμοὶ καὶ λίμναι.

1) Ὁ Ὀριούνδης (Μοράτζας καὶ Βαρβάννας) πηγάζων ἐκ τοῦ
Βερτίσκου ἐκβάλλει εἰς τὸ Ἀδριατικὸν πέλαγος πλησίον τοῦ Δουλι-
ταινίου. 2) Ὁ Δρεϊλων (Δρεῖνος) ὁ μέγιστος πάντων πηγάζων ἐκ
τῶν Ν ὁρέων τῆς Λυχνίτιδος λίμνης, διέρχεται ταύτην καὶ δεχό-
μενος τὸν Λευκὸν Δρεῖνον ἐκβάλλει εἰς τὸ Ἀδριατικὸν πέλαγος
πλησίον τῆς Λισσοῦ. 3) Ὁ Μάτης. 4) Ὁ Σπίρναςας (Οὐλούεας)
5) Ὁ Πάνισος (Πανύσας). 6) Ὁ Γενούσος (Σκούμπι). 7) Ὁ Ἄψος
(Εργέντης).

Δύο μόνον λίμνας ἔχει ἡ Ἀλβανία τὴν Λαβεάτιδα (λίμνην τῆς
Σκόδρας) ἰχθυοφόρον καὶ τὴν ἀνώνυμον πρὸς Β τῆς Αὐλῶνος ἐκ-
τεινομένην.

6.) Πολιτικὴ κατάστασις.

Ἡ Ἀλβανία τῆς ὁποίας μέρος παρεχωρήθη τῷ Μαυρουνίῳ ὁλί-
γας πόλεις καὶ μικρὰς ἔχει, τῶν ὁποίων ἐπισημότεραι εἶναι αἱ
ἀκόλουθοι.

1) Ἡ Σκόδρα (30,000) κειμένη ἐπὶ βράχων παρὰ τὴν ὁμώ-
νυμον λίμνην καὶ ἐπὶ τῆς ἀριστερᾷ ὀχθῇ τοῦ Βαρβάννα ποτα-
μοῦ, εἶναι ἀρχαία πόλις, πάλαι μὲν πρωτ. τῆς βαρβάρου Ἰλλυ-
ρίας, νῦν δὲ τῆς Ἀλβανίας, ὁχυρὰ ἐμπορικὴ καὶ βιομήχανος.

2) Τὰ Τύραννα (20,000) κειμένη πρὸς Α τοῦ Δυρράχίου, εἶναι
ὠραιότατη πόλις τῆς Ἀλβανίας, ἔχουσα οἰκίαν καλὰς, δρόμους
πλατεῖς καὶ θεᾶν λαμπράν.

3) Τὸ Ἐλθασάνιον (20,000) κειμένη πρὸς Ν τῆς προηγουμέ-

νης ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὀχθης τοῦ Γενοῦσου ποταμοῦ, εἶναι ὄχυρά ἔχουσα ἐμπόριον μαλλίων, δερμάτων καὶ κηροῦ.

4) Τὸ Βεράτι (Ἀτιπάτρια καὶ Βελάγραθα 10,000) κειμένη εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ Τομάρου ὄρους ἐπὶ τοῦ Ἄψου, εἶναι ὄχυρωτάτη, ὡραία καὶ ἔδρα μητροπόλεως.

5) Ἡ Αὐλὼν (8,000) κειμένη ἐπὶ τοῦ ὁμωνύμου κόλπου, εἶναι ἐμπορικὴ πόλις. Μεταξὺ δὲ ταύτης καὶ τοῦ Δυρράχίου ἔκειτο ἡ Ἀπολλωνία, ἀρχαία ἑλλην. ἀποικία.

6) Τὸ Δυρράχιον (Ἐπίδαμνος 7,000), εἶναι παλαιὰ ἐμπορικὴ πόλις, ἔχουσα καλὰ ἑλλην. ἐκπαιδευτήρια.

7) Ἡ Κροῖα (6,000) μικρὰ πόλις μεσόγειος κειμένη πρὸς Ἀ τοῦ Δυρράχίου ἐπὶ μεγάλου ἀποκρήννου βράχου, εἶναι ἐπίσημος διὰ τοὺς ἀγῶνας τοῦ Σκενδέρμπεη.

8) Ἡ Λισσὸς (Ἀλέσσιον 6,000) ἀρχαία ἑλληνικὴ πόλις κειμένη ἐπὶ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Δρεϊλωνος ποταμοῦ, εἶναι ἐπίσημος διὰ τὸν θάνατον καὶ τάφον τοῦ Σκενδέρμπεη. Ἐκτὸς δὲ τῶν πόλεων τούτων ὑπάρχουσι καὶ πολλὰ κωμοπόλεις οἷον ἡ Καβάϊα πρὸς Ἀ τοῦ Δυρράχίου καὶ τὸ Πεκίνι ΜΑ τῆς Καβαίης.

Κλίμα ἔδαφος καὶ προϊόντα.

Τῆς Ἀλβανίας ὁρεινῆς οὗσης τὸ μὲν κλίμα εἰς τὰ ὁρεινὰ εἶναι συγκερασμένον καὶ εἰς τὰ πεδινὰ καὶ παράλια θερμὸν καὶ νοσῶδες ἐν μέρει, τὸ δὲ ἔδαφος εἰς τινα μέρη ὀλίγον καρποφόρον, εἰς τινα ὅμως παράλια καρποφορώτατον, ἀλλὰ διὰ τὴν ὀλιγανθρωπίαν καὶ ἀθλιότητα τῶν κατοίκων ἐλάχιστα καλλιεργημένον. Τὰ δὲ κυριώτερα προϊόντα εἶναι δημητριακοὶ καρποὶ καὶ ἰδίως ἀραβόσιτος, ὄρυζα, οἶνος, καπνός, ἔλαιον, βαμβάξ καὶ ἄλλας· τὸ δὲ ἐμπόριον ἐνεργεῖται διὰ τῶν λιμένων τοῦ Ἀντιβαρίου, τοῦ Δυρράχίου καὶ τῆς Αὐλῶνος.

Κάτοικοι, θρησκεία καὶ ἐκπαίδευσις.

Οἱ Ἀλβανοὶ ἀπόγονοι τῶν Πελασγῶν καὶ συγγενεῖς πρὸς τοὺς Ἕλληνας, ὁμιλοῦσι γλώσσαν μικτὴν ἐξ Ἀλβανικῶν, Ἑλληνικῶν, Λατινικῶν, Τουρκικῶν καὶ Σλαβικῶν λέξεων καὶ διαιροῦνται εἰς Γέγιδας, οἰκοῦντας ἐν τῇ ἄνω Ἀλβανίᾳ καὶ εἰς Τόσκιδας Τσαμί-

δας καὶ Λιάπιδας, οἰκοῦντας ἐν τῇ κάτω Ἀλβανίᾳ καὶ εἰς πολλὰ μέρη τῆς Ἠπείρου. Εἶναι δὲ ἄνδρεῖοι, φιλοπόλεμοι καὶ πρόθυμοι ὡς μισθοφόροι τοῦ πλειοδοτοῦντος. Κατὰ δὲ τὴν θρησκείαν οἱ περισσότεροι εἶναι Μωαμεθανοὶ καὶ οἱ λοιποὶ Χριστιανοὶ ὀρθόδοξοι καὶ καθολικοὶ. Κατὰ δὲ τὴν ἐκπαίδευσιν εἶναι κατώτεροι πάντων τῶν κατοίκων τῆς Ἑλληνικῆς χερσονήσου, διαμέροντες ἐν ἀμαθείᾳ καὶ βαρβαρότητι.

Δ'. Η ΗΠΕΙΡΟΣ.

Κάτ. 400,000.

α.) Φυσικὴ κατάστασις

Ἡ Πείρος ὀνομάζεται ἡ χώρα, ἣτις ἐκτείνεται πρὸς Ν τῆς Ἀλβανίας ἀπὸ τῶν Κεραυνίων ὄρεων μέχρι τοῦ Ἀμβρακικοῦ κόλπου.

Ὅρια. Αὕτη ἔχει ὅρια πρὸς Α τὴν Τύμφην, τὸν Λάκμον καὶ τὸν Πίνδον, πρὸς Δ τὸ Ἀδριατικὸν πέλαγος, πρὸς Β τὸν Ἄψον καὶ πρὸς Ν τὴν Ἀκαρνανίαν.

Πέλαγος καὶ κόλποι. Ἡ Ἡπείρος ἐκ Δ βρεχομένη ὑπὸ τοῦ Ἀδριατικοῦ καὶ Ἰονίου πελάγους, ἔχει ὄρους ἀντὶ κόλπων, ἐπισημότεροι τῶν ὁποίων εἶναι ὁ τοῦ Βουθρωτοῦ, ὁ τῆς Σαϊάδας, ὁ τῆς Γουμενίτσας, ὁ τῆς Πλαταριάς, καὶ ὁ τοῦ Κομάρου. Λιμένας δὲ ἐν μὲν τῇ Β παραλίᾳ ἓνα καὶ μόνον ἔχει τὸν Πάνορμον (Παλέρημο), πρὸς Ν δὲ ἔχει πολλούς, τῶν ὁποίων ἐπισημότεροι εἶναι ὁ λιμὴν τῶν Ἀγίων Σαράντα, ὁ τοῦ Βουθρωτοῦ, ὁ τῆς Σαϊάδας, ὁ τῆς Γουμενίτσας, ὁ τῆς Πλαταριάς, ὁ τοῦ Φαναρίου καὶ ὁ τῆς Σαλαχώρας ἐν τῷ κόλπῳ τῆς Ἀρτης.

Ὅρη καὶ ἀκρωτήρια.

Ὡς ἡ Ἀλβανία, οὕτω καὶ ἡ Ἡπείρος εἶναι χώρα ὄρεινὴ καὶ πετρώδης κατὰ τὸ πλεῖστον, διατεμνομένη ὑπὸ ὄρεων, τῶν ὁποίων ἐπισημότερα εἶναι:

1) Τὰ Κεραύνια (βουνὰ τῆς Χειμάρρας) ἐκτείνόμενα καθ' ὅλην τὴν παραλίαν.

2) Ὁ Λάκμος (ζυγὸς τοῦ Μετσόβου) διαχωρίζων τὴν Ἡπειρον ἀπὸ τῆς Μακεδονίας καὶ Θεσσαλίας.

3) Ὁ Πίνδος (Μέτσοβον 7,000 π.)· ἐκτεινομένη μεταξὺ Ἡ-
πείρου καὶ Θεσσαλίας.

4) Ἡ Τύμφη (Τζουμέρκα) ἐκτεινομένη παρὰ τὸν Ἀῶν ποταμόν.

5) Τὸ Μιτσκέλιον (4,000 ποδ.) ΒΑ τῶν Ἰωαννίνων ἀνώνυμον
τοῖς ἀρχαίοις.

6) Ὁ Τόμαρος (Ὀλύτσικα) ΝΔ τῶν Ἰωαννίνων ἐπίσημον διὰ
τὸ μαντεῖον τῆς Δωδώνης.

Ἀκρωτήρια. Τὸ Ἀκρωτήριο (Γλώσσα) ἐν τῇ ἄκρῃ τῶν Κε-
ραυνίων ἐπικίνδυνον, τὸ Κεφάλι πρὸς Ν, τὸ Ποσειδῖον παρὰ τὸν
Πηλώδη κόλπον, ὁ Θύαμις ἐν τῇ ἐκβολῇ τοῦ ὁμωνύμου ποταμοῦ,
τὸ Ἀκτιον (Πούντα) ἐν τῇ εἰσόδῳ τοῦ Ἀμβρ. κόλπου καὶ τὸ
Χειμέριον.

Ποταμοὶ καὶ λίμναι.

1) Ὁ Ἀῶς (Βοϊούσα) μέγιστος ποτ. πηγάζων ἐκ τῆς Τύμφης
ἐκβάλλει εἰς τὸ Ἀδριατικὸν πέλαγος.

2) Ὁ Θύαμος (Καλαμάς) πηγάζων ἐκ τοῦ αὐτοῦ ὄρους ἐκβάλ-
λει εἰς τὸ αὐτὸ πέλαγος.

3) Ὁ Πολύανθος (Σούσιτσα) πηγάζων ἐκ τῶν Κεραυνίων ἐκ-
βάλλει εἰς τὸν Ἀῶν ποταμόν.

4) Ὁ Ἀραχθος (Ἄρτα) πηγάζων ἐκ τῆς Τύμφης ἐκβάλλει
εἰς τὸν Ἀμβρακ. κόλπον.

5) Ὁ Ἰναχος καὶ Ἀχελῷος (Ἀσπροπόταμον) πηγάζων ἐκ τοῦ
Λάκμου ἐκβάλλει εἰς τὸ Ἰόνιον πέλαγος.

6) Ὁ Ἀχέρων (Φαναριώτικος) ἐκβάλλει εἰς τὸ Ἰόνιον πέλαγος.

7) Ὁ Κωκυτός (Βωβός) πηγάζων ἐκ τῶν ὀρέων τῆς Παρραμυ-
θίας, ἐκβάλλει εἰς τὸν Ἀχέροντα ποταμόν, ἀμφότεροι δὲ ἐφημί-
ζοντο ὡς ποταμοὶ τοῦ ἔθους.

8) Ὁ Κέλυνος (Δουκάδες 9) καὶ ὁ Δρῖνος (π. Ἀργυροκάστρου)
μικρότεροι.

10) Ὁ Χάραδρος (Δοῦρος) ἐκβάλλει εἰς τὸν Ἀμβρακ. κόλπον.

11 καὶ 12) ὁ Ξανθός (Παῦλα) καὶ ὁ Σιμόεις (Βίστριτσα) ἐκβάλ-
λουσιν εἰς τὴν λίμνην τοῦ Βουθρωτοῦ (Πηλώδη).

Λίμναι. 1) Ἡ Παμβώτις (λίμνη τῶν Ἰωαννίνων) ἐκτεινομένη

πρὸς Δ τοῦ Μιτσικελίου συνίσταται ἐκ δύο λιμνῶν, διὰ στενοῦ ἔλους συνδεομένων, ὧν ἡ μὲν Β ὀνομάζεται λίμνη τῆς Λαψίστας, ἡ δὲ δευτέρα τῶν Ἰωαννίνων λίμνη.

2) Ἡ Ἀχερουσία λίμνη μικρὰ καὶ ἐλώδης ἐπίσημος παρὰ τοῖς ἀρχαίοις.

3) Ἡ Πηλώδης λίμνη (Λιβάρι) μεγαλητέρα τῆς Ἀχερουσίας ἀντικρὺ τῆς Κερκύρας.

4) Ἡ μικρὰ λίμνη τοῦ Βουθρωτοῦ ΝΑ τῆς προηγουμένης.

5 καὶ 6) Ἡ Τζουκαλία καὶ ἡ Λογαροῦ ἐν τῇ Β πλευρᾷ τοῦ Ἀμβρακικοῦ κόλπου.

6) Πολιτικὴ κατάστασις.

Ἡ Ἠπειρος πάλαι μὲν διηρεῖτο εἰς πολλὰ μικρὰ τμήματα, νῦν δὲ ἀποτελεῖ μίαν ἐπαρχίαν τῆς Τουρκίας, ἀπὸ τῆς ὁποίας ἀφηρεῖται ἡ μικρὰ ἐπαρχία τῆς Ἀρτης καὶ προσηρτήθη τῇ Ἑλλάδι. Ἐν ᾧ δὲ πάλαι εἶχεν 70 πόλεις, τὰς ὁποίας κατέστρεψεν ὁ Αἰμίλιος Παῦλος, νῦν ἔχει ὀλίγας τοιαύτας, τῶν ὁποίων ἐπίσημότεραι εἶναι:

1) ΤΑ ΙΩΑΝΝΙΝΑ (30,000) πρωτ. τῆς Ἠπείρου κειμένη ἐπὶ τῆς Δ ὄχθης τῆς λίμνης, εἶναι μεγαλητέρα καὶ ἐπίσημότερα πόλις τῆς Ἠπείρου, φημιζομένη ὡς πατρίς τῶν μεγάλων εὐεργετῶν Ζωσιμάδων, Καπλανῶν, Ῥιζαρῶν καὶ ἔχουσα μεσόγειον ἐμπόριον, μικρὰν βιομηχανίαν καὶ ἀκμαία ἐκπαιδευτήρια, ἐν οἷς διαπρέπει ἡ Ζωσιμαία σχολή.

ΝΑ τῶν Ἰωαννίνων εἰς τὰς ὑπωρείας τοῦ Τομαροῦ ὑπῆρχε καὶ τὸ ἀρχαιότατον καὶ ἐπίσημότατον μαντεῖον τῆς Δωδώνης, ὅπερ ἀρτίως ἀνεκαλύφθη ὑπὸ τοῦ Καραπάνου.

2) Ἡ Πρέβεζα (10,000) πόλις ὄχυρά, εὐλίμενος καὶ ἐμπορικῇ, εἶναι ὁ λιμὴν τῶν Ἰωαννίνων καὶ τῆς Ἠπείρου. Πρὸς Β ταύτης ἔκειτο ἡ ἀρχαία Νικόπολις.

3) Τὸ Ἀργυρόκαστρον (10,000) κείμενον ἐν τῇ ΒΔ Ἠπείρῳ, εἶναι πόλις ὄχυρά καὶ ἐπίσημος διὰ τὸν ἐξαίρετον καπνόν.

4) Τὸ Μέτσοβον (8,000) κείμενον ἐπὶ τοῦ Πίνδου, εἶναι πόλις ὀρεινὴ καὶ ἐπίσημος ὡς πατρίς τῶν μεγάλων εὐεργετῶν τῆς Ἑλλάδος Στουρνάρη, Τσιότσα, Ἀθέρωφ καὶ ἄλλων.

5) Τὸ Δέλθινον (6,000) κείμενον ἐν τῇ ΒΔ Ἡπειρῷ εἶναι ὡραία πόλιν.

Ἐκτὸς δὲ τούτων ὑπάρχουσι καὶ πολλάι κωμοπόλεις ἔχουσαι ἀπὸ —6 χιλ. κατοίκων.

Τὸ Πριμέτι, ἡ Παραμυθία, τὸ Μαργαρίτι, ἡ Πάργα ἐπίσημοι διὰ τὴν ἀνδρείαν τῶν κατοίκων καὶ κῶμαι οἱ Φιλιᾶται, τὸ Τσίμοβον, τὸ Συράκον, ἡ Χειμᾶρα, τὸ Λεσκοθίκον, τὸ Γαρδίκι, ἡ Κόνιτσα, ἡ Δροβιάνη καὶ τὸ Τεπελένι, ἡ πατρίς τοῦ διαβοήτου Ἀλῆ πασᾶ τὸ Βουθρωτόν καὶ Σούλιον ἔρημα νῦν.

Περιοχαὶ δὲ χωρίων ἐπίσημοι εἶναι τὸ Ζαγόριον, περιέχον 46 χωρία μετὰ 55 χιλ. κατοίκων, ἀσχολουμένων εἰς τὰ γράμματα καὶ διάφορα ἐπαγγέλματα μετερχομένων ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ, τὸ Σούλιον ἔχον 38 χωρία καὶ ἡ Χειμᾶρα συνισταμένη ἐκ πολλῶν χωρίων, τῶν ὁποίων οἱ κάτοικοι φημίζονται διὰ τὴν ἀνδρείαν καὶ διὰ τοὺς ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας ἀγῶνας.

Κλῖμα, ἔδαφος καὶ προϊόντα.

Ἡ Ἡπειρος ὀρεινὴ, πετρώδης καὶ τραχεῖα οὖσα, ἔχει κλῖμα εὐκρατον, ὑγιεινὸν καὶ ἥπιον ἐν τοῖς παραλίοις· τὸ δὲ ἔδαφος αὐτῆς, περιεχούσης πεδιάδας καὶ κοιλάδας, εἶναι καρποφόρον μὲν εἰς τὰ πεδινὰ καὶ ἄκαρπον εἰς τὰ ὀρεινὰ καὶ πετρώδη, δὲν εἶναι ὅμως καὶ καλῶς καλλιεργημένον.

Τὰ δὲ προϊόντα αὐτῆς ὁμοιαζούσης πρὸς τὴν Ἀλβανίαν, εἶναι σῖτος, ἀραβόσιτος, οἶνος, ἔλαιον, καπνός, λεμόνια, πορτοκάλια, ἐλαῖα κλπ. Καὶ τὸ ἐμπόριον αὐτῆς γίνεται διὰ τῶν λιμένων τῆς Πρεβέζης, τῶν Ἀγίων Σαράντα, τῆς Σαλαχώρας καὶ τῆς Σαϊάδας.

Κάτοικοι, θρησκεία καὶ ἐκπαίδευσις.

Οἱ Ἡπειρώται ἀπόγονοι τῶν ἀρχαίων Ἡπειρωτῶν, εἶναι Ἕλληγες λαλοῦντες τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν καὶ τὴν Ἀλβανικὴν, ὅπου συνοικοῦσι μετ' Ἀλβανῶν, καθὼς καὶ οἱ Ἀλβανοὶ ὁμιλοῦσι καὶ γράφουσι τὴν ἑλληνικὴν κατὰ δὲ τὴν θρησκείαν οἱ μὲν περισσότεροι εἶναι Χριστιανοὶ ὀρθόδοξοι, οἱ δὲ λοιποὶ Μωαμεθανοί, ὧν πολλοὶ ἠσπάσθησαν τὴν Μωαμεθανικὴν θρησκείαν πρὸς ἀποφυγὴν τῶν καταπίεσεων. Ὀλίγιστοι δὲ καὶ Ἰουδαῖοι ὑπάρχουσι.

Καὶ κατὰ τὴν διανοητικὴν ἀνάπτυξιν οἱ Ἑπειῶται διαφέρουσι πολὺ τῶν κατοίκων τῆς Ἀλβανίας. Διότι οἱ πλεῖστοι Ἑλληνες ὄντες καὶ φιλομαθεῖς, διατηροῦσι πολλὰ καὶ καλὰ ἐκπαιδευτήρια, καὶ ἀσχολοῦνται εἰς τὰς τέχνας, τὴν γεωργίαν, τὴν κτηνοτροφίαν, τὸ ἐμπόριον καὶ εἰς μικρὰν βιομηχανίαν, ἐν ᾧ οἱ Μωαμεθανοί, βίον ἀργὸν ζῶντες καὶ ἔνοπλοι γίνονται μισθοφόροι.

Τὸ τῆς Θεσσαλίας ὑπολειφθὲν μέρος τῇ Τουρίκιᾳ.

Τὸ ΒΔ μέρος τῆς Θεσσαλίας, τὸ ὁποῖον ἔμεινεν εἰς τὴν Τουρίκιαν, ΒΑ μὲν διατέμενεται ὑπὸ τῶν κλάδων τοῦ Ὀλύμπου, ΒΔ δὲ περιβάλλεται ὑπὸ τῶν Καμβουνίων ὄρεων καὶ διαρρέεται ὑπὸ τοῦ Σαραντοπόρου ποταμοῦ καὶ τῶν πολλῶν παραποτάμων αὐτοῦ, ἐπίσημότεροι τῶν ὁποίων εἶναι ὁ Ἐλασσωνίτικος καὶ ὁ Βούργαρις.

Πολιτικῶς τὸ μέρος τοῦτο περιλαμβάνει τὴν ἐπαρχίαν τῆς Ἐλασσῶνος (Ὀλοσσὼν παρ' Ὀμήρῳ) ἥτις περιέχει δύο μικρὰς κωμοπόλεις καὶ τινα χωρία.

Ἡ Ἐλασσὼν κειμένη εἰς τὰς δυτικὰς ὑπωρεῖας τοῦ Ὀλύμπου ἐπὶ τοῦ ὁμωνύμου ποταμοῦ, ἔχει 3—4 χιλ. κατοίκων.

Ἡ Τσαρίτσαϊνα κειμένη πρὸς Ἀν τῆς προηγουμένης ἐπὶ τινος παραποτάμου τοῦ Πηνειοῦ ὀλίγον ἀπέχει τῶν νέων ὁρίων τοῦ βασιλείου καὶ εἶναι ἐπίσημος διὰ τὰ μεταξουργεῖα καὶ τὴν βαμβακοφυτείαν.

Καὶ τὸ Δεμένικον (Κυρεστία) χωρίον κείμενον εἰς τὸ μέρος ἀντικρὺ τοῦ μεθορίου ὄρους Κριτιρίου ἐπὶ τινος παραποτάμου.

Ε'. Αἱ ΝΗΣΟΙ.

Τῶν νήσων, αἵτινες ἀνήκουσιν εἰς τὴν Εὐρωπαϊκὴν Τουρίκιαν, 4 μὲν ἡ Θάσος, ἡ Σαμοθράκη, ἡ Ἰμβρος καὶ ἡ Λήμνος κείμεναι ἐν τῷ Ὠρακικῷ πελάγει, περιεγράφησαν ἤδη ἐν τῇ νοτίῳ Ὠράκῃ. Ἐνταῦθα δὲ ὑπολείπεται νὰ περιγραφῇ μία μόνη κειμένη ἐν τῇ Μεσογείῳ θαλάσῃ πρὸς νότον τῆς Πελοποννήσου. Καὶ αὕτη εἶναι

Ἡ ΚΡΗΤΗ

Κάτοικοι 300,000.

Ἡ μεγίστη αὕτη νῆσος κειμένη ἐν τῷ μέσῳ τῶν τριῶν Ἑπεί-

ρων τοῦ παλαιοῦ κόσμου, ἔχει σχῆμα μεγάλου θωρηκτοῦ πλοίου καὶ ἐκτείνεται ἀπὸ τῶν Ἀντικυθήρων μέχρι τῆς νήσου Κάσου.

α.) Φυσικὴ κατάστασις.

Πελάγη, κόλποι καὶ λιμένες.

Ἡ Κρήτη κειμένη ἐν τῇ Μεσογείῳ θαλάσῃ περιβάλλεται πρὸς Β μὲν ὑπὸ τοῦ Κρητικοῦ πελάγους, πρὸς Δ δὲ ὑπὸ τοῦ Ἰονίου πελάγους καὶ πρὸς Α. ὑπὸ τοῦ Αἰγαίου πελάγους· τοιαύτη δὲ οὖσα ἔχει δύο κόλπους καὶ 3 ὅρμους.

1) Τὸν κόλπον τοῦ Μιραμπέλου ἐν τῇ ΒΑ γωνίᾳ, 2) τὸν τῆς Μεσσαρᾶς ἐν τῇ Ν πλευρᾷ, καὶ 3) τὸν ὅρμον τῆς Ἀμφιμάλλης, τὸν τῆς Κυδωνίας καὶ τὸν τοῦ Κισσάμου πρὸς Δ τοῦ κόλπου Μιραμπέλου. Τῶν δὲ λιμένων αὐτῆς ἐπισημότεροι εἶναι·

1) Ὁ τῆς Σούδας ὁ κάλλιστος καὶ εὐρυχωρότατος πλησίον τῶν Χανίων. 2) Ὁ τῆς Σπίνης Λόγγας πρὸς Ἀν. τῆς νήσου.

Ὅρη, ἀκρωτήρια καὶ ποταμοί.

Ὅλην τὴν νήσον διατέμνει κατὰ μῆκος μία σειρὰ ὀρέων, ἥτις διαρραγεῖσά ποτε ἐκ σεισμοῦ διηρέθη εἰς διάφορα ὄρη, ἐπισημότερα τῶν ὁποίων εἶναι

1) Τὰ Λευκὰ Ὅρη (8,100') ἢ Σφακιανὰ ἀνυψούμενα ἐν τῇ Δ πλευρᾷ. 2) Ἡ Ἰδὴ (8,000' Ὑψηλορίτης). 3) Τὸ Κέδρισον ὄρος (Κέντρος). 4) Ἡ Δίκτη ἢ Δίκταιον ὄρος (Λασιῖθι 5,000'). 5) Τὸ Ἀργαῖον (7,000') πρὸ Α τῆς Ἰδης, καὶ 6) Τὸ Ἱερὸν ὄρος ΜΑ τοῦ προηγουμένου.

Τῶν δὲ ἀκρωτηρίων ἐπισημότερα εἶναι ὁ Κώρυξ (Κόρνικον) ΒΔ, τὸ Ψάκον (Σπάδα) πρὸς Α τοῦ προηγουμένου, τὸ Κύαμον (Μαλέκα) πρὸς Α, τὸ Αἶον, τὸ Ζεφύριον καὶ τὸ Σαμώνιον ἐν τῇ Β πλευρᾷ, τὸ Κριοῦ μέτωπον (Ἅγιος Ἰωάννης) ΝΔ, ὁ Λέων (Μεταλλα) ἐν τῷ μέσῳ τῆς Μ πλευρᾶς καὶ τὸ Ἐρυθραῖον (Λαγκαδιον) ΝΔ.

Οἱ δὲ ἐπισημότεροι ποταμοὶ τῆς νήσου εἶναι 1) ὁ Ἰάρδανος (Πλατανιάς) πλησίον τῶν Χανίων, 2) ὁ τοῦ Ἀρμουροῦ (Ἀμφιμάτριος), 3) ὁ Ὁάξος (Ἀρκάδης), 4) ὁ Ἀμνισὸς (Ἀποσελέμη), 5) ὁ Πετραῖος (Πετρή), 6) καὶ ὁ Κάρατος (Καρτερός)· οἱ δὲ ἐκ τῶν

νοτείων ὑπάρειων πηγάζοντες εἶναι ὁ Καταρράκτης (Ζοῦζουρον), ὁ Ληθαῖος (Ἀναποδιάρης) ὁ μέγιστος ποταμὸς τῆς νήσου καὶ ὁ Μασσαλίας (Μεγαλοπόταμος).

Λίμνην δὲ μίαν καὶ μόνην ἔχει ἡ Κρήτη τὴν Κορησίαν (Κουρνᾶ).

β) Πολιτικὴ κατάστασις.

Ἡ Κρήτη πολιτικῶς διαιρεῖται νῦν εἰς 5 διοικήσεις 1) τὴν τῶν Χανίων, 2) τὴν τῶν Σφακίων, 3) τὴν τῆς Ῥιθυμνίας, 4) τὴν τοῦ Ἡρακλείου καὶ 5) τὴν τοῦ Λασιθίου. Ἐν ᾧ δὲ πάλαι εἶχε πολλὰς καὶ ἀκμαίας πόλεις καὶ διὰ τοῦτο ἐκατόμπολις ὠνομάζετο, νῦν ὀλίγας ἔχει, τῶν ὑποίων ἐπισημότεραι εἶναι αἱ ἑξῆς.

1) Τὸ Ἡράκλειον (Μεγάλον Κάστρον 25,000) πρωτ. τῆς ὁμωνύμου διοικήσεως κειμένη ἐν τῷ μέσῳ τῆς Β παραλίας, εἶναι ἡ μεγαλητέρα πόλις τῆς νήσου, ἔχουσα Βενετικὸν φρούριον, καλὰ ἐκπαιδευτήρια καὶ γυμνάσιον. Πλησίον ταύτης σῶζονται τὰ ἑρείπια τῆς Κνωσσοῦ, καθέδρας τοῦ Μίνως, καὶ τὰ τῆς Γόρτυνος.

2) Τὰ Χανιά (Κυδωνία 15,000) κειμένη ἐν τῇ ΒΔ παραλίᾳ, εἶναι ὀχυρὰ καὶ ἐμπορικὴ πρωτ. τῆς ὁμωνύμου διοικήσεως.

3) Ἡ Ῥέθυμνος (Ῥιθυμνία 10,000) πρωτ. τῆς ὁμωνύμου διοικήσεως κειμένη πρὸς Α τῶν Χανίων, εἶναι ὀχυρὰ μικρὰ πόλις, πλησίον τῆς ὁποίας κεῖται καὶ ἡ περιώνυμος μονὴ τοῦ Ἀρκαδίου, ἐπίσημος διὰ τὴν κατὰ τὸ 1866 πολιορκίαν.

5) Τὰ Σφακιά (1,500) κειμένη ἐν τῇ Μ παραλίᾳ καὶ ἐπίσημος διὰ τὴν ἀνδρείαν τῶν κατοίκων αὐτῆς.

6) Ἡ Νεάπολις (4,000) πρωτ. τῆς διοικήσεως τοῦ Λασιθίου κειμένη οὐχὶ μακρὰν τοῦ λιμένος τοῦ Ἀγίου Νικολάου, ἔχει γυμνάσιον καὶ πρωτοδικεῖον. Πλησίον ταύτης σῶζονται ἑρείπια τῆς Λύκτου καὶ κεῖται τὸ ὁροπέδιον τοῦ Λασιθίου, ὅπου κατὰ τὸ 1868 ἐγένετο τριήμερος μάχη κατὰ τοῦ Ὁμὲρ πασᾶ.

7) Ἡ Ἱεράπετρα (Ἱεράπυτνα 4,000) παραλία κωμόπολις ἔχουσα εὐρυχωρότατον λιμένα.

Κλίμα, ἔδαφος καὶ προϊόντα.

Τὸ μὲν κλίμα τῆς Κρήτης εἶναι εὐκραές καὶ ὑγιεινὸν καὶ τὸ ὕδωρ ἄριστον· τὸ δὲ ἔδαφος, μολονότι εἶναι βραχυῶδες καὶ ἀμμώ-

δες κατὰ μέγα μέρος, εἶναι ὅμως λίαν καρποφόρον, δὲν εἰναιδέ καλῶς καλλιεργημένον. Καὶ τὰ προϊόντα εἶναι ἔλαιον, σαπῶνιον, οἶνος ἐξαίρετος, κάστανα περίφημα, τυρός, πορτοκάλια, σταφίδες, ἀμύγδαλα, μέλι, κηρίον, μέταλλα κλπ.

Κάτοικοι θρησκεία καὶ ἐκπαιδευσις.

Οἱ κάτοικοι τῆς Κρήτης εἶναι ἀπόγονοι τῶν ἀρχαίων Κρητῶν διατηρήσαντες τὴν ἐλευθερίαν μέχρι τοῦ τοῦ 67 π. Χ, ὅτε ὑπέπεσαν εἰς τὸν ζυγὸν τῶν Ῥωμαίων καὶ ἀπὸ τούτων εἰς τὴν κυριαρχίαν τῶν Βυζαντινῶν, εἶτα τῶν Ἀράβων, τῶν Βενετῶν καὶ τῶ 1669 εἰς τὴν τῶν Τούρκων δεσποτείαν, κατὰ τῶν ὑποίων πολ- λάκις ἐπανέστησαν καρτερικῶς καὶ γενναίως ἀγωνισθέντες. Πρὸ οὐλίγου δὲ ἔλαβον δικαιώματα αὐτοδιοικήσεως, διοικούμενοι ὑπὸ Χριστιανοῦ ἡγεμόνος κατ' ἰδιαίτερον ὄργανισμόν. Τῶν δὲ κατοίκων τὰ $\frac{3}{4}$, σχεδὸν εἶναι Χριστιανοὶ ὀρθόδοξοι λαλοῦντες τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν, ἣν καὶ οἱ Ὀθωμανοὶ αὐτοὶ ὁμιλοῦσιν. Καὶ ἡ ἐκπαίδευσις πρότερον μὲν ἦν παρημελημένη κατὰ δὲ τὰ τελευταῖα ἔτη ἐσυστήθησαν καὶ γυμνάσια καὶ παρθεναγωγεῖα καὶ ἄλλα διάφορα ἐκπαιδευτήρια.

ΤΑ ΕΜΜΕΣΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠ. ΤΟΥΡΚΙΑΣ ΜΕΡΗ

Κάτοικοι 4,200,000.

Τὰ διὰ τῆς συνθήκης τοῦ Βερολίνου (1878) ἀποσπασθέντα μέρη ἀπὸ τῆς ἀμέσου κυριαρχίας τῆς Εὐρωπαϊκῆς Τουρκίας εἶναι ἡ Ἀνατολικὴ Ῥωμυλία, ἡ Βουλγαρία καὶ ἡ Ἐρζεγοβίνη μετὰ τῆς Βοσνίας. Τούτων δὲ ἡ μὲν Ἀνατολικὴ Ῥωμυλία ἐκηρύχθη τοπαρχία τῆς Τουρκίας αὐτοδιοίκητος, ἡ δὲ Βουλγαρία Ἡγεμονία αὐτοδιοίκητος καὶ ἡ διοικήσεις τῆς Βοσνίας καὶ Ἐρζεγοβίνης ἀνε- τέθη εἰς τὴν Αὐстро-ουγγαρίαν.

Α'. Η ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΡΩΜΥΛΙΑ

Κάτ. 1,000,000 σχεδόν.

Ἡ Τοπαρχία αὕτη περιλαμβάνουσα τὸ Β. μέρος τῆς Θράκης, ὀρίζεται πρὸς Β μὲν ὑπὸ τοῦ Αἴμου, πρὸς Α δὲ ὑπὸ τῆς Μαύρης θαλάσσης, πρὸς Ν δὲ ὑπὸ τῆς νοτίου Θράκης καὶ πρὸς Δ ὑπὸ Σκα- μίου ὄρους.

Ἡ Ἀνατολική Ῥωμυλία ἀποτελοῦσα σχῆμα τετραπλεύρου ἔχει ὄρη μὲν τὸν Αἷμον καὶ τὸ Σκόμιον, ποταμὸν δὲ τὸν Ἑβρον μετὰ πολλῶν παραποτάμων καὶ κόλπον τὸν τοῦ Πύργου μεταξὺ Ἀγχιάλου καὶ Σωζουπόλεως.

Τοιαύτη δὲ οὖσα ἡ Ἀνατολική Ῥωμυλία, ἔχει ὀλίγας μὲν παρλίους πόλεις, περισσοτέρας δὲ μεσογείους, τῶν ὁποίων ἐπιστημότεραι εἶναι αἱ ἑξῆς:

1) Ἡ ΦΙΛΙΠΠΟΥΠΟΛΙΣ (25,000) πρωτ. τῆς Τοπαρχίας, ἐν ἣ ἑδρεῖται ὁ χριστιανὸς διοικητής, κτισθεῖσα ὑπὸ Φιλίππου τοῦ βασιλέως τῆς Μακεδονίας ἐπὶ τοῦ Ἑβρου ποταμοῦ ἐν εὐφορωτάτῃ πεδιάδι, εἶναι ἐπίσημος διὰ τὸ ἐμπόριον καὶ τὴν μικρὰν βιομηχανίαν, παράγουσα δημητριακοὺς καρποὺς, βάμβακα, ὄρυζαν κλπ. καὶ καλὰ Ἑλλην. ἐκπαιδευτήρια διατηροῦσα.

2) Ἡ Στενήμαχος (20,000) κειμένη ΝΑ τῆς Φιλιππουπόλεως εἶναι καθαρῶς ἑλληνικὴ πόλις ἔχουσα καλὰ Ἑλλην. ἐκπαιδευτήρια.

3) Ἡ Ἑσκιζάαρα (15,000) κεῖται μεταξὺ τοῦ Ἑβρου ποταμοῦ καὶ τοῦ Τούντζα.

4) Ἡ Σέλιμος (Σλίβνο 15,000) κειμένη πρὸς Β τῆς προηγουμένης εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ Σκομίου ὄρους, εἶναι ἐπίσημος διὰ τὰς δύο πανηγύρεις.

5) Τὸ Ταταρπαζαρτζίκι (10,000) κείμενον παρὰ τὸν Ἑβρον πρὸς Δ τῆς Φιλιππουπόλεως.

6) Τὸ Κεζανλίκι (10,000) κείμενον πρὸς Β τῆς Ἑσκιζάαραις

7) Τὸ Σαμοκόβιον (6,000) κειμένη ἐν τῇ Δ πλευρᾷ, εἶναι ὀχυρὰ πόλις.

8) Ἡ Ὑάμπολις (Διόσπολις 6,000) ἐμπορικὴ πόλις διὰ σιδηροδρόμου συνδεδεμένη μετὰ τῆς πρωτευούσης.

9) Ὁ Πύργος (6,000) κειμένη ἐν τῇ παραλίᾳ τῆς Μαύρης θαλάσσης.

10) Ἡ Ἀγχιάλος (5,000) πόλις παραλία κειμένη ἐν τῇ Β πλευρᾷ τοῦ κόλπου.

Ἄλλαι μικρότεραι πόλεις εἶναι ἡ Σωζούπολις (4,000), ἡ Μεσημβρία (2,000) ἡ Οὐζούντζοβα (5,000), ἡ Ἀετός, ἡ Γενιζάαρα, τὸ Ἰχτιμαν καὶ τὸ Κάρλοβον.

Κλίμα, ἔδαφος καὶ προϊόντα.

Τὸ μὲν κλίμα τοῦ Β τούτου μέρους τῆς Θράκης εἶναι συγκερα-
σμένον μὲν εἰς τὰ πεδινὰ καὶ παραλία μέρη, ψυχρὸν δὲ εἰς τὰ
περὶ τὸν Αἶμον καὶ τὸ Σκόμιον ὄρος μέρη. Τὸ δὲ ἔδαφος εἶναι καρ-
ποφόρον εἰς τὰ πεδινὰ, ἀλλ' ὅχι καὶ καλῶς καλλιεργημένον, καὶ
ἄκαρπον εἰς τὰ ὄρεινά, τὰ ὅποια εἶναι ἐπιτήδεια εἰς τὴν κτηνο-
τροφίαν. Καὶ τὰ προϊόντα τῆς χώρας εἶναι τὰ αὐτὰ μὲ τὰ τῆς
νοτίου Θράκης ἥτοι ἄφθονοι δημητριακοὶ καρποί, βάμβαξ, οἶνος,
καπνός, μέταξα καὶ μέταλλα διάφορα. Ἡ δὲ βιομηχανία εἶναι
μικρὰ καὶ ἀσήμαντος.

Κάτοικοι, θρησκεία καὶ ἐκπαίδευσις.

Οἱ μὲν ἀρχαιότατοι κάτοικοι καὶ τούτου τοῦ μέρους ἦσαν Ἑλ-
ληνες. Θράκες, κατὰ δὲ τὸν μέσον αἰῶνα ἐπέδραμον πολλὰ βάρ-
βαρα ἔθνη, τῶν ὁποίων οἱ Βούλγαροι ἐγκατεστάθησαν καὶ ἀνε-
μίχθησαν μετὰ τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων κατοίκων καὶ κατὰ τὸν
ιδ' αἰῶνα ἐπελθόντες οἱ Τοῦρκοι κατέκτησαν τὴν χώραν, ἣ ὅποια
διὰ τῆς συνθήκης τοῦ Βερολίνου (1878) διοικητικῶς ἀπεσπᾶσθη
ἀπὸ τῆς ἀμέσου κυριαρχίας τοῦ Σουλτάνου καὶ διοικεῖται κατ'
ἰδιαιτέρον ὄργανισμόν ὑπὸ χριστιανοῦ τοπάρχου, κατὰ πενταετίαν
διοριζομένου ὑπὸ τοῦ Σουλτάνου. Οἱ δὲ νῦν κάτοικοι τῆς Τοπαρ-
χίας εἶναι Ἕλληνες, Βούλγαροι, Τοῦρκοι, Ἰουδαῖοι, Ἀρμένιοι, Ἀ-
θίγγανοι, Κιρκάσιοι καὶ Ἀλβανοί.

Κατὰ δὲ τὴν ἐκπαίδευσιν καὶ τὴν διανοητικὴν ἀνάπτυξιν ὑπε-
ρέχουσιν οἱ Ἕλληνες. Ἀπὸ δὲ τῆς νέας διοργανώσεως τῆς χώ-
ρας ἀνεπτύχθη ἡ ἐκπαίδευσις παρὰ τοῖς Βουλγαροῖς διὰ τῆς ιδρύ-
σεως καὶ συστάσεως πολυαρίθμων δημοτικῶν σχολείων καὶ ἀνω-
τέρων ἐκπαιδευτηρίων.

Β'.) Η ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ (ΚΑΤΩ ΜΟΙΣΙΑ)

Κάτ. 2,000,000.

Πᾶσα ἡ χώρα ἡ ἐκτετατομένη μεταξὺ τῆς Σερβίας, τοῦ Δούνα-
βως, τοῦ Αἰμου καὶ τῆς Μαύρης θαλάσσης πάλαι μὲν ἀπετέλει
μέρος τῆς ἀρχαίας Θράκης, ἐπὶ δὲ τῶν Ῥωμαίων ἀποσπασθεῖσα

ὠνομάσθη κάτω Μοισία καὶ ἀπὸ τοῦ ζ'. αἰῶνος καταληφθεῖσα ὑπὸ τῶν Βουλγάρων μετωνομάσθη Βουλγαρία, ἥτις ἀπὸ τοῦ 1391 ὑπέπεσεν εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶν Τούρκων. Διὰ δὲ τῆς συνθήκης τοῦ Βερολίνου (1878) ἐκηρύχθη ἡγεμονία αὐτοδιοίκητος, τελοῦσα ὠρισμένον φόρον τῷ Σουλτάνῳ καὶ διοικουμένη συνταγματικῶς ὑπὸ χριστιανοῦ ἡγεμόνος Γερμανοῦ Ἀλεξάνδρου τοῦ Α'. Βάτεμβεργ.

α.) Φυσικὴ κατάστασις.

Ὅρια. Ἡ Βουλγαρία ὀρίζεται πρὸς Β μὲν ὑπὸ τοῦ Δουνάβεως καὶ τῆς Ῥωμουνίας, πρὸς Δ δὲ ὑπὸ τῆς Σερβίας, πρὸς Ν ὑπὸ τοῦ Αἴμου, τῆς Θράκης καὶ τῆς Μακεδονίας ἐν μέρει καὶ πρὸς Α ὑπὸ τῆς Μαύρης θαλάσσης.

Ὅρη, ποταμοὶ καὶ λίμναι

Μία σειρὰ ὀρέων περιβάλλει ἐκ Ν ὅλην τὴν Βουλγαρίαν καὶ πολλοὺς ἐκπέμπει κλάδους εἰς αὐτήν, οἱ ὅποιοι φέρουσι διάφορα Βουλγαρικὰ ὀνόματα. Αὕτη δὲ ἡ σειρὰ συνέχεια οὖσα τῶν Δειναρικῶν Ἀλπεων τῆς Αὐστρίας ὀνομάζεται ὑπὸ μὲν τῶν ἀρχαίων Αἴμος, ὑπὸ δὲ τῶν Βουλγάρων Στάρα Πλάνινα (ἀρχαῖον ὄρος) καὶ ὑπὸ τῶν Τούρκων Βαλκάμ, ὅστις πρὸς Δ ὑψηλότερος ὢν (7,000') καλεῖται Γοτζά Βαλκάμ ἥτοι μέγας Αἴμος καὶ πρὸς Α χαμηλοῦμενος καὶ μέχρι τῆς Μαύρης θαλάσσης ἐκτεινόμενος καλεῖται Κουτζούκ Βαλκάμ ἥτοι μικρὸς Αἴμος (3,500') καὶ ἀπολήγει εἰς τὸ Αἰμόνιον ἀκρωτήριο (Βμινὲ Δάγ τουρκιστί).

Τῶν δὲ ποταμῶν μέγιστος τῆς ἑλλήν. χερσονήσου καὶ ἐπίσημότετος εἶναι:

1) Ὁ Δούναβις (Ἰστρος), ὅστις πηγαῖζων ἐκ τῶν Βαυαρικῶν Ἀλπεων, διερχόμενος τὴν Αὐστρο-ουγαρίαν, Σερβίαν, Βουλγαρίαν καὶ Ῥωμουνίαν καὶ δεχόμενος πλείστους παραποτάμους, διὰ 3 στομίων ἐκβάλλει εἰς τὴν Μαύρην θάλασσαν, τῶν ὁποίων τὸ μὲν Β ὀνομάζεται Κίλια, τὸ δὲ μεσαῖον Σουλινὰς καὶ τὸ Ν ἅγιος Γεώργιος (ιερόν στόμα παρὰ τοῖς ἀρχαίοις).

2) Ὁ Μοραῦος Μάργος συνιστάμενος ἐκ τοῦ Σερβικοῦ καὶ Βουλγαρικοῦ Μοραῦου εἶναι ὁ μέγιστος παραπόταμος τοῦ Δουνάβεως. Ἄλλοι μικρότεροι παραπόταμοι τοῦ Δουνάβεως εἶναι ὁ Τιμαχος,

ὁ Δῶμ, ὁ Ἰσκερος, ὁ Βίδας, ὁ Ὀσμας, ὁ Ἰαντρας καὶ ὁ ἄνακ.
Δῶμ. Λίμνας δὲ ἔχει μικρὰς καὶ ἐλώδεις.

6.) Πολιτικὴ κατάστασις.

Ἡ Βουλγαρία μερίστη καὶ σπουδαιότατη ἐπαρχία τῆς Τουρ-
κίας οὕσα πρότερον, ἔχει καὶ πόλεις πολλὰς, ἐπιστημότεραι τῶν
ὑποίων εἶναι αἱ ἐξῆς.

1) Ἡ ΣΟΦΙΑ (20,000 Σαρδικὴ καὶ Τριαδίτσα) πρωτ. τῆς ἡ-
γεμονίας, εἶναι μεσόγειος πόλις ὄχυρά κειμένη ἐπὶ τοῦ Ἰσκέρου
ποταμοῦ εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ Σκομίου ὄρους. Σημειωτέον ἐν τῇ πόλει
ὅτι ὁ πληθυσμὸς τῶν πόλεων τῆς Βουλγαρίας σπουδαίως ἡλκα-
τώθη ἀπὸ τοῦ Ῥωσο-τουρκικοῦ πολέμου, πολλῶν τούρκων με-
ταναστευσάντων.

2) Τὸ Ῥουχτσούκιον (20,000) ὄχυρά καὶ ἐμπορικὴ πόλις κει-
μένη ἐπὶ τοῦ Δουνάβεως ποταμοῦ.

3) Ἡ Σούμλα (20,000) φύσει ὄχυρωτάτη πόλις κειμένη πρὸς Δ
τῆς Βάρνης.

4) Τὸ Βιδίνι (20,000 Βιμινάκιον) πόλις ὄχυρά καὶ ἐμπορικὴ
ἐπὶ τοῦ Δουνάβεως ποταμοῦ.

5) Ὁ Τούρνιβας (20,000) πρῶτη πρωτ. τῆς Βουλγαρίας κει-
μένη πρὸς Δ τῆς Σούμλας.

6) Ἡ Σιλίστρα (20,000) πόλις ὄχυρωτάτη κειμένη ἐπὶ τῆς
δεξιᾷ ὄχθῃ τοῦ Δουνάβεως καὶ συνδεομένη διὰ σιδηροδρόμου
μετὰ τῆς Σούμλας, Βάρνης καὶ Ῥουχτσουκίου.

7) Ἡ Βάρνα (20,000) Ὀδησσὸς καὶ Ὀδυσσόπολις κειμένη ἐν
τῇ παραλίᾳ τῆς Μαύρης θαλάσσης, εἶναι πόλις ὄχυρά, ἐμπορικὴ
καὶ ἐπὶ καίριος συνδεομένη διὰ σιδηροδρόμου μετὰ τῆς μεσογείου
Βουλγαρίας.

8) Τὸ Σίστοβον (20,000) κειμένη ἐπὶ τοῦ Δουνάβεως, εἶναι ὄ-
χυρά καὶ ἐμπορικὴ.

9) Ἡ Νικόπολις (15,000) κειμένη ἐπὶ τοῦ Δουνάβεως εἶναι ἀ-
ποθήκη τῶν ἐμπορευμάτων.

10) Τὸ Κεσπενδίλι (10,000) κειμένη πρὸς Μ τοῦ Τουρνάβου
εἰς τὰ μεθόρια τῆς Μακεδονίας.

11) Ἡ Λόφτσα (10,000) κειμένη πρὸς Δ τοῦ Τουρνόβου ἐπὶ τοῦ Ὄσμα ποταμοῦ.

12) Ἡ Πλεύνα (10,000) κειμένη πρὸς Β τῆς Λόφτσας εἶναι ἐπίσημος διὰ τὴν πολιορκίαν τῶν Ῥώσων καὶ τὴν καρτερίαν τῶν Τούρκων.

Ἄλλαι πόλεις μικρότεραι ἔχουσιν ὀλιγώτερον πληθυσμὸν εἶναι αἱ ἀκόλουθοι: τὸ Ῥάζγραδ (7,000) ὀχυρὰ πόλις, τὸ Παζαρτζίκι (6,000), τὸ Λώμ (5,000), τὸ Γάβροβον (5,000), τὸ Μπαλτζίκι (5,000) Διονυσούπολις) πλησίον τῆς Βάρνας, τὸ Ὄσμαν παζάρ (4,000), τὸ Γενίπαζαρ (4,000), τὸ Ἑσκί τζουμά (4,000) καὶ ἡ Καθάρνα (3,000) ἑλλην. κωμόπολις.

Κλίμα, ἔδαφος καὶ προϊόντα.

Τὸ μὲν κλίμα τῆς χώρας εἶναι ψυχρὸν εἰς τὰ ὄρεινά καὶ συγκερασμένον εἰς τὰ πεδινά, τὸ δὲ ἔδαφος καρποφορώτατον μὲν, ἀλλ' ὀλίγον καὶ ἀτελῶς καλλιεργημένον καὶ ἡ κτηνοτροφία εἶναι ἱκανῶς ἀνεπτυγμένη. Τὰ δὲ κυριώτερα προϊόντα εἶναι ἄφθονοι δημητριακοὶ καρποί, λίνον, αἶνος, ὀπωρικά κτλ. Τρέφει δὲ ἡ χώρα διάφορα κτήνη ἥτοι ἵππους, πρόβατα, αἰγας, ἀγέλας βοῶν καὶ βουβάλων καὶ περιέχει ματαλλεῖα χρυσοῦ καὶ ἀργύρου, μολύβδου, σιδήρου καὶ πολλὰ μεταλλικὰ ὕδατα. Διὰ δὲ τὴν μεγάλην καρποφορίαν ἐθεωρεῖτο ἡ Βουλγαρία ὡς μεγάλη σιταποθήκη τῆς Τουρκίας.

Κάτοικοι θρησκεία καὶ ἐκπαίδευσις.

Οἱ Βούλγαροι καταγόμενοι ἐκ τῶν παρὰ τὸν Βόλγαν Τατάρων καὶ κατὰ τὸν 7 αἰῶνα ἐγκατασταθέντες παρὰ τὸν Δούναβιν, ἀνέμιχθησαν μετὰ τῶν Σλαβικῶν φύλων, τῶν ὁποίων παρεδέχθησαν τὴν γλῶσσαν καὶ κατὰ τὸν 9 αἰῶνα ἠσπάσθησαν τὸν Χριστιανισμόν.

Τοῦ δὲ ὅλου πληθυσμοῦ 1,300,000 εἶναι Βούλγαροι Χριστιανοὶ ὀρθόδοξοι καὶ σχισματικοί, 500,000 δὲ Τούρκοι, Τάταροι, Κιρκάσιοι καὶ Ἀλβανοὶ μωαμεθανοὶ καὶ 200,000 Ἕλληνες, Ῥωμοῦνοι, Ἀθίγγανοι, Ἰουδαῖοι, Ἀρμένιοι, Σέρβοι καὶ Γερμανοί.

Κατὰ δὲ τὴν διανοητικὴν ἀνάπτυξιν εὐρίσκονται οἱ Βούλγαροι ἐν

νηπιώδει καταστάσει· διότι μόλις πρὸ δύο ἐτῶν ἐγένετο ἀρχὴ πρὸς σύστασιν τακτικῶν σχολείων πρὸς διάδοσιν τῆς ἐκπαιδεύσεως· οἱ δὲ πλεῖστοι αὐτῶν ἀσχολοῦνται εἰς τὴν γεωργίαν καὶ κτηνοτροφίαν καὶ διαμένουσιν ἀπαίδευτοι.

Γ' Η ΒΟΣΝΙΑ ΚΑΙ ΕΡΖΕΓΟΒΙΝΑ

Κάτ. 1, 200, 000.

Αἱ δύο αὗται ἐπαρχίαι διὰ τῆς συνθήκης τοῦ Βερολίνου (1878) ἐδόθησαν τῇ Αὐστρίᾳ πρὸς διοίκησιν καὶ διατήρησιν τῆς ἡσυχίας.

α. Φυσικὴ κατάστασις.

Θέσις, ὄρη, ποταμοὶ καὶ λίμναι.

Αἱ χώραι αὗται κείμεναι μεταξὺ τῆς Αὐστρίας, Σερβίας καὶ Μαυροβουνίου, διατέμνονται ὑπὸ τῶν Δειναρικῶν Ἀλπεων, τῶν ὁποίων ἡ ὑψηλότερα κορυφὴ ἔχει ὕψος 7,000' καὶ διαρρέονται ὑπὸ τοῦ Σαύου ποτ., τοῦ Οὐννα, τοῦ Βέρμπα, τοῦ Ὁκρίνα, τοῦ Δρίνου καὶ τοῦ μεγίστου αὐτῶν Νάρωνος. Λίμνην δὲ μίαν μόνην μικράν καὶ ἐλώδη ἔχει Μπλάτο καλουμένην.

β.) Πολιτικὴ κατάστασις.

Αἱ δύο αὗται ἐπαρχίαι, οἰκούμεναι κατὰ χωρία καὶ κώμας, ὀλίγας ἔχουσι πόλεις καὶ μικράς, αἱ κυριώτεραι τῶν ὁποίων εἶναι αἱ ἐξῆς.

1) ΤΟ ΣΕΡΑΪΕΒΟΝ (25,000) πρωτ. τῆς Βοσνίας εἶναι ὄχυρά καὶ βιομήχανος.

2) Ἡ Βανιαλούκα (10,000) εἶναι βιομήχανος, ἔχουσα ἐργοστάσια πυρίτιδος καὶ λουτρά.

3) Τὸ Ζβόρνικον (10,000) ἔχει πλούσια μεταλλεῖα καὶ ὄχυράν ἀκρόπολιν.

4) Τὸ Τραύνικον (6,000) εἶναι ὄχυρά πόλις κειμένη ΒΔ τοῦ Σεραϊέβου.

Ἄλλαι μικρότεραι εἶναι ἡ Τεχίνη, ἡ Βρόδη, ἡ Ἰάξα, ἡ Δερβάντη, ἡ Βουσούβατσα, ἡ Φώκα καὶ ἡ Μάτθα· αὗται μὲν κεῖνται ἐν Βοσνίᾳ. Ἐν Ἐρζεγοβίνῃ δὲ

1) Ἡ Μοστάρη (12,000) ὄχυρά καὶ ἐμπορικὴ, ἔχουσα ἐργοστάσια ξιφῶν καὶ ὀπλοποιεῖα.

2) Ἡ Τρεβίγνη (10,000) εἶναι λίαν ὄχυρά κειμένη εἰς τὰ ὄρια τοῦ Μαυροβουνίου.

3) Νεβεσίνη (4,000) κωμόπολις ὄχυρά κειμένη ΝΑ τῆς Μοστάρης.

4) Ἡ Λιουβούσκα καὶ τὸ Νίξικ δύο ὄχυραὶ κωμοπόλεις.

Κλίμα ἔδαφος καὶ προϊόντα.

Τὸ μὲν κλίμα εἶναι συγκερασμένον πλὴν τῶν ὀρεινῶν καὶ ὑγιεινόν. Τὸ δὲ ἔδαφος, περιέχον πολλὰς πεδιάδας καὶ κοιλάδας, εἶναι εὐφορον παράγον σίτον, ὄρυζαν, κάνναβιν, οἶνον, ὀπωρικά κτλ. Τρέφει δὲ ζῶα ἐξαιρετα ἤτοι πρόβατα, χοίρους, ἵππους καλοὺς καὶ ἄγρια ζῶα, ἔχει δὲ καὶ μέταλλα πολύτιμα καὶ κοινὰ τὰ ὁποῖα εἶναι ἐντελῶς παρημελημένα.

Κάτοικοι, θρησκεία καὶ ἐκπαίδευσις.

Οἱ πλεῖστοι τῶν κατοίκων εἶναι Σλαῦοι κατὰ τὴν ἐθνικότητα, οἱ δὲ λοιποὶ Ἑλληνες, Ἰουδαῖοι, Βλάχοι, Ἀθίγγανοι Οὐγγροὶ, Ἀρμένιοι, Ἰταλοὶ, καὶ Γερμανοί.

Κατὰ δὲ τὴν θρησκείαν εἶναι οἱ μὲν, χριστιανοὶ ὀρθόδοξοι, οἱ δὲ, Καθολικοὶ καὶ Μωαμεθανοί. Καὶ κατὰ τὴν διανοητικὴν ἀναπτυξιν διατελοῦσιν ἔτι ἐν νηπιῳδῇ καταστάσει, ἀπὸ τὴν ὁποίαν προσπαθεῖ νὰ ἐξαγάγῃ ἤδη ἡ Αὐστρία.

Τὸ Νόβι παζάρ. Ἐνταῦθα ἀνήκει ἡ μικρὰ περιοχὴ, ἥτις ὀνομάζεται Νόβι παζάρ, Ταύτης ὑποκειμένης εἰς τὴν Τουρκίαν πρωτ. εἶναι ἡ Νόβι παζάρ (12,000) ὑμῶνυμος.

Κλίμα, ἔδαφος καὶ προϊόντα τῆς Εὐρωπ. Τουρκίας.

Τὸ κλίμα τῆς Τουρκίας, ὅπερ κατὰ χώρας περιεγράφῃ, ἐν γένει εἶναι συγκερασμένον ἐνιαχοῦ δὲ ψυχρὸν καὶ θερμὸν, τὸ δὲ ἔδαφος εἶναι μὲν λίαν καρποφόρον, ἀλλ' οὐχὶ καλῶς καλλιεργημένον. παράγον πολλὰ, ποικίλα καὶ κάλλιστα προϊόντα, δημητριακοὺς καρπούς, καπνὸν ἐξαιρετον, τυρόν, βούτυρον, μέλι, οἶνον, μέταξαν, βάμβακα, ὀπωρικά, ὄσπρια κλ. ἔχει δὲ ἡ χώρα ἄφθονα μέταλλα πολύτιμα καὶ κοινὰ, ἐντελῶς ἡμελημένα.

Ἐμπόριον, βιομηχανία καὶ συγκοινωνία.

Τὸ μὲν ἐμπόριον εἶναι μέγα καὶ ἐκτεταμένον, ἡ δὲ βιομηχανία εἶναι πολὺ μικρὰ καὶ περιωρισμένη, καὶ ἡ συγκοινωνία, κατὰ

θάλασσαν μὲν διὰ πλοίων καὶ ἀτμοπλοίων, κατὰ ξηρὰν δὲ εἶναι περὶωρισμένη καὶ δύσκολος ἐξαίρουμένων ὀλίγων μερῶν, συνδεομένων διὰ σιδηροδρόμων, ἢ ἐπέκτασις τῶν ὁποίων ἐπικείται διὰ τῆς κατασκευῆς νέων σιδηροδρόμων, διὰ τῶν ὁποίων θὰ συνδεθῇ μετὰ τῆς Βιέννης καὶ Εὐρώπης.

Κάτοικοι, θρησκεία καὶ ἐκπαίδευσις.

Οἱ κάτοικοι τῆς Τουρκίας κατὰ μὲν τὴν ἐθνικότητα εἶναι πολλοὶ καὶ διάφοροι ἦτοι Τούρκοι. Ἕλληνες, Σλαῦοι, Ἰουδαῖοι, Ἀλβανοί, Ἀθίγγανοι, Ἀρμένιοι καὶ Εὐρωπαῖοι, κατὰ δὲ τὴν θρησκείαν οἱ μὲν πλείστοι εἶναι Χριστιανοὶ καὶ ὀλίγοι Ἰουδαῖοι, Μωαμεθανοὶ δὲ εἶναι ἕως 3 ἑκατ. Καὶ ἡ ἐκπαίδευσις εἶναι παραμελημένη. Μεταξὺ δὲ τῶν διαφόρων ἐθνῶν περισσότερα καὶ καλλίτερα ἐκπαιδευτήρια ἔχουσιν οἱ Ἕλληνες. Ἀλλὰ καὶ ταῦτα δὲν ἐξαρκοῦσιν εἰς τὰς ἀνάγκας.

Πολίτευμα, δικαιοσύνη καὶ στρατιωτικὴ δύναμις.

Τὸ μὲν πολίτευμα τῆς Τουρκίας εἶναι μοναρχία ἀπόλυτος, τῆς ὁποίας ὁ ἀρχηγὸς Σουλτάνος Χαμίτ ἔχει τὴν ὑπερτάτην πολιτικὴν καὶ θρησκευτικὴν ἐξουσίαν, διοικῶν τὴν αὐτοκρατορίαν κατὰ βούλησιν διὰ τῶν ὑπουργῶν αὐτοῦ. Πρὸς διανομὴν δὲ τῆς δικαιοσύνης ὑπάρχουσι πολλὰ καὶ διάφορα πολιτικά, ἐμπορικά καὶ ποινικά δικαστήρια, ἦτοι τουρκικὰ δικάζοντα κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ Κορανίου, πρωτοδικεῖα, ἐφετεῖα καὶ ἓν ἀνώτατον ὡς Ἀρειος πάγος, πάντα διωργανωμένα κατὰ τὰς διατάξεις τῶν Εὐρωπαϊκῶν δικαστηρίων. Καὶ ἡ στρατιωτικὴ δύναμις πρὸ μὲν τοῦ Ῥωσσοτουρκικοῦ πολέμου ἦν μεγάλη καὶ ἰσχυρά, ἀνερχομένη εἰς 700,000 ἀνδρῶν. Ἐπειδὴ δὲ μετὰ τὴν συνθήκην τοῦ Βερολίνου διοικητικῶς ἀπεσπάρσθησαν ἐπαρχίαι τινές, ὁ στρατὸς ἡλαττώθη εἰς 400 χιλ. ἀνδρῶν, ἡ διοργάνωσις τοῦ ὁποίου ἀνετέθη ἤδη εἰς Γερμανοὺς στρατιωτικούς. Καὶ ὁ στόλος, ὅστις πρότερον συνέκειτο ἐξ 115 πολεμικῶν πλοίων, ἐν οἷς 30 θωρηκτά, ἡλαττώθη μετὰ τὴν συνθήκην τοῦ Βερολίνου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

ΤΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΡΩΜΟΥΝΙΑΣ (ΒΛΑΧΙΑΣ ΚΑΙ ΜΟΛΔΑΥΙΑΣ)

Κάτοικοι 5,200,000.

Ἡ Βλαχία καὶ Μολδαυία, πάλαι μὲν ἀποτελοῦσαι μέρος τῆς ἀρχαίας Δακίας, πρὸ ὀλίγων δὲ ἐτῶν εἰς δύο ἡγεμονίας διηρημέναι συνηνώθησαν εἰς μίαν, ὀνομασθεῖσαν Ῥωμουνία, ἥτις διὰ τῆς συνθήκης τοῦ Βερολίνου ἐκηρύχθη ἀνεξάρτητος καὶ πρὸ 3 ἐτῶν βασιλείον ἀνεξάρτητον ἀνεγνωρίσθη. Παρεχώρησε δὲ τῇ Ῥωσσίᾳ τὴν Βεσσαραβίαν καὶ ἔλαβεν ἀντ' αὐτῆς τὴν Δοβροῦτσαν.

α.) Φυσικὴ κατάστασις.

Ὅρια, ὄρη, ποταμοὶ καὶ λίμναι.

Ἡ Ῥωμουνία κειμένη μεταξὺ τῆς Αὐστρίας, Σερβίας, Βουλγαρίας, Ῥωσσίας καὶ Οὐγγαρίας, ὄρη μὲν ἔχει τὰς Τρανσυλθανικάς "Αλπεῖς (3—6,000') καὶ τὰ Καρπάθια ἐκ τοῦ ΒΔ μέρους, ποταμοὺς δὲ τὸν μέγιστον πάντων Δούναβιν, τὸν Ἀλούταν, τὸν Σερέτην καὶ τὸν Προῦθον παραποτάμους τοῦ Δουνάβεως καὶ λίμνας 4 μικρὰς ἔχει ἡ Βλαχία καὶ 3 ἡ Μολδαυία τὴν Καγούλην, τὴν Ἰαπούλγην καὶ Καταπούλγην. Ἐν δὲ τῇ Δοβροῦτσᾳ ὑπάρχει ἡ μεγίστη λίμνη τῆς χερσονήσου Ῥαζέλμη (Ἄλμυρις) ἔχουσα ἀλμυρὰ ὕδατα.

β.) Πολιτικὴ κατάστασις.

Ἡ Ῥωμουνία ὡς βασιλείον διαιρεῖται πολιτικῶς εἰς 32 νομοὺς, ἐν οἷς ἐπισημότεραι πόλεις εἶναι αἱ ἑξῆς.

1) ΤΟ ΒΟΥΚΟΥΡΕΣΤΙΟΝ (230,000) πρωτ. τοῦ βασιλείου, ἔχει κήπους, προάστεια, πύργους, ἀνάκτορα, ἐκκλησίας, πανεπιστήμιον καὶ πολλὰ ἐκπαιδευτήρια, ἔξωθεν μὲν παρέχουσα λαμπρὰν θέαν, ἐσωτερικῶς ὅμως αἱ ὁδοὶ αὐτῆς εἶναι ῥυπαραὶ καὶ ἀκαθάρτοι.

2) Τὸ Ἰάσιον (100,000) μεγίστη πόλις τῆς Μολδαυίας, ἔχει πολλὰ ἀνάκτορα, 80 ἐκκλησίας, ξυλῖνας οἰκίας, 20 μοναστήρια καὶ ἐκπαιδευτήρια.

3) Τὸ Γαλάζιον (90,000) δευτέρα πόλις τῆς Μολδαυίας, ἀποτελεῖ τὸν λιμένα αὐτῆς καὶ τὸν κύριον σταθμὸν τῆς ἀτμοπλοίας τοῦ Δουνάβεως.

4) Ἡ Βραϊλα (45,000) δευτέρα πόλις τῆς Βλαχίας, εἶναι εὐλίμενος καὶ λίαν ἐμπορικὴ, ἐν ᾗ καὶ πολλοὶ Ἑλληνες ἔμποροι ὑπάρχουσιν.

4) Τὸ Πλοέστιον (35,000) εἶναι πλουσία καὶ ἐμπορικὴ πόλις συνδεομένη διὰ σιδηροδρόμου μετὰ τοῦ Βουκουρεστίου.

6) Ἡ Ἰσμαηλία (35 000) εἶναι ὀχυρὰ καὶ ἐμπορικὴ κειμένη ἐπὶ τοῦ στομίου τῆς Κιλίας.

7) Ἡ Κραϊόβα (55,000) ἔχει ἐμπόριον καὶ ἀλυσκας, συνδεομένη διὰ σιδηροδρόμου.

8) Τὸ Γιούργεβον (22,000) κειμένη πρὸς Ν τοῦ Βουκουρεστίου εἶναι ἐμπορικὴ πόλις.

9) Ἡ Φωζάνη (20,000) κειμένη ΝΑ τοῦ Βουκουρεστίου εἶναι ἐμπορικὴ πόλις.

10) Ἡ Τούλτσα (20,000) κειμένη πρὸς Δ. τοῦ Σουλινᾶ εἶναι ἐμπορικωτάτη.

11) Τὸ Πιτέστι (15,000) πρὸς Δ τοῦ Πλοεστίου ἐπὶ τοῦ Ἀρδίσχου ποτ.

Ἄλλαι μικρότεραι εἶναι τὸ Τουρνομαγουρέλι, Τουρνοσεβερίνον, τὸ Καλαφάτι, τὸ Βούζιον, ἡ Καρακάλη, τὸ Ρένι, ἡ Κίλια, ὁ Σουλινᾶς, τὸ Ρίμνικον, τὸ Μπαμπαδάγ, ἡ Οὔσχα, τὸ Φάλτσι, ἡ Οκνα καὶ ἡ Κωνσταντσα ἐν Δοβρούτσα.

Κλίμα, ἔδαφος καὶ προϊόντα.

Τὸ μὲν κλίμα εἶναι ψυχρὸν καὶ ὑγιεινόν· τὸ δὲ ἔδαφος καρποφωρότατον, ἀλλ' οὐχὶ καλῶς καλλιεργημένον, παράγον σίτον ἄφθονον, κριθήν, ἀραβόσιτον, ὀπωρικά, οἶνον κτλ. Ἡ κτηνοτροφία εἶναι ἀνεπτυγμένη, ἡ μελισσοτροφία ἐξηπλωμένη καὶ προσοδοφόρος, τὰ δάση παρέχουσι ξυλικήν ἄφθονον, οἱ ποταμοὶ πλήρεις ἰχθύων καὶ τὰ ἀλατορυχεῖα παρέχουσι μεγίστην ποσότητα ἁλατος.

Ἐμπόριον βιομηχανία καὶ συγκοινωνία.

Τὸ μὲν ἐμπόριον εἶναι μέγα καὶ ἐκτεταμένον, ἡ δὲ βιομηχανία εἶναι μικρὰ καὶ λίαν περιωρισμένη, ἐνεργοῦμένη ὑπὸ Ἑυρωπαίων καὶ ἡ συγκοινωνία ἐντελεῖται διὰ τῶν ἀτμοπλοίων τοῦ Αδύδ, διὰ τῶν σιδηροδρόμων καὶ διὰ τῆς ποταμοπλοΐας.

Κάτοικοι, θρησκεία, πολίτευμα καὶ ἐκπαίδευσις.

Οἱ Ῥωμῶνοι θεωροῦνται ἀπόγονοι τῶν ἐπὶ Τραϊανοῦ Ῥωμαϊκῶν ἀποικιῶν ἀναμιχθέντες μετὰ Γότθων, Οὐνων, Βουλγάρων καὶ ἄλλων Σλαυικῶν φυλῶν.

Ἡ δὲ γλῶσσα αὐτῶν εἶναι μίγμα Ῥωμ. καὶ βαρβαρικῶν λέξεων. Κατὰ δὲ τὴν θρησκείαν εἶναι χριστιανοὶ ὀρθόδοξοι, ἐκτός ὀλίγων Ἑβραίων, καὶ ὀλίγοι Καθολικοὶ καὶ Διαμαρτυρόμενοι. Τὸ πολίτευμα εἶναι συνταγματικόν, κατὰ τὸ ὅποιον εὐκλεῶς βασιλεύει ὁ Κάρολος Χοχεντσόλερν. Καὶ ἡ ἐκπαίδευσις πρότερον μὲν ἦν παρημελημένη, κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ὅμως συνεστήθησαν πολλὰ καὶ διάφορα ἐκπαιδευτήρια πρὸς διάδοσιν τῆς ἐκπαιδεύσεως.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

ΤΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΣΕΡΒΙΑΣ (ΔΝΩ ΜΟΙΣΙΑ)

Κατ. 1,800,000.

Ἡ χώρα αὕτη πάλαι μὲν ἐκαλεῖτο Παννονία, ἀπὸ δὲ τῆς Ῥωμαιοκρατίας ὠνομάσθη Μοισία καὶ κατὰ τὸν 7ον αἰῶνα μετωνομάσθη Σερβία. Αὕτη διὰ τῆς συνθήκης τοῦ Βερολίνου ἐκηρύχθη ἀνεξάρτητος ἡγεμονία καὶ πρὸ τεσσάρων ἐτῶν βασιλεῖον ἀνεξάρτητον.

α.) Φυσικὴ κατάστασις.

Ὅρια, ὄρη καὶ ποταμοί.

Ἡ Σερβία κειμένη μεταξὺ Βοσνίας καὶ Ἑρζεγοβίνης, Μακεδονίας καὶ Ἀλβανίας, Βουλγαρίας καὶ Ῥωμουνίας ὄρη δὲν ἔχει οὔτε ὑψηλὰ, οὔτε πυκνά, ἀλλ' εἶναι πεδινὴ καὶ λοφώδης κατὰ τὸ πλεῖστον. Διότι τὰ ὑψηλότερα αὐτῆς τὸ Καπαύνικον καὶ Ρούδνικον, δὲν ὑψοῦται πλέον τῶν 5 6,000'. οἱ δὲ ἐπισημότεροι ποταμοὶ αὐτῆς εἶναι ὁ περιγραφεῖς ἡδὴ Δούναβις, ὁ Σαῦος, ὁ Μοραῦος, ὁ Δρίνος καὶ ὁ Τίμαχος, Λίμνην δὲ οὐδεμίαν ἔχει ἡ Σερβία.

β.) Πολιτικὴ κατάστασις.

Ἡ Σερβία ὀλίγας ἔχει πόλεις καὶ μικράς, οἰκουμένη κατὰ κώμας καὶ χωρία τούτων δὲ κυριώτεροι εἶναι αἱ ἐξῆς.

1) ΤΟ ΒΕΛΙΓΡΑΔΙΟΝ (50,000 Σιγγίδουνον) πρωτ. τοῦ βασιλείου νεόκτιστος, ἔχουσα φρούρια ὄχυρά, ἀκαδημίαν, βιομηχανικὰ ἐργαστάσια καὶ ζωηρὸν ἐμπόριον.

2) Ἡ Σεμένδρα (12,000) πρῶην πρωτ. εἶναι ὄχυρὰ καὶ ἐμπορικὴ.
3) Ἡ Κραγιουγεβάτση (8,000) ἔχει χυτήρια πυροβόλων καὶ ὀπλοποιεῖον.

4) Ἡ Πασσαροβίτση (7,000) κειμένη ἐπὶ τοῦ Μοραύου ποταμοῦ.

5) Ἡ Ὅσχίτσα (7,000) πόλις ὄχυρὰ ἐπὶ τοῦ Δουνάβεως.

6) Ἡ Νεγοτίνη (5,000) μικρὰ ἐμπορικὴ πόλις.

7) Ἡ Ἀλεξινίτσα (4,000) ἐμπορικὴ καὶ ἡ Κροσεβάτση ὡσαύτως.

Ἐν δὲ τῷ διὰ τῆς συνθήκης τοῦ Βερολίνου παραχωρηθέντι μέρει τῆς Τουρκίας ὑπάρχουσι 3 πόλεις ἐπίσημοι αἱ ἐξῆς.

1) Ἡ Νύσση (20,000) Ναϊσσός) ἐπίσημος ὡς πατρίς τοῦ Μεγάλου Κωνσταντίνου.

2) Ἡ Λεσκόφτσα (6,000) κειμένη πρὸς Ν τῆς Νύσσης ἐν Μακεδονίᾳ.

3) Καὶ ἡ Βράνια (5,000) ΝΑ τῆς προηγουμένης κειμένη.

Κλίμα, ἔδαφος καὶ προϊόντα.

Τὸ μὲν κλίμα εἶναι εὐκρατον καὶ ὑγιεινόν, τὸ δὲ ἔδαφος εὐφορον μὲν, ἀλλ' οὐχὶ καλῶς καλλιεργημένον. Ἡ δὲ κτηνοτροφία καὶ μάλιστα ἡ χοιροτροφία εἶναι ἱκανῶς ἀνεπτυγμένη, ἀποτελοῦσα σπουδαῖον ἐμπόριον καὶ τὰ κυριώτερα αὐτῆς προϊόντα εἶναι δημητριακοὶ καρποί, οἶνος, κάνναβις, λίνον, βάλανοι, ξυλική, ξυλάνθρακες καὶ μέταλλα χρυσοῦ, ἀργύρου, χαλκοῦ, σιδήρου, μολύβδου, γύψου καὶ ψευδαργύρου.

Ἐμπόριον, βιομηχανία καὶ συγκοινωνία.

Τὸ ἐμπόριον τῆς Σερβίας εἶναι μικρόν καὶ περιωρισμένον, συνιστάμενον εἰς τὴν ἐξαγωγὴν χοίρων, βαλάνων, ξυλείας καὶ ξυλάνθρακων. Ἡ δὲ βιομηχανία διατελεῖ ἐν νηπιώδει καταστάσει. Καὶ ἡ συγκοινωνία μετὰ τῆς Εὐρώπης τελεῖται διὰ τοῦ Δουνάβεως ἐσωτερικῶς δὲ δι' ἑλλειψιν σιδηροδρόμων καὶ πλωτῶν ποταμῶν εἶναι δύσκολος καὶ περιωρισμένη. Μετ' ὀλίγον θὰ συνενωθῇ διὰ σιδηροδρόμου μετὰ τῆς Αὐστρίας καὶ Τουρκίας.

Κάτοικοι, θρησκεία, πολιτεῦμα καὶ ἐκπαίδευσις.

Οἱ Σέρβοι κατὰ μὲν τὴν ἐθνικότητα εἶναι Σλαῦοι, κατὰ δὲ τὴν θρησκείαν εἶναι χριστιανοὶ ὀρθόδοξοι, ἔχοντες ἀρχιεπίσκοπον, φέ-

ροντα τὸν τίτλον «Μητροπολίτης τῆς Σερβίας» καὶ μετὰ 3 ἐπισκόπων ἀποτελοῦντα τὴν ἐθνικὴν σύνοδον τῆς Σερβίας, τῆς ὁποίας ἡ ἐκκλησία ἀνεγνωρίσθη ἤδη ἀνεξάρτητος ἀπὸ τοῦ Πατριαρχείου τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Τὸ δὲ πολίτευμα ἀπὸ τοῦ 1869 εἶναι συνταγματικόν, κατὰ τὸ ὅποιον βασιλεῦει ὁ βασιλεὺς Μιλόανος, ἔχων ὑπουργεῖον ὑπεύθυνον καὶ βουλὴν μετὰ γερουσίας. Καὶ ἡ ἐκπαίδευσις πρότερον μὲν ἦν παρημελημένη, κατὰ τὰ τελευταῖα ὅμως ἔτη συνεστήθησαν πολλὰ καὶ διάφορα σχολεῖα καὶ ἐκπαιδευτήρια.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'.

Η ΗΓΕΜΟΝΙΑ ΤΟΥ ΜΑΥΡΟΒΟΥΝΙΟΥ

Κατ. 300,000.

Ἡ μικρὰ αὕτη ὀρεινὴ χώρα κατὰ τὸν μεσαιῶνα ἀπετέλει μέρος τῆς Σερβίας, ἀπὸ δὲ τοῦ 1389 ἀπεσπάσθη ἐντελῶς ἀπ' αὐτῆς καὶ ἀνεγνωρίσθη ἰδιαιτέρα ἡγεμονία, ἣτις πρότερον μὲν ἀνεγνώριζε τὴν ἐπικυριαρχίαν τοῦ Σουλτάνου, διὰ δὲ τῆς συνθήκης τοῦ Βερολίνου (1878) ἐκηρύχθη ἀνεξάρτητος καὶ προσέλαβε μέρος τῆς Ἀλβανίας μετὰ τῶν δύο λιμένων, τοῦ Ἀντιβαρίου καὶ τοῦ Δουλιτίνου.

ἀ.) Φυσικὴ κατάστασις.

Ὅρια. Τὸ Μαυροβούνιον ὀρίζεται πρὸς Β μὲν ὑπὸ τῆς Ἑρζεγοβίνης, πρὸς Δ δὲ ὑπὸ τῆς Δαλματίας, πρὸς Ν ὑπὸ τῆς Ἀλβανίας καὶ πρὸς Α ὑπὸ τοῦ Νόβι παζάρ.

Ὅρη καὶ ποταμοί.

Τὰ ὄρη τοῦ Μαυροβουνίου εἶναι κλάδοι τῶν Δειναρικῶν Ἀλπεων διασχιζόμενοι εἰς πολλὰς διακλαδόσεις καὶ πληροῦντες τὴν χώραν. Τούτων δὲ αἱ ὑψηλότεραι κορυφαὶ εἶναι δύο 1) ὁ Δορμίτωρ ἔχων ὕψος 7,600' καὶ 2) ὁ Κόμος ἔχων ὕψος 8,000'.

Ποταμοὶ δὲ ὀλίγοι καὶ ἀσήμαντοι ὑπάρχουσιν ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ. Τούτων δὲ κυριώτεροι εἶναι 1) Ὁ Μορατζας πηγάζων ἐκ τοῦ Δορμίτορος, ἐκβάλλει εἰς τὴν λίμνην τῆς Σκόδρας 2) ἡ Κίνιτσα, ἡ Ζίτα καὶ ἡ Μαρόκα μικρότεροι πηγάζοντες ἐκ τοῦ αὐτοῦ ὄρους, εἰσέρχονται εἰς τὴν αὐτὴν λίμνην· λίμνην δὲ οὐδεμίαν ἔχει ἡ χώρα.

ρα, πλὴν τῆς Λαβεάτιδος (λίμνης τῆς Σκόδρας), ἥτις ἀπὸ τῆς συνθήκης τοῦ Βερολίνου ἐγένετο κοινὴ τοῦ Μαυροβουνίου καὶ τῆς Ἀλβανίας.

6) Πολιτικὴ κατάστασις

Τὸ Μαυροβούνιον περιλαμβάνον 400 χωρία καὶ τινὰς κώμας διαιρεῖται εἰς 10 τμήματα (Ναϊέδες), τὰ ὑποῖα ὑποδιαίρουνται εἰς πολλὰς κοινότητας. Τοιοῦτον ὃν τὸ Μαυροβούνιον πόλεις δὲν ἔχει. Πρωτεύουσα δὲ αὐτοῦ εἶναι·

Ἡ Κετίγνη (3,000) κώμη κειμένη ἐφ' ὑψηλῆς θέσεως καὶ ὁρεινῆς, ἐν ᾗ ἔδρευε ὁ ἡγεμὼν καὶ ἡ κυβέρνησις, ἔχουσα ἐν μέσῳ μέγα μοναστήριον καὶ τὰ ἀνάκτορα τοῦ ἡγεμόνος· αἱ δὲ λοιπαὶ οἰκίαι αὐτῆς ἀνήκουσιν εἰς τοὺς γεροισιαστάς καὶ ἄλλους ἐπισήμους Μαυροβουνίους. Δευτέρα εἶναι ἡ Νεγούση ἐπίσημος κώμη, διότι ἐκ ταύτης κατὰγονται οἱ ἡγεμόνες τοῦ Μαυροβουνίου.

Ἀπὸ δὲ τῆς συνθήκης τοῦ Βερολίνου προσέλαβεν ἐκ τῆς Ἀλβανίας· 1) τὴν Ποδγορίτσαν κωμόπολιν κειμένην παρὰ τὴν λίμνην τῆς Σκόδρας, 2) τὸ Ἀντίβαρι παραλίαν κωμόπολιν, χρησιμεύουσαν ὡς λιμὴν τῆς ἡγεμονίας, 3) καὶ τὸ Δουλιτσῖνον κείμενον πρὸς Ν. τῆς προηγουμένης.

Κλίμα, ἔδαφος καὶ προϊόντα

Τὸ μὲν κλίμα τῆς χώρας ἕνεκα τῶν πολλῶν ὀρέων εἶναι ψυχρὸν καὶ ὑγιεινόν. Τὰ δὲ ἔδαφος ἄκαρπον πλὴν τῶν κοιλάδων καὶ τοῦ πεδινοῦ μέρους, τὸ ὁποῖον ἔλαβεν ἀπὸ τὴν Ἀλβανίαν. Καὶ τὰ προϊόντα εἶναι ἀραβόσιτος, κριθή, ὄρυζα, γεώμηλα καὶ καπνός, ζῶα δὲ τρέφει ἡ χώρα ἡμιόνους, πρόβατα, αἰγας καὶ χοίρους· τὸ δὲ ἐμπόριον εἶναι ἀσήμαντον.

Κάτοικοι, θρησκεία, πολιτενμα καὶ ἐκπαίδευσις.

Πάντες οἱ κάτοικοι κατὰ μὲν τὴν ἐθνικότητα εἶναι Σλαῦοι Σερβικῆς καταγωγῆς, κατὰ δὲ τὴν θρησκείαν χριστιανοὶ ὀρθόδοξοι, ἔχοντες ἀντὶ ἀρχιεπισκόπου ἀρχιμανδρίτην καὶ 200 ἱερεῖς, καὶ διακρίνονται διὰ τὴν φιλελευθερίαν, ἀνδρείαν καὶ γενναιότητα· πάντοτε ἡρωϊκῶς ἀγωνισθέντες κατὰ τῶν Τούρκων. Διοικοῦνται δὲ πατριαρχικῶς ὑπὸ ἡγεμόνος, ὅστις πρότερον εἶχε τὴν πολιτι-

κὴν καὶ ἐκκλησιαστικὴν ἐξουσίαν καὶ ἐκαλεῖτο «Βλαδίκας» ὁ δὲ νῦν ἡγεμὼν ὀνομάζεται Νικήτας. Καὶ κατὰ τὴν ἐκπαίδευσιν καὶ διανοητικὴν ἀνάπτυξιν διαμένουσιν οἱ κάτοικοι ἐν νηπιώδει καταστάσει.

ΕΥΡΩΠΗ ΔΕΥΤΕΡΑ

ΤΑ ΛΟΙΠΑ ΝΟΤΙΑ ΚΡΑΤΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ.

1) Ἡ Ἰταλία μετὰ τῆς μικρᾶς δημοκρατίας τοῦ Ἀγίου Μαρίνου.

2) Ἡ Ἰσπανία μετὰ τῆς Ἀνδρόρρας καὶ 3) Ἡ Πορτογαλία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

ΤΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΙΤΑΛΙΑΣ

Κάτοικοι 28,000,000.

Ἱστορικὴ ἔποψις.

Ἡ Ἰταλία διὰ τῆς Ῥώμης ἐπὶ τῆς αὐτοκρατορίας ἐγένετο κοσμοκράτειρα, κατὰ δὲ τὸν 10 αἰῶνα διὰ τῶν Παπῶν ἔφθασεν εἰς τὸν κολοφῶνα τῆς δόξης, κατὰ δὲ τὴν ἀναγέννησιν τῶν γραμμάτων (15 αἰῶνα) ὑπῆρξεν ἡ ἐστία τῆς κλασικῆς φιλολογίας, τῆς ὁποίας πρῶτοι διδάσκαλοι ὑπῆρξαν Ἕλληνες φυγάδες καὶ ἐν τοῖς νεωτάτοις χρόνοις ὠφελήθη ἐκ τῆς πολιτικῆς φρονήσεως τοῦ Βίκτωρος Ἐμμανουήλ, τοῦ Καβούρ καὶ τοῦ Γαριβάλδου καὶ ἐκ τῆς συνδρομῆς ἐξωτερικῶν περιστάσεων (1859, 1866 καὶ 1870) διὰ τῶν ὁποίων κατάρθωσε νὰ συνενώσῃ πάντα τὰ πολιτικὰ τμήματα εἰς ἓν βασίλειον.

α.) Φυσικὴ κατάστασις

Ὅρια, σχῆμα καὶ διαίρεσις.

Ἡ Ἰταλία πλασθεῖσα ὡραία ὑπὸ τῆς φύσεως, ὀρίζεται πρὸς Β μὲν ὑπὸ τῆς Ἑλβετίας καὶ Αὐστρίας, πρὸς Δ ὑπὸ τῆς Γαλλίας καὶ τοῦ Τυρρηνικοῦ πελάγους πρὸς Ν ὑπὸ τῆς Μεσογείου θαλάσσης καὶ τοῦ Σικελ. πελάγους καὶ πρὸς Α ὑπὸ τῆς Αὐστρίας καὶ τοῦ Ἀδριατικοῦ πελάγους. Σχῆμα δὲ ἔχει ὑποδήματος καὶ διη-

ρεῖτο πάλαι εἰς ἄνω, μέσση καὶ κάτω Ἰταλίαν, ἥτις ἔνεκεν τῶν πολλῶν Ἑλλήν. ἀποικιῶν ὠνομάσθη Μεγάλη Ἑλλάς.

Θάλασσα, πελάγη, κόλποι καὶ πορθμοί.

Ἐκ τῆς Μεσογείου θαλάσσης σχηματίζονται τὸ Τυρρηνικόν, τὸ Σικελικόν, τὸ Ἀδριατικόν καὶ τὸ Ἰόνιον πέλαγος. Ἐκ τούτων δὲ πάλιν οἱ κόλποι, ὁ τῆς Γενούης, ὁ τῆς Νεαπόλεως, ὁ τοῦ Τάραντος καὶ ὁ τῆς Βενετίας. Πορθμοὺς δὲ 3 ἔχει ἡ Ἰταλία, τὸν τῆς Μεσσήνης, τὸν τοῦ Ἀγ. Βονιφατίου καὶ τὸν τοῦ Ὀτράνδου.

Ὅρη, ἀκρωτήρια καὶ πεδιάδες.

Δύο σειραὶ ὁρίων διατέμνουσι τὴν χερσόνησον αἱ Ἀλπεὶς πρὸς Β καὶ τὰ Ἀπέννινα (10,000') κατὰ μῆκος πρὸς Ν. ἐν τούτοις ὑπάρχουσι καὶ δύο ἠφαίστεια ὅρη ὁ Βεσούβιος (3,500') ΝΑ τῆς Νεαπόλεως, ὅστις κατὰ τὸ 79 μ. Χ. κατέχωσε 3 πόλεις, τὸ Ἡράκλειον, τὴν Πομπηίαν καὶ τὰς Σταβίας, καὶ ἡ πολυκόρυφος (Αἴτνη (11,000') ἐν τῇ ΝΑ πλευρᾷ τῆς νήσου Σικελίας.

Τῶν δὲ πολυαριθμῶν ἀκρωτηρίων ἐπισημότερα εἶναι τὸ Σπαρτιβέντον, ἡ Λεύκα καὶ τὸ Γάργανον. Καὶ τῶν πεδιάδων ἐπισημότεραι εἶναι ἡ Ρωμαϊκὴ, ἡ Καμπανικὴ, ἡ τοῦ Τάραντος, ἡ Ἀππουλικὴ καὶ ἡ μεγίστη Λομβαρδική.

Ποταμοί, διώρυγες καὶ λίμναι.

Ἡ Ἰταλία ἔχει πολλοὺς μικροὺς καὶ μεγάλους ποταμοὺς, τῶν ὁποίων ἐπισημότεροι 1) Ὁ Πάδος ὁ μέγιστος πάντων, 2) ὁ Ἄρνος πρὸς Ν τούτου, 3) ὁ Τίβερης διερχόμενος τὴν Ῥώμην 4) ὁ Λεϊρίς καὶ 5) ὁ Ἀδίγης ἐρχόμενος ἐκ τῆς Αὐστρίας. Μεταξὺ δὲ τῶν ποταμῶν τούτων ὑπάρχουσι καὶ πολλαὶ διώρυγες, ἐπισημότεραι τῶν ὁποίων εἶναι ἡ τοῦ Μιλάνου, ἡ τῆς Πιαβίας καὶ ἡ τῆς Βονωνίας. Λίμνας δὲ ἔχει πολλὰς καὶ ὠραίας, αἱ κυριώτεραι τῶν ὁποίων εἶναι 1) Ἡ Οὐρβανὸς (Maggiore) ἐν Λομβαρδίᾳ, 2) ἡ Λάριος (Como) ἐν τῇ Β Ἰταλίᾳ, 3) Ἡ Βήνακος (Γάρδη) μεγίστη πασῶν 4) ἡ Τρασυμένη ἐν τῇ μέσῃ Ἰταλίᾳ καὶ 5) ἡ Ἀχερουσία (Fusaro) ἐν τῇ κάτω Ἰταλίᾳ.

Χερσόνησοι καὶ νῆσοι.

Ἡ Ἰταλία ἔχει δύο χερσονήσους μικρὰς πρὸς Ν τὴν τῆς Βρεττίας καὶ τὴν τῆς Καλαυρίας. Τῶν δὲ νήσων ἐπισημότεραι εἶναι

ἡ Σικελία (Τρινακρία) μεγίστη, ἡ Σαρδὼ δευτέρα, ἡ Κύρνος (Κορσική), ἡ Μελίτη μετὰ τοῦ Γότσου καὶ Κομίνου, αἱ Λιπάραι νῆσοι, αἱ Αἰγάδες καὶ ἡ μικρὰ νῆσος Ἐλβα.

β.) Πολιτικὴ κατάστασις.

Ἡ Ἰταλία μέχρι τοῦ 1859 ἦν διηρημένη εἰς 4 βασιλείαι· 1) τὸ τῆς Σαρδηνίας, 2) τὸ Λομβαρδεβενετικόν, 3) τὸ Παπικόν καὶ 4) τὸ τῆς Νεαπόλεως καὶ Σικελίας καὶ εἰς 3 δουκάτα, τὸ τῆς Τοσκάνης τὸ τῆς Πάρμας καὶ τὸ τῆς Μοδένης. Εἰς ταῦτα προστίθεται καὶ ἡ δημοκρατία τοῦ Ἀγ. Μαρίνου.

Ἀπὸ δὲ τοῦ 1859—1870 ἠνώθησαν πάντα τὰ κράτη εἰς ἓν βασίλειον, διαμενούσης ἐλευθέρας τῆς μικρᾶς δημοκρατίας τοῦ Ἀγίου Μαρίνου. Νῦν δὲ πολιτικῶς διαιρεῖται εἰς 69 νομοὺς καὶ περιέχει πολλὰς πόλεις, αἵτινες κατὰ τὸν πληθυσμὸν διαιροῦνται εἰς 4 τάξεις.

Πόλεις Α'. Τάξεως.

Εἰς ταύτην κατατάσσονται αἱ ἔχουσαι ὑπὲρ τὰς 200 χιλ. κατοίκων ἥτοι ἡ Νεάπολις, ἡ Ῥώμη, τὸ Μιλάνον, τὸ Τουρίνον καὶ ἡ Πάνορμος.

1) Η ΡΩΜΗ

Κάτοικοι 300,000.

Ἡ Ῥώμη κτισθεῖσα τῷ 753 π. Χ. ὑπὸ τοῦ Ῥωμύλου ἐπὶ 7 λόφων, ἀκολούθως ἐπέξετάθη καὶ ἐπὶ 5 ἄλλων, κατέκτησεν ὅλην τὴν Ἰταλίαν καὶ ἐπὶ Αὐγούστου ἐγένετο κοσμοκράτειρα, ὅτε ὠνομάσθη κεφαλὴ τοῦ κόσμου καὶ αἰωνία πόλις. Μετὰ δὲ τὴν κατάλυσιν τοῦ Ῥωμ. κράτους ἐρημωθεῖσα, ἀνεγεννήθη κατὰ τὸν 16. αἰῶνα καὶ νῦν ἀκμάζει ἔχουσα 40 ἀνάκτορα, 400 ἐκκλησίας, ὧν μεγίστη ἡ τοῦ Ἀγ. Πέτρου, χωροῦσα 80 χιλ. ἀνθρώπων, Πανεπιστήμιον, μουσεῖα, ἀκαδημίας βιβλιοθήκας μεγάλας κλ. τοιαύτη δὲ οὕσα ἀνεκηρύχθη πρωτ. τοῦ βασιλείου ἀπὸ τοῦ 1870.

2) Η ΝΕΑΠΟΛΙΣ (500,000) πρωτ. τοῦ πρώην βασιλείου κειμένη εἰς τὰς ὑπωρείας τοῦ Βεσουβίου καὶ ἐκτισμένη ἀμφιθεατρικῶς, φημίζεται διὰ τὰς φυσικὰς καλλονὰς καὶ θεωρεῖται ἡ δευτέρα

μετὰ τὴν Κωνσταντινούπολιν. Τοιαύτη δὲ οὐσα ἔχει πολλὰ ἀνάκτορα, ἐκκλησίας, πανεπιστήμιον, μουσεῖα, βιβλιοθήκας, ἀκαδημίας καὶ εὐρυχωρότατον λιμένα. Ἡ ἀρχαία πόλις ἐκτίσθη ὑπὸ τῶν Κυμαίων καὶ ὠνομάζετο Παρθενόπη.

3) Τὸ ΜΙΛΑΝΟΝ (320,000) πρωτ. τοῦ Λομβαρδοβενετικοῦ βασιλείου κειμένη ἐν μέσῳ πεδιάδος, τοσούτον ἤκμασε τὸ πάλαι εἰς τὰς τέχνας καὶ ἐπιστήμας, ὥστε ὠνομάσθη Νέαι Ἀθῆναι. Νῦν δὲ εἶναι πλουσιωτάτη καὶ ἐμπορικοτάτη πόλις τῆς ἂνω Ἰταλίας, ἔχουσα ἀνάκτορα, ἀκαδημίας, μουσεῖα, πλουσίας βιβλιοθήκας, μεγίστην ἐκκλησίαν κτλ.

4) Τὸ Τουρίνον (250,000) κείμενον ἐπὶ τοῦ Πάδου ποτ. εἶναι ὠραιότατη πολυτελεστάτη καὶ κανονικωτάτη πόλις τῆς Ἰταλίας, ἥτις μέχρι τοῦ 1861 ὑπῆρξε πρωτ. τοῦ βασιλείου τῆς Σαρδηνίας, ἀπὸ δὲ τοῦ 1861—1865 ἐγένετο πρωτ. τοῦ βασιλείου. Ἐχει δὲ ἀνάκτορα, πανεπιστήμιον, μουσεῖα, βιβλιοθήκας καὶ ἀκαδημίας.

5) Ἡ Πάνορμος (250,000) νῦν Παλέρμον) πρωτ. τοῦ πρῶην βασιλείου τῆς Σικελίας ἔχει λαμπρὸν λιμένα, τερπνὰς ἐπαύλεις, πανεπιστήμιον, ἀκαδημίαν βιβλιοθήκην, ἀνάκτορα, ἐμπορικὰ καὶ βιομηχανικὰ καταστήματα καὶ μέγα ἐμπόριον.

Πόλεις Β. τάξεως.

Τοιαῦται δὲ εἶναι αἱ ἀκόλουθοι 6, ἡ Φλωρεντία, ἡ Γένουα, ἡ Βενετία, ἡ Βονωνία, ἡ Λιβόρνος καὶ ἡ Μεσσήνη, ἔχουσαι ἀπὸ 200—100 χιλ. κατοίκων.

1) Ἡ Φλωρεντία (200,000) πρωτ. τοῦ πρῶην Δουκάτου τῆς Τοσκάνης καὶ ἀπὸ τοῦ 1865—1870 πρωτ. τοῦ βασιλείου, κειμένη ἐπὶ τοῦ Ἀρνού ποτ. εἶναι φύσει καὶ τέχνῃ λαμπροτάτη καὶ ὠραιότατη πόλις τῆς Ἰταλίας ἀκμάσασα κατὰ τὸν μέσον αἰῶνα ἐπὶ τῶν Μεδίκων εἰς τὰς τέχνας καὶ ἐπιστήμας. Νῦν δὲ πνευματικῶς ἀνθοῦσα, ἔχει πανεπιστήμιον, μουσεῖα, πλουσία, βιβλιοθήκας, ἀκαδημίας κτλ. καὶ ὠνομάζεται Παρίσι τῆς Ἰταλίας.

2) Ἡ Γένουα (180,000) κειμένη ἐπὶ τοῦ ὁμωνύμου κόλπου ἀμφιθεατρικῶς, θεωρεῖται μία τῶν ὠραιωτάτων πόλεων τῆς Εὐρώπης κατὰ τὴν φυσικὴν καλλονήν. Αὕτη κατὰ τὸν μέσον αἰῶνα ὡς ἐ-

λευθέρα δημοκρατία ἤκμασε καὶ φημίζεται ὡς πατρίς τοῦ Κολόμβου, ἔχουσα κάλλιστον λιμένα πανεπιστήμιον, ἐμπορικὰ καὶ βιομηχανικὰ καταστήματα.

3) Ἡ Βενετία (140,000) κειμένη ἐπὶ 3 μεγάλων καὶ 114 μικρῶν νήσων, αἱ ὁποῖαι συγκαίωνον διὰ 578 λιθίνων γεφυρῶν καὶ 147 διωρύγων ἔχει μοναδικήν τοποθεσίαν καὶ κατὰ τὸν ΙΕ'. αἰῶνα εἰς τόσῃ ἀκμῇ ἐφθασεν ὡς ἐλευθέρα δημοκρατία, ὥστε εἶχε 500,000 κατ. ἔχει δὲ 140 ἀνάκτορα καὶ μεγίστην ἐκκλησίαν καὶ πλατεῖαν τοῦ ἁγίου Μάρκου.

4) Ἡ Βονωνία (130,000) κειμένη πρὸς Β τῆς Φλωρεντίας ἤκμασε κατὰ τὸν μέσον αἰῶνα ὡς ἐλευθέρα πόλις καὶ ἐφημίζετο διὰ τὸ ἀρχαιότατον καὶ μέγιστον Πανεπιστήμιον μετὰ 12 χιλ. μαθητῶν καὶ μάλιστα διὰ τὴν νομικὴν σχολὴν αὐτοῦ.

5) Ἡ Λιθόρνος (120,000) κειμένη πρὸς Δ τῆς Φλωρεντίας εἶναι λίαν ἐμπορικὴ καὶ θεωρεῖται ὡς ἐβραϊκὴ πόλις ἔνεκα τῶν πολλῶν Ἑβραίων.

6) Ἡ Μεσσήνη (120,000) κειμένη ἐπὶ τοῦ Σικελικοῦ πορθμοῦ εἶναι ἡ πρώτη ἐμπορικὴ πόλις τῆς Σικελίας, ἔχουσα μέγιστον λιμένα, ἀκρόπολιν, ἀνάκτορα, βιβλιοθήκας κτλ.

Πόλεις Γ'. Τάξεως

Εἰς τὴν τάξιν ταύτην ἀνήκουσιν αἱ ἐξῆς 9 πόλεις ἔχουσαι ἀπὸ 100—60,000.

1) Ἡ Κατάνη (100,000) κειμένη ὑπὸ τὴν Αἴτνην, εἶναι ὡραία πόλις, ἔχουσα λαμπρὰν τοποθεσίαν, πανεπιστήμιον, ἀκαδημίαν, μουσεῖα καὶ βιομηχανικὰ καταστήματα.

2) Φερράρα (80,000) κειμένη πρὸς Β τῆς Φλωρεντίας ἔχει ἀνάκτορα, πανεπιστήμιον κλπ.

3) Ἡ Πάδουα (70,000, Πατάυιον) καὶ πάλαι ἦν μεγάλη καὶ πολυάνθρωπος καὶ νῦν ἀκμάζει πνευματικῶς ἔχουσα πανεπιστήμιον, ἀκαδημίαν, μουσεῖα καὶ ἄλλα ἐπιστημονικὰ καταστήματα, διὰ τὰ ὁποῖα ὀνομάζεται « ἡ σοφία ».

1) Ἡ Βερώνα (70,000) εἶναι ὀχυρὰ καὶ ὡραία, φημιζομένη διὰ τὴν γέννησιν ἐπιστήμων ἀνδρῶν.

5) Ἡ Λούκα (70,000) πρωτ. τοῦ ὁμωνύμου Δουκάτου χρημα-

τίσασα, είναι λίαν όχυρά, έχουσα πολλά ανάκτορα, πανεπιστήμιον, ακαδημίας, και έμπορικα καταστήματα.

6) Η Μοδένα (60,000) πρωτ. του όμωνύμου Δουκάτου χρηματίσασα, είναι λίαν όχυρά, έχουσα πολλά ανάκτορα, πανεπιστήμιον, ακαδημίας, βιβλιοθήκας κλπ.

7) Η Ραβέννα (60,000) είναι αρχαία πόλις κτισθεΐσα υπό Πελασγών και έχει μουσεΐον, ακαδημίαν, βιβλιοθήκην και άλλα εκπαιδευτικά καταστήματα.

8) Η Πίσσα (60,000) προς Β της Φλωρεντίας ήκμασε κατά τον μέσον αιώνα ως έλευθέρα δημοκρατία· έχει δέ επίσημον πανεπιστήμιον, ακαδημίαν κλπ.

9) Άλεξάνδρεια (110,000) κτισθεΐσα προς τιμήν του Πάπα Άλεξάνδρου γ'. είναι λίαν όχυρά και έμπορική πόλις.

Πόλεις Δ'. Τάξεως.

Έν τη τάξει ταύτη ανήκουσιν υπέρ τας 30 πόλεις, έχουσαι από 60—15,000 κατ. των όποιων επίσημότεραι είναι ή Πάρμα, το Ρήγιον, ή Περουγία, ή Άγκώνα, ή Βρεσκία, το Άρήτιον, ή Βικεντία, ή Πλακεντία, ή Μαρσάλα, ή Κρεμώννα, ή Παβία (Τίνινον) ή Νοβάρα, ή Ουδίνη, ή Καλιάρη, το Βάριον, ο Τάρας, το Καστελλαμάρε (Σταβίαι), το Σάλερνον, ή Μάντουα, ή Κώμος, αι Συρακούσαι, ο Ακράγας το Βρενδήςιον, ή Σιβιταβέκια και άλλαι.

Νήσοι της Ιταλίας.

Των προειρημένων νήσων ή μὲν Κορσική πολιτικῶς ανήκει εις την Γαλλίαν, ή δὲ Μελίτη εις την Άγγλίαν και αι λοιπαί εις την Ιταλίαν. Πασών δὲ μεγίστη είναι ή Σικελία.

1) Η Σικελία (2,800,000 Τρινακρία) κειμένη εν τῷ μέσω της Μεσογείου θαλάσσης δια σεισμοῦ άπεσπάσθη ποτὲ από της Ιταλίας, διατέμενεται υπό όρέων, των όποιων επίσημότερον είναι ή Αΐτην και τὰ Νευρώδη και διαρρέεται υπό μικρῶν και άσημάντων ποταμῶν. Πόλεις δ' αὐτῆς είναι αι περιγραφεΐσαι ήδη Πάνορμον, Μεσσήνη και Κατάνη. Πάλαι δὲ εΐχε πολλὰς έλληνικὰς πόλεις και άποικίας.

2) Η Σαρδηνία (700,000) είναι ή δευτέρα νήσος του βασιλείου, κειμένη προς Δ της Ιταλίας και έχουσα πρωτ. το Καλιά-

ρι (40,000) καὶ ἄλλας μικρὰς πόλεις· ἐν τῇ Β παραλίᾳ τῆς νήσου κεῖται ἡ μικρὰ νῆσος Καπρέρα ἐπίσημος διὰ τὴν προσφιλῆ διατριβὴν τοῦ Γαριβάλδου.

3) Ἡ Κύρνος (360,000 Κορσικὴ) ἀνήκουσα εἰς τὴν Γαλλίαν περιγραφῆσεται ἐκεῖ.

Τῶν δὲ ἄλλων μικρῶν νήσων ἡ Μελίτη (Μάλτα 150,000) μετὰ τοῦ Γότσου καὶ Κομίνου ἀπὸ τοῦ 1800 κατέχεται ὑπὸ τῆς Ἀγγλίας καὶ ἔχει πρωτεύουσαν τὴν Βαλέτταν (60,000) μετὰ φρουρίου ὀχυρωτάτου. Αἱ Λιπάραι μικραὶ νῆσοι κείμεναι πρὸς Β τῆς Σικελίας καὶ αἱ Αἰγάδες πρὸς Δ τῆς Σικελίας. Καὶ τελευταῖον ἡ Ἑλβα (20,000) ἐπίσημος διὰ τὴν ἐξορίαν τοῦ Α' Ναπολέοντος.

Ἡ Δημοκρατία τοῦ Ἀγίου Μαρίνου.

Ἡ μικροτάτη καὶ ἀρχαιοτάτη αὕτη ἐλευθέρα δημοκρατία κείμενη πρὸς Α τῆς Φλωρεντίας πλησίον τοῦ Ἀδριατικοῦ πελάγους, συνέστη τῷ 469 ὑπὸ τοῦ μοναχοῦ Μαρίνου καὶ ἔνεκα τῆς μικρότητος καὶ τῆς ἀγιότητος τοῦ συστήσαντος διέμεινεν ἐλευθέρα, διοικουμένη ὑπὸ συμβουλίου 60 μελῶν. Πρωτ. αὐτῆς εἶναι ἡ ὁμώνυμος κωμόπολις ἅγιος Μαρίνος (5,000). Στρατὸν ἔχει 1189 ἀνδρῶν καὶ εἰσοδήματα 70,000 φράγκων!

Κλίμα, ἔδαφος καὶ προϊόντα.

Τὸ μὲν κλίμα τῆς Ἰταλίας εἶναι τὸ κάλλιστον καὶ ἡπιώτατον τῆς Εὐρώπης, μικρὸν παραλάσσον εἰς τὰ διάφορα μέρη τῆς χερσονήσου. Τὸ δὲ ἔδαφος εἶναι καρποφόρον εἰς τὰς πεδιάδας, οὐχὶ ὅμως καὶ καλῶς καλλιεργημένον, ὡς εἰς τὰ λοιπὰ κράτη τῆς Εὐρώπης. Καὶ τὰ κυριώτερα προϊόντα αὐτῆς εἶναι σῖτος, ὅστις δὲν ἐξαρκεῖ εἰς τὰς ἀνάγκας τῶν κατοίκων, βάμβαξ, οἶνος, ἑλαῖαι, μεταξά, μεσημβρινὰ προϊόντα κλπ.

Ἐμπορίου, βιομηχανία καὶ συγκοινωνία.

Ἐπειδὴ δὲ τὸ ἐμπορίου συνίσταται ἐκ τῆς εἰσαγωγῆς καὶ ἐξαγωγῆς, ἡ Ἰταλία ἐξάγει ἔλαιον, ξυλικήν, μέταξαν, κάνναβιν, ἄλας, θεῖον, οἶνον, οἰνόπνευμα κλ. Ἡ δὲ βιομηχανία πλὴν τῆς μεταξουργίας, χαρτοποιίας καὶ χρυσοουργίας εἶναι περιορισμένη ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν τῶν ἄλλων κρατῶν. Καὶ ἡ συγκοινωνία ἐκτελεῖται

διὰ πολλῶν ἀτμοπλοίων διαφόρων ἐταιριῶν καὶ διὰ πολλῶν σιδη-
ροδρόμων, συνδεδεμένων μετὰ τῶν τῆς Εὐρώπης.

Κάτοικοι, θρησκεία, γλῶσσα, πολίτευμα καὶ ἐκπαίδευσις.

Οἱ Ἴταλοι εἶναι ἀπόγονοι τῶν ἀρχαίων Ἰταλῶν καὶ Λατίνων καὶ
ἐξαιρέσει ὀλίγων ξένων στοιχείων Γερμανικῆς, Σλαυικῆς, Ἑλληνι-
κῆς καὶ Ἀλβανικῆς καταγωγῆς, πάντες οἱ λοιποὶ ἀποτελοῦσιν ἓν
ὁμογενές ἔθνος. Ἡ δὲ γλῶσσα αὐτῶν καταγομένη ἐκ τῆς παρακ-
μαζούσης τοῦ μεσαιῶνος Λατινικῆς, διαιρεῖται εἰς 20 διαλέκτους,
εὐγενεστέρα τῶν ὁποίων εἶναι ἡ Τοσκανικὴ. Κατὰ δὲ τὴν θρη-
σκείαν πάντες, πλὴν ὀλίγων Ἰουδαίων, εἶναι χριστιανοὶ τοῦ Κα-
θολικοῦ δόγματος καὶ ὀλίγοι Διαμαρτυρόμενοι. Τὸ πολίτευμα εἶναι
συνταγματικόν καὶ βασιλεὺς ὁ υἱὸς τοῦ Βίκτωρος Ἐμμανουὴλ
Οὐμβέρτος. Καὶ τελευταῖον ἡ ἐκπαίδευσις πρότερον ἢν λίαν πα-
ρημελημένη, κατὰ δὲ τὰ τελευταῖα ἔτη ἀρκούντως ἀνεπτύχθη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

Ἡ ΠΥΡΗΝΑΙΚΗ ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΣ

Κάτοικοι 21,500,000.

Ἱστορικὴ ἐποχή.

Ἡ Ἰσπανο-πορτογαλικὴ χερσόνησος πάλαι ὀνομαζομένη Πυρη-
ναϊκὴ, Ἰβηρικὴ καὶ Ἑσπερικὴ, κατωκίετο ὑπὸ τῶν Κελτῶν καὶ
Ἰβήρων. Διὰ δὲ τὴν ἀφθονίαν τῶν πολυτίμων μετάλλων πρωϊμώ-
τατα κατεκτήθη μέγα μέρος αὐτῆς ὑπὸ τῶν Φοινίκων, Ἑλλήνων
καὶ Καρχηδονίων, οἵτινες ἱδρυσαν πολλὰς ἀποικίας ἐν τοῖς παρα-
λίοις. Βραδύτερον δὲ κατεκτήθη ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων, ἐπὶ τῶν ὁ-
ποίων ἐξεῤῥωμαίσθη, ὑπὸ ἄλλων βαρβάρων καὶ τῶν Ἀράβων, μετὰ
τὴν ἐκδιώξιν τῶν ὁποίων κατὰ τὸν 16. καὶ 15. αἰῶνα ἔφθασεν εἰς
μεγάλην δύναμιν καὶ δόξαν. Ἐμφύλιοι πόλεμοι ὅμως καὶ θρησκευ-
τικαὶ ἐριδες ἐπὶ ἡγήσαν τὴν παρακμὴν καὶ ἐπέμβασιν τοῦ Ναπο-
λέοντος.

Ἡ χερσόνησος αὕτη οὔσα διπλασία τῆς Ἰταλικῆς κατὰ τὴν
ἐκτασιν καὶ μεγαλητέρα τῆς Ἑλληνικῆς, περιέχει δύο βασιλεία,

τὸ τῆς Ἰσπανίας καὶ τὸ τῆς Πορτογαλίας, εἰς τὰ ὅποια προστίθεται καὶ ἡ μικρὰ δημοκρατία τῆς Ἀνδούρρας.

ΤΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΙΣΠΑΝΙΑΣ

Κατ. 17,000,000

ἀ.) Φυσικὴ κατάστασις.

"Ορια, ὠκεανός, θάλασσα, κόλποι καὶ πορθμοί.

Ἡ Ἰσπανία ὀρίζεται πρὸς Β μὲν ὑπὸ τῶν Πυρηναίων καὶ τοῦ κόλπου τῆς Βискаίας καὶ Γασκονίας, πρὸς Δ δὲ ὑπὸ τῆς Πορτογαλίας καὶ τοῦ Ἀτλαντικοῦ ὠκεανοῦ, πρὸς Ν ὑπὸ τῆς Μεσογείου θαλάσσης καὶ τοῦ πορθμοῦ Γιβραλτάρ καὶ πρὸς Α ὑπὸ τοῦ κόλπου τῆς Βαλεγκίας. Κόλποι ἐπισημότεροι εἶναι ὁ τῆς Βискаίας καὶ ὁ τῆς Βαλεγκίας καὶ πορθμὸς ὁ τοῦ Γιβραλτάρ (Ἡράκλειος).

"Ορη, ἀκρωτήρια καὶ πεδιάδες.

Τὰ κυριώτερα ὄρη τῆς Ἰσπανίας διευθυνόμενα ἐκ Δ. πρὸς Α εἶναι 1) Τὰ Πυρηναιῖα (10,000') χωρίζοντα τὴν Ἰσπανίαν ἀπὸ τῆς Γαλλίας, 2) Τὰ Ἰβηρικὰ ἐκτεινόμενα ἀπὸ Β πρὸς τὸ ΝΑ μέρος εἶναι χαμηλά, 3) τὰ Καστιλιακὰ (8,000') ἐκτεινόμενα πρὸς Ν παραλλήλως τῶν Πυρηναίων, 4) Τὰ Ἀνδελουσιακὰ (5,000') ἐκτεινόμενα πρὸς Ν τῶν προηγουμένων 5) Ἡ Σιέρα Νεβάδα (12,000') εἶναι ἡ νοτιωτάτη καὶ ὑψηλοτάτη ὄρεινὴ σειρὰ τῆς Ἰσπανίας. Τῶν δὲ ἀκρωτηρίων ἐπισημότερα εἶναι τὸ Φινιστέρον ἐν τῇ ΒΔ ἄκρᾳ, τὸ Τραφαλγάρον ἐν τῇ ΝΔ ἄκρᾳ τοῦ Ἡρακλείου πορθμοῦ ἐπίσημον διὰ τὴν μάχην τοῦ 1805, ἐν ᾗ ἀπέθανεν ὁ Ἀγγλος ναύαρχος Νέλσων, τὸ Γιβραλτάρ ἐν τῇ Ν ἄκρᾳ, τὸ τοῦ Ναοῦ, τὸ τῆς Κρεούσης ἐν τῇ ΒΑ ἄκρᾳ καὶ ἡ Ταρίφα τὸ νοτιώτατον ἄκρον τῆς Εὐρώπης, ἐν ᾧ πρότερον ἐθεωρεῖτο ὡς τοιοῦτο τὸ Ταίναρον.

Καὶ πεδιάδας ἔχει πολλές, ἐπισημότεραι τῶν ὁποίων εἶναι δύο ὑψηλαί, ἡ τῆς ἀρχαίας Καστιλίας καὶ ἡ τῆς νέας Καστιλίας, καὶ δύο βαθεῖαι, ἡ περὶ τὸν Ἑβρόν ποταμὸν Ἀραγονικὴ καὶ ἡ περὶ τὸν Γουαδαλκούρον Ἀνδαλουσιακὴ.

Ποταμοί, διώρυγες καὶ νῆσοι.

Ἡ Ἰσπανο-πορτογαλικὴ χερσόνησος ὑπὸ πολλῶν ὀρέων διατε-

μνομένη, ἔχει καὶ ποταμούς μικροὺς καὶ μεγάλους εἰς 60 περίπου ἀριθμουμένους, τῶν ὁποίων μεγαλύτεροι εἶναι οἱ ἀκόλουθοι·

1) Ὁ Τάγος, ὁ μέγιστος πάντων, 2) ὁ Ἰουϊδιάνας, 3) ὁ Δούριος, 4) ὁ Γουαδαλκούρος. 5) ὁ Ἑβρός καὶ 6) ὁ Μίνιος.

Ἐπειδὴ δὲ οἱ ποταμοὶ ὀλίγα ὕδατα ἔχουσι, διὰ τοῦτο δὲν ἔχει διώρυγας ἐκτὸς μιᾶς καὶ μόνης τῆς Ἀραγονικῆς ἢ αὐτοκρατορικῆς λεγομένης.

Νήσων δὲ δύο συμπλέγματα ἔχει, τῶν ὁποίων αἱ μὲν πλησιέστεραι ὀνομάζονται Πιτυοῦσαι (22,000 κατ.), αἱ δὲ ἀπώτεραι καὶ μεγαλύτεραι πρὸς Α κείμεναι ὀνομάζονται Βαlearίδες καὶ εἶναι δύο ἡ Μαλλόρκα (180,000) καὶ ἡ Μινόρκα (50,000), ἔχουσα κάλλιστον λιμένα.

Β'. Πολιτικὴ κατάστασις.

Τὸ βασιλεῖον τῆς Ἰσπανίας διαιρούμενον εἰς 49 τμήματα ἢ νομούς, δὲν ἔχει πολλὰς μεγάλας πόλεις, ὡς ἡ Ἰταλία, ἀλλὰ μικρὰς καὶ κωμοπόλεις περισσοτέρας τῶν ἄλλων βασιλείων. Αὗται δὲ διαιροῦνται κατὰ τὸν πληθυσμὸν εἰς 3 τάξεις.

Πόλεις Α'. Τάξεως.

Εἰς τὴν τάξιν ταύτην ἀνήκουσι 5 πόλεις ἦτοι ἡ Μαδρίτη, ἡ Βαρκελόνα, ἡ Σεβίλλα, ἡ Βαλεγκία καὶ ἡ Μαλάγα ἔχουσαι ἀπὸ 500,000—100,000.

1) Η ΜΑΔΡΙΤΗ

Κατ. 500,000 σχεδόν.

Ἡ Μαδρίτη πρωτ. τοῦ βασιλείου κειμένη ἐπὶ τοῦ Μαντζανάρου, παραποτάμου τοῦ Τάγου ποταμοῦ, εἶναι ἡ ὑψηλοτάτη πόλις τῆς Εὐρώπης καὶ ἡ μεγίστη τῆς Ἰσπανίας, ἔχουσα πολλὰ καὶ μεγαλοπρεπῆ παλάτια, μέγα πανεπιστήμιον, 13 ἀκαδημίας, βιβλιοθήκας, μουσεῖα καὶ πολλὰ ἄλλα ἐπιστημονικὰ καὶ εκπαιδευτικὰ καὶ φιλανθρωπικὰ καταστήματα. Εἶναι δὲ ἐπίσημος ὡς πᾶν τὸν Κερβάντου, συγγραφῆς τοῦ περιωνύμου «Δονκισώτου».

2) Ἡ Βαρκελόνα (270,000) κειμένη ἐν τῇ ΒΑ παραλίᾳ ἐπὶ τῆς θέσεως τῆς ἀρχαίας Καρχηδονικῆς πόλεως Βαρκίναου, εἶναι ἐμ-

πορικωτάτη καὶ βιομηχανικωτάτη πόλις, ἔχουσα πανεπιστήμιον, δημοσίας βιβλιοθήκας, μουσεῖον, ἀκαδημίαν, ἐκπαιδευτικὰ καὶ φιλανθρωπικὰ καταστήματα.

3) Ἡ Σεβίλλα (Ἰσπανίς 160,000) κειμένη ἐπὶ τοῦ Γουαδαλκουῖρου ποτ. ὅπου ἔκειτο ἡ Ῥωμ. πόλις Ἰσπανίς, ἔχει μεγαλοπρεπέστατον παλάτιον τῶν Μαύρων, ἐν ᾧ συνεδρίαζεν ἡ ἱερὰ ἐξέτασις, μέγιστον ἀμφιθέατρον τῆς ταυρομαχίας, πανεπιστήμιον, ἀκαδημίαν, μουσεῖα καὶ ἄλλα ἐπιστημονικὰ καὶ ἐκπαιδευτικὰ καταστήματα.

4) Ἡ Βαλεγκία (Οὐαλεντία 150,000) κειμένη ἐν τῇ Ἀν. παραλίᾳ, εἶναι ἀρχαία ὄχυρὰ καὶ ὠραιστάτη πόλις, ἔχει ἀκρόπολιν, πανεπιστήμιον καὶ μεγάλα ἐμπορικὰ καὶ βιομηχανικὰ καταστήματα.

5) Ἡ Μαλάγα (100,000) ἀρχαία Φοινικικὴ πόλις ἔχει λαμπρὸν λιμένα καὶ φάρον, φημιζομένη διὰ τὸν κάλλιστον οἶνον καὶ διὰ τὸ λαμπρότατον καὶ ὑγιεινότατον κλῖμα, χάριν τοῦ ὁποίου συρρέουσι πολλοὶ ξένοι πάσχοντες ὑπὸ φθίσεως.

Πόλεις Β'. Τάξεως.

Ἡ τάξις αὕτη περιλαμβάνει 6 πόλεις ἔχουσας ἀπὸ 95,000—60,000 κατ. Αὗται δὲ εἶναι αἱ ἀκόλουθοι

1) Ἡ Μουρκία (95 000) κειμένη ἐν τῇ ΝΑ πλευρᾷ, ὑπῆρξε πρωτ. τοῦ βασιλείου τῶν Μαύρων, ἔχουσα πολλὰς ἐκκλησίας καὶ ἐκπαιδευτήρια.

2) Ἡ Κάδιζ (Γάδειρα 80,000) ἰδρυθεῖσα ὑπὸ τῶν Φοινίκων κεῖται ἐν τῇ Ν ἀκρᾷ, εἶναι ἀρχαιοτάτη πόλις τῆς Εὐρώπης καὶ ἔχει πολλὰ φιλανθρωπικὰ καὶ ἐκπαιδευτικὰ καταστήματα.

3) Ἡ Γρανάδα (75,000) κειμένη ἐν τῇ Ν παραλίᾳ, τοσοῦτον ἤμασε κατὰ τὸν 10. αἰῶνα, ὡς πρωτεύουσα τῶν Μαύρων, ὥστε εἶχε 400,000 κατ., 50 σχολάς, 70 βιβλιοθήκας καὶ μέγιστον βασιλικὸν παλάτιον τῶν Μαύρων Ἀλάμβρα, χωροῦν 40,000 ἀνθρώπων. Νῦν δὲ ἔχει πανεπιστήμιον καὶ ἄλλα ἐκπαιδευτικὰ καταστήματα.

4) Ἡ Σαραγόσα (80,000 Καισάρεια Αὐγούστα) κειμένη ἐπὶ

τοῦ Ἑβρώου ποτ. ἔχει πανεπιστήμιον καὶ ἄλλα ἐπιστημονικὰ καὶ ἐκπαιδευτικὰ καταστήματα.

5) Ἡ Καρθαγένη (60,000 Νέα Καρχηδών) κειμένη ἐν τῇ ΝΑ γωνίᾳ ἐκτίσθη ὑπὸ τῶν Καρχηδονίων (243 π. Χ.) καὶ ἐγένετο πλουσία καὶ πολυάνθρωπος. Αὕτη εἶναι ὀχυρωτάτη ἔχουσα κάλλιστον λιμένα καὶ ναῦσταθμον πολεμικόν.

6) Ἡ Πάλμα (60,000) πρωτ. τῶν Βαλεαρίδων νήσων, εἶναι ὀχυρά, ἔχουσα πανεπιστήμιον, ἀκαδημίαν, φάρον μέγαν καὶ ἐμπορικὰ καὶ βιομηχανικὰ καταστήματα.

Πόλεις Γ'. Τάξεως.

Τοιαῦται εἶναι αἱ ἀκόλουθοι 10 ἔχουσαι ἀπὸ 45—20 χιλ. κατοίκων.

1) Ἡ Βαλλαδρόλιδος (45,000) ἐπίσημος διότι ἐν αὐτῇ ἀπέθανεν ὁ Κολόμβος τῷ 1506.

2) Ἡ Κορδύβη (45,000) κειμένη ἐν τῇ Μ Ἰσπανίᾳ, ὑπῆρξε πρωτεύουσα τοῦ Ἀραβικοῦ βασιλείου ἔχουσα 1,000,000 κατ. καὶ φημιζεται ὡς πατρὶς τοῦ Σενέκα καὶ τοῦ Λουκανοῦ.

3) Ἡ Ἀλικάντη (35,000) κειμένη ἐν τῇ ΒΔ πλευρᾷ εἶναι ἐμπορικωτάτη πόλις.

4) Ἡ Κορούνα (30,000) κειμένη ἐν τῇ ΒΔ πλευρᾷ εἶναι ἐμπορικὴ καὶ βιομηχανοῦς πόλις.

5) Ὁ Ἅγιος Ἰάκωβος τῆς Κομποστέλλης (3,000).

6-9) Ἡ Σάνταδερ (*Ἅγιος Ἀνδρέας 30,000), τὸ Ῥέουσον (28,000), τὸ Ὁβιεδον (28,000) καὶ ὁ Βοῦργος (28,000), ἔχουσα πανεπιστήμιον, πολλὰ νοσοκομεῖα καὶ ὀρφανοτροφεῖα.

10) Τὸ Τόληδον (22,000) κειμένη ἐπὶ τοῦ Τάγου ποταμοῦ, εἶναι ὀχυρά καὶ ἐμπορικὴ πόλις, ἔχουσα πανεπιστήμιον, βιβλιοθήκην καὶ ἄλλα καταστήματα. ἐκτὸς τούτων ὑπάρχουσι καὶ ἄλλαι μικρότερα.

Κλίμα, ἔδαφος καὶ προϊόντα.

Τὸ μὲν κλίμα εἶναι θερμὸν καὶ ὠκεάνειον καὶ νοσῶδες ἐνιαχοῦ. Τὸ δὲ ἔδαφος φύσει μὲν καρποφόρον εἶναι οὐχὶ ὅμως καὶ χαλῶς καλλιεργημένον καὶ διὰ τοῦτο τὸ ἥμισυ σχεδὸν μένει ἀκαλλιέργη-

τον. Καὶ τὰ κυριώτερα προϊόντα εἶναι δημητριακοὶ καρποὶ, ὄρυζα οἶνος ἐξαίρετος, μέταξα, βάμβαξ, μεσημβρινὰ προϊόντα καὶ μαλλία περίφημα τῶν Μερινῶν προβάτων. Ἡ δὲ κτηνοτροφία εἶναι ἰκανῶς προωδευμένη καὶ ἡ μεταλλουργία ἐξέπεσεν ἀπὸ τῆς ἀνακαλύψεως τῆς Ἀμερικῆς.

Ἐμπόριον, βιομηχανία καὶ συγκοινωνία.

Τὸ ἐμπόριον καὶ ἡ βιομηχανία πρότερον ἦσαν λίαν ἀνεπτυγμένα καὶ προωδευμένα, ἀφοῦ ὅμως ἔχασεν ἡ Ἰσπανία τὰς ἀποικίας τῆς Ἀμερικῆς, ἐξέπεσαν πολὺ. Καὶ τὸ μὲν ἐμπόριον συνίσταται εἰς τὴν ἐξαγωγὴν ἀκατεργάστων προϊόντων, ἡ δὲ βιομηχανία μικρὰν ἐξαγωγὴν ἔχει. Καὶ ἡ συγκοινωνία γίνεται διὰ 3,000 πλοίων, 150 ἀτμοπλοίων καὶ διὰ πολλῶν σιδηροδρόμων.

Κάτοικοι, θρησκεία, γλῶσσα, πολίτευμα καὶ ἐκπαίδευσις.

Οἱ κάτοικοι τῆς Ἰσπανίας ἀποτελοῦσι μίαν ἐθνικότητα, ἐκτὸς τῶν Γασκόνων καὶ ὀλίγων Ἀθιγγάνων, ἀναμιχθέντες μετὰ διαφόρων στοιχείων ἥτοι Ῥωμαϊκοῦ, Γερμανικοῦ καὶ Ἀραβικοῦ, τῶν ὁποίων ἐπικρατέστερον εἶναι τὸ πρῶτον. Κατὰ δὲ τὴν θρησκείαν εἶναι χριστιανοὶ τοῦ Καθολικοῦ δόγματος καὶ ὀλίγοι Διαμαρτυρόμενοι. Ἡ δὲ γλῶσσα αὐτῶν εἶναι θυγάτηρ τῆς Λατινικῆς προσλαβούσα πολλὰ Ἀραβικὰ στοιχεῖα. Τὸ δὲ πολίτευμα αὐτῆς εἶναι συνταγματικόν. Τῆς δὲ ἐκπαίδευσως ἡ μὲν ἀνωτάτη δὲν εἶναι ἀξιοκαταφρόνητος· διότι ἔχει 10 πανεπιστήμια καὶ πολλὰ ἐπιστημονικὰ καθιδρύματα καὶ ἐπιστημονικὰς ἐταιρίας. Ἡ μέση ὅμως καὶ ἡ δημοτικὴ δὲν εἶναι εὐάρεστος μεθ' ὅλας τὰς προσπάθειας τῆς κυβερνήσεως πρὸς ἀνύψωσιν αὐτῶν.

Ἡ δημοκρατία Ἀνδόρρας.

Κάτ. 12,000.

Ἡ μικρὰ αὕτη δημοκρατία κειμένη ἐν τῇ ΒΑγωνίᾳ τῆς Ἰσπανίας ὑπὸ τὰ Ἀν. Πυρηναιῖα, συνεστήθη πρὸ 1000 περίπου ἐτῶν ἐπὶ Καρόλου τοῦ μελάλου, ἡ Λουδοβίκου τοῦ εὐσεβοῦς, ὅστις ἔδωκε τὴν ἐλευθερίαν εἰς τοὺς κατοίκους αὐτῆς ὡς ἀμοιβὴν διὰ τὴν βοήθειαν, ἣν παρέσχον αὐτῷ εἰς τὸν κατὰ τῶν Μαύρων πόλεμον. Τὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς Ἀνδόρρας ἀνεγνώρισαν πάντες οἱ

μεταγενέστεροι ἡγεμόνες καὶ βασιλεῖς καὶ διετήρησαν ὡς ἐλευθέραν δημοκρατίαν τεθείσαν ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς Ἰσπανίας καὶ Γαλλίας. Οὕτω δὲ ἐξησφαλισμένη, διοικεῖται ὑπὸ γενικοῦ συμβουλίου 24 μελῶν, ἐκλεγομένων κατὰ τετραετίαν καὶ διαιρεῖται εἰς 6 τμήματα ἢ κοινότητες, ἔχουσα πρωτ. ὁμώνυμον τὸ χωρίον Ἀνδόρρα (2,000). Οἱ κάτοικοι αὐτῆς ἀσχολούμενοι εἰς τὴν κτηνοτροφίαν, φημίζονται διὰ τὴν φιλοπονίαν, φιλοξενίαν, φιλελευθερίαν καὶ αὐστηράν ἠθικὴν. Αἱ ἐκτὸς τῆς Εὐρώπης ἀποικίαι τῆς Ἰσπανίας ἔχουσι πληθυσμὸν 8,500,000.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

ΤΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑΣ

Κάτ. 4,500,000.

Ἱστορικὴ ἐποψις.

Ἡ Πορτογαλία ὑπὸ τῶν ἀρχαίων Λυσιτανία ὀνομαζομένη, καταρκεῖτο ὑπὸ τῶν Κελτῶν. Εἵτα δὲ κατακτηθεῖσα ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων, Γερμανῶν καὶ Ἀράβων, κατὰ τὸν 10^{ον} αἰῶνα ἐγένετο κράτος ἀνεξάρτητον, τὸ ὁποῖον εἰς τοσαύτην ἀκμὴν ἐφθασεν, ὥστε κατέστη μεγίστη δύναμις καὶ ἡ πρωτεύουσα αὐτῆς ἐγένετο τὸ κέντρον τοῦ παγκοσμίου ἐμπορίου. Κατὰ δὲ τὸν 15^{ον} αἰῶνα ἐνωθεῖσα μετὰ τῆς Ἰσπανίας, ἐξέπεσε τῆς προτέρας δόξης καὶ ἀπὸ τοῦ 1640 ἀποσπασθεῖσα ἀπ' αὐτῆς, ἔμεινε κράτος δευτέρας τάξεως καὶ δὲν ἠδυνήθη πλέον ν' ἀναλάβῃ τὴν προτέραν ἀκμὴν.

α.) Φυσικὴ κατάστασις

Ὄρομα, ὄρια, ὠκεανὸς καὶ κόλποι.

Τὸ μὲν ἀρχαῖον ὄνομα αὐτῆς ἦν Λυσιτανία. ἀπὸ δὲ τοῦ 16^{ου} αἰῶνος μετωνομάσθη Πορτογαλία ἐκ τῆς πόλεως Ὀπόρτου, ἥτις ἐκαλεῖτο Portus Calae. Αὕτη κατέχουσα τὸ Δ μέρος τῆς χερσονήσου, περιβάλλεται πρὸς Β μὲν καὶ Α ὑπὸ τῆς Ἰσπανίας, πρὸς Δ δὲ καὶ Ν ὑπὸ τοῦ Ἀτλαντικοῦ ὠκεανοῦ. Ἡ Πορτογαλία ἔνα καὶ μόνον ἐπίσημον κόλπον ἔχει ἐν τῇ Δ παραλίᾳ τὸν τῆς Σιτογβάλλης πρὸς νότον τῆς Λισαβῶνος.

Ὀρη, ἀκρωτήρια, πεδιάδες καὶ ποταμοί.

Τῶν ὁρέων τῆς χερσονήσου 3 εἶναι τὰ διατέμνοντα τὴν Πορτογαλίαν. 1) Τὰ Ἀστουριακά. 2) Τὰ Καστιλιακά ἐν τῷ μέσῳ διατέμνοντα. 3) Τὰ τῆς Ἑστρέλλας ἐν τῷ μέσῳ ΒΔ τῶν προηγουμένων.

Ἀκρωτήρια δὲ δύο ἔχει τὸ τῆς Ῥόκας πρὸς Δ καὶ τὸ τοῦ ἀγίου Βικεντίου ΝΑ. Πεδιάδες δὲ ἐπισημότεραι εἶναι αἱ περὶ τὸν Τάγον καὶ Δούριον ποταμὸν ἐκτεινόμεναι. Καὶ ποταμούς ἔχει τοὺς αὐτοὺς ἤτοι τὸν Μίνιον πρὸς Β, τὸν Δούριον ἐν τῷ μέσῳ, τὸν Τάγον ἐν τῇ Ν. πλευρᾷ καὶ τὸν Γουϊδιάναν πρὸς Α.

Εἵ.) Πολιτικὴ κατάστασις.

Ἡ Πορτογαλία πολιτικῶς πρότερον μὲν διηρεῖτο εἰς 6 τμήματα. Νῦν δὲ διαιρεῖται εἰς 17 ἐπαρχίας μεγάλας καὶ ἔχει ὀλιγωτέρας πόλεις, παραβαλλομένη πρὸς τὰ ἄλλα κράτη τῆς Εὐρώπης, τῶν ὁποίων δύο μὲν μεγάλαι, 8—10 δὲ μικραί.

Η ΛΙΣΑΒΩΝ (ΟΛΙΣΙΠΩΝ)

Κάτοικοι 300,000 σχεδόν.

Ἡ Λισαβὼν πρωτ. τοῦ βασιλείου κειμένη ἐπὶ τοῦ Ταγου ποταμοῦ καὶ ἀμφιθεατρικῶς ἐπὶ 7 λόφων ἐκτισμένη, ὡς ἡ Κωνίσις, εἶναι ὠραιότατη πόλις, ὀχυρωτάτη, ἐμπορικὴ καὶ βιομηχανικὴ, ἔχουσα λιμένα εὐρυχωρότατον, προάστεια λαμπρά, παλάτια μεγαλοπρεπῆ, ἐν οἷς καὶ τὸ τῆς Ἱερᾶς ἐξετάσεως, μέγιστον νοσοκομεῖον διὰ 10,000 ἀσθενεῖς, μέγιστον βρεφοκομεῖον διὰ 1,800 βρέφη, πολλὰς δημοσίας βιβλιοθήκας, μουσεῖα καὶ πολλὰ ἄλλα ἐπιστημονικά, ἐκπαιδευτικά καὶ φιλανθρωπικά καταστήματα.

2) Τὸ Ὀπόρ τον (100,000) δευτέρα πόλις τοῦ βασιλείου κειμένη ἐπὶ τοῦ Δουριῶ ποταμοῦ, εἶναι ἐμπορικωτάτη, φημίζεται διὰ τὸν κάλλιστον εἶνον καὶ ἔχει 90 ἐκκλησίας, μουσεῖον, βιβλιοθήκην μεγάλην, λαμπρὰ ἐκπαιδευτήρια καὶ προάστεια, πολλὰ εὐεργετικά, φιλανθρωπικά καὶ ἐμπορικά καταστήματα διατηρούμενα ὑπὸ Ἀγγλῶν καὶ Γερμανῶν.

3) Ἡ Κοῖμβρα (20,000) κειμένη μεταξὺ Λισαβῶνος καὶ Ὀπόρτου ἐπὶ τοῦ μικροῦ ποταμοῦ Μοδίγου, φημίζεται διὰ τὸ πανεπιστήμιον, ἔχουσα καὶ μουσεῖον, ἀστεροσκοπεῖον, βιβλιοθήκην καὶ βοτανικὸν κήπον.

4) Ἡ Βράγα (20,000) κειμένη ΒΑ τοῦ Ὀπόρτου, εἶναι ἀρχαία Ῥωμαϊκὴ πόλις.

5) Ἡ Ἐβόρα (15,000) εἶναι ὡσαύτως ἀρχαία Ῥωμαϊκὴ πόλις.

Μικρότεραι δὲ τούτων εἶναι ἡ Βίλλα, ἡ Βραγάνση, ἐξ ἧς κατὰ-
γεται ὁ βασιλικὸς οἶκος, ἡ Ἐλβάση, ἡ Τάβιρα καὶ ἡ Ποβόα ἔχου-
σαι ἀπὸ 5—10,000 κατοίκων. Ὡς ἡ Ἰσπανία καὶ ἡ Πορτογαλία
ἔχει ἀποικίας εἰς τὴν Ἀφρικὴν καὶ Ἀσίαν, αἱ ὁποῖαι ἔχουσι
4,000,000 κατοίκων περίπου.

Κλίμα, ἔδαφος καὶ προϊόντα.

Τὸ μὲν κλίμα τῆς Πορτογαλίας εἶναι εἰς μὲν τὰ παράλια θερ-
μὸν, ὁροπερὸν καὶ ἐνιαχοῦ νοσῶδες, εἰς δὲ τὰ μεσόγεια γλυκὺ καὶ
ὕγιεινόν. Τὸ δὲ ἔδαφος αὐτῆς ὄρεινόν καὶ πεδινόν ὄν, περιέχει πολ-
λὰς εὐφόρους πεδιάδας καὶ κοιλάδας, δὲν εἶναι ὅμως καλῶς καλ-
λιεργημένον. Καὶ τὰ κυριώτερα προϊόντα αὐτῆς εἶναι δημητρια-
καὶ καρποί, οἵτινες δὲν ἐξαρκοῦσιν εἰς τὰς ἀνάγκας τῶν κατοίκων,
κάλλιστος οἶνος, βάμβαξ, μερινὰ μαλλία, μεσημβρινὰ προϊόντα,
ἄλας καὶ μέταλλα.

Ἐμπόριον, βιομηχανία καὶ συγκοινωνία.

Τὸ μὲν ἐμπόριον τοῦ οἴνου, τῶν μαλλίων, τῶν μεσημβρινῶν
προϊόντων καὶ τοῦ ἁλατος εἶναι λίαν ἐξηπλωμένον. Ἡ δὲ βιομη-
χανία πρότερον μὲν ἦν λίαν παρημελημένη, πρὸ ὀλίγων ὅμως
ἐτῶν ἤρchiσε νὰ ἀναπτύσσεται καὶ νὰ προοδεύῃ. Καὶ ἡ συγκοι-
νῶνία γίνεται διὰ πολλῶν πλοίων καὶ ἀτμοπλοίων καὶ διὰ τῶν σι-
δηροδρόμων.

Κάτοικοι, γλῶσσα, θρησκεία, πολιτεῦμα καὶ ἐκπαίδευσις.

Οἱ μὲν κάτοικοι εἶναι μίγμα διαφόρων ἐθνῶν ἥτοι Κελτῶν, Ῥω-
μαίων, Γερμανῶν Ἀράβων καὶ Γάλλων, ἐπικρατέστερον τῶν ὁποίων
εἶναι τὸ Ῥωμαϊκόν. Ἡ δὲ γλῶσσα αὐτῶν διαφέρει τῆς Ἰσπανι-
κῆς μόνον κατὰ τὴν προφοράν, καθ' ὅλα δὲ τὰ ἄλλα καὶ αὐ-
τὴ εἶναι θυγάτηρ τῆς Λατινικῆς. Κατὰ δὲ τὴν θρησκείαν οἱ
κάτοικοι χριστιανοὶ ὄντες, πλὴν ὀλίγων Ἑβραίων, ἀνήκουσιν εἰς
τὸ Καθολικὸν δόγμα, ἐξαιρουμένων ὀλίγων Διαμαρτυρομένων. Τὸ
πολίτευμα εἶναι συνταγματικόν καὶ ἡ ἐκπαίδευσις, ὡς ἐν Ἰσπανίᾳ
καὶ ἐνταῦθα δὲν εἶναι πολὺ προωθευμένη.

ΤΜΗΜΑ ΤΡΙΤΟΝ

ΚΕΝΤΡΙΚΑ ΚΡΑΤΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ.

Μετὰ τὴν περιγραφὴν τῶν 10 νοτίων κρατῶν τῆς Εὐρώπης, ἐπισυνάπτεται ἡδὴ ἡ περιγραφὴ τῶν κεντρικῶν κρατῶν 34, τῶν ὑποίων 9 μόνον μεγάλα καὶ 25 μικρὰ ἥτοι μεγάλα δουκάτα, ἡγεμονίαι, δημοκρατίαι, ἐλεύθεραι πόλεις καὶ μία αὐτοκρατορικὴ χώρα. Τὰ δὲ μεγάλα κράτη εἶναι τὰ ἀκόλουθα 9 1) Ἡ Γαλλία, 2) Ἡ Ἑλβετία, 3) Ἡ Αὐστρο-ουγγαρία, 4) Ἡ Πρωσία, 5) Ἡ Βαυαρία, 6) Ἡ Σαξονία, 7) Ἡ Βυρτεμβέργη, 8) Τὸ Βέλγιον, καὶ 9) Ἡ Ὁλλανδία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

Ἡ ΓΑΛΛΙΑ

Κάτ. 38,000,000 σχεδόν.

Ἱστορικὴ ἐποχή

Ἡ Γαλλία πάλαι ὀνομαζομένη ἐκ τῶν κατοίκων Κελτικὴ καὶ Γαλατία πέραν τῶν Ἀλπεων, κατεκτήθη ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων καὶ ἐξερωμαίσθη. Κατὰ δὲ τὸν ε'. αἰῶνα κατακτηθεῖσα ὑπὸ Γερμανικῶν ἔθνων, καὶ ἐκ τοῦ ἐνὸς αὐτῶν, τῶν Φράγκων ὠνομάσθη France Φραγκία, καὶ κατὰ διαφόρους ἐποχὰς εἶχε καὶ διάφορα ὄρια, ἐδοξάσθη δὲ καὶ ἐπὶ τῆς βασιλείας καὶ ἐπὶ τῆς δημοκρατίας καὶ ἐπὶ τῆς αὐτοκρατορίας τῶν Ναπολεόντων, τῶν ὑποίων ὁ μὲν Α'. θελήσας νὰ κατακτήσῃ τὴν Εὐρώπην, προῦκάλεσε τὸν συνασπισμὸν αὐτῆς καὶ ἡττηθεὶς ἐξόριστος ἀπέθανεν ἐν τῇ νήσῳ Ἀγία Ἑλένη. Ὁ δὲ Γ'. βοηθήσας τὴν Ἰταλίαν τῷ 1859 κατὰ τῆς Αὐστρίας, ἔλαβεν ὡς ἀμοιβὴν δύο ἐπαρχίας αὐτῆς τὴν Σαβοΐαν καὶ Νίκαιαν. Κηρύξας ὅμως πόλεμον κατὰ τῆς Γερμανίας καὶ ἡττηθεὶς, ἡχμλωτίσθη καὶ ἀπέθανεν. Οἱ δὲ Γερμανοὶ ἔλαβον δύο ἐπαρχίας τῆς Γαλλίας, τὴν Ἀλσατίαν καὶ Λοθαριγγίαν, τὰς ὑποίας ἐδώρησαν τῷ αὐτοκράτορι.

α.) Φυσικὴ κατάστασις.

"Ορια, ὠκεανός, θάλασσα, πελάγη, κόλποι καὶ πορθμός.

Τὴν Γαλλίαν περιβάλλουσιν ἐκ Δ μὲν ὁ Ἀτλαντικὸς ὠκεανός, ἐκ Ν δὲ ἡ Μεσόγειος θάλασσα καὶ τὰ Πυρρηναιῶ ὄρη, πρὸς Α συνέχεται μετὰ τῆς Ἰταλίας, Ἑλβετίας καὶ Γερμανίας καὶ πρὸς Β ὑπὸ τοῦ Βελγίου καὶ τῆς θαλάσσης τῆς Μάγχης περιβάλλεται. Πελάγη δὲ σχηματίζονται· 1) τὸ Βρεττανικὸν πρὸς Β, 2) τὸ Γαλατικὸν ἐν τῇ Ν πλευρᾷ. Ἐκ τούτων δὲ σχηματίζονται οἱ ἐξῆς 4 κόλποι· 1) Ὁ τῆς Λυὼν πρὸς Ν, 2) ὁ Γασκονικὸς ἐν τῇ ΝΔ παραλίᾳ, 3) ὁ τῆς Ἀβρῆς ἐν τῇ Β πλευρᾷ καὶ 4) ὁ τοῦ Ἀγ. Μιχαήλ ἐν τῇ ΒΑ παραλίᾳ. Καὶ πορθμὸν ἓνα καὶ μόνον ἔχει τὸν Καλαίινον (Βρεττανικὸν) πρὸς Β.

"Ορη, ἀκρωτήρια, ποταμοὶ, διώρυγες καὶ λίμναι.

Τὰ ὄρη τῆς Γαλλίας διακρίνονται εἰς μεθόρια καὶ ἐσωτερικά.

1) Μεθόρια εἶναι τὰ Πυρηναιῶ, τὰ βόρεια Ἀπέννινα, αἱ Δ Ἀλπεις καὶ τὸ Λευκὸν ὄρος (15,000'). 2) Ἐσωτερικὰ δὲ εἶναι αἱ Κηβέναι (6,000'), πρὸς Ν, τὰ Βόσγια (5,000') καὶ τὰ Ἀρδενα ΒΑ καὶ τὸ Χρυσοῦν ὄρος τὸ ὑψηλότερον ἐσωτερικὸν ὄρος τῆς Γαλλίας.

Τῶν δὲ ἀκρωτηρίων κυριώτερα εἶναι τὸ τοῦ Ἀγ. Ματθαίου, τὸ τῆς Ἀγῆς ἐν τῇ ΒΔ παραλίᾳ, τὸ τοῦ Ἀετοῦ, τὸ τοῦ Βρέσκου καὶ τὸ τοῦ Βεάρνου ἐν τῇ ΝΔ παραλίᾳ.

Ποταμοὺς ἡ Γαλλία ἔχει περισσοτέρους πάσης ἄλλης χώρας ἤτοι 100 μικροὺς καὶ μεγάλους, ἐπισημότεροι τῶν ὁποίων εἶναι οἱ ἀκόλουθοι 5· 1) ὁ Ῥοδανὸς ἐκβάλλων εἰς τὸν κόλπον τῆς Λυὼν, 2) ὁ Γαροῦνας εἰς τὸν Ἀτλαντικὸν ὠκεανόν, 3) ὁ Λείγερ εἰς τὸν αὐτὸν ὠκεανὸν ὁ μέγιστος ποτ. 4) ὁ Σηκοάνας δεχόμενος 25 παραποτάμους καὶ διερχόμενος διὰ τῶν Παρισίων, ἐκβάλλει εἰς τὴν θάλασσαν τῆς Μάγχης καὶ εἶναι λίαν ἐπίσημος καὶ 5) ὁ Μόσας ἐκβάλλων εἰς τὸν Ῥήνον.

Καὶ διώρυγας ἔχει πλείστας ἡ Γαλλία, αἱ κυριώτεραι τῶν ὁποίων εἶναι·

1) Ἡ Μεσημβρινή, 2) ἡ Κεντρική, 3) ἡ τοῦ Ἀδελφοῦ τοῦ βα-

σιλέως, 4) ἡ Βουργουνδικὴ καὶ 5) ἡ Οὐρκία φέρουσα τὸ πόσιμον ὕδωρ εἰς τοὺς Παρισίους.

Λίμνας μεγάλας καὶ πολλὰς δὲν ἔχει, ἀλλὰ 3 μόνον μικρὰς ἐν τῇ ΝΑ παραλίᾳ.

Πεδιάδες, χειρσόνησοι καὶ νῆσοι.

Ἡ Γαλλία ἔχει πολλὰς καὶ μεγάλας πεδιάδας εὐφορωτάτας. Χερσονήσους δὲ δύο μόνον ἔχει τὴν Νορμανδικὴν καὶ τὴν Βρεττανικὴν. Καὶ νήσους ἔχει τὴν Κορσικὴν τῆς Ἰταλίας, δύο ἄστημάντους ἐν τῇ Β παραλίᾳ καὶ τινὰς ἐν τῇ Δ.

6.) Πολιτικὴ κατάστασις.

Πολιτικῶς ἡ Γαλλία διαιρεῖται εἰς 86 νομοὺς ἐκτὸς τῶν Παρισίων καὶ τοῦ Βέλφορτ. Πόλεις δὲ ἔχει πολλὰς, ἀλλ' οὐχὶ πολὺ μεγάλας ὡς ἡ Ἀγγλία. Αὗται διαιροῦνται εἰς 4 τάξεις.

Πόλεις Α'. Τάξεως.

Εἰς ταύτην ἀνήκουσι 4 οἱ Παρίσιοι, ἡ Λυὼν, ἡ Μασσαλία καὶ ἡ Βορδῶ.

Οἱ ΠΑΡΙΣΙΟΙ

Κάτ. 2,225,000.

1) Οἱ Παρίσιοι πρωτ. τῆς Γαλλίας κειμένη ἐπὶ 3 νήσων τοῦ Σηκοάνα καὶ ἐπὶ τῶν ὀχθῶν αὐτοῦ, εἶναι μετὰ τὸ Λονδῖνον ἡ μέγιστη, πολυπληθεστάτη, βιομηχανικωτάτη, ἐμπορικωτάτη καὶ πλουσιωτάτη πόλις τοῦ κόσμου καὶ ὁ ἐγκέφαλος τῆς Γαλλίας, ἐξασκοῦσα μεγίστην ἐπιρροὴν ἐφ' ὅλου τοῦ κόσμου.

Αὕτη διαιρεῖται εἰς 3 τμήματα, τὴν ἀρχαίαν πόλιν, τὴν νέαν πόλιν καὶ τὴν Λατινικὴν συνοικίαν καὶ ἔχει προάστεια λαμπρά, κήπους τερπνοτάτους καὶ περιπάτους ὥραίους, δάση καὶ πεδία κατάφυτα, ἀνάκτορα πολυτελέστατα, πανεπιστήμιον μέγιστον, μουσεῖα, βιβλιοθήκας, ἀκαδημίαι, λύκεια, ἐκκλησίας, εὐεργετικά, φιλανθρωπικά, ἐμπορικὰ καὶ βιομηχανικὰ καταστήματα καὶ διαιρεῖται εἰς 20 δήμαρχιας, ἔχουσα εἰσόδημα 150 ἑκατ. φράγκων.

2) Ἡ Λυὼν (380.000) εἶναι μεσόγειος ἐμπορικὴ καὶ βιομηχανικὴ, ἔχουσα ἐπιστημονικά, ἐκπαιδευτικά, εὐεργετικά καὶ φιλανθρωπικά, ἐμπορικὰ καὶ βιομηχανικὰ καταστήματα μέγала.

3) Ἡ Μασσαλία (360.000) ἐμπορικωτάτη πόλις τῆς Γαλλίας,

ἔχουσα μέγαν λιμένα, ἐμπορικὰ καὶ βιομηχανικά, ἐπιστημονικά καὶ ἐκπαιδευτικά καταστήματα. Ἡ δὲ ἀρχαία πόλις ἐκτίσθη τῷ 540 π. Χ. ὑπὸ τῶν Φωκαέων τῆς Μικρᾶς Ἀσίας

4) Ἡ Βορδῶ (240,000 Βουρδιγαλα) εἶναι ὡραιότατη καὶ πλουσιωτάτη πόλις, ἔχουσα μεγάλα ἐμπορικὰ καὶ βιομηχανικά καταστήματα καὶ φημιζομένη διὰ τὸν κάλλιστον οἶνον, τοῦ ὁποίου μέγιστον ἐμπόριον γίνεται.

Πόλεις Β'. τάξεως.

Εἰς τὴν τάξιν ταύτην ἀνήκουσιν αἱ ἐξῆς 5 πόλεις ἔχουσαι ἀπὸ 180—100 χιλ.

1) Ἡ Λίλη (180,000) εἶναι ὀχυρὰ ἐμπορικὴ καὶ βιομηχανικὴ πόλις.

2) Ἡ Τολώσσα (150,000) κειμένη εἰς τὰ σύνορα τῆς Ἰσπανίας ἔχει πανεπιστήμιον.

3) Ὁ Ἅγιος Στέφανος (140,000) ἐμπορικωτάτη καὶ βιομηχανικωτάτη πόλις.

4) Ἡ Νάντη (140,000) εἶναι ἐμπορικωτάτη καὶ βιομηχανικωτάτη πόλις.

5) Ἡ Ρουένη (120,000) ὡσαύτως ἐμπορ. καὶ βιομηχανικὴ πόλις.

Πόλεις Γ'. τάξεως.

Ἐν ταύτῃ τῇ τάξει ἀνήκουσι 16 πόλεις, ἔχουσαι ἀπὸ 100—50 χιλ. κατ. Τοιαῦται δὲ εἶναι ἡ Ἀβρη, ἡ Ρουβαίση, οἱ Ρῆμοι, ἡ Τουλών, ἡ Βρέστη, ἡ Νίμη, οἱ Ἀμβιανοί, αἱ Βερσαλλίαι, τὸ Μονπελλιέρον, ἡ Αὐρηλία· πᾶσαι δὲ αἱ μικρότεραι τούτων ἀνάγονται εἰς τὴν Δ'. τάξιν καὶ παραλείπονται.

Ἐπικητοὶ χωῖραι.

Τῶν ἐν Εὐρώπῃ ἐπικιτῶν χωρῶν τῶν συμπεριλαμβανομένων εἰς τοὺς 86 νομούς, ἡ μὲν Κορσικὴ (280,000) ἔχει πόλεις τὴν Βαστίαν (20,000) καὶ τὸ Διάκειον πρωτ. αὐτῆς, ὅπου ἐγεννήθη ὁ Ναπολέων. Ἡ δὲ Σαβοῖα (600,000) ἔχει πρωτ. τὴν Καμβέρην καὶ ἡ Νίκαια (260,000) τὴν ὁμώνυμον Νικαίαν (55,000)· περὶ δὲ τῶν ἐν ταῖς ἄλλαις Ἠπειροῖς κατακτιήσεων γεννήσεται λόγος ἐκεῖ.

Κλίμα, ἔδαφος καὶ προϊόντα τῆς Γαλλίας.

Τὸ μὲν κλίμα εἶναι συγκερασμένον πλὴν τῆς Ν. παραλίας, ἐχού-

σης θερμόν, τὸ δὲ ἔδαφος εἶναι εὐφορώτατον καὶ κάλλιστα καλλιεργημένον, διὰ τὸ ὅποσον ἡ Γαλλία θεωρεῖται εὐτυχεστάτη χώρα. Καὶ τὰ προϊόντα εἶναι δημητριακοὶ καρποὶ, οἶνος κάλλιστος τῆς Καμπανίας καὶ Βορδοῦς, ἔλαιον, γεώμηλα, μέταξα, μεσημβρινὰ προϊόντα κτλ.

Βιομηχανία ἐμπορίον καὶ συγκοινωνία.

Καὶ τὰ 3 ταῦτα εἶναι τόσον προωδευμένα, ὅσον εἰς οὐδεμίαν ἄλλην χώραν. Διότι τὰ μὲν βιομηχανικὰ καὶ πάντα τὰ τῆς πολυτελείας πρωτεύουσι καθ' ὅλην τὴν Εὐρώπην. Τὸ δὲ ἐμπόριον μετὰ τὸ Ἀγγλικόν εἶναι τὸ δεύτερον ἐν Εὐρώπῃ. Καὶ ἡ συγκοινωνία γίνεται διὰ 500 ἀτμοπλοίων, 16,000 πλοίων, διὰ τῶν πολλῶν σιδηροδρόμων, πλωτῶν ποταμῶν καὶ διωρύγων.

Κάτοικοι, γλῶσσα, θρησκεία, πολιτεῦμα καὶ ἐκπαίδευσις.

Οἱ πλεῖστοι τῶν κατοίκων εἶναι Γάλλοι, καταγόμενοι ἐκ τῶν Κελτῶν καὶ Γαλατῶν καὶ ἀναμιχθέντες μετὰ διαφόρων στοιχείων. Ἡ δὲ Γαλλικὴ γλῶσσα εἶναι θυγάτηρ τῆς μεσαιωνικῆς Λατινικῆς. Κατὰ δὲ τὴν θρησκείαν εἶναι Χριστιανοί, πλὴν ὀλίγων Ἰουδαίων, Καθολικοί, καὶ ὀλίγοι Διαμαρτυρόμενοι. Τὸ δὲ πολιτεῦμα εἶναι ἀπὸ τοῦ 1871 δημοκρατικόν καὶ ἡ ἐκπαίδευσις πρότερον ἦν παρρημελημένη, κατὰ τὰ τελευταῖα ὅμως ἔτη προήχθη πολὺ διὰ τοῦ νόμου τῆς ὑποχρεωτικῆς ἐκπαιδεύσεως.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

Η ΕΛΒΕΤΙΑ

Κατ. 3,000,000 σχεδόν.

Ἱστορικὴ ἐποίησις.

Ἡ Ἑλβετία πάλαι οἰκουμένη ὑπὸ Κελτῶν, κατεκτήθη ὑπὸ τῶν Ρωμαίων τῷ 58 π. Χ. καὶ ἐξερωμαίσθη σχεδόν. Κατὰ δὲ τὸν 1. αἰῶνα ὑπέπεσεν εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶν Γερμανῶν καὶ Φράγκων, ὅτε διηρέθη εἰς πολλὰ τμήματα, καὶ κατὰ τὸν 17. αἰῶνα οἱ κάτοικοι αὐτῆς συστήσαντες ὁμοσπονδίαν γενναίως ἠγωνίσθησαν πρῶτον μὲν κατὰ τῶν Ἀψβούργων, εἶτα δὲ κατὰ τῶν Βουρβουνδίων καὶ συνέστησαν 13 τοπαρχίας, αἱ ὅποια ἀκολούθως ηὔξήθησαν εἰς 22, τῶν ὁποίων τινὲς καὶ ὑποδιαίρουνται.

α.) Φυσική κατάσταση.

"Ορια, ὄρη, καὶ ποταμοὶ καὶ λίμναι.

Ἡ Ἑλβετία εἶναι ἡ ὑψηλοτάτη καὶ ὀρεινοτάτη χώρα τῆς Εὐρώπης καὶ ὀρίζεται πρὸς Β. μὲν ὑπὸ τῆς Γερμανίας πρὸς Δ. δὲ ὑπὸ τῆς Γαλλίας, πρὸς Ν ὑπὸ τῆς Ἰταλίας καὶ πρὸς Α ὑπὸ τῆς Αὐστρίας. Τὰ δὲ ὄρη αὐτῆς εἶναι αἱ Ἄλπεις, ὑψηλοτάτη κορυφὴ τῶν ὁποίων εἶναι τὸ Λευκὸν ὄρος (15,000') κείμενον ἐν Σαβοΐᾳ καὶ ὁ Ἰόρας (5,500') ἐκτεινόμενος ἐν τῇ Δ. πλευρᾷ.

Ποταμοὶ δὲ τῆς Ἑλβετίας εἶναι 1) ὁ Ῥήνος, εἰς τῶν μεγίστων ποτ. τῆς Εὐρώπης, ὅστις πηγάζων ἐκ τῶν Ἀλπεων, διερχόμενος τὴν Κωνσταντιάν λίμνην καὶ δεχόμενος 12,200 παραποτάμους, ἐκβάλλει εἰς τὴν Γερμανικὴν θάλασσαν, 2) ὁ Ῥοδανός, μέγας ποταμὸς τῆς Γαλλίας πηγάζων ἐκ τῶν Ἀλπεων ἐκβάλλει εἰς τὸν κόλπον τῆς Λυών, 3-4) Ὁ Ἰννος καὶ Ἀαρος, μικρότεροι τῶν προηγουμένων, καὶ λίμνας ἔχει πολλὰς καὶ ὠραίας, ἐπισημότεραι τῶν ὁποίων εἶναι αἱ ἐξῆς 1) Ἡ Γενεύη εἶναι λίαν ἰχθυοφόρος, πλωτὴ καὶ περίφημος διὰ τὰς φυσικὰς καλλονάς. 2) Ἡ Κωνσταντία εἶναι ὡσαύτως ἰχθυοφόρος καὶ περίφημος διὰ τὰς λαμπρὰς ὄχθας. 3) Ἡ Νευσιατέλη εἶναι μικρότερα τῶν προηγουμένων, ἀλλ' ὑψηλότερα. 4) Ἡ Ζυρίχη διαιρεῖται εἰς ἄνω καὶ κάτω, εἶναι λίαν ὠραία καὶ ἰχθυοφόρος.

β.) Πολιτικὴ κατάσταση

Ἡ Ἑλβετία διαιρεῖται εἰς 22 τοπαρχίας ἐλευθέρας καὶ ἀνεξαρτήτους ἢ 25 δημοκρατίας ὁμοσπονδιακῶς συνδεόμενας, τῶν ὁποίων 15 μὲν εἶναι Γερμανικαί, 3 δὲ Γαλλικαί, 2 Γαλλο-Γερμανικαί, μία Ἰταλικὴ καὶ μία μικτή. Ὡς μικρὰ ἔχει ὀλίγας πόλεις καὶ μικράς, αἱ κυριώτεραι τῶν ὁποίων εἶναι αἱ ἐξῆς:

1) Ἡ Γενεύη, (52,000) εἶναι ἡ πολυπληθεστάτη, ὠραιότατη, μεγαλοπρεπεστάτη, εὐανδροτάτη, ἐμπορικωτάτη καὶ βιομηχανικωτάτη πόλις τῆς Ἑλβετίας, ἔχουσα πανεπιστήμιον, μουσεῖον, βιβλιοθήκην καὶ ἄλλα ἐκπαιδευτικὰ καταστήματα.

2) Ἡ Βασιλεία, (50,000) εἶναι ἐμπορικὴ καὶ βιομηχανικὴ πό-

λις ἔχουσα πανεπιστήμιον, βιβλιοθήκην, μουσεῖον καὶ πολλὰ ἐκπαιδευτικὰ καταστήματα.

3) Ἡ Βέρνη (40,000) εἶναι ἐκ φύσεως ὠραιοτάτη καὶ πρωτ. τοῦ Ὁμοσπονδιακοῦ συμβουλίου, ἔχουσα ἀνάκτορα, πανεπιστήμιον καὶ λαμπρὰ ἐκπαιδευτήρια.

4) Ἡ Λαυσάνη, (30,000) φημίζεται διὰ τὸ λαμπρὸν καὶ ὑγιεινὸν κλίμα, χάριν τοῦ ὁποίου πολλοὶ ξένοι συρρέουσι. διὰ τὰ περὶ χωρὰ καὶ διὰ τὰ ἐκπαιδευτήρια.

5) Ἡ Ζυρίχη, (55,000) εἶναι ὠραιοτάτη πόλις ἔχουσα πολλὰ ἐπιστημονικὰ καὶ ἐκπαιδευτικὰ καταστήματα, διὰ τὰ ὁποῖα ὀνομάζεται «Ἑλβετικαὶ Ἀθῆναι».

Ἄλλαι μικρότεραι πόλεις εἶναι ἡ Νευσιατέλη ἐπίσημος διὰ τὰ βιομηχανικὰ καταστήματα, ἡ Ἁγιος Γαληνὸς βιομηχανικὴ πόλις, ἡ Λυκέρνη ἔχουσα λαμπρὰν τοποθεσίαν, ἡ Σατωδεφόνδη ἐπίσημος διὰ τὴν ὥρολογιοποιάν.

Κλίμα, ἔδαφος καὶ προϊόντα, βιομηχανία, ἐμπόριον καὶ συγκοινωνία.

Τὸ μὲν κλίμα εἶναι συγκεκριμένον καὶ ὑγιεινόν, εἰς δὲ τὰ ὑψηλὰ καὶ ὀρεῖνὰ ψυχρόν. Τὸ δὲ ἔδαφος καρποφόρον εἰς τὰ πεδινὰ καὶ καλῶς καλλιεργημένον καὶ τὰ κυριώτερα προϊόντα εἶναι δημοτριακοὶ καρποὶ ὀλίγοι, ὀπωρικά, οἶνος, ἔλαιον, καπνὸς κτλ. Ἡ δὲ κτηνοτροφία λίαν ἀνεπτυγμένη, παρέχουσα κάλλιστον τυρὸν καὶ βούτυρον· ἡ βιομηχανία εἶναι λίαν προωθυμένη, τὸ ἐμπόριον λίαν ἐκτεταμένον καὶ ἡ συγκοινωνία ἐκτελεῖται διὰ τῶν πυκνῶν σιδηροδρόμων.

Κάτοικοι, θρησκεία, γλῶσσαι, πολιτεῦμα καὶ ἐκπαίδευσις.

Τῶν κατοίκων τὰ $\frac{2}{3}$ εἶναι Γερμανοὶ, οἱ δὲ λοιποὶ Γάλλοι καὶ Ἱταλοὶ, λαλοῦντες 3 γλώσσας. Κατὰ δὲ τὴν θρησκείαν εἶναι Χριστιανοὶ πλὴν 7,000 Ἰουδαίων. Τὸ δὲ πολιτεῦμα εἶναι δημοκρατικόν καὶ ἡ ἐκπαίδευσις εἶναι τόσον πολὺ διαδεδομένη καὶ καλῶς ὀργανισμένη, ὥστε ἡ Ἑλβετία θεωρεῖται ὡς πρότυπον εἰς πολλὰ μέγала κράτη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

Η ΑΥΣΤΡΟ-ΟΥΓΓΡΙΚΗ ΜΟΝΑΡΧΙΑ

Κάτ. 38,000,000.

Ιστορικὴ ἐποψίς.

Ἡ Αὐστριακὴ μοναρχία συστηθεῖσα κατὰ τὸν 19^{ον} αἰῶνα ὑπὸ τοῦ Ῥοδόλφου Ἀψβούργου, περιελάμβανε μόνον τὸ ἀρχιδουκάτον τῆς Αὐστρίας, εἰς τὸ ὁποῖον ἀκολούθως διὰ κατακτήσεων καὶ ἐπιγαμιῶν προσετέθησαν πᾶσαι αἱ λοιπαὶ χώραι, αἱ ὁποῖαι ἀπετέλεσαν τὴν μεγάλην Αὐστριακὴν αὐτοκρατορίαν, ἀπὸ τῆς ὁποίας κατὰ μὲν τὸ 1859 ἀφηρέθη ἡ Λομβαρδία, κατὰ δὲ τὸ 1866 ἡ Βενετία, ὅτε ἡ Οὐγγαρία ἔλαβε διοικητικὴν αὐτονομίαν καὶ ἀνεκήρυξε τὸν αὐτοκράτορα βασιλεῖα τῆς Οὐγγαρίας καὶ ἡ Αὐστρία ἀπεκλείσθη ἀπὸ τῆς νέας Γερμανικῆς Ὁμοσπονδίας, τὴν ὁποίαν ἐσχημάτισεν ἡ Πρωσσία.

α.) Φυσικὴ κατάστασις.

Ὅρια, ὄρη καὶ πεδιάδες.

Ἡ Αὐτρο-ουγγαρία ὀρίζεται πρὸς Ν μὲν ὑπὸ τῆς Τουρκίας, Ῥωμουνίας, Σερβίας, Μαυροβουνίου καὶ τοῦ Ἀδριατικοῦ πελάγους, πρὸς Δ δὲ ὑπὸ τῆς Ἰταλίας, Ἑλβετίας καὶ Βαυαρίας πρὸς Β ὑπὸ τῆς Σαξονίας Πρωσίας καὶ Ῥωσίας.

Τὰ δὲ κυριώτερα ὄρη αὐτῆς εἶναι τὰ ἀκόλουθα.

1) Αἱ ἀνατολικαὶ Ἀλπεις τῆς Ἑλβετίας (8—12,000') εἰσερχόμεναι εἰς τὴν Αὐστρίαν καὶ διακλαδιζόμεναι εἰς πολλοὺς κλάδους, διαιροῦνται εἰς τὰς Νορικὰς Ἀλπεῖς, εἰς τὰς Καρνικὰς, εἰς τὰς Ἰουλικὰς, εἰς τὰς Τρανσυλβανικὰς καὶ εἰς τὰς Δειναρικὰς, ἐκ τῶν ὁποίων σχηματίζονται καὶ τὰ ὄρη τῆς Ἑλληνικῆς χερσονήσου.

2) Τὰ Βοεμικὰ καὶ Σουδητία (4—6,000') ἐκτεινόμενα εἰς τὴν Β καὶ ΒΑ πλευράν, ἐπισημότερον τῶν ὁποίων εἶναι ὁ Ἑρτσος.

3) Τὰ Καρπάθια (6—8,000') περιβάλλοντα τὴν ΒΑ πλευράν, διαιροῦνται εἰς ΒΔ, εἰς μεσαῖα καὶ εἰς ΝΑ καὶ εἶναι πλουσιώτατα εἰς μεταλλεῖα χρυσοῦ καὶ ἀργύρου. Ἡ Αὐτρο-ουγγρική μοναρχία ἀποτελοῦσα ἓν μέγα ὅλον, κατὰ μέγα μέρος ὄρειόν, ἔχει καὶ

πεδιάδας μεγάλας και λίαν εϋφόρους, ἐπισημότεραι τῶν ὑποίων εἶναι ἢ τῆς Οὐγγαρίας, Γαλικίας, Μοραβίας καὶ Βοεμίας.

Ποταμοὶ καὶ λίμναι.

Ἐκ τῶν πολλῶν ποταμῶν τῆς Αὐτρο-ουγγαρίας ἐπισημότεραι εἶναι·

Ὁ περιγραφεὶς Δούναβις (Ἰστρος), εἰς ἐκ τῶν μεγίστων πλωτῶν τῆς Εὐρώπης κατὰ τὸ πλεῖστον ἀνήκει εἰς τὴν Αὐτρο-ουγγαρίαν, ὅστις πηγάζων ἐκ τῶν Βαυαρικῶν Ἀλπεων, διαρρέει τὴν Αὐστρίαν καὶ Οὐγγαρίαν, Σερβίαν, Βουλγαρίαν καὶ Ῥωμουνίαν καὶ διὰ 3 στομίων ἐκβάλλει εἰς τὴν Μαύρην θάλασσαν.

2) Ὁ Ἀθεσις (Ἀδίγης ἐν Ἰταλίᾳ) πηγάζων ἐκ τῶν Τυρολικῶν Ἀλπεων καὶ εἰσερχόμενος εἰς τὴν Ἰταλίαν, ἐκβάλλει, εἰς πολλοὺς δικαιοῦμενος κλάδους, εἰς τὸ Ἀδριατικὸν πέλαγος.

3) Ὁ Ἀλβις πηγάζων ἐκ τῶν Σουδητικῶν ὄρεων καὶ διαρρέων τὴν Γερμανικὴν αὐτοκρατορίαν, ἐκβάλλει εἰς τὴν Β Γερμανικὴν θάλασσαν.

4) Ὁ Ὀδερὸς πηγάζων ἐκ τῆς Μοραβίας, εἰσέρχεται εἰς τὴν Πρωσσίαν καὶ ἐκβάλλει εἰς τὴν Βαλτικὴν θάλασσαν.

5) Ὁ Οὐίστουλας πηγάζων ἐκ τοῦ ὁμωνύμου χωρίου τῆς Σιλεσίας, εἰσέρχεται εἰς τὴν Ῥωσικὴν Πολωνίαν καὶ ἐκβάλλει εἰς τὴν Βαλτικὴν θάλασσαν.

6) Ὁ Ῥήνος ὅστις μικρὸν μόνον μέρος τῆς Αὐστρίας διαρρέει.

Λίμνας δὲ μεγάλας δύο μόνον ἔχει ἡ Αὐτρο-ουγγαρία τὴν Βαλατῶνα εἰς τὴν Οὐγγαρίαν ΝΔ τῆς Πέστης καὶ τὴν Φέρτον κειμένην ἐν τοῖς ὄρεοις τῆς Αὐστρίας καὶ Οὐγγαρίας.

6.) Πολιτικὴ κατάστασις.

Ἡ Αὐτρο-ουγγρικὴ μοναρχία διαιρεῖται πρῶτον μὲν εἰς δύο μεγάλα μέρη ἥτοι τὴν Αὐστριακὴν αὐτοκρατορίαν καὶ τὸ βασιλεῖον τῆς Οὐγγαρίας, δεύτερον δὲ εἰς 17 τμήματα, τῶν ὑποίων 14 μὲν ἀνήκουσιν εἰς τὴν Αὐστρίαν καὶ 3 εἰς τὴν Οὐγγαρίαν, εἰς τὴν ὑποίαν προστίθεται καὶ ἡ ἐλευθέρα πόλις Φιούμη. Ἡ Αὐτρο-ουγγαρία ἀναλόγως τοῦ πληθυσμοῦ καὶ τῆς ἐκτάσεως δὲν ἔχει πολλὰς καὶ μεγάλας πόλεις. Αἱ δὲ ἐπισημότεραι τούτων δύναται νὰ διαιρεθῶσιν εἰς 3 τάξεις.

Πόλεις Α'. Τάξεως.

Εἰς τὴν τάξιν ταύτην ἀνήκουσι 4 πόλεις ἥτοι ἡ πρωτεύουσα Βιέννη, ἡ Βούδα-Πέστα, ἡ Πράγα καὶ ἡ Τεργέστη ἔχουσαι ἀπὸ 1,100,000—140,000.

Η BIENNH

Κάτοικοι 1,100,000.

Ἀρχαία πρωτ. τῆς αὐτοκρατορίας κειμένη ἐπὶ βραχίονος τοῦ Δουνάβεως ποταμοῦ, εἶναι ἡ δ' πόλις τῆς Εὐρώπης κατὰ τὸν πληθυσμόν, διαιρουμένη εἰς παλαιὰν καὶ νέαν πόλιν καὶ ἔχουσα πολυτελέστατα ἀνάκτορα, πολλὰς καὶ μεγάλας ἐκκλησίας, τερπνοὺς κήπους καὶ λαμπρὰς ἐπαύλεις, ἐπιστημονικὰ καταστήματα ἥτοι ἀρχαιοτάτον καὶ μέγιστον πανεπιστήμιον, μουσεῖα, ἀκαδημίας, βιβλιοθήκας, ἐταιρίας καὶ πλεῖστα ἐκπαιδευτικὰ, φιλανθρωπικὰ, εὐεργετικὰ, βιομηχανικὰ καὶ ἐμπορικὰ καταστήματα. Ἡ παλαιὰ πόλις κεῖται ἐπὶ ἀρχαίου Ῥωμαϊκοῦ φρουρίου Οὐίνδσβόνα ὀνομαζομένου, ὅπου ἀπέθανεν ὁ αὐτοκράτωρ Μάρκος Αὐρήλιος,

2) Ἡ Βούδα-Πέστα (380,000) πρωτ. τοῦ βασιλείου τῆς Οὐγγαρίας μέχρι τοῦ 1872 ἀπετέλει δύο πόλεις, τῶν ὁποίων ἡ μὲν Πέστα κεῖται ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὄχθης τοῦ Δουνάβεως, ἡ δὲ Βούδα ἐπὶ τῆς δεξιᾶς· ἀπὸ δὲ τοῦ 1872 μίαν καὶ μόνην πόλιν ἀποτελεῖ, ἔχουσαν πανεπιστήμιον, μουσεῖα, βιβλιοθήκας, πολυάριθμα ἐκπαιδευτικὰ καταστήματα, ἐμπορικὰ καὶ βιομηχανικὰ.

3) Ἡ Πράγα (200,000) τρίτη πόλις τῆς μοναρχίας κειμένη ἐπὶ τοῦ Μολδαίου ποταμοῦ, διαιρεῖται εἰς παλαιὰν καὶ νέαν πόλιν καὶ θεωρεῖται ὡς πόλις τῶν ἐκκλησιῶν καὶ ἀνακτόρων διὰ τὴν πληθὺν αὐτῶν, ἔχουσα πανεπιστήμιον, βιβλιοθήκην, μουσεῖα καὶ πολλὰ ἄλλα ἐπιστημονικὰ καὶ ἐκπαιδευτικὰ κατὰστήματα.

4) Ἡ Τεργέστη (140,000) εἶναι ἡ δευτέρα ἐμπορικὴ πόλις, τῆς ὁποίας ἡ πρόοδος ὀφείλεται εἰς τὴν ἀπὸ τοῦ 1833 ἰδρυθεῖσαν ἀτμοπλοικὴν ἐταιρίαν τοῦ Λούδ, καὶ ἔχει ἀκαδημίας, γυμνάσια καὶ βιομηχανικὰ καὶ ἐμπορικὰ καταστήματα, ἐν οἷς διαπρέπει τὸ μέγα χρηματιστήριον «Τεργεσταῖον».

Πόλεις Β'. τάξεως.

Εἰς τὴν τάξιν ταύτην ἀνήκουσιν αἱ ἐξῆς 5 πόλεις, ἔχουσαι ἀπὸ 100—50,000 κατ.

1) Ἡ Λεμβέργη (100,000) πρῶν πρῶτ. τῆς Γαλικίας, εἶναι λίαν ἐμπορικὴ καὶ βιομηχανος, ἔχουσα πανεπιστήμιον, ἀκαδημίαν, βιβλιοθήκην κτλ.

2) Τὸ Γραϊτσον (90,000) εἶναι ὡραία βιομηχανικὴ πόλις, ἔχουσα λαμπρὰ προάστεια, πανεπιστήμιον, μουσεῖα, βιβλιοθήκην.

3) Ἡ Βρύννη (80,000) εἶναι ὀχυρὰ καὶ βιομηχανος φημιζομένη διὰ τὴν τσόχαν καὶ ἔχουσα πολλὰ βιομηχανικὰ καὶ ἐκπαιδευτικὰ καταστήματα.

4) Τὸ Σεγεδίνον (75,000) εἶναι ἡ δευτέρα πόλις τῆς Οὐγγαρίας, ἔχουσα πολλὰ βιομηχανικὰ, ἐμπορικὰ καὶ ἐκπαιδευτικὰ καταστήματα.

5) Ἡ Θηρεσιούπολις (60,000) κτίσμα τῆς Μαρίας Θηρεσίας ἔχει πολλὰ βιομηχανικὰ καταστήματα.

Πόλεις Γ'. τάξεως.

Εἰς τὴν τάξιν ταύτην ἀνήκουσιν ὅλαι αἱ ἄλλαι πόλεις, αἱ ἔχουσαι πληθυσμὸν ὀλιγώτερον τῶν 50 χιλ., τῶν ὁποίων αἱ κυριώτεραι εἶναι ἡ Κρακοβία, ἔχουσα πανεπιστήμιον, τὸ Πρεσβούργον ἐμπορικὴ, ἡ Δεβρεσίνη ἐπίσημος διὰ τὰς 4 πανηγύρεις, ἡ Κεσκεμέτη ἀρχαία πόλις, ἡ Τσαρνοβίτσα βιομηχανος, ἡ Τεμεσβάρη, ἡ Κρονστάνδη, ἡ Λαϊβάχη, ἡ Ἀγράμη, ἡ Φιούμη, ἡ Ζάρα, ἡ Ραγούσα, ἡ Πόλα καὶ τὸ Κάταρον.

Τῶν δὲ νήσων τῆς Δαλματίας ἐπίσημότεραι εἶναι ἡ Βράζα, ἡ Νέσινα καὶ ἡ Λίσσα, ἐπίσημος διότι ἐνταῦθα τῷ 1866 ἐνικήθη ὁ Ἰταλικὸς στόλος.

Κλίμα, ἔδαφος καὶ προϊόντα.

Τὸ μὲν κλίμα τῆς χώρας εἶναι συγκερασμένον καὶ ποικίλον. Τὸ δὲ ἔδαφος αὐτῆς εἶναι λίαν καρποφόρον εἰς τὰς πεδιάδας καὶ κοιλάδας καὶ καλῶς καλλιεργημένον, παράγον πολλὰ καὶ ἄφθονα προϊόντα οἷον δημητριακοὺς καρπούς, οἶνον, ὄρυζαν, βάμβακα ὀπωρικὰ καὶ ξυλικὴν ἄφθονον ἔχον· ἡ κτηνοτροφία εἶναι λίαν ἀνεπτυγμένη.

Βιομηχανία, ἐμπόριον καὶ συγκοινωνία.

Ἡ μὲν βιομηχανία εἶναι λίαν ἀνεπτυγμένη εἰς τὰς Γερμανικὰς ἐπαρχίας. Τὸ δὲ ἐμπόριον μέγα καὶ ἐκτεταμένον. Καὶ ἡ συγκοινωνία εἶναι ζωηροτάτη ἐκτελουμένη διὰ τῶν σιδηροδρόμων, τῶν ἀτμοπλοίων τῆς ἐταιρίας τοῦ Λούδ καὶ δι' 8,000 πλοίων.

Κάτοικοι, γλῶσσαι, θρησκεία, πολίτευμα καὶ ἐκπαίδευσις.

Οἱ κάτοικοι τῆς μοναρχίας εἶναι διαφόρων ἐθνῶν, Γερμανοί, Σλαῦοι, Οὐγγροί, Ῥωμοῦνοι, Ἰουδαῖοι, Ἕλληνες, Ἀλβανοί, Ἀρμένιοι καὶ Ἀθίγγανοι. Ἐκ τούτων ἐννοεῖται ὅτι καὶ γλῶσσαι πολλὰ ἡμιλοῦνται, ἐπικρατεστέρα τῶν ὁποίων εἶναι ἡ Γερμανικὴ. Κατὰ δὲ τὴν θρησκείαν ὅλοι πλην τῶν Ἰουδαίων εἶναι Χριστιανοὶ Καθολικοὶ καὶ ὀλίγοι Διαμαρτυρόμενοι καὶ Ὀρθόδοξοι.

Τὸ δὲ πολίτευμα εἶναι συνταγματικόν καὶ ὁ μονάρχης εἶναι αὐτοκράτωρ τῆς Αὐστρίας καὶ βασιλεὺς τῆς Οὐγγαρίας. Κατὰ δὲ τὴν ἀνάπτυξιν καὶ ἐκπαίδευσιν ὑπάρχουσι μεγάλοι διαφοραὶ μεταξὺ τῶν διαφόρων χωρῶν καὶ ἐθνικοτήτων, ἐν οἷς διακρίνονται καθ' ὅλα οἱ Γερμανοὶ καὶ διαπρέπουσιν εἰς τὰς τέχνας καὶ ἐπιστήμας.

Ἡ ἐλευθέρᾳ ἡγεμονία Λιχτένσταϊν (9,000).

Ἐνταῦθα ἀνήκει καὶ ἡ μικρὰ Ἡγεμονία Λιχτένσταϊν κεκλιμένη πρὸς Δ. τῆς Αὐστρίας μεταξὺ Ἑλβετίας καὶ τῆς Φαρελβέργης. Αὕτη πρὸ τοῦ 1866 κατετάσσετο εἰς τὴν Γερμ. Ὁμοσπονδίαν ὡς μικρότατον κράτος. Νῦν δὲ διατελεῖ ἀνεξάρτητος συνδεομένη μετὰ τῆς Αὐστρίας δι' ἐμπορικῆς συνθήκης. Ἐχει δὲ πολίτευμα συνταγματικόν καὶ τὸ κοινοβούλιον συνίσταται ἐκ 15 βουλευτῶν· πρωτ. αὐτῆς εἶναι τὸ ὁμώνυμον χωρίον Λιχτένσταϊν (900) κείμενον παρὰ τὸν Ῥήνον ποτ. εἰς τοὺς πρόποδας ἀποτόμου βράχου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'.

Ἡ ΓΕΡΜΑΝΙΚΗ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΑ

Κατ 45,500,000.

Ἱστορικὴ ἐποχὴς.

Ἡ Γερμανία πάλαι οἰκουμένη ὑπὸ διαφόρων φύλων κατεκτήθη ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων. Κατὰ δὲ τὸν μέσον αἰῶνα οἱ Γερμανοὶ κατέλυσαν τὸ Ῥωμ. κράτος καὶ συνέστησαν πολλὰ κράτη, ἐπι-

σημότερον τῶν ὁποίων ὑπῆρξε τὸ τῶν Φράγκων, ὅπερ ἐπαυξήσας Καρόλος ὁ μέγας (768—814) ἀνηγορεύθη αὐτοκράτωρ καὶ ἀπ' αὐτοῦ ἄρχεται ἡ ἱστορία τοῦ Γερμανικοῦ κράτους. Τῷ δὲ 1815 συνέστη κατὰ πρῶτον ἡ Γερμ. Ομοσπονδία ὑπὸ τὴν Αὐστρίαν, τὴν ὅποιαν ἡ Πρωσσία νικήσασα τῷ 1866 διέλυσε καὶ ἀνεσύστησεν, ἀποκλείσασα τὴν Αὐστρίαν, ὑπὸ τὸ ὄνομα «Βόρειος Γερμ. ὁμοσπονδία» καὶ οὕτως ἠνωμένη ἐνίκησε τὸν Ναπολέοντα τῷ 1870, ὅτε οἱ βασιλεῖς καὶ ἡγεμόνες αὐτῆς τὸν μὲν βασιλέα τῆς Πρωσσίας ἀνεκήρυξαν αὐτοκράτορα, τὴν δὲ Γερμανίαν μετωνόμασαν «Γερμανικὴν αὐτοκρατορίαν».

α.) Φυσικὴ κατάστασις.

Ὅρια, θάλασσαι καὶ κόλποι.

Ἡ Γερμ. αὐτοκρατορία κειμένη ἐν τῷ μέσῳ σχεδὸν τῆς Εὐρώπης, ἔχει δύο θαλάσσας τὴν Γερμανικὴν καὶ Βαλτικὴν, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἐκτείνεται ἡ Δανία. Κόλπους δὲ ἔχει ἐν μὲν τῇ Βαλτικῇ 4 τὸν τοῦ Δαντσίκου, τῆς Πομμερανίας, τῆς Λυβέκης ἢ Νεοστάτης καὶ τὸν Κιέλου, ἐν δὲ τῇ Γερμανικῇ τὸν τῆς Ἐλγολάνδης, τῆς Βισμάρκης καὶ τὸν Ἰάδιον.

Ὅρη, πεδιάδες, ποταμοί, διώρυγες, λίμναι καὶ ρῆσοι.

Τὰ ἐπισημότερα ὄρη τῆς Γερμανίας εἶναι τὰ Βόσγια, ὁ Γερμανικὸς Ὄρας, ὁ Μέγας Δρυμός, ὁ Βορεικός Δρυμός, ὁ Θυρίγγειος Δρυμός, τὰ Σουδήτικα, τὰ Γιγάντια καὶ τὸ Ἄρτσον, τὰ ὑποῖα θὰ περιγραφῶσιν ἐν οἰκείῳ τόπῳ.

Πεδιάδες δὲ εἶναι ἡ Μαγδεβουργικὴ, ἡ τῶν Γιγαντίων ὀρέων, ἡ Πομερανὴ, ἡ Βαυαρικὴ καὶ ἡ μεγάλη κοιλάς τοῦ κάτω Ἄλβιος.

Οἱ δὲ μεγαλείτεροι ποταμοὶ εἶναι ὁ Δούναβις, ὁ Ῥήνος, ὁ Οὐέ-σουργις, ὁ Ἄλβις, ὁ Ὄδερος καὶ ὁ Οὐίστούλας. Διώρυγες δὲ ἡ Λουδοβίκειος, ἡ τοῦ Φρειδερίκου, ἡ Φινόβιος, ἡ Βρομβέργειος καὶ ἡ Ὁβερλανδική. Λίμναι δὲ ἔχει πλείστας ὑπὲρ τὰς 500 μικρὰς καὶ νήσους τὴν Ῥουγένην, τὴν Οὔσεδόμην καὶ τὴν Βολλίνην.

β.) Πολιτικὴ κατάστασις.

Ἡ Γερμανικὴ αὐτοκρατορία περιέχει 26 μικρὰ καὶ μεγάλα κράτη, ἥτοι 4 βασιλείαι, τὸ τῆς Πρωσσίας, τὸ τῆς Βαυαρίας, τὸ τῆς Σαξωνίας καὶ τὸ τῆς Βυτεμβέργης, 18 Δουκάτα καὶ Ἡγε-

μονίας, 3 ἐλευθέρας πόλεις καὶ 1 αὐτοκρατορικὴν χώραν, συνιστάμενην ἐκ τῆς Ἀλσατίας καὶ Λοθαριγγίας.

ΤΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΠΡΩΣΣΙΑΣ
Κατ. 28,000,000.

Ἱστορικὴ ἔποψις.

Οὐδὲν ἄλλο κράτος τῆς Εὐρώπης τόσον μικρὸν κατ' ἀρχάς, εἰς ὀλίγον χρόνον τόσῃν μεγάλῃν πρόοδον ἔλαθεν, ὅσον ἡ Πρωσσία. Διότι ἡ πρώτη βᾶσις αὐτοῦ ὑπῆρξε τὸ Βρανδεμβούργον, τὸ ὁποῖον σήμερον ἀποτελεῖ ἓνα νομόν. Ἐκ τούτου δὲ ὁρμώμενοι οἱ ἡγεμόνες καὶ βασιλεῖς διὰ κατακτήσεων ἐπηύξησαν καὶ κατέστησαν τὸ βασιλεῖον τὸ πρῶτον καὶ ἐπισημότετον ὅλης τῆς Γερμανίας καὶ κεντρικῆς Εὐρώπης, τοῦ ὁποῦ οὗ ὁ βασιλεὺς ἀνεκηρύχθη καὶ αὐτοκράτωρ κατὰ τὸ 1871.

α.) Φυσικὴ κατάστασις.

Ὅρια, θάλασσαι, κόλποι καὶ λιμένες.

Ἡ Πρωσσία ὀρίζεται πρὸ Β μὲν ὑπὸ τῆς Δανίας, τῆς Γερμανικῆς καὶ τῆς Βαλτικῆς θαλάσσης, πρὸς Α δὲ ὑπὸ τῆς Ρωσσίας, πρὸς Ν ὑπὸ τῆς Αὐστρίας καὶ Βαυαρίας καὶ πρὸς Δ ὑπὸ τῆς Γαλλίας, τοῦ Βελγίου καὶ τῆς Ὁλλανδίας. Ἐκ δὲ τῶν δύο θαλάσσων σχηματίζονται οἱ κόλποι τοῦ Δαντσίκου τῆς Πομμερανίας, τῆς Λυβέκης, τοῦ Κιέλου, τῆς Ἐλγολάνδης τῆς Βισμάρης, καὶ τοῦ Ἰαδείου· τῶν δὲ λιμένων ἐπισημότεροι εἶναι ὁ τοῦ Ἀμβούργου, τοῦ Δαντσίκου, τοῦ Κιέλου, τῆς Βρέμης καὶ Λυβέκης.

Ὅρη, πεδιάδες, ποταμοί, διώρυγες καὶ λίμναι.

Ἡ Πρωσσία πεδινὴ οὖσα, ὀλίγα ὄρη ἔχει. Ταῦτα δὲ εἶναι τὰ Σουδήτια, τὰ Γιγάντια καὶ τὸ Ἄρτσον πρὸς Ν. καὶ τὰ Βόσγια μεταξὺ τῆς Ἀλσατίας καὶ τῆς Λοθαριγγίας Γαλλικά. Μεγάλαι δὲ πεδιάδες εἶναι ἡ Μαγδεβουργικὴ ἡ Πομμερανικὴ καὶ ἡ τῆς Α. Πρωσσίας.

Ἐκτὸς δὲ τῶν μεγάλων ποτ. τῆς Γερμανικῆς αὐτοκρατορίας, ὑπάρχουσι καὶ μικρότεροι ποταμοί, διερχόμενοι τὴν Πρωσσίαν, οἱ κυριώτεροι τῶν ὁποίων εἶναι: 1) ὁ Πρέγκελος ἐκβάλλει εἰς τὴν Βαλτικὴν, 2) ὁ Βάρθης εἰς τὸν Ὄδερν, 3) ὁ Σπρέος διερχόμενος τὸ

Βερολίνον καὶ 4) ὁ Ἀμασίας ἐκβάλλων εἰς τὴν Γερμ. θάλασσαν. Μεταξὺ δὲ τῶν ποταμῶν ἐπιστημότεραι διώρυγες εἶναι 1) Ἡ Φρι-δερίκειος, 2) Ἡ Βρομβέργειος, 3) Ἡ Φινόβιος, καὶ 4) Ἡ Πλαυϊκή.

Καὶ λίμνας ἔχει τόσον πολλὰς καὶ μικράς, ὅσον οὐδὲν ἄλλο κράτος, μεγαλύτεραι τῶν ὁποίων εἶναι ἡ Σπιρδίγγη; ἡ Μαουέρη καὶ ἡ Λεβεντίνη.

6.) Πολιτικὴ κατάστασις.

Ἡ Πρωσσία πολιτικῶς διαιρεῖται νῦν εἰς 12 νομοὺς καὶ περιέχει 1,300 πόλεις, αἱ μεγαλύτεραι τῶν ὁποίων διαιροῦνται εἰς 3 τάξεις.

Πόλεις Α'. τάξεως.

Εἰς ταύτην ἀνήκουσιν αἱ ἀκόλουθοι 8 πόλεις ἔχουσαι ἀπὸ 1,300,000—120,000 κατοίκους.

ΤΟ ΒΕΡΟΛΙΝΟΝ

Κατ. 1,300,000.

Τὸ Βερολίνον κείμενον ἐπὶ τῶν 2 ὀχθῶν τοῦ Σπρέου ποτ. καὶ ἐπὶ νήσου, εἶναι ἡ πρωτεύουσα τῆς Πρωσσίας καὶ τῆς Γερμ. αὐτοκρατορίας καὶ ἡ τρίτη πόλις τῆς Εὐρώπης κατὰ τὸν πληθυσμόν, ἀκμαζούσα πνευματικῶς, βιομηχανικῶς καὶ ἐμπορικῶς καὶ ἔχουσα ἀνάκτορα, ἀκμαιότατον πανεπιστήμιον, μεγάλην βιβλιοθήκην μουσεῖα ἑλληνικὰ καλὰ, ἀκαδημία, εὐεργετικὰ καὶ φιλανθρωπικὰ καταστήματα καὶ πολλὰ ἐκπαιδευτήρια.

2) Ἡ Βρεσλαυβία (200,000) εἶναι ἡ δευτέρα πόλις τῆς Πρωσσίας, ἐμπορικωτάτη καὶ βιομηχανικωτάτη, ἔχουσα πολλὰ ἀνάκτορα, πανεπιστήμιον, λαμπρὰν βιβλιοθήκην καὶ πολλὰ ἄλλα ἐπιστημονικὰ, καὶ ἐκπαιδευτικὰ καταστήματα.

3) Ἡ Κολωνία (150,000) κειμένη ἐπὶ τοῦ Ρήνου, εἶναι ἀρχαία, ὀχυρωτάτη καὶ ἐμπορικωτάτη πόλις, καὶ ἐπειδὴ ὑπῆρξε τὸ κέντρον τοῦ Χριστιανισμοῦ, ὀνομάζεται Ῥώμη τῆς Γερμανίας καὶ ἱερὰ πόλις, ἔχουσα ἐπιστημονικὰ καὶ ἐκπαιδευτικὰ καταστήματα καὶ φημιζομένη διὰ τὸ κοσμητικὸν ὕδωρ, εἰς κατασκευὴν τοῦ ὁποίου ἀσχολοῦνται 40 ἐργοστάσια,

4) Ἡ Καϊνξβέργη (140,000) ὑπῆρξεν πρωτ. τοῦ βασιλείου

καὶ εἶναι ὀχυρωτάτη πόλις φημιζομένη διὰ τὰ πολλὰ ἐπιστημονικά, ἐκπαιδευτικά, καὶ φιλανθρωπικά καταστήματα,

5) Τὸ Μαγδεβούργον (140,000) ὑπῆρξε πρωτ. τῆς Σαξονικῆς Πρωσσίας καὶ εἶναι ὠραιοτάτη ἐμπορικὴ καὶ βιομηχανοῦς πόλις ἔχουσα ἐκπαιδευτικά, φιλανθρωπικά, βιομηχανικά, καὶ ἐμπορικά καταστήματα.

6) Τὸ Ἀννόβερον (130,000) πρωτ. τοῦ πρῶην ὁμωνύμου βασιλείου, εἶναι ὠραιοτάτη ἐμπορικὴ καὶ βιομηχανικὴ πόλις, ἔχουσα ἀνάκτορα, μουσεῖα, βιβλιοθήκην, ἐπιστημονικὰς ἐταιρίας καὶ πολλὰ ἐκπαιδευτήρια.

7) Τὸ Φραγκοφόρτιον (130,000) κείμενον ἐπὶ τοῦ Μοίνου ποτ. ὑπῆρξεν ἔδρα Καρόλου τοῦ μεγάλου καὶ τῆς Γερμ. ἡμοσπονδίας (1515-1866). Νῦν δὲ εἶναι ἐμπορικωτάτη καὶ βιομηχανικωτάτη φημιζομένη ὡς πατρὶς λογίων ἀνδρῶν.

8) Τὸ Δάντσικον (120,000) εἶναι ὀχυρωτάτη ἐμπορικὴ, βιομηχανοῦς πόλις, ἔχουσα τόσον πολλὰ φυσικὰ πλεονεκτήματα, ὥστε ὀνομάζεται «Βόρειος Βενετία».

Πόλεις Β'. τάξεως.

Ἐν ταύτῃ ἀνήκουσιν αἱ ἀκόλουθοι 11 πόλεις ἔχουσαι ἀπὸ 90-60 χιλ. κατ.

1) Τὸ Στέτινον (90,000) εἶναι πρωτ. τῆς Πομμερανίας ἐμπορικὴ καὶ βιομηχανοῦς.

2) Ἡ Ἀλτόνα (90,000) ἐμπορικὴ, βιομηχανοῦς καὶ ἡ μεγίστη τοῦ Δουκ. Ὀλστείνου.

3) Ἡ Βάρμη καὶ Ἡ Ελβερφέλδη ἀποτελοῦσι μίαν πόλιν βιομηχανικωτάτην.

4) Τὸ Ἀκϋϊσγρανον (85,000) ἐμπορικὴ καὶ βιομηχανοῦς, χρηματίσασα καθέδρα Καρόλου τοῦ Μεγάλου.

5) Ἡ Δυσελδόρφη (85,000) ἐπίσημος διὰ τὰ πολλὰ ἐπιστημονικά καταστήματα.

6) Ἡ Κρεφέλδη (70,000) βιομηχανικωτάτη καὶ ἐμπορικωτάτη τῆς Ῥηνικῆς Πρωσσίας.

7) Ἡ Ἀλλη (70,000) ἐμπορικὴ πόλις, φημιζομένη διὰ τὸ πανεπιστήμιον.

8) Τὸ Πόσενον (70,000) ἀρχαία Πολωνικὴ πόλις, ἔχουσα πολλὰ ἐκπαιδευτήρια.

9) Ἡ Κασσέλη (60,000) ὠραία πόλις φημιζομένη διὰ τὰ ἐπιστημονικά καταστήματα.

10) Ἡ Ἑσση (60,000) κειμένη πρὸς Α τοῦ Ῥήνου, ἔχει ἀνεξάντλητον πλοῦτον καλλίστων γαιανθράκων.

Πόλεις Γ'. Τάξεως.

Ἐνταῦθα ἀνήκουσιν ὅσαι πόλεις ἔχουσιν ἀπὸ 60—20 χιλ. κατοίκων, τῶν ὁποίων ἐπισημότεραι εἶναι ἡ Δορτμούνδη, ἡ Ποσδάμη, τὸ Φραγκοφόρτιον Ὀδέρου, ἡ Ἐρφούρτη, ἡ Βεισβάδη, τὸ Κίελον, ἡ Ἐλβίγγη, τὸ Μύνστερον, ἡ Κοβλέντση, ἡ Ὄνασβρύνκη, ἡ Βρομβέργη, ἡ Βόννα, ἡ Γοτίγγη, ἀμφοτέραι ἔχουσαι πανεπιστήμια, τὸ Σλέσβικον καὶ ἡ Γραϊσφάλδη.

Κλίμα, ἔδαφος καὶ προϊόντα.

Τὸ μὲν κλίμα εἶναι συγκερασμένον καὶ ὑγρὸν πρὸς Β. Τὸ δὲ ἔδαφος ποικίλον, πολλαχοῦ καρποφόρον καὶ ἐνιαχοῦ ἔκαρπον, καὶ τὰ κυριώτερα προϊόντα σίτος, ἀραβόσιτος, γεώμηλα, λίνον, κάνναβις, καπνός, ἐρυθρόδανον καὶ οἶνος τοῦ Ῥήνου περίφημος· ἡ δὲ κτηνοτροφία εἶναι λίαν ἀνεπτυγμένη καὶ μετὰλλων ἀφθονία ὑπάρχει.

Βιομηχανία, ἐμπόριον καὶ συγκοινωνία.

Ἡ μὲν βιομηχανία εἶναι λίαν προωδευμένη. Τὸ δὲ ἐμπόριον μέγα καὶ ἐκτεταμένον καὶ ἡ συγκοινωνία ἐνεργεῖται διὰ 3,500 πλοίων διὰ πολυαριθμῶν ἀγροπλοίων, διὰ τῶν πλωτῶν ποταμῶν καὶ διωρύγων καὶ διὰ τῶν πυκνοτάτων σιδηροδρόμων.

Κάτοικοι γλῶσσα, θρησκεία πολίτευμα καὶ ἐκπαίδευσις.

Τῶν 28 ἑκατ. κατοίκων τὰ μὲν 25 ἑκατ. εἶναι Γερμανοί, τὰ δὲ λοιπὰ 3 ἀνήκουσιν εἰς διαφόρους φυλὰς μὴ Γερμανικάς. Κατὰ δὲ τὴν θρησκείαν εἶναι πάντες, πλὴν 50 χιλ. Ἰουδαίων, Χριστιανοί, ὧν τὰ μὲν $\frac{2}{3}$ Διαμαρτυρόμενοι, τὸ δὲ $\frac{1}{3}$ Καθολικοί. Γλῶσσαι δὲ ἐπικρατούσαι εἶναι ἡ Γερμανικὴ, τὸ δὲ πολίτευμα συνταγματικόν, κατὰ τὸ ὅποιον ὁ νῦν βασιλεὺς τῆς Πρωσίας Γουλιέλμος ὁ Α' (γεν. τῷ 1797) ὁ καὶ αὐτοκράτωρ τῆς Γερμανίας ἀνακηρυχθεὶς, ἄρχει καὶ ἐνδόξως βασιλεύει. Καὶ κατὰ τὴν ἐκπαίδευσιν ἡ

Πρωσία κατέχει τὴν Α'. θέσιν ἐν Εὐρώπῃ, ἔχουσα 9 πανεπιστή-
μια, 550 γυμνάσια καὶ πλεῖστα δημοτ. σχολεῖα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε'.

ΤΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΒΑΥΑΡΙΑΣ.

Κατοικοὶ 5,500,000.

Ἱστορικὴ ἔποψις.

Ἡ Βαυαρία πρότερον μικρὰ καὶ σήμερον οὖσα, ἀπὸ τοῦ 1805 ἐγένετο μικρὸν βασίλειον, ἐπαυξήθην διὰ τῆς συμμαχίας μετὰ τῆς Γαλλίας κατὰ τῆς Αὐστρίας. Ἀπὸ δὲ τοῦ 1815 ἤρξατο ἐκτεινόμενον ἐξωτερικῶς καὶ βελτιούμενον ἐσωτερικῶς μεχρισοῦ τῷ 1870 συνεδέθη ὁμοσπονδιακῶς μετὰ τῆς Πρωσίας καὶ ἀποτελεῖ μέρος τῆς Γερμαν. αὐτοκατορίας.

α. Φυσικὴ κατάστασις.

Ὅρια, ὄρη, ποταμοί, διώρυγες καὶ λίμναι.

Ἡ Βαυαρία ὀρίζεται πρὸς Ν μὲν ὑπὸ τῆς Γαλλίας, Ἑλβετίας καὶ Αὐστρίας ἐν μέρει, πρὸς Δ δὲ ὑπὸ τῆς Βυρτεμβέργης, Βάδης καὶ Ἑσσης, πρὸς Β ὑπὸ τῆς Σαξονίας καὶ Πρωσίας καὶ πρὸς Α ὑπὸ τῆς Αὐστρίας.

Ὅρη δὲ διατέμνοντα αὐτὴν πρὸς Ν αἱ Βαυαρικαὶ Ἀλπεις, πρὸς Α ὁ Βαυαρικὸς Δρυμὸς, τὸ Φίχτελον καὶ ὁ Φραγκόνιος Δρυμὸς ΒΔ, ὁ Θυρίγειος Δρυμὸς ΒΔ καὶ ὁ Σονθικός Δρυμὸς πρὸς Δ.

Οἱ δὲ ἐπιστημότεροι ποτ. εἶναι οἱ περιγραφέντες Ῥήνος καὶ Δούναβις, ὁ Ἰννος, ὁ Ἰσαρος, ὁ Λέχιος, ὁ Ἰλλερος καὶ Νάβιος.

Ἡ δὲ κυριωτέρα τῶν διωρύγων εἶναι ἡ Λουδοβίκειος μεταξὺ τοῦ Δουνάβεως καὶ τοῦ Μοίνου. Καὶ τῶν λιμνῶν μεγαλύτεραι εἶναι ἡ Χιέμη, ἡ Ἀμέρη καὶ ἡ Βούρμη.

β. Πολιτικὴ κατάστασις.

Τὸ βασίλειον τῆς Βαυαρίας διαιρεῖται εἰς 8 νομοὺς καὶ ἔχει ὀλίγας μεγάλας πόλεις, αἱ ἐπιστημότεραι τῶν ὁποίων εἶναι αἱ ἀκόλουθοι:

ΤΟ ΜΟΝΑΧΟΝ

Κατοικοὶ 250,000.

Ἡ πρωτεύουσα τοῦ βασιλείου κειμένη ἐπὶ τοῦ Ἰσαρου ποτ. συνίσταται ἐκ τῆς παλαιᾶς καὶ νέας πόλεως, ἥτις κατέστη κέν-

τρον τῶν τεχνῶν καὶ ἐπιστημῶν ὑπὸ τῶν φιλομούσων βασιλέων, ἔχουσα ἀνάκτορα, ἀκμαῖον πανεπιστήμιον, βιβλιοθήκην, μουσεῖα, ἀκαδημίας καὶ πλεῖστα ἄλλα ἐπιστημονικὰ καὶ ἐκπαιδευτικὰ καταστήματα.

2) Ἡ Νυρεμβέργη (100,000) εἶναι ἐμπορικωτάτη καὶ βιομηχανικωτάτη πόλις τῆς Βαυαρίας, ἔχουσα πολλὰ βιομηχανικὰ καταστήματα, κατασκευάζοντα διάφορα εἶδη παιγνιδίων.

3) Ἡ Αὐγούστα (50,000) βιομηχανικὴ πόλις ἔχουσα πολλὰ ἐκπαιδευτήρια.

4) Τὸ Βυρτσβούργον (50,000) ἐπίσημον διὰ τὸ πανεπιστήμιον, μουσεῖα, βιβλιοθήκας κλ.

5) Τὸ Ρεγενσβούργον ἀρχαία ἐμπορικὴ καὶ βιομηχανικὴ πόλις.

6) Ἡ Βαμβέργη, ἡ Φύρθη καὶ ἡ Λαουτέρνη βιομηχανικαὶ πόλεις.

Ἐκτὸς τούτων ὑπάρχουσι καὶ ἄλλαι οἷον ἡ Ὄφφ, Ἑρλάγγη, Ἀμβέργη, Λανδσούτη κλ.

Κλίμα ἔδαφος καὶ προϊόντα.

Τὸ μὲν κλίμα εἶναι συγκερασμένον καὶ ἐνιαχοῦ ψυχρόν· τὸ δὲ ἔδαφος εἶναι λίαν καρποφόρον καὶ καλῶς καλλιεργημένον, ἡ κτηνοτροφία λίαν ἀνεπτυγμένη καὶ τὰ προϊόντα αὐτῆς εἶναι ἄφθονοι δημητριακοὶ καρποί, καπνός, οἶνος τοῦ Ῥήγου, μέταλλα διάφορα, ἄλλας ἄφθονον καὶ γαιάνθρακες.

Βιομηχανία ἐμπόριον καὶ συγκοινωνία.

Ἡ μὲν βιομηχανία εἶναι λίαν ἀνεπτυγμένη, τὸ δὲ ἐμπόριον σπουδαιότατον καὶ ἡ συγκοινωνία ἐκτελεῖται διὰ τῶν πολλῶν σιδηροδρόμων, τῶν πλωτῶν ποταμῶν καὶ τῶν διωρύγων.

Κάτοικοι, θρησκεία, γλῶσσα, πολίτευμα καὶ ἐκπαίδευσις.

Οἱ μὲν κάτοικοι εἶναι Γερμανοί, διαιρούμενοι εἰς πολλὰς φυλάς, ὧν ἐπισημοτέρα ἡ τῶν Φράγκων. Κατὰ δὲ τὴν θρησκείαν εἶναι, ἐκτὸς ὀλίγων Ἰουδαίων, Χριστιανοὶ καθολικοί. Γλῶσσα δὲ εἶναι ἡ Γερμανικὴ διαιρουμένη εἰς διαφόρους διαλέκτους. Τὸ δὲ πολίτευμα συνταγματικὸν καὶ ἡ ἐκπαίδευσις, δημοτικὴ, μίση καὶ ἀνωτέρα, εἶναι λίαν προωδευμένη καὶ διαδεδομένη καθ' ὅλην τὴν Βαυαρίαν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Σ΄.

ΤΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΣΑΞΟΝΙΑΣ

Κάτ. 3,000,000 σχεδόν.

Ιστορική ἐποχή.

Ἡ σημερινή Σαξονία προέκυψεν ἐκ τῶν ἀγώνων τῆς θρησκευτικῆς μεταρρύθμισεως, κατὰ τὴν ὁποίαν αὐτὴ ἀνεκηρύχθη προστατίς τῶν Διαμαρτυρομένων τῆς Γερμανίας. Ἀκολούθως ὅμως ἀνέλαβε τὴν προστασίαν αὐτῶν ἡ Πρωσία, καὶ ἐπειδὴ ἡ Σαξονία συνεμάχησε τῷ Ναπολέοντι καὶ ἔλαβε τὸν τίτλον τοῦ βασιλείου παρ' αὐτοῦ, ἡ Πρωσία τῷ 1815 ἠνάγκασε τὴν Σαξονίαν νὰ παραχωρήσῃ τὸ ἡμισυ τῶν χωρῶν αὐτῆς καὶ οὕτως ἀπὸ μεγάλου ἐσμικρύνθη τὸ βασίλειον τῆς Σαξονίας, ἥτις κατὰ τὸ 1870 προσχώρησεν εἰς τὴν βόρειον Γερμανικὴν ὁμοσπονδίαν καὶ ἐπολέμησε κατὰ τῆς Γαλλίας.

α.) Φυσικὴ κατάστασις.

Ὅρια, ὄρη, ποταμοὶ καὶ λίμναι.

Ἡ Σαξονία ὀρίζεται πρὸς Ν μὲν ὑπὸ τῆς Βαυαρίας καὶ Αὐστρίας, πρὸς Α δὲ καὶ Β ὑπὸ τῆς Πρωσίας καὶ πρὸς Δ ὑπὸ τοῦ Ἀλτεμβούργου καὶ τῆς Βεϊμάρης. Ὅρη δὲ αὐτῆς εἶναι τὰ Μεταλλουχα (3,800'), τὰ Λουσίτεια, τὸ Φίχτελον, ὁ Θυρίγγειος Δρυμός, καὶ ὁ Ἄρτσος. Τῶν δὲ ποταμῶν αὐτῆς ἐπιστημότεροι εἶναι ὁ περιγραφεὶς Ἀλβις, ὁ Μούλδης, ὁ Σάλας, ὁ Ἐλστερος, ὁ Πλείστος καὶ ὁ Σπρέος.

Λίμνας δὲ μεγάλας καὶ διώρυγας δὲν ἔχει ἡ Σαξονία.

β.) Πολιτικὴ κατάστασις.

Τὸ βασίλειον τῆς Σαξονίας διαιρεῖται εἰς 4 νομοὺς καὶ ὀλίγας ἔχει πόλεις, αἱ ἐπιστημότεραι τῶν ὁποίων εἶναι αἱ ἐξῆς.

Η ΔΡΕΣΔΗ

Κάτ. 220,000.

Ἡ πρωτεύουσα τοῦ βασιλείου κειμένη ἐπὶ τοῦ Ἀλβις, συνίσταται ἀπὸ 4 τμημάτων καὶ κατακοσμεῖται ὑπὸ μεγαλοπρεπεστάτων οἰκοδομῶν καὶ ἐπιστημονικῶν καθιδρυμάτων, ἔχουσα

πολλά μουσεῖα, βιβλιοθήκην, περίφημον πινακοθήκην, λαμπρά ἐκ-
παιδευτήρια καὶ λαμπράς φυσικὰς καλλονάς, χάριν τῶν ὁποίων
ὀνομάζεται «Φλωρεντία τῆς Γερμανίας» Μουσόπολις καὶ Παρίσι
αὐτῆς.

2) Ἡ Λειψία (150,000) εἶναι πόλις τῶν γραμμάτων τῶν ἐπι-
στημῶν καὶ τοῦ ἐμπορίου, χάριν τοῦ ὁποίου γίνονται 3 μεγάλαι
πανηγύρεις καὶ φημίζεται διὰ τὸ ἀκμαῖον πανεπιστήμιον καὶ τὰ
λοιπὰ ἐπιστημονικὰ καὶ ἐπαιδευτικὰ καταστήματα.

3) Ἡ Χεμνίτση (85,000) εἶναι ἡ βιομηχανικωτάτη πόλις τοῦ
βασιλείου καὶ διὰ τοῦτο ὀνομάζεται Μυχχεστέρη τῆς Σαξονίας.

Ἄλλαι μικρότεραι πόλεις εἶναι ἡ Ζβickaυία, ἡ Πλαυία, ἡ Γλου-
χαυία, ἡ Φρειβέργη, ἡ Μεράνη, ἡ Κριμισχαυία, καὶ ἡ Ζιτταυία,
πᾶσαι βιομηχανικαί.

Κλίμα, ἔδαφος καὶ προϊόντα.

Τὸ μὲν κλίμα εἶναι συγκερασμένον, λίαν δὲ ψυχρὸν εἰς τὰ Με-
ταλλοῦχα ὄρη. Τὸ δὲ ἔδαφος λίαν καρποφόρον καὶ κάλλιστα καλ-
λιεργημένον, παράγον δημητριακοὺς καρπούς, γεώμηλα, ὄσπρια,
καπνόν, λίνον, οἶνον, ὄρυζαν κτλ.

Βιομηχανία, ἐμπορίου καὶ συγκοινωνία.

Κατὰ μὲν τὴν βιομηχανίαν ἡ Σαξονία κατατάσσεται μεταξὺ
τῶν μᾶλλον βιομηχανῶν κρατῶν τῆς Εὐρώπης. Τὸ δὲ ἐμπόριον
αὐτῆς εἶναι παγκόσμιον καὶ ἡ συγκοινωνία τελεῖται διὰ 400 ἀτ-
μοπλοίων, πλεόντων ἐν τοῖς ποταμοῖς, καὶ διὰ τῶν πολλῶν σιδη-
ροδρόμων αὐτῆς.

Κάτοικοι, θρησκεία, γλῶσσα, πολιτεῦμα, καὶ ἐκπαίδευσις.

Οἱ κάτοικοι τῆς Σαξονίας εἶναι Γερμανοί. Κατὰ δὲ τὴν θρη-
σκείαν εἶναι ὅλοι, ἐκτὸς ὀλίγων Ἰουδαίων, Χριστιανοὶ Διχαρτυ-
ρόμενοι. Γλῶσσαν δὲ λαλοῦσι τὴν Γερμανικὴν καθαρὰν. Τὸ δὲ πο-
λίτευμα εἶναι συνταγματικόν καὶ ἡ ἐκπαίδευσις εἶναι τοσοῦτον
διαδεδομένη, ὥστε οἱ Γερμανοὶ λέγουσιν ὅτι ἡ Σαξονία εἶναι ἡ
πατρίς τῶν γραμμάτων καὶ τῆς φιλολογίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ'.

ΤΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΒΥΡΤΕΜΒΕΡΓΗΣ

Κατ. 2,000,000.

Ἱστορικὴ ἑποψία.

Ἡ Βυρτεμβέργη ἐν καιρῷ τῆς Ρωμαιοκρατίας οἰκουμένη ὑπὸ τῶν Σοήθων Γερμανῶν, κατὰ τὸν μέσον αἰῶνα ἦν μικρὰ Κομητεία. Προήχθη δὲ εἰς Δουκάτον τῷ 1495 ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος Μαξιμιλιανοῦ καὶ ἀκολούθως αὐξήθεισα ἐκηρύχθη τῷ 1806 ὑπὸ τοῦ Ναπολέοντος Α' εἰς βασιλείον, καὶ ὡς ὡς τοιοῦτον προσεχώρησεν εἰς τὴν Γερμ. ὁμοσπονδίαν τῷ 1870, ὅτε καὶ ἐπολέμησε μετὰ τῶν λοιπῶν Γερμανῶν κατὰ τῆς Γαλλίας.

α.) Φυσικὴ κατάστασις.

Ὅρια, ὄρη, ποταμοί, λίμναι, καὶ πηγαί.

Ἡ Βυρτεμβέργη κειμένη ἐν τῇ ΝΔ πλευρᾷ τῆς Γερμανίας μετὰ τῆς Αὐστρίας, Ἑλβετίας, Βαυαρίας, Πρωσσίας καὶ Βάδης, ἔχει ὄρη μὲν διατέμνοντα αὐτὴν τὸν Σουηθικὸν Ἰόραν, τὰς Ἀλπεις, καὶ τὸν Μέλανδ Δρυμόν, ποταμούς δὲ τὸν Νέκερον, Μοῖνον καὶ Ταούβερον, λίμνας τὴν Κωνσταντίαν καὶ Φεδέρην καὶ 32 ἱαματικὰς πηγὰς.

β.) Πολιτικὴ κατάστασις.

Τὸ βασιλείον τῆς Βυρτεμβέργης διαιρεῖται εἰς 4 νομούς καὶ ἔχει ὀλίγας μικρὰς πόλεις, ἐπισημότεραι τῶν ὁποίων εἶναι αἱ ἀκόλουθοι.

Η ΣΤΟΥΤΓΑΡΤΗ

Κατ. 100,000.

Αὕτη εἶναι ἡ πρωτεύουσα τοῦ βασιλείου, ἔχουσα πολλὰ ἀνάκτορα, βιβλιοθήκας, μουσεῖα, ἀκαδημίαν, γυμνάσια καὶ μεγάλα βιβλιοπωλεῖα καὶ τυπογραφεῖα. Ἐκτὸς ταύτης ἄλλαι μικραὶ πόλεις βιομήχανοι εἶναι ἡ Οὐλμη (30,000) ἡ Ἐκλβρόνη, ἡ Ἑσολίγγη, ἡ Κανστάττη, ἡ Ρεουτλίγγη, ἡ Γμούνδτη, ἡ Τυβίγγη καὶ ἡ Γοιπίγγη.

Κλίμα, ἔδαφος καὶ προϊόντα.

Τὸ μὲν κλίμα εἶναι συγκεκριμένον, τὸ δὲ ἔδαφος λίαν καρποφόρον καὶ καλῶς καλλιεργημένον, παράγον πολλὰ καὶ διάφορα προϊόντα.

Βιομηχανία, ἐμπόριον καὶ συγκοινωνία.

Ἡ μὲν βιομηχανία δὲν εἶναι πολὺ προωδευμένη, τὸ δὲ ἐμπόριον ἐκτεταμένον καὶ μάλιστα τὸ τῶν βιβλίων καὶ ἡ συγκοινωνία γίνεται διὰ πολλῶν ἀτμοπλοίων καὶ πλοίων ἐν τοῖς ποταμοῖς καὶ διὰ πυκνῶν σιδηροδρόμων.

Κάτοικοι, θρησκεία, γλῶσσα, πολιτεῦμα καὶ ἐκπαίδευσις.

Οἱ κάτοικοι εἶναι Γερμανοί, Χριστιανοί, Διαμαρτυρόμενοι καὶ Καθολικοί. Γλῶσσα ἡ Γερμανικὴ, πολιτεῦμα συνταγματικόν καὶ ἡ ἐκπαίδευσις λίαν διαδεδομένη.

Ταῦτα εἶναι τὰ 4 βασίλεια τῆς Γερμανικῆς αὐτοκρατορίας τῶν δὲ λοιπῶν 22 μικρῶν κρατῶν 3 μὲν εἶναι μεγάλα Δουκάτα, 5 δὲ Δουκάτα, 7 δὲ Ἡγεμονίαι, 3 ἐλεύθεραι πόλεις καὶ μία αὐτοκρατορικὴ χώρα· ἐνταῦθα δὲ ἐκτίθεται πίναξ αὐτῶν μετὰ τοῦ πληθυσμοῦ καὶ τῶν πρωτεύουσῶν αὐτῶν.

1) Τὸ Μέγα δουκάτον τῆς Βάδης κατ. 1,600,000 πρωτ. Καρλσρούη κατ. 50,000.

2) Τὸ Μέγα Δουκάτον τῆς Ἑσσης κατ. 940,000 πρωτ. Δαρμστάττ κατ. 50,000.

3) Τὸ Μ. Δουκάτον Μεκλεμβούργου Σχουερίνου κατ. 5,800,000 πρωτ. Σχουέρινον κατ. 30,000.

4) Τὸ Μ. Δουκάτον τῆς Σαξονικῆς Βεῖμάρης κατ. 310,000 πρωτ. Βεῖμάρη κατ. 20,000.

5) Τὸ Μ. Δουκάτον Μεκλεμβούργου Στρέλιτσον κατ. 100,000 πρωτ. Στρέλιτσον κατ. 10,000.

6) Τὸ Μ. Δουκάτον τοῦ Ὀλδεμβούργου κατ. 340,000 πρωτ. Ὀλδεμβούργον κατ. 18,000.

7) Τὸ Δουκάτον Βρουνσβίκης κατ. 350,000 πρωτ. Βρουνσβίκη κατ. 70,000.

8) Τὸ Δουκάτον Σαξονικῆς Μαΐνιγγης κατ. 210,000 πρωτ. Μαΐνιγγη κατ. 10,000.

9) Τὸ Δουκάτον Σαξονικοῦ Ἀλτεμβούργου κατ. 150,000 πρωτ. Ἀλτεμβούργον κατ. 25,000.

10) Τὸ Δουκάτον Σαξονικοῦ Κοβούργου Γότθης, κατ. 195,000 πρωτ. Γότθα κατ. 25,000.

- 11) Τὸ Δουκάτον Ἀναλτον κατ. 235,000 πρωτ. Δεσσαυὰ κατ. 20,000.
- 12) Ἡ Ἡγεμονία Στρατσούργου Σονδεράους κατ. 70,000 πρωτ. Σονδεραούσενον κατ. 6,000.
- 13) Ἡ Ἡγεμονία Σβαρτσούργου Ρουδολστάδης κατ. 80,000 πρωτ. Ρουδολστάδη κατ. 8,000.
- 14) Ἡ Ἡγεμονία Βαλδέκης κατ. 60,000 πρωτ. Ἀρολσένη κατ. 3,000.
- 15) Ἡ Ἡγεμονία παλαιῦ Ρεούσου κατ. 50,000 πρωτ. Γραΐ-
τση κατ. 12,000,
- 16) Ἡ Ἡγεμονία νέου Ρεούσου κατ. 100,000 πρωτ. Σκλαΐτσα
κατ. 6,000.
- 17) Ἡ Ἡγεμονία Λίππης κατ. 120,000 πρωτ. Δετμόλδη κατ.
8,000.
- 18) Ἡ Ἡγεμονία Σχαουμβούργης Λίππης κατ. 35,000 πρωτ.
Βυκεβούργον κατ. 6,000
- 19) Ἡ ἐλευθέρα πόλις Ἀμβούργον κατ. 450,000.
- 20) Ἡ ἐλευθέρα πόλις Βρέμη κατ. 100,000.
- 21) Ἡ ἐλευθέρα πόλις Λυβέκη κατ. 65,000.
- 22) Ἡ αὐτοκρατορικὴ χώρα κατ. 1,580,000. πρωτ. Στρατ-
σβούργον 100,000 καὶ Μέτς 60,000.

Ἐκ πάντων δὲ τούτων τῶν 22 μικρῶν κρατῶν περιγράφονται
ἰδιαιτέρως καὶ ἐν συντόμῳ τὰ δύο πρῶτα μεγάλα Δουκάτα τῆς
Βάδης καὶ τῆς Ἑσσης, αἱ 3 ἐλευθεραὶ πόλεις καὶ αἱ ἀποτελοῦ-
σαι τὴν αὐτοκρατορικὴν χώραν Ἀλσατία καὶ Λοθαριγγία.

1) Τὸ μέγα Δουκάτον τῆς Βάδης κατ. 1,600,000.

Τὸ μέγιστον πάντων τῶν Δουκάτων κείμενον μεταξὺ τῆς Ἑλ-
βετίας, Βυρτεμβέργης, Πρωσσίας καὶ Βαυαρίας, διατέμνεται ὑπὸ
τοῦ Μέλανος Ἀρμού καὶ διαρρέεται ὑπὸ τοῦ Ῥήνου, Μοίνου, Νε-
κέρου καὶ Δουνάβειος· τοῦτο πολιτικῶς διηρεῖτο πρότερον μὲν εἰς
9 νομούς, ἀπὸ δὲ τοῦ 1864 διηρέθη εἰς 11 νομούς καὶ ἔχει 113
μικρὰς πόλεις καὶ κωμοπόλεις, ἐπισημότεραι τῶν ὁποίων εἶναι·

1) Ἡ Καρλσρούη (50,000) κειμένη ἐπὶ τοῦ Ῥήνου ποταμοῦ,
εἶναι πρωτ. τοῦ Δουκάτου καὶ μία τῶν ὠραισιτάτων πόλεων τῆς

Γερμ. αὐτοκρατορίας, ἔχουσα ἐξοχὰς τερπνὰς καὶ πολυάριθμα ἐπιστημονικά, ἐκπαιδευτικά, φιλανθρωπικά καὶ βιομηχανικά κατὰστήματα.

2) Τὸ Μανναϊμον (48,000) κείμενον ἐπὶ τῆς συμβολῆς τοῦ Νεκέρου μετὰ τοῦ Ῥήνου, εἶναι ἡ βιομηχανικωτάτη καὶ ἐμπορικωτάτη πόλις ἐν τῷ ἄνω Ῥήνῳ.

3) Τὸ Φραιβούργον (40,000) κείμενον ἐν τῇ Ν πλευρᾷ τῆς Βάδης, εἶναι ὠραϊστάτη πόλις ἔχουσα πανεπιστήμιον Καθολικῶν καὶ μέγιστον Γοτθικὸν ναόν,

4) Ἡ Ἀϊδελβέργη (25,000) κειμένη ἐπὶ τοῦ Νεκέρου ποταμοῦ, ἔχει λαμπροτάτην τοποθεσίαν καὶ ἀκμαῖον πανεπιστήμιον καὶ εἶναι ὠραϊστάτη πόλις.

Ἄλλαι μικρότεραι πόλεις εἶναι ἡ Φορζάιμη (25,000), ἡ Κωνσταντία (15,000), καὶ ἡ Βαδη (15,000) περίφημος διὰ τὰς καλλονὰς τῆς φύσεως καὶ διὰ τὰ ἱαματικὰ λουτρά, χάριν τῶν ὑποίων τὸ θέρος διατρίβουσι καὶ αὐτοκράτορες.

Τὸ μὲν κλίμα τοῦ Δουκάτου εἶναι συγκερασμένον καὶ ὑγιεινότατον, τὸ δὲ ἔδαφος καρποφόρον καὶ καλῶς καλλιεργημένον, καὶ προϊόντα παράγει ἄφθονα καὶ πολλὰ μεταλλεῖα ἔχει.

Τὸ ἐμπόριον εἶναι σπουδαῖον καὶ ἐκτεταμένον, ἡ βιομηχανία λίαν ἀνεπτυγμένη καὶ ἡ συγκοινωνία ἐκτελεῖται διὰ τῆς ποταμοπλοίας καὶ τῶν σιδηροδρόμων. Οἱ δὲ κάτοικοι εἶναι Γερμανοί, τὰ $\frac{2}{3}$ Καθολικοὶ καὶ τὸ $\frac{1}{3}$ Διαμαρτυρόμενοι, τὸ δὲ πολίτευμα συνταγματικόν καὶ ἡ ἐκπαίδευσις λίαν διαδεδομένη εἰς πάσας τὰς τάξεις τοῦ λαοῦ. Αἱ τέχναι δὲ καὶ αἱ ἐπιστήμαι καλλιεργοῦνται θαυμασίως

2) Τὸ Μ. Δουκάτον τῆς Ἑσσης κατ. 900,000.

Τὸ δεύτερον μέγα Δουκάτον κείμενον μεταξὺ τῆς Βάδης, Βαυαρίας καὶ Πρωσίας, διατέμενεται ὑπὸ τοῦ Φογέλου ὅρους καὶ διαρρέεται ὑπὸ τοῦ Ῥήνου, Μοίνου καὶ Δάνου ποταμοῦ. Πολιτικῶς δὲ διαιρεῖται εἰς 3 νομοὺς καὶ ἔχει πολλὰς μικρὰς πόλεις, τῶν ὑποίων ἐπισημότεραι εἶναι·

1) Ἡ Δαρμστάτη (50,000) κειμένη ἐν τερπνῇ θέσει, εἶναι πρωτ.

τοῦ Δουκάτου, ὡραία πόλις καὶ βιομηχανική, ἔχουσα μεγάλην βιβλιοθήκην καὶ λαμπρὰ ἐκπαιδευτικὰ καταστήματα.

2) Τὸ Μογουντίακον (60,000) κειμένη ἐπὶ τῆς ἐκβολῆς τοῦ Μοίνου ποταμοῦ, εἶναι ὀχυρωτάτη πόλις, βιομηχανική καὶ ἐμπορική, ἔχουσα πολλὰ ἐκπαιδευτικὰ καταστήματα καὶ φημιζομένη, διότι ἐν αὐτῇ ἀνεκάλυψεν ὁ Γουτεμβέργιος τὴν τυπογραφικὴν τέχνην καὶ πρὸς τιμὴν αὐτοῦ ὑπάρχει μνημεῖον.

3) Ἡ Ὁφεμβάχη (30,000) κειμένη ἐπὶ τοῦ Μοίνου ποταμοῦ, εἶναι ὡραία βιομηχανοῦς πόλις.

4) Ἡ Βορματία (20,000) κειμένη ἐπὶ τοῦ Ῥήνου ποτ. εἶναι ἀρχαιοτάτη πόλις, καὶ ὑπῆρξε προσφιλές ἐνδιαίτημα Καρόλου τοῦ μεγάλου.

Τὸ μὲν κλίμα τῆς χώρας εἶναι συγκερασμένον καὶ ὑγιεινόν, τὸ δὲ ἔδαφος καρποφόρον καὶ καλῶς καλλιεργημένον, προϊόντα ἔχει πολλὰ καὶ ἄφθονα, ἐμπόριον ζωηρόν καὶ ἀκμαῖον, βιομηχανίαν προωδευμένην καὶ συγκοινωνίαν διὰ τοῦ Ῥήνου, τοῦ Μοίνου ποταμοῦ καὶ τῶν σιδηροδρόμων.

Οἱ δὲ κάτοικοι εἶναι Γερμανοὶ Χριστιανοί, ἐκτὸς 30,000 Ἰουδαίων, οἱ πλεῖστοι Διαμαρτυρόμενοι καὶ ὀλίγοι Καθολικοί. Γλῶσσαν δὲ ὀμιλοῦσι τὴν Γερμανικὴν καὶ πολίτευμα ἔχουσι συνταγματικόν. Καὶ τελευταῖον ἡ ἐκπαίδευσις εἶναι ἀκμαία καὶ διαδεδομένη μεταξὺ τοῦ λαοῦ.

3) Ἡ ἐλευθέρα πόλις Ἀμβούργον κατ. 450,000.

Τὸ Ἀμβούργον κείμενον ἐπὶ τοῦ Ἀλβίος ποταμοῦ εἶναι ἡ μεγίστη τῶν 3 ἐλευθέρων πόλεων καὶ ἡ ἐμπορικωτάτη πόλις τῆς Γερμ. αὐτοκρατορίας ἀμιλλωμένη πρὸς τὸ Λονδῖνον καὶ τὴν Λιβερπούλην καὶ ἔχει 120 ἀτμόπλοια, 400 ἐμπορικὰ πλοῖα, πολλὰ ἐπιστημονικά, ἐκπαιδευτικά, φιλανθρωπικά, βιομηχανικά καὶ ἐμπορικά καταστήματα. Διοικεῖται δὲ ἡ πόλις καὶ ἡ περιοχὴ αὐτῆς ὑπὸ 18 Γερουσιαστῶν καὶ 192 βουλευτῶν.

4) Ἡ ἐλευθέρα πόλις Βρέμη κατ. 160,000.

Αὕτη κειμένη ἐπὶ τοῦ Ὁδέρου ποταμοῦ ΝΔ τοῦ Ἀμβούργου, εἶναι ἐμπορική καὶ βιομηχανική πόλις, ἔχουσα 40 ἀτμόπλοια, 240 πλοῖα, λαμπρὰ ἐκπαιδευτικά, ἐμπορικά καὶ βιομηχανικά κατα-

στήματα. Διοικείται δὲ ὑπὸ 15 Γερουσιαστῶν καὶ 150 βουλευτῶν.

5) Ἡ ἐλευθέρα πόλις *Λυδία* κατ. 65,000.

Ἡ τρίτη ἐλευθέρα πόλις τῆς Γερμ. αὐτοκρατορίας κειμένη ἐπὶ τοῦ Τραύου ποτ. ΒΑ τοῦ Ἀμβούργου, εἶναι ἐμπορικὴ καὶ βιομηχανικὴ πόλις, ἔχουσα 26 ἀτμόπλοια καὶ 40 ἐμπορικὰ πλοῖα. Διοικείται δὲ ὑπὸ 14 Γερουσιαστῶν καὶ 120 βουλευτῶν.

6) Ἡ αὐτοκρατορικὴ χώρα κατ. 1,580,000.

ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦτο περιλαμβάνονται δύο χῶραι, ἡ Ἀλσατία καὶ ἡ Λοθαριγγία, τὰς ὁποίας οἱ Γερμανοὶ ἀφαιρέσαντες ἀπὸ τῆς Γαλλίας τῷ 1870 ἐδῶρσαν τῷ αὐτοκράτορι, ὅστις διοικεῖ αὐτὰς δι' ἰδίου στρατηγοῦ.

Τούτων δὲ ἡ μὲν Ἀλσατία κειμένη παρὰ τὸν Ῥήνον, εἶναι ὠρεῖα καὶ λίαν εὐφορὸς χώρα, ἥτις ἀπετέλει δύο νομοὺς τῆς Γαλλίας.

Ἡ δὲ Λοθαριγγία κειμένη μεταξὺ τῆς Ἀλσατίας καὶ τῆς Καμπανίας ἀπετέλει πρότερον μίαν ἐπαρχίαν τῆς Γαλλίας.

Ἡ αὐτοκρατορικὴ χώρα διαίρεται νῦν εἰς 3 τμήματα· 1) τὴν ἄνω Ἀλσατίαν, 2) τὴν κάτω Ἀλσατίαν καὶ 3) τὴν Λοθαριγγίαν, ἐν οἷς ἐπισημότεραι πόλεις εἶναι αἱ ἀκόλουθοι.

Ἐν Ἀλσατίᾳ· 1) Τὸ Στρασβούργον (100,000) κείμενον πλησίον τοῦ Ῥήνου ποταμοῦ, εἶναι πρωτ. τῆς αὐτοκρατορικῆς χώρας, ὀχυρωτάτη καὶ ἐπισημοτάτη πόλις, φημιζομένη διὰ τὸν μέγιστον μητροπολιτικὸν ναὸν καὶ διὰ τὸ ὑψηλότατον κωδονοστάσιον, τὸν ἀνδριάντα τοῦ Γουτεμβέργγιου καὶ διὰ τὸ σπουδαιότατον πανεπιστήμιον.

2) Ἡ Μιλχαούση (60,000) εἶναι βιομηχανικωτάτη πόλις τῆς Ἀλσατίας.

3) Ἡ Κολμάρη (25,000) πρωτ. τῆς ἄνω Ἀλσατίας εἶναι λίαν βιομηχανικός.

5) Καὶ ἡ Μαρκίρχη (15,000) κειμένη ἐπὶ τῶν Βοσγίων ὀρέων εἶναι κέντρον βιομηχανίας.

Ἐν Λοθαριγγίᾳ· 1) Τὸ Μέτς (166,000 Μέται) κειμένη ἐπὶ τοῦ Σάλλα ποτ. εἶναι πρωτ. τῆς Λοθαριγγίας ὀχυρωτάτη ἔχουσα

ἀπόρθητα φρούρια καὶ πολλὰ ἐπιστημονικὰ καὶ ἐκπαιδευτικὰ κα-
ταστήματα καὶ ἐπίσημος διὰ τὴν κατὰ τὸ 1870 πολιορκίαν αὐ-
τῆς ὑπὸ τῶν Γερμανῶν καὶ τὴν παράδοσιν τοῦ στρατάρχου Βα-
ζαὶν μετὰ 3 στρατηγῶν 6,000 ἄξιωματικῶν καὶ 173,000 Γάλ-
λων στρατιωτῶν.

2) Ἡ Σααργεμουόδη (7,000) κειμένη ἐπὶ τοῦ Σάρου ποτ. εἶναι
βιομήχανος πόλις.

3) Καὶ ἡ Θιονβίλλη (7,000) κειμένη ἐπὶ τοῦ Μόσα ποτ. εἶναι
ὄχυρά, βιομήχανος, ἐμπορικὴ καὶ ἐπίσημος διὰ τὴν ὑπὸ τῶν Γερ-
μανῶν ἄλωσιν αὐτῆς κατὰ τὸ 1870.

Ταῦτα εἶναι τὰ βασίλεια καὶ μικρότερα κράτη τῆς Γερμανικῆς
αὐτοκρατορίας, ἐπὶ τῶν ὑποίων ὁ αὐτοκράτωρ ἔχει τὴν ἀρχηγίαν
τοῦ στρατοῦ καὶ τὴν ἀνωτάτην διεύθυνσιν τῆς διπλωματίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

ΤΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΟΛΛΑΝΔΙΑΣ (ΚΑΤΩ ΧΩΡΩΝ)

Κατ. 4,200,000.

Ἱστορικὴ ἐποχή.

Ἡ Ὀλλανδία τὸ πάλαι μὲν κατεκτήθη ὑπὸ τῶν Ρωμαίων,
ἀκολούθως δὲ ὑπὸ τῶν Γερμανῶν Φράγκων καὶ Ἰσπανῶν, οἵτινες
ἀνεγνώρισαν αὐτὴν ὡς δημοκρατίαν. Τῷ δὲ 1806 ὁ Ναπολέων
ἀνεκήρυξεν αὐτὴν βασίλειον καὶ διώρισε βασιλεῖα τὸν ἀδελφόν του
Λουδοβίκον. Ἀκολούθως δὲ ἐνωθεῖσα εἰς ἓν βασίλειον μετὰ τοῦ
Βελγίου, ἀπὸ τοῦ 1830 ἐχωρίσθη ἀπ' αὐτοῦ καὶ μέχρι σήμερον
ἀποτελεῖ ἰδιαιτέρον βασίλειον.

α.) Φυσικὴ κατάστασις

Ὅρια, θάλασσα κόλποι καὶ λιμένες.

Ἡ Ὀλλανδία ὀρίζεται πρὸς Β. μὲν καὶ πρὸς Δ ὑπὸ τῆς Γερμα-
νικῆς θαλάσσης, πρὸς Ν. δὲ ὑπὸ τοῦ Βελγίου καὶ πρὸς Α ὑπὸ τῆς
Γερμ. αὐτοκρατορίας. Ἐκ δὲ τῶν κόλπων, οἵτινες σχηματίζονται
ἐν τῇ Γερμανικῇ θαλάσσῃ ἐπισημότεροι εἶναι ὁ τῆς Ζουϊδερσένης
(μεσημβρινῆς θαλάσσης) καὶ ὁ Δολλάρτης ἐν τῇ ΒΑ γωνίᾳ τῆς
παραλίας, οἱ δὲ κυριώτεροι λιμένες εἶναι ὁ τοῦ Ἀμστελοδάμου,
τῆς Ρότερδάμης καὶ τῆς Γρονίγγης.

**Ορη, ποταμοί, διώρυγες, λιμναι καὶ ρῆσοι.*

Ἡ Ὀλλανδία, χώρα πεδινή οὖσα, ὅρη δὲν ἔχει ἀλλὰ μόνον λόφους· τῶν δὲ ποταμῶν ἐπιστημότεροι εἶναι οἱ ἀκόλουθοι.

1) Ὁ περιγραφεῖς ἤδη Ῥῆνος διαρρέων τὴν Ὀλλανδίαν, ἐκβάλλει διὰ πολλῶν στομιῶν εἰς τὸν κόλπον τῆς Ζουϊδερσέης. 2) Ὁ Μόσας ποταμὸς πηγάζων ἐκ τῆς Γαλλίας διαρρέει τὴν Ὀλλανδίαν. 3) Ὁ Σκάλδης πηγάζων ἐκ τῆς Γαλλίας, διαρρέει τὴν Ὀλλανδίαν.

Διώρυγας δὲ οὐδὲν ἄλλο κράτος τῆς Εὐρώπης τόσον πολλὰς ἔχει, ὅσας ἡ Ὀλλανδία. Τούτων δὲ ἐπιστημότεραι εἶναι 1) Ἡ τῆς βορείου Ὀλλανδίας μεγίστη· 2) Ἡ νέα διώρυξ τῆς Γερμανικῆς θαλάσσης· 3) Ἡ τοῦ Ἀμστελοδάμου· 4) καὶ ἡ βόρειος τοῦ Γουλιέλμου. Τῶν δὲ λιμνῶν αὐτῆς ἐπιστημότεραι εἶναι ἡ Φρεσία, ἡ Σλοτάρη, ἡ Σνεκέρη καὶ ἡ Βεργούμη. Καὶ νήσους ἔχει πολλὰς κειμένας ἐν τῷ Δέλτᾳ τοῦ Σκάλδους καὶ τοῦ Μόσα.

β.) Πολιτικὴ κατάστασις.

Τὸ βασίλειον τῆς Ὀλλανδίας πολιτικῶς διαιρεῖται εἰς 11 νομοὺς καὶ ἐπειδὴ εἶναι λίαν πυκνῶς κατοικημένον, ἔχει 140 πόλεις μικρὰς καὶ μεγάλας, τῶν ὁποίων ἐπιστημότεροι εἶναι αἱ ἐξῆς.

ΤΟ ΑΜΣΤΕΛΟΔΑΜΟΝ

Κάτ. 320,000.

Ἡ μεγαλητέρα πόλις τῆς Ὀλλανδίας κειμένη ἐπὶ τοῦ Ἀμστελού ποτ. εἶναι ἐκτισμένη ἐπὶ πασσάλων καὶ διὰ πολλῶν διωρύγων διηρημένη εἰς 90 νησίδια, τὰ ὅποια συγκοινωνοῦσι διὰ 255 γεφυρῶν· ἔχει δὲ λιμένα ἀσφαλίστατον καὶ μεγαλοπρεπέστατον, πολλὰ ἐπιστημονικά, ἐκπαιδευτικά, φιланθρωπικά καὶ βιομηχανικά καταστήματα καὶ εἶναι μία τῶν ἐμπορικωτάτων πόλεων τοῦ κόσμου.

2) Ἡ Χάγη (100,000) πρωτ. τοῦ βασιλείου κειμένη ἐν λαμπροτάτῃ θέσει πλησίον τῆς Β. Γερμ. θαλάσσης, ἔχει κλῖμα λαμπρὸν καὶ ὑγιεινόν, κήπους, περιπάτους καὶ ἐξοχὰς τερπνάς, πολυάριθμα ἐκπαιδευτικά καταστήματα καὶ εἶναι λίαν βιομηχανικὴ καὶ ἐμπορικὴ.

3) Ἡ Ροτερδάμη (140,000) κειμένη ἐπὶ τοῦ Ρόττου ποταμοῦ, εἶναι ὡραιότατη, ἐμπορικὴ καὶ βιομηχανικὴ πόλις ἔχουσα πολλὰ ἐπιστημονικά, ἐκπαιδευτικά καὶ βιομηχανικά καταστήματα καὶ φημιζομένη ὡς πατρίς τοῦ Δεσιδερίου Ἐράσμου, γνωστοῦ διὰ τὴν κακὴν προφορὰν τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης.

4) Ἡ Οὐτρέχτη (70,000) κειμένη πλησίον τοῦ Ρήνου ποτ. εἶναι λίαν βιομήχανος καὶ ἐμπορικὴ πόλις, ἔχουσα καὶ πολλὰ ἐπιστημονικά καὶ ἐκπαιδευτικά καταστήματα, ἐν οἷς καὶ πανεπιστήμιον ἐπίσημον.

5) Ἡ Λεῦδη (50,000) κειμένη ἐπὶ τοῦ Ρήνου, εἶναι ἀρχαιοτάτη πόλις καὶ μία τῶν ὡραιότατων πόλεων τῆς Εὐρώπης, φημιζομένη διὰ τὸ ἀκμαῖον πανεπιστήμιον.

6) Ἡ Γρονίγγη (40,000) κειμένη ἐπὶ τοῦ Οὔνου ποτ. εἶναι ὡραία, ἐμπορικὴ καὶ βιομηχανικὴ πόλις ἔχουσα πολλὰ ἐπιστημονικά καὶ ἐκπαιδευτικά καταστήματα.

7) Ἡ Ἀρλέμη (40,000) κειμένη ἐπὶ τοῦ Σπάρου ποταμοῦ εἶναι ὡραία, ἐμπορικὴ καὶ βιομηχανικὴ πόλις ἔχουσα πολλὰ ἐπιστημονικά καὶ ἐκπαιδευτικά καταστήματα.

8) Ἡ Ἀρναίμη (40,000) κειμένη ἐπὶ τοῦ Ρήνου ποτ. εἶναι ὁχυρὰ καὶ ἐμπορικὴ.

9) Ἡ Μαστρέχτη (30,000) κειμένη ἐπὶ τοῦ Μόσα ποτ. εἶναι βιομηχανικὴ καὶ ἐμπορικὴ.

10) Ἡ Λεουβάρδη (30,000) κειμένη ἐν τῇ μεσογείῳ εἶναι ἐμπορικὴ καὶ βιομήχανος. Ἐκτὸς δὲ τούτων ὑπάρχουσι καὶ ἄλλαι μικρότεραι πόλεις.

Κλίμα, ἔδαφος καὶ προϊόντα.

Τὸ μὲν κλίμα τῆς Ὀλλανδίας εἶναι συγκερασμένον μὲν καὶ ἥπιον ἀλλ' ὑγρὸν καὶ νεφελοῦδες. Τὸ δὲ ἔδαφος, τοῦ ὁποίου τὰ παράλια εἶναι εἰς τινὰ μέρη χαμηλότερα τῆς θαλάσσης καὶ διὰ προχωμάτων προφυλάσσονται καὶ διὰ τοῦτο ἡ Ὀλλανδία ὀνομάζεται καὶ Κάτω χῶραι, εἶναι λίαν καρποφόρον καὶ καλῶς καλλιεργημένον, παράγον πολλὰ καὶ ἄφθονα προϊόντα, τὰ ὁποῖα ὅμως δὲν ἐπαρκοῦσιν εἰς διατροφὴν τῶν κατοίκων, διότι τὰ $\frac{2}{5}$ τοῦ ἐδάφους

εἶναι ἐπιτήδεια εἰς κτηνοτροφίαν, ἥτις ἀκμάζει, καὶ οὐχὶ τόσον πρὸς γεωργίαν.

Ἐμπόριον, βιομηχανία καὶ συγκοινωνία.

Ἡ μὲν βιομηχανία εἶναι λίαν ἀνεπτυγμένη καὶ προωδευμένη. Τὸ δὲ ἐμπόριον παγκόσμιον καὶ ἀκμαϊότατον. Καὶ ἡ συγκοινωνία ἐκτελεῖται κατὰ θάλασσαν μὲν διὰ 2,500 πλοίων καὶ 100 ἀτμοπλοίων, κατὰ ξηρὰν δὲ διὰ πυκνῶν συμπλεγμάτων τῶν σιδηροδρόμων, διὰ πλωτῶν ποταμῶν καὶ διωρύγων καὶ δι' ἀμαξιτῶν ὁδῶν.

Κάτοικοι, θρησκεία, γλῶσσα, πολίτευμα καὶ ἐκπαίδευσις.

Οἱ Ὀλλανδοὶ εἶναι ἀπόγονοι τῶν Γερμανικῶν φύλων Φράγκων καὶ Φρείσων καὶ πάντες χριστιανοί, ἐκτὸς 70,000 Ἰουδαίων, τῶν ὁποίων οἱ πλεῖστοι ἀνήκουσιν εἰς τὸ δόγμα τῶν Διαμαρτυρομένων. Ἡ δὲ γλῶσσα αὐτῶν εἶναι διάλεκτος τῆς Γερμανικῆς ἀναμειγμένη μετὰ πολλῶν Γαλλικῶν λέξεων· τὸ δὲ πολίτευμα εἶναι συνταγματικόν καὶ ἡ ἐκπαίδευσις εἶναι ἀκμαία καὶ λίαν διαδεδομένη.

Τὸ μέγα Δουκάτον Λουξεμβούργου κατ. 200,000.

Τὸ Δουκάτον τοῦτο ἀπὸ τοῦ 1815—1866 ἀπετέλει μέρος τῆς Γερμανικῆς ἡμοσπονδίας· τῇ δὲ 1867 ἐκηρύχθη οὐδέτερον καὶ ἐλεύθερον ἀναγνωρίζον τὸν βασιλέα τῆς Ὀλλανδίας ὡς μέγαν Δοῦκα. Τοιοῦτον δὲ ὃν διοικεῖται συνταγματικῶς καὶ ἀνεξαρτήτως ἔχον βουλήν, ἐκ 40 βουλευτῶν συγκειμένην. Τὸ Λουξεμβούργον (15,000) κείμενον ἐπὶ λαμπρᾷ καὶ ὀχυρᾷ θέσεως, εἶναι πρωτεύουσα τοῦ ὡμωνύμου Δουκάτου καὶ λίαν βιομηχανικὴ πόλις οἱ δὲ κάτοικοι τοῦ Δουκάτου εἶναι Γερμανοὶ Καθολικοί.

Ἐξωτερικαὶ κτήσεις τῆς Ὀλλανδίας.

Ἡ Ὀλλανδία μικρὰ οὔσα ἐν Εὐρώπῃ, ἔχει πολλὰς κατακτήσεις ἐν Ἀσίᾳ ἐν Ἀμερικῇ καὶ ἐν Αὐστραλίᾳ, ἐχούσας 25,000,000 κατοίκων περὶ τῶν ὁποίων λόγος γενήσεται ἐκεῖ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Θ'.

ΤΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΟΥ ΒΕΛΓΙΟΥ

Κάτοικοι 5,500,000.

Ἱστορικὴ ἐποψίς.

Τὸ Βέλγιον ἀποσπασθὲν ἀπὸ τῆς Ὁλλανδίας τῷ 1830 ἀπέτελεσεν ἰδιαιτέρον βασιλεῖον ἀνεξάρτητον καὶ ἀνεκηρύχθη οὐδέτερον ὑπὸ τῶν μεγάλων τῆς Εὐρώπης Δυνάμεων καὶ ὡς τοιοῦτον ἀκμάζει νῦν μεταξὺ τῶν εὐρωπαϊκῶν κρατῶν.

α.) Φυσικὴ κατάστασις.

Ὅρια, ὄρη καὶ ποταμοί.

Τὸ Βέλγιον ὀρίζεται πρὸς Ν μὲν ὑπὸ τῆς Γαλλίας, πρὸς Α δὲ ὑπὸ τῆς Γερμ. αὐτοκρατορίας, πρὸς Β δὲ ὑπὸ τῆς Ὁλλανδίας καὶ τῆς Γερμ. θαλάσσης καὶ πρὸς Δ ὑπὸ τῆς θαλάσσης τῆς Μάγχης. Ὅρη δὲ δὲν ἔχει, πλὴν τῶν Ἀρδέννων, ἄλλα. Καὶ ποταμοὶ μεγάλοι διαρρέοντες τὴν χώραν εἶναι οἱ περιγραφέντες ἡδὴ Μόσας καὶ Σκάλδης, μεταξὺ τῶν ὁποίων ὑπάρχουσι καὶ πλείσται διώρυγες.

β.) Πολιτικὴ κατάστασις.

Τὸ βασιλεῖον τοῦ Βελγίου διαιρεῖται εἰς 9 νομοὺς καὶ ἔχει πολὺς πόλεις, ἐπισημότεραι τῶν ὁποίων εἶναι αἱ ἀκόλουθοι.

ΑΙ ΒΡΥΞΕΛΛΑΙ

Κατ. 200,000 καὶ μετὰ τῶν προαστείων 380,000.

Ἡ πρωτεύουσα τοῦ βασιλείου εἶναι νεόδμητος καὶ ὡραιότατη πόλις, διαιρουμένη εἰς ἄνω καὶ κάτω· ἐπειδὴ δὲ οἱ κάτοικοι τοῦ Βελγίου εἶναι πολὺ ἀνεπτυγμένοι, ἡ πρωτεύουσα ἔχει πολλὰ ἐπιστημονικά, ἐκπαιδευτικά καὶ φιλανθρωπικά καταστήματα ἥτοι πανεπιστήμιον, βιβλιοθήκας, ἀκαδημίαν, μουσεῖα, πινακοθήκας, ἐπιστημονικὰς ἐταιρίας, ἀνάκτορα, γυμνάσια κτλ. Πλησίον τῶν Βρυξελλῶν κεῖται καὶ τὸ Βατερλώων χωρίον ἐπίσημον διὰ τὴν ἦτταν τοῦ Ναπολέοντος κατὰ τὸ 1815.

2) Ἡ Ἀντβέρπη (150,000) ἐμπορικωτάτη καὶ βιομηχανικωτάτη πόλις τοῦ Βελγίου.

3) Ἡ Γάνδη (150,000) ὡσαύτως λίαν ἐμπορικὴ καὶ βιομηχανικὴ πόλις.

4) Ἡ Λυτίχη (120,000) ἐμπορικὴ καὶ βιομηχανικὴ μετὰ πανεπιστημίου.

5) Ἡ Βρύγη (50,000) ἐπίσημος διὰ τὸ ἐμπόριον, τὴν βιομηχανίαν καὶ ὠραιότητα τῶν γυναικῶν.

6) Αἱ Μαλίται (40,000) ὠραία καὶ βιομηχανικὴ πόλις.

7) Ἡ Λουθαίνη (40,000) βιομήχανος καὶ ἐπίσημος διὰ τὸ πανεπιστήμιον.

8) Ἡ Βερδιέρση (40,000) ἔχουσα μεγάλα ἐργοστάσια μαλλίων ὑφασμάτων

9) Ἡ Τουρναῖα (35,000) ὀχυρὰ καὶ βιομήχανος πόλις.

10) Ἡ Ὁστένδη (25,000) λίαν ὀχυρὰ, ἔχουσα λουτρά περίφημα.

Κλίμα, ἔδαφος καὶ προϊόντα.

Τὸ μὲν κλίμα τοῦ Βελγίου εἶναι συγκερασμένον καὶ ὑγρόν, τὸ δὲ ἔδαφος λίαν καρποφόρον καὶ καλῶς καλλιεργημένον. Καὶ ἐνταῦθα ἡ παραλία ὡς ἐν Ὁλλανδίᾳ εἰς τινα μέρη εἶναι χαμηλὴ καὶ διὰ προχωμάτων ἐξησφαλισμένη. Τὰ δὲ προϊόντα εἶναι πολλὰ καὶ διάφορα· ἔτι δὲ ἀκμαῖζει ἡ κτηνοτροφία, ἡ ἀλιεία, ἡ κηπουρικὴ καὶ ἡ ἀνθοκομία.

Βιομηχανία ἐμπόριον, καὶ συγκοινωνία.

Ἡ μὲν βιομηχανία εἶναι ἀκμαιστάτη, τὸ δὲ ἐμπόριον μέγα καὶ παγκόσμιον. Καὶ ἡ συγκοινωνία ἐκτελεῖται διὰ πλωτῶν ποταμῶν, διωρύγων καὶ πολυαριθμῶν σιδηροδρόμων.

Κάτοικοι, θρησκεία, γλῶσσα πολιτεύμα καὶ ἐκπαίδευσις.

Τῶν κατοίκων νῦν μὲν ⁵⁾ εἶναι Γερμ. καταγωγῆς Φλάνδρσι, τὰ δὲ ³⁾ Λατινικῆς καταγωγῆς Γάλλοι, λαλοῦντες τὴν Γαλλικὴν γλῶσσαν. Κατὰ δὲ τὴν θρησκείαν εἶναι πάντες, πλην ὀλίγων Ἰουδαίων, Χριστιανοὶ Καθολικοὶ καὶ ὀλίγοι Διαμαρτυρομένοι. Τὸ δὲ πολιτεύμα εἶναι συνταγματικόν, καθ' ὃ ἐνδόξως βασιλεύει Λεοπόλδος ὁ Β'. Καὶ ἡ ἐκπαίδευσις πρότερον μὲν ἦν παρρημελημένη καὶ τὸ ἥμισυ τῶν κατοίκων ἔμενεν ἀναλφάβητον. Κατὰ τὰ τελευταῖα ὅμως ἔτη κατεβλήθησαν μεγάλαι προσπάθειαι πρὸς βελτίωσιν αὐτῆς.

ΤΜΗΜΑ ΤΕΤΑΤΡΟΝ

ΒΟΡΕΙΑ ΚΡΑΤΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ.

Βόρεια κράτη τῆς Εὐρώπης εἶναι 1) Τὸ Ἠνωμένον βασιλεῖον τῆς Μεγάλῃς Βρεττανίας καὶ Ἰρλανδίας, 2) τὸ βασιλεῖον τῆς Σουηδίας, 3) τὸ τῆς Νορβηγίας, 4) τὸ τῆς Δανίας καὶ 5) ἡ Ῥωσικὴ αὐτοκρατορία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

ΤΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΜΕΓΑΛΗΣ ΒΡΕΤΑΝΙΑΣ ΚΑΙ ΙΡΛΑΝΔΙΑΣ

Κατ. 35,000,000. (1)

Ἱστορικὴ ἐποψις

Ἡ Βρεττανία πάλαι μὲν κατεκτήθη ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων, κατὰ δὲ τὸν ἑ. αἰῶνα ὑπὸ τῶν Γερμανῶν Ἀγγλο-Σαξόνων, οἵτινες προσκληθέντες ὡς βοηθοὶ κατὰ τῶν Καληδονίων (Σκώτων), κατέλαβον τὴν Βρετανίαν καὶ διώξαντες τοὺς Βρετανοὺς εἰς τὴν Β. Γαλλίαν, διεμοίρασαν αὐτὴν εἰς 7 βασιλείαι. Ταῦτα δὲ ἠνώθησαν εἰς ἓν τῷ 800 καὶ τοῦτο ὠνομάσθη Ἀγγλία. Βραδύτερον δὲ προσετέθησαν καὶ ἡ Οὐαλία, Ἰρλανδία καὶ Σκωτία. Ἐκτοτε δὲ ἤρξατο ἡ θαλασσοκρατορία τῆς Ἀγγλίας, ἡ ὁποία κατέστη τὸ ἰσχυρότατον κράτος τοῦ κόσμου.

α.) Φυσικὴ κατάστασις.

Ὅρια, ὠκεανός, θάλασσαι, κόλποι καὶ πορθμοί.

Ἡ μεγάλη Βρετανία κατέχουσα τὸ ΒΔ μέρος τῆς Εὐρώπης καὶ ἐκ νήσων συνισταμένη, περιβάλλεται ὑπὸ τοῦ Ἀτλαντικοῦ ὠκεανοῦ, τῆς Γερμ. θαλάσσης καὶ τῆς Μάγχης. Κόλπους δὲ ἔχει πλείστον ὡς ἡ Ἑλλάς, ἐπισημότεροι τῶν ὁποίων εἶναι ὁ τοῦ Ταμέσεως, ὁ Φόρθης, ὁ Μοράυος, ὁ τῆς Βριστάλης, ὁ τῆς Λιθερπούλης κλ. Λιμένας δὲ ἔχει ὑπὲρ τοὺς 500. Καὶ πορθμοὺς δύο τὸν Καλαίσιον καὶ τὸν τοῦ Ἀγίου Γεωργίου.

Ὅρη, ἀκρωτήρια, πεδιάδες, ποταμοί, διώρυγες καὶ λίμναι.

Ἡ χώρα αὕτη πεδινὴ οὕσα κατὰ τὸ πλεῖστον ὀλίγα ὄρη ἔχει

(1) Μετὰ τῶν κατακτήσεων τὸ Βρετανικὸν κράτος ἔχει 270,000,000 περὶπου.

καὶ χαμηλὰ ἐπισημότερα τῶν ὁποίων εἶναι· ἡ σειρὰ τοῦ Συνόδου (3,500') ἐν Οὐαλίχ καὶ Κουμβερλανδία καὶ τὰ Πίκια ὄρη (3,000') πρὸς Β τὰ Γραμβιανὰ (4,200') ἐν Σκωτίᾳ τὰ Καραντονάλια καὶ τὰ Κέρνα (3,200') ἐν Ἰρλανδίᾳ ΜΔ. Ἀκρωτήρια δὲ ἔχει πλεῖστα καὶ πεδιάδας πολλὰς καὶ εὐφορωτάτας.

Τῶν δὲ πολλῶν καὶ μεγάλων ποταμῶν ἐπισημότεροι εἶναι ὁ Τάμεσις, ὁ βασιλεὺς τῶν ποταμῶν, κατὰ τοὺς Ἀγγλοὺς μέγιστος, ὁ Σαβέρνης, ὁ Μέρσεϋς, ὁ Οὔσος, ὁ Οὔμβερος, ὁ Κλύδης καὶ ὁ Σχάνων. Μεταξὺ δὲ τῶν ποταμῶν ὑπάρχουσι καὶ 100 διώρυγες κυριώτεραι τῶν ὁποίων εἶναι ἡ Μεγάλη διώρυξ, ἡ τῆς Λιθερπούλης, ἡ τῆς Ὁξφόρδης, ἡ τοῦ Ταμέσεως, ἡ τῆς Βερμιγγάμης καὶ ἡ τῆς Μαγχεστέρης.

Καὶ λίμνας πολλὰς ἔχει ἡ Βρετανία, μεγαλύτεραι τῶν ὁποίων εἶναι ἡ Τά, ἡ Λομώνδη, ἡ Αἰκατερίνη, ἡ Νέσση, ἡ Λόχη καὶ ἡ Κλεάρη,

Χερσονήσοι καὶ νῆσοι.

Χερσονήσους μὲν μικρὰς 9 ἔχει ἡ Μεγάλη Βρετανία νήσους δὲ πολλὰς, ἐπισημότεραι τῶν ὁποίων εἶναι· ἡ Μάνη (55,000) μεταξὺ Ἀγγλίας καὶ Ἰρλανδίας, αἱ Νορμανδικαὶ (60,000), ὧν ἐπισημότεραι ἡ Ἰερσέη (55,000) καὶ Γουερσέη (30,000) πρὸς Β τῆς Γαλλίας, αἱ Ἑβρίδες (70,000) 300 τὸν ἀριθμὸν, ΒΔ τῆς Σκωτίας, αἱ Ὀρκάδες 77 τὸν ἀριθμὸν πρὸς Β τῆς Σκωτίας καὶ αἱ Σχετλανδιναὶ (30,000) 117 τὸν ἀριθμὸν βορειότερον καὶ ἡ Οὐηκτὶς πρὸς Ν τῆς Ἀγγλίας.

Ε') Πολιτικὴ κατάστασις

Τὸ βασιλεῖον τοῦτο διακρίνεται εἰς 117 Κομητείας καὶ ἔχει πλείστας πόλεις μεγάλας ὅσας οὐδὲν ἄλλο κράτος τοῦ κόσμου. Αὗται δὲ διακρίνονται εἰς 3 τάξεις·

Πόλεις Α'. Τάξεως.

Εἰς τὴν τάξιν ταύτην ἀνήκουσιν ἡ πρωτεύουσα καὶ 8 ἄλλαι πόλεις ἔχουσαι ἀπὸ 560.—200,000 κατοίκων.

ΤΟ ΛΟΝΔΙΝΟΝ

Κάτ. ὑπὲρ τὰ 4,000,000.

Ἡ πρωτεύουσα τοῦ βασιλείου κειμένη ἐπὶ τοῦ Ταμέσεως, εἶναι

ἡ μεγίστη, βιομηχανικωτάτη, ἐμπορικωτάτη καὶ πλουσιωτάτη πόλις τοῦ κόσμου. Τοιαύτη δὲ οὖσα, διαιρεῖται εἰς 6 μεγάλα τμήματα, πέρας τῶν ὁποίων ὑπάρχουσιν 100 μεγάλα προάστεια, εἰς ἓν ὅλα συνηνωμένα μετὰ τῆς πόλεως. Τῶν δὲ 6 τμημάτων ἐπιστημότερα εἶναι τὸ Ἄστν καὶ ἡ Οὐϊσμίστέρη. Τὸ Λονδίνον, ἔχει πολυτελέστατα ἀνάκτορα, 1,000 ἐκκλησίας, μέγιστα δημόσια οἰκοδομήματα, 2 πανεπιστήμια, πολλὰς ἀκαδημίας καὶ μουσεῖα, μέγιστον καὶ πλουσιώτατον τῶν ὁρίων εἶναι τὸ Βρετανικόν, πλουσιωτάτας βιβλιοθήκας, 30 ἐπιστημονικὰς ἐταιρίας, 1,200 φιλανθρωπικὰ καταστήματα καὶ πλεῖστα ἄλλα ἐπιστημονικά, ἐκπαιδευτικά, ἔμπορικά καὶ βιομηχανικά, ὥστε δικαίως ὀνομάζεται βασιλίσσα τῶν πόλεων τοῦ κόσμου.

2) Ἡ Γλασκώθ (560,000) εἶναι ἡ μεγίστη, βιομηχανικωτάτη καὶ ἐμπορικωτάτη πόλις τῆς Σκωτίας, ἔχουσα μέγιστα βιομηχανικά ἐργοστάσια κλπ.

3) Ἡ Λιβερπούλη (550,000) εἶναι ὡραία καὶ παγκόσμιος ἐμπορικὴ πόλις τοῦ βάμβακος (βαμβακούπολις), ἔχουσα 2,500 ἐμπορικά πλοῖα καὶ 500 ἀτμόπλοια.

4) Ἡ Βερμυγγάμη (400,000) εἶναι ἡ μεγίστη μεταλλουργικὴ πόλις τῆς Ἀγγλίας καὶ ὀνομάζεται μεταλλουργικὸν ἐργοστάσιον τῆς Εὐρώπης.

5) Ἡ Μαγχεστέρη (380,000) εἶναι ἡ δευτέρα βαμβακούπολις τῆς Ἀγγλίας, ἔχουσα 2,000 ἐργοστάσια βάμβακος καὶ 100 κλωστικὰς ἀτμομηχανάς.

6) Τὸ Δουβλίον (350,000) πρῶτην πρωτ. τοῦ Ἰρλανδικοῦ βασιλεί, εἶναι ἡ ὡραιωτάτη, ἐμπορικωτάτη καὶ βιομηχανικωτάτη πόλις τῆς Ἰρλανδίας.

7) Ἡ Λήσδη (320,000) εἶναι ἐμπορικωτάτη καὶ βιομηχανικωτάτη πόλις τῶν μαλλίνων καὶ βαμβακίνων ὑφασμάτων, ἔχουσα 2,500 ἐργοστάσια, ἐν οἷς 60 χιλ. ἐργάζονται.

8) Ἡ Σχεφίλδη (300,000) εἶναι σκοτεινὴ καὶ ἄσχημος πόλις, μεταλλουργική.

9) Τὸ Ἐδιμβούργον (250,000) πρωτ. τῆς Σκωτίας, εἶναι ἐπιστημονικὴ πόλις, ὀνομαζομένη «Νεῖαι Ἀθῆναι» διὰ τὴν πληθύν

τῶν ἐπιστημονικῶν καθιδρυμάτων. Πᾶσαι αἱ πόλεις αὗται ἔχουσι καὶ πανεπιστήμια, μουσεῖα, βιβλιοθήκας κτλ.

Πόλεις Β' καὶ Γ' τάξεως.

Εἰς τὰς δύο ταύτας τάξεις ἀνήκουσι πλείσται πόλεις ἔχουσαι ἀπὸ 200—30,000 ἐπιστημότεραι τῶν ὑποίων εἶναι ἡ Βριστόλη, Βελφάτση, Βαδφόρμη, Νεοκάστελλον, Οὔλλη, Σαλφόρδη, Γρηνουίχιον, Πορτμουθον, Δούνδη, Βρίγαντον, Τυδίλη, Ἀβερδῆνη, Κόρκη, Πλυμουθον, Ὑόρκη, Λιμέρκια, Δούβρη, Κανταβριγία, Ὁξφόρδη καὶ Καντερβουρή.

Βρετανικαὶ κτήσεις καὶ ἀποικίαι. Κατ. 225,000,000.

Αἱ μὲν ἐν Εὐρώπῃ κτήσεις εἶναι Ἡ Ἑργολάνδη, ἡ Γιβραλτάρη, ἡ Μελίτη καὶ ἡ Κύπρος. Αἱ δὲ μεγάλαι κατακτήσεις καὶ ἀποικίαι αὐτῆς εἶναι εἰς τὴν Ἀσίαν, Ἀφρικὴν καὶ Αὐστραλίαν.

Κλίμα, ἔδαφος καὶ προϊόντα.

Τὸ μὲν κλίμα εἶναι νησιωτικόν, ὑγρὸν καὶ ὀμβριχῶδες, ἥπιον καὶ ὑγιεινόν. Τὸ δὲ ἔδαφος λίαν καρποφόρον καὶ καλῶς καλλιεργημένον, παράγον ὀλίγους δημητριακοὺς καρπούς, γεώμηλα, ὀπωρικά κλπ.

Βιομηχανία, ἐμπόριον καὶ συγκοινωνία.

Ἡ μὲν βιομηχανία ἀκμάζει ὅσον εἰς οὐδὲν ἄλλο κράτος τῆς Εὐρώπης. Τὸ δὲ ἐμπόριον μέγιστον καὶ παγκόσμιον καὶ ἡ συγκοινωνία γίνεται διὰ 50,000 πλοίων καὶ 5,000 ἀντμοπλοίων, διὰ πυκνοτάτων σιδηροδρόμων, πλωτῶν ποταμῶν καὶ διωρύγων.

Κάτοικοι, γλῶσσα, θρησκεία, πολιτενμα καὶ ἐκπαίδευσις.

Οἱ μὲν κάτοικοι εἶναι μῖγμα Γερμανῶν, Κέλτῶν καὶ Νορμανδῶν. Ἡ δὲ γλῶσσα αὐτῶν εἶναι μῖγμα τῆς Γερμανικῆς καὶ τῆς Γαλλικῆς. Κατὰ δὲ τὴν θρησκείαν εἶναι ἔθλοι, πλὴν 50 χιλ. Ἰουδαίων, Χριστιανοὶ Διαμαρτυρόμενοι καὶ Καθολικοὶ οἱ Ἰρλανδοί. Τὸ πολιτενμα συνταγματικόν, κατὰ τὸ ὅποιον βασιλεῦει ἡ Βικτωρία, ὀνομαζομένη καὶ αὐτοκράτειρα τῶν Ἰνδιῶν. Καὶ ἡ ἐκπαίδευσις δὲν εἶναι πολὺ διαδεδομένη ὥς εἰς πολλὰ ἄλλα μικρότερα κράτη τῆς Εὐρώπης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

ΤΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΔΑΝΙΑΣ

Κατ. 2,000,000.

Ἱστορικὴ ἐποίησις.

Ἡ Δανία συνίσταται ἐκ μιᾶς χερσονήσου, ἣν οἱ ἀρχαῖοι ὠνόμαζον Κιμβρικήν, καὶ ἐκ πολλῶν μικρῶν καὶ μεγάλων νήσων. Ἡ ἀρχαία ἱστορία αὐτῆς εἶναι σκοτεινὴ καὶ μυθώδης. Γνωστὸν δὲ εἶναι ὅτι ἀπὸ τοῦ 9 αἰῶνος ἠνώθησαν αἱ νῆσοι μετὰ τῆς χερσονήσου εἰς ἓν βασίλειον, τὸ ὁποῖον ὠνομάσθη Δανία. Τοῦτο δὲ κατὰ τὸν 10 αἰῶνα, ὅτε εἰσῆλθῃ ὁ Χριστιανισμὸς εἰς αὐτήν, ἐγένετο μέγα καὶ ἰσχυρόν. Κατὰ τὸν 14 ὁμῶς αἰῶνα ἀπώλεσε τὰς κατακτήσεις πλὴν τῆς Νορβηγίας, ἧτις τῷ 1814 ἀπεσπάσθη, καὶ τῶν δουκῶν Σλεσβίκου καὶ Ὀλστεϊνου, τὰ ὁποῖα κατέλαβεν ἡ Πρωσσία τῷ 1866.

α) Φυσικὴ κατάστασις.

Συστατικὰ μέρη, θάλασσαι, κόλποι καὶ πορθμοί.

Ἡ Δανία συνισταμένη ἐκ τῆς χερσονήσου Γιουτλάνδης, ἐκ τῶν νήσων Σηλανδίας, Φυνίας, τῆς Ἰσλανδίας καὶ πολλῶν ἄλλων μικρῶν, περιβάλλεται ὑπὸ τῆς Γερμανικῆς καὶ Βαλτικῆς θαλάσσης, ἐξ ὧν σχηματίζονται 6 κόλποι, καὶ 5 μικροὶ πορθμοί, ἦτοι ὁ Σκαγεράκης, ὁ Κατεγάτης, ὁ μικρὸς καὶ μέγας Βέλτης, ὁ τοῦ Σούνδου καὶ τῆς Γιλδβέργης. Ἡ Δανία πεδινὴ καὶ λοφώδης οὖσα δὲν ἔχει ὄρη ἐκτὸς τῆς μακρᾶν κειμένης ὄρεινῆς Ἰσλανδίας ἐχούσης καὶ τὸ ὑψαίστειον Ἑκλαν (5,200'). Ποταμοὺς δὲ ἔχει μικροὺς καὶ ἀσημάντους καὶ λίμνας ὡσαύτως. Χερσονήσους δὲ ἔχει τὴν βόρειον καὶ τὴν ἀνατολικήν.

β.) Πολιτικὴ κατάστασις.

Τὸ βασίλειον τῆς Δανίας διαιρεῖται εἰς 6 τμήματα καὶ ἔχει ὀλίγας καὶ μικρὰς πόλεις, ἐκτὸς τῆς πρωτεύουσας. Αὗται δὲ εἶναι αἱ ἐξῆς.

Η ΚΟΠΕΝΑΓΗ

Κατ. 240,000.

Ἡ πρωτεύουσα τῆς Δανίας κειμένη ἐπὶ τῆς νήσου Σηλανδίας,

εἶναι ἡ μεγίστη, ὠραιοτάτη καὶ πλουσιωτάτη ἐμπορικὴ καὶ βιομηχανικὴ πόλις, ἔχουσα πολλὰ μεγαλοπρεπῆ ἀνάκτορα πανεπιστήμιον, μεγάλας βιβλιοθήκας, μουσεῖα καὶ πλεῖστα ἐκπαιδευτικά, φιλανθρωπικά, ἐμπορικὰ καὶ βιομηχανικὰ καταστήματα.

2) Ἡ Ὀδένση (20,000) ἀρχαιοτάτη πόλις, ἐμπορικὴ καὶ βιομήχανος.

3) Ἡ Ἀαρούνη (18,000) ἐμπορικὴ καὶ βιομήχανος ἔχουσα λιμένα καλόν.

4) Ἡ Ἰλλερσίδη (18,000) ἐπίσημος διὰ τὰ ἀνάκτορα καὶ τὴν λαμπρὰν ἐκκλησίαν.

5) Ἡ Πανδέρη (15,000) εἶναι λίαν βιομηχανικὴ, ἔχουσα ἐργοστάσια χειροκτίων.

6) Ἡ Ἐλσιγγόρη (12,000) ἐπίσημος διὰ τὸ ἐμπόριον, τὴν ναυτιλίαν καὶ τὰ λουτρά.

7) Ἡ Ἀαλθόργη (12,000) ἐμπορικὴ καὶ βιομήχανος.

8) Ἡ Ὀρσέντη (12,000) ἐπίσημος διὰ τὸ ἐμπόριον.

Νῆσοι τῆς Δαρίας.

Ἐκτὸς τῶν περὶ τὴν Ἰουτλανδίαν νήσων ἡ Δανία ἔχει καὶ ἄλλας ἐπικτήτους.

1) Τὰς Φερόας (10,000) πρὸς Β τῆς Σκωτίας 25 τὸν ἀριθμόν, ὧν 17 κατοικημέναι.

2) Τὴν Ἰσλανδίαν (80,00) ἐν τῇ ΒΔ ἔκρη τῆς Εὐρώπης, ἐπίσημον διὰ τὸ ἡφαίστειον Ἐκλαν. Περὶ τῶν ἐκτὸς τῆς Εὐρώπης κατακτητῶν ἀλλαχού γενήσεται λόγος.

Κλίμα ἔδαφος καὶ προϊόντα.

Τὸ μὲν κλίμα τῆς Δανίας εἶναι ὑγρὸν μὲν καὶ ὀμιχλώδες, ἀλλ' ὑγιεινόν. Τὸ δὲ ἔδαφος αὐτῆς εἶναι εὐφορώτατον καὶ καλῶς καλλιεργημένον. Καὶ τὰ κυριώτερα προϊόντα τεχνικά, τὰ δέρματα καὶ τὰ χειρόκτια. Τὸ δὲ ἐμπόριον εἶναι ἀκμαϊότατον καὶ ἡ συγκοινωνία γίνεται διὰ 3,000 πλοίων καὶ ἀτμοπλοίων καὶ διὰ πολλῶν σιδηροδρόμων.

Κάτοικοι, θρησκεία, γλῶσσα, πολιτεῦμα καὶ ἐκπαίδευσις.

Οἱ κάτοικοι τῆς Δανίας ἀνήκοντες εἰς τὴν Γερμανικὴν φυλὴν εἶναι ὅλοι Χριστιανοί, ἐκτὸς ὀλίγων Ἰουδαίων, Διαμαρτυρούμενοι. Ἡ

δὲ γλῶσσα αὐτῶν εἶναι συγγενῆς τῇ Γερμανικῇ. Τὸ πολίτευμα συνταγματικὸν ἀπὸ τοῦ 1866. Καὶ κατὰ τὴν ἐκπαίδευσιν ἡ Δανία κατατάσσεται μετὰ τῶν μᾶλλον προωδευμένων κρατῶν τῆς Εὐρώπης.

Η ΣΚΑΝΔΙΝΑΥΙΚΗ ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΣ

Κάτοικοι 6,300,000.

Ἱστορικὴ ἐποχή.

Πάλαι κατωκεῖτο ἡ χερσόνησος αὕτη ὑπὸ Γερμ. φύλων τὰ ὁποῖα ὑπὸ τὸ ὄνομα Νορμανδοὶ ἐλήστευον τὰ παράλια τῆς Γερμανίας, Ἀγγλίας, Γαλλίας καὶ Ἰταλίας καὶ ἔκαμαν πολλὰς ἀνακαλύψεις εἰς τὴν Ἀμερικὴν. Κατὰ δὲ τὸν 10. αἰῶνα ἀπετέλεσαν ἐν βασιλείῳ μετὰ τῆς Δανίας καὶ Νορβηγίας, διαρκέσαν 100 ἔτη. Ἀπὸ δὲ τοῦ 15' αἰῶνος ἀνύψωσαν τὴν Σουηδίαν εἰς μέγα κράτος οἱ βασιλεῖς Γουσταῦος Βασας, Ἀδόλφος, Κάρολος 1' καὶ 12', μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ὁποίου ἐξέπεσεν ἡ Σουηδία. Ἀπὸ δὲ τοῦ 1814 τὸ βασιλεῖον τῆς Σουηδίας καὶ τὸ τῆς Νορβηγίας ἠνώθησαν ὑπὸ ἑνῇ βασιλείᾳ, ὑπὸ τὸν ὁποῖον καὶ νῦν διατελοῦσι.

α.) Φυσικὴ κατάστασις.

Ἐπειδὴ τὰ δύο βασίλεια ἀποτελοῦσιν ἐν ὅλῳ συνεχές, διὰ τοῦτο ἡ φυσικὴ κατάστασις αὐτῶν ἐκτίθεται ἡνωμένη.

Θέσις, ὠκεανοί, θάλασσαι, κόλποι καὶ πορθμοί.

Ἡ μεγίστη χερσόνησος τῆς Εὐρώπης κατέχουσα τὴν ΒΔ πλευρὰν αὐτῆς περιβάλλεται ὑπὸ τοῦ Β παγωμένου ὠκεανοῦ, τοῦ Ἀτλαντικοῦ, τῆς Γερμανικῆς θαλάσσης, τῆς Βαλτικῆς καὶ τῆς Ῥωσσίας. Ἐκ δὲ τῶν 2 θαλασσῶν σχηματίζονται δύο κόλποι ὁ Βοθνικὸς ὁ μέγιστος, καὶ ὁ τῆς Στοκόλμης καὶ 3 πορθμοὶ ὁ Σκαγεράκης, ὁ Κατεγάτης καὶ ὁ τοῦ Σούνδου.

Ὅρη, ἀκρωτήρια, ποταμοί, διώρυγες καὶ λίμναι.

Αἱ Σκανδιναυικαὶ Ἄλπεις (5—7,000') διαιροῦνται εἰς 4 τμήματα 1) τὰ Λαπωνικὰ πρὸς Β· 2) τὰ Κοιλένια κατὰ μῆκος· 3) τὰ Νορβηγικὰ καὶ 4) τὰ μεσημβρινὰ· τῶν δὲ πολλῶν ἀκρωτηρίων ἐπισημότερα εἶναι τὸ Βόρειον, τὸ Κύκον καὶ τὸ Φάλστερβον.

Ποταμοὺς δὲ μεγάλους ἡ χερσόνησος δὲν ἔχει τῶν δὲ μικρῶν

εἶναι· 1) ὁ Γλόμενος μεγαλύτερος τῶν ἄλλων, 2) ὁ Κλάρας, 3) ὁ Δάλας, 4) ὁ Λιούσνης ἐκβάλλων εἰς τὸν Βοθνικὸν κόλπον, 5) ὁ Ἰνδαλος καὶ 6) ὁ Τορνέας. Μεταξὺ τῶν ποταμῶν ὑπάρχουσι καὶ διώρυγες, κυριώτεραι τῶν ὑποίων εἶναι ἡ τῆς Γότθης καὶ ἡ τῆς Τρολλαίτης. Αἱ δὲ μεγαλύτεραι λίμναι αὐτῆς εἶναι ἡ Βενέρη, ἡ Μαιλάρη, ἡ Ἰελμάρη καὶ ἡ Βεττέρη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

ΤΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΣΟΥΗΔΙΑΣ.

Κάτ. 4,500,000.

Πολιτικὴ κατάστασις.

Ἡ Σκανδιναυικὴ χερσόνησος φυσικῶς ἐν ὅλῳ ἀποτελοῦσα, πολιτικῶς διαιρεῖται εἰς δύο βασιλεία ἀνεξάρτητα ἀπ' ἀλλήλων ὑπὸ ἑνα κοινὸν βασιλέα. Τὸ βασιλεῖον τῆς Σουηδίας διαιρεῖται εἰς 24 νομοὺς καὶ ἔχει ὀλίγας καὶ μικράς, αἱ κυριώτεραι τῶν ὑποίων εἶναι αἱ ἑξῆς·

Η ΣΤΟΚΟΛΜΗ

Κάτοικοι 170,000.

Ἡ πρωτεύουσα τοῦ βασιλείου κειμένη ἐπὶ τῆς Μαιλάρης λίμνης καὶ ἐκτισμένη ἐπὶ 40 νησιδίων, εἶναι ἡ ὠραιότατη ὅλων τῶν Β πρωτευουσῶν τῆς Εὐρώπης καὶ ὀνομάζεται «Βόρειος Βενετία» ἔχουσα πολλὰ ἐπιστημονικά, ἐκπαιδευτικά, φιλανθρωπικά, ἐμπορικὰ καὶ βιομηχανικά καταστήματα.

2) Τὸ Γοτθεμβούργον (70,000) εἶναι ὠραιότατη ἐμπορικὴ καὶ βιομηχανικὴ πόλις.

3) Ἡ Μαλμόη (40,000) κειμένη πρὸς Ν τῆς Στοκόλμης εἶναι λίαν βιομηχανική.

4) Ἡ Νορκοπιγκη (30,000) εἶναι ἐμπορικὴ καὶ βιομηχανικὴ πόλις.

5) Ἡ Γέφλη (20,000) εἶναι ἡ τρίτη ἐμπορικὴ πόλις.

6) Ἡ Καλοκρόνα (20,000) εἶναι ὀχυρωτάτη καὶ χρησιμεύει ὡς πολεμικὸς λιμὴν.

7) Ἡ Οὐψάλα (15,000) εἶναι τὸ κέντρον τοῦ πνευματικοῦ

βίου τῶν κατοίκων, ἔχουσα πανεπιστήμιον, ἀκαδημίαν, βιβλιοθήκην καὶ βοτανικὸν κήπον.

8) Ἡ Λούνδη (13,000) εἶναι ἀρχαιοτάτη πόλις, ἔχουσα πανεπιστήμιον, μουσεῖα κλ.

Νῆσοι.

Τῶν νήσων τῆς Σουηδίας ἐπίσημότεροι εἶναι 1) ἡ Γοτθλάνδη (60,000), ἡ Οὐλάνδη (40,000) κειμένη πρὸς Ν τῆς προηγουμένης καὶ ἡ Βορνόλμη πρὸς Ν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'.

ΤΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΝΟΡΒΕΓΙΑΣ

Κατοικοὶ 1,800,000.

Πολιτικὴ κατάστασις.

Ἡ Νορβηγία ἀποτελοῦσα ἰδιαιτέρον βασίλειον ἀπὸ τοῦ 1814 διαιρεῖται εἰς 6 νομοὺς καὶ ἔχει ὀλιγωτέρας πόλεις τῆς Σουηδίας, αἱ κυριώτεροι τῶν ὁποίων εἶναι αἱ ἐξῆς.

Ἡ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΑ

Κάτοικοι 100,000.

Ἡ πρωτεύουσα τῆς Νορβηγίας εἶναι μία τῶν ὠραιωτάτων πρωτευουσῶν τῆς Εὐρώπης ἔχουσα πανεπιστήμιον, μουσεῖα, βιβλιοθήκην μεγάλην, ἐπιστημονικὰς ἐταιρίας, καὶ πολλὰ ἐκπαιδευτικὰ, φιλανθρωπικὰ, ἐμπορικὰ καὶ βιομηχανικὰ καταστήματα.

2) Ἡ Βεργένη (40,000) εἶναι λίαν ὀχυρά, ἔχουσα πολεμικὸν λιμένα.

3) Ἡ Δρονθεῖμη (25,000) εἶναι βιομήχανος καὶ ἐμπορικὴ πόλις.

4) Ἡ Σταβαγγέρη (20,000) εἶναι ἐπίσημος διὰ τὴν ναυτιλίαν καὶ ἀλίειαν.

5) Ἡ Δραμμένη (15,000) εἶναι ἐπίσημος διὰ τὴν ξυλικήν.

6) Ἡ Χριστιανσάνδη (15,000) εἶναι ἐπίσημος βιομηχανικὴ πόλις.

Νῆσοι Νορβηγίας.

Οὐδὲν ἄλλο κράτος τῆς Εὐρώπης ἔχει τόσον πολλὰς νήσους, ὅσας ἡ Νορβηγία ἥτοι 1,200, τῶν ὁποίων 100 κατοικοῦνται καὶ ἔχουσι κατ. 220,000. Τούτων δὲ ἐπίσημότεροι εἶναι αἱ χιονοσκεπεῖς Λοφὸδαι καὶ ἡ Μαγέρη.

Κλίμα, ἔδαφος καὶ προϊόντα τῆς χειρσορήσου.

Τὸ μὲν κλίμα τῆς χώρας εἶναι ψυχρὸν μὲν, ἥπιον ὅμως ἀναλόγως τῆς θέσεως. Τοῦ δὲ ἔδαφους, τὸ μὲν, ὄρεινόν εἶναι, τὸ δέ, δασῶδες, τὸ δέ, ὑπὸ λιμνῶν καλυπτόμενον καὶ τὸ $\frac{1}{10}$ καλλιερ- γήσιμον, λίαν ἐπιμελῶς καλλιεργούμενον ὑπὸ τῶν κατοίκων, οὔτινες ἀσχολοῦνται εἰς τὴν νυτιλίαν, ἀλιείαν καὶ κτηνοτροφίαν. Καὶ τὰ κυριώτερα προϊόντα εἶναι ὀλίγοι δημητριακοὶ καρποί, γεώμη- λα, λίνον καὶ διάφορα μέταλλα.

Βιομηχανία, ἐμπόριον, καὶ συγκοινωνία.

Ἡ μὲν βιομηχανία εἶναι λίαν περιωρισμένη· τοῦ δὲ ἐμπορίου τὸ μὲν ἐσωτερικὸν μικρόν, τὸ δὲ ἐξωτερικὸν λίαν ἐκτεταμένον. Καὶ ἡ συγκοινωνία γίνεται διὰ θαλάσσης, διὰ τῶν πλωτῶν πο- ταμῶν καὶ διωρύγων καὶ διὰ τῶν σιδηροδρόμων.

Κάτοικοι, θρησκεία, γλῶσσα, πολίτευμα καὶ ἐκπαίδευσις.

Οἱ πλεῖστοι τῶν κατοίκων ἀνήκουσιν εἰς τὴν Γερμ. φυλὴν ἐκτὸς τῶν πρὸς Β οἰκούντων Λαπῶνων. Κατὰ δὲ τὴν θρησκείαν εἶναι ὅλοι Χριστιανοὶ Διαμαρτυρόμενοι ἐκτὸς τῶν εἰδωλολατρῶν Λαπῶ- πων. Ἡ δὲ γλῶσσα αὐτῶν εἶναι γερμανικὴ, τὸ πολίτευμα συν- ταγματικὸν καὶ ἡ ἐκπαίδευσις λίαν διαδεδομένη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε'.

Η ΡΩΣΣΙΚΗ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΑ

Κατ. 100,000,000.

Αὕτη ἀποτελεῖ τὸ μέγιστον κράτος τοῦ κόσμου κατὰ τὴν ἔκτασιν καὶ περιλαμβάνει, 6 τμήματα ἤτοι, 3 ἐν Εὐρώπῃ, 1) τὴν ἰδίως Ρωσσίαν, 2) τὴν Πολωνίαν καὶ 3) τὴν Φιλανδίαν καὶ 3 ἐν Ἀσίᾳ, 1) τὴν Σιβηρίαν, 2) τὴν Κουκάσιον Ῥωσσίαν καὶ 3) τὴν Κεντρικὴν Ἀσίαν.

Η ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΡΩΣΣΙΑ

Κατ. 78,000,000.

Ἱστορικὴ ἐποψις.

Ἡ σημερινὴ Ῥωσσία πάλαι κατακεῖτο ὑπὸ τῶν βαρβάρων Σκυ- θῶν καὶ Σαρματῶν. Ἀρχηγὸς δὲ καὶ ἰδρυτὴς τοῦ Ρωσσικοῦ κρά-

τους υπῆρξεν ὁ Νορμανδὸς Ρουρίκος (862). Κατὰ δὲ τὸν αἰῶ. αἰῶ. να ἐπὶ Βλαδιμήρου εἰσῆλθῃ ὁ Χριστιανισμὸς ἐκ Κωνσταντινουπόλεως δι' Ἑλλήνων ἱεραποστόλων. Ἀπὸ δὲ τῆς δυναστείας τοῦ οἴκου Ῥωμανόφ (1613) καὶ ἰδίως διὰ τοῦ Μεγάλου Πέτρου ἡ Ῥωσσία ἐγένετο μεγάλη δύναμις ἐν Εὐρώπῃ. Τὸ δὲ ἔργον αὐτοῦ ἐξηκολούθησαν καὶ οἱ διάδοχοι Αἰκατερίνα ἡ Β' (1762—1792), Ἀλέξανδρος ὁ Α' καὶ Νικόλαος ὁ Α'. ὅστις ἠῤῥξῃσε τὸ κράτος ἐκ τῆς Πολωνίας καὶ Τουρκίας, ἀπὸ τῆς ὁποίας ὠφελήθη καὶ Ἀλέξανδρος ὁ Β'. διὰ τοῦ Ῥωσσοτουρκικοῦ πολέμου.

α.) Φυσικὴ κατάστασις.

Ὅρια, ὠκεανοί, θάλασσαι, κόλποι καὶ πορθμοί.

Ἡ Εὐρωπαϊκὴ Ῥωσσία κατέχουσα τὴν ἀνατολικὴν Εὐρώπην ἓνα μόνον ὠκεανὸν ἔχει πρὸς Β. τὸν Β. παγωμένον καὶ 4 θαλάσσας τὴν Λευκὴν, τὴν Βαλτικὴν, τὴν Μαύρην καὶ τὴν Ἀζοφικὴν. Τῶν δὲ κόλπων ἐπισημότεροι εἶναι ὁ Βοθνικός, ὁ Φιννικός, ὁ τῆς Ῥίγας, τῆς Ὀνέγας καὶ ὁ μεταξὺ Ὀδησσοῦ καὶ Χερσονόου πρὸς Ν. Καὶ πορθμοὺς δύο τὸν τοῦ Κερτσίου καὶ τὸν τοῦ Βαυχτσίου ἐν τῇ Β. πλευρᾷ.

Ὅρη, ἀκρωτήρια, χερσονήσοι, ποταμοί, διώρυγες καὶ λίμναι.

Τὰ κυριώτερα τῆς Ῥωσσίας ὄρη εἶναι 1) τὰ Οὐράλια (6,000') πρὸς Α, 2) τὰ Καυκάσια (18,000') πρὸς Ν, 3) ὁ Ταῦρος (6,000') πρὸς Ν, 4) τὰ Καρπάθια (8,000') πρὸς Δ, 5) τὰ Λαπωνικά (5,000') πρὸς Β.

Τῶν δὲ ἀκρωτηρίων τὰ κυριώτερα εἶναι τὸ Κάνινον ΒΑ, τὸ τῆς Μοκαβίας πρὸς Β, τὸ τῆς Ὀνέγας, τὸ τῆς Χερσονήσου Κριμαίας καὶ τὸ Ταρκάνσκον. Χερσονήσους δὲ ἔχει 4, τὴν τῆς Κόλας, τὴν Κανίνην, τὴν τῆς Ὀνέγας καὶ τὴν Κριμαϊκὴν. Ὑδατα τῆς ξηρᾶς ἔχει ἡ Ῥωσσία περισσότερα παντὸς ἄλλου κράτους ἤτοι ποταμοὺς μεγίστους καὶ λίμνας μεγίστας.

Τούτων δὲ ἐπισημότεροι εἶναι 1) ὁ Πετσχόρας ἐκβάλλων εἰς τὴν Λευκὴν θάλασσαν· 2) Ὁ Δουῖνας ἐκβάλλων εἰς τὴν αὐτὴν θάλασσαν· 3) ὁ Νεύας εἰς τὸν Φιννικὸν κόλπον· 4) ὁ Δύνας εἰς τὴν Βαλτικὴν θάλασσαν· 5) ὁ Δόν (Τάναϊς) εἰς τὴν Ἀζοφικὴν.

6) ὁ Δνεϊστερος εἰς τὴν Μαύρην· 7) ὁ Δνείπερος ὡσαύτως· 8) ὁ Οὐράλης εἰς τὴν Κασπίαν καὶ 9) ὁ μέγιστος πάντων Βόλγας εἰς τὴν Κασπίαν.

Ἐπισημότεραι δὲ τῶν πολλῶν διωρύγων εἶναι ἡ Ἀλεξάνδρειος, ἡ τοῦ Ἰεπιφάνου, ἡ Μαριανή, ἡ τοῦ Βερεσίνα καὶ ἡ μεταξὺ τοῦ Βόλγα καὶ τοῦ Νεύα.

Λίμνας δὲ ἔχει 1,520, μέγισται τῶν ὁποίων εἶναι ἡ Ὀνέγα, ἡ Λαδόγα, ἡ Ἰλμενος, ἡ Πείπος καὶ ἡ Σαΐμα ἐν Φιννίᾳ.

β'). Πολιτικὴ κατάστασις.

Ἡ Εὐρωπαϊκὴ Ῥωσσία πολιτικῶς διαιρεῖται εἰς 69 Κυβερνεῖα καὶ ἀναλόγως τῆς μεγάλης ἐκτάσεως καὶ τοῦ πληθυσμοῦ ἔχει ὀλίγας μεγάλας καὶ μικρὰς πόλεις, αἵτινες διαίρουνται εἰς 4 τάξεις.

Πόλεις Α'. Τάξεως.

Εἰς τὴν τάξιν ταύτην ἀνήκουσιν ἡ Πετρούπολις, ἡ Μόσχα καὶ ἡ Βαρσοβία.

Η ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΙΣ

Κατ. 900,000 σχεδόν.

Ἡ νῦν πρωτεύουσα τῆς αὐτοκρατορίας κειμένη ἐν ταῖς ἐκβολαῖς τοῦ Νεύα ποταμοῦ, ἐκτίσθη τῇ 1703 ὑπὸ τοῦ μεγάλου Πέτρου, ἀνεκρυθχθὴ πρωτεύουσα τῇ 1755 καὶ εἶναι μία τῶν ὡραιότατων πρωτευουσῶν τῆς Εὐρώπης. Τοιαύτη δὲ οὖσα ἡ Πετρούπολις, ἔχει 260 ἐκκλησίας, θερινὰ καὶ χειμερινὰ ἀνάκτορα, πανεπιστήμιον μέγα, μουσεῖα, ἀκαδημία, βιβλιοθήκας, πλεῖστα ἐκπαιδευτικά, φιλανθρωπικά, εὐεργετικά καὶ ἐμπορικὰ καταστήματα.

2) Ἡ Μόσχα (620,000) ἀρχαία πρωτ. τοῦ κράτους, εἰς τὴν ὁποίαν καὶ νῦν ἔτι στέφονται οἱ αὐτοκράτορες, κειμένη ἐν τῇ μέσῃ τοῦ κράτους ἐπὶ τοῦ Μόσχα ποταμοῦ, εἶναι ἡ δευτέρα πόλις τῆς Ῥωσσίας ἥτις μετὰ τὴν κατὰ τὸ 1812 γενομένην πυρπόλησιν, ἀνωκοδομήθη λαμπρότερα, καὶ ἐπεὶ ἔχει πολλὰ ἀνάκτορα, ἐκκλησίας, μοναστήρια καὶ φρούρια δύναται νὰ ὀνομασθῇ πόλις ἀνακτόρων, ἐκκλησιῶν, καὶ μοναστηρίων, ἔχουσα μέγιστον ἐμπόριον μεθ' ὅλου τοῦ κόσμου, μέγιστον πανεπιστήμιον, μουσεῖα, ἀκα-

δημίας, βιβλιοθήκας καὶ πλείστα ἐκπαιδευτικὰ φιλανθρωπικά, ἐμπορικὰ καὶ βιομηχανικὰ καταστήματα.

3) Ἡ Βαρσοβία (350,888) καθέδρα τοῦ πρώην βασιλείου τῆς Πολωνίας, κειμένη ἐπὶ τοῦ Οὐϊστούλα ποτ. εἶναι μία τῶν ὡραιωτάτων πόλεων τῆς Εὐρώπης κυριευθεῖσα τῷ 1831 ὑπὸ τῶν Ρώσων. Τοιαύτη δὲ οὐσα, ἔχει ὄχυρὰν ἀκρόπολιν, μεγαλοπρεπέστατα καὶ πολυτελέστατα παλάτια, μεγάλας ἐκκλησίας, μοναστήρια 80, πανεπιστήμιον, βιβλιοθήκας, μουσεῖα καὶ πολυάριθμα ἐκπαιδευτικά, ἐμπορικὰ καὶ βιομηχανικὰ καταστήματα.

Πόλεις Β'. Τάξεως

Εἰς τὴν τάξιν ταύτην ἀνήκουσιν 4 μόνον πόλεις, ἔχουσαι ἀπὸ 200,000—100,000 κατοίκων, ἡ Ὁδησσός, τὸ Κίσεβον, ἡ Ρίγα καὶ τὸ Κίεβον.

1) Ἡ Ὁδησσός (200,000) κειμένη ἐπὶ τοῦ Δνειστέρου ποτ. εἶναι ὄχυρά, ἔχουσα μέγαν καὶ εὐρύχωρον λιμένα, ἀνάκτορα, ἐκκλησίας, πανεπιστήμιον μουσεῖον, λύκεια, γυμνάσια καὶ πολλὰ ἐμπορικὰ καὶ βιομηχανικὰ καταστήματα. Εἶναι δὲ πόλις τῶν ξένων, μεταξὺ τῶν ὁποίων ὑπερέχουσιν οἱ Ἕλληνες.

2) Τὸ Κίσεβον (100,000) πρωτ. τῆς Βεσσαραβίας κειμένη πλησίον τοῦ Δνειστέρου, εἶναι ὡραία πόλις, ἔχουσα λαμπρὰ ἐκπαιδευτήρια, ἐκκλησίας, ἐμπορικὰ καὶ βιομηχανικὰ καταστήματα.

3) Ἡ Ρίγα (100,000) κειμένη πλησίον τῶν ἐκβολῶν τοῦ Δύνα, εἶναι δευτέρα ἐμπορικὴ πόλις τῆς Βαλτικῆς θαλάσσης μετὰ τὴν Πετρούπολιν.

4) Τὸ Κίεβον (100,000) κείμενον ἐπὶ τοῦ Δνειπέρου ποτ. εἶναι ἀρχαιοτάτη πόλις τῆς Ρωσίας, ἔχουσα πολλὰς ἐκκλησίας καὶ μοναστήρια, πανεπιστήμιον καὶ πολλὰ ἐκπαιδευτικὰ καταστήματα.

Πόλεις Γ'. τάξεως.

Δέκα πόλεις ἀνήκουσιν εἰς τὴν τάξιν ταύτην ἔχουσαι ἀπὸ 100,000—45,000 αἱ ἀκόλουθοι.

1) Τὸ Καζάν (100,000) κείμενον ἐπὶ τοῦ ὁμωνύμου ποταμοῦ, ἔχει πανεπιστήμιον, βιβλιοθήκην, μουσεῖα, ἐκκλησίας, μοναστήρια, γυμνάσια καὶ σχολεῖα.

3) Τὸ Σαράτσοβον (80,000) κείμενον ἐπὶ τοῦ Βόλγα ποτ. εἶναι βιομήχανος καὶ ἐμπορικὴ πόλις οἰκουμένη ὑπὸ Γερμανῶν καὶ Ἑλβετῶν.

4) Τὸ Νικολαίεβον (80,000) κειμένη πλησίον τῆς Μαύρης θαλάσσης, εἶναι λίαν ὀχυρὰ πόλις καὶ χρησιμεύει ὡς πολεμικὸς ναύσταθμος ἐν τῇ Μαύρῃ θαλάσσῃ.

5) Ἡ Βίλνα (70,000) κειμένη ἐν τῇ Δ' Ῥωσσίᾳ, εἶναι ἐμπορικὴ πόλις, κατοικουμένη ὑπὸ Ἰουδαίων κατὰ τὸ πλεῖστον.

6) Ἡ Βερδισχέθη (60,000) κειμένη ἐν τῇ μικρᾷ Ῥωσσίᾳ εἶναι λίαν ἐμπορικὴ.

7) Ἡ Σαμάρα (60,000) κειμένη ἐπὶ τοῦ Βόλγα ποτ. εἶναι ἐμπορικὴ καὶ βιομηχανικὴ.

8) Τὸ Ἀστραχάνι (45,000) κειμένη ἐπὶ τοῦ Βόλγα, εἶναι ὠραία, βιομήχανος καὶ ἐμπορικὴ.

9) Ἡ Χερσὼν (50,000) κειμένη πλησίον τῆς Πετροπόλεως, εἶναι ὀχυρώτατος λιμὴν τῆς Ῥωσσίας καὶ ἐμπορικὸς λιμὴν τῆς Πετροπόλεως.

Πόλεις Δ'. Τάξεως.

Εἰς τὴν τάξιν ταύτην ἀνήκουσι 40 περίπου πόλεις ἔχουσαι ἀπὸ 40,000—15,000, γνωστότεραι τῶν ὁποίων εἶναι αἱ ἀκόλουθοι.

Τὸ Ὀρεμποῦργον (40,000), ἡ Πουλτάβα (40,000), τὸ Νοβογόρον (40,000), τὸ Ταγανρόκον (40,000), ἡ Ἑλσιγφόρση (35,000), ἡ Ἀκερμάνη (35,000), ἡ Ἐλισαβετόπολις (35,000), ἡ Ἀρχάγγελος (25,000), ἡ Αἰκατερινოსλάβα (25,000), ἡ Βενδέρη (25,000), ἡ Δορπάτη (25,000), τὸ Κέρτσι (20,000), ἡ Σεβαστούπολις (15,000), ἡ Συμφερούπολις (15,000), ἡ Εὐπατορία, ἡ Λεβαδία καὶ τὸ Ἰγγκερμάν μικρότεραι πόλεις.

Νῆσο τῆς Ῥωσσίας.

Ἡ Ῥωσσία ἔχει καὶ τινες νήσους μικρὰς καὶ μεγάλας, κειμένας εἰς τὴν Βαλτικὴν θάλασσαν καὶ εἰς τὸν Β παγωμένον ὠκεανόν, μεγαλῆτεραι τῶν ὁποίων εἶναι αἱ ἀκόλουθοι.

1) Ἡ Νέα Ζέμλα (νέα γῆ) ἡ μεγίστη πασῶν κειμένη ἐν τῷ Β ὠκεανῷ.

- 2) Ἡ Βαϊγάτση μικρὰ νῆσος κειμένη πρὸς Α τῆς προηγουμένης.
- 3) Ἡ Καγουέβη κειμένη πρὸς Ν τῶν δύο προηγουμένων.
- 4) Αἱ νῆσοι τῆς Ἀλάνδης κείμεναι ἐν τῇ Βαλτικῇ θαλάσσῃ.
- 5) Ἡ Οισέλη πρὸς Ν τῶν προηγουμένων καὶ ἡ Βαγόη πρὸς Β ταύτης.

Περὶ δὲ τῶν κατακτήσεων τῆς Ῥωσσίας ἦτοι τῆς Σιβηρίας τῆς Καυκασίου Ῥωσσίας, τοῦ Τουρκεστάν καὶ ἄλλων, ἐν τῇ Ἀσίᾳ γενήσεται λόγος.

Κλίμα, ἔδαφος καὶ προϊόντα.

Ἡ Ῥωσσία ἔνεκα τῆς μεγάλης ἐκτάσεως ἔχει 3 κλίματα ἦτοι ψυχρὸν ἐν τῇ Β πλευρᾷ συγκερασμένον ἐν τῇ κέντρῳ καὶ θερμὸν πρὸς νότον. Τὸ δὲ ἔδαφος ποικίλον ἦτοι πρὸς Β ἄκαρπον ἔνεκα τοῦ μεγάλου ψύχους, τὸ δὲ κεντρικὸν μέρος ἐν μέρει μόνον εἶναι ἐπιτήδειον πρὸς γεωργίαν καὶ τὸ νότιον εὐφορώτατον εἶναι. Καὶ τὰ κυριώτερα προϊόντα εἶναι δημητριακοὶ καρποὶ ἀφθονώτατοι, λίνον, καπνός, οἶνος, κέγχρος, ξυλική καὶ ὕσπρια. Περιέχει δὲ μέταλλα πολλὰ εἰς τὰ Οὐράλια ὄρη χρυσοῦ, ἀργύρου, χαλκοῦ, σιδήρου καὶ αἱ περὶ τὸν Οὐράλην λίμναι παρέχουσι μεγάλας ποσότητας ἁλατος. Ἡ δὲ κτηνοτροφία, γεωργία, θήρα καὶ ἀλιεῖα εἶναι λίαν ἀνεπτυγμέναι.

Βιομηχανία, ἐμπόριον, καὶ συγκοινωνία.

Ἡ μὲν ἐγγώριος βιομηχανία εἶναι λίαν περιωρισμένη, διότι ὁ Ῥωσσικὸς λαὸς εἶναι ἀμαθής καὶ ἐστερηνμένος τῆς ἀπαιτουμένης εὐφυΐας. Τὸ δὲ ἐμπόριον εἶναι μέγα καὶ ἐκτεταμένον καὶ ἡ συγκοινωνία ἐκτελουμένη διὰ 4 θαλασσῶν διὰ πολλῶν καὶ μεγάλων πλωτῶν ποταμῶν καὶ διωρύγων καὶ διὰ πολλῶν σιδηροδρόμων παρέχει μεγάλας εὐκολίας εἰς τοὺς κατοίκους.

Κάτοικοι, θρησκεία, γλῶσσα, πολιτεῦμα καὶ ἐκπαίδευσις.

Οὐδὲν ἄλλο κράτος τῆς Εὐρώπης περιλαμβάνει τόσον πολλὰ καὶ διάφορα ἔθνη, φυλὰς καὶ ἐθνάρια, ὅσα ἡ Ῥωσσία, τὰ ὅποια ἀνήκουσι καὶ εἰς τοὺς 3 κλάδους, ἦτοι τὸν Ἰνδοευρωπαϊκόν, τὸν Σημιτικόν καὶ τὸν Μογγολικόν. Κατὰ δὲ τὴν θρησκείαν ὑπὲρ τὰ

60 ἑκατομ. εἶναι Χριστιανοὶ ὀρθόδοξοι, 8 ἑκατομ. Καθολικοί, 2,800,000 Ἰουδαῖοι, 2,580,000 Μωαμεθανοὶ καὶ 250,000 ἔθνικοί· ἀρχηγὸς δὲ τῆς ἐκκλησίας εἶναι ὁ αὐτοκράτωρ, ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ ὁποίου ἡ Ἱερὰ Σύνοδος, συγκροτούμενη ἐκ 4 μητροπολιτῶν, διοικεῖ τὰ τῆς ἐκκλησίας.

Ἡ δὲ Ρωσικὴ γλῶσσα καταγομένη ἐκ τῆς Σλαβονικῆς, διαίρεται εἰς πολλὰς διαλέκτους. Τὸ δὲ πολίτευμα εἶναι μοναρχία ἀπόλυτος, κατὰ τὸ ὁποῖον δεσπόζει ὁ αὐτοκράτωρ Ἀλέξανδρος ὁ Γ'. Καὶ κατὰ τὴν ἐκπαίδευσιν ἡ Ῥωσσία ἴσταται ἐν τῇ τελευταίᾳ βαθμίδι, διότι παραβαλλομένη πρὸς τὰ ἄλλα τῆς Εὐρώπης κράτη, ἔχει ὀλιγώτερα ἐκπαιδευτικὰ καταστήματα ἀναλόγως τοῦ πληθυσμοῦ τῶν κατοίκων αὐτῆς.

Π Ι Ν Α Ξ

*Τῶν κυριωτέρων κρατῶν τῆς Εὐρώπης καὶ τῶν
πρωτευουσῶν αὐτῶν.*

Α'. ΝΟΤΙΑ

	Κάτοικοι	Πρωτ.	Κάτοικοι
ΕΛΛΑΣ	2,000,000	Ἀθῆναι	70,000
ΤΟΥΡΚΙΑ ἄμεσ. καὶ ἔμμ.	8,700,000	Κων]πολις	1,000,000 σχεδόν
ΡΩΜΟΥΝΙΑ	5,400,000	Βουκουρέστ.	230,000
ΣΕΡΒΙΑ	2,000,000	Βελιγράδιον	50,000
ΜΑΓΡΟΒΟΥΝΙΟΝ	300,000	Κετίγνη	3,000
ΙΤΑΛΙΑ	28,000,000	Ῥώμη	300,000
ΙΣΠΑΝΙΑ	17,000,000	Μαδρίτη	500,000
ΠΟΡΤΟΓΑΛΛΙΑ	4,000,000	Λισαβών	300,000 σχεδόν

Β'. ΚΕΝΤΡΙΚΑ

ΓΑΛΛΙΑ	38,000,000	Παρίσιοι	2,225,000
ΕΛΒΕΤΙΑ	2,800,000	Βέρνη	40,000
ΑΥΣΤΡΟ-ΟΥΓΓΑΡΙΑ	38,000,000	Βιέννη	1,100,000
ΓΕΡΜ. ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡ.			
ΠΡΩΣΣΙΑ	28,000,000	Βερολῖνον	1,300,000
ΒΑΥΑΡΙΑ	5,500,000	Μόναχον	250,000

ΣΑΞΟΝΙΑ	2,800,000	Δρέσδη	220,000
ΒΥΡΤΕΜΒΕΡΓΗ	2,000,000	Στουτγάρτη	110,000
Ένταῦθα ἀνήκουσι καὶ 22 ἄλλα μικρὰ κράτη.			
ΒΕΛΓΙΟΝ	5,000,000	Βρυξέλαι	200,000
ΟΛΛΑΝΔΙΑ	4,200,000	Χάγη	100,000

Γ'. ΒΟΡΕΙΑ ΚΡΑΤΗ

ΜΕΓΑΛΗ ΒΡΕΤΤΑΝΙΑ	35,000 000	Λονδῖνον	4,000 000
ΔΑΝΙΑ	2,000,000	Κοπενάγη	240,000
ΣΟΥΗΔΙΑ	4,500,000	Στοκόλμη	170,000
ΝΟΡΒΕΓΙΑ	1,800,000	Χριστιανία	100,000
ΡΩΣΣΙΑ	78,000,000	Πετρούπολις	900,000 σχεδόν.

Έκτὸς τούτων ὑπάρχουσι καὶ ἄλλα μικρὰ καὶ ἀσήμαντα κράτη οἷον ἡ τοῦ Ἀγίου Μαρίνου ἐν Ἰταλίᾳ, ἡ τῆς Ἀνδόρρας ἐν Ἰσπανίᾳ, ἡ τοῦ Μονάκου ἡγεμονία ἐν Γαλλίᾳ, τὸ Λιχτενστάϊν ἐν Αὐστρίᾳ καὶ τὸ μέγα δουκάτον Λουξεμβούργον ἐν Ὁλλανδίᾳ.

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΓΩΝ

ΑΙ ΛΟΙΠΑΙ ΗΠΕΙΡΟΙ

ΤΜΗΜΑ ΠΡΩΤΟΝ

Η ΑΣΙΑ

Κάτοικοι 840,000,000.

Ἱστορικὴ ἔποψις.

Ἡ Ἀσία, παραβαλλομένη πρὸς τὰς λοιπὰς Ἠπείρους, εἶναι ἡ μεγίστη, ἡ ἀρχαιοτάτη, ἡ κεντρικωτάτη, ἡ ὑψηλοτάτη, ἡ ἰσχυροτάτη καὶ ἡ πλουσιωτάτη πασῶν. Ὡς τοιαύτη δὲ ὑπῆρξεν ἡ πρώτη κοιτὶς τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, ἡ ἐστία τοῦ παναρχαίου πολιτισμοῦ, καὶ ἡ μήτηρ καὶ γενέτειρα τῶν 4 μεγάλων θρησκειῶν ἥτοι τῆς εἰδωλολατρείας, τῆς Ἰουδαϊκῆς, τῆς Χριστιανικῆς καὶ τῆς Μωαμεθανικῆς. Διὰ ταῦτα ἡ Ἀσία εἶναι Ἡπειρος γενετικὴ καὶ μεταδοτικὴ τοῦ ἀρχαίου πολιτισμοῦ οὐχὶ ὅμως καὶ ἀποδεκτικὴ τοῦ νεωτέρου πολιτισμοῦ. Διότι πᾶν ξενικὸν καὶ ἀλλότριον ἀποκρούεται καὶ καταδιώκεται ὑπὸ τῶν βαρβάρων κατοίκων αὐτῆς.

α.) Φυσικὴ κατάστασις.

1) Ὅρια, ὠκεανοί, θάλασσαι, πελάγη, κόλποι καὶ πορθμοί.

Ἡ Ἀσία κειμένη ἐν τῷ μέσῳ τῶν 4 Ἠπείρων τοῦ κόσμου περιβάλλεται ὑπὸ 3 ὠκεανῶν, τοῦ Β Παγωμένου, τοῦ Μεγάλου καὶ τοῦ Ἰνδικοῦ καὶ ὑπὸ 3 θαλασσῶν, τῆς Ἐρυθρᾶς, τῆς Μαύρης καὶ τῆς Μεσογείου. Τοιαύτη δὲ οὕσα ἀποτελεῖ μεγίστην χερσόνησον συνδεομένη πρὸς Δ μετὰ τῆς Εὐρώπης, μεθ' ἧς ἀποτελεῖ μεγίστην νῆσον. Ἐκτὸς δὲ τῶν προειρημένων θαλασσῶν σχηματίζονται καὶ ἄλλαι 5 ἐν τῇ Β καὶ Α πλευρᾷ ἥτοι ἡ Βερίγγειος, ἡ Ὀχοτιστικὴ, ἡ Ἰαπωνικὴ, ἡ ἀνατ. Σινικὴ, ἧς μέρος ἀποτελεῖ ἡ Κιτρίνη καὶ ἡ νότιος Σινικὴ. Τῶν δὲ πολυαριθμῶν κόλπων αὐτῆς ἐπισημότεροι εἶναι ὁ Βεγγαλικὸς μέγιστος πάντων, ὁ Ὁμανικὸς, ὁ Περσικὸς. ὁ τοῦ Ἀ-

δένου, ὁ Σιαμικός καὶ ὁ Ὅβιος. Καὶ οἱ κυριώτεροι πορθμοὶ εἶναι ὁ Βερίγγειος, ὁ Βαβελμανδικός, ὁ τῆς Μαλάκκας, ὁ Ὁρμούζιος καὶ ὁ Σουεζικός· ἐτι δὲ ὁ Ἑλλήσποντος καὶ ὁ Βόσπορος.

2) Ὅρη, ἀκρωτήρια, πεδιάδες καὶ χερσονήσοι.

Ἡ μέγιστη τῶν λοιπῶν Ἠπείρων Ἀσία διαφέρει καθ' ὅλα ἀπὸ αὐτὰς ἥτοι κατὰ τὸ μέγεθος τῶν ὀρέων, πεδιάδων, ποταμῶν, λιμνῶν, ζώων, θηρίων, φυτῶν, δένδρων κτλ. Τὰ πάντα μεγάλα εἶναι ἐν τῇ Ἀσίᾳ. Τὰ δὲ κυριώτερα ὄρη αὐτῆς εἶναι τὰ Οὐράλια, τὰ Καυκάσια, ὁ Ταῦρος, τὸ Ἀραράτ, τὸ Σινᾶ καὶ τὰ Ἀραβικὰ, πρὸς Β δὲ τὰ Ἀλτάϊα, τὰ Σιανικὰ, τὰ Ἰαβλονόϊα, τὰ Σταννοβόϊα καὶ τὰ Ἀλδάνια, καὶ ἐν τῇ κέντρῳ τὸ Βόλουρον, τὸ Ἐλβουρον, τὸ Ἰνδοκοῦχον καὶ τὰ ὑψηλότατα πάντων τὰ Ἰμαλάϊα, τὰ ὅποια θὰ περιγραφῶσιν ἐν οἰκείῳ τόπῳ.

Τῶν δὲ ἀκρωτηρίων ἐπισημότερα εἶναι τὸ Βόρειον (Τζελκούσκινον), τὸ τῆς Λοπάθκας ΒΑ, τὸ τῆς Καμβοίας καὶ τὸ Κομορίνον. Πεδιάδας δὲ ἔχει πολλὰς ὑψηλὰς καὶ χαμηλὰς, αἱ κυριώτεραι τῶν ὁποίων εἶναι ἡ Σιβηρικὴ, ἡ τοῦ Τουρκεστάν, ἡ Ἀριανικὴ, ἡ Θιβητικὴ, ἡ Βουχαρικὴ καὶ ἡ Μογγολικὴ· τῶν δὲ χερσονήσων αὐτῆς μεγαλῆτεραι εἶναι ἡ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, ἡ Ἀραβικὴ, ἡ τοῦ Ἰνδοστάν, τῆς Ἰνδοκίνας, τῆς Μαλάκκας, τῆς Κορέας καὶ τῆς Καμτζάτσκας. Καὶ μία μεγάλη ἔρημος ἡ Κόβη.

3) Ποταμοί, διώρυγες, λίμναι καὶ νῆσοι.

Ἡ Ἀσία ἔχει πολλοὺς καὶ μεγάλους ποταμούς, τινὲς τῶν ὁποίων εἶναι διπλοὶ καὶ δίδυμοι· τούτων δὲ ἐπισημότεροι εἶναι πρὸς Β ὁ Ὅβιος, Ἰανισέης, Λένας καὶ Κολύμας, πρὸς Α ὁ Ἀμούρ, Ὁάγγος καὶ Ἰανοκίαγγος, πρὸς Ν ὁ Βραμαπούτρας, ὁ Γάγγης καὶ ὁ Ἰνδὸς καὶ πρὸς Δ ὁ Εὐφράτης, ὁ Τίγρις, καὶ πολλοὶ ἄλλοι μικροὶ· οἷον ὁ Ἄλυσ, ὁ Ἴρις, ὁ Ἑρμος, ὁ Σκάμανδρος, ὁ Πεκτωλός, ὁ Γρανικός, ὁ Μαϊάνδρος, ὁ Κύνδος, ὁ Ἰορδάνης, ὁ Κύρος καὶ Ἀράξης. Μεταξὺ δὲ τῶν ποταμῶν ὑπάρχουσι καὶ διώρυγες, μέγιστη τῶν ὁποίων εἶναι ἡ Σινικὴ ἢ αὐτοκρατορικὴ καὶ αἱ ὑπὸ τῶν Ἀγγλῶν κατασκευασθεῖσαι ἐν Ἰνδοστάν. Τῶν δὲ λιμνῶν ἐπισημότεραι εἶναι ἡ μέγιστη Κασπία, ἡ Ἀράλη, ἡ Ἀσφαλτίτις, ἡ Οὐρμιά, ἡ Βάνη, ἡ Κουκουνόρη, ἡ Βαϊκάλη καὶ ἡ Βαλκάσχη.

Ἡ Ἀσία ἔχει καὶ νήσους πλείστας καὶ μεγίστας, αἱ κυριώτεραι τῶν ὁποίων εἶναι αἱ Ἰαπωνικαί, αἱ Ἰνδικαί, ἡ Φορμόζα, ἡ Αἰνάνη, ἡ Κεϋλῶνη, ἡ Σακαλιάνη, αἱ Κορίλαι, αἱ Λακεδίβαι, αἱ Μαλδίβαι, ἡ νέα Ζέμλα καὶ πᾶσαι αἱ Ἑλληνικαὶ αἱ κείμεναι ἐν τῇ παραλίᾳ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, Κύπρος, Ῥόδος, Σάμος, Χίος, Λέσβος, Κῶς, Πάτμος, Κασος, Κάρπαθος καὶ ἄλλαι μικρότεραι.

4) *Κλίμα, ἔδαφος καὶ προϊόντα τῆς Ἀσίας.*

Τὸ μὲν κλίμα τῆς Ἀσίας εἶναι ψυχρὸν πρὸς Β, συγκερασμένον ἐν μέσῳ καὶ θερμὸν πρὸς Ν· τὸ δὲ ἔδαφος ποικίλον ἥτοι ἄκαρπον πρὸς Β, τρέφον πολλὰ ζῶα καὶ ἄγρια θηρία καὶ ἔχον πολύτιμα μέταλλα, καρποφόρον δὲ ἐν ταῖς κεντρικαῖς πεδιάσι καὶ κοιλάσι καὶ καρποφορώτατον πρὸς Ν. Τὰ δὲ κυριώτερα προϊόντα εἶναι δημητριακοὶ καρποὶ, βάμβαξ μέταλλα, ὄρυζα τέιον, ὄπιον καὶ ἄλλα ἄρωματικά καὶ πολύτιμα μέταλλα χρυσοῦ, ἀργύρου κλ.

5) *Κάτοικοι, θρησκεία καὶ πολιτεύμα.*

Οἱ κάτοικοι τῆς Ἀσίας ἀνήκουσιν εἰς 3 φυλάς, τὴν Καυκασίαν, τὴν Μογγολικὴν καὶ τὴν Μαλαϊκὴν. Κατὰ δὲ τὴν θρησκείαν ὑπὲρ τὰ 640 ἑκατ. εἶναι εἰδωλολάτραι, περὶ τὰ 180 ἑκατ. Μωαμεθανοί, 25 ἑκατ. Χριστιανοὶ καὶ 1 ἑκατ. Ἰουδαῖοι. Τὸ δὲ πολιτεύμα πανταχοῦ σχεδὸν εἶναι δεσποτικόν, πλὴν τῆς Ἰαπωνίας. Καὶ κατὰ τὴν διανοητικὴν ἀνάπτυξιν διατελοῦσιν ἐν βαρβαρότητι οἱ κάτοικοι.

6) *Πολιτικὴ κατάστασις.*

Ἡ Ἀσία πολιτικῶς διαιρεῖται εἰς 12 χώρας μεγάλας, τῶν ὁποίων τινὲς μὲν εἶναι ἀνεξάρτητοι, τινὲς δὲ εἶναι κατακτηθεῖς τῶν Εὐρωπαίων.

ΧΩΡΑΙ ΤΗΣ ΑΣΙΑΣ.

Τούτων μεγίστη εἶναι βόρειος ἡ Σιβηρία (5 ἐκ.), 7 κεντρικαὶ ἡ Ἀσιατικὴ Τουρκία (15 ἐκ.), ἡ Καυκάσιος Ῥωσσία (5 ἐκ.), ἡ Περσία (6 ἐκ.), τὸ Τουρκεστάν (8 ἑκατ.), τὸ Ἀφγανιστάν (10 ἐκ.) ἡ Σινικὴ αὐτοκρατορία (460 ἐκ.) καὶ ἡ Ἰαπωνία (40 ἐκ.) καὶ 4 νότιαι, ἡ Ἰνδοκίνα (40 ἐκ.) τὸ Ἰνδοστάν (250 ἐκ.) τὸ Βελουχιστάν (2 ἐκ.) καὶ ἡ Ἀραβία (6 ἐκ.).

7) *Ταφοβαίνη*

Δημόσια Κεντρικὴ Βιβλιοθήκη Βεροῖας

ΤΜΗΜΑ ΔΕΥΤΕΡΟΝ
ΒΟΡΕΙΑΙ ΧΩΡΑΙ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

Η ΣΙΒΗΡΙΑ

Κάτοικοι 5,000,000.

Ιστορική ἑποχή.

Ἡ Ῥωσσία διὰ τὰ ἐκτείνῃ τὸ κράτος καὶ εἰς τὴν Ἀσίαν κατέκτησε τὴν Σιβηρίαν ὡς ἀσφαλὲς ὁρμητήριον πρὸς κατάκτησιν ἄλλων χωρῶν τῆς Ἀσίας, τῆς ὁποίας μέχρι τοῦδε κατέκτησε τὴν Καυκάσιον Ῥωσσίαν καὶ τὸ πλεῖστον μέρος τοῦ Τουρκεστάν. Ἡ δὲ κατάκτησις τῶν χωρῶν τούτων ἐγένετο ἀπὸ τοῦ 19. αἰῶνος μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς ἡμερῶν.

α.) Φυσικὴ κατάσταση.

Ὠκεανοί, θάλασσαι, κόλποι καὶ πορθμός.

Ἡ Σιβηρία κατέχουσα τὴν Β. πλευρὰν τῆς Ἀσίας περιβάλλεται ὑπὸ τοῦ Β παγωμένου ὠκεανοῦ καὶ τοῦ Μεγάλου ἐν μέρει, ὑπὸ τῆς Βερίγγειου καὶ Ὀχοτιστικῆς θαλάσσης καὶ πρὸς Δ μὲν ὁρίζεται ὑπὸ τῶν Οὐραλίων ὄρεων, πρὸς Ν δὲ ὑπὸ τοῦ Τουρκεστάν, τῶν Ἀλταίων, Ἰαβλονοίων καὶ Στανοβοίων ὄρεων· ἔχει δὲ κόλπους μὲν πολλούς, πορθμὸν δὲ ἓνα τὸν Βερίγγειον.

Ὅρη, ἀκρωτήρια, ποταμοί, λίμναι καὶ χερσόνησοι.

Ἡ Σιβηρία ἐκ 3 πλευρῶν περιβάλλεται ὑπὸ ὄρεων, κυριώτερα τῶν ὁποίων εἶναι πρὸς Δ τὰ Οὐράλια (6,000') πρὸς Ν τὰ Ἀλταία, Σιανικά καὶ Ἰαβλονοία (10,000') καὶ πρὸς Α τὰ Στανοβοία καὶ Ἀλδάνια (10,000'). Τὰ δὲ κυριώτερα ἀκρωτήρια εἶναι τὸ Βόρειον (Τζελιούσκινον), τὸ τῆς Λοπάτκας ΒΑ καὶ τὸ Σιδύρεστον ΝΑ. Οἱ δὲ κυριώτεροι ποταμοὶ εἶναι οἱ προμνημονευθέντες, ὁ Ὅβις, ὁ Ἰενισέης, ὁ Λένας καὶ ὁ παραπόταμος Κολύμας. Λίμνας δὲ ἔχει μεθορίου μὲν δύο τὴν Κασπίαν καὶ Ἀράλην, ἐσωτερικὰς δὲ τὴν Βαλκάλην καὶ 2 μικρὰς ἀλατούχους. Καὶ χερσονήσους 4, τὴν τῆς Κορέας, τὴν τῆς Καμτζάτκας, τὴν Β καὶ τὴν ΒΔ.

6.) Πολιτική κατάστασις.

Ἡ Σιβηρία διαιρεῖται πρῶτον μὲν εἰς Ἀν. καὶ Δυτ. δεύτερον δὲ εἰς 5 διοικήσεις καὶ 8 ἐπαρχίας. Ἐχει δὲ πόλεις ὀλίγας καὶ μικράς, ὧν κυριώτεραι εἶναι.

1) Ἡ Τοβόλσκη (30,000) πρωτ. αὐτῆς ἐμπορικὴ καὶ ἀποθήκη τῶν γουναρικῶν.

2) Ἡ Ἰρκούσκη (35,000) πρωτ. τῆς Α Σιβηρίας, ἐπισημοτάτη καὶ ὠραιότατη πόλις.

3) Ἡ Ὀμσκη (28,000) ἐπίσημος πόλις πρὸς Ν τῆς Τοβόλσκης.

4) Ἡ Τόμσκη 20,000) ἐπίσημος διὰ τὰ πλούσια μεταλλεῖα

5) Ἡ Τεουμένη (15,000) ἐμπορικὴ πόλις ΜΔ τῆς Τοβόλσκης κειμένη.

6) Ἡ Βαρναούλη (15 000), ἔχει πλούσια μεταλλεῖα.

Ἄλλαι μικρότεραι πόλεις εἶναι ἡ Κιάχτα, ἡ Αἰκατερινούπολις, ἡ Πετροπαυλόσκη, ἡ Ὀχότσκη καὶ ἡ Νερισχίνσκη.

Ἡ χώρα τοῦ Ἀμούρ καὶ αἱ νῆσοι.

Εἰς τὴν Σιβηρίαν ἀνήκει καὶ ἡ πρὸ ὀλίγων ἐτῶν κατακτηθεῖσα χώρα τοῦ Ἀμούρ, ἣτις πρότερον ἀνῆκεν εἰς τὴν Κίναν. Τῶν δὲ νήσων ἐπισημότεραι εἶναι αἱ τῆς Νέας Σιβηρίας, αἱ πρὸς Β τῆς Ἰαπωνίας Κουρίλαι καὶ ἡ Σακαλιανούλα.

Κλίμα ἔδαφος καὶ προϊόντα.

Τὸ μὲν κλίμα τῆς Σιβηρίας εἶναι ψυχρότατον, ἔνεκα τοῦ ὁποίου ὁ μὲν χειμὼν εἶναι δριμύτατος διαρκῶν 10 μῆνας, τὸ δὲ θέρος βραχὺ καὶ θερμόν. Τὸ δὲ ἔδαφος ἄκαρπον μὲν πρὸς Β, ὀλίγον δὲ καρποφόρον πρὸς Ν καὶ Δ, ἐνθα οἱ κάτοικοι ζῶσιν ἐκ τῆς κτηνοτροφίας, θήρας καὶ ἀλιείας. Καὶ τὰ κυριώτερα προϊόντα εἶναι ἄφθονα μέταλλα χρυσοῦ, ἀργύρου, πλατίνης, χαλκοῦ, σιδήρου, λιθανθράκων καὶ πολυτίμων λίθων, ὀλίγοι δημητριακοὶ καρποί, γεώμηλα καὶ κάνναβις.

Κάτοικοι, θρησκεία καὶ διαπονητικὴ κατάστασις.

Οἱ κάτοικοι τῆς Σιβηρίας διαιροῦνται εἰς 2 τάξεις. 1) εἰς τοὺς ἐγχωρίους Ἀσιανούς βαρβάρους, νομαδικούς, θηρευτὰς καὶ ἀλιεῖς· 2) εἰς τοὺς Ῥώσους κατακτητὰς, ἀποικιστὰς καὶ ἐξορίστους κα-

τοικοῦντας εἰς τὴν Δ Σιβηρίαν. Καὶ οἱ μὲν πρῶτοι ἀνήκουσιν εἰς τὴν Μογγολικὴν φυλὴν, οἱ δὲ δεῦτεροι εἰς τὴν Καυκασίαν. Κατὰ δὲ τὴν θρησκείαν οἱ μὲν ἐγγώριοι εἶναι εἰδωλολάτραι καὶ Μωαμεθανοί, οἱ δὲ Ῥώσσοι Χριστιανοὶ Ὁρθόδοξοι. Ἐκ τούτων ἐννοεῖται ὅτι διανοητικῶς ἐν ἀγρίᾳ καταστάσει διατελοῦσιν ἐκτὸς τῶν Ῥώσσων, οἵτινες, διαφέρουσι τῶν ἐγγωρίων ὡς Εὐρωπαῖοι.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

Η ΚΑΥΚΑΣΙΟΣ ΡΩΣΣΙΑ

Κατ. 5,000,000.

Ἱστορικὴ ἐποψις.

Πᾶσα ἡ χώρα, ἥτις κεῖται μεταξὺ τῆς Κασπίας καὶ Μαύρης θαλάσσης, ὀνομάζεται Καυκάσιος Ῥωσσία ἐκ τοῦ διατέμνοντος αὐτὴν ὄρους Καυκάσου. Αὕτη τὸ πάλαι περιεῖχε τὰ βασίλεια, τῆς Κολχίδος, τῆς Ἰβηρίας καὶ τῆς Ἀλβανίας καὶ περὶ τὰ τέλη τοῦ παρελθόντος αἰῶνος κατεκτῆθη ὑπὸ τῶν Ῥώσσων καὶ κατοικεῖται ὑπὸ τῶν Κιρκασίων.

α.) Φυσικὴ κατάστασις.

Ἡ Καυκάσιος Ῥωσσία ὀρίζεται πρὸς Α μὲν ὑπὸ τῆς Κασπίας θαλάσσης πρὸς Β δὲ ὑπὸ τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ῥωσσίας, πρὸς Δ ὑπὸ τῆς Μαύρης θαλάσσης καὶ Ἀσιατικῆς Τουρκίας καὶ πρὸς Ν ὑπὸ τῆς Περσίας.

Ὁρη δὲ ἔχει διατέμνοντα αὐτὴν τὰ Καυκάσια (18,000'). Ποταμοὺς δὲ τὸν Κῦρον, τοῦ ὁποῖου παραπόταμος εἶναι ὁ Ἀράξης, καὶ μικροτέρους τὸν Κούμαν καὶ Τερέξην, καὶ λίμνην μίαν καὶ μόνην ἔχει ἡ χώρα τὴν Ἐριθάνην, κειμένην ἐν τῇ ΝΔ πλευρᾷ.

β.) Πολιτικὴ κατάστασις.

Ἡ Καυκάσιος Ῥωσσία, ἀποτελοῦσα μέρος τοῦ Ῥωστικοῦ κράτους, διαιρεῖται εἰς βορ. καὶ νοτ. Καυκασίαν καὶ περιέχει 13 διοικήσεις. Αἱ δὲ ἐπισημότεραι πόλεις αὐτῆς εἶναι αἱ ἐξῆς.

1) Ἡ Τιφλὶς (70,000) κειμένη ἐπὶ τοῦ Κύρου ποτ. πάλαι μὲν ἦν πρωτ. τοῦ βασιλείου τῆς Γεωργίας, νῦν δὲ πρωτ. τῆς χώρας, ὠραιότατη, βιομηχανὸς καὶ ἐμπορικὴ, ἐπίσημος δὲ διὰ τὰ θερμὰ καὶ θειοῦχα ὕδατα.

Πέριξ αὐτῆς ὑπάρχουσιν 7 Γερμανικὰ χωρία.

2) Ἡ παλαιὰ Σεμάχη (30,000) κειμένη ἐν τῇ Ν πλευρᾷ, εἶναι λίαν ὄχυρά, καὶ ἐμπορικὴ ἔχουσα ἐργοστάσια μετὰξης.

3) Ἡ Σταυρούπολις (25 000) κειμένη ἐν τῇ Β πλευρᾷ, εἶναι ὄχυρά πόλις.

4) Ἡ Βλαδικάβκη (20,000) ὄχυρά πόλις ἐπὶ τοῦ Καυκάσου.

5) Ἡ Ἀχαλτζίκη (18,000) εἶναι βιομήχανος καὶ ἐμπορικὴ πόλις.

6) Ἡ Σχούτσα (18,000) κειμένη ἐπὶ βράχου, εἶναι ὄχυρά καὶ βιομήχανος πόλις.

7) Ἡ Βακού (15,000) ὄχυρά καὶ εὐλίμενος ἐπὶ τῆς Κασπίας θαλάσσης κειμένη.

8) Ἡ Ἐριβάνη (15,000) πρωτ. τῆς Περσικῆς Ἀρμενίας ἔχουσα ὄχυράν ἀκρόπολιν.

9) Ἡ Δερβέντη (15,000) ἐν τῇ Κασπίᾳ θαλάσσει.

10) Ἡ Ἀλεξανδρόπολις (15,000) εἶναι ὄχυρά μεθόριος πόλις.

11) Καὶ ἡ Ἐλισαβετόπολις (15,000) εἶναι ὄχυρά πόλις.

Κλίμα, ἔδαφος καὶ προϊόντα.

Τὸ μὲν κλίμα τῆς χώρας εἶναι συγκερασμένον, ἥπιον καὶ γλυκύ. Τὸ δὲ ἔδαφος αὐτῆς εὐφορώτατον μὲν κατὰ τὸ πλεῖστον, ἀλλ' οὐχὶ καὶ καλῶς καλλιεργημένον ἔνεκα τῆς βαρβαρότητος τῶν κατοίκων καὶ τὰ προϊόντα εἶναι δημητριακοὶ καρποὶ, βάμβαξ, ἔλαιον λίνον, ὀρύζιον, ὀπωρικά διάφορα καὶ ἀφθονίαν διαφόρων μετὰλλων ἔχει.

Κάτοικοι, θρησκεία, γλῶσσα καὶ διανοητικὴ κατάστασις.

Οἱ μὲν κάτοικοι εἶναι πολλῶν καὶ διαφόρων ἐθνικοτήτων οἷον Ῥῶσσοι Ἕλληνες, Ἀρμένιοι, Γερμανοί, Ἰουδαῖοι, Τάταροι, Κιρκάσιοι, Καλμουκοὶ κλπ. Κατὰ δὲ τὴν θρησκείαν εἶναι Χριστιανοί, οἱ μὲν πλεῖστοι ὀρθόδοξοι, οἱ δὲ λοιποὶ Καθολικοὶ καὶ Διαμαρτυρόμενοι, ὀλίγοι δὲ Μωαμεθανοί, Ἰουδαῖοι καὶ εἰδωλολάτραι. Γλῶσσαι δὲ ὁμιλοῦνται πολλαὶ καὶ διάφοροι, ἀνατολικαὶ καὶ Εὐρωπαϊκαί. Καὶ κατὰ τὴν διανοητικὴν ἀνάπτυξιν εἶναι βάρβαροι ὥς οἱ λοιποὶ Ἀσιανοί.

ΤΜΗΜΑ ΤΕΤΑΡΤΟΝ

ΚΕΝΤΡΙΚΑΙ ΧΩΡΑΙ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

ΤΟ ΤΟΥΡΚΕΣΤΑΝ (ΤΟΥΡΑΝ ΚΑΙ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΟΣ ΤΑΤΑΡΙΑ)

Κατ. 8, '00,000.

Ιστορική ἔποψις

Τὸ Τουρκεστάν (χώρα τῶν Τούρκων) πάλαι κατοικοῦμενον ὑπὸ διαφόρων βαρβάρων καὶ φέρον διάφορα ὀνόματα, κατὰ τὸν 5'. αἰῶνα κατεκτήθη ὑπὸ τῶν Περσῶν. Κατὰ δὲ τὸν 8'. αἰῶνα π. Χ. κατεκτήθη ὑπὸ τοῦ Ἀλεξάνδρου τοῦ μεγάλου καὶ τῶν διαδόχων αὐτοῦ. Ἀπὸ δὲ τοῦ 9'. αἰῶνος μ. Χ. περιέπεσεν εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶν Οὐννων, τῶν Τούρκων, τῶν Ἀράβων καὶ τοῦ φοβεροῦ κατακτητοῦ Τσιγγισχάνου. Ἀπὸ δὲ τοῦ 1865 μέγα μέρος αὐτοῦ κατεκτήθη ὑπὸ τῶν Ῥώσων.

α.) Φυσικὴ κατάστασις

Τὸ Τουρκεστάν ὀρίζεται πρὸς Β μὲν ὑπὸ τῆς Σιβηρίας καὶ τῆς Ἀράλης λίμνης, πρὸς Α δὲ ὑπὸ τῆς Σινικῆς αὐτοκρατορίας, πρὸς Ν ὑπὸ τοῦ Ἀφγανιστάν καὶ τῆς Περσίας καὶ πρὸς Δ ὑπὸ τῆς Κασπίας θαλάσσης.

Ὅρη δὲ ἔχει πρὸς Α μὲν τὸ Βόλουργον, πρὸς Μ δὲ τὸ Ἰνδοκοῦχον· τῶν δὲ ποταμῶν τῆς χώρας ἐπισημότεροι εἶναι οἱ ἀκόλουθοι δύο.

Ὁ Ὠξος (Ἀμουδάρια) καὶ ὁ Ταξάρτης (Σερδάρια).

Καὶ λίμνας ἔχει ἡ χώρα πολλάς, ἐπισημότεραι τῶν ὑποίων εἶναι ἡ Ἀράλη, ἡ Βαλχάσχη, ἡ Σασσουκούλη καὶ ἡ Ἀλακούλη.

β.) Πολιτικὴ κατάστασις.

Τὸ Τουρκεστάν πολιτικῶς διαιρεῖται εἰς δύο μεγάλα μέρη 1) τὸ Ἀνεξάρτητον Τουρκεστάν· 2) τὸ Ῥωσσικὸν Τουρκεστάν.

Α'. ΤΟ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΟΝ ΤΟΥΡΚΕΣΤΑΝ

Κατ. 4,000,000.

Τοῦτο πολιτικῶς διαιρεῖται εἰς χανάτχ.

1) Τὸ χανάτον τῆς Χοκάνδης (3 ἑκατομ.) ἔχει ὁμώνυμον πρῶτ.

Χοκάνδην, (80,000), κειμένην παρὰ τὸν Ἰαζάρτην καὶ ἐπίσημον ὡς καθέδραν τοῦ Τσιγγισχάνου χρηματίσασαν.

2) Τὸ χανάτον τῶν Τουρκομάνων (800,000). ἔχον μικρὰν καὶ ἀσήμαντον πρωτ.

3) Τὸ τῆς Κονδούζης καὶ Παμίας (200,000) ἔχον μικρὰν πρωτεύουσαν.

Ἐνταῦθα παρατηρητέον ὅτι μέρος τοῦ χανάτου τῆς Χοκάνδης κατέκτησεν ἡ Ρωσσία κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη.

Β! ΤΟ ΡΩΣΣΙΚΟΝ ΤΟΥΡΚΕΣΤΑΝ

Κατ. 4,000,000.

Τὸ Ῥωσσικὸν Τουρκεστάν περιέχει μικρὰ καὶ μεγάλα χανάτα τὰ ἐπίσημότερα τῶν ὑποίων εἶναι· 1) τὸ τῆς Βουχάρας (2 ἑκατ.) καὶ 2) τὸ τῆς Χίβας (1 ἑκατ.)· ἐπίσημότεραι δὲ πόλεις ἐν τῷ Ῥωσσικῷ Τουρκεστάν εἶναι·

1) Ἡ Βουχάρα (100,000) πρωτ. τοῦ νῦν ὑποτελοῦς χάνου ἡ μεγίστη καὶ ἐπίσημοτάτη ἐμπορικὴ πόλις, ἥτις πρότερον ἐφημιζετο ὡς κέντρον τοῦ πολιτισμοῦ.

2) Ἡ Τασκένδη (100,000) μεγίστη πόλις καὶ ἐμπορικωτάτη τοῦ Τουρκεστάν.

3) Ἡ Σχερσιέβη (70,000) κειμένη ΝΑ τῆς Βουχάρας.

4) Ἡ Μέρβη (40,000) ἄλλοτε πρωτ. κειμένη ἐν τῷ χανάτῳ τῆς Βουχάρας.

5) Ἡ Χίβα (25,500) πρωτ. τοῦ ὁμωνύμου χανάτου εἶναι λίαν ὀχυρὰ πόλις.

6) Ἡ Χοσχένδη (25,000) ὀχυρὰ καὶ ἐμπορικὴ.

7) Τὸ Τουρκεστάν (20,000) πρωτ. τῆς Ῥωσσικῆς διοικήσεως.

8) Ἡ Βάλκα (20,000 Βάκτρα) παναρχαιοτάτη πόλις τῆς Βουχάρας.

9) Καὶ ἡ Σαμρκάνδη (30,000) παναρχαιοτάτη πόλις.

Μέρος τοῦ Τουρκεστάν κατακτηθὲν ὑπὸ τῆς Σινικῆς αὐτοκρατορίας, ὑπὸ τὸ ὄνομα Σινικὸν Τουρκεστάν, θὰ περιγραφῇ ἐκεῖ.

Κλίμα, ἔδαφος, προϊόντα καὶ ἐμπόριον.

Τὸ μὲν κλίμα τοῦ Τουρκεστάν εἶναι συγκερασμένον, ψυχρὸν μὲν

τὸν χειμῶνα, θερμὸν δὲ τὸ θέρος. Τὸ δὲ ἔδαφος διακρινόμενον εἰς χαμηλὸν καὶ ὑψηλὸν εἶναι λίαν καρποφόρον, ἔξαιρουμένων τῶν ἐρήμων στεππῶν, ἀλλὰ οὐχὶ καὶ καλῶς καλλιεργημένον διὰ τὴν βαρβαρότητα τῶν κατοίκων. Τὰ δὲ κυριώτερα προϊόντα εἶναι δημητριακοὶ καρποὶ, ὄρυζα, βάμβαξ, οἶνος, μέταξα, λίνον, σήσαμον κτλ. τρέφει δὲ ζῶα διάφορα, ἡμερα καὶ ἄγρια καὶ μεταλλεῖα χρυσοῦ καὶ ἀργύρου καὶ πολυτίμων λίθων ἔχει. Καὶ τὸ ἐμπόριον τῶν ἐγχωρίων προϊόντων γίνεται διὰ τῶν καραβανίων.

Κάτοικοι, θρησκεία, πολίτευμα καὶ διαπονητικὴ κατάστασις

Οἱ μὲν κάτοικοι τῆς χώρας εἶναι Πέρσαι, Τοῦρκοι, Τουρκομάνοι καὶ Κιργίσιοι. Κατὰ δὲ τὴν θρησκείαν Μωαμεθανοὶ Σχίται καὶ Σουνίται· τὸ δὲ πολίτευμα πάντων τῶν χανάτων εἶναι ἀπόλυτον δεσποτικὸν καὶ κατὰ τὴν διανοητικὴν ἀνάπτυξιν οἱ κάτοικοι διὰμνέουσιν ἐν βαρβαρότητι.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

ΑΣΙΑΤΙΚΗ ΤΟΥΡΚΙΑ

Κάτοικοι 15,000,000.

Ἱστορικὴ ἔποψις.

Οὐδεμία ἄλλη χώρα τῆς Ἀσίας ἐνδιαφέρει ἡμᾶς τοὺς Ἕλληνας περισσότερον ἐθνικῶς, ὅσον ἡ χώρα αὕτη· διότι ἐν ταύτῃ ἔγεινεν ὁ Τρωϊκὸς πόλεμος, ἐν ταύτῃ ἔγειναν αἱ 30 ἑλληνικαὶ ἀποικίαι μετὰ τὸν Τρωϊκὸν πόλεμον, ἐν ταύτῃ ἐγεννήθη ὁ πανάρχαιος Ἑλληνικὸς πολιτισμὸς, ἐνταῦθα ἐγεννήθησαν οἱ μεγαλύτεροι καὶ σοφώτεροι ἄνδρες τῆς Ἑλλάδος καὶ τελευταῖον ἐν ταύτῃ ἐγεννήθησαν ἡ Ἰουδαϊκὴ καὶ Χριστιανικὴ θρησκεία. Ἡ χώρα αὕτη διετήρησε τὸν πολιτισμὸν καθ' ὅλην τὴν ἀρχαιότητα μέχρι τῆς κατακτῆσεως αὐτῆς ὑπὸ τῶν ἐκ τοῦ Τουρκεστὰν εἰσβαλόντων καὶ κατακτησάντων τὴν χώραν Τούρκων κατὰ τὸ 1430, ἀπὸ τῶν ὁποίων ἔλαβε καὶ τὸ νέον αὐτῆς ὄνομα «Ἀσιατικὴ Τουρκία».

α.) Φυσικὴ κατάστασις.

Ὅρια, θάλασσαί, πελάγη, κόλποι καὶ πορθμοί.

Ἡ Ἀσιατικὴ Τουρκία κατέχουσα τὴν ΒΔ γωνίαν τῆς Ἀσίας,

ὀρίζεται πρὸς Β μὲν ὑπὸ τοῦ Εὐξείνου Πόντου καὶ τῆς Προποντίδος, πρὸς Δ δὲ ὑπὸ τοῦ Αἰγαίου πελάγους καὶ τῆς Μεσογείου θαλάσσης, πρὸς Ν ὑπὸ τῆς Ἀραβίας καὶ πρὸς Α ὑπὸ τῆς Περσίας καὶ τῆς Καυκασίου Ῥωσσίας.

Ἐκτὸς δὲ τῶν θαλασσῶν τούτων ἐκ τοῦ Αἰγαίου πελάγους σχηματίζονται πολλοὶ κόλποι ἐν τῇ παραλίᾳ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, ἐπισημότεροι τῶν ὁποίων εἶναι οἱ ἀκόλουθοι.

1) Ὁ Ἀστακηνὸς ἐν τῇ Προποντίδι. 2) ὁ Ἀδραμυττηνὸς πρὸς Δ τῆς νήσου Λέσβου. 3) ὁ Ἑρμαϊκὸς κόλπος τῆς Σμύρνης πρὸς Ν τοῦ προηγουμένου. 4) ὁ τῆς Ἐφέσου νοτιώτερον. 5) ὁ Ἰασσιχὸς πρὸς Α τῆς Πάτμου καὶ 7) ὁ Κεραμεικὸς πρὸς Ν τοῦ προηγουμένου.

Πορθμοὺς δὲ ἔχει τὸν Βόσπορον καὶ τὸν Ἑλλησποντον.

Ὅρη, ἀκρωτήρια, ποταμοί, λίμναι καὶ χειρσόνησοι.

Ἡ Ἀσιατικὴ Τουρκία ἔχει ὄρη πολλὰ καὶ μεγάλα, κυριώτερα εἶναι τὰ ἀκόλουθα.

1) Τὸ Ἀραράτ (17,000') ἐν τῇ Ἀρμενίᾳ ἐπίσημον ἐν τῇ ἱερᾷ Γραφῇ.

2) Ὁ Ταῦρος καὶ Ἀντίταυρος (15,000') ἐν τῇ Μικρᾷ Ἀσίᾳ.

3) Ὁ Λίβανος καὶ Ἀντιλίβανος (10,000') ἐπίσημος διὰ τὰς κέδρους.

4) Τὸ Θαβώρ καὶ Κάρμηλον (3,000') ἐπίσημα ἐν τῇ ἱερᾷ Γραφῇ.

5—10 Ὁ Ὀλυμπος, ἡ Ἰδὴ, τὸ Σίπυλον, ὁ Τμῶλος καὶ ὁ Κάδμος ἐν Μ. Ἀσίᾳ· τῶν δὲ πολλῶν ἀκρωτηρίων ἐπισημότερα εἶναι· Τὸ Ἡράκλειον, τὸ Ποσειδῖον, τὸ Δαρδάνιον, τὸ Σίγειον, ἡ Μυκάλη, τὸ Τριόπιον, τὸ Ἀφροδίσιον, τὸ Πηδάλιον καὶ τὸ Χελιδόνιον.

Καὶ χειρσόνησον μίαν καὶ μόνην ἔχει τὴν τῆς Μικρᾶς Ἀσίας περιάνυμον.

Τῶν δὲ πολυαριθμῶν ποταμῶν ἐπισημότεροι εἶναι·

Ὁ Εὐράτης, ὁ μέγιστος πάντων καὶ εἰς τῶν 4 ποτ. τοῦ Παραδείσου πηγάζων ἐκ τοῦ Ἀραράτ, ὁ Τίγρις, ὁ Φάσις, ὁ Ἴρις, ὁ Ἀ-

λυσ, ὁ Σκάμανδρος, ὁ Ἑρμος, ὁ Μαίανδρος, ὁ Κύνδος ἐπίσημος διὰ τὰ ψυχρὰ λουτρά, ἐν οἷς ὁ Ἀλέξανδρος λουσθεὶς ἥσθηνεσε.

Ὁ Ἰορδάνης ἐπίσημος διὰ τὴν βάπτισιν τοῦ Χριστοῦ ὑπὸ τοῦ προδρόμου Ἰωάννου.

Πλὴν τούτων ὑπάρχουσι καὶ ἄλλοι πολλοὶ μικροὶ ποταμοί.

Ἐπισημότεραι δὲ λίμναι εἶναι αἱ ἑξῆς.

Ἡ Βάνη ἐν Ἀρμενίᾳ, ἡ Ἀσφαλτίτις καὶ νεκρὰ θάλασσα ἐν Συρίᾳ, ἡ Τιβερίᾳς (Γεννησαρέτ καὶ θάλασσα τῆς Γαλλιλαίας) ἐν Παλαιστίνῃ, ἡ Σαμαχονίτις, ἡ Δασκυλίτις καὶ ἡ Ἀσκανία.

6.) Πολιτικὴ κατάστασις.

Ἡ Ἀσιατικὴ Τουρκία ὑποκειμένη εἰς τὴν Τουρκίαν, πολιτικῶς διαιρεῖται εἰς 18 Βιλαέτια. Ἐπειδὴ ὅμως ἡ τουρκικὴ διαίρεσις συνεχῶς μεταβάλλεται, ἡ Γεωγραφία ἀκολουθοῦσα τὴν ἀρχαίαν διαιρεῖ εἰς 6 τμήματα. Ταῦτα δὲ εἶναι 1) Ἡ Μικρὰ Ἀσία· 2) Ἡ Ἀρμενία 3). Ἡ Καρδουχία· 4) Ἡ Μεσοποταμία καὶ τὸ Ἰρακ-α-ραβί. 5) Ἡ Συρία· 6) Ἡ Παλαιστίνη.

Α'. Ἡ ΜΙΚΡΑ ΑΣΙΑ

Κατ. 11,000,000.

Ἱστορικὴ ἐποχή.

Ἡ Μικρὰ Ἀσία ὀνομαζομένη καὶ Ἑλλάσσων Ἀσία καὶ Ἀνατολή κατέχει τὸ ΒΔ μέρος τῆς Ἀσιατικῆς Τουρκίας καὶ εἶναι λαμπροτάτη καὶ εὐφορωτάτη χώρα. Ἱστορικῶς δὲ εἶναι ἐπίσημος διὰ τὸν Τρωϊκὸν πόλεμον, διὰ τὰς 30 Ἑλλήν. ἀποικίας καὶ διὰ τὸν πανάρχαιον Ἑλληνικὸν πολιτισμόν. Αὕτη τὸ πάλαι διηρεῖτο εἰς 14 μεγάλα τμήματα, τὰ ὅποια ὀνομάζοντο, Πόντος, Παφλαγονία, Βιθυνία, Μυσία, μετὰ τῆς Τρωάδος, Γαλατία, Λυδία, Φρυγία, Λυκαονία, Καππαδοκία, Ἰωνία, Καρία, Πισσιδία, Κιλικία καὶ Λυκία.

Νῦν δὲ ὡς μέρος τοῦ Τουρκικοῦ κράτους διαιρεῖται μετὰ τῶν νήσων εἰς 8 Βιλαέτια, ἐν οἷς ἐπισημότεραι πόλεις εἶναι αἱ ἀκόλουθοι.

1) Ἡ ΣΜΥΡΝΗ (200,000) κειμένη ἐντὸς τοῦ ὁμωνύμου κόλπου εἶναι ἡ μεγίστη ἐμπορικωτάτη καὶ βιομηχανικωτάτη πόλις οὐ μόνον.

νον τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, ἀλλὰ καὶ ὅλης τῆς Ἀσιατικῆς Τουρκίας καὶ διαιρεῖται εἰς ἄνω καὶ κάτω πόλιν, ἔχουσα λαμπρὰ ἐκπαιδευτικὰ καταστήματα, μεγάλας ἀγορὰς καὶ μέγιστον ἐμπόριον μεθ' ὅλων τῶν μερῶν τοῦ κόσμου. Τῶν δὲ κατοίκων οἱ πλεῖστοι εἶναι Ἕλληνες.

2) Ἡ Προῦσα (100,000) κειμένη εἰς τὰς ὑπαρεῖας τοῦ Ὀλύμπου εἶναι ἡ δευτέρα ἐμπορικὴ, βιομήχανος καὶ ὀχυρὰ πόλις, ἔχουσα θερμὰ ἱαματικά ὕδατα, Σουλτανικὰ ἀνάκτορα, τζαμιά, ἐκπαιδευτήρια καλὰ καὶ παράγουσα καλλίστην μέταξαν.

3) Ἡ Χρυσόπολις (100,000 Σκούταρι) κειμένη ἀπέναντι τοῦ Βυζαντίου θεωρεῖται ὡς προάστειον τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ εἶναι ἐπίσημος διὰ τὴν κατὰ τὸ 324 μ. Χ. γενομένην μάχην μετὰ τοῦ Κωνσταντίνου καὶ Λικινίου.

4) Ἡ Τοκάτη (100,000) εἶναι ἐμπορικὴ καὶ βιομηχανικὴ πόλις.

5) Τὸ Ἰκόνιον (60,000) κείμενον ἐν Λυκαονίᾳ, εἶναι ἐπίσημον, διότι ἐν αὐτῷ ἐδίδαξεν ὁ Ἀπόστολος Παῦλος καὶ βραδύτερον ὑπῆρξεν ἔδρα τῶν Σουλτάνων.

6) Ἡ Κιουτάια (60,000) εἶναι ἐμπορικὴ καὶ βιομήχανος πόλις καὶ ἄλλοτε ὑπῆρξε πρωτ. ὅλης τῆς Μικρᾶς Ἀσίας.

9) Ἡ Ἀγκυρα (60,000) εἶναι ἀρχαιοτάτη πόλις καὶ φημίζεται διὰ τὰ λαμπρὰ μαλλία τῶν αἰγῶν, ἐξ ὧν κατασκευάζουσι περιφημα σάλια.

8) Ἡ Τραπεζοῦς (60,000) κειμένη ἐπὶ τῆς Μαύρης θαλάσσης, εἶναι ἀρχαία ἑλληνικὴ πόλις, ἔχουσα μέγα ἐμπόριον μετὰ τῆς Εὐρώπης καὶ Ἀσίας. Πλησίον ταύτης εἶναι ἡ πόλις Βατούμ, ἔχουσα ὀχυρὸν λιμένα καὶ παραχωρηθεῖσα τῇ Ῥωσίᾳ ὡς ἐλεύθερος λιμὴν.

9) Ἡ Ἀμάσεια (40,000) εἶναι ἐπίσημος ὡς πατρίς τοῦ Στράβωνος.

10) Ἡ Σεβάστεια (40,000) ἤκμασεν ἐπὶ τῶν Ῥωμαίων.

11) Ἡ Ἀττάλεια (30,000) παραλία ἐμπορικὴ πόλις, κειμένη ἐντὸς τοῦ ὁμωνύμου κόλπου.

12) Αἱ Κυδωνίαι (30,000) παραλία ἐμπορικὴ πόλις.

13) Τὸ Ἀιδίνιον (30,000) κείμενον πρὸς Ν τῆς Σμύρνης, συνδέεται διὰ σιδηροδρόμου.

14) Τὰ Ἄδανα (30,000) εἶναι μεσόγειος ἐμπορικὴ πόλις.

Ἄλλαι μικρότεραι πόλεις.

Τοιαῦται εἶναι αἱ ἔχουσαι ἀπὸ 10,000-3,000 κατοίκων.

1) Ἡ Κερασσοῦς εἶναι ἐπίσημος διὰ τὰ λαμπρὰ κεράσια.

2) Ἡ Πέργαμος ὑπῆρξε πρωτ. ὁμωνύμου βασιλείου, καὶ ἦν ἐπίσημος διὰ τὴν μεγάλην βιβλιοθήκην, τὸν Περγαμηνὸν χάρτην καὶ διὰ τὴν γέννησιν τοῦ Γαληνοῦ.

3) Ἡ Ἀμισὸς εἶναι ἀρχαία πόλις.

4) Ἡ Κύζικος ἀρχαία πόλις κειμένη ἐν τῇ παραλίᾳ τῆς Προποντίδος.

5) Ἡ Μαγνησία εἶναι ἐμπορικὴ πόλις, συνδεομένη διὰ σιδηροδρόμου μετὰ τῆς Σμύρνης.

6) Ἡ Φώκαια χωρίον πλησίον τῆς Σμύρνης ἐπίσημος διὰ τὴν ἀποίκισιν τῆς Μασσαλίας.

7) Αἱ Σάρδεις κειμένη ἐπὶ τοῦ Πακτωλοῦ ποτ. ὑπῆρξε πρωτ. τῶν βασιλείων τῆς Λυδίας.

8) Αἱ Ἐρυθραὶ ἐπίσημος διὰ τὴν πυρπόλησιν τοῦ Τουρκικοῦ στόλου ὑπὸ τῶν Ῥώσων κατὰ τὸ 1770.

9) Ἡ Σελεύκεια εἶναι ἀρχαία πόλις κτισθεῖσα ὑπὸ Σελεύκου.

10) Ἡ Ἀβυδος κειμένη ἐντὸς τοῦ Ἐλησπόντου ἀπέναντι τῆς Σηστοῦ.

11) Ἡ Μάκρη πολίχνη κειμένη ἀπέναντι τῆς Ῥόδου.

12) Ἡ Ἰφὸς περίφημος διὰ τὴν κατὰ τὸ 301 π. Χ. μάχην μετὰ τῶν διαδόχων τοῦ Ἀλεξάνδρου.

Πόλεις ὀνομασταὶ διὰ τὴν γέννησιν ἐπισήμων ἀνδρῶν.

1) Ἡ Σινώπη εἶναι ἐπίσημος διὰ τὴν γέννησιν τῶν βασιλέων Μιθιδράτου καὶ Εὐπάτορος, τοῦ φιλοσόφου Διογένοους καὶ ἄλλων.

2) Ἡ Ἀλικαρνασσὸς ἦν ἐπίσημος διὰ τὴν γέννησιν τοῦ Ἡρόδοτου καὶ Διονυσίου καὶ διὰ τὸ Μαυσωλεῖον τῆς Ἀρτεμισίας.

4) Αἱ Κλαζομεναὶ εἶναι ἐπίσημος διὰ τὸν ναὸν τῆς Ἀρτέμιδος καὶ διὰ τὴν γέννησιν τοῦ Ἡρακλείδου, Ἐρμοδώρου καὶ τοῦ ζωγράφου Παρρασίου.

5) Ἡ Μίλητος εἶναι ἐπίσημος διὰ τὰς πολλὰς ἀποικίας, τὴν γέννησιν τοῦ Θάλητος, Ἀναξιμάνδρου, Κᾶδμου, Ἐκαταίου καὶ τῆς Ἀσπασίας.

6) Ἡ Κολοφὼν εἶναι πατρὶς τοῦ Ξενοφάνους, Μιμνέρμου, Ἑρμηςιάννακτος καὶ Νικάνδρου.

7) Ἡ Ταρσὸς εἶναι ἐπίσημος διὰ τὴν περίφημον φιλολογικὴν καὶ φιλοσοφικὴν σχολὴν καὶ διὰ τὴν γέννησιν τοῦ Ἀποστόλου Παύλου.

8) Ἡ Καισάρεια πρωτ. τῆς Καππαδοκίας εἶναι ἐπίσημος διὰ τὴν γέννησιν τοῦ Μ. Βασιλείου.

9) Ἡ Λάμψακος εἶναι ἐπίσημος διὰ τὴν γέννησιν τῶν φιλοσόφων Ἀδριμάντου καὶ Μητροδώρου, τοῦ ἱστορικοῦ Χάρωνος καὶ τοῦ ῥήτορος Ἀναξιμένους.

10—13) Ἡ Μαγνησία τῆς Καρίας, ἡ Μυοῦς παρὰ τὸν Μαίανδρον καὶ ἡ Λάμψακος ἐδόθησαν τῷ Θεμιστοκλεῖ πρὸς σίτησιν ὑπὸ τοῦ Ἀρταξέρξου.

14—17) Ἡ Τέως ἐπίσημος διὰ τὴν γέννησιν τοῦ Ἀνακρέοντος, ἡ Κνίδος διὰ τὴν γέννησιν τοῦ Κτησίου, Εὐδόξου, Θεοπόμπου καὶ Ἀγαθαρχίδου καὶ διὰ τὴν νίκην τοῦ Κόνωνος κατὰ τοῦ Λακεδαιμονίου Πεισάνδρου τῷ 394 π. χ.

Νῆσοι τῆς Μικρᾶς Ἀσίας.

Ἐκτὸς τῶν Κυκλάδων καὶ Σποράδων νήσων τοῦ Αἰγαίου πελάγους ὑπάρχουσι καὶ πολλαὶ ἄλλαι Ἑλληνικαὶ νῆσοι μικραὶ καὶ μεγάλαι κείμεναι ἐν τῇ παραλίᾳ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας. Τούτων δὲ μεγάλαι μὲν εἶναι πέντε, ἡ Κύπρος, ἡ Ρόδος, ἡ Σάμος, ἡ Χίος, καὶ ἡ Λέσβος καὶ μικραὶ περὶ τὰς εἴκοσιν.

Νῆσοι μεγάλαι.

1) Ἡ Κύπρος (180,000) ἀνατολικωτάτῃ πασῶν διατέμενεται ὑπὸ τοῦ Ὀλύμπου, καὶ εἶναι πλουσία καὶ εὐφορτωτάτῃ, παράγουσα πολλὰ καὶ ἄφθονα προϊόντα, ἥτοι οἶνον περίφημον, γεννήματα, βάμβακα, μέταξαν, ἔλαιον, ῥιζάριον κλ. ταύτης πρωτ. μὲν εἶναι ἡ Λευκωσία (25,000), δευτερεύουσαι δὲ ἡ Λάρναξ ἡ Λεμησός, ἡ Βάφφα καὶ ἡ Ἀμμόχωστος κείμεναι ἐπὶ τῆς θέσεως τῶν ἄρ-

χαίων πόλεων. Αὕτη πρότερον μὲν ἀπετέλει μέρος τῆς Τουρκίας, νῦν δὲ ὑπόκειται εἰς τὴν Ἀγγλίαν.

2) Ἡ Ῥόδος (40,000) εἶναι πλουσία καὶ εὐφορωτάτη νῆσος, διατεταμένη ὑπὸ τοῦ Ἀταβάρου ὄρους (5,000') καὶ ἔχει πρωτ. τὴν ὁμώνυμον Ῥόδον (20,000), δύο λιμένας, 5 κώμας καὶ 25 χωρία. Πάλαι δὲ εἶχε πόλεις ἐπισήμους τὴν Ῥόδον, φημιζομένην διὰ τὸν κολοσσιαῖον ἀνδριάντα τοῦ Ἡλίου καὶ διὰ τὴν γέννησιν πολλῶν ἐπισήμων ἀνδρῶν, τὴν Λίνδον, τὴν Κάμειρον, τὴν Ἰαλυσσὸν καὶ τὴν Ἰξίαν.

3) Ἡ Σάμος (80,000) νῆσος εἶναι λίαν εὐφορος παράγουσα δημητριακοὺς καρπούς, οἶνον περίφημον, ἔλαιον κλ. καὶ ἔχει πόλεις καὶ κωμοπόλεις, τὸ Βαθύ πρωτ. τῆς νήσου, τὴν Μεγάλην χώραν, τὸ Καρλόβασι καὶ τοὺς Φούρνους. Ἡ Σάμος εἶναι αὐτοδιοικήτος διοικουμένη ὑπὸ Χριστιανοῦ ἡγεμόνος καὶ τελοῦσα φόρον τῷ Σουλτάνῳ. Πάλαι δὲ ἐφημιζετο ὡς πατρίς τοῦ Πυθαγόρου.

4) Ἡ Χίος (60,000) εἶναι μὲν ὄρεινή, λίαν καρποφόρος ὅμως παράγουσα λαμπρὰ καὶ ἐξαίρετα προϊόντα ἥτοι οἶνον, μαστίχαν, ἀμύγδαλα, σταφίδας κλ. ἔχει δὲ πρωτ. ὁμώνυμον τὴν Χίον, ἐκτὸς τῆς ὑποίας, τὸ πάλαι εἶχε καὶ δύο ἄλλας μικρὰς πόλεις τὴν Βολισσὸν καὶ τὸ Δελφίνιον καὶ ἐφημιζετο ὡς πατρίς τοῦ Ὀμήρου καὶ ἄλλων ἐπισήμων ἀνδρῶν. Οἱ δὲ νῦν κάτοικοι ἐσχάτως πολλὰ παθόντες ἐκ τοῦ καταστρεπτικοῦ σεισμοῦ, εἶναι πασίγνωστοι διὰ τὴν μεγάλην ἐν τῷ ἐμπορίῳ ἐπιτηδεϊότητα καὶ διὰ τὴν φιλομουσίαν.

5) Ἡ Λέσβος (80,000 Μιτυλήνη) δευτέρα μετὰ τὴν Κύπρον, εἶναι μὲν ὄρεινή καὶ δασώδης, ἀλλὰ λίαν εὐφορος καὶ κατάφυτος ὑπὸ ἐλαιῶν ἀμπέλων, μωρεῶν καὶ βάμβακος, παράγουσα πολλὰ καὶ λαμπρὰ προϊόντα. ἔχει δὲ 3 μικρὰς πόλεις τὸ Κάστρον (Μιτυλήνην) πρωτ., τὸ Μόλυβον, τὴν Καλλωνὴν καὶ 130 χωρία. Πάλαι δὲ εἶχεν 6 πόλεις καὶ ἐφημιζετο διὰ τὴν εἰς τὰς τέχνας καὶ ἐπιστήμας πρόσδον τῶν κατοίκων, οἵτινες ἐδυσφημίζοντο διὰ τὴν παραλυσίαν τῶν ἡθῶν, καὶ διὰ τὴν γέννησιν πολλῶν ἐπισήμων ἀνδρῶν καὶ ἰδίως διὰ τὴν περίφημον ποιήτριαν Σαπφώ.

Νῆσοι μικραί.

Τῶν δὲ μικρῶν νήσων ἐπισημότεραι εἶναι ἡ Κάρπαθος (5,000), ἡ Κάσσος, ἡ Κῶς (10,000) πατρὶς τοῦ Ἱπποκράτους καὶ τοῦ Ἀπελοῦ, ἡ Κάλυμνος (4,000) ἡ Σύμη, ἡ Νίσυρος, ἡ Ἐπισκοπὴ, ἡ Πάτμος (3,000) ἐπίσημος διότι ἐν αὐτῇ ἐξορισθεὶς ὁ Εὐαγγελιστῆς Ἰωάννης ἔγραψε τὴν Ἀποκάλυψιν, ἡ Ἰκαρία, τὰ Ψαρὰ ἐπίσημος διὰ τὸν ἐν τῇ ἐπαναστάσει ἡρώισμόν τῶν κατοίκων, αἰνῆσαι τῆς Προποντίδος 9 τὸν ἀριθμὸν (8,000), ἐπισημότεραι τῶν ὁποίων εἶναι ἡ Χάλκη διὰ τὴν θεολογικὴν καὶ ἐμπορικὴν σχολήν, ἡ Ἀντιγόνη καὶ ἡ Πρίγκηπος, φημιζόμεναι διὰ τὸ λαμπρὸν καὶ ὑγιεινὸν κλίμα, χάριν τοῦ ὁποίου, οἱ εὐπορώτεροι τῶν κατοίκων τῆς Κωνσταντινουπόλεως μεταβαίνουσιν ἐκεῖ τὸ θέρος, ἡ Προκόνησος (Μαρμαρᾶ) καὶ ἡ Ἀλώνη.

B'.) Η ΑΡΜΕΝΙΑ

Κάτοικοι 1,700,000.

Ἱστορικὴ ἐποψις.

Ἡ Ἀρμενία τὸ πάλαι ἦν βασιλεῖον ἀνεξάρτητον καὶ πεπολιτισμένον καὶ ὑπετάγη πρῶτον μὲν τοῖς Πέρσαις κατὰ τὸν 5'. αἰῶνα, εἶτα δὲ τῷ Ἀλεξάνδρῳ καὶ τοῖς διαδόχοις αὐτοῦ, ἀπὸ τῶν ὁποίων μετέβη εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶν Ῥωμαίων καὶ ἀπὸ τούτων εἰς τὴν τῶν Βυζαντινῶν καὶ τῶν Τούρκων, ἐπὶ τῶν ὁποίων διενεμήθη μεταξὺ αὐτῶν, τῶν Περσῶν καὶ τῶν Ῥώσων, ὅπως ἐν Εὐρώπῃ τὸ βασιλεῖον τῆς Πολωνίας.

Φυσικὴ κατάστασις καὶ πολιτικὴ διαίρεσις.

Ἡ Ἀρμενία χώρα ὄρεινὴ διατεταταμένη ὑπὸ τοῦ Ἀραράτ καὶ διαρρέομένη ὑπὸ τοῦ Εὐφράτου, Τίγριδος καὶ Ἀράξου, ὁρίζεται πρὸς Β μὲν ὑπὸ τῆς Μαύρης θαλάσσης, πρὸς Α δὲ ὑπὸ τῆς Καυκάσιου Ῥωσσίας πρὸς Ν ὑπὸ τῆς Περσίας καὶ πρὸς Δ ὑπὸ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας. Πολιτικῶς δὲ διαιρεῖται νῦν εἰς 2 τμήματα τὸ τῆς Ἐρζερούμης καὶ τὸ τῆς Χαρπούτης, ἐν οἷς ἐπισημότεραι πόλεις εἶναι αἱ ἐξῆς τρεῖς:

- 1) Ἡ Ἐρζερούμη (80,000) πρωτ. τὴν Τουρκικῆς Ἀρμενίας

κειμένη πλησίον τῶν πηγῶν τοῦ Εὐφράτου, εἶναι ὄχυρά, βιομήχανος, ἐμπορικὴ καὶ κέντρον τοῦ ἐμπορίου.

2) Τὸ Κῆρσ (15,000) κείμενον πρὸς Β τῆς Ἐρζερούμης, εἶναι πόλις, καὶ φρούριον ὀχυρώτατον, ἐπίσημον διὰ τοὺς περὶ αὐτοῦ γενομένους πολέμους τῆς Ῥωσσίας, ἐν τῷ τελευταίῳ τῶν ὁποίων, τῷ Ῥωσσο-Τουρκικῷ, ἐκυριεύθη ὑπὸ τῶν Ῥώσσων. Καὶ 3 ἡ Βαχιάζιτη (15,000) ὄχυρά καὶ ἐμπορικὴ πόλις.

Κάτοικοι καὶ θρησκεία τῶν Ἀρμενίων.

Τῶν κατοίκων τὸ μὲν $\frac{1}{3}$ εἶναι Ἀρμένιοι ποιμένες καὶ γεωργοί, οἱ δὲ λοιποὶ Χριστιανοὶ καὶ Μωαμεθανοὶ. Οἱ Ἀρμένιοι δεχθέντες τὸν Χριστιανισμόν κατὰ τὸν 6'. αἰῶνα μ. Χ. ἀπεσπάρθησαν ἀπὸ τῆς ὀρθοδόξου ἐκκλησίας κατὰ τὸν 7'. καὶ ἀπετέλεσαν ἰδιαιτέραν ἀρεσιν καὶ ἐκκλησίαν. Τὰ δὲ λοιπὰ $\frac{2}{3}$ ζῶσι διεσπαρμένοι εἰς τὴν Εὐρώπ. Τουρκίαν, τὴν Περσίαν, τὰς Ἰνδίας καὶ εἰς τὴν Αὐστρουγγαρίαν, ἐπιτηδείως μετερχόμενοι, ὡς οἱ Ἰουδαῖοι, τὸ ἐμπόριον.

Γ'. Η ΚΑΡΔΟΥΧΙΑ (ΚΟΥΡΔΙΣΤΑΝ).

Ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦτο ὀνομάζεται ἡ χώρα, ἣτις ἐκτείνεται πρὸς Ν τῆς Ἀρμενίας παρὰ τὴν ἀριστερὰν ὄχθην τοῦ Τίγριδος ποταμοῦ καὶ κατοικεῖται ὑπὸ τῶν Κούρδων, ἔθνους νομαδικοῦ, ζῶντος ἐκ τῆς κτηνοτροφίας, γεωργίας καὶ ληστείας. Ἐπειδὴ δὲ τὰ ὅρια τῆς χώρας εἶναι ἀόριστα, ἀποβαίνει ἀδύνατον νῆ ὀρισθῇ ἡ ἐκτασις καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν κατοίκων. Ἐν ταύτῃ τῇ χώρᾳ, διὰ τῆς ὁποίας διήλθεν ὁ Ξενοφῶν μετὰ τῶν μυρίων, δύο μόνον πόλεις ὑπάρχουσι.

1) Ἡ Διαρβεκίρη (60,000) κειμένη παρὰ τὸν Τίγριν, εἶναι πρωτ. τοῦ Βιλαετίου ὀχυροτάτη, βιομήχανος καὶ ἐμπορικὴ, ἔχουσα μεγάλας ἀγοράς, λουτρὰ κτλ.

2 Ἡ Βίτλις (25,000) ὄχυρά καὶ ἐμπορικὴ πόλις.

Δ'. Η ΜΕΣΟΠΟΤΑΜΙΑ

Κατ. 3,000,000.

Πᾶσα ἡ χώρα ἡ ἐκτεινομένη μεταξὺ τοῦ Εὐφράτου καὶ Τίγριδος ὀνομάζεται Μεσοποταμία, τῆς ὁποίας τὸ μὲν Β μέρος ὀνομάζεται Ἀραβιστὶ Ἀλδ-Τζεσιρά, τὸ δὲ νότιον Ἰράκ. Ἀραβί, πε-

ριλαμβάνον τὴν ἀρχαίαν Βαβυλωνίαν καὶ Ἀσσυρίαν. Τῶν δὲ πόλεων τῆς Μεσοποταμίας ἐπισημότεραι εἶναι.

1) Τὸ Βαγδάτιον (80,000) κείμενον ἐπὶ τοῦ Τίγριδος ποτ. εἶναι ἡ μεγίστη πόλις τῆς Μεσοποταμίας πρωτ. τοῦ νομοῦ, ἔχουσα μεγάλας ἀγοράς, πολλὰ τζαμιά καὶ χάνια, μεγαλοπρεπῆ ἀνάκτορα καὶ μαυσωλεῖα. Αὕτη κατὰ τὸν ἰά αἰῶνα εἶχε 2,000,000 κατοίκων, 100,000 τζαμιά, 60,000 λουτρά καὶ 80,000 ἀγοράς.

2) Ἡ Βασσόρα (70,000) κειμένη πλησίον τοῦ Περσικοῦ κόλπου, εἶναι ἡ ἐπισημότερα ἐμπορικὴ πόλις μεταξὺ τῆς Εὐρώπης καὶ Ἀσίας.

3) Οὐρφα (60,000) κειμένη ἐν τῇ ἄνω Μεσοποταμίᾳ, εἶναι ἐπὶ σημος ἐμπορικὴ πόλις, ἥτις πρὸ ὀλίγων ἐτῶν ἔπαθεν ὑπὸ πυρκαϊᾶς.

4) Ἡ Μοσούλη (20,000) κειμένη πρὸς Β τοῦ Βαγδατίου εἶναι ἐμπορικὴ πόλις. Πλησίον δὲ ταύτης ὑπῆρχεν ἡ Νινευὴ πρωτ. τῆς Ἀσσυρίας καὶ τὰ Ἀρβηλα.

5) Ἡ Ἡλάχη (20,000) κειμένη πρὸς Ν τοῦ Βαγδατίου, εἶναι ἐμπορικὴ πόλις. Πλησίον ταύτης σώζονται τὰ εῖρεπια τῆς Βαβυλώνος, ἐν ᾗ ἀπέθανεν ὁ Ἀλέξανδρος. Τὸ πάλαι δὲ ὑπῆρχεν ἐνταῦθα ἡ Σελεύχεια (600,000) καὶ ἡ Κτησιφῶν.

Κάτοικοι, καὶ θρησκεία αὐτῶν.

Οἱ μὲν κάτοικοι τῆς Μεσοποταμίας, ἐνθα ὑπῆρχε καὶ ὁ Παράδεισος, ἀνήκουσιν εἰς πολλὰς καὶ διαφόρους ἐθνικότητας ἥτοι Τοῦρκοι, Τουρκομάνοι, Ἕλληνες, Κοῦρδοι, Ἀρμένιοι, Ἰουδαῖοι καὶ Ἀραβες. Κατὰ δὲ τὴν θρησκείαν εἶναι Χριστιανοί, Μωαμεθανοὶ καὶ Ἰουδαῖοι, ἀσχολούμενοι εἰς τὴν γεωργίαν, κτηνοτροφίαν, μικρὸν ἐμπόριον καὶ βιομηχανίαν καὶ διαμένοντες ἐν βαρβαρότητι, ἐν ᾧ τὸ πάλαι οἱ ἀρχαῖοι κάτοικοι αὐτῆς Ἀσσύριοι καὶ Βαβυλώνιοι ἤκμαζον ἐν τῷ πολιτισμῷ.

Ε'. Η ΣΥΡΙΑ

Κατ. 3,000,000.

α.) Φυσικὴ κατάστασις.

Ἡ Συρία κατέχουσα τὸ ΝΑ μέρος τῆς Ἀσ. Τουρκίας ὀρίζεται πρὸς Β μὲν ὑπὸ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, πρὸς Α δὲ ὑπὸ τοῦ Εὐφρά-

του, πρὸς Ν. ὑπὸ τῆς Πετραίας Ἀραβίας καὶ πρὸς Δ ὑπὸ τῆς Μεσ. θαλάσσης Ἡ χώρα ἔχει ὅρη μὲν τὸν Λίβανον (10,000') ἐπισημον διὰ τὰς κέδρους καὶ τὸν Ἀντιλίβανον (4,000') ἐν τῇ Ἀν. πλευρᾷ αὐτῆς. Ποταμοὺς δὲ τὸν Ὀρόντην πρὸς Β καὶ τὸν Ἰορδάνην πρὸς Ν. καὶ λίμνας τὴν Μερῶμ, τὴν Γενησαρέθ (Τιβεριάδα καὶ Γαλιλαίας λίμνην) καὶ τὴν Ἀσφαλτίτιν ἢ Νεκρὰν θάλασσαν.

β.) Πολιτικὴ κατάστασις.

Ἡ Συρία τὸ πάλαι διαιρουμένη εἰς ἕνα καὶ κάτω ἢ κοίλην Συρίαν καὶ κατοικουμένη ὑπὸ τῶν Συρίων, Φοινίκων καὶ Ἰουδαίων, κατεκτήθη ὑπὸ πολλῶν ἀρχαίων ἐθνῶν καὶ κατὰ τὸ 1840 περιῆλθεν εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶν Τούρκων. Ἐνεκα δὲ τῶν πολλῶν συμφορῶν, τὰς ὁποίας ἐπαθεν μετεβλήθη εἰς ἐρημίαν, καλυπτομένην ὑπὸ πολλῶν ἀρχαίων μνημείων. Νῦν δὲ διαιρεῖται εἰς 10 πολιτικὰ τμήματα, τῶν ὁποίων ὁ γενικὸς διοικητὴς 6 μῆνας ἐδρεύει ἐν Δαμασκῷ καὶ 6 μῆνας ἐν Βηρυτῷ. Τῶν δὲ πόλεων αὐτῆς ἐπισημότεραι εἶναι αἱ ἀκόλουθοι.

1) Ἡ Δαμασκὸς (200,000) κειμένη ἐν λαμπροτάτῃ πεδιάδι, εἶναι παναρχαιοτάτη μεσόγειος πόλις πρωτ. τοῦ νομοῦ, ἔχουσα 200 τζαμιά, πολλὰς ἐκκλησίας, μεγάλας ἀγοράς, λουτρά, χάνια, βιομηχανίαν μεταξωτῶν ὑφασμάτων, ἐργοστάσια Δαμασκηνῶν ξιφῶν καὶ μέγα ἐμπόριον μετὰ τῆς Εὐρώπης καὶ Ἀσίας. Καλεῖται δὲ ὑπὸ τῶν κατοίκων ἀόφθαλμός τῆς Ἀνατολῆς ».

2) Ἡ Βηρυτὸς (150,000) κειμένη πρὸς Δ τῆς Δαμασκοῦ εἶναι παναρχαιοτάτη ἐμπορικὴ καὶ βιομηχανικὴ πόλις χρησιμεύουσα ὡς λιμὴν τῆς Δαμασκοῦ καὶ μέγα ἐμπόριον ἐνεργοῦσα μετὰ τῆς Εὐρώπης καὶ Ἀνατολῆς.

3) Τὸ Χαλέπιον (120,000) κειμένη πρὸς Β τῆς Δαμασκοῦ, εἶναι ἐμπορικωτάτη καὶ ὠραιοτάτη πόλις τῆς Ἀνατολῆς, ἔχουσα μέγα ἐμπόριον.

4) Ἡ Ἀμάχη (35,000) κειμένη μετὰ τῆς Δαμασκοῦ καὶ τοῦ Χαλεπίου, εἶναι ἐμπορικὴ πόλις.

5) Ἡ Ἀντιόχεια (25,000 πάλαι δὲ 700,000) κειμένη ἐπὶ τοῦ Ὀρόντου ποταμοῦ, νῦν μὲν εἶναι ἀσήμεντος, τὸ πάλαι ὅμως ἦν

μεγίστη πόλις, φημιζομένη ὡς πατρίς τοῦ Χρυσοστόμου καὶ Μαρκελλίνου καὶ διὰ τὴν συγκρότησιν 10 ἐκκλησιαστικῶν συνόδων.

6) Ἡ Πτολεμαῖς (25,000) ἀρχαία πόλις καὶ ἐμπορικὴ κειμένη ἐν τῇ παραλίᾳ τῆς Συρίας.

7) Ἡ Τρίπολις (15,000) κειμένη πρὸς Β τῆς Βηρυτοῦ, εἶναι ἐμπορικὴ πόλις

8) Ἡ Ἀλεξανδρέττα (15,000) κειμένη πρὸς Β τῆς Ἀντιοχείας εἶναι ἐμπορικὴ πόλις.

9) Ἡ Ἡλιούπολις παναρχαιοτάτη πόλις κειμένη ΒΔ τῆς Δαμασκοῦ.

10) Ἡ Παλμύρα ὀχυρά, μεγάλη καὶ ἐπισημοτάτη ἀρχαία πόλις.

Δροῦσοι καὶ Μαρωνῖται.

Ἐκτὸς δὲ τῶν πόλεων τούτων τὸ πάλαι ὑπῆρχον καὶ ἔλλαϊ πόλεις ἐν τῇ ἄνω Συρίᾳ οἷον ἡ Λαοδίκεια, ἡ Ἀπάμεια, ἡ Ἐμεσα, ἡ Ἀραδος καὶ ἡ Βύβλος. Ἐπὶ δὲ τοῦ Λιβάνου ὄρους κατοικοῦσι δύο ὄρεινοὶ λαοὶ οἱ Δροῦσοι (200,000) καὶ οἱ Μαρωνῖται (300,000) ἀνεξάρτητοι σχεδὸν ἀπὸ τοῦ 1860, διοικούμενοι ὑπὸ ἰδίου ἡγεμόνος ἐκλεγομένου ὑπὸ τοῦ Σουλτάνου τῇ συναίνεσει τῶν Δυνάμεων. Κατὰ δὲ τὴν θρησκείαν εἶναι Χριστιανοὶ Καθολικοὶ καὶ ὀρθόδοξοι καὶ ὀλίγοι Μωαμεθανοί.

Σ'. Η ΠΑΛΑΙΣΤΙΝΗ

Κατ. 600,000 πάλαι 6 εκατ.

Ἱστορικὴ ἔποψις.

Ἡ μικροτάτη κατὰ τὴν ἐκτασιν καὶ μεγίστη κατὰ τὴν σημασίαν καὶ τὴν σπουδαιότητα διὰ τὴν γέννησιν τοῦ Χριστοῦ τὸ πάλαι κατεκείτο ὑπὸ τῶν Χαναναίων καὶ κατὰ τὸ 1450 π. Χ. κατεκτήθη ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων, οἵτινες διαιρούμενοι εἰς 12 φυλάς, ἐνταῦθα συνέστησαν τὸ Ἰσραηλιτικὸν βασίλειον, τὸ ὅποιον οἱ Ῥωμαῖοι ἐπὶ τοῦ Τίτου (79 μ. Χ.) κατέστρεψαν καὶ ἔκτοτε οἱ Ἑβραῖοι διεσπάρησαν εἰς ὅλα τὰ μέρη τοῦ κόσμου,

ἀ. Φυσικὴ κατάστασις.

Ὅρια, ὄρη, ποταμοὶ καὶ λίμναι.

Ἡ Παλαιστίνη ἀποτελοῦσα τὸ Ν μέρος τῆς Συρίας καὶ ἔχουσα

σχῆμα ἐπίμηκες, τοσοῦτον μικρὰ εἶναι, ὥστε οἱ ἀρχαῖοι κατακτη-
ται ἐθεώρουν αὐτὴν ὡς παράρτημα τῆς Συρίας καὶ οὐχὶ ἰδιαιτέ-
ραν χώραν.

Ἡ Παλαιστίνη χώρα ὀρεινὴ οὖσα, διατέμνεται ὑπὸ τῶν κλά-
δων τοῦ περιγραφέντος ἤδη Λιβάνου καὶ Ἀντιλιβάνου ὄρους, ἐν
τῷ μέσῳ τῶν ὁποίων διαρρέει τὴν εὐφορον κοιλάδα ὁ περιώνυμος
Ἰορδάνης ποταμός. Τῶν δὲ κλάδων τούτων ὁ μὲν ὑψηλότερος
(10,000') ὀνομάζεται Ἐρμών, ὁ δὲ ΒΔ Ναφταλί, τὸ δὲ ΝΔ μέρος
Κάρμηλον ὄρος καὶ τὸ ΝΑ Θαβώρ, ἐπίσημα ἐν τῇ ἱερᾷ Γραφῇ.
Ὁ δὲ ἀγιώτατος ποταμὸς Ἰορδάνης πηγάζων ἐν τῷ Λιβάνῳ ἐκ 3
πηγῶν, διαρρέων ὅλην τὴν Παλαιστίνην, δεχόμενος πολλοὺς πα-
ραποτάμους καὶ σχηματίζων τὴν λίμνην Μερῶμ καὶ τὴν μεῖζονα
ταύτης Γενησαρέθ, ἐκβάλλει εἰς τὴν Νεκρὰν Θάλασσαν. Τὸ μὲν
μῆκος τοῦ ποταμοῦ εἶναι 35 ὥρων, τὸ δὲ πλάτος διάφορον ἀπὸ
20—70 βήματα καὶ τὸ βάθος ἀπὸ 3 ἕως 12 ποδῶν. Τὸ ὕδωρ
αὐτοῦ εἶναι θολερὸν καὶ ψυχρόν, αἱ ὄχθαι κατάφυτοι καὶ ὁ ποτα-
μὸς ἰχθυοφόρος.

Λίμναι δὲ εἶναι αἱ προμνημονευθεῖσαι Μερῶμ μικρὰ πρὸς Β,
Γενισαρέτ μεῖζων πρὸς Ν τῆς προηγουμένης καὶ ἡ ἔνεκα τῆς
ἀσφάλτου ὀνομασθεῖσα Ἀσφαλτῖτις εἰς τὸ Ν μέρος μεγίστη.

6.) Πολιτικὴ κατάστασις.

Ἡ Παλαιστίνη ἡ μήτηρ τῆς Ἰουδαϊκῆς καὶ Χριστιανικῆς θρη-
σκείας πάλαι μὲν διηρεῖτο εἰς τὴν ἐντεῦθεν τοῦ Ἰορδάνου χώραν
καὶ εἰς τὴν πέραν τοῦ Ἰορδάνου. Τούτων δὲ ἡ μὲν ἐντεῦθεν πε-
ριελάμβανε 3 μικρὰς χώρας τὴν Ἰουδαίαν, τὴν Σαμαρείαν καὶ
τὴν Γαλιλαίαν, ἡ δὲ πέραν, καὶ Περαιὰ ὀνομαζομένη, μίαν καὶ
μόνην χώραν ἀπετέλει. Νῦν δὲ ἀποτελεῖ ἓνα νομόν. Τῶν δὲ πόλεων
αὐτῆς ἐπισημότεραι εἶναι αἱ ἐξῆς.

Η ΙΕΡΟΥΣΑΛΗΜ

Κατ. 40,000 πάλαι 150,000.

Ἡ περιώνυμος καθέδρα τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ ἔθνους καὶ βασιλείου
ιδρυθεῖσα ἐν τῷ μέσῳ τῆς Ἰουδαίας καὶ κατακοσμηθεῖσα ὑπὸ τῶν
βασιλέων Δαβὶδ καὶ Σολομῶντος, πολλάκις κατεστράφη καὶ ἀνοι-

κοδομηθεῖσα, πάλιν ἐγένετο μεγάλη καὶ πολυάνθρωπος. Ἀκολούθως δὲ τῷ 79 μ. Χ. κατεστράφη ὑπὸ τοῦ Τίτου καὶ τῷ 126—130 μ. Χ. ἀνεκτίσθη ὑπὸ τοῦ Ἀδριανοῦ· ὁ δὲ μέγας Κωνσταντῖνος ἀνεκλήρυξεν αὐτὴν ὡς πόλιν ἁγίαν καὶ ἱερὰν. Κατὰ δὲ τὸν μέσον αἰῶνα ὑπέστη πολλὰς συμφορὰς μεχρὶ τοῦ περιῆλθεν εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶν Τούρκων. Ἡ δὲ νέα Ἱερουσαλὴμ, ἡ βασιλεὺς καὶ τὸ κέντρον τοῦ Χριστιανισμοῦ, ἡ Χριστοῦπολις καὶ Θεοῦπολις, εἶναι ἐπισημοτάτη διὰ τὸν μέγαν ναὸν τοῦ Ἀγίου Τάφου, ἐντὸς τοῦ ὁποίου περιέχονται πάντες οἱ ἱεροὶ τόποι τῶν παθῶν καὶ τῆς ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ, τοῦ ὁποίου ὁ τάφος περικλείεται ἐν ἰδιαιτέρα ἐκκλησίᾳ καὶ καλύπτεται ὑπὸ μαρμαρίνης πλάκος.

2) Ἡ Βηθλεὲμ (4,000) δύο ὥρας ἀπέχουσα τῆς Ἱερουσαλὴμ, εἶναι ἐπισημοτάτη διὰ τὴν γέννησιν τοῦ Δαβὶδ καὶ τοῦ Χριστοῦ.

3) Ἡ Ναζαρέτ (6,000) κειμένη πρὸς Β. τῆς Ἱερουσαλὴμ, εἶναι ἐπίσημος διὰ τὴν κατοικίαν τῶν γονέων τοῦ Χριστοῦ καὶ διὰ τὴν ἀνατροφὴν αὐτοῦ, ὅπου δεικνύται ἡ οἰκία αὐτῶν.

4) Ἡ Χεβρών (10,000) κειμένη πρὸς Ν. τῆς Ἱερουσαλὴμ, εἶναι ἐπίσημος ὡς καὶ ἱεῖδρα τοῦ Δαβὶδ καὶ ὡς κατοικία τοῦ Ἀβραάμ.

5) Ἡ Βηθσαιδᾶ χωρίον τῆς Γαλιλαίας ἐπίσημον διὰ τὴν γέννησιν τῶν Ἀποστόλων Πέτρου, Ἀνδρέου καὶ Φιλίππου.

6) Ἡ Καπερναοὺμ κειμένη παρὰ τὴν Τιβεριάδα λίμνην, εἶναι ἐπίσημος διὰ τὴν κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη διατριβὴν τοῦ Χριστοῦ καὶ διὰ τὴν διδασκαλίαν.

7) Ἡ Σαμάρεια κειμένη πρὸς Β. τῆς Ἱερουσαλὴμ, ὑπῆρξε δευτέρα πρωτεύουσα τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ βασιλείου.

8) Ἡ Ἱεριχὼ κειμένη ΒΔ. τῆς Ἱερουσαλὴμ, ἦν ἐπίσημος διὰ τὴν σχολὴν τῶν προφητῶν.

9) Ἡ Ἰόππη (10,000 Ἰάφα) παραλία ἐμπορικὴ πόλις, εἶναι λιμὴν τῆς Ἱερουσαλὴμ.

10) Ἡ Νεάπολις (10,000) κειμένη πρὸς Β. τῆς Ἱερουσαλὴμ, εἶναι ἀρχαία πόλις.

11) Ἡ Πτολεμαῖς (20,000 Ἀκρα) εἶναι ὀχυρὰ καὶ λίαν ἐμπορικὴ πόλις.

12) Ἡ Σιδὼν (10,000) ἀρχαιοτάτη πόλις τῆς Φοινίκης ἐφημίζετο διὰ τὴν μεγάλην ἐμπορίαν καὶ βιομηχανίαν.

13) Ἡ Τύρος ἀρχαιοτάτη, βιομηχανικωτάτη, ἐμπορικωτάτη, καὶ ὀχυρωτάτη πόλις πῆς Φοινίκης, ἐπίσημος διὰ τὴν μετὰ 7 μηνῶν πολιορκίαν ἄλωσιν ὑπὸ τοῦ μεγάλου Ἀλεξάνδρου.

14) Ἡ Γάζα (20,000) ἀρχαία καὶ ὀχυρὰ πόλις κειμένη εἰς τὰ σύνορα τῆς Παλαιστίνης καὶ Αἰγύπτου, μετὰ 5 μηνῶν πολιορκίαν ἐκυριεύθη ὑπὸ τοῦ Ἀλεξάνδρου.

Ταῦτα εἶναι τὰ συστατικὰ μέρη τῆς Ἀσιατικῆς Τουρκίας.

Κλίμα, ἔδαφος καὶ προϊόντα τῆς Ἀσιατικῆς Τουρκίας.

Τὸ μὲν κλίμα τῆς χώρας εἶναι συγκερασμένον, τὸ δὲ ἔδαφος εἶναι ποικίλον ἥτοι ὄρεινόν, πεδινόν, ἀμυῶδες καὶ ἔρημον, λίαν μὲν καρποφόρον εἰς τὰς πεδιάδας καὶ κοιλάδας, οὐχὶ ὅμως καὶ κалῶς καλλιεργημένον διὰ τὴν βαρβαρότητα τῶν κατοίκων. Καὶ τὰ κυριώτερα προϊόντα αὐτῆς εἶναι δημητριακοὶ καρποί, βάμβαι, μέταξα, κόμι, κηρός, μαλλία, ριζάριον, σῦκα, σταφίδες καὶ μέταλλα κοινὰ χαλκοῦ καὶ σιδήρου.

Κάτοικοι, θρησκεία, γλῶσσα καὶ διαγροστική κατάστασις.

Οἱ κάτοικοι τῆς Ἀσιατικῆς Τουρκίας κατὰ μὲν τὴν ἐθνικότητα εἶναι πολλοὶ καὶ διάφοροι ἥτοι Ἀραβες, Τούρκοι, Ἕλληνες, Ἀρμένιοι, Κεϋρδοί, Τουρκομάνοι, Δροῦσοι, Μαρωνῖται, Ἀθίγγανοι καὶ Γιουδαῖοι. Κατὰ δὲ τὴν θρησκείαν οἱ μὲν πλείους εἶναι Μωαμεθανοί, οἱ δὲ λοιποὶ Ἕλληνες Χριστιανοὶ ὀρθόδοξοι, Ἀρμένιοι Καθολικοὶ καὶ ὀλίγοι Ἑβραῖοι καὶ εἰδωλολάτραι. Καὶ κατὰ τὴν διανοητικὴν ἀνάπτυξιν διακρίνονται οἱ Ἕλληνες τῆς παραλίας, οἱ δὲ λοιποὶ εἶναι βάρβαροι.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

Ἡ ΠΕΡΣΙΑ (ΔΥΤ. IRAN)

Κάτ. 6,000,000.

ὑπὸ τὸ ὄνομα Ἰρὰν περιλαμβάνονται 3 χώραι, ἡ Περσία, τὸ Ἀφγανιστὰν καὶ τὸ Βελουτχιστὰν. Διότι αὐταὶ ἀπετέλουν τὸ μέγα Περσικὸν κράτος, ὅπερ συνέστησε μὲν ὁ Κύρος κατὰ τὸν 5^{ον} αἰῶνα π. Χ. κατέλυσε δὲ ὁ μέγας Ἀλέξανδρος τῷ 331, μετὰ τὸν θά-

νατον τοῦ ὁποίου ἤρξαν οἱ Ἀρσακίδαι, οἱ Σελευκίδαι καὶ οἱ Σασσανίδαι· τοὺτους δὲ διεδέχθησαν οἱ Ῥωμαῖοι καὶ μετ' αὐτοὺς οἱ Βυζαντινοί, ἐπὶ τῶν ὁποίων (636 μ. Χ.) κατεκτήθη ἡ Περσία ὑπὸ τῶν Ἀράβων. Κατὰ δὲ τὸν 17 αἰῶνα κατεκερματίσθη τὸ Περσικὸν κράτος καὶ ἀπετέλεσεν ἰδιαίτερα κράτη τὸ Ἀφγανιστάν καὶ τὸ Βελουτχιστάν.

α.) Φυσικὴ κατάστασις.

Ὅρια, ὄρη, ποταμοὶ καὶ λίμναι.

Ἡ Περσία κειμένη μεταξὺ τῆς Καυκασίου Ῥωσσίας, Κασπίας θαλάσσης, Τουρκεστάν, Ἀσιατικῆς Τουρκίας, Βελουτχιστάν καὶ Ἀφγανιστάν, ἔχει ὄρη μὲν τὸ Ἑλβουρον (20,000'), τὸν Ζάγγρον καὶ τὸ Λούριстан, ποταμοὺς δὲ μικροὺς τὸν Καθαρὸν τὸν Ἀράξην, τὸν Μῆδον καὶ τὸν Κύρον. Καὶ λίμνας δύο ἔχει τὴν Κασπίαν καὶ τὴν Οὐρμίαν.

β.) Πολιτικὴ κατάστασις.

Ἡ Περσία πολιτικῶς διαιρεῖται εἰς 4 μεγάλα τμήματα, ἐν οἷς ἐπισημότεραι πόλεις εἶναι αἱ ἑξῆς.

1) Ἡ Ταυρίς (150,000) εἶναι ὀχυρά, ἐμπορικὴ καὶ μεγίστη πόλις τῆς Περσίας.

2) Ἡ Τεχεράνη (100,000) εἶναι πρωτ. τῆς Περσίας, ἔχουσα μεγάλα ἀνάκτορα, 200 μεγάλα χάνια, 200 λουτρά καὶ 6 μεγάλας ἀγοράς.

3) Ἡ Ἰσπαχάνη (100,000 καὶ πρότερον 1,000,000) πρῶτη πρωτ. τῆς Περσίας, φημιζέται διὰ τὸ κάλλιστον καὶ ὑγιεινότετον κλίμα.

4) Ἡ Κασχάνη (100,000) εἶναι λίαν ἐμπορικὴ πόλις.

Ἄλλαι μικρότεραι ἐμπορικαὶ πόλεις εἶναι ἡ Μεσχέδη (70,000), ἡ Ῥέζδη (60,000) ἡ Βαλφρούχη (50,000), ἡ Οὐρμία (40,000), ἡ Σχιράζη (30,000), φημιζομένη διὰ τὴν ὠραιότητα τῶν γυναικῶν, τὸν καλὸν ἀέρα, τὸν οἶνον καὶ τὸν καπνὸν καὶ ἡ Σχουστέρη (Σοῦσα) καὶ Ἀμαδάνη (Εκβάτανα).

Κλίμα, ἔδαφος καὶ προϊόντα.

Τὸ μὲν κλίμα τῶς Περσίας εἶναι θερμὸν πρὸς Ν καὶ συγκεκριμένον εἰς τὰ λοιπὰ μέρη. Τὸ δὲ ἔδαφος ὀρεινόν, πεδινόν καὶ περιέ-

χον ἐρήμους στέππας. Καὶ τὰ κυριώτερα προϊόντα εἶναι δημητριακοὶ καρποὶ, ὄρυζα, οἶνος, βάμβαξ, λίνον, κάνναβις, ἀρωματικά, μέταλλα κοινά, μάρμαρα, πετρέλαιον κτλ.

Κάτοικοι θρησκεία πολιτεῦμα καὶ διαροητικὴ κατάστασις

Οἱ κάτοικοι τῆς Περσίας εἶναι ἀπόγονοι τῶν ἀρχαίων Περσῶν διαιρούμενοι εἰς 2 τάξεις. Κατὰ τὴν θρησκείαν εἶναι Μωαμεθανοὶ Σχιῖται, ὀλίγοι εἰδωλολάτραι καὶ Χριστιανοὶ Ἀρμένιοι· τὸ δὲ πολιτεῦμα εἶναι δεσποτικὸν καὶ κατὰ τὴν διανοητικὴν κατάστασιν οἱ κάτοικοι εἶναι βάρβαροι.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε'.

ΤΟ ΑΦΓΑΝΙΣΤΑΝ (Α. IPAN)

Κάτοικοι 10,000,000.

Ἱστορικὴ ἐποψίς.

Τὸ Ἀφγανιστάν ἀποσπασθὲν κατὰ τὸν 19^{ον} αἰῶνα ἀπὸ τοῦ Περσικοῦ κράτους, ἀπετέλεσεν ἰδιαιτερον κράτος, αὐξηθὲν διὰ κατακτήσεων γειτονικῶν χωρῶν. Ἐπειδὴ δὲ κεῖται μεταξύ τοῦ Τουρκεστάν καὶ τοῦ Ἰνδοστάν, ἐσχάτως ἀπέβη τὸ μῆλον τῆς ἐριδος μεταξύ τῆς Ῥωσσίας καὶ Ἀγγλίας, ἥτις ἠναγκάστη νὰ ἐπέμβῃ ἐνόπλιως ἵνα ἐμποδίσῃ τὴν πρόοδον τῆς Ῥωσσίας πρὸς Ν. Νῦν δὲ πάλιν ἤρχισαν αἱ ἐριδες περὶ αὐτοῦ μεταξύ τῆς Ῥωσσίας καὶ Ἀγγλίας μεχρικοῦ κατακτηθῇ καὶ αὐτό.

α) Φυσικὴ κατάστασις.

Ὅρια, ὄρη, ποταμοὶ καὶ λίμναι.

Τὸ Ἀφγανιστάν κείμενον μεταξύ τοῦ Τουρκεστάν, τοῦ Ἰνδοστάν, τοῦ Βελουτχιστάν καὶ τῆς Περσίας. ἔχει ὄρη μὲν τὸ Ἰνδοκοῦχον (21,000') καὶ τὸν Παροπάμισον, ποταμοὺς δὲ τὸν Καβούλην καὶ τὸν Χιλμένδην καὶ λίμνην τὸν Ζαρέχην.

β.) Πολιτικὴ κατάστασις.

Τὸ Ἀφγανιστάν πολιτικῶς διαιρεῖται εἰς 3 κράτη (χανάτα) τὸ τῆς Καβούλης, τὸ τῆς Ἐράτης καὶ τὸ τῆς Κανδαχάρης. Πόλεις δὲ ἐπίσημοι αὐτῶν εἶναι·

1) Ἡ Ἐράτη (100,000) πρωτ. τοῦ χανάτου, ὀχυρὰ ἐμπορικὴ

καὶ βιομήχανος, ἥτις κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν κατοίκων ἐκτίσθη ὑπὸ τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου.

Ἡ Καθούλη (60,000) πρωτ. τοῦ χανάτου, εἶναι ὁχυρὰ καὶ ἐμπορικὴ πόλις, διὰ τῆς ὑποίας διηλθέ ποτε ὁ Ἀλέξανδρος καὶ μετωνόμασεν αὐτὴν Νίκαιαν.

3) Ἡ Κανδαχάρη (60,000) πρωτ. τοῦ χανάτου ὁχυρὰ καὶ ἄλλοτε πρωτ. τοῦ ὅλου Ἀφγανιστάν.

Τὸ δὲ Β μέρος τοῦ Ἀφγανιστάν ὀνομάζεται Κασιριστάν ἥτοι χώρα τῶν ἀπίστων.

Κλίμα, ἔδαφος καὶ προϊόντα.

Τὸ μὲν κλίμα εἶναι συγκερασμένον καὶ ποικίλον. Τὸ δὲ ἔδαφος ἐκτὸς τῶν ἐρήμων στεππῶν, εἶναι λίαν εὐφορον, παράγον δημητριακοὺς καρπούς, βάμβακα, αἶνον, καπνόν, ἰνδικόν, ὀπωρικά, μάρμαρα καὶ μέταλλα διάφορα.

Κάτοικοι, θρησκεία, πολίτευμα καὶ διαροητικὴ κατάστασις.

Ἡ μὲν καταγωγὴ τῶν Ἀφγάνων, οὔτινες διακρίνονται διὰ τὴν γενναϊότητα, τὸν ληστρικὸν βίον καὶ τὸν φανατισμόν, εἶναι ἄγνωστος, ἥ δὲ γλῶσσα συγγενὴς τῇ Περσικῇ. Κατὰ δὲ τὴν θρησκείαν εἶναι Μωαμεθανοί. Τὸ πολίτευμα ἀπόλυτον δεσποτικόν καὶ κατὰ τὴν διανοητικὴν κατάστασιν βάρβαροι ὡς οἱ λοιποὶ Ἀσιανοί,

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Σ'.

Ἡ ΣΙΝΙΚΗ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΑ (ΣΙΝΙΚΟΝ ΚΑΙ ΟΥΡΑΝΙΟΝ ΚΡΑΤΟΣ)

Κάτοικοι 460,000,000.

Ἱστορικὴ ἐποψις.

Τὸ Σινικὸν κράτος, τὸ μέγιστον πάντων κατὰ τὸν πληθυσμόν καὶ τὸ δεύτερον κατὰ τὴν ἑκτασιν μετὰ τὸ Ῥωσσικόν, ἤκμασε προΐμῳτάτα ἐν τῇ πολιτισμῷ καὶ διέμεινε στάσιμον διὰ τὴν ἀποστροφὴν τῆς μετὰ τῶν ἄλλων ἐθνῶν συγκοινωνίας. Κατὰ δὲ τὴν ἱστορίαν ἔρχοντες τῆς χώρας ἦσαν οἱ Σῖναι μέχρι τοῦ 13. αἰῶνος, ὅτε ἐπικρατήσαντες οἱ βάρβαροι Μαντζούριοι κατέλαβον τὴν χώραν. Ὁ δὲ αὐτοκράτωρ αὐτῶν λέγεται υἱὸς τοῦ Οὐρανοῦ, ἐξ οὗ καὶ τὸ κράτος Οὐράνιον ἐκλήθη.

α.) Φυσική κατάστασις.

Ὅρια, ὄρη, ποταμοί, διώρυγες καὶ λίμναι

Ἡ Σινικὴ αὐτοκρατορία κατέχουσα τὴν κεντρικὴν καὶ ἀνατολικὴν Ἀσίαν ὅρη μὲν ἔχει τὰ Οὐράνια, τὰ Ἀλτάια καὶ τὰ Σιαμικὰ πρὸς Β, πρὸς Δ δὲ τὸ Ἰνδοκοῦχον καὶ τὰ Ἱμαλάια, τῶν ὑποίων αἱ ὑψηλότεραι κορυφαὶ ὀνομάζονται Εὐέρεστον καὶ Δαλαβαγερὶ (28-31,000'), ποταμοὺς δὲ τὸν Ἀμούρ ἐκβάλλοντα εἰς τὴν Ὀχοτιστικὴν θάλασσαν, τὸν Οὐάγγον (Κίτρινον) ἐκβάλλοντα εἰς τὴν Κιτρίνην θάλασσαν, καὶ τὸν Ἰανοκιάγγον (Κυανοῦν) εἰς τὴν αὐτὴν θάλασσαν· τῶν δὲ διωρύγων ἐπισημοτέρα εἶναι ἡ Αὐτοκρατορικὴ (250 μιλ. μακρὰ 1,000 πόδ. πλατεία) κτισθεῖσα κατὰ τὸν 7 αἰῶνα. Καὶ λίμνας μικρὰς πολλὰς ἔχει.

β.) Πολιτικὴ κατάστασις.

Ἡ Σινικὴ αὐτοκρατορία διαιρεῖται εἰς 6 τμήματα 1) τὴν ἰδίως Κίναν 2) τὴν Μαντζχουρίαν 3) τὴν Μογγολίαν 4) τὴν Θιβετίαν 5) τὸ Σινικὸν Τουρκιστάν καὶ 6) τὰ ὑποτελῆ κράτη τῆς χερσονήσου Κορέας.

Α'. Ἡ ἸΔΙΩΣ ΚΙΝΑ

Κάτοικοι 420,000,000.

Αὕτη κατέχουσα τὸ ΝΑ μέρος τοῦ κράτους εἶναι μεγαλητέρα τῆς Εὐρώπης κατὰ τὴν ἑκτασιν, κατὰ δὲ τὸν πληθυσμὸν εἶναι μεγαλητέρα τῆς Εὐρώπης, Ἀμερικῆς καὶ Ὠκεανίας, καὶ ἔχει πρὸς Β τὸ μέγιστον Σινικὸν τεῖχος. Διαρρέεται δὲ ὑπὸ τοῦ Κιτρίνου καὶ Κυανοῦ ποταμοῦ, μεταξὺ τῶν ὁποίων εἶναι ἡ Αὐτοκρατορικὴ διώρυξ καὶ εἶναι πυκνότατα κατφυκνημένη καὶ ἐπισημοτάτη ὅλων τῶν χωρῶν διὰ τὸν πανάρχαιον πολιτισμὸν· τῶν δὲ μεγίστων πόλεων αὐτῆς ἐπισημοτέρα εἶναι·

ΤΟ ΠΕΚΙΝΟΝ

Κατ. 1,800,000.

Ἡ πρωτεύουσα τοῦ Σινικοῦ κράτους, ἔχουσα 12 ὥρων περιφέρειαν, διαιρεῖται διὰ τειχῶν εἰς βόρειον καὶ νότιον, ἔχει πανεπιστήμιον, βιβλιοθήκην, ἀστεροσκοπεῖον, τυπογραφεῖον, ναοὺς, ἀνάκτορα κήπους καὶ λίμνας καὶ περιβάλλεται ὑπὸ τείχους, ἐκτὸς τοῦ ὁποίου ὑπάρχουσι 12 μεγάλα προάστεια.

2) Ἡ Ναγκίνη (600,000) πρότερον 1 $\frac{1}{10}$ έκ.τ.) πρώτην πρωτ τοῦ κράτους, φημίζεται ὡς ἐστία τῆς σοφίας καὶ παιδείας τῶν Σινῶν καὶ ὡς λίαν βιομηχανικὴ καὶ ἐμπορικὴ πόλις, ἐν ἣ κατασκευάζονται τὰ περίφημα βαμβάκινα ὑφάσματα, τὰ ὁποῖα φέρουσι τὸ ὄνομα αὐτῆς.

3) Ἡ Σουντσενχού (2 έκ.τ.) μεγίστη καὶ ὠραιότατη πόλις, ὀνομαζομένη Σινικὴ Βενετία καὶ παράδεισος τῆς Κίνας.

4) Ἡ Καντὼν (1,300,000) ἐμπορικωτάτη καὶ βιομηχανικωτάτη πόλις, ἐν ἣ ἐμπορεύονται οἱ Εὐρωπαῖοι, ἔχουσα μεγάλα ἐμπορικὰ καὶ βιομηχ. καταστήματα. Ἐκτὸς τούτων ὑπάρχουσι καὶ ἄλλαι μεγάλαι πόλεις οἷον ἡ Φουσγάνη (1 έκ.), ἡ Χαντσεῦφου (1 έκ.), ἡ Τσαντσαῦφου (1 έκ.), ἡ Τιεντσιφου (400,000) καὶ ἡ Σαγγάνη (400,000) ἐμπορικωτάτη ἔχουσα 80 ἀτμόπλοια καὶ 40,000,000 λίρας εἰσπράττουσα ἐκ τοῦ τείου καὶ τῆς μετᾶξης.

Πολλαὶ δὲ ἄλλαι ὑπάρχουσιν ἔχουσαι ἀπὸ 400,000—100,000 κατοίκων.

Β'.) Η ΜΑΝΤΖΧΟΥΡΙΑ (ΤΟΥΡΓΟΥΣΙΑ)

Κατ. 12,000,000.

Ἡ δευτέρα χώρα τοῦ Σινικοῦ κράτους εἶναι ἡ Μαντζχουρία, κατέχουσα τὸ ΒΑ μέρος αὐτοῦ καὶ ὑπὸ τοῦ Ἀμούρ ποτ. διαρρέομένη. Αὔτη ὄρεινὴ οὐσα καὶ ἀσήμαντος, κατοικεῖται ὑπὸ βαρβάρων λαῶν καὶ ὀλιγίστας πόλεις καὶ μικρὰς ἔχει, κυριώτεραι τῶν ὁποίων αἱ ἐξῆς:

1) Ἡ Μουγδένη (180,000) πρώτην πρωτ. τῆς χώρας, νῦν χρησιμεύει ὡς νεκροταφεῖον καὶ μαυσωλεῖον τῶν βασιλέων.

2) Ἡ Γιρίνη (120,000) νέα καθέδρα καὶ πρωτ. τῆς χώρας.

3) Ἡ Ὑγζέη μικρὰ παραλία ἐμπορικὴ πόλις. Καὶ 4) Ἡ Φαγγόγγη μικρά.

Ἡ δὲ περὶ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Ἀμούρ χώρα κατεκτήθη ὑπὸ τῶν Ῥώσων.

Γ'.) Η ΜΟΓΓΟΛΙΑ

Κάτοικοι 2,000,000.

Ἡ Μογγολία κειμένη πρὸς Β τῆς Κίνας, εἶναι ὄρεινὴ πετρώδης

καὶ ἔρημος κατεχομένη κατὰ τὸ πλεῖστον ὑπὸ τῆς μεγάλης καὶ ἄλμυρᾶς ἐρήμου Γόβης. Ἔχει δὲ ὀλίγας καὶ μικρὰς πόλεις.

1) Ἡ Οὐργα (60,000) πρωτ. τῆς χώρας καὶ καθέδρα τοῦ ἀντιβασιλέως εἶναι ἱερὰ πόλις τῶν Βουδιστῶν, εἰς ἣν μεταβαίνουνσιν ἄπειροι προσκυνηταί.

2) Καλγάνη (80,000) εἶναι λίαν ἐμπορικὴ, κειμένη πρὸς Β τῆς Οὐργας.

3) Ἡ Μαῖματσίνη (20,000) εἶναι τὸ κέντρον τοῦ ἐμπορίου οἰκουμένη ὑπὸ Σινῶν.

4) Ἡ Κουκουότα μικρὰ πόλις ἔχουσα φρουρὰν 10,000 ἀνδρῶν καὶ 3,000 μοναχοὺς.

5) Ἡ Τσεχότη ἔχει πολυτελέστατον παλάτιον τοῦ αὐτοκράτορος.

Δ.) Η ΘΙΒΕΤΙΑ

Κατοικοὶ 11,000,000.

Ἡ Θιβητία κατέχουσα τὸ ΝΔ μέρος διαιρεῖται εἰς μικρὰν ἢ Δ Θιβητίαν καὶ εἰς μεγάλην ἢ ἀνατολικήν. Αὕτη πρότερον ἦν ἱερατικὸν βασίλειον. Ἀπὸ δὲ τοῦ 752 ὑπετάγη τῇ Κίνᾳ καὶ διοικεῖται ὑπὸ ἀντιβασιλείας.

Πόλεις δ' αὐτῆς εἶναι

1) Ἡ Λάσσα (80,000) πρωτ. καὶ πνευματικὸν κέντρον τῆς Θιβητίας, ἔχει πολλὰ μοναστήρια καὶ πολυτελέστατον ναὸν τοῦ Βούδα μετὰ 10,000 δωματίων, πολλὰ παλάτια καὶ βιομηχανικὰ καταστήματα καὶ θεωρεῖται ὡς ἱερὰ πόλις.

2) Ἡ Σχιγάτση (40,000) δευτέρα πόλις τῆς Θιβητίας, ἔχουσα παλάτια, μοναστήρια καὶ πλείστους ναοὺς.

3) Ἡ Τσιάμδα τρίτη καὶ μικροτάτη πόλις.

Ε.) ΤΟ ΣΙΝΙΚΟΝ ΤΟΥΡΚΕΣΤΑΝ (ΤΣΟΥΓΓΑΡΙΑ ΚΑΙ ΜΙΚΡΑ ΒΟΥΧΑΡΙΑ).

Τὸ ΒΔ μέρος τοῦ Σινικοῦ κράτους ὀνομάζεται μικρὰ Βουχαρία, Τσουγγαρία καὶ ἀνατολικὸν Τουρκεστάν. Ἡ χώρα αὕτη εἶναι λίαν εὐφορος καὶ καλῶς καλλιεργημένη· οἱ δὲ κάτοικοι αὐτῆς εἶναι Τοῦρκοι, Πέρσαι, Μογγόλοι, Σῖναι κλ. πόλεις δ' αὐτῆς εἶναι

1) Ἡ Ὑαρκάνδη (120,000) πρωτ. τῆς χώρας καὶ ἐμπορικὴ τάτη πόλις.

2) Ἡ Οὐρούμτση (150,000) ἐπίσημος ἐμπορικὴ πόλις.

3) Ἡ Κατσαργη (80,000) ἔδρα τοῦ χάνου βιομήχανος καὶ ἐμπορικῆς.

ΣΤ'.) Η ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΣ ΚΟΡΕΑ ΗΑΙ ΑΙ ΝΗΣΟΙ.

Κατοικοι 10,000,000.

Αὕτη κειμένη ἐν τῇ ΒΑ πλευρᾷ ὁμοιάζει πρὸς τὴν Ἰταλικὴν χερσονήσον καὶ κατοικεῖται ὑπὸ Μογγόλων· τῶν δὲ μικρῶν πόλεων αὐτῆς μία εἶναι ἐπίσημος ἡ Χαγγιαγκη (100,000) πρωτ. αὐτῆς καὶ καθέδρα τοῦ χάνου εἶναι λίαν ὀχυρὰ καὶ διὰ τειχῶν περιβεβλημένη.

Τῶν δὲ νήσων αὐτῆς Λιγκίων (500,000) ὀνομαζομένων καὶ 3 συμπλεγματα ἀποτελουσῶν, οἱ κάτοικοι εἶναι μίγμα Σινῶν καὶ Ἰαπώνων καὶ ὁ βασιλεὺς αὐτῶν εἶναι ὑποτελὴς τῇ Κίνᾳ καὶ Ἰαπωνίᾳ.

Κλίμα, ἔδαφος καὶ προϊόντα.

Τὸ μὲν κλίμα πρὸς Β εἶναι ψυχρόν, πρὸς Ν θερμόν καὶ ἐν τῷ μέσῳ συγκερασμένον. Τὸ δὲ ἔδαφος πεδινόν, ὀρεινόν καὶ ἔρημον, λίαν ὅμως εὐφορον, παράγον δημητριακοὺς καρποὺς, ὀρύζιον τῆσον περίφημον, ἀρωματικά, μέταξαν, βάμβακα, καπνόν, ἱαματικά βότανα καὶ πολύτιμα μέταλλα.

Ἐμπόριον, βιομηχανία καὶ συγκοινωνία.

Τὸ ἐμπόριον πρότερον μὲν ἦν ἐγχώριον καὶ μικρόν. Ἀφ' οὗ (1812) ὅμως ὁ αὐτοκράτωρ ἠνέφξε 14 λιμένας τοῖς Εὐρωπαίοις πρὸς ἐμπορίαν ἐγένετο μέγιστον. Ἡ δὲ βιομηχανία εἶναι λίαν ἀνεπτυγμένη, τῆς ὁποίας τὰ ἔργα τῆς πορσελάνης, ἡ γραφικὴ μελάνη, ὁ σινικός χάρτης καὶ τὰ ὑφάσματα φημίζονται καὶ εἰς τὴν Εὐρώπην. Καὶ ἡ συγκοινωνία τελεῖται διὰ τῆς παραλίας, τῶν πλωτῶν ποταμῶν καὶ τῶν διωρύγων, διὰ σιδηροδρόμου καὶ τῶν καρabanίων.

Κάτοικοι, θρησκεία, γλῶσσα, πολίτευμα καὶ διοικητικὴ κατάστασις.

Οἱ μὲν κάτοικοι εἶναι Σῖναι, Μαντζχούριοι, Μογγόλοι, Θιβέτιοι, τῶν ὁποίων ἐπισημότεροι εἶναι οἱ Σῖναι, οἵτινες τόσο ἐπέδρασαν ἐπὶ τῶν Μαντζχουρίων ὥστε καὶ αὐτοὶ μετὰ 2 γενεᾶς ἐγένοντο Σῖναι. Κατὰ δὲ τὴν θρησκείαν πάντες σχεδὸν εἶναι εἰδωλολάτραι ὁπαδοὶ τοῦ Κομφουκίου καὶ Βούδα, 20 ἑκατ. Μωαμεθανοὶ καὶ

ὀλίγοι Χριστιανοὶ καὶ Ἰουδαῖοι. Ἡ δὲ γλῶσσα τῶν Σινῶν ἀνήκουσα εἰς τὰς μονοσυλλάβους, λέγεται Σανσκριτική. Τὸ πολίτευμα εἶναι δεσποτικὸν ἀπόλυτον, κατὰ τὸ ὅποιον ὁ αὐτοκράτωρ ὁ υἱὸς τοῦ Οὐρανοῦ διοικεῖ τὴν χώραν δι' ἀντιβασιλέων. Καὶ κατὰ τὴν διανοητικὴν ἀνάπτυξιν οἱ Σῖναι διακρίνονται τῶν λοιπῶν βαρβάρων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ'.

Η ΙΑΠΩΝΙΚΗ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΑ

Κατ. 40,000,000 σχεδόν.

Ἱστορικὴ ἔποψις.

Ἡ Ἰαπωνία συνισταμένη ἐκ 3 μεγάλων νήσων καὶ 3850, μικρῶν καὶ πάλαι οἰκουμένη ὑπὸ τῶν βαρβάρων Ἀϊνός, ἀπὸ τοῦ 1240 κατεκτήθη ὑπὸ τῶν Σινῶν, τῶν ὁποίων οἱ πρῶτοι βασιλεῖς ἦσαν ἱερεῖς, Δαῖραι ἢ Μίκαδοι ὀνομαζόμενοι. Ἀκολουθῶς ἀφηρέθη ἀπ' αὐτῶν ἡ πολιτικὴ ἐξουσία, τὴν ὁποίαν κατὰ τοὺς τελευταίους χρόνους πάλιν ἀνέλαβον αὐτήν. Καὶ ἐνταῦθα οἱ εὐρωπαῖοι ἠνάγκασαν τὸν αὐτοκράτορα νὰ ἀνοίξῃ ὁ λιμένας πρὸς ἐμπορίαν.

α.) Φυσικὴ κατάστασις.

Θέσις, ὄρη καὶ ποταμοί.

Αἱ Ἰαπωνικαὶ νῆσοι κείμεναι ἐν τῷ Μεγάλῳ Ὠκεανῷ, ἔχουσιν ὄρη, ἡφαίστεια τὸ Φουσίον (15,000') καὶ τὰ Ὁράξια, ποταμοὺς δὲ μικροὺς, ἐπισημότερος τῶν ὁποίων εἶναι ὁ Ἰεδαγάβας, καὶ λίμνην τὴν Ὁμήν.

β.) Πολιτικὴ κατάστασις.

Ἡ Ἰαπωνία συνίσταται ἐκ 3 μεγάλων νήσων, τῆς Νιπὸνῆς, τῆς Κιουσούς καὶ Σικόκης, αἵτινες ἀπετελοῦσι τὴν ἰδίως Ἰαπωνίαν, καὶ ἐκ τῶν ὑποτελῶν αὐτῇ μικρῶν νήσων, τῶν ὁποίων μεγίστη εἶναι ἡ Ἰεσῷ. Ἐπισημότεραι δὲ πόλεις αὐτῆς εἶναι αἱ ἀκόλουθοι.

Η ΙΕΩΩ (ΤΟΚΑΗ ΚΑΙ ΤΟΚΙΟ)

Κατ. 800,000.

Ἡ πρωτεύουσα τῆς Ἰαπωνίας εἶναι ἡ μεγίστη πόλις αὐτῆς, ἔχουσα 7 ὥρῶν περιφέρειαν, πολυτελέστατα ἀνάκτορα, πολλοὺς

ναούς και ἐκκλησίας, πανεπιστήμιον, ἐκπαιδευτικά και μεγάλα ἐμπορικά και βιομηχανικά καταστήματα.

2) Τὸ Κίσιον (400,000 Μίσηκον) πρῶτην πρωτ. τῆς Ἰαπωνίας και ἱερὰ πόλις τῶν Ἰαπῶνων, εἶναι ἑδρα τῶν σοφῶν και ἐστία τῆς Ἰαπωνικῆς φιλολογίας, ἔχουσα ἀνάκτορα, 500 ναούς, τυπογραφεῖον και ἄλλα μεγάλα οἰκοδομήματα.

3) Ἡ Ὀσάκα (400,000) εἶναι βιομηχανικωτάτη και ἐμπορικωτάτη πόλις.

4) Ἡ Ναγκασάκη (80,000) ἐμπορικὴ πόλις τῆς νήσου Κιουσού.

5) Τὸ Μιτσάκιον (50,000) ἐμπορικὴ πόλις και καθέδρα τοῦ ἀντιβασιλέως.

Κλίμα, ἔδαφος και προϊόντα.

Τὸ μὲν κλίμα τῶν Ἰαπωνικῶν νήσων εἶναι ὠκεάνειον, ὑγιεινὸν και θερμότερον τῆς κατέναντι παραλίας ξηρᾶς. Τὸ δὲ ἔδαφος μολονότι εἶναι ὀρεινὸν κατὰ τὸ πλεῖστον, εἶναι ὅμως ὡς κῆπος κάλλιστα καλλιεργημένον ὑπὸ τῶν φιλοπονωτάτων κατοίκων. Καὶ τὰ κυριώτερα προϊόντα αὐτοῦ εἶναι μέταλλα καλλίστη, τέιον ἐξαιρετον, βάμβαξ, ὀρύζιον, ὀπωρικά, μεσημβρινὰ προϊόντα και μέταλλα χρυσοῦ, ἀργύρου και χαλκοῦ.

Βιομηχανία ἐμπόριον, και συγκοινωνία.

Ἡ μὲν βιομηχανία εἶναι λιαν ἀνεπτυγμένη, τὸ δὲ ἐμπόριον πρότερον μὲν ἦν ἐγγώριον και περιωρισμένον, ἀπὸ τοῦ 1868 ὅμως, ὅτε ἤρξατο ἡ μετὰ τῶν Εὐρωπαϊῶν συγκοινωνία, ἔλαβε μεγάλην πρόσδον. Καὶ ἡ συγκοινωνία γίνεται διὰ θαλάσσης και διὰ τοῦ μεταξὺ τοῦ Κιότου και τῆς Ὀσάκας κατασκευασθέντος σιδηροδρόμου.

Κάτοικοι, θρησκεία, γλῶσσα, πολιτεῦμα και διακ. κατάστασις.

Οἱ μὲν Ἰάπωνες εἶναι μῆγμα τῶν βαρβάρων Ἀϊνὸς και τῶν Σινων. Κατὰ δὲ τὴν θρησκείαν εἶναι εἰδωλολάτραι ἥτοι Σιντολάτραι, Βουδισταὶ και Κομφουκισταί. Τὸ δὲ πολίτευμα ἀπὸ τοῦ 1868 ἐγένετο συνταγματικὸν και ἡ γλῶσσα αὐτῶν εἶναι πολυσύλλαβος· οἱ Ἰάπωνες διακρίνονται τῶν λοιπῶν Ἀσιανῶν κατὰ τὴν φιλοπονίαν, τὴν πνευματικὴν ἀνάπτυξιν και τὴν πρὸς τὰς τέχνας και ἐπιστήμας ἀγάπην, ἔχοντες πολλὰ και διάφορα ἐκπαιδευτήρια ἥτοι πανεπιστήμιον, γυμνάσια κλπ.

ΤΜΗΜΑ ΤΕΤΑΡΤΟΝ
ΜΕΣΗΜΒΡΙΝΑΙ ΧΩΡΑΙ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

Η ΙΝΔΟΚΙΝΑ

Κάτ. ὑπὲρ τὰ 40,000,000.

Ἱστορικὴ ἔποψις.

Ὡς ἐν τῇ Μ Εὐρώπῃ σχηματίζονται 3 μεγάλαι χερσόνησοι, ἡ Ἑλληνικὴ, ἡ Ἰταλικὴ καὶ ἡ Ἰσπανο-πορτογαλική, οὕτω καὶ ἐν τῇ Μ πλευρᾷ τῆς Ἀσίας σχηματίζονται τρεῖς τοιαῦται μεγάλαι τῶν εὐρωπαϊκῶν κατὰ τὴν ἔκτασιν καὶ κατὰ τὸν πληθυσμόν, ἐξαιρουμένης τῆς Ἀραβικῆς ἐχούσης ὀλιγώτερον πληθυσμόν (6 ἑκατ.) τῆς ἀντιστοίχου Ἰσπανο-πορτογαλικῆς (21 ἑκατ.). Αὐταὶ δὲ εἶναι ἡ Ἰνδοκίνα, τὸ Ἰνδοστάν καὶ ἡ Ἀραβία. Τὰς δὲ δύο πρώτας ὠνόμαζον οἱ ἀρχαῖοι Ἰνδίας καὶ Ἰνδικὴν καὶ πρὸς διακρίσιν τὴν μὲν Ἰνδοκίναν ἐκάλουν Ἰνδικὴν ἐκτὸς τοῦ Γάγγου, τὸ δὲ Ἰνδοστάν Ἰνδικὴν ἐντὸς τοῦ Γάγγου, τὰς ὁποίας οἱ ἀρχαῖοι ἐγνώρισαν ἀπὸ τῆς ἐκστρατείας τοῦ μεγάλου Ἀλεξάνδρου, ὅστις εἰσεχώρησεν ἀπὸ τοῦ Ἰνδοῦ μέχρι τοῦ Ὑφάσιος ποταμοῦ καὶ ὁ διάδοχος αὐτοῦ Σέλευκος προῦχώρησε μέχρι τοῦ Γάγγου.

Ὡς δὲ τὸ παλαι ἦσαν πυκνότατα κατοικημέναί αἱ δύο χερσόνησοι, περιέχουσαι πολλὰς χιλιάδας πόλεων, τῶν ὁποίων 37 κατέκτησεν ὁ Ἀλέξανδρος, οὕτω καὶ νῦν θεωροῦνται ὡς περισσότερον κατοικημέναι ἀπὸ ὅλας τὰς χώρας τῆς Εὐρώπης.

α'.) Φυσικὴ κατάστασις.

"Ορία, ὄρη, ποταμοί, διώρυγες καὶ λίμναι.

Τὴν Ἰνδοκίναν περιβάλλουσι πρὸς Β μὲν ἡ Κίνα, πρὸς Δ δὲ τὸ Ἰνδοστάν καὶ ὁ Βεγγαλικὸς κόλπος, πρὸς Ν ὁ πορθμὸς τῆς Μαλάκας καὶ ὁ Ἰνδικὸς ὠκεανὸς καὶ πρὸς Α ἡ Σινικὴ θάλασσα. Ἐντὸς δὲ τοῦ Βεγγαλικοῦ κόλπου καὶ τῆς Σινικῆς θαλάσσης σχηματίζονται πολλοὶ μικροὶ κόλποι καὶ πρὸς Ν ὁ πορθμὸς τῆς Μαλάκας.

"Ορη δὲ διατέμνοντα τὴν χώραν εἶναι κλάδοι τῶν Ἰμαλαίων

ὄρεων, οἱ κυριώτεροι τῶν ὁποίων εἶναι 5. 1) Ἡ παραλία σείρᾳ τῆς Ἀρακούνης. 2) Ἡ Βιρμανικὴ παραλία σείρᾳ 3) Ἡ δυτικὴ παραλία τοῦ Σιάμ. 4) Ἡ ἀνατολικὴ παραλία τοῦ Σιάμ, 5) καὶ ἡ παραλία σείρᾳ τῆς Κοχιγκίνης, αἱ ὑψηλότεραι κορυφαὶ τῶν ὁποίων ἔχουσιν ὕψος 8,000'. Τὰ δὲ ὄρη τῆς χερσονήσου Μαλάκας εἶναι ἐντελῶς κεχωρισμένα ἀπὸ τούτων· τῶν δὲ ἀκρωτηρίων ἐπισημότερα τὸ Πανδαθάνον, τὸ Καμβόιον καὶ τὸ Νεγραῖσον.

Οἱ δὲ κυριώτεροι ποταμοὶ τῆς χώρας εἶναι οἱ ἑξῆς 3. 1) Ὁ Ἰραβάδης πηγάζων ἐκ τῶν ὄρεων τῆς Ἀσσην, ἐκβάλλει εἰς τὸν Μαρτάθάνειον κόλπον. 2) Ὁ Μενάμης ἐκβάλλει εἰς τὸν Σιαμικὸν κόλπον. 3) Ὁ Μεκόγγης ἐκβάλλει εἰς τὴν Σινικὴν θάλασσαν. Ἡ χερσόνησος ἔχει καὶ τινὰς μικρὰς λίμνας πρὸ ὀλίγου γνωσθείσας.

β.) Πολιτικὴ κατάστασις.

Ἡ Ἰνδοκίνα πολιτικῶς διαιρεῖται νῦν εἰς 6 τμήματα. Ταῦτα δὲ εἶναι τὰ ἐξῆς ἡ Βρετανικὴ Ἰνδοκίνα, ἡ Βιρμανικὴ αὐτοκρατορία, τὸ βασιλείον τοῦ Σιάμ, ἡ αὐτοκρατορία τοῦ Ἀννάμ, ἡ Γαλλικὴ Κοχιγκίνα καὶ ἡ χερσόνησος Μαλάκα.

Α'. ΒΡΕΤΑΝΙΚΗ ΙΝΔΟΚΙΝΑ

Κάτ. 3,000,000.

Ἡ Βρετανικὴ Ἰνδοκίνα κατέχουσα τὸ ΒΔ μέρος τῆς χερσονήσου κατεκτήθη ὑπὸ τῶν Ἀγγλῶν ἀπὸ τοῦ 1824—1853. Πόλεις δὲ αὐτῆς διαιρουμένης εἰς 4 τμήματα, ἐπισημότεραι εἶναι αἱ ἐξῆς.

1) Ἡ Ραγκούνη (100,000) κειμένη ἐπὶ τοῦ Δέλτα τοῦ Ἰραβάδου ποταμοῦ εἶναι ἡ ἐπισημότερα πόλις.

2) Ἡ Μαλμουνη (75,000) κειμένη ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Τονασσερίμης εἶναι ἐμπορικὴ.

3) Ἡ Πρόμη (35,000) κειμένη ἐπὶ τοῦ Ἰραβάδου ποταμοῦ.

4) Ἡ Ἀρακάνη (25,000) πρωτ. τῆς ὁμωνύμου ἐπαρχίας, ἔχει κλῆμα νοσῶδες.

Β'. Η ΒΙΡΜΑΝΙΚΗ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΑ

Κάτ. 4,000,000.

Ἡ αὐτοκρατορία αὕτη ἔχουσα ἔκτασιν ἴσην πρὸς τὴν τῆς Γαλλίας εἶναι μεσόγειος καὶ κατοικεῖται ὑπὸ τῶν Βιρμάνων, λαοῦ ἀν-

δρείου καὶ φιλομαθοῦς, δεσποζομένου ὑπὸ αὐτοκράτορος ὑποκειμένου εἰς τὴν Κίναν.

1) Ἡ Μανδαλάη (100,000) νέα πρωτ. τοῦ κράτους ἀπὸ τοῦ 1859 κειμένη ἐπὶ τοῦ Ἰραβάδου ποταμοῦ, εἶναι ἐμπορικὴ καὶ ἔχει κλίμα νοσῶδες.

2) Ἡ Ἀβα (30,000) κειμένη ἐπὶ τοῦ Ἰραβάδου ποταμοῦ, εἶναι ἡ πρόην πρωτ. ἐκπεσοῦσα μετὰ τὴν μετάθεσιν τῆς ἑδρας τοῦ αὐτοκράτορος.

3) Ἡ Ἀμαρπούρα (30,000) κειμένη ἀπέναντι τῆς Ἀβας ὑπῆρξεν ἐπὶ τινα χρόνον πρωτ. καὶ εἶχε 200 χιλ. κατοίκων

4) Ἡ Σαϊγγάνη μεγάλη πόλις κειμένη ἐπὶ τοῦ Ἰραβάδου ποταμοῦ καὶ πλήρης ναῶν καὶ μοναστηρίων.

Γ'. ΤΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΟΥ ΣΙΑΜ

Κατ. 5,000,000.

Τὸ βασίλειον τοῦτο, συνιστάμενον ἐκ τοῦ ἰδίως Σιάμ, τῆς κοιλάδος τοῦ Μενάμου ποταμοῦ καὶ τοῦ βορείου μέρους τῆς χερσονήσου Μαλάκας, ἔρχεται δεσποτικῶς ὑπὸ βασιλείᾳ, ἀπολαμβάνοντος θείας τιμᾶς, μετὰ τὸν ὅποιον οἱ κάτοικοι ἀπονέμουσι μεγίστην τιμὴν εἰς τοὺς λευκοὺς ἐλέφαντας. Αἱ δὲ ἐπισημότεραι πόλεις τοῦ Σιάμ εἶναι αἱ ἀκόλουθοι.

1) Ἡ Βαγκόκη (600,000) κειμένη ἐπὶ τοῦ Μενάμου ποταμοῦ εἶναι πρωτ. τοῦ βασιλείου καὶ ἡ μεγίστη καὶ ἐμπορικωτάτη πόλις τῆς Ἰνδοκίνας καλουμένη «Ἀσιατικὴ Βενετία».

2) Ἡ Σιάμη κειμένη πρὸς Β τῆς Βαγκόκης, ἦν ἡ πρόην πρωτ. τοῦ βασιλείου διατηροῦσα πολλὰ ἐρείπια ναῶν καὶ παλατίων.

3) Τὸ Λαάγγον (20,000) μικρὰ καὶ ἐμπορικὴ πόλις.

Δ'. Ἡ Αὐτοκρατορία τοῦ Ἀννάμ

Κατ. 2,100,000.

Ἡ αὐτοκρατορία τοῦ Ἀννάμ κειμένη ἐν τῇ Α παραλίᾳ τῆς Ἰνδοκίνας, περιλαμβάνει τὴν χώραν τοῦ Μεκόγγου ποταμοῦ, τὴν Τογκίνην καὶ τὴν Κοχιγκίαν καὶ διοικεῖται ὑπὸ αὐτοκράτορος, ἀναγνωρίζοντος τὴν κυριαρχίαν τοῦ αὐτοκράτορος τῆς Κίνας. Οἱ Γάλλοι κατακτήσαντες τὴν Κοχιγκίαν τῷ 1867, ἐκυρίευσαν ἐσχάτως καὶ τὴν Τογκίνην. Πόλεις ταύτης εἶναι:

1) Ἡ Χουή (100,000) πρωτ. τῆς Κοχιγκίνας κειμένη ἐν τῇ Ν πλευρᾷ.

2) Ἡ Κεχώ (Ἀνόη 80,0 10) πρωτ. τοῦ Τογγίνου, ἐν ᾗ ἡδρευεν ὁ ἀντιβασιλεύς.

Ε'. Η ΓΑΛΛΙΚΗ ΚΟΧΙΓΚΙΝΑ

Κατ. 1,500,000.

Ἡ Γαλλικὴ Κοχιγκίνα, περιλαμβάνουσα τὴν Ν Κοχιγκίναν, διαιρεῖται εἰς 6 ἐπαρχίας. Ταύτης δὲ ἐπίσημος πόλις εἶναι·

Ἡ Σαίγόνη (100,000) κειμένη πλησίον τῶν ἐκβολῶν τοῦ Με-
κόγκου ποταμοῦ, εἶναι ἐμπορικὴ πόλις.

Ἐνταῦθα ἀνήκει καὶ τὸ μικρὸν βασίλειον τῆς Καμβοῦας (100 χιλ.) ὅπερ πρότερον ἐξηρτάτο ἀπὸ τοῦ Ἀννάμ καὶ Σιάμ, ἔχον πρωτ. τὴν Πανοπίγγην, κατὰ τὰ τελευταῖα ὅμως ἔτη ἐτέθη ὑπὸ τὴν προσ-
τάσιαν τῆς Γαλλίας.

ΣΤ'.) Η ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΣ ΜΑΛΑΚΑ

Αὕτη συνδεομένη μετὰ τῆς Ἰνδοκίνας διὰ τοῦ Ἰσθμοῦ Κράου, περιλαμβάνει πολλὰ μικρὰ κράτη, τῶν ὁποίων τὰ μὲν ὑποτελῇ τῷ Σιάμ, τὰ δὲ καὶ ἀνεξάρτητα εἶναι. Τὸ δὲ νότιον μέρος ἀνή-
κον τῇ Ὀλλανδίᾳ, παρεχωρήθη τῇ Ἀγγλίᾳ, ἥτις εἰς ἀνταλλαγὴν παρεχώρησε τὰς ἐν Σουμάτρα ἀποικίας της. Τῶν δὲ πόλεων τῆς Μαλάκας ἐπισημοτέρα εἶναι ἡ Σιγγαπόρη (100,000) ἀκμαία ἐμ-
πορικὴ πόλις καὶ κέντρον τοῦ μεταξὺ τῆς Κίνας καὶ Βομβάης ἐμ-
πορίου. Πρὸς Δ τῆς Ἰνδοκίνας ὑπάρχουσι δύο σωρεῖαι νήσων αἱ
Ἀνδαμάναι, ὅπου πέμπουσιν οἱ Ἀγγλοι τοὺς καταδίκους καὶ αἱ
Νικοβάρειαι τὸν ἀριθμὸν 7 μεγάλαι καὶ 11 μικραί, κατακτηθεῖ-
σαι ὑπὸ τῶν Ἀγγλῶν τῷ 1869.

ΙΝΔΙΚΑΙ ΝΗΣΟΙ

Κάτοικοι 35,000,000.

Αὗται κείμεναι πρὸς Ν τῆς Ἰνδοκίνας περὶ τὸν Ἰσημερινόν, κατέ-
χονται ὑπὸ τῶν Εὐρωπαίων, Πορτογάλλων, Ἰσπανῶν Ἀγγλῶν καὶ
Ὀλλανδῶν. καὶ διαιροῦνται εἰς 4 νήσους τῆς Μεγάλης Σούνδας
καὶ εἰς πολλὰς μικρὰς τῆς μικρᾶς Σούνδας. Αἱ 4 μεγάλαι νῆσοι
τῆς μεγάλης Σούνδας εἶναι·

1) Ἡ Σουμάτρα (3,500,000) διὰ τοῦ πορθμοῦ τῆς Μαλάκας χωριζομένη ἀπὸ τῆς Ἰνδοκίνας ἔχει πόλεις τὴν Παλεμβάγκην (70,000) καὶ τὴν Παδάγγην (12,000) καὶ ὑπόκειται εἰς τοὺς Ὀλλανδοὺς.

2) Ἡ Ἰάβα (18,000,000) χωριζομένη ἀπὸ τῆς Σουμάτρας διὰ τοῦ πορθμοῦ τοῦ Σούνδου, ἔχει πόλεις τὴν Σουραβαΐαν (140,000), καὶ τὴν Βαταβίαν (100,000) καὶ τόσα φυσικὰ πλεονεκτήματα ἔχει ὥστε ὀνομάζεται «ὁ μαργαρίτης τοῦ Ὀλλανδικοῦ θρόνου»

3) Ἡ Βόρνεος (2,000,000) εἶναι μεγίστη νῆσος ἴση πρὸς τὴν Σκανδιναυίαν, τῆς ὁποίας τὸ πλεῖστον μέρος ἐξαρτᾶται ἀπὸ τοὺς Ὀλλανδοὺς καὶ ἡ βόρειος παραλία ὑπόκειται εἰς τοὺς Ἀγγλοὺς μετὰ τῆς νήσου Λαβουάνης· εἰς τὸ Β μέρος ὑπάρχει καὶ τὸ μικρόν ἀνεξάρτητον βασιλεῖον Βόρνεον.

4) Ἡ Κελέβη (1,000,000) χωριζομένη ἀπὸ τὴν Βόρνεον διὰ τοῦ πορθμοῦ Μαγκασσάρ, ἔχει πόλεις τὴν Βλααρδίγγην (15,000) καὶ τὴν Μενάδαν (12 000) καὶ ὑπόκειται κατὰ τὸ πλεῖστον εἰς τοὺς Ὀλλανδοὺς.

Τῶν δὲ μικρῶν νήσων τῆς μικρᾶς Σούνδας ἐπιστημότεραι εἶναι ἡ Τιμώρη, ἡ Φλωρίς, ἡ Σουμβάβα, ἡ Λομβόκη καὶ ἡ Βάλη.

Αἱ Μολούκαι (400,000) ἡ νῆσοι τῶν ἀρωμάτων, αἱ Βανδαῖαι, ἡ Κεράμη, τὸ Γίλολον, ἡ Τερνάτη καὶ ἄλλαι μικραί.

Αἱ Σολοῦαι μικραί καὶ ἀσήμεντοι οἰκούμεναι ὑπὸ πειρατῶν.

Αἱ Φιλιππῖναι (8,000,000) ὀνομασθεῖσαι ἐκ τοῦ ὀνόματος τοῦ βασιλέως τῆς Ἰσπανίας Φιλίππου, εἶναι ἡφαιστειώδεις καὶ χωρίζονται ἀπὸ τῆς Ἀσίας διὰ τῆς Σινικῆς θαλάσσης. Τούτων δὲ ἐπιστημότεραι εἶναι ἡ Μανίλη, ἴση πρὸς τὴν Ἀγγλίαν, ἔχουσα πρωτ. ὁμώνυμον (160,000), καὶ ἡ Μινδάνος ἔχουσα πρωτ. τὴν Σελαγγάμην καὶ ἄλλαι πολλαὶ μικραί.

Κλίμα ἔδαφος καὶ προϊόντα τῆς Ἰνδοκίνας

Τὸ μὲν κλίμα τῆς Ἰνδοκίνας εἰς μὲν τὰ παραλία εἶναι θερμότερον, εἰς δὲ τὰ μεσόγεια συγκερασμένον, τὸ δὲ ἔδαφος εὐφορώτατον καὶ τὰ κυριώτερα προϊόντα εἶναι δημητριακοὶ καρποί, βάμβαξ, ἀφθονώτατον ὀρύζιον, τέτον, ἀρωματικά, ζαχαροκάλυμον, σιδηρόξυλον, μέταλλα χρυσοῦ, ρουβινίων, σαπφείρου, μαρμάρων,

κασσιτέρου καὶ πετρελαίου· ζῶα δὲ λευκοὶ ἐλέφαντες, τίγρεις, οὐ-
ραγγοτάγοι κλ.

*Κάτοικοι, θρησκεία, πολίτευμα καὶ
διαφορητικὴ κατάστασις.*

Οἱ μὲν κάτοικοι τῆς χώρας Ἰνδοσῖναι διαφροῦνται εἰς ἀνατολι-
κοὺς, εἰς τοὺς ὁποίους ἐπικρατεῖ ὁ Σινικός τύπος, καὶ εἰς δυτικούς,
εἰς τοὺς ὁποίους ἐπικρατεῖ ὁ Ἰνδικὸς τύπος. Ἐν δὲ τῇ χερσονήσῳ
Μαλάκκ κατοικοῦσιν οἱ Μαλαῖοι καὶ ἄλλα μικρὰ ἔθνη. Κατὰ δὲ
τὴν θρησκείαν οἱ μὲν πλεῖστοι εἶναι Βουδισταί, οἱ δὲ λοιποὶ Χρι-
στιανοὶ Καθολικοὶ ἔχοντες 10 ἐπισκοπὰς καὶ Διαμαρτυρόμενοι
(80,000). Ἔτι δὲ Μωαμεθανοὶ καὶ ὀλίγοι Κομφουισταί. Τὸ δὲ
πολίτευμα εἰς ὅλα τὰ κράτη εἶναι δεσποτικόν. Καὶ κατὰ τὴν δια-
φορητικὴν ἀνάπτυξιν εἶναι βάρβαροι ὡς οἱ λοιποὶ Ἀσιανοί.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

ΤΟ ΙΝΔΟΣΤΑΝ

Ἱστορικὴ ἔποψις

Τὴν εὐδαίμονα ταύτην χώραν πάλαι μὲν κατόικουν βάρβαρα
ἔθνη· τῷ δὲ 2,000 π. Χ. λαὸς Καυκάσιος καὶ πεπολιτισμένος
κατακτήσας αὐτήν, εἰσήγαγε πολιτισμὸν καὶ θρησκείαν εἰς τοὺς
βαρβάρους κατοίκους. Ἐγένετο δὲ γνωστὴ ἡ χώρα αὕτη ἀπὸ τῆς
ἐκστρατείας τοῦ Ἀλεξάνδρου, τῆς ὁποίας μέρος μὲν αὐτὸς κατέ-
κτησε μέχρι τοῦ Ἰφάσιος ποταμοῦ, τὸ δὲ ὑπόλοιπον οἱ διάδοχοι
αὐτοῦ Σέλευκος καὶ Ἀντίοχος. Ἀκολούθως δὲ οἱ Ῥωμαῖοι διετή-
ρησαν τὸν σύνδεσμον τῆς χώρας μετὰ τῆς Εὐρώπης μέχρι τοῦ 1^{ου}
αἰῶνος, ὅτε οἱ Ἀραβεῖς κατακτήσαντες αὐτήν, εἰσήγαγον τὸν
Μωαμεθανισμόν καὶ κατέστρεψαν τὸν πολιτισμὸν. Ἀπὸ δὲ τοῦ 15^{ου}
αἰῶνος οἱ Εὐρωπαῖοι, μέρος τῆς χώρας κατακτήσαντες, ἐσύστη-
σαν ἀποικίας, τὸ πλεῖστον ὅμως αὐτῆς ἐκυρίευσαν οἱ Ἀγγλοὶ, οἵ-
τινες ἀπὸ τοῦ 1876 αὐτοκρατορίαν ἐκήρυξαν τὸ Ἰνδὸστὰν καὶ τὴν
βασίλισσαν τῆς Ἀγγλίας αὐτοκράτειραν τῶν Ἰνδιῶν.

α.) Φυσικὴ κατάστασις.

Ὅρια, ὄρη, ἀκρωτήρια, ποταμοὶ καὶ διώρυγες.

Τὸ Ἰνδὸστὰν ἀντιστοιχοῦν πρὸς τὴν Ἰταλικὴν χερσονήσον, ἔχει
τόσα φυσικὰ πλεονεκτήματα, ὥστε δικαίως ὀνομάζεται ἡ Ἰταλία

τῆς 'Ανατολῆς» παράγουσα πλουσιώτατα καὶ ἀφθονώτατα προϊόντα, πολυτίμους λίθους καὶ ἀρώματα. Τοιαύτη δὲ οὕσα ὁρίζεται πρὸς Β μὲν ὑπὸ τῆς Σινικῆς αὐτοκρατορίας, πρὸς Α δὲ ὑπὸ τῆς 'Ινδοκίνας καὶ τοῦ Βεγγαλικοῦ κόλπου, πρὸς Ν ὑπὸ τοῦ 'Ινδικοῦ ὠκεανοῦ καὶ πρὸς Δ ὑπὸ τοῦ Βελουχιστάν, 'Αφγανιστάν καὶ τοῦ 'Ομανικοῦ κόλπου.

Τρεῖς σειραὶ ὁρέων διατέμνουσι τὸ 'Ινδοστάν αἱ ἐξῆς·

1) Τὰ 'Ιμαλάια (28,000') τὰ ὑψηλότετα ὄρη τοῦ κόσμου ἐν τῇ Β πλευρᾷ, τῶν ὁποίων αἱ δύο ὑψηλότεται κορυφαὶ ὀνομάζονται Εὐέρεστον καὶ Δαβαλαγερί. 2) Τὰ Βίνδουα (8,000') ἐν τῇ κεντρικῇ πλευρᾷ. 3) Καὶ τὰ Γαταῖα (13,000') ἐν τῇ Ν πλευρᾷ διαιρούμενα εἰς ἀνατολικά καὶ δυτικά.

'Ακρωτήριον δὲ ἐν καὶ μόνον ἔχει τὸ Κομορίνον ἐν τῇ Ν ἄκρᾳ.

Τῶν δὲ πολυαριθμῶν ποταμῶν ἐπισημότεροι εἶναι οἱ ἀκόλουθοι.

1) 'Ο Γάγγης πηγάζων ἐκ τῶν 'Ιμαλαίων, ἐκβάλλει εἰς τὸν Βεγγαλικὸν κόλπον. 2) 'Ο 'Ινδὸς πηγάζων ἐκ τῶν αὐτῶν ὁρέων, ἐκβάλλει εἰς τὸν 'Ομανικὸν κόλπον. 3) 'Ο Βραμαπούτρας πηγάζων ἐκ τῶν Θιβητικῶν ὁρέων, ἐκβάλλει εἰς τὸν Βεγγαλικὸν κόλπον. 4) 'Ο 'Υφασις μέγας παραπόταμος τοῦ 'Ινδοῦ, ἐπίσημος διὰ τὴν ἐκστρατεῖαν τοῦ 'Αλεξάνδρου· οἱ ποταμοὶ οὗτοι κανονικῶς πλημμυροῦντες καθιστῶσι τὴν χώραν εὐφορωτάτην.

Μεταξὺ δὲ τῶν ποταμῶν ὑπάρχουσι πλείσται διώρυγες, κατασκευασθεῖσαι ὑπὸ τῶν 'Αγγλῶν, ἐπισημοτάτη τῶν ὁποίων εἶναι ἡ τοῦ Γάγγου προωρισμένη νὰ ἀρδεύῃ τὴν μεταξὺ τοῦ Γάγγου καὶ Τζουμᾶ χώραν.

β.) Πολιτικὴ κατάστασις καὶ διαίρεσις.

Τὸ 'Ινδοστάν πολιτικῶς διαιρεῖται εἰς 3 μέρη·

1) Εἰς τὰς 'Αγγλικὰς κατακτήσεις, περιλαμβανούσας τὸ πλεῖστον μέρος. 2) Εἰς τὰς τῶν ἄλλων Εὐρωπαίων.

3) Καὶ εἰς τὰ ἀνεξάρτητα κράτη τῶν 'Ιμαλαίων ὁρέων.

Α'. ΑΓΓΛΙΚΑΙ ΚΑΤΑΚΤΗΣΕΙΣ

Κατ. 245,000,000.

Αἱ 'Αγγλικαὶ κατακτήσεις τοῦ 'Ινδοστάν, αἱ ὑποῖαι μετὰ τῶν ἐν 'Ινδοκίνα καὶ Θιβητίᾳ κτήσεων ἀποτελοῦσι τὸ μέγα Βρετανικόν.

κὸν Ἰνδικὸν κράτος, πρότερον μὲν διωκοῦντο ὑπὸ ἐμπορικῆς ἐταιρίας, νῦν δὲ κυβερνοῦνται ὑπὸ ἰδιαίτερου ἀντιβασιλείως καὶ διαίρουνται 1) εἰς κατακτήσεις περιεχούσας ὑπὲρ τὰ 50 κράτη ὑποτελῆ· 2) εἰς κράτη σύμμαχα καὶ φόρου ὑποτελῆ καὶ 3) εἰς σύμμαχα καὶ ἀτελῆ φόρου.

Ἐπισημότεραι δὲ πόλεις ἐν ταῖς Ἀγγλικαῖς κατακτήσεσιν εἶναι αἱ ἑξῆς·

1) Ἡ Καλκούτα (900,000) κειμένη ἐν τῷ Δέλτα τοῦ Γάγγου ποτ. εἶναι πρωτ. τοῦ Ἰνδικοῦ κράτους, καθέδρα τοῦ ἀντιβασιλείως, μεγίστη, ὥραιότατη, ἐμπορικωτάτη καὶ βιομηχανικωτάτη πόλις τοῦ Ἰνδοστάν καὶ ὅλης τῆς Ἀσίας, διαιρουμένη εἰς λευκὴν πόλιν οἰκουμένην ὑπὸ τῶν Εὐρωπαίων καὶ εἰς μαύρην ὑπὸ τῶν Ἰνδῶν καὶ ἔχουσα ὄχυράν ἀκρόπολιν, πανεπιστήμιον, ἀστεροσκοπεῖον, περίφημον βοτανικὸν κήπον, ναοὺς πολλοὺς, ἐκπαιδευτικὰ, φιλανθρωπικὰ, ἐμπορικὰ καὶ βιομηχανικὰ καταστήματα.

2) Ἡ Βομβάη (700,000) εἶναι ἡ δευτέρα πόλις τοῦ Ἰνδοστάν, ἔχουσα μέγιστον καὶ κάλλιστον λιμένα, ἀκρόπολιν ὄχυράν, ἀγοράν μεγίστην, παλάτια, ναοὺς, ἐκκλησίας, ἐκπαιδευτήρια, ἐπιστημονικὰς ἐταιρίας, νοσοκομεῖα, μεγάλα ἐμπορικὰ καὶ βιομηχανικὰ καταστήματα.

3) Ἡ Μεδράση (400,000) εἶναι ἡ τρίτη ἐμπορικὴ καὶ βιομηχανικὴ πόλις τοῦ Ἰνδοστάν, ἔχουσα ἐκπαιδευτικὰ καὶ ἐπιστημονικὰ καταστήματα καὶ φημιζομένη διὰ τοὺς μάγους, γόητας καὶ θαυματοποιούς, περιερχομένους εἰς ὅλας τὰς πόλεις.

4) Ἡ Πάτνα (300,000) εἶναι ἐμπορικωτάτη πόλις ἔχουσα πολλὰ παλάτια, ναοὺς, ἐμπορικὰ βιομηχανικὰ καταστήματα καὶ φημιζομένη διὰ τὸ ἐμπόριον τοῦ ὀπίου μεγίστη κατανάλωσις τοῦ ὁποίου γίνεται.

5) Τὸ Λούκνοβον (300,000) διαιρεῖται εἰς ἀρχαίαν καὶ νέαν πόλιν, ἔχει παλάτια πολυτελέστατα καὶ τζαμιά, ὁμοιάζουσα πρὸς Ἀγγλικὴν πόλιν.

6) Ἡ Βεναρέση (200,000) εἶναι ἀξιοθαύμαστος πόλις, φημιζομένη ὡς ἱερὰ τῶν Ἰνδῶν, εἰς τὴν ὁποίαν πανταχόθεν συρρέουσι προσκυνηταὶ καθ' ὅσον πιστεύουσιν ὅτι εἶναι πλησιεστάτη εἰς τὸν παράδεισον.

7) Ἡ Ἐνδραβάδη (200,000) κειμένη ἐν τῇ μεσογειῷ ἔχει πολλὰ παλάτια καὶ τζαμιά.

8) Ἡ Γιβαλιόρη (200,000) μεσόγειος πόλις.

9) Ἡ Δελχὴ (150,000) μεσόγειος, ἦν πρότερον ἡ μεγίστη τῶν Ἰνδιῶν ἔχουσα 2,000,000 κατ. Ἀπὸ τοῦ 15^{ου} αἰῶνος πολλὰ παθοῦσα, ἐξέπεσε. Ἐκτὸς δὲ τούτων ὑπάρχουσι καὶ ἄλλαι πόλεις, ἐπισημότεραι τῶν ὁποίων εἶναι ἡ Μουροχιδωβάδη, ἡ Ἀγρζ, ἡ Ἀλλαχάβδη ἡ Μοζουλιπατάμη, ἡ Σουράτη καὶ ἡ Λαχόρη ἔχουσαι ἀπὸ 150,000—50,000 κατοίκων.

Β'. ΚΤΗΣΕΙΣ ΤΩΝ ἈΛΛΩΝ ΕΥΡΩΠΑΙΩΝ

Κατ. 800,000

Αἰκατακτήσεις τῶν ἄλλων Εὐρωπαϊῶν ἦτοι τῶν Γάλλων καὶ Πορτογάλων, παραβαλλόμεναι πρὸς τὰς Ἀγγλικὰς, εἶναι μικραὶ καὶ ἀσημαντοὶ διότι αἱ μὲν Πορτογαλικαὶ ἔχουσι 500,000 καὶ πόλεις τὴν Γόαν (20,000) καὶ τὴν Δίαν (20,000). Αἱ δὲ Γαλλικαὶ ἔχουσι 300,000 καὶ πόλεις τὴν Καρικάλην (50,000) ἔδραν τοῦ διοικητοῦ, τὴν Σχανδρανναγέρην (35,000) καὶ τὴν Πονδιχερὴν (30,000).

Γ'. ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΑ ΚΡΑΤΗ ΤΩΝ ἸΜΑΛΑΙΩΝ

Κάτοικοι 4,000,000.

Τούτων ἐπισημότερα εἶναι δύο, 1) τὸ τῆς Νεπάλης (3,000,000), ἔχον πρωτ. τὴν Κατμανδοῦ (30,000) καὶ 2) τὸ τῆς Βουτάνης (300,000), ἔχον πρωτ. τὴν Τασσιανδόνην (10,000).

Νῆσοι τοῦ Ἰνδοστάν.

1) Ἡ Κεϋλώνη (Λεοντόνησος καὶ Ταπροβάνη 4,000,000) εἶναι εὐφορωτάτη, παράγουσα ἀρωματικά, πολυτίμους λίθους καὶ σίδηρον καὶ ἔχουσα πρωτ. τὸ Κολόμβον (100,000), ὅπου διαμένει ἐξόριστος ὁ Ἀραβὴς καὶ οἱ σὺν αὐτῷ.

2) Αἱ Λακεδιβαὶ καὶ Μαλδίβαὶ δύο συμπλέγματα μικρῶν νήσων ὑποκείμενα εἰς τὴν Ἀγγλίαν, διατηροῦσαν ἓνα Σουλτάνον διοικητήν.

Κλίμα ἔδαφος καὶ προϊόντα τοῦ Ἰνδοστάν.

Τὸ μὲν κλίμα ἐν μὲν ταῖς Β χώραις εἶναι Ἀλπειον, ἐν δὲ ταῖς Μ θερμὸν καὶ νοσῶδες. Τὸ δὲ ἔδαφος εἶναι εὐφορώτατον καὶ μάλιστα εἰς τὰς περὶ τὸν Ἰνδὸν καὶ Γάγγην χώρας. Καὶ τὰ προϊόντα

τοῦ Ἰνδοστάν εἶναι πλουσιώτατα καὶ ποικιλώτατα, ἤτοι δημητριακοὶ καρποί, μέταξα, βάμβαξ, ὀρύζιον, τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖ τὴν τροφήν τῶν κατοίκων, ἀρωματικὰ περίφημα ἤτοι ὄπιον, πέπερι, καμφορά, βανάναι, κόμμι κλ. Τὸ δὲ ἔδαφος τῆς γῆς περιέχει πολύτιμα μέταλλα, ἤτοι μαργαρίτας, ἀδάμαντας, χρυσόν, σίδηρον καὶ λιθάνθρακας. Καὶ ζῶα δὲ καὶ θηρία ἔχει πλεῖστα καὶ μέγιστα, διαφέροντα πολὺ τῶν τῆς Ἀφρικῆς καὶ Εὐρώπης κατὰ τὸ μέγεθος καὶ τὴν ωραιότητα.

Βιομηχανία, ἐμπόριον, καὶ συγκοινωνία.

Ἡ μὲν βιομηχανία, εἶναι λίαν ἀνεπτυγμένη, τὸ δὲ ἐμπόριον σπουδαιότατον καὶ ἐκτεταμένον εἰς ὅλα τὰ μέρη τοῦ κόσμου καὶ ἡ συγκοινωνία ἐκτελεῖται διὰ θαλάσσης, τῶν πλωτῶν ποταμῶν καὶ διωρύγων καὶ διὰ τῶν σιδηροδρόμων, διὰ τῶν ὁποίων οἱ Ἀγγλοὶ συνέδεσαν ὅλας τὰς μεγάλας πόλεις, ἀπολαμβάνοντες ἅπτερον πλοῦτον ἐκ τοῦ ἐμπορίου.

Κάτοικοι, θρησκεία, γλῶσσα, καὶ πολίτευμα.

Οἱ μὲν κάτοικοι τοῦ Ἰνδοστάν ἀνήκουσιν εἰς πολλὰς ἐθνικότητας καὶ εἶναι Ἰνδοί, Μογγόλοι, Ἀφγανοί, Σῖναι, Ἀραβες, Ἰουδαῖοι, Πέρσαι καὶ Μωαμεθανοί. Κατὰ δὲ τὴν θρησκείαν οἱ πλεῖστοι εἶναι Βραμισταί, Βουδισταί, ἕως 30 ἑκατομ. Μωαμεθανοὶ καὶ ὀλίγοι Καθολικοὶ καὶ Διαμαρτυρόμενοι. Κατὰ δὲ τὴν γλῶσσαν ἀνήκουσιν εἰς δύο τμήματα, ὧν τὸ μὲν Β περιλαμβάνει πάσας τὰς γλώσσας, αἱ ὁποῖαι στηρίζονται ἐπὶ τῆς ἱερᾶς γλώσσης, τῆς Σανσκριτικῆς λεγομένης, τὸ δὲ Ν περιλαμβάνει τὰς λοιπὰς γλώσσας, αἱ ὁποῖαι δὲν ἔχουσι καμμίαν συγγένειαν πρὸς τὴν Σανσκριτικὴν. Καὶ τὸ πολίτευμα, καθ' ὃ διοικοῦνται πάντα σχεδὸν τὰ κράτη, εἶναι δεσποτικόν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

ΤΟ ΒΕΛΟΥΤΧΙΣΤΑΝ (ΝΑ ΙΡΑΝ ΚΑΙ ΓΕΔΡΩΣΙΑ)

Κάτοικοι 2,000,000.

Ἱστορικὴ ἔποψις.

Ἡ χώρα αὕτη Γεδρωσία ὀνομαζομένη τὸ πάλαι, ἐγένετο γνωστὴ ἀπὸ τῆς ἐκστρατείας τοῦ Ἀλεξάνδρου, ὅστις ἐπιστρέφων ἐκ

τῶν Ἰνδιῶν μετὰ πολλοῦ κόπου καὶ κινδύνων ἡδυνήθη νὰ διέλθῃ διὰ τῆς ἐρημίας αὐτῆς, ἐν ᾗ πρότερον οἱ στρατοὶ τῆς Σεμιράμιδος καὶ τοῦ Κύρου κατεστράφησαν ἐντελῶς· διότι τὸ ἔδαφος αὐτῆς εἶναι ὀρεινόν, πετρώδες, ἐρημον καὶ ἀμμώδες, στεροῦμενον ὑδάτων. Τὸ Βελουτχιστὰν ἀποτελέσαν μέρος τοῦ Περσικοῦ κράτους, ἀπεσπάρθη καὶ διηρέθη εἰς πολλὰ μικρὰ χανάτα.

α.) Φυσικὴ κατάστασις.

Ὅρια, ὄρη καὶ ποταμοί.

Τὸ Βελουτχιστὰν ὀρίζεται πρὸς Β μὲν ὑπὸ τοῦ Ἀφγανιστάν, πρὸς Α δὲ ὑπὸ τοῦ Ἰνδοστάν, πρὸς Ν. ὑπὸ τοῦ Ὁμανικοῦ κόλπου καὶ πρὸς Δ ὑπὸ τῆς Περσίας. Ὅρη δὲ διατέμνοντα τὴν χώραν εἶναι 1) τὰ Βαῖτια (8,000') ἐκτεινόμενα ἐν τῇ Α πλευρᾷ, 2) τὰ Ἀρβίτα διατέμνοντα τὴν χώραν ἐν τῷ μέσῳ καὶ 3) τὰ Παρσικά. Καὶ ποταμούς μικροὺς καὶ ἀσημάντους ἔχει ἡ χώρα, 1) τὸν Ἀράδιον, διαρρέοντα τὴν Α πλευρὰν καὶ 2) τὸν Τόμηρον, διαρρέοντα τὴν Δ πλευρὰν.

β.) Πολιτικὴ κατάστασις.

Τὸ Βελουτχιστὰν πολιτικῶς διαιρεῖται νῦν εἰς 8 χανάτα, ἕκαστον τῶν ὁποίων ἔχει ἴδιον χάνην· πάντες δὲ ἀναγνωρίζουσι τὸν χάνην τῆς Κελάτης ὡς ἀνώτατον, ὅστις διατελεῖ ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς Ἀγγλίας· ἕκαστον τῶν χανάτων ἔχει πρωτ. ἰδίαν καὶ κωμοπόλεις. Ἐπισημοτέρα δὲ πασῶν εἶναι ἡ Κελάτη (12,000) κειμένη ἐπὶ λόφου ὕψηλου.

Κλίμα, ἔδαφος καὶ προϊόντα.

Τὸ μὲν κλίμα τῆς χώρας εἶναι ποικίλον ἥτοι θερμὸν καὶ συγκερασμένον. Τὸ δὲ ἔδαφος εὐφορον εἶναι μόνον εἰς τὰ πεδινὰ καὶ τὰ προϊόντα αὐτῆς εἶναι δημητριακοὶ καρποί, ὀρύζιον, ἀρωματικά, φοίνικες καὶ ὀπωρικά διάφορα. Ἐχει δὲ καὶ μέταλλα πολλὰ καὶ διάφορα χρυσοῦ, ἀργύρου, μολύβδου, σιδήρου καὶ χαλκοῦ· ἀλλὰ εἶναι ἐντελῶς παρημελημένα τὰ μεταλλεῖα ἕνεκα τῆς βαρβαρότητος τῶν κατοίκων.

Κάτοικοι, θρησκεία, γλῶσσα, καὶ πολιτεῦμα.

Οἱ κάτοικοι τοῦ Βελουτχιστάν διαίρουνται εἰς Βελούχους καὶ εἰς Βραχούους, νομαδικῶς ζώντας ὡς ποιμένας. Καὶ οἱ μὲν πρῶ-

τοι είναι συγγενεῖς πρὸς τοὺς Πέρσας, οἱ δὲ δεῦτεροι εἶναι ἀγριώτεροι καὶ ληστρικὸν βίον ζῶσι. Κατὰ δὲ τὴν θρησκείαν εἶναι Μωαμεθανοὶ Σουνῖται, λαλοῦντες γλῶσσαν συγγενῇ πρὸς τὴν Περσικήν. Καὶ τὸ πολίτευμα εἶναι δεσποτικόν, τῶν 7 ἡγεμόνων ἀναγνωρίζοντων κατ' ἐπιφάνειαν τὴν κυριαρχίαν τοῦ μεγάλου χάνου τῆς Κελάτης

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'.

Η ΑΡΑΒΙΑ

Κάτοικοι 6,000,000.

Ἱστορικὴ ἔκποψις.

Ἡ ἀρχαία ἱστορία τῆς Ἀραβίας εἶναι σκοτεινὴ καὶ μυθώδης. Ἀπὸ δὲ τοῦ Μωάμεθ (632) εἰσέρχεται ἡ Ἀραβία εἰς τὴν παγκόσμιον ἱστορίαν. Διότι οὗτος ὡς προφήτης τοῦ Θεοῦ νέαν ἐκήρυξε θρησκείαν καὶ διέδωκεν αὐτὴν εἰς τὴν Ἀραβίαν· οἱ δὲ διάδοχοι αὐτοῦ Καλίφαι ἐπέξετειναν τὴν νέαν θρησκείαν εἰς τὴν Ἀσίαν καὶ Ἀφρικὴν, κατέκτησαν τὴν Ἰσπανίαν καὶ ἔδειξαν ἄνδρας ἐξόχους ἐν τῇ ποιήσει καὶ ἐν τῇ φιλολογίᾳ. Ἀκολούθως ὅμως περιελθόντες εἰς διχονοίας, ἔχασαν τὴν προτέραν δύναμιν καὶ δόξαν.

α.) Φυσικὴ κατάστασις.

Ὅρια, ὄρη, ἀκρωτήρια καὶ ποταμοί.

Ἡ Ἀραβία κατέχουσα τὸ ΝΔ μέρος τῆς Ἀσίας καὶ κειμένη μεταξὺ τῆς Μεσογείου καὶ τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης, ὄρη μὲν ἔχει 1) τὸ Σινὰ (9,000') ἐπίσημον ἐν τῇ ἱερᾷ Γραφῇ· 2) τὰ Δίδυμα ὄρη καὶ 3) τὰ τῶν Ἀσαβῶν, ἀκρωτήριον τὸ Πορείλιον πρὸς Ν καὶ τρεῖς μικροὺς ποταμοὺς, τὸν Βαίτιον, τὸν Ὀρμανον καὶ τὸν Κυνὸς ποταμόν.

β.) Πολιτικὴ κατάστασις.

Ἡ Ἀραβία πάλαι μὲν διηρεῖτο εἰς ἔρημον πρὸς Β, εἰς Πιερταίαν ΒΔ καὶ εἰς Εὐδαίμονα πρὸς Ν· νῦν δὲ πολιτικῶς διαιρεῖται εἰς τουρκικὴν, περιέχουσαν τὰς ἱερὰς πόλεις, εἰς τὸ τῆς Ἰεμένης τμήμα, εἰς τὸ μεσημβρινὸν καὶ εἰς τὸ τῆς Α παραλίας· τῶν δὲ πόλεων ἐπίσημότεραι εἶναι αἱ ἐξῆς·

1) Ἡ Μέκκα (50,000) ἱερωτάτη πόλις, μήτηρ τῶν πόλεων καὶ ὁ γενέθλιος τόπος τοῦ Μωάμεθ, ἔχει μέγιστον τζαμίον, τὸ ἱερόν φρέαρ καὶ τὸ κυριώτατον ἱερόν τοῦ Μωαμεθανικοῦ κόσμου (Καάβα). Διὰ τοῦτο συρρέουσι πανταχόθεν οἱ Μωαμεθανοὶ χάριν προσκυνήσεως 300—400,000 συναθροιζόμενοι κατ' ἔτος.

2) Ἡ Μεδίνα (25,000) δευτέρα ἱερὰ πόλις, εἰς τὴν ὁποίαν ὁ Μωάμεθ διωχθεὶς ἐκ τῆς Μέκκας τῇ 16 Ἰουλίου 622 εὗρεν ἀσυλὸν καὶ ἀπέθανεν ἐν αὐτῇ· τὴν δὲ φυγὴν ταύτην ὀνομάζουσιν Ἐγείραν οἱ Μωαμεθανοὶ καὶ ἔχουσιν ὡς βάσιν τῆς χρονολογίας· ἐν ταύτῃ ὑπάρχει μέγιστον τζαμίον, περιέχον λάρνακα, ἐν ᾗ φυλάσσεται ἡ κόνις τοῦ προφήτου.

3) Ἡ Μασκάτη (60,000) εἶναι ὀχυρὰ καὶ λίαν ἐμπορικὴ.

4) Ἡ Σάννα (40,000) πρωτ. τῆς Ἰεμένης ἐμπορικὴ πόλις.

5) Τὸ Ἀδενον (40,000) λέγεται Παράδεισος ὑπὸ τῶν Μωαμεθανῶν διὰ τὰς φυσικὰς καλλονὰς καὶ κατεκτήθη ὑπὸ τῶν Ἀγγλων τῷ 1839.

6) Ἡ Τζέδα (20,000) λιμὴν τῆς Μέκκας καὶ 7) ἡ Μόκκα ἐμπορικὴ πόλις· ἐν τῇ μεσογείῳ ὑπάρχουσι καὶ δύο μικρὰ κράτη τὸ τῆς Σαμάρας καὶ τὸ τῶν Βαχαβιτῶν.

Κλίμα, ἔδαφος καὶ προϊόντα.

Τὸ μὲν κλίμα εἶναι θερμότατον, τὸ δὲ ἔδαφος ἔρημον, ὄρεινόν καὶ πεδινόν, παράγον περίφημα ἄρωματικά καὶ μάλιστα καφὲν ἐξάίρετον. Τῶν δὲ ζώων φημίζονται οἱ ἵπποι καὶ αἱ κάμηλοι· ἔχει δὲ καὶ μέταλλα πολλὰ καὶ διάφορα.

Κάτοικοι, θρησκεία, πολιτεία καὶ διανοητικὴ κατάστασις.

Οἱ Ἀραβες διαιροῦνται εἰς νομάδας, Βεδουίνους ὀνομαζομένους, καὶ εἰς οἰκοῦντας ἐν πόλεσι καὶ ὁάσεσι. Κατὰ δὲ τὴν θρησκείαν οἱ πλεῖστοι εἶναι Μωαμεθανοί. Κυβερνῶνται δὲ οἱ μὲν πατριαρχικῶς, οἱ δὲ δεσποτικῶς. Καὶ κατὰ τὴν διανοητικὴν ἀνάπτυξιν ἀπὸ μὲν τοῦ ζ'—ι' αἰῶνος ἤκμαζον ἐν τῇ γεωγραφίᾳ, ἱστορίᾳ, φιλοσοφίᾳ, ποιήσῃ καὶ φυσικομαθηματικοῖς, νῦν δὲ διατελοῦσιν ἐν νηπιῳδῇ καταστάσει, διατηροῦντες στοιχειώδη μόνον σχολεῖα.

ΤΜΗΜΑ ΠΕΜΠΤΟΝ

Η ΑΦΡΙΚΗ

Κάτοικοι 205,000,000.

Γενική ἔποψις.

Ἡ Ἀφρικὴ ἀπὸ τοῦ 1869 μεταβληθεῖσα εἰς νῆσον διὰ τῆς διορύξεως τοῦ Σουεζίου ἰσθμοῦ, εἶναι τριπλασία τῆς Εὐρώπης κατὰ τὴν ἔκτασιν καὶ ἔχει σχῆμα τριγώνου, τὸ ὁποῖον τὸ μὲν νότιον μέρος εἶναι μέγα καὶ ὑψηλὸν ὁροπέδιον, τὸ δὲ βόρειον ἐν μέρει πεδινόν, ἐν μέρει ὀρεινόν καὶ ἐν μέρει ἔρημον· ἐπειδὴ δὲ ὅλη σχεδὸν κεῖται ἐν τῇ διακεκαυμένη ζώνῃ, ἔχει μεγίστην θερμότητα καὶ πολλαχοῦ ἔλλειψιν ὑδάτων.

α.) Φυσικὴ κατάστασις.

Ὅρια, ὠκεανοί, θάλασσαι, κόλποι καὶ πορθμοί.

Ἡ Ἀφρικὴ ὡς νῆσος περιβάλλεται ὑπὸ τοῦ Ἀτλαντικοῦ καὶ Ἰνδικοῦ ὠκεανοῦ καὶ ὑπὸ τῆς Μεσογείου καὶ Ἐρυθρᾶς θαλάσσης. Κόλπους δὲ ὀλίγους ἔχει τὸν τῆς Σίδρας καὶ τῆς Καβῆς ἐν τῇ Β πλευρᾷ, τὸν τῆς Γουινέας ἐν τῇ Δ καὶ τὸν τοῦ Ἀδένου πρὸς Α καὶ πορθμούς 3 ἔχει τὸν τοῦ Γιβραλτάρ, τὸν Βαβελμανδέπ καὶ τὸν τοῦ Σουέζ.

Ὅρη, ἀκρωτήρια, πεδιάδες, ἔρημοι καὶ ὁάσεις.

Τὰ ὄρη τῆς Ἀφρικῆς εἶναι βόρεια ὁ Ἄτλας (15,000'), δυτικὰ τὰ τοῦ Κόγγου ἐν οἷς διακρίνεται τὸ Κάμερον, νότια τὰ Νεουβέ-βελδα καὶ τὰ Λύπατα, ἀνατολικά τὰ Αἰθιοπικὰ καὶ τὸ Κιλιμάντζαρον (20,000'), τὸ ὑψηλότετον πάντων.

Τῶν δὲ πολυαρίθμων ἀκρωτηρίων εἶναι τὰ κυριώτερα τὸ Λευκὸν πρὸς Β, τὸ τῆς Εὐέλπιδος Ἄκρας πρὸς Ν, τὸ Πράσινον πρὸς Δ καὶ τὸ Γαρδοφουῖον πρὸς Α. Πεδιάδες δὲ ἐπίσημοι εἶναι αἱ περὶ τὸν Νεῖλον, αἱ τῆς Βαβυλῶν καὶ αἱ τῆς Σενεγαμβίας εὐφορώτατοι. Τῶν δὲ ἐρήμων ἐπισημότεραι εἶναι ἡ Ζαχάρα, ἡ Λιβυκὴ καὶ αἱ περὶ τὸν Ἰσημερινόν. Καὶ τῶν πολυαρίθμων ὁάσεων, ἐπισημοτάτη εἶναι ἡ Σεβάχη, φημιζομένη διὰ τὸ μαντεῖον καὶ τὸν ναόν τοῦ Ἀμμωνος Διός, ἡ Ἀργίνη, ἡ Λαδαμάρη καὶ ἡ Ἀραβάνη.

Ποταμοί, διώρυγες καὶ Λιμναι.

Ποταμοὶ τῆς Ἀφρικῆς εἶναι 1) ὁ Νεῖλος ὁ μέγιστος πάντων καὶ εὐεργετικώτατος· 2) ὁ Τζούβας· 3) ὁ Ζαμβέζης· 4) ὁ Κροκοδειλοπόταμος· 5) ὁ Ὀράνης, 6) ὁ Ζαίρος ἢ Κόγγος, 7) ὁ Νίγρος ἢ Διαλιβᾶς· 8) ὁ Ῥιογκράνδης· 9) ὁ Γαμβίας· 10) ὁ Σενεγάλης, οἵτινες περιγραφῆσονται ἐν οἰκείῳ τόπῳ. Αἱ δὲ κυριώτεραι τῶν λιμνῶν εἶναι ἡ Οὐκερέβη (Βικτωρία), ἡ Μιθουτάνη (Ἀλβέρτου), ἡ Τάνα, ἡ Σίρβα, ἡ Ταγγανίκα, ἡ Τσάδα, ἡ Ἰασσα, ἡ Ῥέμβα καὶ ἄλλαι μικρότεραι· τῶν δὲ διωρύγων ἐπισημότεραι εἶναι αἱ τῆς Αἰγύπτου.

β.) Πολιτικὴ κατάστασις.

Ἡ Ἀφρικὴ πολιτικῶς διαιρεῖται εἰς πολλὰ τμήματα ἢ χώρας, τῶν ὁποίων τινὲς μὲν ὑπογελεῖς εἶναι, τινὲς δὲ ἀνεξάρτητοι περιέχουσιν μικρὰ κράτη. Πᾶσαι δὲ διαιροῦνται εἰς βορείους, κεντρικὰς καὶ νοτίους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

ΒΟΡΕΙΑΙ ΧΩΡΑΙ

Εἰς ταύτην τὴν τάξιν ἀνήκουσιν αἱ ἀκόλουθοι 5 χώραι, ἡ Αἴγυπτος, ἡ Τρίπολις, ἡ Τύνις, τὸ Ἀλγέριον καὶ τὸ Μαρόκκον.

Ἡ ΑἴΓΥΠΤΟΣ

Κατοικοὶ 5,500,000.

Ἱστορικὴ ἔποψις.

Ἡ Αἴγυπτος εἰς τοὺς ἀρχαίους χρόνους, κατὰ τοὺς ὁποίους ἡ Ἑλλάς ἦν βάρβαρος, ὑπῆρξεν ἡ ἐστία τοῦ πολιτισμοῦ, εἰς τὴν ὁποίαν μετέβησαν οἱ ἐξοχώτεροι ἄνδρες τῆς Ἑλλάδος ἥτοι ὁ Ὁμήρος καὶ Ὁρφεύς, ὁ Θαλῆς καὶ Δημόκριτος, ὁ Λυκούργος καὶ Σόλων, ὁ Πυθαγόρας καὶ Πλάτων, ὁ Ἡρόδοτος, ὁ Οἰνοπίδης καὶ ὁ Εὐδόξος ἵνα σπουδάσωσι τὸν ἀρχαῖον πολιτισμὸν τῆς Αἰγύπτου. Ἐν τοιαύτῃ δὲ ἀκμαίᾳ καταστάσει διετέλεσε μέχρι τοῦ 525 π. Χ. ὅτε ὑπέπεσεν ὑπὸ τὸν ζυγὸν τῶν Περσῶν, ἀπὸ τοῦ ὁποίου ἀπῆλλαξεν αὐτὴν Ἀλέξανδρος ὁ μέγας τῷ 332 π. Χ. καὶ διέμεινεν εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶν διαδόχων αὐτοῦ Πτολεμαίων μέχρι τοῦ 30 π. Χ. Ἀπὸ ταύτης τῆς ἐποχῆς κατεκτήθη ὑπὸ τῶν Ῥω-

μαίων καὶ ἀπὸ τούτων μετέβη εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶν Βυζαντινῶν τῷ 395· τῷ δὲ 640 μ. Χ. κατεκτήθη ὑπὸ τῶν Ἀράβων, μετὰ τὴν παρακμὴν τῶν ὁποίων περιῆλθεν εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶν Τούρκων καὶ πρὸ ὀλίγων ἐτῶν κατέλαβον αὐτὴν οἱ Ἀγγλοι.

α.) Φυσικὴ κατάστασις.

Ὅρια, ὄρη, ποταμοί, διώρυγες, λίμναι καὶ ὁάσεις.

Ἡ Αἴγυπτος κατακτῆσασα κατὰ τοὺς νεωτέρους χρόνους πολλὰς γειτονικὰς χώρας, ἐτριπλαισιάσθη σχεδὸν καὶ κατὰ τὸν πληθυσμὸν καὶ κατὰ τὴν ἔκτασιν καὶ διαιρεῖται εἰς ἰδίως Αἴγυπτον καὶ εἰς ἐπίκτητον Αἴγυπτον. Ἡ ἰδίως Αἴγυπτος ὀρίζεται πρὸς Β μὲν ὑπὸ τῆς Μεσογείου θαλάσσης, πρὸς Α δὲ ὑπὸ τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης καὶ τοῦ πορθμοῦ τοῦ Σουέζου, πρὸς Ν ὑπὸ τῆς Νουβίας καὶ πρὸς Δ ὑπὸ τοῦ Σουδάν καὶ τῆς Σαχάρας.

Ἡ Αἴγυπτος πεδινὴ χώρα οὖσα, ὄρη δὲν ἔχει, ποταμὸν δὲ ἓνα καὶ μόνον ἔχει τὸν περιγραφέντα Νεῖλον, τῶν δὲ πολυαριθμίων διωρύγων ἐπιστημότεραι εἶναι ἡ Μαχμουδιὲ συνδέουσα τὴν Ἀλεξάνδρειαν μετὰ τοῦ Νείλου καὶ ἡ Ἰωσήφειος. Λίμναι δὲ ἐπιστημότεροι εἶναι αἱ Πικραὶ λεγόμεναι πλησίον τῆς διώρυγος τοῦ Σουέζ, ἡ Μαρεῶτις παρὰ τὴν Ἀλεξάνδρειαν μεταβληθεῖσα εἰς ἕλος, ἡ Μενζάλη, ἡ Ἐρδκος, ἡ Βοῦρλος καὶ ἡ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις περίφημος λίμνη τοῦ Μοίριδος.

Καὶ τῶν Ὀάσεων ἐπιστημότεραι εἶναι ἡ μεγάλη Ὀασις, ἡ Ἐσωτερικὴ, ἡ μικρὰ καὶ ἡ τοῦ Ἀμμωνος Διὸς Σεβάχη, εἰς τὴν ὁποίαν μετέβη ὁ Ἀλέξανδρος.

Πολιτικὴ κατάστασις.

Ἡ ἰδίως Αἴγυπτος διηρεῖτο τὸ πάλαι εἰς Κάτω Αἴγυπτον περιλαμβάνουσαν τὸ Β μέρος, εἰς Μέσσην καὶ εἰς Ἀνω, τῶν ὁποίων πρωτ. ἦσαν ἡ Σάις, ἡ Μέμφις καὶ αἱ Θῆβαι. Πρὸ δὲ τῆς καταλήψεως ὑπὸ τῶν Ἀγγλῶν διηρεῖτο εἰς 5 ἐπαρχίας. Ἐπιστημότεραι δὲ πόλεις αὐτῆς εἶναι αἱ ἀκόλουθαι·

1) Τὸ ΚΑΪΡΟΝ (400,000) κειμένη ἐπὶ τοῦ Νείλου ποτ. ἰδρῦθη τῷ 969 ὑπὸ τῶν Καλιφῶν καὶ ἀπὸ τοῦ 973 ἀνεκηρύχθη πρωτ. τῆς Αἰγύπτου καὶ καθέδρα τῶν ἀντιβασιλέων· διαιρεῖται δὲ εἰς

3 τμήματα, παλαιὸν Κάϊρον, νέον Κάϊρον καὶ παραπόταμον καὶ ἔχει 400 τζαμιάς, 30 ἐκκλησίας, 10 συναγωγὰς πολλὰς ἀγοράς, λουτρά, πολυτελεστάτα ἀνάκτορα καὶ κήπους καὶ πλουσιώτατον μουσεῖον καὶ φημιζεται διὰ τὸ θερμὸν καὶ ὑγιεινὸν κλίμα.

2) Ἡ Ἀλεξάνδρεια (200,000) κειμένη ἐν τῇ Μεσογείῳ θαλάσῃ εἶναι ἡ δευτέρα πόλις τῆς Αἰγύπτου καὶ ἐμπορικωτάτη κτισθεῖσα τῷ 332 π. Χ. ὑπὸ τοῦ μεγάλου Ἀλεξάνδρου. Ἐπὶ δὲ τῶν διαδόχων αὐτοῦ Πτολεμαίων ἐγένετο ἡ μεγίστη πόλις τοῦ κόσμου μετὰ τὴν Ῥώμην καὶ ἡ ἐστία τῶν τεχνῶν καὶ ἐπιστημῶν διὰ τοῦ περιωνύμου Μουσείου καὶ τῆς μεγίστης Βιβλιοθήκης.

3) Ἡ Τάντα (60,000) μεσόγειος ἐμπορικὴ πόλις, ἐπίσημος διὰ τὰς δύο μεγάλας πανυγῆρεις καὶ ὡς κέντρον τῶν σιδηροδρόμων τῆς Αἰγύπτου.

4) Ἡ Δαμιέττη (30,000) ἐμπορικὴ πόλις τῆς κάτω Αἰγύπτου.

5) Ἡ Μανσούρα (20,000) ἐμπορικὴ πόλις οὐχὶ μακρὰν τῆς προηγουμένης.

6) Τὸ Πορτ-Σαῖδ (15,000) παραλία ἐμπορικὴ πόλις κειμένη εἰς τὴν εἰσόδον τῆς Μεσογείου θαλάσσης εἰς τὴν διώρυγα τοῦ Σουέζ.

7) Ἡ Ῥοσσέττη (15,000) πόλις τῆς κάτω Αἰγύπτου κειμένη ἐν τῇ ἐκβολῇ τοῦ Νείλου.

8) Τὸ Σουέζ (15,000) παραλία πόλις κειμένη μετὰ τῶν Πικρῶν λιμνῶν καὶ τῆς Ἐρυθρᾶς.

9) Τὸ Ζαγατζίκι (10,000) ἐμπορικὴ πόλις κειμένη πλησίον τῆς Τάντας.

Ἄλλαι μικρότεραι πόλεις ὑπάρχουσιν ἔχουσαι ἀπὸ 5,000 κατ. οἶον ἡ Ἰσμαηλία καὶ ἡ Ἀσσουάνη. Τῶν δὲ Ὀάσεων τῆς Σαχάρας καὶ τῆς Λυδικῆς ἐρήμου ἐπισημότεραι εἶναι ἡ περιγραφεῖσα Σεβάχη (8,000) φημιζομένη διὰ τοὺς λαμπροὺς φοίνικας.

ΕΠΙΚΤΗΤΟΣ ΑΙΓΥΠΤΟΣ

Κατ. 11,500,000.

Ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦτο περιλαμβάνονται πᾶσαι αἱ χώραι, τὰς ὁποίας κατέκτησεν ἡ Αἰγυπτιακὴ κυβέρνησις ἀπὸ τοῦ 1820 πρὸς Ν καὶ Δ· ἐν ταύταις δ' ἐπισημότεραι πόλεις εἶναι·

1) Ἡ Χαρτούμη (50,000) κειμένη ἐν Νουβίᾳ ἐπὶ τῆς συμβολῆς τῶν δύο βραχιόνων τοῦ Νείλου ποταμοῦ, εἶναι λίαν ἐμπορικὴ καὶ ἔδρα τοῦ διοικητοῦ.

2) Ἡ Ἐλοβεΐδη (50,000) πρωτ. τῆς ἐπαρχίας Κορδοφάνης βιομηχανικὴ καὶ ἐμπορικὴ πόλις.

3) Ἡ Νέα Δόγγολα (20,000) νεόκτιστος, ὀχυρὰ καὶ ἐμπορικὴ πόλις τῆς Νουβίας,

4) Ἡ Σενάαρη (10,000) κειμένη ἐπὶ τοῦ Λευκοῦ βραχίονος εἶναι ἐμπορικὴ.

5) Ἡ Δέρρη (10,000) ἐπίσημος πόλις τῆς κάτω Νουβίας.

6) Ἡ Σουακίμη (5,000) κειμένη εἰς τὰ παράλια τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης εἶναι εὐλίμενος καὶ σπουδαία ἐμπορικὴ πόλις τῆς ἐπικτήτου Αἰγύπτου· ταύτης δὲ ἄγνωστον εἶναι τὸ τέλος ἔνεκα τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ Μαχδῆ, πρὸς τὸν ὁποῖον πολεμοῦσιν οἱ Ἀγγλοι.

Τὸ μὲν κλίμα τῆς Αἰγύπτου εἶναι θερμὸν καὶ ἐν τῇ κάτω Αἰγύπτῳ ὑγρὸν καὶ νοσῶδες· τὸ δὲ ἔδαφος καρποφορώτατον διὰ τῆς τακτικῆς πλημύρας τοῦ Νείλου καὶ τὰ κυριώτερα προϊόντα εἶναι δημητριακοὶ καρποί, βάμβαξ, ὄρυζα, ὕσπρια, ζαχαροκάλαμον, κάνναβες, φοίνικες κλ.

Ἐμπόριον, βιομηχανία, καὶ συγκοινωνία.

Τὸ μὲν ἐμπόριον εἶναι μέγα καὶ σπουδαῖον καὶ μάλιστα τὸ τῆς ἐξαγωγῆς· ἡ δὲ βιομηχανία μικρὰ καὶ ἀσήμαντος ἔνεκα τῆς μεγάλης θερμότητος καὶ ἔνεκα ἐλλείψεως ἀνθρώπων. Καὶ ἡ συγκοινωνία γίνεται διὰ τοῦ Νείλου, τῆς θαλάσσης, τῶν πολυαριθμῶν διωρύγων, διὰ τῶν σιδηροδρόμων καὶ διὰ τῶν Καραβανίων.

Κάτοικοι, θρησκεία, γλῶσσα, πολίτευμα καὶ διαν. ἀνάπτυξις.

Οἱ μὲν πλείστοι τῶν κατοίκων εἶναι ἀραβικῆς καταγωγῆς, τῶν δὲ λοιπῶν οἱ μὲν εἶναι Κόπται, ἀπόγονοι τῶν ἀρχαίων Αἰγυπτίων, οἱ δὲ, Τοῦρκοι καὶ ὀλίγοι Ἕλληνες καὶ Εὐρωπαῖοι μετερχόμενοι τὸ ἐμπόριον. Κατὰ δὲ τὴν θρησκείαν οἱ μὲν Ἀραβες καὶ Τοῦρκοι εἶναι Μωαμεθανοί, οἱ δὲ Κόπται Χριστιανοὶ ὀρθόδοξοι καὶ οἱ Ἕλληνες ὡσαύτως· τῶν δὲ Εὐρωπαίων οἱ μὲν, Καθολικοί, οἱ δὲ, Διαμαρτυρόμενοι. Γλῶσσα δὲ ἐπικρατοῦσα εἶναι ἡ Ἀραβικὴ καὶ τὸ πολίτευμα, πρὸ ὀλίγων μὲν ἐτῶν ἐγένετο συνταγματικόν. Οἱ δὲ

"Αγγλοι καταλαβόντες τὴν χώραν διωργάνωσαν αὐτὴν συνταγματικῶς. Καὶ κατὰ τὴν διανοητικὴν ἀνάπτυξιν διαμένουσιν οἱ κάτοικοι ἐν βαρβαρότητι, ἐν ᾧ οἱ πανάρχαιοι κάτοικοι ἀνέπτυξαν πολιτισμὸν ἰδιαίτερον.

Β'. Η ΤΡΙΠΟΛΙΣ

Κάτοικοι 1,000,000.

Πᾶσα ἡ χώρα ἡ πρὸς Δ τῆς Αἰγύπτου ἐκτεινομένη ὀνομάζεται Βαρβαρία (πάλαι δὲ ἐκαλεῖτο Βάρκα καὶ χώρα τοῦ "Ατλαντος) καὶ περιέχει 4 πολιτικὰ τμήματα ἥτοι τὴν Τρίπολιν, τὴν Τύνιδα, τὸ "Αλγέριον καὶ τὸ Μαρόκκον. Τῆς παραλίας ταύτης χώρας ἤρξαν τὸ πάλαι οἱ Καρχηδόνιοι, οἱ Ἕλληνες καὶ οἱ Ῥωμαῖοι.

Τούτων δὲ πρώτη εἶναι ἡ Τρίπολις, ἡ ὁποία τὸ πάλαι ὀνομάζετο Κυρηναικὴ Πεντάπολις καὶ Λυβικὴ Τρίπολις.

α.) Φυσικὴ κατάστασις.

"Ορια, θάλασσαί, κόλποι, ὄρη, ποταμοὶ καὶ λίμναι.

Ἡ Τρίπολις ὀρίζεται πρὸς Β μὲν ὑπὸ τῆς Μεσογείου θαλάσσης, πρὸς Α δὲ ὑπὸ τῆς Αἰγύπτου, πρὸς Ν ὑπὸ τῆς Σαχάρας καὶ πρὸς Δ ὑπὸ τῆς Τύνιδος καὶ ἔχει ἓνα μόνον κόλπον τὸν τῆς Σύδρας. Διατέμνεται δὲ ΝΔ ὑπὸ κλάδου τοῦ "Ατλαντος, δύο μικροὺς ποταμοὺς ἔχει τὸν Κίνιφον καὶ τὸν "Αμαχον καὶ δύο μικρὰς λίμνας τὴν Λιθύαν καὶ τὴν Παλλάδα.

β.) Πολιτικὴ κατάστασις.

Ἡ Τρίπολις πάλαι μὲν εἶχεν 8 πόλεις, 5 μὲν τῆς Κυρηναικῆς Πενταπόλεως, τῶν ὁποίων ἐπισημοτέρα ἦν ἡ Κυρήνη, ἀποικία τῶν Σπαρτιατῶν, 3 δὲ τῆς ἰδίως Τριπόλεως. Νῦν δὲ ἔχει ὡσαύτως 7—8 μικρὰς πόλεις, ὧν κυριώτεραι εἶναι αἱ ἀκόλουθοι.

1) Ἡ ὁμώνυμος Τρίπολις (30,000) εἶναι παραλία ὄχυρά, καὶ ἐμπορικὴ πόλις πρωτεύουσα τῆς ἡγεμονίας καὶ ἐπίσημος διὰ τὸ μετὰ τῆς Εὐρώπης ἐμπόριον.

2) Ἡ Μουρζούκη (15,000) κειμένη ἐν τῇ Ν πλευρᾷ, εἶναι ἐπίσημος ἐμπορικὴ πόλις.

3) Ἡ Δέρνη (10,000) κειμένη ἐν τῇ ΒΑ παραλίᾳ, εἶναι μικρὰ ἐμπορικὴ πόλις.

4) Ἡ Βεγγάζη (8,000) κειμένη πρὸς Δ τῆς Δέρνης εἶναι ὄχυρά καὶ ἐμπορικὴ πόλις.

5) Ἡ Μεσουράτα (6,000) κειμένη ἐν τῇ Δ παραλίᾳ, εἶναι ὄχυρὰ καὶ ἐμπορικὴ πόλις.

Γ'. Η ΤΥΝΙΣ

Κάτ. 2,000,000.

α'.) Φυσικὴ κατάστασις.

"Ορία, θάλασσα, κόλποι, ὄρη ἀκρωτήρια καὶ ποταμοί.

Ἡ ἡγεμονία τῆς Τύνιδος, κατέχουσα τὴν θέσιν τῆς ἀρχαίας Καρχηδόνος, ὀρίζεται πρὸς Β μὲν ὑπὸ τῆς Μεσογείου θαλάσσης, πρὸς Α ὑπὸ τῆς Τριπόλεως καὶ τοῦ κόλπου τῆς Καβῆς, πρὸς Ν ὑπὸ τῆς Σαχάρας καὶ πρὸς Δ ὑπὸ τοῦ Ἀλγερίου, καὶ ἔχει ὄρη μὲν τὸν Ἀτλαντα, ἀκρωτήριον δὲ τὸ Καλὸν καὶ μικροὺς ποταμοὺς τὸν Βαγράδον καὶ τὸν Τούσκαν.

β'.) Πολιτικὴ κατάστασις.

Ἡ Τύνις πρότερον μὲν ἦν ἡγεμονία, ὑποκειμένη εἰς τὸν Σουλτάνον τῆς Κωνσταντινουπόλεως, πρὸ 3 ὅμως ἐτῶν κατελήφθη ὑπὸ τῆς Γαλλίας καὶ ἔχει μικρὰς πόλεις, τῶν ὁποίων ἐπίσημότεραι εἶναι αἱ ἀκόλουθοι.

1) Ἡ Τύνις (130,000) κειμένη ἐπὶ λίμνης ἄλμυρᾶς καὶ κοινω-νούσης μετὰ τῆς θαλάσσης, εἶναι πρωτ. τῆς χώρας, ὄχυρὰ, ἐμπορικὴ καὶ ἐπίσημος διὰ τὴν βιομηχανίαν τῶν φεσίων, βαμβακίνων καὶ μεταξωτῶν ὑφασμάτων· πλησίον ταύτης ἔκειτο ἡ Καρχηδὼν, τῆς ὁποίας διατηροῦνται εἰρεῖπια.

2) Ἡ Καβὴ καὶ Γαβὴ (25,000) κειμένη ἐπὶ τοῦ ὁμωνύμου κόλπου, εἶναι ἐπίσημος ἐμπορικὴ πόλις.

3) Ἡ Καϊρβάνη (18,000) κειμένη πρὸς Ν τῆς Τύνιδος, εἶναι μεσόγειος πόλις.

4) Ἡ Βιζέρτη (10,000) κειμένη ἐν τῇ Β παραλίᾳ εἶναι ἐμπορικὴ πόλις ἐπίσημος· διότι πλησίον ταύτης ἔκειτο ἡ παναρχαία πόλις Ἰτύκη, ἐνθα ἀπέθανεν ὁ Κάτων.

5) Ἀλλαι μικραὶ πόλεις εἶναι τὰ Σοῦσα, τὸ Μοναστήρι, ἡ Σφακέση, ἡ Τοζένη καὶ ἡ Δαμάσση, ὅπου ἔκειτο ἡ Θάψος ἐπίσημος διὰ τὴν κατὰ τὸ 46 π. Χ. μάχην.

Δ'. ΤΟ ΑΛΓΕΡΙΟΝ

Κάτοικοι 3,000,000.

α.) Φυσική κατάστασις

"Ορια, θάλασσα, ὄρη, ἀκρωτήρια καὶ ποταμοί.

Τὸ Ἀλγέριον κατέχον τὴν θέσιν τῆς ἀρχαίας Νουμιδίας, ὀρίζεται πρὸς Β μὲν ὑπὸ τῆς Μεσογείου θαλάσσης, πρὸς Α δὲ ὑπὸ τῆς Τύνιδος πρὸς Ν ὑπὸ τῆς Σαχάρας καὶ πρὸς Δ ὑπὸ τοῦ Μαρόκκου καὶ ἔχει ὄρη μὲν τὴν σειρὰν τοῦ Ἀτλαντος, ἀκρωτήριον τὸ Φέρρον καὶ ποταμούς τὸν Ἀρμονιακὸν καὶ τὸν Ρουβρίκατον.

β.) Πολιτικὴ κατάστασις.

Τὸ Ἀλγέριον πρότερον ὑποκείμενον εἰς τὸν Σουλτάνον, τῷ 1846 κατεκτήθη ὑπὸ τῆς Γαλλίας, τῆς ὁποίας μεγαλύτερον εἶναι κατὰ τὴν ἑκτασιν καὶ διακρίνεται εἰς 3 διοικητικὰ τμήματα. Ἐπισημότεραι δὲ πόλεις αὐτοῦ εἶναι αἱ ἀκόλουθοι·

1) Ἡ ὁμώνυμος πρωτ. Ἀλγέριον (120,000) εἶναι λίαν ὀχυρὰ καὶ ἐμπορικὴ πόλις, ἔχουσα ἀκρόπολιν, πολεμικὸν λιμένα καὶ δύο προκυμαίας.

2) Ἡ Κωνσταντία (40,000) ἔλαβε τὸ ὄνομα ἀπὸ τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου, ὅστις, ἀφ' οὗ κατεστράφη ἡ Κίρτη, ἔκτισε τὴν νέαν πόλιν.

3) Ἡ Ὁράνη (40,000) εἶναι λίαν καλῶς καὶ κανονικῶς ἐκτιμώμενη καὶ λίαν ὀχυρὰ πόλις.

4) Ἡ Τλέμση (20,000) μεσόγειος ἐμπορικὴ πόλις.

5) Ἡ Βόνα (18,000) ἐπίσημος ἐμπορικὴ πόλις.

6) Ἡ Φιλιππούπολις (15,000) ὠσαύτως ἐμπορικὴ πόλις.

7) Καὶ ἡ Μασκάρα (8,000) μικρὰ πόλις.

Ἐκτὸς τούτων ὑπάρχουσι καὶ ἄλλαι μικρότεραι καὶ τινες Ὀάσεις.

Ε'. ΤΟ ΜΑΡΟΚΚΟΝ ΚΑΙ ΦΕΖ

Κάτοικοι 6,000,000.

α.) Φυσικὴ κατάστασις.

"Ορια, θάλασσα, ὄρη, ἀκρωτήρια, καὶ ποταμοί.

Ἡ Ἀυτοκρατορία τοῦ Μαρόκκου καὶ Φέζ κατέχουσα τὴν θέσιν τῆς ἀρχαίας Μαυριτανίας ὀρίζεται πρὸς Β μὲν ὑπὸ τοῦ Γιβραλ-

τὰρ καὶ τῆς Μεσογείου θαλάσσης, πρὸς Δ δὲ ὑπὸ τοῦ Ἀτλαντικοῦ ὠκεανοῦ, πρὸς Ν ὑπὸ τῆς Σαχάρας καὶ πρὸς Α ὑπὸ τοῦ Ἀλγερίου καὶ διατέμενεται ὑπὸ τῆς σειρᾶς τοῦ Ἀτλαντος ἐκ τοῦ ὁποίου σχηματίζονται δύο ἀκρωτήρια τὸ Σπάρτελον καὶ τὸ Τρεσφάρκιον. Ποταμοὶ δὲ διαρρέοντες τὴν χώραν εἶναι ὁ Οὔσαρ, ὁ Χιναλάφ καὶ ὁ Λίξος.

β) Πολιτικὴ κατάστασις

Ἡ αὐτοκρατορία τοῦ Μαρόκκου μεγαλητέρα οὖσα τῶν προηγούμενων τριῶν τμημάτων τῆς Βαρβαρίας, ἔχει καὶ πόλεις περισσότερας καὶ μεγάλητέρας, τῶν ὁποίων ἐπισημότεραι εἶναι αἱ ἀκόλουθοι·

1) Ἡ Φέζη (100,000) εἶναι μεγίστη πόλις τῆς αὐτοκρατορίας καὶ δευτέρα καθέδρα τοῦ αὐτοκράτορος.

2) Τὸ Μαρόκκον (100,000), εἶναι ὠραία πόλις καὶ πρωτεύουσα τῆς αὐτοκρατορίας, ἔχουσα πολλὰ ἐργαστήσια Μαροκκινῶν δερμάτων.

3) Ἡ Μικινέζη (60,000) εἶναι ὁχυρωτάτη πόλις, ἐν ᾗ ἐδρεύει πολλάκις καὶ ὁ αὐτοκράτωρ.

4) Τὸ Τάγγερρον (20,000) εἶναι λίαν ἐμπορικὴ πόλις.

5) Ἡ Τετουάνη (20,000) εἶναι ἀκάθαρτος καὶ ῥυπαρά.

6) Ἡ Μογάδωρ (20,000) εἶναι ἐμπορικωτάτη πόλις.

7) Ἡ Κέουτα (15,000) κειμένη ἐν τῇ Β παραλίᾳ εἶναι ἐμπορικὸς λιμὴν.

8) Ἡ Ταφιλέτη (10,000) εἶναι ἡ μεγίστη τῶν Ὀάσεων τοῦ Μαρόκκου μετὰ 300 χωρίων.

Κλίμα, ἔδαφος προϊόντα καὶ κάτοικοι τῆς Βαρβαρίας.

Τὸ μὲν κλίμα τῆς Βαρβαρίας, εἶναι θερμὸν μετριάζεται δὲ ἡ θερμότης ἐκ τῶν δροσερῶν ἀνέμων τῆς Μεσογείου θαλάσσης. Τὸ δὲ ἔδαφος αὐτῆς λίαν εὐφορον εἰς τὰς πεδιάδας καὶ κοιλάδας, παράγον δημητριακοὺς καρπούς, φοίνικας, καπνόν, ἔλαιον, ὀρύzion, οἶνον, βόμβακα κλ. καὶ περιέχον μέταλλα ἀργύρου, χαλκοῦ, σιδήρου, μολύβδου καὶ μάγμαρα λαμπρά. Καὶ οἱ κάτοικοι αὐτῆς εἶναι
1) Βέρβεροι, ἀπόγονοι τῶν ἀρχαίων κατοίκων, 2) Ἀραβες κατα-

κτηταί, 3) Μαῦροι ἤτοι μιγάδες ἐκ Βερβέρων καὶ Ἀράβων καὶ 4) ὀλίγοι Τούρκοι, Ἰουδαῖοι, Νιγρίται καὶ Εὐρωπαῖοι. Κατὰ δὲ τὴν θρησκείαν εἶναι οἱ πλεῖστοι Μωαμεθανοί, ὀλίγοι εἰδωλολάτραι καὶ ὀλιγώτεροι Χριστιανοί.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

ΔΙ ΚΕΝΤΡΙΚΑΙ ΧΩΡΑΙ ΤΗΣ ΑΦΡΙΚΗΣ.

Εἰς τὴν τάξιν ταύτην κατατάσσονται αἱ ἀκόλουθοι 8 χῶραι ἢ Σαχάρα, ἡ Σενεγαμβρία, ἡ ἄνω Γουινέα, ἡ κάτω Γουινέα, ἡ Νιγηρίτια, ἡ Ἀβουσσινία, τὸ Σόμαλον καὶ ἡ Ζαγγουεβάρη μετὰ τῆς μεσογείου.

Η ΣΑΧΑΡΑ

Κάτοικοι 4,000,000.

Ὅρια, μέγεθος καὶ διαίρεσις.

Πρὸς Ν τῆς Βαρβαρίας ἐκτεινομένη ἡ μεγάλη ἔρημος Σαχάρα, εἶναι μεγάλη ἀμμώδης ἔρημος, παραβαλλομένη πρὸς ὠκεανόν αἱ δὲ Ὀάσεις αὐτῆς ὁμοιάζουσι μὲ νήτους καὶ αἱ κάμηλοι μὲ πλοῖα. Διαίρεται δὲ εἰς δύο ἄνισα μέρη ἥτοι εἰς Δ καὶ εἰς Α. Καὶ ἡ μὲν Δ ὀνομάζεται Σαχέλ καὶ ἔχει ὀλίγας ὀάσεις, ἡ δὲ Ἀν. καλεῖται Λιβυκὴ ἔρημος καὶ ἔχει ἑκατοντάδας ὀάσεων.

β.) Πολιτικὴ κατάστασις.

Ἡ Σαχάρα, ὡς ἔρημος, πολιτικῶς εἶναι ἀνεξάρτητος, ἔχουσα ὀάσεις καὶ πόλεις τινάς, ὧν ἐπιστημότεραι εἶναι αἱ ἀκόλουθοι.

1) Ἐν τῇ Δ. Ἡ Ἀργουῖνη παραλία, ἔχουσα ὁμώνυμον πόλιν, ἡ Τιδικέλτη ἐμπορικὴ καὶ ἡ Ῥέττη ἐπίσημος διὰ τὴν τελουμένην πανήγυριν.

2) Ἐν τῇ Ἀν. Ἡ μεγάλη ὄασις τοῦ Φεζάν (55,000) ἔχουσα πρωτ. τὴν Μουρζούκην (15,000), ἡ Ἰάδνη, ἡ Τιβέστη καὶ ἡ Ἀγάβλη, ἔχουσα πόλιν τὴν Τετουάνην (5,000), ἡ Διάλος (6,000) ἀνήκουσα εἰς τὴν Τρίπολιν, ἡ Σεβάχη ἔχουσα ὁμώνυμον πρωτ. (6,000) ἐπίσημος διὰ τὸ μαντεῖον τοῦ Ἀμμωνος Διός, καὶ ἡ Βαχεριέ.

Κλίμα, ἔδαφος, προϊόντα καὶ κάτοικοι.

Τὸ μὲν κλίμα τῆς Σαχάρας εἶναι θερμότατον τὴν ἡμέραν καὶ

ψυχρότατοι τὴν νύκτα· τὸ δὲ ἔδαφος εὐφορώτατον εἰς τὰς ὑάσεις. Ὅταν δὲ πνέωσιν οἱ ἀνατολικοὶ ἄνεμοι καὶ ἰδίως ὁ Σαμούμ, ἐγείρουσι τὴν λεπτήν καὶ θερμὴν ἄμμον καὶ μεταφέροντες αὐτὴν μακρὰν καταστρέφουσιν ὀλοκλήρους συνοδίας. Τὰ δὲ προϊόντα εἶναι δημητριακοὶ καρποὶ, φοῖνικες λαμπροί, ὀπωρικά ἐξαιρετα καὶ ἄριστα ἄρωματικά.

Καὶ οἱ κάτοικοι αὐτῆς εἶναι Ἀραβες Βεδουῖνοι ἥτοι τέκνα τῆς ἐρήμου, Βέρβεροι διαιρούμενοι εἰς πολλὰς φυλὰς καὶ κατὰ τὴν ὀρησκείαν εἶναι Μωαμεθανοί, ἐξαιρουμένων ὀλίγων εἰδωλολατρῶν. Πάντων δὲ κυρία τροφή εἶναι οἱ φοῖνικες.

Β'. Η ΣΕΝΕΓΑΜΒΙΑ
Κάτοικοι 12,000,000.

α.) Φυσικὴ κατάστασις

Ὅρια, ὄρη, ἀκρωτήρια, ποταμοὶ καὶ λίμναι.

Ἡ πρὸς Ν τῆς Σαχάρας κειμένη χώρα ὀνομάζεται Σενεγαμβία καὶ Δυτ. Νιγηριτία. Ὅρη δὲ διατέμνοντα αὐτὴν εἶναι ἡ σειρὰ τοῦ Κόγγου, ἀκρωτήριον τὸ Πράσινον καὶ ἔχει πολλοὺς ποταμούς, ἐπισημότεροι τῶν ὑποίων εἶναι·

1) Ὁ Σενεγάλης μέγας ποτ. 2) Ὁ Γαμβίας καὶ 3) ὁ Ριογράνδης. Λίμνην δὲ μίαν καὶ μόνην ἔχει ἡ Σενεγαμβία ἐν τῇ ΝΑ γωνίᾳ τὴν Καϋρόνην, ἔχουσιν σχῆμα ἐπίμηκες.

β'. Πολιτικὴ κατάστασις.

Ἡ Σενεγαμβία διαιρεῖται εἰς παραλίαν καὶ εἰς μεσόγειον. Καὶ ἡ μὲν παραλία διαιρεῖται 1) εἰς Γαλλικὴν πρὸς Β (300,000) ἔχουσιν πρωτ. τὸν ἅγιον Λουδοβίκον (15,000), 2) εἰς Ἀγγλικὴν ἐν τῷ μέσῳ (7,000) ἔχουσιν πρωτ. τὴν Βαθούρστην καὶ 3) εἰς Πορτογαλικὴν (85,000) ἔχουσιν πρωτ. τὴν Γέβαν. Ἡ δὲ μεσόγειος ἀνατολικὴ Σενεγαμβία περιλαμβάνει πολλὰ μικρὰ καὶ ἀνεξάρτητα κράτη, ἐπισημότερα τῶν ὑποίων, εἶναι τὸ τῶν Ἰολόφων, τῆς Δαναάρης, τῆς Σενεγάλης, τῆς Γαμβίας, τῶν Φουλάχων, τῶν Μανδίγγων καὶ τὸ τῶν Νεγριτῶν.

Κλίμα, ἔδαφος, προϊόντα καὶ κάτοικοι.

Τὸ μὲν κλίμα τῆς Σενεγαμβίας εἶναι θερμότατον καὶ εἰς τὰ

παράλια νοσωδέστατον· τὸ δὲ ἔδαφος γίνεται εὐφορώτατον διὰ τῶν περιοδικῶν πλημμυρῶν τῶν ποταμῶν καὶ διὰ τῶν τροπικῶν βροχῶν. Προϊόντα δὲ παράγει ἡ χώρα πολλὰ καὶ διάφορα καὶ μάλιστα ἀρωματικά, κυριώτατον τῶν ὑποίων εἶναι τὸ κόμμι ἀρίστης ποιότητος. Ἔχει δὲ καὶ μέταλλα χρυσοῦ, ζῶα διάφορα ἡμερα καὶ ἄγρια, Καὶ οἱ κάτοικοι αὐτῆς εἶναι Νιγρῖται μαῦροι διαιρούμενοι εἰς Μανδίγγους, οἵτινες εἶναι νοσημονέστατοι καὶ φιλοπονώτατοι, εἰς Ἰολόφους, οἵτινες εἶναι ὠραιότατοι μαῦροι καὶ εἰς Φουλάρχους κιτρίνους. Κατὰ δὲ τὴν θρησκείαν εἶναι οἱ μὲν, Μωαμεθανοί, οἱ δὲ, εἰδωλολάτραι· ἐν δὲ τῇ ΝΔ παραλίᾳ ὑπάρχουσι καὶ νῆσοί τινες.

Γ'. Η ΑΝΩ ΓΟΥΙΝΕΑ.

α.) Φυσικὴ κατάστασις.

"Ορια, ὄρη, ἀκρωτήρια καὶ ποταμοί.

Ἡ Ἄνω Γουινέα ἐκτείνεται πρὸς Ν. τῆς Σενεγαμβίας. Ὅρη δὲ διατέμνοντα αὐτὴν εἶναι τὰ τοῦ Κόγγου (18,000'), ἀκρωτήρια ὁ Κάλμας, τὸ Λόπεζον καὶ τὸ Καλάβαρον, καὶ ποταμοὶ ὁ Νίγρος ἡ Διαλιθάς.

β.) Πολιτικὴ κατάστασις.

Καθὼς ἡ Σενεγαμβία, οὕτω καὶ ἡ Γουινέα διαιρεῖται εἰς παραλίαν καὶ εἰς μεσόγειον· τούτων δὲ ἡ μὲν παραλία κατακτηθεῖσα ὑπὸ τῶν Εὐρωπαίων καὶ Ἀμερικανῶν διαιρεῖται εἰς 5 παράλια τμήματα· ταῦτα δὲ εἶναι·

1) Ἡ παραλία τῆς Σιέρας, Λεόνης (60,000) Ἀγγλική, ἔχουσα πρωτ. τὴν Φρητόβην (20,000).

2) Ἡ παραλία τοῦ Πεπέρεως (720,000) Ἀμερικανικὴ ἔχουσα πρωτ. τὴν Μάρρόβιαν (15,000).

3) Ἡ παραλία τῶν Ἐλεφαντοδόντων Γαλλικὴ, κειμένη πρὸς Ν τῆς προηγουμένης.

4) Ἡ παραλία τοῦ χρυσοῦ (500,000) Ἀγγλικὴ καὶ μικρὸν μέρος ἔχουσιν οἱ Ὀλλανδοί.

5) Ἡ παραλία τῶν ἀνδραπόδων, λαβοῦσα τὸ ὄνομα ἐκ τοῦ ἐμπορίου τῶν δούλων, τὸ ὅποιον κατηργήθη ἐσχάτως ὑπὸ τῶν Εὐρωπαίων, ἔχει πρωτ. τὴν Λάγον (40,000).

Ἡ δὲ μεσόγειος Γουινέα περιέχει πολλὰ καὶ μικρὰ ἀνεξάρτητα κράτη, τῶν ὁποίων γνωστὰ εἶναι μέχρι τοῦδε τὰ ἀκόλουθα·

1—3 Τὰ κράτη τῆς Σουλιμάνας, τῆς Φαλάβας καὶ τῆς Ἰσσίνης, ἔχοντα μικρὰς ὁμώνυμους πρωτευούσας.

4) Τὸ βασίλειον τῶν Ἀσχαντίων (2,000,000) ἔχον πρωτ. τὴν Κουμασίαν (100,000).

5) Τὸ βασίλειον τοῦ Βενίνου, ἔχον ὁμώνυμον πρωτ. (15,000).

6) Τὸ βασίλειον τῶν Δαχομέων, ἔχον πρωτ. τὴν Ἀβομένην (60,000)· ἐνταῦθα κατέχουσιν οἱ Ἀγγλοὶ τὴν πόλιν Λάγον (30,000), τὴν Βαδάγρην, τὴν Ἀδὸν καὶ τὴν Ὀκενθάνην.

7) Καὶ τὸ βασίλειον Πορτονόβον πρὸς Δ τῆς Λάγου.

Κλίμα, ἔδαφος, προϊόντα καὶ κάτοικοι.

Τὸ κλίμα τῆς χώρας εἶναι θερμώτατον καὶ εἰς τὰ παράλια νοσσοδέστατον ἕνεκα τῶν κακοήθων πυρετῶν. Τὸ δὲ ἔδαφος εἶναι καρποφορώτατον εἰς τὰ πεδινά, παράγον πολλὰ καὶ διάφορα προϊόντα ἰδίως ἀρωματικά, ἔλαιον φοινίκων, καφέν, ζάχαριν, φοίνικας κλπ. οἱ δὲ κάτοικοι εἶναι γνήσιοι Νιγρίται διαιρούμενοι εἰς πολλὰς φυλάς. Κατὰ δὲ τὴν θρησκείαν εἶναι οἱ πλείστοι εἰδωλολάτραι καὶ Μωαμεθανοί. ἐκτὸς τῶν παραλίων, ὅπου εἰσῆχθη ὁ Χριστιανισμὸς ὑπὸ τῶν Εὐρωπαίων.

Δ'. Η ΚΑΤΩ ΓΟΥΙΝΕΑ

α.) Φυσικὴ κατάστασις.

Ὅρια, ὄρη, καὶ ποταμοί.

Ἡ Κάτω Γουινέα ἐκτείνεται πρὸς Ν τῆς προηγουμένης, καὶ ἔχει ὄρη διατέμνοντα αὐτὴν τὴν σειρὰν τοῦ Κόγγου φέρουσαν διάφορα ἐπιτόπια ὀνόματα, τῆς ὁποίας ὑψηλότερον εἶναι τὸ Κάμερον μεταξὺ τῆς Ἀνω καὶ Κάτω Γουινέας, ποταμούς δὲ τὸν Κόγγον ἢ Ζαῖρον καὶ τὸν Κοάνζον.

β.) Πολιτικὴ κατάστασις.

Ἡ Κάτω Γουινέα πολιτικῶς διαιρεῖται εἰς 2 βασίλεια καὶ εἰς 2 μεγάλας χώρας καὶ βασίλεια μὲν εἶναι.

1) Τὸ τοῦ Λοάγγου πρὸς Β ἔχον πρωτ. ὁμώνυμον (30,000).

2) Τὸ τοῦ Κόγγου πρὸς Ν ἔχον πρωτ. τὸν ἄγιον Σωτήρα.

Χῶραι δὲ εἶναι·

3) Ἡ Ἀγγόλα Πορτογαλικὴ ἔχουσα πρωτ. τὸ Λοάνδον (15,000).

4) Ἡ Βεγγόλα πρὸς Ν ἔχουσα πρωτ. τὸν ἄγ. Φίλιππον (5,000).

Πᾶσαι δὲ αἱ κατακτηθεῖς τῶν Πορτογάλων ἐν Γουϊνέα ἔχουσι 2,000,000 κατοίκων.

Κλίμα, ἔδαφος προϊόντα καὶ κάτοικοι.

Τὸ μὲν κλίμα τῆς κάτω Γουϊνέας εἶναι θερμώτατον, νοσῶδες-στατον καὶ ἐπικίνδυνον εἰς τοὺς Εὐρωπαίους. Τὸ δὲ ἔδαφος εὐφορώτατον εἰς τὰ πεδινὰ καὶ προϊόντα ἀρωματικά, διὰ τῶν ὁποίων γίνεται μέγα ἐμπόριον. Οἱ δὲ κάτοικοι εἶναι Νιγρίται λίαν μαῦροι, διαιρούμενοι εἰς πολλὰς φυλάς, ἀρχομένας ὑπὸ βασιλέων δεσποτῶν, οὓς λατρεύουσιν ὡς θεοὺς. Κατὰ δὲ τὴν θρησκείαν εἶναι εἰδωλολάτραι.

Σημειωτέον δὲ ὅτι κατὰ τὰ τελευταῖα 3 ἔτη οἱ Εὐρωπαῖοι κατέλαβον πολλὰ μέρη ἐν τῇ πηραλίᾳ τῆς δυτικῆς Ἀφρικῆς καὶ ἐσχηματίσθη μία διεθνὴς ἐταιρία πρὸς διευθέτησιν τῶν πραγμάτων ἀνεγνωρίσθη δὲ καὶ βασιλεὺς τῶν κατακτηθέντων ὁ βασιλεὺς τοῦ Βελγίου Λεοπόλδος.

Ε'. Η ΝΙΓΡΙΤΙΑ (ΣΟΥΔΑΝ)

α) Φυσικὴ κατάστασις.

Ὅρια, ὄρη, ποταμοὶ καὶ λίμναι

Πᾶσα ἡ μεσόγειος χώρα τῆς Ἀφρικῆς ὀνομάζεται Σουδάν, ἥτοι χώρα τῶν Μαύρων, Νιγριτία καὶ διαιρεῖται εἰς Ἀν. καὶ Δυτ. Αὕτη ἐν μέρει πεδινὴ καὶ ἐν μέρει ὄρεινὴ οὖσα, διατέμενεται ὑπὸ τῶν ὀρέων τοῦ Κόγγου, τῶν Χιονοσκεπῶν καὶ τῶν ὀρέων τῆς Σελήνης καὶ διαρρέεται ὑπὸ τοῦ Νίγρου ποταμοῦ καὶ τοῦ Κουρομάνου. Λίμνην δὲ μίαν μεγάλην ἔχει ἐν τῷ μέσῳ τὴν Τζάδαν, ἔχουσαν ὕδωρ γλυκύ.

Πολιτικὴ κατάστασις.

Ἡ Νιγριτία χώρα ὀλίγον γνωστὴ οὖσα εἰς τοὺς Εὐρωπαίους, διαιρεῖται εἰς πολλὰ καὶ μεγάλα ἀνεξάρτητα κράτη, τὰ κυριώτερα τῶν ὁποίων εἶναι τὰ ἀκόλουθα·

1) Τὸ ἰσχυρώτατον πάντων Βουρνού (5,000,000) κείμενον περὶ τὴν Τζάδαν λίμνην ἔχει δύο πρωτευουσας, τὴν παλαιὰν Βουρνού (40,000) καὶ τὴν νέαν Κούκαν (16,000). 2) Τὸ Κίττοκον καὶ

Λογγόνιον 3) τὸ Βαθαῖον· 4) τὸ μέγα βασίλειον τοῦ Δαρφούρ (5,000,000), τὸ ὅποιον κατέκτησεν ἡ Αἴγυπτος (1874)· 5) τὸ βασίλειον Σέγον· 6) τὸ βασίλειον Τζίνι· 7) τὸ μέγα βασίλειον τῆς Φούλβης, ἔχον δύο πρωτ. τὴν παλαιὰν Σακατοῦ (30,000) καὶ τὴν νέαν Βοῦρνον (15,000).

Ἐκτὸς δὲ τούτων ὑπάρχουσι καὶ ἄλλα μικρὰ κράτη καὶ χῶραι, φέρουσαι διάφορα ὀνόματα.

Κλίμα, ἔδαφος, προϊόντα καὶ κάτοικοι.

Τὸ μὲν κλίμα τῆς Νιγηρίας εἶναι θερμότερον καὶ νοσώδες ἐν μέρει ἕνεκα τῶν βροχῶν καὶ πλημμυρῶν εἰς τὰς πεδιάδας· τὸ δὲ ἔδαφος εὐφορώτατον περὶ τὸν Νίγρον ποταμὸν καὶ πανταχοῦ ὅπου ὑπάρχουσιν ὕδατα· τὰ δὲ προϊόντα δημητριακοὶ καρποί, βάμβαξ, ὀρύζιον, γεώμηλα, φοίνικες, βανάναι κλ. ἔχει δὲ καὶ μέταλλα σιδήρου, χαλκοῦ, μολύβδου, χρυσοῦ καὶ θείου καὶ πτηνὰ διάφορα ἡμερα καὶ ἄγρια.

Καὶ οἱ κάτοικοι διαιροῦνται εἰς ἐγχωρίους Νιγηρίτας καὶ μετανάστας Φουλάρχους καὶ Ἀραβας, οἵτινες διέδωκαν τὸν Μωαμεθανισμόν μεταξὺ τῶν ἐγχωρίων εἰδωλολατρῶν. Ἐνασχολοῦνται δὲ οἱ κάτοικοι εἰς τὴν γεωργίαν καὶ κτηνοτροφίαν καὶ ἐνιαχοῦ μετέρχονται πολλὰς τέχνας καὶ εἶναι ἱκανῶς ἀνεπτυγμένοι, διατηροῦντες καὶ σχολεῖα στοιχειώδη.

Ε'. Η ΑΒΥΣΣΙΝΙΑ (ΑΙΘΙΟΠΙΑ)

Κατ. 3,000,000.

α.) Φυσικὴ κατάστασις.

Ὅρια, ὄρη, ποταμοὶ καὶ λίμναι.

Ἡ Ἀβυσσινία ἀποτελοῦσα μέρος τῆς ἀρχαίας Αἰθιοπίας, εἶναι χώρα ὕψηλὴ καὶ Ἀλπειος καὶ διατέμενεται ὑπὸ πολλῶν καὶ ὕψηλῶν ὀρέων, θεωρεῖται ὡς ἡ Ἑλβετία τῆς Ἀφρικῆς, καὶ τὰ ὕψηλότερα ὄρη αὐτῆς, ἔχοντα ὕψος 10,000', φέρουσι διάφορα ἐπιτόπια ὀνόματα καὶ γενικῶς ὀνομάζονται ὄρη τῆς Ἀβυσσινίας ἢ Αἰθιοπίας. Ποταμοὺς δὲ ἔχει τὸν Κυανοῦν βραχίονα τοῦ Νείλου καὶ τὸν Ἀτβάραν. Λίμνας δὲ ἔχει πολλὰς ὀρεϊνάς, ἐπισημότερα τῶν ὁποίων εἶναι ἡ Τσάνα.

6.) Πολιτικὴ κατάστασις.

Ἡ Ἀβυσσινία τὸ πάλαι ἀποτελοῦσα μέγα καὶ ἰσχυρόν κράτος, ἀκολούθως κατεκερματίσθη εἰς πολλὰ μικρὰ κράτη, τὰ ὅποια περὶ τὰ μέσα τοῦ αἰῶνος τούτου συνεγωνεύθησαν εἰς τρία μεγάλα τὰ ἑξῆς·

1) Τὸ βασιλεῖον τῆς Τίγρης, 2) τὸ τῆς Γονδάρης ἢ Ἀμάρας καὶ 3) τὸ τῆς Σχόας, τὰ ὅποια ὅμως Κάσας τις ἐκ τοῦ βασιλείου τῆς Ἀμάρας ἤνωσεν εἰς ἓν καὶ ὑπὸ τὸ ὄνομα Θεόδωρος ἐγένετο αὐτοκράτωρ τῆς Ἀβυσσινίας. Οὗτος ὅμως πολεμηθεὶς ὑπὸ τῶν Ἀγγλων, ἠττοκτόνησε καὶ ἡ χώρα περιῆλθεν εἰς ἀναρχίαν ἐκ τῆς ὁποίας ὠφελήθεις ὁ βασιλεὺς τῆς Τίγρης, ἀνηγορεύθη αὐτοκράτωρ (1872) ὑπὸ τὸ ὄνομα Ἰωάννης ὁ Β'. αὐτοκράτωρ τῆς Αἰθιοπίας. Ἡ Ἀβυσσινία ὀλίγας καὶ μικρὰς πόλεις ἔχει, τῶν ὁποίων ἐπισημότεραι εἶναι αἱ ἀκόλουθοι.

1) Ἡ Γονδάρη (10,000) πρωτ. τοῦ βασιλείου τῆς Ἀμάρας, 2) τὸ Ἀζύζον (6,000) δευτερεύουσα, 3) τὰ Μάγδαλα πρότερον Λαλίβαλα κατεστράφησαν ὑπὸ τῶν Ἀγγλων τῷ 1868, 4) Ἡ Ἀξούμη (5,000) ἀρχαία πρωτ. τῆς Ἀβυσσινίας, 5) Ἡ Ἀδούα (8,000) νέα πρωτ. τοῦ βασιλείου τῆς Τίγρης, 6) Ἡ Ἀγγολόλα (5,000) πρώτη πρωτ. τοῦ βασιλείου τῆς Σχόας, 7) Ἡ Ἀγκοδάρη (4,000) δευτέρα πρωτ. τοῦ βασιλείου.

Ἡ δὲ παραλία χώρα τῆς Ἀβυσσινίας Σαμάρα ὑποκειμένη εἰς τὴν Αἴγυπτον ἔχει πόλεις τὴν Μασουβάχην (3,000), τὸ Ἀρκιον (5,000) καὶ τὴν Τατζούραν (6,000). Τῶν δὲ νήσων τῆς Ἐρυθρᾶς κατέχουσι τινες οἱ Ἀγγλοι καὶ οἱ Γάλλοι ἡγόρασαν λιμένα τινὰ τῷ 1863. Πρὸ ὀλίγου δὲ καὶ οἱ Ἰταλοὶ ἀπεπειράθησαν νὰ καταλάβωσι μέρος τινὰ παράλια.

Κλίμα, ἔδαφος, προϊόντα καὶ κάτοικοι.

Τὸ κλίμα τῆς Ἀβυσσινίας εἰς τὰ ὀρεινὰ εἶναι συγκερασμένον καὶ ὑγιεινόν, πρὸς δὲ τὴν παραλίαν θερμότατον καὶ νοσῶδες. Τὸ δὲ ἔδαφος ἐν γένει καρποφόρον εἶναι, παράγον δημητριακοὺς καρπούς, βάμβακα, καπνόν, καφὲν περίφημον ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Κάφα, ἀπὸ τῆς ὁποίας ἔλαβε καὶ τὸ ὄνομα, ζαχαροκάλαμον, πέπερι καὶ φοίνικας. Καὶ ζῶα καὶ θηρία ἔχει διάφορα, ἡμερα καὶ ἄγρια.

Οἱ δὲ κάτοικοι τῆς χώρας διαιροῦνται εἰς Γόγγας καὶ εἰς Γάλλας, τῶν ὁποίων οἱ μὲν πρῶτοι εἶναι ἀπόγονοι τῶν ἀρχαίων κατοίκων, οἱ δὲ Γάλλαι ἐπέδραμον εἰς τὴν χώραν ἐκ τῆς μεσογείου Ἀφρικῆς. Κατὰ δὲ τὴν θρησκείαν οἱ μὲν πλείστοι εἶναι Χριστιανοὶ ὀρθόδοξοι ὀνομαζόμενοι Κόπται καὶ ἀποτελοῦσιν ἰδιαιτέραν αἵρεσιν, οἱ δὲ λοιποὶ Μωαμεθανοὶ καὶ Ἰουδαῖοι, γεωργοί, ποιμένες καὶ τεχνῖται.

Ζ'. ΤΟ ΣΟΜΑΛΟΝ, Η ΖΑΓΓΟΥΕΒΑΡΗ ΚΑΙ Η ΜΕΣΟΓΕΙΟΣ

α.) Φυσικὴ κατάστασις.

"Ορια, ὄρη, ἀκρωτήρια, ποταμοὶ καὶ λίμναι.

"Ολη ἡ χώρα τῆς ΝΑ παραλίας, ὀνομάζεται Σόμαλον πρὸς Β καὶ Ζαγγουεβάρη πρὸς Ν. Ἡ δὲ πρὸς Δ τούτων μεσόγειος ἄγνωστος οὖσα, οὐδὲν φέρει ὄνομα. Καὶ τὸ μὲν Σόμαλον περιλαμβάνει τὸ Ἀϊάνον καὶ τὸ Ἀδελον. Πρὸς Ν δὲ τούτων ἐκτείνεται ἡ Ζαγγουεβάρη.

Ἡ χώρα αὕτη περιέχει τὰ ὑψηλότετα ὄρη τῆς Ἀφρικῆς, ὀνομαζόμενα Κιλιμάντζαρον (20,000') καὶ δύο ἀκρωτήρια τὸ Γαρδοφούιον καὶ τὸ Δελγάτον. Λίμνας δὲ ἔχει πολλές, ἐπισημότεραι τῶν ὁποίων εἶναι αἱ ἑξῆς: 1) ἡ Οὐκερέβη (Βικτωρία Νυάνζα), ἐκ τῆς ὁποίας πηγάζει ὁ Λευκὸς βραχίων τοῦ Νείλου ποταμοῦ. 2) Ἡ Ταγγανίκα κειμένη ΝΔ τῆς προηγουμένης, 3) Ἡ Νυάσσα ἐννομένη διὰ στενοῦ μετὰ τῆς μικρᾶς Σχίρβας. 4) Ἡ Μιθουτάνη (Ἀλβέρτου Νυάνζα) διὰ τῆς ὁποίας διέρχεται ὁ Λευκὸς βραχίων. 5) Ἡ Ῥέμβα μικροτάτη κειμένη πρὸς Δ τῆς Νυάσσης.

β.) Πολιτικὴ κατάστασις.

Ἡ χώρα αὕτη ὀλίγον γνωστὴ εἰς τοὺς νεωτέρους, περιέχει μικρὰ καὶ ἀνεξάρτητα κράτη καὶ ἐν τῇ παραλίᾳ κατακτήσεις τῶν Εὐρωπαίων. Τὸ δὲ ἐπισημότερον πάντων εἶναι τὸ ἐν τῇ παραλίᾳ, τὸ ὁποῖον ὑπέκειτο εἰς τὸν Ἰμάμην τῆς Μασκάτης μέχρι τοῦ 1858. Ἐκτοτε δὲ ἀποσπασθὲν ὠνομάσθη Σουλτανάτον τῆς Ζανζιβάρης. Ἐν δὲ τῇ μεσογείᾳ ἐπικρατοῦσιν οἱ Γάλλοι ἔχοντες μικρὰ κράτη. Αἱ δὲ ἐπισημότεραι πόλεις κείμεναι ἐπὶ νήσων ἕνεκα τοῦ νοσώδους κλίματος τῆς παραλίας εἶναι αἱ ἀκόλουθοι. 1) Ἡ Ζανζιβάρη

(80,000) κειμένη ἐπὶ νήσου εἶναι πρωτ. τῆς Ζαγγοεβάρης 2) Ἡ Κιλόα (15,000) παραλία πόλις νοτιωτάτῃ τῆς Ζαγγοεβάρης. 3) Ἡ Μόμβασα (13,000) κειμένη πρὸς Β τῆς Ζανζιβάρης ἐπὶ νήσου. 4) Ἡ Μελίνδη ἄλλοτε μεγάλη, νῦν δὲ κατεστραμμένη. 5) Ἡ Ζεῖλα καὶ Βερβέρα μικραὶ παράλαι ἐμπορικαὶ πόλεις ἐν Σομάλῳ. 6) Ἡ Μαγδάσχη (Μαγάδοξον), ἡ Μάρκα καὶ Βαράβα μικραὶ παράλαι.

Ἐν δὲ τῇ μεσογείῳ κεῖται ἡ Ὀάσις Ἀράρη ἀποτελοῦσα κράτος ἰδιαιτερον, ἔχει ὁμώνυμον πρωτεύουσαν μετὰ 20,000 κατοίκων.

Κλίμα, ἔδαφος προϊόντα καὶ κάτοικοι.

Τὸ μὲν κλίμα τῆς χώρας εἶναι θερμότατον καὶ ἐν τῇ παραλίᾳ νοσῶδες· τὸ δὲ ἔδαφος καρποφορώτατον παράγον ἄφθονα προϊόντα ἦτοι δημητριακοὺς καρποὺς, βάμβακα, ὄρυζιον, καπνόν, ζαχαροκάλαμον, φοίνικας καὶ κάλλιστα ἀρωματικά προϊόντα. Καὶ οἱ κάτοικοι αὐτῆς εἶναι κατὰ τὸ πλεῖστον μαῦροι Σουαχέλιοι, ὧν οἱ μὲν πλείους Μωαμεθανοί, οἱ δὲ λοιποὶ εἰδωλολάτραι.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

Αἱ ΜΕΣΗΜΒΡΙΝΑΙ ΧΩΡΑΙ

Κατ. 5,000,000 σχεδόν,

Εἰς τὴν θέσιν ταύτην κατατάσσονται πᾶσαι αἱ πρὸς Ν τῆς Ζαγγοεβάρης, τῆς μεσογείου καὶ τῆς κάτω Γουινέας κείμεναι χώραι καὶ σχῆμα τριγώνου ἀποτελοῦσαι ἦτοι ἡ Μοζαμβίκη, ἡ Καφραρία, ἡ Εὐελπις Ἀκρα, ἡ Ὀττεντοτία καὶ ἡ Κιμβεθασία.

α.) Φυσικὴ κατάστασις.

Θέσις, ὄρη, ἀκρωτήρια, ποταμοί, καὶ λίμναι.

Τῶν 5 τούτων χωρῶν αἱ μὲν δύο ἦτοι ἡ Μοζαμβίκη καὶ ἡ Καφραρία κεῖνται πρὸς Α τοῦ τριγώνου, ἡ δὲ Εὐελπις Ἀκρα κατέχει τὸ νότιον μέρος ἦτοι τὴν κορυφὴν τοῦ τριγώνου καὶ αἱ δύο ἄλλαι, ἡ Ὀττεντοτία καὶ ἡ Κιμβεθασία κατέχουσι τὴν Δ παραλίαν τοῦ τριγώνου.

Ὁρη δὲ διατέμνοντα τὴν χώραν εἶναι τὰ Λύπατα (10,000').

Ἀκρωτήρια τὸ τῆς Καλῆς Ἑλπίδος καὶ τὸ Δέλγατον.

Ποταμοὶ δὲ διαρρέοντες αὐτὴν εἶναι οἱ ἀκόλουθοι

Ὁ Ζαμβέζης, ὁ Ὁράγγης καὶ ὁ Λίμποπος. Καὶ λίμναι αἱ προηγουμένως μνημονευθεῖσαι Νιάσα, Σχίρβα καὶ Ῥέμβα.

β.) Πολιτικὴ κατάστασις.

Τῶν χωρῶν τούτων τὰ μὲν παράλια τῆς Μοζαμβίκης ὑπόκεινται εἰς τοὺς Πορτογάλους, ἡ δὲ Καφραρία καὶ Εὐέλπις Ἄκρα εἰς τοὺς Ἀγγλους, τὰ δὲ μεσόγεια κατοικοῦνται ὑπὸ διαφόρων βαρβάρων ἀνεξαρτήτων φυλῶν. Αἱ δὲ λοιπαὶ δύο χώραι, ἡ Ὀττεντοτία καὶ ἡ Κιμβεθασία κατοικοῦνται ὑπὸ βαρβάρων ζώντων νομοδικῶς. Πόλεις δὲ ἐν ταῖς χώραις ταύταις ἐπίσημοι εἶναι αἱ ἑξῆς·

α.) ἐν Μοζαμβίκη 1) Ἡ Μοζαμβίκη (12.000), εἶναι λίαν ἐμπορικὴ πόλις, πρωτ. τῶν Πορτογ. κτησεων· 2) ἡ Σοφάλα εἶναι μικρὰ καὶ ἀσήμαντος.

β.) Ἐν Καφραρίᾳ. 1) Ἡ Οὐρβάνη (5,000) ὡσαύτως μικρά· 2) Τὸ Νάταλον (Βικτωρία 5,000) κειμένη ἐν τῇ ὁμωνύμῳ περιούχῃ τῆς χώρας· 3) τὸ Πειτερμαριτσοῦργον πρωτ. τῆς χώρας μεσόγειος.

γ.) Ἐν τῇ Εὐέλπιδι Ἄκρᾳ. 1) Ἡ Ἄκρα (30,000) πρωτ. τῆς ἀποικίας, εἶναι ὡραία Ἀγγλικὴ πόλις, ἔχουσα λιμένα καλὸν καὶ κλίμα ὑγιεινότατον· 2) ἡ Ἐλισάβετ (15,000) ἰδρυθεῖσα τῷ 1820 εἶναι ἐμπορικωτάτη πόλις· 3) ἡ Γραμστόβνη (20,000) ἰδρυθεῖσα τὸ 1821· 4) ἡ Παάρλη (5,000) 5) Ἡ Στελεμβιόχη (5,000) διὰ σιδηροδρόμου συνδεομένη μετὰ τῆς πρωτεύουσας· 6) καὶ ἡ μικρὰ καὶ μεγάλῃ Κωνσταντία κειμένη πρὸς Ν τῆς Ἄκρας.

Κλίμα, ἔδαφος προϊόντα καὶ κάτοικοι.

Τὸ κλίμα τῆς μὲν Εὐέλπιδος Ἄκρας εἶναι δροσερόν καὶ συγκερασμένον, τῶν δὲ ἄλλων χωρῶν θερμότατον καὶ εἰς τὰ παράλια νοσωδέστατον· τὸ δὲ ἔδαφος εἶναι εὐφορώτατον, παράγον πολλὰ καὶ ποικίλα προϊόντα, δημητριακοὺς καρπούς, βάμβακα, καφέν, ζαχαροκάλαμον, ὀρύζιον καὶ ἀρωματικά.

Οἱ δὲ κάτοικοι τῆς μὲν Μοζαμβίκης εἶναι Νιγρίται ἀσχολούμενοι εἰς τὴν γεωργίαν καὶ κτηνοτροφίαν.

Τῆς δὲ Καφραρίας (400,000) οἱ κάτοικοι ὀνομαζόμενοι ἄπιοι ὑπὸ τῶν Μωαμεθανῶν διαιροῦνται εἰς 4 φυλάς καὶ ἀσχολοῦνται εἰς τὴν κτηνοτροφίαν, εἶναι δὲ ἄγριοι καὶ ἀνθρωποφάγοι.

Καὶ τῆς Εὐέλπιδος ἡκρας (800,000) εἶναι Μαλαῖοι Νιγρίται, ὅτεντόται καὶ Εὐρωπαῖοι· τῆς δὲ Ὀττεντοτίας καὶ Κιμβεβασίας (400,000) διαιρούμενοι εἰς διαφόρους βαρβαρικούς φυλάς, ζῶσι νομαδικῶς.

Κατὰ δὲ τὴν θρησκείαν εἶναι οἱ μὲν, Μωαμεθανοί, οἱ δὲ, εἰδωλολάτραι καὶ οἱ ὀλίγοι Εὐρωπαῖοι εἶναι Χριστιανοί.

ΝΗΣΟΙ ΤΗΣ ΑΦΡΙΚΗΣ

Τῶν περὶ τὴν Ἀφρικὴν νήσων αἱ μὲν κεῖνται ἐν τῷ Ἀτλ. ὠκεανῷ, αἱ δὲ ἐν τῷ Ἰνδ. καὶ εἶναι ὅλαι σχεδὸν κατακτήσεις τῶν Εὐρωπαίων.

Α'. Αἱ τοῦ Ατλαντικοῦ ὠκεανοῦ

α.) Πορτογαλικαί.

1) Αἱ Ἀζόραι (250,000) 9 τὸν ἀριθμὸν κείμεναι ἐν τῇ ΒΔ γωνίᾳ τῆς Ἀφρικῆς ἔχουσι κλίμα συγκερασμένον καὶ ὑγιεινότατον καὶ ἔδαφος καρποφορώτατον, παράγον δημητριακοὺς καρπούς, οἶνον λαμπρὸν, βανάνας κλ. ἔχουσι δὲ πόλεις τὴν Ἀγραν (20,000) καὶ τὴν Πονταδελλάδαν (10,000).

2) Αἱ Μαδέραι (120,000) συνιστάμεναι ἐκ 2 μεγάλων καὶ πολλῶν μικρῶν, ἔχουσι κλίμα εὐκραὲς καὶ ἔδαφος καρποφορώτατον καὶ ἡφαιστειῶδες, παράγον πολλὰ καὶ ἄφθονα προϊόντα καὶ μάλιστα οἶνον κάλλιστον· τούτων δὲ ἐπισημότεραι εἶναι ἡ Μαδέρα.

4) Αἱ νῆσοι τοῦ Πρασίνου ἁκρωτηρίου (100,000) 14 τὸν ἀριθμὸν, εἶναι ὀρεῖναι ἡφαιστειώδεις καὶ ἄκαρποι.

4) Αἱ παρὰ τὴν Γουινέαν κείμεναι, ἡ τοῦ Πρίγκηπος καὶ ἡ τοῦ Ἀγ. Θωμᾶ (30,000) ἔχουσι κλίμα νοσῶδες καὶ φύσιν λαμπράν.

β.) Ἰσπανικαί. Αἱ Κανάριαι νῆσοι (270,000) καὶ νῆσοι τῶν Μακάρων ὀνομαζόμεναι, 13 τὸν ἀριθμὸν, εἶναι ἀπόκηρνοι καὶ ἡφαιστειώδεις, εὐφορώταται ὅμως καὶ ἀειθαλεῖς. Τούτων δ' ἐπισημότεραι εἶναι ἡ Τενερίφα (100,000), ἡ Φέβρος ἐπίσημος διὰ τὸν Μεσημβρινόν, καὶ ἡ Κανάρια ἐπίσημος διὰ τὰ ὑμῶνυμα πτηνά.

γ'.) Ἀγγλικάι. Ἡ νῆσος τοῦ Φερδινάνδου Πῶ (30,000) πρότερον Ἀγγλική νῦν Ἰσπανική, καὶ τὸ Ἀνοβον μικρὰ νῆσος. Ἡ Ἀγία Ἑλένη (8,000) ἐπίσημος διὰ τὴν ἐξορίαν τοῦ Ναπολέοντος (1815—1821).

Β'. Αἱ τοῦ Ἰνδικοῦ Ὠκεανοῦ.

α.) Ἀγγλικάι. Ἡ Φράντσα ἢ ἅγιος Μαυρίκιος (350,000) εὐφορωτάτη νῆσος. Αἱ Σεχέλλαι 30 τὸν ἀριθμὸν καὶ αἱ Ἀμιράνται 11 τὸν ἀριθμὸν εἶναι ἀκατοίκητοι.

β.) Γαλλικάι. Ἡ Ἐνωσις ἢ νῆσος τοῦ Βοναπάρτου (220,000), ἡ Μαυόττη (15,000) καὶ αἱ ἐπὶ τῆς Μαδαγασκάρης κτήσεις, αἵτινες ἐσχάτως ἐπηύξησαν.

γ.) Μὴ ὑποκείμεναι τοῖς Εὐρωπαίοις. Αἱ Καμόραι (60,000) 4 τὸν ἀριθμὸν. Ἡ Μαδαγασκάρη (4,000,000) ἡ μεγίστη καὶ βασιλισσα τοῦ Ἰνδικοῦ Ὠκεανοῦ, εἶναι εὐφορωτάτη ἔχουσα πρωτ. τὸ Ἀντανάριβον (80,000). Ταύτης πολλὰ μέρη κατέκτησαν οἱ Εὐρωπαῖοι Ἀγγλοι καὶ Γάλλοι. Καὶ ἡ Σοκότρα (10,000) μικρά.

Κλίμα, ἔδαφος καὶ προϊόντα.

Τὸ μὲν κλίμα τῆς Ἀφρικῆς εἶναι θερμότατον, τὸ δὲ ἔδαφος εὐφορώτατον ὅπου ὑπάρχουσιν ὕδατα, παράγον ἀρωματικὰ κάλλιστα, φοίνικας, καφέν, βάμβακα, δημητρ. καρπούς, ὀρύζιον, βανάνας, Ἰνδικὸν κτλ. τὰ φυτὰ τῆς Ἀφρικῆς εἶναι λίαν εὐώδη, μέταλλα ὀλίγα ἔχει πολύτιμα καὶ ζῶα καὶ θηρία μικρὰ μὲν, ἀγριώτερα ὅμως καὶ θηριωδέστερα τῶν τῆς Ἀσίας.

Κάτοικοι, θρησκεία, γλῶσσα, πολιτεῦμα καὶ διαροητικὴ κατάστασις.

Οἱ κάτοικοι τὴν Ἀφρικῆς διαιροῦνται εἰς ἐγχωρίους Νιγρίτας, Βερβέρους, Ἀβυσσινίους κλ. καὶ εἰς κατακτητὰς Ἀραβας, Τούρκους, Ἰουδαίους καὶ Εὐρωπαίους. Κατὰ δὲ τὴν θρησκείαν οἱ πλεῖστοι εἶναι εἰδωλολάτραι καὶ Μωαμεθανοὶ καὶ οἱ λοιποὶ Χριστιανοὶ Κόπται. Γλῶσσαι δὲ εἶναι ἐν χρήσει πολλαί, τῶν ὁποίων κυριώτεραι εἶναι ἡ Ἀραβικὴ, Νιγριτικὴ καὶ Ἀβυσσινιακὴ. Τὸ δὲ πολιτεῦμα εἶναι δεσποτικὸν πλὴν τῆς Αἰγύπτου καὶ εἰς τινὰς φυλὰς πατριαρχικόν. Καὶ κατὰ τὴν διανοητικὴν ἀνάπτυξιν ἐν ᾧ πάλαι

ἤκμασε πολιτισμὸς ἐν ταῖς περὶ τὸν Νεϊλὸν χώραις, νῦν διαμένουσιν ἐν βαρβαρότητι καὶ ἀγριότητι οἱ κάτοικοι, τῶν ὑποίων πολλοὶ εἶναι ἀνθρωποφάγοι καὶ ἀνθρωποθῦται.

ΤΜΗΜΑ ΕΚΤΟΝ

Η ΑΜΕΡΙΚΗ

Κάτοικοι 105,000,000.

Ἱστορικὴ ἑποψία.

Εἶνε ἀδύνατον νὰ ὀρισθῇ ἀκριβῶς εἰς ποίαν κατάστασιν εὐρίσκετο ἡ Ἀμερικὴ πρὸ τῆς ἀνακαλύψεως αὐτῆς, τῆς ὁποίας τὸ Β μέρος εἶχον ἀνακαλύψει κατὰ τὸν 10 αἰῶνα οἱ Νορβεγοὶ καὶ Ἰσλανδοί. Αἱ γνώσεις ὅμως τούτων εἶχον λησμονηθῇ κατὰ τὸν 15 αἰῶνα, ὅτε οἱ Εὐρωπαῖοι ἐζήτουν ὁδὸν πρὸς τὰς Ἀνατολικὰς Ἰνδίας καὶ ἀντὶ ταύτης ὁ Κολόμβος ἀνεκάλυψε τῷ 1492 τὴν νῆσον Γουαναχάην καὶ ἀκολούθως ἄλλα μέρη τῆς Ἀμερικῆς. Μετ' αὐτὸν ἀνεκάλυψαν καὶ ἄλλοι ἄλλα μέρη, ἐν οἷς ὁ Βεσπούκιος Ἀμερικὸς ἐξέδωκε περιγραφὴν τῶν ἀνακαλυφθέντων, τὰ ὅποια ἡ κοσμογράφος Μαρτίνος ὠνόμασε Γῆν Ἀμερικὴν, ἐν ᾗ πρὸ αὐτοῦ ἐκαλοῦντο «Νέαι Νῆσοι».

α.) Φυσικὴ κατάστασις.

Μέγεθος, ὄρια, ὠκεανοί, θάλασσαι, κόλποι καὶ πορθμοί.

Ἡ Ἀμερικὴ κατὰ μὲν τὴν ἔκτασιν μεγίστη, κατὰ δὲ τὸν πληθυσμὸν τετάρτη Ἡπειρος, συνίσταται ἐκ δύο μερῶν ὑπὸ τῆς φύσεως διακρινομένων, τὰ ὅποια νῦν μὲν συνέχονται, ὁσονούπω δὲ θὰ χωρισθῶσι διὰ τῆς διορύξεως τοῦ ἰσθμοῦ τοῦ Παναμᾶ καὶ περιβάλλεται ὑπὸ τοῦ Βορείου, Μεγάλου Ἀτλαντικοῦ καὶ Νοτίου Ὠκεανοῦ, ἐκ τῶν ὁποίων σχηματίζονται ἡ Βερίγγειος (Καμτζάτσκα) θάλασσα καὶ ἡ Καριβικὴ. Κόλποι δὲ ἐπισημότεροι εἶνε ὁ Βαφινεῖος, ὁ Οὐδσόνειος, ὁ Μεξικανικὸς, ὁ τῆς Καλλιφορνίας καὶ ὁ τῶν Ἀγίων πάντων. Καὶ πορθμοὶ ἐπισημότεροι εἶνε ὁ Βερίγγειος, ὁ Λαγγάστριος καὶ ὁ Δαβὶς πρὸς Β, ὁ Οὐδσόνειος καὶ ὁ τοῦ Ἀγίου Λαυρεντίου ἐν τοῖς ὁμωνύμοις κόλποις.

Ὁρη, ἀκρωτήρια, ποταμοί, διώρυγες καὶ λίμναι.

Μία σειρά ὁρέων διατέμνει κατὰ μῆκος τὴν Δ' Ἀμερικὴν αἱ Ἄνδεις ἢ Κορδιλλιέραι, ἐκ τῶν ὁποίων διάφοροι κλάδοι ἐξέρχονται καὶ λαμβάνουσι διάφορα ὀνόματα, τὰ Ἀλεγγάνια πρὸς Α καὶ τὰ ὄρη τῆς Βρασιλίας. Αἱ δὲ ὑψηλόταται κορυφαὶ αὐτῶν ὀνομάζονται Σοράτας καὶ Ἰλλιμάνης (24—25,000') ἀνυψούμεναι ἐν Βολιβίᾳ. Ἀκρωτήρια δὲ πλεῖστα ἔχει. Ποταμοὺς δὲ μεγίστους ἔχει ἡ Ἀμερικὴ, ἐπισημότεροι τῶν ὁποίων εἶναι: 1) ὁ Μισισσιπίης ὁ μέγιστος 2) ὁ Νιαγάρας μικρὸς μὲν κατὰ τὸν δρόμον, περίφημος ὅμως διὰ τοὺς καταρράκτας, 3) ὁ τοῦ Ἀγίου Λαυρεντίου, 4) ὁ Μακενζίας, 5) ὁ Κολομβίας, 6) ὁ Κολοράδος ἐν τῇ Β' Ἀμερικῇ, 7) ὁ Ἀμαζόνιος, 8) ὁ Ὀρινόκος, 9) ὁ τοῦ Ἀγίου Φραγκίσκου καὶ 10) ὁ Ῥίος Δελαπλάτας ἐν τῇ νοτίῳ. Μεταξὺ δὲ τῶν ποταμῶν καὶ λιμνῶν ὑπάρχουσι πλεῖσται διώρυγες.

Καὶ λίμνας ἔχει πολλὰς καὶ μεγάλας ἡ Ἀμερικὴ, αἱ μεγαλείτεραι τῶν ὁποίων εἶνε ἡ Ὑπερτέρα ἡ μεγίστη τῶν λιμνῶν τοῦ κόσμου, ἡ Ὑρόνη, ἡ Μιχιγάνη, ἡ Ἐρίη, ἡ Ὀντάριο, ἡ Νικαράγουα καὶ ἡ Μανάγουα ἐν τῇ βορείῳ καὶ κεντρικῇ Ἀμερικῇ, ἡ Μαρκάυθος καὶ ἡ Πάτος ἐν τῇ Ν' Ἀμερικῇ.

β.) Πολιτικὴ κατάστασις.

Ἡ Ἀμερικὴ πολιτικῶς διαιρεῖται εἰς 13 χώρας περιεχούσας πολλὰς δημοκρατίας καὶ μίαν αὐτοκρατορίαν, τῶν ὁποίων 5 μὲν ἀνήκουσιν εἰς τὴν Β' Ἀμερικὴν, 8 δὲ εἰς τὴν νότιον. Τούτων δὲ μέγιστα μὲν καὶ ἐπισημότατα εἶναι αἱ Ἡνωμέναι πολιτεῖαι εἰς τὴν Β καὶ ἡ Βρασιλεῖα εἰς τὴν Ν, ἀσημόταται δὲ ἐν μὲν τῇ Β εἶναι αἱ Ἀρκτῶαι χώραι, τῆς δὲ Ν ἡ Παταγονία. Ψυχὴ ὅμως τοῦ νέου κόσμου εἶναι αἱ Ἡνωμέναι πολιτεῖαι, καθὼς τοῦ παλαιοῦ εἶναι ἡ Εὐρώπη.

Αἱ δὲ χώραι τῆς Β' Ἀμερικῆς εἶναι, 1) Αἱ Ἀρκτῶαι χώραι 2) ἡ Βρετανικὴ Ἀμερικὴ 3) αἱ Ἡνωμέναι πολιτεῖαι μετὰ τῆς Ἀλάσκας 4) τὸ Μεξικὸν μετὰ τῆς Καλιφορνίας καὶ 5) Ἡ Γουατεμάλα ἢ Κεντρικὴ Ἀμερικὴ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

ΒΟΡΕΙΟΣ ΑΜΕΡΙΚΗ

Κατ. 72,500,000

ΑΙ ΑΡΚΤΩΑΙ ΧΩΡΑΙ Κάτ. 10,000.

(Δανική Ἀμερική ἢ Γροιλανδία).

Ἀρκτῶα ἢ Πολικαὶ χῶραι ὀνομάζονται πᾶσαι αἱ περὶ τὸν Β πολικὸν κύκλον κείμεναι νῆσοι, ἐν αἷς συμπεριλαμβάνεται καὶ ἡ μεγίστη πασῶν Γροιλανδία. Τὸ μὲν κλίμα τῶν χωρῶν τούτων εἶναι ψυχρότατον καὶ ὁ χειμὼν διαρκεῖ 10 μῆνας, ὅτε καλύπτεται ἡ θάλασσα ὑπὸ πάγων καὶ χιόνων καὶ φοβερώταται καταιγίδες συμβαίνουσι. Οἱ δὲ κάτοικοι αὐτῶν διαιροῦνται εἰς ἐγχωρίους, ὀνομαζομένους Ἑσκιμῶους (ἰχθυοφάγους) καὶ ἐκ τῆς θήρας καὶ ἀλιείας ζῶντας τὸν μὲν χειμῶνα ἐντὸς λάκκων ὑπογείων, τὸ δὲ θέρος ὑπὸ σκηνάς, καὶ εἰς Εὐρωπαίους Δανούς, οἵτινες συνέστησαν πολλὰς ἀποικίας καὶ καταστήματα ἐν Γροιλανδίᾳ πρὸς ἀλιείαν τῶν φαλαινῶν, τῶν ὁποίων ἐπίσημότερα εἶναι ἡ Ὑπερναβίνη, ἡ Γοθάβη καὶ ἡ Φρειδεριξάβη, ἐν οἷς οἰκοῦσι καὶ ἱεραπόστολοι πρὸς διάδοσιν τοῦ Χριστιανισμοῦ μεταξὺ τῶν Ἑσκιμῶν.

Β'. ΒΡΕΤΑΝΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ

Κάτ. 5,000,000.

α.) Φυσικὴ κατάστασις.

Ὅρια, ὠκεανοί, κόλποι, πορθμοί, ὄρη, ἀκρωτήρια, ποταμοὶ καὶ λίμναι.

Ἡ μεταξὺ τῶν Ἀρκτῶων χωρῶν καὶ τῶν Ἠνωμένων πολιτειῶν ἐκτεινομένη χώρα ὀνομάζεται Βρετ. Ἀμερική, κατακτηθεῖσα ὑπὸ τῶν Βρετανῶν τῷ 1760. Αὕτη κόλπους ἔχει δύο μεγάλους τὸν Βαφίνειον καὶ τὸν Οὐδσόνειον. Καὶ πορθμὸν τὸν Οὐδσόνειον.

Ὅρη δὲ διατέμνοντα τὴν χώραν εἶναι 1) τὰ Βραχώδη (15,000'), 2) τὰ τοῦ Ἀγίου Ἡλιοῦ (18,000'), ἀκρωτήρια τὸ τῆς Βαθούρστης καὶ τὸ τοῦ Καρόλου, ποταμοὺς τὸν Μακενζιαν, τὸν τοῦ Ἀγίου Λαυρεντίου καὶ τὸν περίφημον διὰ τοὺς καταρράκτας Νιαγάραν καὶ λίμνας ἔχει πλείστας ἐν τῇ Δ πλευρᾷ οἷον τὴν Οὐίνιπέγκην, τὴν τῶν Δασῶν, τὴν Μιχιγάνην, τὴν τῶν Δούλων, τὴν τῆς Ἀρκτοῦ καὶ τὴν ἐν τοῖς ὀρίοις μεγίστην Ὑπερτέραν.

β'. Πολιτική κατάσταση.

Ἡ Βρετανικὴ Ἀμερικὴ πολιτικῶς διαιρεῖται εἰς 8 μεγάλα καὶ μικρὰ τμήματα, τῶν ὁποίων ἐπισημότερα εἶναι ὁ Καναδᾶς, διαιρούμενος εἰς ἄνω καὶ κάτω. Ταῦτα δὲ εἶναι τὰ ἀκόλουθα·

1) Ὁ ἄνω Καναδᾶς (1,800,000)· 2) ὁ κάτω Καναδᾶς (1,000,000)· 3) ἡ Νέα Σκωτία (400,000)· 4) ἡ Νέα Βρουμβίκη (400,000)· 5) ἡ νῆσος τοῦ Πρίγκιπος Ἐδουάρδου (100,000)· 6) Ἡ Μανίτοβα (20,000)· 7) ἡ Βρετανικὴ Κολομβία (50,000)· 8) Αἱ Οὐδσό-νιοι γῶραι (100,000). Εἰς ταύτας προστίθενται ἡ Λαβραδὸρς χειρσόνησος, αἱ Βρετανικαὶ κτήσεις ἧτοι ἡ Φουνδλάνδη (Νεόγειος) καὶ αἱ Βιρμουῦνδαι 365 νῆσοι μικραὶ καὶ ἀκατοίκητοι σχεδόν.

Ἡ Βρετανικὴ Ἀμερικὴ, ἔχουσα ἔκτασιν ἴσην σχεδὸν πρὸς τὴν Εὐρώπην, εἶναι ὀλίγον κατωκημένη καὶ πόλεις ἔχει ὀλίγας, ἐπισημότεραι τῶν ὁποίων εἶναι·

1) Ἡ Μοντρεάλη (120,000), εἶναι λίαν ἐμπορικὴ καὶ κέντρον τῶν σιδηροδρόμων τοῦ Καναδᾶ.

2) Ἡ Κυβέκη (10,000) εἶναι δευτέρα πόλις τοῦ κάτω Καναδᾶ ὁχυρωτάτη καὶ λίαν ἐμπορικὴ.

3) Ἡ Τορόνδη (60,000) κειμένη ἐπὶ τῆς Ὀνταρίου λίμνης εἶναι ἐμπορικὴ.

4) Ἡ Ἀλιφάξη (40,000) πρωτ. τῆς Νέας Σκωτίας εἶναι ἐμπορικὴ.

5) Ὁ Ἅγιος Ἰωάννης (30,000) εἶναι ἐπίσημος ἐμπορικὴ πόλις τῆς Νέας Βρουμβίκης.

6) Ἡ Ὀττάβα (30,000) κειμένη ἐν τῷ ἄνω Καναδᾷ εἶναι ἐμπορικὴ πόλις.

7) Ἡ Ὑόρκη (40,000) κειμένη ἐπὶ τῆς Ὀνταρίου λίμνης.

8) Ἡ Φρειδερίκτοβη μικρὰ πόλις τῆς Νέας Σκωτίας.

9) Τὸ Νίνον ἐν τῇ Λαβραδορίδι μέγα κατάστημα τῶν ἱεροποστόλων.

Κλίμα, ἔδαφος καὶ προϊόντα.

Τὸ μὲν κλίμα τῆς χώρας εἶναι ψυχρότατον πλὴν τοῦ ΝΔ μέρους, ὅπου κεῖνται ὁ Καναδᾶς, ἡ νέα Σκωτία καὶ ἡ Νέα Βρουμβίκη καὶ ὀλιγώτερον εἶναι τὸ ψυχρὸς. Τὸ δὲ ἔδαφος μόνον εἰς

τοῦτο τὸ μέρος εἶναι καρποφόρον, παράγον δημητριακοὺς καρπούς, λίνον, καπνόν, βάμβακα κλ. καὶ πολλαχοῦ δασῶδες καὶ ὄρεινόν,

Κάτοικοι, θρησκεία καὶ πολιτεῦμα.

Οἱ κάτοικοι εἶναι Εὐρωπαῖοι κατὰ τὸ πλεῖστον Ἀγγλοὶ καὶ Γάλλοι Χριστιανοὶ Διαρτυρόμενοι καὶ Καθολικοί, καὶ ὀλιγώτεροι ἐγγύριοι Ἑσκιμῶι καὶ Ἰνδοὶ εἰδωλολάτραι. Μέρος τῆς χώρας εἰχον κατακτήσει οἱ Γάλλοι κατὰ τὸν 15^{ον} αἰῶνα, κατὰ τὰ τέλη ὁμῶς τοῦ παρελθόντος ἐγένοντο κύριοι τοῦ Καναδά οἱ Ἀγγλοὶ. Καὶ τὸ πολιτεῦμα ἐγένετο ὁμοσπονδιακόν, ἀπὸ τοῦ 1867 ὑπὸ τὸ ὄνομα «Ὁμοσπονδία τοῦ Καναδά».

Γ'. ΗΝΩΜΕΝΑΙ ΠΟΛΙΤΕΙΑΙ

Κάτοικοι 55,000,000.

Ἱστορικὴ ἐποψις.

Ἡ μεγάλη αὕτη χώρα τῆς Β' Ἀμερικῆς ἀνακαλυφθεῖσα τῇ 1497, ἀποκρίσθη μετὰ ἓνα αἰῶνα ὑπὸ τῶν Ἀγγλῶν. Οἱ δὲ ἄποικοι μὴ θέλοντες νὰ ἐξαρτῶνται ἀπὸ τῆς μητροπόλεως Ἀγγλίας, ἐκήρυξαν πόλεμον κατ' αὐτῆς καὶ μετὰ δεκαετίς ἀγῶνας (1773-1783) ἠνάγκασαν τὴν Ἀγγλίαν νὰ ἀναγνώρισῃ τὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς ἀποικίας, μόλις περιλαμβανούσης τότε 13 Πολιτείας. Ἐκτοτε δὲ ἐντὸς ἐνὸς αἰῶνος ἠῤῥήθη ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν εἰς 39 Πολιτείας δημοκρατικὰς διὰ κοινοῦ συνδέσμου ὁμοσπονδιακῶς συνδεομένας καὶ διοικουμένας ὑπὸ Γερουσίας, Βουλῆς καὶ ἐνὸς Προέδρου κατὰ τετραετίαν ἐκλεγομένου.

α'.) Φυσικὴ κατάστασις.

Ὅρια, ὄρη, ἀκρωτήρια, ποταμοί, διώρυγες καὶ λίμναι.

Αἱ Ἠνωμέναι Πολιτεῖαι ὀρίζονται πρὸς Β μὲν ὑπὸ τῶν Ἀρκτῶων χωρῶν, πρὸς Α δὲ ὑπὸ τοῦ Ἀτλ. ὠκεανοῦ, πρὸς Ν ὑπὸ τοῦ Μεξικοῦ καὶ τοῦ Μεξικανικοῦ κόλπου καὶ πρὸς Δ ὑπὸ τοῦ Μεγάλου ὠκεανοῦ.

Ὅρη δὲ διατέμνοντα αὐτὰς εἶναι 1) Τὰ Βραχώδη ὄρη (15,000') 2) Τὰ Ἀλεγγάνεια (6000') μεμονωμένα ὄντα ἐν τῇ Α παραλίᾳ. Καὶ ἀκρωτήρια πολλὰ.

Ἐπισημότεροι δὲ ποταμοὶ εἶναι

1) Ὁ Μισισίπης ὁ μέγιστος πάντων τῶν ποταμῶν τοῦ κόσμου

πηγάζων ἐκ τῆς Βαρδειλάκης λίμνης καὶ δεχόμενος 57 μεγάλους ποταμούς, ἐκβάλλει εἰς τὸν Μεξικ. κόλπον 2) Ὁ Κολομβίας ἐκβάλλων εἰς τὸν Μέγαν ὠκεανόν. 3) Ὁ Κολοράδος ἐκβάλλων εἰς τὸν κόλπον τῆς Καλλιφορνίας. 4) Ὁ τοῦ Ἀγίου Λαυρεντίου ἐκβάλλων εἰς τὸν Ἀτλαν. ὠκεανόν. 5) Ὁ Σακραμέντος διαρρέων τὴν Δ. πλευρὰν ἐκβάλλει εἰς τὸν Μέγαν ὠκεανόν. Ἐκτὸς τούτων τῶν ποταμῶν ὑπάρχουσι καὶ πολλοὶ ἄλλοι, μετὰ τοῖς τῶν ὁποίων ὑπάρχουσι πολλαὶ καὶ μεγάλαι διώρυγες πρὸς εὐκολίαν τῆς συγκοινωνίας καὶ τοῦ ἐμπορίου. Λίμνας δὲ 5 μεγάλας ἔχει ἡ χώρα τὴν Ὑπερτέραν, μεγίστην τῶν λιμνῶν τοῦ κόσμου, τὴν Μιχιγάνην, τὴν Ὑρόνην, τὴν Ἐρίην καὶ τὴν Ὀντάριον.

6.) Πολιτικὴ κατάστασις.

Ἡ μεγάλη αὕτη χώρα πολιτικῶς διαιρεῖται εἰς 39 Πολιτείας, εἰς τὰς ὁποίας προστίθεται καὶ ἡ χερσόνησος Ἀλάσκα, τὴν ὁποίαν ἡγόρασεν ἡ Ὑμοσπονδία τῷ 1867 παρὰ τῆς Ῥωσσίας.

Αἱ Ἠνωμέναι Πολιτεῖαι ἔχουσι νῦν 55 ἐκατ. κατοίκων, ἀριθμοῦσι πολλὰς καὶ μεγάλας πόλεις, ὡς ἡ Μεγάλῃ Βρετανία, αἵτινες διὰ τοῦ ἐμπορίου καὶ διὰ τῆς βιομηχανίας ἐντὸς ὀλίγων ἐτῶν ἔγειναν μεγάλαι. Αἱ δὲ ἐπισημότεραι αὐτῶν δύνανται νὰ διαιρεθῶσιν εἰς δύο τάξεις, εἰς τὴν πρώτην τῶν ὁποίων ἀνήκουσιν 9 ἔχουσαι 1,600,000—120,000 καὶ εἰς τὴν δευτέραν 10 ἔχουσαι ἀπὸ 200—150,000.

Πόλεις πρώτης τάξεως.

Η ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ

Κάτοικοι 1,600,000.

Αὕτη κειμένη ἐν τῇ ΒΑ παραλίᾳ τῆς χώρας εἶναι ἡ μεγίστη, ἐμπορικωτάτη, βιομηχανικωτάτη καὶ πλουσιωτάτη πόλις τῆς Ἀμερικῆς καὶ ἡ δευτέρα πόλις τοῦ κόσμου μετὰ τὸ Λονδῖνον. Ἡ Νέα Ὑόρκη διαιρεῖται εἰς παλαιὰν καὶ νέαν πόλιν, ἔχει τρεῖς λιμένας, 300 ἐκκλησίας, πανεπιστήμιον, βιβλιοθήκας, μουσεῖα, ἀκαδημίας καὶ πλεῖστα ἐκπαιδευτικὰ, φιλανθρωπικὰ, ἐμπορικὰ καὶ βιομηχανικὰ καταστήματα.

2) Ἡ Φιλαδέλφεια (900,000) εἶνε ἡ δευτέρα βιομηχανικωτάτη καὶ ἐμπορικωτάτη πόλις τῆς Ἀμερικῆς, ἱστορικῶς ἐπίσημος,

διότι ἐν αὐτῇ ἀνεκηρύχθη τῷ 1776 ἡ ἀνεξαρτησία τῶν ἀποικιῶν ἀπὸ τῆς μητροπόλεως, ἔχουσα πανεπιστήμιον, μουσεῖα, βιβλιοθήκας, ἀκαδημίας καὶ πλεῖστα ἐκπαιδευτικά, φιλανθρωπικά, ἐμπορικὰ καὶ βιομηχανικὰ καταστήματα.

3) Ὁ Ἅγιος Λουδοβίκος (500,000) εἶναι ἡ τρίτη ἐμπορικωτάτη καὶ βιομηχανικωτάτη πόλις τῆς Ἀμερικῆς καὶ ὀνομάζεται «ἀληθὴς βασιλίςσα τῆς Δύσεως», ἔχουσα ἐπιστημονικά, ἐκπαιδευτικά, βιομηχανικὰ καὶ ἐμπορικὰ καταστήματα.

4) Τὸ Χίκαγον (450,000), εἶναι τὸ σιτεμπορεῖον τοῦ κόσμου, ἡ μεγίστη ἀγορὰ τῶν κτηνῶν καὶ τὸ ἐμπορεῖον τῆς ξυλικῆς.

5) Ἡ Βαλτιμόρη (400,000) διαιρεῖται εἰς παλαιὰν καὶ νέαν καὶ ἔχει μέγαν λιμένα καὶ καλόν, πολλὰ μνημεῖα καὶ πολλὰ ἐπιστημονικά, ἐκπαιδευτικά, βιομηχανικὰ καὶ ἐμπορικὰ καταστήματα.

6) Ἡ Κιγκινάτη (250,000) εἶναι ὡραιότατη καὶ βιομηχανικωτάτη πόλις, κτισθεῖσα πρὸς τιμὴν τοῦ περιωνύμου Ῥωμαίου Κιγκινάτου. Καὶ διὰ μὲν τὴν ὡραιότητα ὀνομάζεται «βασιλίςσα τῆς Δύσεως», διὰ δὲ τὸ παγκόσμιον ἐμπόριον τοῦ χοιρείου κρέατος «Πορκόπολις» (χοιρούπολις).

7) Τὸ Βούφαλον (220,000), ἔχει θέσιν λαμπροτάτην διὰ τὸ ἐμπόριον καὶ παρέχει θέαν θελκτικωτάτην.

8) Ἡ Νέα Δὺρληία (220,000), διαιρεῖται εἰς παλαιὰν Γαλλικὴν πόλιν καὶ νέαν Ἀμερικανικὴν καὶ φημίζεται ὡς μεγίστη ἀγορὰ τοῦ βάμβακος.

9) Ἡ Βάσιγκτων (180,000), λαβοῦσα τὸ ὄνομα ἐκ τοῦ στρατηγοῦ Βασιγκτῶνος, εἶναι μεγαλοπρεπεστάτη πόλις καὶ ἐπίσημος ὡς ἔδρα τῆς Ὁμοσπονδίας.

10) Ἡ Μιλβώκη (120,000), εἶναι ὡραία ἐμπορικὴ πόλις κατοικουμένη κατὰ τὸ πλεῖστον ὑπὸ Γερμανῶν.

Πόλεις Β'. τάξεως.

Εἰς τὴν τάξιν ταύτην ἀνήκουσι πόλεις, ἔχουσαι πληθυσμὸν ὀλιγώτερον τῶν 100 χιλ. τῶν ὁποίων κυριώτεροι εἶναι ἡ Λουδοβικούπολις ἔχουσα πανεπιστήμιον, ἡ Δετρούη ἐμπορικὴ, ἡ Ρεδι-βένση εὐλίμενος, τὸ Πιτσβούργον βιομηχανικὴ, ἡ Ἰερσέη ἐμπορικὴ, ἡ Ἀλβάνη ὡραία, ἡ Ριχμόνδη ἔχουσα ἐμπόριον ἀλφίτων καὶ

καπνοῦ, ἡ Ἰνδιανούπολις ἐμπορική, ἡ Κανταβριγία μετὰ πανεπιστημίου καὶ ἡ Καρολοστέβνη ἐμπορική.

Κλίμα, ἔδαφος καὶ προϊόντα.

Τὸ μὲν κλίμα τῆς χώρας εἶναι συγκερασμένον, τὸ δὲ ἔδαφος καρποφορώτατον παράγον ἀφθόνους δημητριακοὺς καρπούς, βάμβακα, γεώμηλα, καπνόν, ζαχαροκάλαμον κλπ. ἡ κτηνοτροφία εἶναι λίαν ἀνεπτυγμένη καὶ ἡ μεταλλουργία πλουσιωτάτη.

Βιομηχανία, ἐμπόριον καὶ συγκοινωνία.

Ἡ μὲν βιομηχανία εἶναι λίαν ἀνεπτυγμένη εἰς τὸν ἀνώτατον βαθμόν, τὸ δὲ ἐμπόριον μέγιστον καὶ παγκόσμιον καὶ ἡ συγκοινωνία ἐπιτελεῖται κατὰ ξηρὰν μὲν διὰ πυκνοτάτων σιδηροδρόμων, πλωτῶν ποταμῶν καὶ 100 μεγάλων διωρύγων, κατὰ θάλασσαν δὲ διὰ 30,000 πλοίων καὶ ἀτμοπλοίων.

Κάτοικοι, θρησκεία, γλῶσσα, πολίτευμα καὶ ἐκπαίδευσις.

Οἱ μὲν κάτοικοι εἶναι λευκοὶ Εὐρωπαῖοι καὶ μαῦροι Ἰνδοί, Σιναι καὶ Ἰάπωνες. Κατὰ δὲ τὴν θρησκείαν οἱ μὲν πρῶτοι χριστιανοί, Διαμαρτυρόμενοι καὶ Καθολικοί, οἱ δὲ λοιποὶ εἰδωλόλατραι καὶ ὀλίγοι Ἰουδαῖοι. Γλῶσσα δὲ ἐπικρατοῦσα εἶναι ἡ ἀγγλικὴ καὶ κατὰ δεύτερον λόγον ἡ γαλλικὴ καὶ γερμανικὴ. Τὸ δὲ πολίτευμα δημοκρατικόν καὶ ἡ ἐκπαίδευσις εἶναι διαδεδομένη εἰς ὅλας τὰς τάξεις καὶ μᾶλλον πρακτικὴ ἢ θεωρητικὴ εἶναι.

Δ'. ΤΟ ΜΕΞΙΚΟΝ.

Κάτοικοι 10,000,000.

Ἱστορικὴ ἐποπεία.

Τὸ Μεξικὸν κατακτηθὲν ὑπὸ τῶν Ἰσπανῶν (1519—1522) μετ' ὀλίγον ἐγένετο Νέα Ἰσπανία. Ἡ δὲ γαλλικὴ ἐπανάστασις ἀπέσπασεν αὐτὸ ἀπὸ τῆς Ἰσπανίας καὶ τῷ 1822 ἐκηρύχθη ἀνεξάρτητον. Ἐπειδὴ δὲ ἀκολούθως περιῆλθεν εἰς ἀναρχίαν, ὁ Ναπολεὼν κατέλαβεν αὐτὸ καὶ συνέστησεν αὐτοκρατορίαν ὑπὸ τὴν διοίκησιν τοῦ Μαξιμιλιανοῦ, ἀδελφοῦ τοῦ αὐτοκράτορος τῆς Αὐστρίας, ὅστις μόλις 3 ἔτη διετηρήθη (1864—1867) καὶ διὰ προδοσίας ἐτουφεκίσθη ὑπὸ τῶν δημοκρατικῶν.

ἀ.) Φυσικὴ κατάστασις.

Ὅρια, κόλποι, ὄρη, χειρσόνησοι, ποταμοὶ καὶ λίμναι.

Τὸ Μεξικὸν κείμενον πρὸς Ν τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν, κόλ-

πους μὲν ἔχει τὸν Μεξικανικὸν καὶ τὸν τῆς Καλλιφορνίας, ποταμούς δὲ μικροὺς τὸν Ριογράνδην καὶ τὸν Κολοράδον καὶ λίμνας ὀλίγας καὶ μικρὰς ἔχει οἷον τὴν Χαπάλαν, τὴν Τζεκούκην καὶ τὴν Ἴσχιμλίκην.

β'.) Πολιτικὴ κατάστασις.

Τὸ Μεξικὸν πολιτικῶς διαιρεῖται εἰς 27 δημοκρατικὰς πολιτείας καὶ ἔχει ὀλίγας καὶ μικρὰς πόλεις, ἐπισημότεραι τῶν ὁποίων εἶναι αἱ ἐξῆς :

ΤΟ ΜΕΞΙΚΟΝ.

Κάτοικοι 250,000.

Ἡ πρωτεύουσα εἶναι ἡ μεγίστη, πολυτελεστάτη καὶ φύσει ωραιοτάτη πόλις, ἔχουσα πανεπιστήμιον, ἀκαδημίαν, μουσεῖα καὶ πολλὰ ἐκπαιδευτικὰ καὶ φιλανθρωπικὰ καταστήματα.

2) Ἡ Πουέβλα (80,000) εἶναι ἀρχαιοτάτη, ἐμπορικωτάτη καὶ βιομηχανικωτάτη πόλις τοῦ Μεξικοῦ.

3) Ἡ Γουαδαλαξάρα (75,000) ἐπίσημος διὰ τὸ πανεπιστήμιον καὶ τὰ μεταλλεῖα.

4) Τὸ Γουαναξούατον (65,000) λαμπρὰ πόλις μετὰ πολλῶν προαστείων.

5) Τὸ Κουαρετάρων (50,000) ἐπίσημον διὰ τὸν τουφεκισμόν τοῦ Μαξιμιλιανοῦ.

6—11) Ἡ Μετάμορος (50,000), ὁ Ἅγιος Λουδοβίκος (40,000), ἡ Οὐατάκα (30,000), ἡ Μέριδα (30,000) καὶ ἡ Βερακρούζα (10,000) παραλία ἐμπορικὴ πόλις.

Ἡ δὲ περιφέρυος χερσονήσος Καλλιφορνία εἶναι ἀμμώδης καὶ ἄκαρπος οἰκουμένη ὑπὸ ῥυπαρῶν καὶ ὀκνηρῶν Ἰνδῶν, φημίζεται δὲ διὰ τὴν πληθύν τῶν πολυτίμων μεταλλείων.

Κλίμα, ἔδαφος καὶ προϊόντα.

Τὸ μὲν κλίμα τοῦ Μεξικοῦ εἶναι θερμότατον καὶ νοσωδέστατον εἰς τὰ παράλια, τὸ δὲ ἔδαφος καρποφορώτατον, παράγον δημητριακοὺς καρπούς, βάμβακα, καπνόν, γεώμηλα, ξύλα βαφῆς καὶ ἀρωματικά. ἔχει δὲ 1,000 περίπου μεταλλεῖα χρυσοῦ καὶ ἀργύρου.

Ἐμπόριον, βιομηχανία καὶ συγκοινωνία.

Τὸ μὲν ἐμπόριον εἶναι λίαν ἀνεπτυγμένον. ἡ δὲ βιομηχανία ἀκμάζει καὶ ἡ συγκοινωνία γίνεται κατὰ θάλασσαν διὰ πολλῶν

πλοίων καὶ ἀτμοπλοίων καὶ κατὰ ξηρὰν διὰ πολλῶν σιδηροδρόμων.

Κάτοικοι, θρησκεία, γλῶσσαι, πολίτευμα καὶ ἐκπαίδευσις.

Τῶν 10 ἑκατ. κατοίκων ἐν εἶναι εὐρωπ. καταγωγῆς λευκοί, 5 ἑκατ. Ἰνδοί, 2 ἑκατ. μικτοὶ καὶ οἱ λοιποὶ διάφοροι. Κατὰ δὲ τὴν θρησκείαν οἱ μὲν ἐγγῶριοι καὶ Ἰνδοὶ εἶναι εἰδωλολάτραι, οἱ δὲ Εὐρωπαῖοι χριστιανοὶ καθολικοί. Γλῶσσαι δὲ ὁμιλοῦνται πολλαί, ἐπικρατοῦσα δὲ εἶναι ἡ ἰσπανικὴ. Τὸ μὲν πολίτευμα εἶναι δημοκρατικὸν καὶ ἡ ἐκπαίδευσις εἶναι διαδεδομένη μεταξὺ τῶν Εὐρωπαίων, οἱ δὲ ἐγγῶριοι εἶναι βάρβαροι.

Β'. ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ (ΓΟΥΑΤΕΜΑΛΑ).

Κάτοικοι 2,800,000.

Ἱστορικὴ ἐποψίς.

Ὑπὸ τὸ διπλοῦν τοῦτο ὄνομα λέγεται ἡ στενὴ γέφυρα τῆς ξηρᾶς, ἡ συνδέουσα τὴν Β μετὰ τῆς Ν -Αμερικῆς. Αὕτη κατακτηθεῖσα ὑπὸ τῶν Ἰσπανῶν, ἀπεσπάρθη τῷ 1821 καὶ ἐσχημάτισεν ἰδιαιτέραν δημοκρατίαν καλουμένην Κεντρικὴν Ἀμερικὴν.

α.) Φυσικὴ κατάστασις.

Ὅρια, ὄρη, ποταμοί, λίμναι καὶ ἰσθμοί.

Ἡ Γουατεμάλα κατέχουσα τὸ κέντρον τῆς Ἀμερικῆς ὄρη μὲν ἔχει τὴν σειρὰν τῶν Κορδιλλιερών, ἣτις χαμηλοῦται ἐν τῷ ἰσθμῷ, ποταμοὺς δὲ τὸν Ἀγ. Ἰωάννην, τὸν Κόκον, τὸν Γράνδην, τὸν Ὀλούαν καὶ Μετάγουαν, λίμνας τὴν Νικαράγουαν καὶ Μανάγουαν καὶ ἰσθμὸν τὸν τοῦ Παναμαᾶ (6 μιλ. γεωγρ. πλάτ.), ὅστις διορύσσεται ἤδη.

β.) Πολιτικὴ κατάστασις.

Ἡ Γουατεμάλα πολιτικῶς διαιρεῖται εἰς 5 δημοκρατίας. Αὐταὶ δὲ εἶναι:

1) Ἡ Γουατεμάλα (1,200,000) ἔχουσα πρωτ. τὴν νέαν Γουατεμάλαν (60,000). 2) Ὁ Ἅγιος Σωτήρ (600,000) ἔχων ὁμώνυμον πρωτ. (20,000). 3) Ἡ Νικαράγουσα (360,000) ἔχουσα πρωτ. τὴν Λεώνην (30,000). 4) Ἡ Ὀνδούρα (360,000) ἔχουσα πρωτ. τὴν Κομαῦάγουαν (10,000). 5) Ἡ Κοσταρῖκα (180,000) ἔχουσα πρωτ. τὸν ἄγ. Ἰωσήφ τῆς Κοσταρῖκας (25,000). Ἐνταῦθα ὑπάρ-

χει καὶ ἡ Ἀγγλικὴ ἀποικία τῆς Ὀνδούρας (25,000) μὲ πρωτ. τὴν Βελίκην (6,000).

Κλίμα, ἔδαφος, προϊόντα, κάτοικοι, θρησκεία καὶ πολιτευμα.

Τὸ κλίμα τῆς χώρας εἶναι θερμώτατον καὶ νοσῶδες, τὸ ἔδαφος εὐφορώτατον παράγον πολλὰ καὶ ἔφθονα προϊόντα καὶ ἰδίως ἀρωματικά καὶ περιέχον μέταλλα, ὑπόκειται ὅμως εἰς σεισμούς φοβεροὺς καὶ καταστρεπτικούς. Οἱ δὲ κάτοικοι εἶναι λευκοὶ Εὐρωπαῖοι, μικτοὶ καὶ Ἰνδοὶ πάντες σχεδὸν Χριστιανοὶ Καθολικοὶ καὶ τὸ πολιτευμα δημοκρατικόν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

ΝΟΤΙΟΣ ΑΜΕΡΙΚΗ.

Ἱστορικὴ ἐποχή.

Μετὰ τὴν ἀνακάλυψιν τῆς Ἀμερικῆς τὸ πλεῖστον μέρος κατεκτήθη ὑπὸ τῶν Ἰσπανῶν καὶ διέμεινεν ὑπ' αὐτοὺς μέχρι τοῦ 1806, ὅτε ὁ Ναπολέων ἀνηγόρευσε βασιλέα τὸν ἀδελφόν του Ἰωσήφ, τὸν ὁποῖον ὅμως οἱ κάτοικοι ἀπέκρουσαν καὶ οὕτως ἐκηρύχθη ἡ ἀνεξαρτησία τῶν ἀποικιῶν ὑπὸ τῆς Ἰσπανίας καὶ τῶν Δυνάμεων.

Ἡ Νότιος Ἀμερικὴ διαιρεῖται εἰς 8 τμήματα, ἐν τῶν ὁποίων ἡ Γουϋάνη, εἶναι κατακτήσεις τῶν Εὐρωπαίων· τὰ δὲ λοιπὰ 7 εἶναι· 1) Ἡ Κολομβία, 2) ἡ Βρασιλία, 3) ἡ Περουία, 4) ἡ Βολιβία, 5) ἡ Χιλή, 6) ἡ Ἀργεντίνη μετὰ τῆς Οὐρουγουάης καὶ Παραγουάης καὶ 7) ἡ Παταγονία μετὰ τῶν νήσων.

Α'. Η ΚΟΛΟΜΒΙΑ

Κάτοικοι 5,000,000.

Ἱστορικὴ ἐποχή.

Ταύτην πρώτην ἀνεκάλυψεν ὁ Κολόμβος (1492), ἥτις ἔλαβε καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ. Ἡ Κολομβία ἀπετέλει τὸ βασιλεῖον τῆς Νέας Γρενάδας ὑπὸ τὴν Ἰσπανοκρατίαν καὶ τῷ 1822-23 ἀποσπασθεῖσα ἀνεγνώρισθη ὡς ἐλευθέρη δημοκρατία.

α.) Φυσικὴ κατάστασις.

Ὅρια, ὄρη, ποταμοὶ καὶ λίμναι.

Ἡ Κολομβία κατέχουσα τὸ Β μέρος τῆς Ν Ἀμερικῆς, ἔχει ὄρη τὰς Ἀνδεις, τῶν ὁποίων αἱ ὑψηλότεραι κορυφαὶ ὀνομάζονται Πι-

χίγκας (16,000'), Χιμβόρασον (20,000'), Ἀντίσανον (13,000') καὶ Κοταπάξιον, ὅλα ἡφαιστειώδη· ποταμούς δὲ τὸν Ὀρινόκον, τὸν τῆς Ἀγίας Μαγδαληνῆς καὶ τὸν Πουτουμάϋον καὶ λίμνην τὴν Μαρακάιβον συγκοινωνοῦσαν μετὰ τῆς θαλάσσης.

β.) Πολιτικὴ κατάστασις.

Ἡ Κολομβία πολιτικῶς περιλαμβάνει 3 τμήματα· Ταῦτα δὲ εἶναι· 1) Αἱ ἐννέα δημοκρατικαὶ πολιτεῖαι (3,000,000) συνδεόμεναι πρὸς ἀλλήλας ὁμοσπονδιακῶς. Πρωτ. δὲ αὐτῶν εἶναι ἡ Βογότα (Σανδαφὲ) (50,000) μετὰ πανεπιστημίου καὶ δευτερεύουσai ἡ Πα·νάμα (12,000) καὶ Καρχηδὼν (18,000).

2) Ἡ Βενεζουέλα (1,800,000 μικρὰ Βενετία) ἔχει πρωτ. τὸν Καρακᾶν (60,000) μετὰ πανεπιστημίου καὶ δευτερεύουσαν τὴν Μαρακάιβον (25,000).

3) Ἡ Χώρα τοῦ Ἰσημερινοῦ (800,000) ἀποτελοῦσα ἰδίαν δημοκρατίαν περὶ τὸν Ἰσημερινὸν ἔχει πρωτ. τὸ Κούϊτον (100,000) ἔχουσαν ἀρχαιότατον πανεπιστήμιον καὶ δευτερεύουσαν τὴν Γουϊ·ακουίλην (25,000) καὶ τὴν Ριοβάμβαν (15,000).

Κλίμα, ἔδαφος καὶ προϊόντα.

Τὸ κλίμα τῆς χώρας εἰς μὲν τὰ παράλια καὶ πεδινὰ εἶναι θερμότατον καὶ νοσῶδες, εἰς δὲ τὰ ὄρεινὰ καὶ μεσόγεια δροσερόν καὶ ἐνιαχοῦ ψυχρόν. Τὸ δὲ ἔδαφος καρποφορώτατον, παράγον πολλὰ καὶ ἄφθονα προϊόντα ἥτοι δημητριακοὺς καρπούς, βάμβακα, καπνόν, κάλλιστα ἀρωματικὰ προϊόντα, κακάον, ἰνδικόν, κίγκινον κτλ. Προσέτι δὲ ἔχει μεταλλεῖα χρυσοῦ, ἀργύρου, πολυτίμων λίθων, χαλκοῦ κτλ.

Κάτοικοι θρησκεία καὶ πολιτευμα.

Οἱ μὲν κάτοικοι τῆς Κολομβίας εἶναι Εὐρωπαῖοι Ἴσπανοί, Ἰνδοὶ καὶ ἐγχώριοι Ἀμερικανοὶ ἄγριοι καὶ βάρβαροι. Κατὰ δὲ τὴν θρησκείαν οἱ πλεῖστοι εἶναι Χριστιανοὶ Καθολικοὶ, οἱ δὲ λοιποὶ εἰδω·ολάτραι. Καὶ τὸ πολίτευμα δημοκρατικόν.

Β'. Ἡ ΓΟΥΥΑΝΗ

Κάτοικοι 350,000.

Πᾶσα ἡ χώρα ἡ κειμένη πρὸς Α τῆς Κολομβίας ὀνομάζεται Γουϊάνη καὶ κατεκτήθη ὑπὸ τῶν Εὐρωπαίων Ἀγγλων, Ὁλλανδῶν καὶ Γάλλων.

1) Ἡ Βρετανικὴ Γουᾶν (220,000) κατέχουσα τὸ Δ μέρος, εἶναι ἡ μεγαλητέρα τῶν ἄλλων ἀποικιῶν, ἔχουσα πρωτ. τὴν Γεωργετόβην ἢ Δεμεράραν (40,000) καὶ δευτερεύουσαν τὸ Νέον Ἀμστελδάμον (5,000).

2) Ἡ Ὀλλανδικὴ (70,000) κειμένη πρὸς Α, εἶναι δασώδης καὶ ἔχει πρωτ. τὸ Παρμαρίβον (30,000), ὠραιστάτην πόλιν.

3) Ἡ Γαλλικὴ (30,000) Γουᾶν ἢ Καϋένη κειμένη πρὸς Α τῆς Ὀλλανδικῆς, εἶναι ἡ μικροτάτη τῶν ἄλλων, ἔχουσα πρωτ. τὴν Καϋένην (3,000).

Ἐκτὸς τῶν παραλίων τούτων ἐν τῇ μεσογείῳ ὑπάρχουσι πολλὰ Ἰνδικὰ φῦλα ἀνεξάρτητα καὶ βάρβαρα.

Κλίμα, ἔδαφος καὶ προϊόντα.

Τὸ μὲν κλίμα τῆς χώρας εἶναι θερμότατον καὶ νοσωδέστατον ἔνεκα τῶν μεγάλων βροχῶν καὶ πλημμυρῶν, τὸ δὲ ἔδαφος εὐφορώτατον, παράγον καφέν, ζαχαροκάλαμον, κανέλαν, βάμβακα πολύτιμα ξύλα κλ. Καὶ ζῶα ἔχει ἄγρια.

Κάτοικοι, θρησκεία καὶ πολιτενμα.

Οἱ κάτοικοι τῆς Γουᾶνης εἶναι διάφοροι ἤτοι λευκοὶ Εὐρωπαῖοι, μαῦροι, Σῖναι καὶ Ἰνδοί, τῶν ὁποίων οἱ πλεῖστοι Χριστιανοὶ Καθολικοὶ καὶ Διαμαρτυρόμενοι, οἱ δὲ λοιποὶ εἰδωλολάτραι, οἰκοῦντες ἐν τῇ μεσογείῳ, οἵτινες διοικοῦνται ἀνεξαρτήτως, ἐν ᾧ αἱ Εὐρωπαϊκαὶ κατακτήσεις κυβερνῶνται διὰ διοικητῶν εὐρωπαίων.

Γ'. Ἡ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΒΡΑΣΙΛΙΑΣ.

Κάτοικοι 12,000,000.

Ἱστορικὴ ἐποψις.

Ἡ Βρασιλία εἶναι τὸ μέγιστον κράτος τῆς γῆς μετὰ τὸ Σινικόν, τὸ Ῥωσσικόν καὶ τὸ Βρετανικόν κατὰ τὴν ἑκτασιν καὶ τὸ εὐτυχέστατον τῆς Ἀμερικῆς, ἀνεκαλύφθη τῷ 1500 ὑπὸ τῶν Πορτογάλων καὶ ἔφθασεν εἰς μεγίστην ἀκμὴν ἀπὸ δὲ τοῦ 1822 ἀποσπασθεῖσα ἀπὸ τῆς Πορτογαλίας, ἀνηγόρευσε αὐτοκράτορα τὸν Δὸν Πέτρον α', τὸν ὁποῖον ἀποθανόντα διεδέχθη ὁ υἱὸς αὐτοῦ Δὸν Πέτρος β'. ὁ καὶ νῦν ἔτι ἐνδόξως ἄρχων τῆς Βρασιλίας.

α') Φυσικὴ κατάστασις.

"Ορία, ὄρη, ἀκρωτήρια, ποταμοὶ καὶ λίμναι.

Ἡ Βρασιλία κατέχει τὸ ἀνατολικὸν μέρος τῆς Ν. Ἀμερικῆς.

Ὅρη δὲ διατέμνοντα αὐτὴν ἔχει πολλὰ καὶ διάφορα, ὀνομαζόμενα Βρασιλιακά, τῶν ὑποίων τὰ ὑψηλότερα φθάνουσιν εἰς ὕψος 8,000', ἐξ ὧν σχηματίζονται καὶ τινα ἀκρωτήρια πρὸς Ν, οἱ δὲ μεγαλείτεροι ποταμοὶ τῆς Βρασιλίας εἶναι οἱ ἀκόλουθοι :

1) Ὁ Ἀμαζόνιος, ὁ μέγιστος ποτ. τῆς Ν Ἀμερικῆς.

2) Ὁ τοῦ Ἀγίου Φραγκίσκου μικρότερος. Ἐκτὸς τούτων ὑπάρχουσι καὶ πολλοὶ ἄλλοι μικροὶ ποταμοί.

Λίμνην δὲ μίαν καὶ μόνην ἔχει ἡ Βρασιλία τὴν Πάτον ἐν τῇ ΝΑ παραλίᾳ.

6.) Πολιτικὴ κατάστασις.

Ἡ αὐτοκρατορία τῆς Βρασιλίας πολιτικῶς διαιρεῖται εἰς 21 ἐπαρχίας, ἐπισημότεραι δὲ πόλεις αὐτῆς εἶναι αἱ ἐξῆς :

1) Τὸ Ῥίον Ἰανέιρον (280,000) πρωτ. τῆς Βρασιλίας εἶναι ἡ μεγίστη καὶ ἐμπορικωτάτη πόλις τῆς Ν Ἀμερικῆς, ἔχουσα πανεπιστήμιον, τὸν μέγιστον καὶ κάλλιστον λιμένα τοῦ κόσμου καὶ λαμπρότατην τοποθεσίαν καὶ θίσιν, διὰ τὴν ὑποίαν παραβάλλεται πρὸς τὴν Κωνσταντινούπολιν καὶ Νεάπολιν.

2) Ἡ Βαχία (160,000) ἀρχαία πρωτ. τῆς Βρασιλίας λίαν ἐμπορικὴ, ἔχουσα πολλὴν ὁμοιότητα πρὸς τὸ Ῥίον Ἰανέιρον.

4) Τὸ Μαρανάον (35,000) κείμενον ἐπὶ νήσου, εἶναι ἐμπορικὴ πόλις.

5) Ὁ Ἅγιος Παῦλος (25,000) πλουσία πόλις φημιζομένη διὰ τὴν ὡραιότητα τῶν γυναικῶν. Ἐκτὸς τούτων ὑπάρχουσι καὶ πολλοὶ ἄλλοι μικροὶ ἔχουσαι ἀπὸ 15—5 χιλ. κατοίκων.

Κλίμα, ἔδαφος καὶ προϊόντα.

Ἡ Βρασιλία πλουσιωτάτη καὶ μεγίστη χώρα ἴση πρὸς τὴν Εὐρώπην σχεδὸν κατὰ τὴν ἔκτασιν ἔχει κλίμα ποικίλον ἥτοι θερμότερον καὶ νοσώδες εἰς τὰ βόρεια καὶ συγκερασμένον καὶ θερπνὸν εἰς τὰ νότια καὶ μεσόγεια. Τὸ δὲ ἔδαφος αὐτῆς, πλὴν τῶν ὄρεινῶν, εἶναι εὐφορώτατον, παράγον πολλὰ καὶ ἄφθονα προϊόντα, ἥτοι καφὲν περιφημον τοῦ Ῥίου ὀνομαζόμενον, βάμβακα, ὀρύζιον, καπνόν, κακάον, ζαχαροκάλαμον, ξύλα βαφῆς κτλ. Ἐχει δὲ καὶ πλούσια μεταλλεῖα χρυσοῦ, πλατίνης καὶ ἀδαμάντων.

Ἐμπόριον, βιομηχανία καὶ συγκοινωνία.

Τὸ μὲν ἐμπόριον τῆς Βρασιλίας εἶναι μέγα καὶ ἐκτεταμένον.

Ἡ δὲ βιομηχανία δὲν εἶναι λίαν ἀνεπτυγμένη καὶ ἀναπληροῦται διὰ ξένων βιομηχανικῶν προϊόντων. Καὶ ἡ συγκοινωνία γίνεται διὰ θαλάσσης καὶ διὰ τῶν πολυαρίθμων σιδηροδρόμων.

Κάτοικοι, θρησκεία, γλῶσσα καὶ πολίτευμα.

Τῶν κατοίκων οἱ μὲν εἶναι Ἰνδοὶ βάρβαροι ζῶντες εἰς τὰ δάση, οἱ δὲ μαῦροι ἀμιγεῖς, ἄλλοι λευκοὶ Πορτογάλοι καὶ διάφοροι Εὐρωπαϊοὶ καὶ ἄλλοι μιγάδες. Κατὰ δὲ τὴν θρησκείαν οἱ μὲν ἐγγήωριοι εἶναι εἰδωλολάτραι, τῶν ὁποίων πολλοὶ ἠσπάσθησαν τὸν χριστιανισμόν, οἱ δὲ χριστιανοὶ καθολικοὶ. Γλῶσσαι δὲ λαλοῦνται διάφοροι καὶ ἐπίσημος εἶναι ἡ πορτογαλική. Τὸ δὲ πολίτευμα εἶναι συνταγματικὴ αὐτοκρατορία μετὰ Γερουσίας καὶ Βουλῆς. Αὐτοκράτωρ δὲ εἶναι ὁ περιώνυμος Δὸν Πέτρος ὁ Β' σφοῶς ἔρχων ἀπὸ τοῦ 1840.

Δ'. Ἡ ΠΕΡΟΥΙΑ.

Κάτοικοι 3,000,000.

Ἱστορικὴ ἐποχή.

Ἡ Περουΐα μετὰ τὴν ἀνακάλυψιν κατακτηθεῖσα ὑπὸ τῶν Ἰσπανῶν, ἐπανεστῆ τῷ 1821 κατὰ τῆς μητροπόλεως, ὡς αἱ λοιπαὶ χῶραι τῆς Ἀμερικῆς, καὶ ἐκηρύχθη ἀνεξάρτητος δημοκρατία καὶ ὡς τοιαύτη διατελεῖ μέχρι σήμερον.

α) Φυσικὴ κατάστασις.

Ὅρια, ὄρη, ποταμοὶ καὶ λίμναι.

Ἡ Περουΐα κειμένη πρὸς Δ τῆς Βρασιλίας, ἔχει ὄρη τὰς Ἀνδεις, ποταμοὺς δὲ διαρρέοντας τὴν χώραν τὸν Ἀμαζόνιον καὶ πολλοὺς παραποτάμους αὐτοῦ καὶ λίμνην μίαν τὴν Τιτικάκην.

β) Πολιτικὴ κατάστασις.

Ἡ Περουΐα πολιτικῶς διαιρεῖται εἰς 13 νομοὺς καὶ 3 ἐπαρχίας. Αἱ δὲ ἐπισημότεραι πόλεις αὐτῆς εἶναι αἱ ἀκόλουθοι:

1) Ἡ Λίμα (180,000) πρωτ. τῆς δημοκρατίας εἶναι τοσοῦτον ὠραία πόλις ὥστε ὀνομάζεται «μικρὸν Παρίσι» ἔχουσα ἀρχαιότατον πανεπιστήμιον καὶ πλατεῖαν μεγίστην καὶ ὠραιοτάτην ὀνομαζομένην «μεγάλην πλατεῖαν» (piazza magore).

2) Ἡ Ἀρεκουΐπα (60,000) εἶναι λίαν ἐμπορικὴ πόλις, συνδεο-

μένη διὰ σιδηροδρόμου ὑψηλοτάτου καὶ ἐλικωδεστάτου πάντων τῶν σιδηροδρόμων τῆς γῆς.

3) Τὸ Κούσκον (50,000) εἶναι ἡ τρίτη καὶ ἐπισημοτάτη πόλις τῆς δημοκρατίας.

4) Ἡ Γουαμάγκα (30,000) ἐπίσημος ἐμπορικὴ πόλις.

5) Τὸ Οὐάνακον (15,000), ὁ "Ἁγιος Μιχαήλ (15,000) παραλία ἐμπορικὴ καὶ ἄλλαι μικραί.

Κλίμα, ἔδαφος καὶ προϊόντα.

Τὸ μὲν κλίμα εἶναι θερμὸν πλὴν τοῦ Δ ὁρεινοῦ μέρους, τὸ δὲ ἔδαφος εὐφορώτατον μὲν, ὑποκείμενον ὅμως εἰς σεισμούς καὶ παράγον ἄφθονα προϊόντα ἥτοι δημητριακοὺς καρπούς, ὀρύζιον, βανάνας, ζαχαροκάλαμον, κακάον ἰνδικόν κλ. Ἔχει δὲ καὶ μέταλλα χρυσοῦ, ἀργύρου, χαλκοῦ κλ.

Κάτοικοι, θρησκεία καὶ πολιτεῖα.

Οἱ μὲν κάτοικοι εἶναι Ἰνδοί, Σῖναι καὶ Εὐρωπαῖοι Ἴσπανοὶ καὶ μιγάδες. Κατὰ δὲ τὴν θρησκείαν Χριστιανοὶ καθολικοὶ καὶ εἰδωλολάτραι, τὸ δὲ πολίτευμα εἶναι δημοκρατικόν.

Ε'. Η ΒΟΛΙΒΙΑ

Κάτοικοι 2,000,000.

Ἱστορικὴ ἔποψις.

Ἡ Βολιβία, πρότερον ἄνω Περούα ὀνομαζομένη, κατεκτήθη ὑπὸ τῶν Ἰσπανῶν καὶ ἀνῆκεν εἰς τὴν Λαπλάταν. Μετὰ πολυετεῖς ὅμως ἀγῶνας κατῴρθησε τῷ 1825 νὰ ἀποσπασθῇ ἀπὸ τῆς μητροπόλεως Ἰσπανίας καὶ ἔκτοτε μετωνομάσθη Βολιβία πρὸς τιμὴν τοῦ στρατηγοῦ Βολιβάρου καὶ ἐκηρύχθη ἀνεξάρτητος δημοκρατία.

α.) Φυσικὴ κατάστασις.

"Ορία, ὄρη καὶ ποταμοί.

Ἡ Βολιβία κειμένη πρὸς Ν τῆς Περούας, ἔχει ὄρη τὰς Ἀνδεις, τῶν ὁποίων ὑψηλότεραι κορυφαὶ εἶναι ὁ Σοράτας (24,000') καὶ ὁ Ἰλλιμάνης (25,000')· ποταμούς δὲ μικροὺς καὶ ἀσημάντους ἔχει, παραποτάμους τοῦ Ἀμαζονίου ποταμοῦ.

β.) Πολιτικὴ κατάστασις.

Ἡ Βολιβία πολιτικῶς διαιρεῖται εἰς 9 νομούς. Πόλεις δὲ ἐπίσημοι εἶναι αἱ ἐξῆς:

1) Ἡ Λαπάζη (80,000) πρωτεύουσα τῆς Βολιβίας εἶναι πολυπληθεστάτη πόλις, ἔχουσα λαμπροτάτην θέαν πρὸς τὸν Ἰλλιμάνην. 2) Ἡ Καχαβάμβα (50,000) κειμένη ἐπὶ θέσεως ὑψηλοτάτης. 3) Ἡ Χουκισάκα (30,000) εἶναι πρωτ. νομοῦ. 4) Τὸ Ποτόσιον (25,000) πρωτ. νομοῦ καὶ ἐπίσημος διὰ τὰ πλούσια μεταλλεῖα τοῦ ἀργύρου.

Πλὴν τούτων ὑπάρχουσι καὶ ἄλλαι μικραὶ πόλεις ἡ Σαντακρούζα (10,000) καὶ ὁ Ἅγιος Βερνάρδος (7 000).

Κλίμα, ἔδαφος καὶ προϊόντα.

Τὸ μὲν κλίμα τῆς χώρας εἶναι ποικίλον, θερμὸν μὲν ἐν τῇ Α καὶ Δ πλευρᾷ, συγκερασμένον δὲ ἐν τῇ μεσογειῳ, τὸ δὲ ἔδαφος ἄκαρπον μὲν καὶ δασῶδες ἐν τῇ Α παραλίᾳ, εὐφορον δὲ ἐν ταῖς μεσογειοῖς πεδιάσι καὶ κοιλάσι παράγει πολλὰ καὶ διάφορα προϊόντα, ἰδίως πολύτιμα ξύλα, βάμβακα καὶ ἄφθονα μεταλλεῖα χρυσοῦ ἔχει.

Κάτοικοι, θρησκεία, καὶ πολιτευμα.

Τῶν κατοίκων 300,000 μὲν εἶναι Ἰνδοί, οἱ δὲ λοιποὶ Εὐρωπαῖοι καὶ μάλιστα Ἴσπανοὶ καὶ μιγάδες. Ἐπικρατοῦσα δὲ θρησκεία εἶναι ἡ Χριστιανικὴ καὶ δόγματος Καθολικοῦ· τὸ δὲ πολιτευμα εἶναι δημοκρατικόν.

Γ'. Η ΑΡΓΕΝΤΙΝΗ (ΛΑΠΛΑΤΑ)

Κατοικοὶ 2,000,000.

Μετά τῆς Οὐρουγουάης (κάτ. 480,000) καὶ Παραγουάης (κάτ. 300,000).

Ἱστορικὴ ἐποψίς.

Ἡ Λαπλάτα ἀνακαλυφθεῖσα ὑπὸ τῶν Ἰσπανῶν (1527—31) καὶ ἀποικισθεῖσα ὑπ' αὐτῶν ἀπεσπάρθη ἀπὸ τῆς μητροπόλεως τῇ 1810 καὶ μετ' οὐ πολὺ συμπεριελήφθη εἰς τὴν Βρασιλίαν, ἀπὸ τῆς ὁποίας ἀποχωρισθεῖσα τῇ 1840 ἀποτελεῖ μίαν ἡμοσπονδιακὴν δημοκρατίαν· τὴν αὐτὴν τύχην μετὰ τῆς Λαπλάτας λαβοῦσαι καὶ ἡ Οὐρουγουάη καὶ Παραγουάη· ἀπεχωρίσθησαν καὶ ἀπετέλεσαν ἰδιαίτερας μικρὰς δημοκρατίας.

α'.) Φυσικὴ κατάστασις.

Ὅρια, ὄρη καὶ ποταμοί.

Ἡ μὲν Λαπλάτα κεῖται πρὸς Ν τῆς Βολιβίας, καὶ Βρασιλίας, αἱ δὲ ἄλλαι δύο μικραὶ δημοκρατίαι κεῖνται πρὸς Α τῆς

Λαπλάτας. Τὰ δὲ ὅρη ὅλης τῆς χώρας εἶναι πρὸς Δ μὲν αἱ Ἄνδεις, πρὸς Α δὲ τὰ Βρασιλικὰ. Καὶ ποταμοὶ ἐπίσημοι τῆς μὲν Λαπλάτας εἶναι ὁ ὁμώνυμος, τῆς δὲ Οὐρουγουάης καὶ Παραγουάης ὡσαύτως οἱ ὁμώνυμοι εἰσβάλλοντες εἰς τὸν Λαπλάταν ὡς παραπόταμοι.

β'.) Πολιτικὴ κατάστασις.

Αἱ μικραὶ αὗται δημοκραταὶ πολιτικῶς ἀνεξάρτητοι οὔσαι, ὀλίγας καὶ μικρὰς πόλεις ἔχουσιν, αἱ κυριώτεροι τῶν ὁποίων εἶναι αἱ ἑξῆς:

1) Ἡ Εὐάερος (180,000) εἶναι πρωτ. τῆς ὁμοσπονδίας βιομηχανικὴ καὶ ἐμπορικωτάτη πόλις.

2) Ἡ Κορδόβα (30,000) μεσόγειος ἐμπορικὴ πόλις.

3) Ἡ Μενδόζα (10,000) ἐμπορικὴ πόλις ἔχουσα λαμπρὰν τοποθεσίαν.

4) Ὁ Ἅγιος Ἰωάννης (10,000) πρωτ. τοῦ νομοῦ κειμένη ἐπὶ τοῦ Ρίου.

Τῆς δὲ Οὐρουγουάης πρωτ. εἶναι τὸ Μοντεβίδεον (100,000).

Τῆς δὲ παραγουάης πρωτ. ἡ Ἀνάληψις (25,000) ἐπίσημος ἐμπορικὴ πόλις.

Κλίμα, ἔδαφος καὶ προϊόντα.

Τὸ μὲν κλίμα τῶν 3 χωρῶν εἶναι ψυχρὸν μὲν εἰς τὰ ὄρεινά, συγκερασμένον δὲ καὶ γλυκύτατον εἰς τὰ πεδινὰ μέρη· τὸ δὲ ἔδαφος ὄρεινόν, πεδινόν καὶ ἔρημον ἐνιαχοῦ, λίαν δὲ καρποφόρον εἰς τὰς πεδιάδας καὶ κοιλάδας, παράγον δημητριακοὺς καρπούς, βάμβακα, καπνόν, ζαχαροκάλαμον καὶ λαμπρὰ ἀρωματικὰ προϊόντα.

Κάτοικοι, θρησκεία, καὶ πολίτευμα.

Οἱ μὲ κάτοικοι τῶν 3 χωρῶν εἶναι ὀλίγοι Ἰνδοὶ βάρβαροι εἰδωλολάτραι, οἱ δὲ περισσότεροι Ἴσπανοὶ καὶ ἄλλοι Εὐρωπαῖοι. Θρησκεία δὲ ἐπικρατοῦσα εἶναι ἡ Χριστιανικὴ τοῦ Καθολικοῦ δόγματος καὶ τὸ πολίτευμα δημοκρατικόν.

Ζ'. Η ΧΙΛΗ

Κάτοικοι 3,000,000.

Ἱστορικὴ ἔποψις.

Ἡ Χιλὴ μετὰ τὴν ἀνακάλυψιν κατακτηθεῖσα ὑπὸ τῶν Ἰσπανῶν μετὰ πολλοὺς ἀγῶνας ἀπεσπάσθη ἀπὸ τῆς μητροπόλεως κα-

τῷ 1826 ἐκηρύχθη ἀνεξάρτητος δημοκρατία, καὶ ὡς τοιαύτη διαιρεῖται εἰς 15 νομοὺς καὶ 1 ἀποικίαν.

α.) Φυσικὴ κατάστασις.

Σχῆμα, ὄρια, ὄρη καὶ ποταμοί.

Ἡ Χιλὴ κειμένη ἐν τῇ ΝΔ παραλίᾳ τῆς Ν Ἀμερικῆς ἔχει σχῆμα ἐπίμηκες καὶ ὄρη διατέμνοντα αὐτὴν κατὰ μῆκος τὰς Ἀνδεῖς· ποταμοὺς δὲ ἕνεκα τῆς στενότητος ἔχει μικροὺς καὶ ἀσημάντους.

β.) Πολιτικὴ κατάστασις.

Ἡ Χιλὴ πολιτικῶς διαιρουμένη εἰς 15 νομοὺς καὶ μίαν ἀποικίαν, ὀλίγας ἔχει πόλεις, αἱ κυριώτεραι τῶν ὁποίων εἶναι·

1) Ἡ Σαντιάγος (160,000) εἶναι πρωτ. τῆς δημοκρατίας, κα-
νονικωτάτη καὶ ὠραιότατη πόλις, ἔχουσα πανεπιστήμιον, καλὰ
ἐκπαιδευτήρια καὶ μεγαλοπρεπῆ δημόσια οἰκοδομήματα.

2) Τὸ Βαλπάραισον (120,000) πρωτ. τοῦ νομοῦ, εἶναι ἐμπορι-
κωτάτη πόλις.

3) Ἡ Ζάλκα (80,000) πρωτ. τῆς ὁμωνύμου ἐπαρχίας.

4) Ἡ Σύλληψις (15,000) πρωτ. τῆς ἐπαρχίας συνδεομένη διὰ
σιδηροδρόμου μετὰ τῆς παραλίας.

5) Τὸ Κοπίακον (15,000) ἐπίσημον διὰ τὴν ἐξαγωγὴν ἀργύ-
ρου καὶ χαλκοῦ. Εἰς τὴν Χιλὴν ἀνήκουσι καὶ αἱ πρὸς Ν κείμεναι
Χιλόαι νῆσοι (3,000 τὸν ἀριθμόν), ἡ μεγίστη τῶν ὁποίων Χιλόη
ὀνομάζεται. Καὶ ἡ χερσόνησος Βρουνσεϊκή.

Κλίμα ἔδαφος καὶ προϊόντα.

Τὸ μὲν κλίμα τῆς Χιλῆς εἶναι συγκερασμένον κατὰ τὸ πλεῖστον
τοῦ δὲ ἐδάφους τοῦ μὲν Β μέρος εἶναι ξηρὸν καὶ ἄκαρπον, τὸ δὲ
ὕπολοιπον εὐφορώτατον καὶ κάλλιστα καλλιεργημένον, παράγον
πολλὰ καὶ ἄφθονα προϊόντα, διὰ τὰ ὁποῖα ὑπὸ τῶν Ἰσπανῶν ὠνο-
μάσθη «κῆπος τοῦ νέου κόσμου»· τῷ δὲ 1871 ἀνεκαλύφθησαν
μεταλλεῖα χρυσοῦ καὶ χαλκοῦ.

Κάτοικοι, θρησκεία καὶ πολίτευμα.

Οἱ κάτοικοι τῆς Χιλῆς εἶναι διάφοροι, ἐγχώριοι καὶ Εὐρωπαῖοι,
λευκοὶ καὶ μιγάδες καὶ ἰδίως Ἰσπανοί. Ἐπικρατοῦσα δὲ θρησκεία
εἶναι ἡ Χριστιανικὴ τοῦ Κθολικοῦ δόγματος καὶ τὸ πολίτευμα

δημοκρατικόν. Σημειωτέον δὲ ὅτι ἐξ ὅλων τῶν χωρῶν τῆς Ν Ἀμερικῆς ἡ Χιλὴ ἔκαμε μεγίστην πρόοδον καθ' ὅλους τοὺς κλάδους. Ἐσχάτως δὲ περιελθοῦσα εἰς πόλεμον πρὸς τὴν Περούϊαν καὶ Βολιβίαν ἐνίκησε καὶ ἐπεκράτησεν.

Η'. Η ΠΑΤΑΓΟΝΙΑ ΚΑΙ Η ΓΗ ΤΟΥ ΠΥΡΟΣ

Κατ. 30,000.

α.) Φυσικὴ κατάστασις.

"Ορια, ὄρη, ποταμοὶ καὶ λίμναι.

Πᾶσα ἡ χώρα ἡ κειμένη πρὸς Ν τῆς Λαπλάτας ὀνομάζεται Παταγονία ἐκ τῶν κατοίκων αὐτῆς, οἵτινες, ἐπειδὴ περιβαλλοῦσι τοὺς πόδας μετὰ δερμάτων ζώων καὶ θηρίων, ὠνομάσθησαν Παταγόνες· ὄρη δὲ ἔχει τὰς Ἀνδεις, παραποτάμους δὲ μικροὺς καὶ λίμνας μικράς.

β.) Πολιτικὴ κατάστασις.

Ἡ Παταγονία οἰκουμένη ὑπὸ τῶν Παταγόνων, πολιτικῶς εἶναι ἐντελῶς ἀσήμενος, ὥς αἱ Ἀρκτῶαι χώραι τῆς Β Ἀμερικῆς. Οἱ ὀλίγιστοι κάτοικοι αὐτῆς ζῶσι νομαδικῶς ἐκ τῆς θήρας καὶ ἀλιείας, πρότερον μὲν ἐφημίζοντο ὥς οἱ ὑψηλότατοι ἄνθρωποι τοῦ κόσμου, νῦν δὲ ἀπεδείχθη ὅτι τὸ ἀνάστημα αὐτῶν δὲν ὑπερβαίνει τοὺς 8 πόδας. Πόλεις δὲ δὲν ὑπάρχουσιν ἐν Παταγονίᾳ.

Κλίμα, ἔδαφος καὶ προϊόντα.

Τὸ μὲν κλίμα τῆς χώρας εἶναι ψυχρότατον τὸν χειμῶνα καὶ θερμότατον τὸ θέρος. Τὸ δε ἔδαφος πρὸς Β μὲν εἶναι ἔρημον, πρὸς Α δὲ ξηρόν, γυμνόν καὶ ἀμμώδες καὶ πρὸς Δ ὄρεινόν καὶ ἄκαρπον.

Τὸ δὲ νοτιώτατον μέρος τῆς Ἀμερικῆς ὀνομάζεται Γῆ τοῦ Πυρὸς καὶ συνίσταται ἐκ πολλῶν νήσων (11 μεγάλων καὶ 20 μικρῶν) χωριζομένη ἀπὸ τῆς Παταγονίας διὰ τοῦ Μαγελλανικοῦ πορθμοῦ. Τούτων δὲ ἐπισημότεραι εἶναι:

1) Ἡ Γῆ τοῦ Πυρὸς νήσος πετρώδης καὶ ὀρεινὴ 2) Αἱ νῆσοι τῶν Κρατῶν κείμεναι πρὸς Ν τῶν προηγουμένων. Ἐν ταύταις ἔχουσιν ἀποικίαν οἱ Ἀγγλοι διὰ τὴν ἀλιείαν τῶν φαλαινῶν. 3) Αἱ Μαλουΐναι κείμεναι πρὸς Α τῶν προηγουμένων. Καὶ ἐν ταύταις ἔχουσιν οἱ Ἀγγλοι φρούρια καὶ καταστήματα. 4) Ἡ νέα Γεωργία, κειμένη ΝΑ τοῦ Μαλουΐνου. Πρὸς Ν τούτων ὑπάρχουσι καὶ

ἄλλα συμπλέγματα μικρῶν καὶ ἀκατοικήτων νήσων περὶ τὸν Ν πόλον.

ΝΗΣΟΙ ΤΗΣ ΑΜΕΡΙΚΗΣ.

Κάτ. 5,000,000.

Πᾶσαι αἱ μεγάλαι νῆσοι, αἱ κείμεναι μεταξύ τῆς Β καὶ Ν Ἀμερικῆς ὠνομάσθησαν κατὰ πρῶτον Δυτικαὶ Ἰνδίαι. Διότι ἐνόμισαν ὅτι αὗται εἶναι αἱ Ἰνδίαι τῆς Ἀσίας, ἔπειτα ὁμῶς ἐκ τῶν μεγάλητέρων ἐκλήθησαν καὶ Ἀντίλλαι. Πᾶσαι δὲ ἀποτελοῦσι 3 συμπλέγματα καὶ ὀνομάζονται Μεγάλαι Ἀντίλλαι, Μικραὶ Ἀντίλλαι καὶ Βαχαϊκαὶ Νῆσοι.

Α'. ΜΕΓΑΛΑΙ ΑΝΤΙΛΛΑΙ.

Κάτ. 3,500,000.

1) Ἡ Κούβα (1,000,000) μεγίστη καὶ καλλίστη πασῶν ὀνομάζεται «Μαργαρίτης τῶν Ἀντιλλῶν», φημιζομένη διὰ τὸν ἀλλιστον καπνὸν καὶ ἔχουσα πρωτ. τὴν Ἀθαναν (250,000) καὶ δευτερεύουσας τὸν Σαντιάγον (100,000) καὶ τὴν Πουέρταν (40,000). Αὕτη ὑπόκειται εἰς τοὺς Ἰσπανούς.

2) Ἡ Ἀίτη ἢ Ἅγιος Δομίγγος (900,000) περιλαμβάνει τὴν δημοκρατίαν τοῦ Ἁγίου Δομίγγου (300,000) καὶ πρωτ. ὁμώνυμον (200,000) καὶ τὴν τῆς Ἀίτης (600,000) ἔχουσαν πρωτ. τὸν Λιμένα τοῦ Πρίγκηπος (40,000). Ἡ νῆσος Ἀίτη ὀνομάζεται «Κῆπος τῶν Δυτικῶν Ἰνδιῶν».

3) Τὸ Πορτόρικον (650,000) ὑποκείμενον τοῖς Ἰσπανοῖς, ἔχει πρωτ. ὁμώνυμον (20,000) καὶ δευτερεύουσαν τὸν Ἅγιον Γερμανόν (40,000).

4) Ἡ Ἰαμαϊκά (500,000) ὑποκειμένη τοῖς Ἀγγλοῖς ἔχει πρωτ. τὴν Τόβνην (10,000) καὶ κλίμα νοσῶδες.

Β'. ΜΙΚΡΑΙ ΑΝΤΙΛΛΑΙ.

Κάτ. 480,000.

Μικραὶ Ἀντίλλαι ὀνομάζονται ὅλαι αἱ μικραὶ νῆσοι καὶ διαίρουνται εἰς 12 συμπλέγματα, τῶν ὁποίων ἐπισημότεραι εἶναι 1) Αἱ Βιργινίαι ἢ νῆσοι τῶν Παρθένων (7,000) ἀνήκουσαι τοῖς Ἀγγλοῖς 2) Αἱ πρὸς Α αὐτῶν κείμεναι 3) Ἡ Γουαδελούπη (120,000) ὑποκειμένη τοῖς Γάλλοις 4) Ἡ Δομινίκα (30,000) ἀνήκουσα τοῖς Ἀγγλοῖς καὶ 5) Ἡ Μαρτινίκα (160,000) γαλλική,

Γ'. ΑΙ ΒΑΧΑΜΙΚΑΙ ΝΗΣΟΙ
Κάτ. 50,000.

Τούτων 500—600 μικρῶν οὐσῶν ἐπισημότεραι εἶναι 4 1) Ἡ Μεγάλη Βαχμά, ἐξ ἧς ἐκλήθησαν ὅλοι. 2) Ἡ Ἄβακος. 3) Ἡ Νέεα Πρόνοια· καὶ 4) Ὁ Ἄγ. Σωτήρ (Σανσαλβάδωρ) ἡ Γουαναχάη, ἣν πρώτην ἀνοκάλυψεν ὁ Κολόμβος.

Κλίμα, ἔδαφος καὶ προϊόντα.

Τὸ μὲν κλίμα τῶν νήσων εἶναι θερμὸν καὶ νοσῶδες, τὸ δὲ ἔδαφος εὐφορώτατον, παράγον πολλὰ καὶ ἄφθονα προϊόντα καὶ μάλιστα καπνὸν καὶ καφὲν περίφημον, βάμβακα, κακάον καὶ ξυλικήν.

Κάτοικοι καὶ θρησκεία.

Οἱ Εὐρωπαῖοι εὗρον ἐν ταῖς νήσοις ταύταις ἡμέρους καὶ ἀγρίους· τὰς δὲ πλείστας αὐτῶν κατέχουσιν οἱ Ἰσπανοί, οἱ Ἀγγλοὶ καὶ οἱ Γάλλοι. Κατὰ δὲ τὴν ἐθνικότητα οἱ κάτοικοι εἶναι Εὐρωπαῖοι, μιγάδες, Νιγρίται καὶ Ἀσιανοί. Ἐπικρατοῦσα δὲ θρησκεία εἶναι ἡ χριστιανική.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

Η ΔΥΣΤΡΑΛΙΑ.
Κάτοικοι 5,000,000.

Ἱστορικὴ ἐποχή.

Τὸ πέμπτον μέρος τοῦ κόσμου συνιστάμενον ἐκ πολλῶν μικρῶν καὶ μεγάλων νήσων ἀνεκαλύφθη ἕνα περίπου αἰῶνα μετὰ τὴν ἀνακάλυψιν τῆς Ἀμερικῆς. Ἡ Ἠπειρος αὕτη ὀνομάζεται Πολυνησία μὲν ὡς συνισταμένη ἐκ πολλῶν νήσων, Ὡκεανία δὲ ὡς περιλαμβανούσα πάσας σχεδὸν τὰς νήσους τῶν δύο ὠκεανῶν καὶ Αὐστραλία ὡς κειμένη πρὸς μεσημβρίαν.

α) Φυσικὴ κατάστασις.

Θέσις, ὄρη, ποταμοὶ καὶ λίμναι.

Ἡ Αὐστραλία κειμένη κατὰ τὸ πλεῖστον ἐν τῷ Ν ἡμισφαίριῳ περιέχει 800 περίπου νήσους. Πᾶσαι δὲ σχεδὸν εἶναι ὄρειναι καὶ ἠφαιστειώδεις, περιέχουσαι, πλὴν τῆς μεγίστης ἰδίως Αὐστραλίας ὄρη μικρά, ποταμοὺς μικροὺς καὶ λίμνας ἀσημάντους.

β) Πολιτικὴ κατάστασις.

Ὅλη ἡ Αὐστραλία φυσικῶς μὲν διαιρεῖται εἰς 3 μεγάλα τμήματα, πολιτικῶς δὲ εἶναι κατακτήσεις καὶ ἀποικίαι τῶν Εὐρω-

παίων καὶ Ἀμερικανῶν. Ταῦτα δὲ εἶναι ἡ ἰδίως Αὐστραλία, αἱ νῆσοι τῶν Παπούων καὶ αἱ νῆσοι τῶν Μαλαίων.

Η ΙΔΙΩΣ ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ ΜΕΤΑ ΤΗΣ ΤΑΣΜΑΝΙΑΣ.

Κάτοικοι 2,000,000.

Ἡ ἰδίως Αὐστραλία (Νέα Ὀλλανδία) ἔχει ὅρη μὲν τὰ Κυανὰ, τὰς Αὐστραλιακὰς Ἀλπεις (8,000') καὶ τὰ Ρεϋνὸλδια, μέγιστον ποταμὸν τὸν Μουράϊν καὶ λιμένας τὴν Γεδνέρην, τὴν Γράττην, καὶ τὴν Χάρτην.

Αὕτη κατὰ τὸ πλείστον ἀνήκουσα τοῖς Ἀγγλοῖς, ἔχει καὶ πόλεις τινὰς, τῶν ὁποίων ἐπισημότεραι εἶναι αἱ ἑξῆς:

1) Ἡ Μελβούρνη (220,000) μεγίστη πόλις τῆς Αὐστραλίας ἔχει καὶ πανεπιστήμιον. 2) Ἡ Συδνέη (150,000) πρωτ. τοῦ Ἀγγλοῦ διοικητοῦ. 3) Ἡ Βατλαράτη (40,000) ἔχουσα πλούσια μεταλλουργεῖα. 4) Ἡ Ἀδελαΐς (35,000) πρωτ. τῆς Ν Αὐστραλίας ἔχει καὶ πανεπιστήμιον. 5) Ἡ Βρισβάνη (25,000) μικρὰ ἐμπορικὴ πόλις. Πρὸς Ν τῆς Αὐστραλίας κεῖται ἡ Τασμανία (110,000) νήσος ὄρεινὴ καὶ θασώδης ἔχουσα πρωτ. τὴν Χοβαρτόβνην (25,000).

Β'. ΑΙ ΝΗΣΟΙ ΤΩΝ ΠΑΠΟΥΩΝ.

Πᾶσαι αἱ νῆσοι αἱ κείμεναι πρὸς Ν τοῦ Ἰσημερινοῦ ὀνομάζονται Νῆσοι τῶν Παπούων ἐκ τῶν κατοίκων αὐτῶν. Αἱ δὲ κυριώτεραι αὐτῶν εἶναι. 1) Ἡ Νέα Γουϊνέα (1,000,000) μεγίστη, ὄρεινὴ, κυριευθεῖσα ὑπὸ τῶν Ἀγγλῶν καὶ Γερμανῶν. 2) Ἡ Νέα Βρετανία κειμένη πρὸς Α τῆς προηγουμένης. 3) Αἱ νῆσοι τοῦ Σολομώντος καὶ ἡ Νέα Γεωργία οἰκοῦνται ὑπὸ ἀνθρωποφάγων. 4) Τὸ Ἀρχιπέλαγος τῆς Σαντακρούζης κατοικεῖται ὑπὸ Παπούων. 5) Αἱ Νεαὶ Ἑβρίδες ἢ Νῆσοι τοῦ Ἁγίου Πνεύματος οἰκοῦνται ὑπὸ ἀνθρωποφάγων. 6) Ἡ Νέα Καληδονία (30,000) ἀπὸ τοῦ 1854 κατακτηθεῖσα ὑπὸ τῶν Γάλλων. 7) Τὸ Ἀρχιπέλαγος τῆς Οὐίτης (150,000) κατεκτήθη ὑπὸ τῶν Ἀγγλῶν (1854).

Γ'. ΑΙ ΝΗΣΟΙ ΤΩΝ ΜΑΛΑΙΩΝ.

Οὕτως ὀνομάζονται πᾶσαι αἱ νῆσοι αἱ διεσπαρμέναι ἐν τῇ Μεγάλῃ Ὠκεανῷ πρὸς Β καὶ Ν τοῦ Ἰσημερινοῦ, ἐπισημότεραι τῶν ὁποίων εἶναι. 1) Ἡ Νέα Σηλανδία (450,000) τῇ 1840 κατακτηθεῖσα ὑπὸ τῶν Ἀγγλῶν. 2) Αἱ Μαρίκναι (100,000) ὑποκείμεναι τοῖς

Ἰσπανοῖς, χρησιμεύουσιν ὡς τόπον ἐξορίας τῶν κακούργων. 3) Αἱ Καρολίται (30,000) καὶ Νεαὶ Φιλιππίται ὀνομαζόμεναι, ὑπόκεινται τοῖς Ἰσπανοῖς. 4) Αἱ Μουλγράβαι ἀνήκουσαι εἰς τοὺς Ἰσπανοὺς. 5) Αἱ Τόγγαι ἢ Νήσοι τῆς Φιλίας (30,000) διαιροῦνται εἰς 4 τμήματα. 6) Αἱ Σαμόαι (100,000) ἀποτελοῦσιν ἓν συνταγματικὸν βασίλειον ἀπὸ τοῦ 1875. 7) Τὸ Ἀρχιπέλαγος τοῦ Κούκου (15,000) συνίσταται ἐκ πολλῶν μικρῶν νήσων. 8) Αἱ νῆσοι τῆς Ἑταιρίας 11 τὸν ἀριθμὸν ὑπόκεινται εἰς τοὺς Γάλλους. 9) Αἱ νῆσοι τοῦ Πομότου ὑπόκεινται εἰς τοὺς Ἀγγλοὺς καὶ Γάλλους. 10) Αἱ Μενδάναι ὀρεῖναι καὶ ἡφαιστειώδεις ὑπόκεινται εἰς τοὺς Γάλλους. 11) Αἱ 12 Σανδβίχαι νῆσοι (60,000) διατελοῦσιν ὑπὸ τὴν προστασίαν τῶν Ἀμερικανῶν.

Ἐκτὸς τούτων ὑπάρχουσι καὶ ἄλλα συμπλέγματα μικροτέρων νήσων καὶ μεμονωμέναι νῆσοι.

Κλίμα, ἔδαφος καὶ προϊόντα τῆς Αὐστραλίας.

Τὸ μὲν κλίμα τῆς Αὐστραλίας εἶναι ἡπιώτατον καὶ ὑγιεινότερον, τὸ δὲ ἔδαφος ἐν μέρει ὀρεινὸν καὶ ἐν μέρει πεδινόν, εἶναι εὐφορώτατον, παράγον πολλὰ καὶ ποικίλα προϊόντα· δάση δὲ μεγαλοπεπέστατα κατακοσμοῦσιν ὅλας σχεδὸν τὰς νήσους, αἵτινες στεροῦμεναι μαστοφόρων ζώων καὶ φαρμακερῶν ἔρπετων, ἔχουσιν ἀφθονίαν καὶ ποικιλίαν πτηνῶν.

Κάτοικοι, θρησκεία καὶ διαροητικὴ κατάστασις.

Οἱ κάτοικοι τῆς Αὐστραλίας εἶναι Μαλαῖοι, Παπούοι καὶ ξένοι Σῖναι καὶ Εὐρωπαῖοι ἀποικισταί. Τούτων δὲ οἱ μὲν Μαλαῖοι ζῶσι βίον πειρατικὸν καὶ εἶναι αἰμοχαρεῖς. Ὡραιότατοι δὲ ἄνθρωποι τῆς Μαλαϊκῆς φυλῆς εἶναι οἱ κάτοικοι τῶν Σανδβιχῶν νήσων, ἐπιδεκτικοὶ μορφώσεως καὶ Χριστιανοὶ γενόμενοι. Οἱ δὲ Παπούοι μαῦροι ὄντες καὶ πλάνητα βίον ζῶντες, εἶναι ἀνθρωποφάγοι καὶ ἀνθρωποθύται. Καὶ οἱ λευκοὶ εἶναι Σῖναι μεταναστᾶται καὶ Εὐρωπαῖοι ἀποικισταί. Κατὰ μὲν τὴν θρησκείαν οἱ πλεῖστοι εἶναι εἰδωλολάτραι, οἱ δὲ λοιποὶ Χριστιανοί. Καὶ κατὰ τὴν διανοητικὴν κατάστασιν οἱ μὲν Μαλαῖοι μετέρχονται τέχνας τινάς, οἱ δὲ Παπούοι ζῶσι βίον κτηνώδη τρεφόμενοι ἐκ χόρτων καὶ φυτῶν ὡς ζῶα.

Τ Ε Λ Ο Σ .

ΠΡΟΛΟΓΟΣ Σ . ' α - ε ' .

ΜΕΡΟΣ Α'.

ΣΤΟΙΧΕΙΩΔΕΙΣ ΓΝΩΣΕΙΣ, ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ
ΚΑΙ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

ΤΜΗΜΑ Α'. — ΕΙΣΑΓΩΓΗ.

σελ.

'Ορισμός, διαίρεσις σκοπὸς καὶ ὄφελος τῆς γεωγραφίας	7—8
Στοιχειώδεις γνώσεις ἐκ τῆς μαθηματικῆς, φυσικῆς καὶ πολιτικῆς γεωγραφίας	8—25

ΤΜΗΜΑ Β'. — ΓΕΝΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

Γεωγραφικὴ καὶ ἱστορικὴ ἔποψις τῆς Εὐρώπης	25—26
Φυσικὴ καὶ πολιτικὴ κατάστασις αὐτῆς	26—30

ΤΜΗΜΑ Γ'. — ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

'Ιστορικὴ ἔποψις, φυσικὴ καὶ πολιτικὴ κατάστασις τῆς Ἑλλάδος . .	31—38
Οἱ 16 Νομοὶ τοῦ βασιλείου	38—80
Κλίμα, ἔδαφος, προϊόντα, ἐμπόριον, βιομηχανία καὶ συγκοινωνία	80—84
Πρόσοδος, δαπάνη καὶ στρατιωτικὴ δύναμις	84—82
Κάτοικοι ὀρησκεία, γλῶσσα, πολίτευμα, δικαιοσύνη καὶ ἐκπαίδευσις	82—83
Πίναξ τῶν μεγαλητέρων πόλεων τῆς Ἑλλάδος	83—84

ΜΕΡΟΣ Β'.

ΤΑ ΛΟΙΠΑ ΚΡΑΤΗ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΥ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΗΣ.

ΤΜΗΜΑ Α'. — ΤΑ ΛΟΙΠΑ ΚΡΑΤΗ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚ. ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΥ.

Α'. Η ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΤΟΥΡΚΙΑ

* Ἀμεσοὶ ἐπαρχίαι. Ἡ Θράκη, Μακεδονία, Ἀλβανία, Ἡ πείρος, Κρήτη	85—107
* Ἐμμεσα τμήματα. Ἡ Ἀνατολικὴ Ρουμυλία, Βουλγαρία, Βοσνία καὶ Ἑρζεγοβίνα	107—114
Κλίμα, ἔδαφος, προϊόντα, ἐμπόριον, βιομηχανία καὶ συγκοινωνία	114—115
Πολίτευμα, δικαιοσύνη, στρατ. δύναμις κάτοικ., ὀρησκεία καὶ ἐκπαίδ.	115—116

Β'. ΤΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΡΩΜΟΥΝΙΑΣ

Φυσικὴ καὶ πολιτικὴ κατάστασις αὐτοῦ	116—118
--	---------

Γ'. ΤΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΣΕΡΒΙΑΣ

Φυσικὴ καὶ πολιτικὴ κατάστασις αὐτοῦ	118—120
--	---------

Δ'. Η ΗΓΕΜΟΝΙΑ ΤΟΥ ΜΑΥΡΟΒΟΥΝΙΟΥ

Φυσικὴ καὶ πολιτικὴ κατάστασις αὐτοῦ	120—122
--	---------

ΤΜΗΜΑ Β'. — ΤΑ ΛΟΙΠΑ ΝΟΤΙΑ ΚΡΑΤΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

* Ἡ Ἰταλία, Ἰσπανία καὶ Πορτογαλία	122—137
--	---------

ΤΜΗΜΑ Γ'. — ΤΑ ΚΕΝΤΡΙΚΑ ΚΡΑΤΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

* Ἡ Γαλλία, Ἑλβετία καὶ Αὐστρο-ουγγαρία	137—147
* Ἡ Γερμ. Αὐτοκράτορ. Πρωσσία, Βαυαρία, Σαξονία, Βυρτεμβέργη	148—160
Τὰ Δουκάτα, αἱ Βελένθεροι πόλεις καὶ ἡ αὐτοκρατορικὴ χώρα	160—165
Τὸ Βέλγιον καὶ ἡ Ὁλλανδία	165—170

Ἡ Δανία	Ἀγγλία, Σουηδία	— 278	ἌΡΧΗ
Πίναξ τοῦ ποταμῶν τῆς Εὐρώπης μετὰ τῶν πρωτεύουσάων			171—186
			186—187

ΜΕΡΟΣ Γ'.

Αἱ ΛΟΙΠΑΙ ΗΠΕΙΡΟΙ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ.

ΤΜΗΜΑ Α'. — Ἡ ΑΣΙΑ — ΓΕΝΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ	
Ἱστορικὴ ἔποψις, φυσικὴ καὶ πολιτικὴ κατάστασις	188—190
ΚΕΦΑΛ. Α'. — ΒΟΡΕΙΑΙ ΧΩΡΑΙ	
Ἡ Σιβηρία. Ἱστορικὴ ἔποψις, φυσικὴ καὶ πολιτικὴ κατάστασις	191—193
ΚΕΦΑΛ. Β'. — ΚΕΝΤΡΙΚΑΙ ΧΩΡΑΙ	
Ἡ Ἀσιατικὴ Τουρκία, ἡ Καυκάσιος Ῥωσσίη καὶ τὸ Τουρκεστάν	193—211
Ἡ Περσία, τὸ Ἀφγανιστάν, ἡ Σιν. αὐτακρατορία καὶ ἡ Ἰαπωνία	211—220
ΚΕΦΑΛ. Γ'. — ΜΕΣΗΜΒΡΙΝΑΙ ΧΩΡΑΙ	
Ἡ Ἰνδοκίνα, τὸ Ἰνδοστάν, τὸ Βελουγιστάν καὶ ἡ Ἀραβία	220—233
ΤΜΗΜΑ Β'. — Ἡ ΑΦΡΙΚΗ — ΓΕΝΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ	
Γενικὴ ἔποψις, φυσικὴ καὶ πολιτικὴ κατάστασις	234—235
ΚΕΦΑΛ. Α'. — ΒΟΡΕΙΑΙ ΧΩΡΑΙ	
Ἡ Αἴγυπτος, Τύνις, Τρίπολις, Ἀλγέριον καὶ Μαρόκκον	235—243
ΚΕΦΑΛ. Β'. — ΚΕΝΤΡΙΚΑΙ ΧΩΡΑΙ	
Ἡ Σαχάρα, ἡ Σαενεγαμβία, ἡ Νιγηρίτις ἡ ἄνω καὶ κάτω Γουινέα	243—248
Ἡ Ἀβυσσινία, τὸ Σομαλόν, ἡ Ζαγγουεβάρη καὶ ἡ μεσόγειος	248—251
ΚΕΦΑΛ. Γ'. — ΜΕΣΗΜΒΡΙΝΑΙ ΧΩΡΑΙ	
Ἡ Μοζαμβίκη, Καφαρία καὶ Εὔελπις Ἀκρά	251—255
Ὀττεντοτία, Κιμβεζασία καὶ αἱ νῆσοι	251—255
ΤΜΗΜΑ Γ'. — ΑΜΕΡΙΚΗ — ΓΕΝΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ	
Ἱστορικὴ ἔποψις, φυσικὴ καὶ πολιτικὴ κατάστασις	255—256
ΚΕΦΑΛ. Α'. — ΒΟΡΕΙΟΣ ΑΜΕΡΙΚΗ	
Αἱ Ἀρχαῖαι γῶραι, ἡ Βρετανικὴ Ἀμερικὴ	257—259
Αἱ Ἡνωμέναι Πολιτεῖαι, τὸ Μεξικόν καὶ ἡ Γουατεμάλα	259—265
ΚΕΦΑΛ. Β'. — ΝΟΤΙΟΣ ΑΜΕΡΙΚΗ	
Ἡ Κολομβία, Γουινέα, Βρασιλία, Περούτα	265—270
Βολιβία, Λαπλάτα, Χιλή, Παταγονία καὶ αἱ νῆσοι	270—275
ΚΕΦΑΛ. Γ'. — Ἡ ΩΚΕΑΝΙΑ — ΓΕΝΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ	
Ἱστορικὴ ἔποψις, φυσικὴ καὶ πολιτικὴ κατάστασις	276—278

ΠΑΡΟΡΑΜΑΤΑ.

Ἐν σελ. 5, στ. 1, γραπτέον «γεωγραφίας»· σελ. 83, στ. 18, γρ. «σιδηρόδρομον»· σελ. 75, στ. 15 γρ. «τραχεῖα»· σελ. 98, στ. 28 γρ. «ἀριστερὰς»· σελ. 115, στ. 8 γρ. «διάφοροι», στ. 11 γρ. «παρημελημένη»· σελ. 123, στ. 23 γρ. «Τίβερις»· σελ. 124 στ. 7 γρ. «Λομβαρδοβενετικόν»· σελ. 128 στ. 30 γρ. «ἐμπόριον»· σελ. 134 στ. 31 γρ. «ἀμοιβήν»· σελ. 135 στ. 29 γρ. «Ἀτλαντικού»· σελ. 153, στ. 13 γρ. «1815»· σελ. 158 στ. 13 γρ. «βιωμαχανικαί»· σελ. 164 στ. 24 γρ. «κωδωνοστάσιον», στ. 33 γρ. 60,000· σελ. 174 στ. 1 γρ. «Τέταρτον», στ. 26 γρ. «Βριστόλης»· σελ. 184 στ. 28 γρ. «Νῆσοι»· σελ. 202, στ. 15 γρ. «αἰτίαι»· σελ. 237 στ. 12 γρ. «πανηγύρεις».

150
 100
 75000
 720
 180
 24
 35
 19220
 78
 1536
 344
 24
 15000

73
 79
 77

80

ΔΗΜΟΣΙΑ